SUOMALAISEN LAKIMIESYHDISTYKSEN JULKAISUJA
A-sarja N:o 184

Matti V. Repo

OIKEUDESTA UITTAA PUUTAVARAA

Oikeusdogmaattinen tutkimus puutavaran uitosta kolmessa Pohjoismaassa

With an English Summary

SUOMALAISEN LAKIMIESYHDISTYKSEN
JULKAISUJA

A-sarja N:o 184

SUOMALAISEN LAKIMIESYHDISTYKSEN JULKAISUJA
A-sarja N:o 184

MATTI V. REPO

OIKEUDESTA UITTAA PUUTAVARAA

Oikeusdogmaattinen tutkimus puutavaran uitosta kolmessa Pohjoismaassa

With an English Summary

AKATEEMINEN KIRJAKAUPPA
JAKAJA

OIKEUDESTA UITTAA PUUTAVARAA

Oikeusdogmaattinen tutkimus puutavaran uitosta kolmessa Pohjoismaassa

KIRJOITTANUT
MATTI V. REPO
OIKEUSTIETEEN LISENSIAATTI

Yliopistollinen väitöskirja, joka Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan suostumuksella esitetään julkisesti tarkastettavaksi Porthanian luentosalissa III perjantaina 20. huhtikuuta 1990 kello 12

SUOMALAINEN LAKIMIESYHDISTYS
HELSINKI

Vammala 1990 Vammalan Kirjapaino Oy

ISSN 0356-7206
ISBN 951-855-113-8 nid.
ISBN 951-855-114-6 sid.
Verkkokirjan ISBN 978-951-855-651-3

OIKEUDESTA UITTAA PUUTAVARAA

MATTI V. REPO

Painatustyön yhteydessä syntyneitä virheitä:

Sivulla LIII

— 22. rivillä osa s-kirjaimesta puuttuu sanasta Handels
— seuraavalla rivillä osa g-kirjaimesta puuttuu sanasta klagan
— seuraavalla rivillä osa pe-kirjaimista puuttuu sanasta Kammarexpeditionen
— seuraavalla rivillä osa kn-kirjaimista puuttuu sanasta ansökning
— seuraavalla rivillä osa m-kirjaimesta puuttuu sanasta Kammarexpeditionen
— seuraavalla rivillä osa t-kirjaimesta puuttuu sanasta timmerflottning
— seuraavalla rivillä osa r-kirjaimesta puuttuu sanasta Kammarexpeditionens
— seuraavalla rivillä osa le-kirjaimista puuttuu sanasta Kamar-Collegii
— seuraavalla rivillä osa g-kirjaimesta puuttuu sanasta Flottning ja
— seuraavalla rivillä osa kahdesta ensimmäisestä numerosta puuttuu vuosiluvusta 1811.

Sivulla 191 alaviitteessä 399

— 3. rivillä š pitää olla oikeutta sanan jälkeen olevan ensimmäisen sanan ensimmäisen kirjaimen tilalla.

Sivulla 292

— 1. rivillä pitää olla kaksoispiste sanan kuuluu jälkeen.

Sivulla 295

— 5. rivillä pitää olla kaksoispiste sanan kuuluu jälkeen.

Vanhemmilleni

ALKUSANAT

Säädösten useat muutokset ovat viivyttäneet tutkimukseni saamista täysin valmiiksi. Säädösten muutosten vuoksi olen joutunut kirjoittamaan väitöskirjani useita kohtia moneen kertaan. Kuitenkin nyt olen pääsemässä eroon pitkäaikaisesta työstäni.

Professori *Veikko O. Hyvönen* ja professori *Erkki J. Hollo* esitarkastajina ovat esittäneet hyviä parannusehdotuksia käsikirjoituksestani. He ja monet muut ovat edistäneet tavalla tai toisella tutkimukseni saamista valmiiksi. Tässä haluan mainita erityisesti professori *Esko Hopun*, professori *Erkki Aurejärven*, vesiylituomari *Helinä Schaffterin*, lainsäädäntöneuvos *Timo Kotkasaaren* ja filosofian maisteri *Viljo Matikaisen*. Niinpä on paikallaan kiittää kaikkia yllä mainittuja.

Olen saanut apurahoja väitöskirjaani varten. Näiden myöntäjät ovat Leo ja Regina Wainsteinin säätiö, Suomen Kulttuurirahasto, Alfred Kordelinin säätiö, E. J. Sariolan säätiö, Kyösti Haatajan säätiö, Helsingin yliopiston konsistori ja Svenska Institutet. Olen kiitollinen saamistani apurahoista.

Kiitän *Suomalaista Lakimiesyhdistystä* teokseni hyväksymisestä yhdistyksen julkaisusarjaan.

Olen ottanut huomioon tutkimuksessani aiheeseen liittyvät lähteet, jotka ovat olleet saatavissa viimeistään 22. 3. 1989.

Helsingissä 27. kesäkuuta 1989

Matti V. Repo

SISÄLLYS

ALKUSANAT VII
KIRJALLISUUS XV
SÄÄDÖKSET LI
OIKEUSTAPAUKSET LXI
LYHENTEITÄ LXVII

1 JOHDANTO 1
1.1 Puutavaran uitosta yhtenä puutavaran kuljetusmuotona 1
1.2 Tutkimustehtävän asettaminen 1
2 OIKEUDESTA UITTAA PUUTAVARAA RUOTSISSA 8
2.1 Yleiset uittoväylät 1. 1. 1984 8
2.2 Yleisen uittoväylän perustamista tai laajentamista hakemaan oikeutetuista 28
2.3 Yleisen uittoväylän perustavista tai laajentavista viranomaisista 28
2.4 Yleiseksi uittoväyläksi jäävästä alueesta 29
2.5 Puutavaran uitosta yleisessä uittoväylässä kuljetustoimintana 30
2.6 Väliaikaisesta luvasta a:sta uittaa puutavaraa yleiseksi uittoväyläksi haetulla vesialueella 30
2.6.1 Puutavaran uiton väliaikaisen luvan a:n varaisuudesta 30
2.6.2 Väliaikaista lupaa a:ta hakemaan oikeutetuista 32
2.6.3 Lupaviranomaisista 32
2.6.4 Väliaikaisen luvan a:n myöntämisen oikeudellisista edellytyksistä 32
2.6.5 Väliaikaisen luvan a:n lupaehdoista 34
2.6.6 Väliaikaisen luvan a:n voimaantulosta 34
2.6.7 Väliaikaisen luvan a:n lupaehdon muuttamisesta tai luvan peruuttamisesta 35
2.7 Yleisen uittoväylän perustamisen tai laajentamisen oikeudellisista edellytyksistä 37
2.8 Oikeudesta antaa yleisen uittoväylän käyttämistä koskevia määräyksiä 37
2.9 Väliaikaisesta luvasta b:stä uittaa puutavaraa yleiseen käyttöön luovuttamattomassa yleisessä uittoväylässä 38
2.9.1 Puutavaran uiton väliaikaisen luvan b:n varaisuudesta 38
2.9.2 Väliaikaista lupaa b:tä hakemaan oikeutetuista 39
2.9.3 Lupaviranomaisista 39
2.9.4 Väliaikaisen luvan b:n myöntämisen oikeudellisista edellytyksistä 39
2.9.5 Väliaikaisen luvan b:n lupaehdoista 40
2.9.6 Väliaikaisen luvan b:n voimaantulosta 41
2.9.7 Väliaikaisen luvan b:n lupaehdon muuttamisesta tai luvan peruuttamisesta 41
2.10 Yleisen uittoväylän luovuttamisesta yleisesti käytettäväksi 42
2.11 Oikeudesta uittaa puutavaraa yleisesti käytettäväksi luovutetussa yleisessä uittoväylässä 42

2.12 Oikeudesta saada korvaus puutavaran uiton aiheuttamasta vahingosta ja haitasta 45
2.13 Uittoajan pidentämisestä yleisessä uittoväylässä 49
2.14 Puutavaran uiton yleisessä uittoväylässä rajoittamisesta tai kieltämisestä 50
2.15 Yleisen uittoväylän tai sen osan lakkauttamista hakemaan oikeutetuista 50
2.16 Yleisen uittoväylän tai sen osan lakkauttavista viranomaisista 51
2.17 Lakkautettavan yleisen uittoväylän tai sen osan sijainnista 51
2.18 Yleisen uittoväylän tai sen osan lakkauttamisen oikeudellisista edellytyksistä 51
2.19 Oikeudesta asettaa erityisiä ehtoja lakkautettaessa yleinen uittoväylä tai sen osa 52
2.20 Yleisen uittoväylän tai sen osan lakkaamisen voimaantulosta 53
2.21 Puutavaran kuljettamisesta vesialueella, jota ei ole haettu yleiseksi uittoväyläksi ja jossa ei ole yleistä uittoväylää 53

3 OIKEUDESTA UITTAA PUUTAVARAA NORJASSA 56
3.1 Vesistöstä puutavaran uittopaikkana 56
3.2 Puutavaran uitosta kuljetustoimintana 62
3.3 Puutavaran uittamiseen oikeutetuista luonnostaan uittokelpoisessa vesistössä 63
3.4 Puutavaran uittamiseen oikeutetuista uittokelpoistetussa vesistössä 65
3.5 Kuninkaan oikeudesta sallia jokaisen uittaa puutavaraa vesistössä 69
3.6 Kuninkaan oikeudesta sallia yhden tai joidenkin uittaa puutavaraa vesistössä 71
3.7 Yleisen uitto-oikeuden käsitteestä ja yksityisen uitto-oikeuden käsitteestä 71
3.8 Velvollisuudesta ilmoittaa puutavaran uiton alkamisesta maaherralle 73
3.9 Velvollisuudesta ilmoittaa asiamiehen nimi ja asuinpaikka nimismiehelle ja velvollisuudesta asettaa vakuus 73
3.10 Velvollisuudesta suorittaa maksu puutavaran uitosta 75
3.11 Uittoyhdistyksen toimittamasta yhteisuitosta 76
3.12 Oikeudesta toimittaa erillisuitto uittoyhdistyksen toimialueella olevassa vesistössä 76
3.13 Vesistön muuttamiskiellosta 77
3.14 Velvollisuudesta olla estämättä kalan kulkua ja kalastusvälineiden käyttöä 78
3.15 Kuninkaan oikeudesta antaa puutavaran uittoa koskevia määräyksiä 79
3.16 Kuninkaan oikeudesta kieltää puutavaran uitto vesistössä 80
3.17 Kiellosta ruiskuttaa hyväksyttyjä valmisteita uitettavan, kuorimattoman ja tuoreen havupuutavaran päälle 81
3.18 Oikeudesta saada korvaus puutavaran uiton aiheuttamasta vahingosta 81
3.19 Puutavaran uitosta vesistön pilaajana 86

4 PUUTAVARAN UITON UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN A:N, UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN B:N, UUDEN VARSINAISEN UITTOLUVAN, UUDEN YKSITYISUITTOLUVAN TAI KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUVAN VARAISUUDESTA 88
4.1 Käsitteiden määrittelyä 88
4.2 Luvan tai säännön mukaisen uiton mahdollinen sijainti 91
4.2.1 Vesistö 91
4.2.2 Vesistön jatkeena oleva tulva-alue 116
4.2.3 Meri 118
4.2.4 Meren jatkeena oleva tulva-alue 128
4.2.5 Pieni vesi 131
4.2.6 Valtaväylä 134
4.2.7 Yleinen kulkuväylä 150
4.2.8 Kanava 159

4.2.9 Rauhoituspiiri ... 164
4.3 Uiton vesistössä/meressä uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaiseksi saattavista seikoista ... 175
4.3.1 Yleistä ... 175
4.3.2 Vesistössä/meressä on arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma ... 180
4.3.3 Vesistössä/meressä harjoitetaan huomattavaa kalastusta, nahkiaisen pyyntiä tai ravun pyyntiä ... 182
4.3.4 Vesistössä/meressä on huomattavaa liikennettä ... 184
4.3.5 Vesistöllä/merellä on huomattavaa arvoa kalastukselle, nahkiaisen pyynnille tai ravun pyynnille ... 184
4.3.6 Vesistöllä/merellä on huomattavaa arvoa virkistyskäytölle ... 185
4.3.7 Vesistön/meren välittömässä läheisyydessä on taaja-asutusta ... 186
4.3.8 Lainvoimaisessa uudessa varsinaisessa uittoluvassa tehtäväksi määrätyn edunturvaamistoimen tekemättömyys ... 187
4.4 Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n ja uuden varsinaisen uittoluvan varaisen uiton suhteesta välittömästi lain nojalla sallittuun uittoon ja uuden uittosäännön mukaiseen uittoon ... 188
4.5 Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaisesta uitosta kuljetustoimintana ... 192
4.6 Järjestyssäännön, lauttaussäännön, vanhan varsinaisen uittoluvan, vanhan uittosäännön tai uuden uittosäännön mukaisesta uitosta ilman uutta väliaikaista uittolupaa a:ta, uutta väliaikaista uittolupaa b:tä ja uutta varsinaista uittolupaa ... 218
4.7 Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaisen uiton ajankohdasta ja toimittajasta ... 222
4.8 Uuden yksityisuittoluvan varaisen uiton toimittamispaikasta, kuljetustoiminnasta, ajankohdasta ja toimittajasta ... 225
4.9 Kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaisen uiton kuljetustoiminnasta, ajankohdasta ja toimittajasta ... 238
4.10 Kuorimattoman puutavaran uittokiellosta ... 241
4.10.1 Kuorimattoman puutavaran uittokieltoa hakemaan oikeutetuista ... 241
4.10.2 Vesioikeuden toimivallasta ottaa vastaan ja käsitellä hakemus saada kuorimattoman puutavaran uittokielto sekä varsinaiset muutoksenhakukeinot ... 242
4.10.3 Kuorimattoman puutavaran uittokiellon mukaisen uiton mahdollinen sijainti ... 243
4.10.4 Kuorimattoman puutavaran uittokiellon antamisen oikeudellisista edellytyksistä ... 243
4.10.5 Kuorimattoman puutavaran uittokiellon ehdoista ... 245
4.10.6 Kuorimattoman puutavaran uittokiellon voimaantulosta ja voimassaolosta ... 246
4.10.7 Kuorimattoman puutavaran uittokiellon lakkaamisesta ... 250

5 UUTEEN VÄLIAIKAISEEN UITTOLUPAAN A:HAN, UUTEEN VÄLIAIKAISEEN UITTOLUPAAN B:HEN, UUTEEN VARSINAISEEN UITTOLUPAAN, UUTEEN YKSITYISUITTOLUPAAN TAI KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUPAAN PERUSTUVAN OIKEUDEN UITTAA PUUTAVARAA SYNTYMISESTÄ ... 252
5.1 Uutta väliaikaista uittolupaa a:ta, uutta väliaikaista uittolupaa b:tä, uutta varsinaista uittolupaa, uutta yksityisuittolupaa ja kuorimattoman puutavaran uittolupaa hakemaan oikeutetuista ... 252
5.2 Vesioikeuden toimivallasta ottaa vastaan ja käsitellä hakemus saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa sekä varsinaiset muutoksenha-

kukeinot ... 257
5.3 Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n ja uuden väliaikaisen uittoluvan b:n myöntämisen oikeudellisista edellytyksistä ... 272
5.4 Uuden varsinaisen uittoluvan myöntämisen oikeudellisista edellytyksistä ... 278
5.5 Uuden yksityisuittoluvan myöntämisen oikeudellisista edellytyksistä ... 290
5.6 Kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntämisen oikeudellisista edellytyksistä ... 291
5.7 Kokonaissuunnitelman, kaavaehdotuksen tai kaavan huomioon ottaminen tai huomiotta jättäminen harkittaessa uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntämistä ... 301
5.8 Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n ja uuden väliaikaisen uittoluvan b:n lupaehdoista ... 316
5.8.1 Lupa-alue ... 316
5.8.2 Luvansaaja ... 317
5.8.3 Uitettava puutavara ... 317
5.8.4 Lupa-aika ... 318
5.8.5 Uittotapa ... 320
5.8.6 Toimenpiteet uitosta aiheutuvan vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen estämiseksi tai vähentämiseksi ... 321
5.8.7 Velvollisuus antaa vakuus korvausvelvollisuuden täyttämisestä ... 323
5.8.8 Velvoite noudattaa uuden väliaikaisen uittoluvan a:n tai uuden väliaikaisen uittoluvan b:n myöntänyttä päätöstä muutoksenhausta huolimatta ... 323
5.8.9 Aikaisemmin myönnetyn uuden väliaikaisen uittoluvan a:n tai uuden väliaikaisen uittoluvan b:n muuttaminen ... 324
5.9 Uuden varsinaisen uittoluvan lupaehdoista ... 324
5.9.1 Lupa-alue ja toimintapaikat ... 324
5.9.2 Luvansaaja ... 325
5.9.3 Uitettava puutavara ... 325
5.9.4 Lupa-aika ... 326
5.9.5 Uittotapa ... 339
5.9.6 Määräys yleisen uittoväylän perustamisesta ... 343
5.9.7 Määräys suorittaa yksi tai useampi edunturvaamistoimi ja kuntoonpanotoimenpide ... 344
5.9.8 Korvauksen määrääminen ennakolta arvioitavissa olevasta uittovahingosta ... 353
5.9.9 Muut lupaehdot ... 355
5.9.10 Aikaisemmin myönnetyn uuden varsinaisen uittoluvan muuttaminen ... 355
5.10 Uuden yksityisuittoluvan lupaehdoista ... 355
5.10.1 Lupa-alue ... 355
5.10.2 Luvansaaja ... 356
5.10.3 Uitettava puutavara ... 356
5.10.4 Lupa-aika ... 356
5.10.5 Uittotapa ... 357
5.10.6 Toimenpiteet yksityisuitosta aiheutuvan vahingon ja haitan välttämiseksi ... 357
5.10.7 Aikaisemmin myönnetyn uuden yksityisuittoluvan muuttaminen ... 359
5.11 Kuorimattoman puutavaran uittoluvan lupaehdoista ... 360
5.11.1 Lupa-alue ... 360
5.11.2 Luvansaaja ... 360
5.11.3 Uitettava puutavara ... 360
5.11.4 Lupa-aika ... 361
5.11.5 Uittotapa ... 362

5.11.6 Toimenpiteet uitosta aiheutuvan vahingon ja haitan välttämiseksi 362
5.11.7 Velvoite noudattaa kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntänyttä päätöstä muutoksenhausta huolimatta 366
5.11.8 Aikaisemmin myönnetyn kuorimattoman puutavaran uittoluvan muuttaminen . 367
5.12 Oikeudesta saada korvaus uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisen uiton aiheuttamasta uittovahingosta 368
5.12.1 Uittovahingon syntytavoista 368
5.12.2 Uittovahinkona korvattavista edunmenetyksistä 372
5.12.2.1 Yleistä 372
5.12.2.2 Uiton vastikkeettomuudesta 381
5.12.2.3 Omistusoikeuteen kohdistuvista edunmenetyksistä 387
5.12.2.4 Erityiseen oikeuteen kohdistuvista edunmenetyksistä 403
5.12.2.5 Muunlaisista edunmenetyksistä 408
5.12.2.6 Yleisessä uittoväylässä tapahtuvaa uittovahinkoa koskevasta korvauksensaantioikeuden rajoituksesta 417
5.12.2.7 Tahattomasti aiheutettua uittovahinkoa koskevasta korvauksensaantioikeuden rajoituksesta 418
5.12.2.8 Uittovahingonkärsijän omasta tuottamuksesta tai seikasta, jolla ei ole yhteyttä uiton kanssa, aiheutuvasta korvauksensaantioikeuden rajoituksesta 424
5.12.3 Uittovahingonkorvauksen määräämisestä 430
5.13 Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan ja kuorimattoman puutavaran uittoluvan voimaantulosta ja voimassaolosta 436
5.14 Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan ja kuorimattoman puutavaran uittoluvan voimaantulon ja voimassaolon poikkeuksista 446
5.14.1 Ulkomaalaisen uittajan velvollisuudesta antaa vakuus velvoitustensa täyttämisestä ennen uiton aloittamista 446
5.14.2 Uittajan velvollisuudesta korvata kuntoonpanokustannuksia tai antaa vakuus niistä ennen uuden varsinaisen uittoluvan mukaisen uiton aloittamista 447
5.14.3 Kiellosta uittaa puutavaralauttaa 448
5.14.4 Puutavaran uittokiellosta 451
5.14.4.1 Puutavaran uittokieltoa ilmoittamaan tai hakemaan oikeutetuista 451
5.14.4.2 Vesioikeuden toimivallasta ottaa vastaan ja käsitellä ilmoitus tai hakemus saada puutavaran uittokielto sekä varsinaiset muutoksenhakukeinot 452
5.14.4.3 Puutavaran uittokiellon antamisen oikeudellisista edellytyksistä 453
5.14.4.4 Puutavaran uittokiellon ehdoista 454
5.14.4.5 Puutavaran uittokiellon voimaantulosta ja voimassaolosta 455
5.14.4.6 Puutavaran uittokiellon lakkaamisesta 457
5.14.5 Rajoituksista uittaa torjunta-aineella käsiteltyä puutavaraa 458
5.14.6 Uudessa varsinaisessa uittoluvassa määrätyn uittoajan tilapäisestä pidentämisestä 460
5.14.6.1 Uittoajan pidentämistä hakemaan oikeutetuista 460
5.14.6.2 Vesioikeuden toimivallasta ottaa vastaan ja käsitellä hakemus saada uittoajan pidennys sekä varsinaiset muutoksenhakukeinot 461
5.14.6.3 Uittoajan pidennyksen myöntämisen oikeudellisista edellytyksistä ... 461

5.14.6.4 Uittoajan pidentämisen ehdoista 462
5.14.6.5 Uittoajan pidennyksen voimaantulosta ja voimassaolosta 463

6 UUTEEN VÄLIAIKAISEEN UITTOLUPAAN A:HAN, UUTEEN VÄLIAIKAISEEN UITTOLUPAAN B:HEN, UUTEEN VARSINAISEEN UITTOLUPAAN, UUTEEN YKSITYISUITTOLUPAAN TAI KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUPAAN PERUSTUVAN OIKEUDEN UITTAA PUUTAVARAA LAKKAAMISESTA 467

6.1 Uuteen väliaikaiseen uittolupaan a:han tai uuteen väliaikaiseen uittolupaan b:hen perustuvan oikeuden uittaa puutavaraa lakkaamisesta 467
6.2 Uuteen varsinaiseen uittolupaan perustuvan oikeuden uittaa puutavaraa lakkaamisesta 468
6.2.1 Määräaikaisen oikeuden uittaa puutavaraa lakkaamisesta määräajan päättyessä 468
6.2.2 Oikeuden uittaa puutavaraa lakkauttamisesta kumoamalla uusi varsinainen uittolupa 468
6.2.2.1 Uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttamista hakemaan oikeutetuista 468
6.2.2.2 Vesioikeuden toimivallasta ottaa vastaan ja käsitellä hakemus saada uusi varsinainen uittolupa lakkautetuksi sekä varsinaiset muutoksenhakukeinot 469
6.2.2.3 Uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttamisen oikeudellisista edellytyksistä 470
6.2.2.4 Kokonaissuunnitelman, kaavaehdotuksen tai kaavan huomioon ottaminen tai huomiotta jättäminen harkittaessa uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttamista 472
6.2.2.5 Uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttamisen ehdoista 473
6.2.2.6 Uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttamisen voimaantulosta 473
6.2.3 Edunturvaamistoimen tai kuntoonpanotoimenpiteen suorittamattomuudesta johtuvasta uuden varsinaisen uittoluvan mukaisen oikeuden uittaa puutavaraa raukeamisesta 475
6.3 Uuteen yksityisuittolupaan perustuvan oikeuden uittaa puutavaraa lakkaamisesta 479
6.4 Kuorimattoman puutavaran uittolupaan perustuvan oikeuden uittaa puutavaraa lakkaamisesta 480

7 NÄKÖKOHTIA SUOMEN LAADITTAVAN UITTOLAINSÄÄDÄNNÖN KANNALTA . 481

SUMMARY 485
SUOMALAISTEN OIKEUSTAPAUSTEN HAKEMISTO 494
ASIAHAKEMISTO 497

KIRJALLISUUS

Viittaustapa on kursivoitu. Se on ennen kursivoitua kaksoispistettä.

Aaltonen: Arvi Aaltonen, Uittajain näköaloja vesilainsäädäntöä uudistettaessa. SUV XXIX/1960 s. 30—36.

Ahava: Iivar Ahava, Korkeimman hallinto-oikeuden lainkäytöstä. LM 1922 s. 258—273.

Ahlbom: Carl-Johan Ahlbom, Om vattendomstols befogenhet att utdöma ersättning för skada av avloppsvattenutsläpp. JFT 1974 s. 74—79.

Ahlström: Ingemar Ahlström, Allemansrätt och friluftsvett, En bok för friluftsfolk om konsten att umgås med natur, markägare och annat friluftsfolk, Uddevalla 1982.

Ahola: Eero Ahola, Ajatuksia erityisen tiedon toimittamisesta ja merkityksestä luvan saamista tarkoittavissa vesilain alaisissa hakemusasioissa. DL 1963 s. 355—380.

Ahola, MAL 1966: Eero Ahola, Ns. vanhojen uittosääntöjen uittotapaa koskevien määräysten suhteesta vesilain säännöksiin. MAL 1966 s. 425—426 ja 428—429.

Ahola, MO 1963: Eero Ahola, Vesilain alaisten hakemusasiain käsittelystä silmällä pitäen erityisesti maanomistajan asemaa. MO 5/1963 s. 12—18.

Airaksinen: K Airaksinen, Uusi vesilainsäädäntö, sen sisältö, rakenne ja johtavat periaatteet sekä suhde muuhun lainsäädäntöön. Vesilakipäivät 8.—9. 10. 1962, Suomen Teknillisen Seuran ja Insinööriliiton moniste VA/1/14.

Airaksinen, Liittymäkohdat: Kalevi Airaksinen, Vesilainsäädännön liittymäkohdat muuhun lainsäädäntöön. Vesiasiat hallinnon ja lainkäytön kannalta, LlKoul n:o 11, Vammala 1974 s. 12—29.

Airaksinen, Toimenpiteet: K Airaksinen, Vahinkoja estävät toimenpiteet ja korvaukset. Vesilakipäivät 8.—9. 10. 1962, Suomen Teknillisen Seuran ja Insinööriliiton moniste VA/9/7.

Alrutz: Jan Otto Alrutz, Vattenrätt. Norstedts juridiska handbok, Elfte omarbetade upplagan, Stockholm 1979 s. 329—356.

Alten: E. Alten, Skjønnsloven med kommentar, Fjerde utgave, Oslo 1960.

Alten, Tvistemålsloven: E. Alten, Tvistemålsloven med kommentar, Tredje utgave, Oslo 1954.

ALU 1919:18: Andra lagutskottets utlåtande 1919:18 i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av vattenlagen m. m. dels ock i anledning därav väckta motioner, Stockholm 1919. Bihang till riksdagens protokoll vid lagtima riksdagen i Stockholm år 1919, Nionde samlingen, Andra avdelningen, Stockholm 1919.

Amundsen: Olaf Amundsen, Lov om vasdragsreguleringer av 14 december 1917 (nr. 17) med senere tillæg og forandringer med kommentar, Oslo 1928.

Andenæs: Johs. Andenæs, Statsforfatningen i Norge, Sjette reviderte utgave, Otta 1986.

Andersson E.: Edward Andersson, Något om fri prövning i förvaltningen. JFT 1964 s. 23—45.

Andersson G.: Gunnar Andersson, Timmertransporten på de svenska vattendragen och dess geografiska förutsättningar. Ymer 1907 s. 315—374.

Andersson G., NT 1926: Gunnar Andersson, Den nutida svenska flottningen. Nordisk Tidskrift för Vetenskap, Konst och Industri 1926 s. 371—379.

Anmärkningar: Anmärkningar wid Sweriges Rikes lag, Stockholm 1795.

Anttila: Risto Anttila, Vesilain mukaisista hankkeista aiheutuvien kalastusvahinkojen arviointi, kompensointi ja korvaaminen. VT 2/1986 s. 10—15.

Arviointi: Vesistöhankkeiden vaikutusten arviointi, Vesi- ja ympäristöhallitus, Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuja 4, Helsinki 1986.

Aschehoug: T. H. Aschehoug, Indledning til den norske Retsvidenskab, Christiania 1845.

Aubert: L. M. B. Aubert, De norske Retskilder og deres Anvendelse, Første Del, Den norske Privatrets almindelige Del, Første Afdeling, Christiania 1877.

Augdahl: Per Augdahl, Norsk civilprosess, Tredje utgave, Trondheim 1961.

Augdahl, Rettskilder: Per Augdahl, Rettskilder, Tredje utgave, Oslo 1973.

Aura: Matti Aura, Muutoksenhakujärjestyksestä vesioikeusasioissa. LM 1946 s. 477—492.

Aura, LM 1950: M. Aura, Tarkoituksenmukaisuusharkinta ja sen käyttämiseen valtuuttavat oikeussäännökset. LM 1950 s. 6—22.

Backer: Inge Lorange Backer, Naturvern og naturinngrep, Forvaltningsrettslige styringsmidler, Stavanger 1986.

Backer, Forurensning: Inge Lorange Backer, Forurensning av vassdrag. Norsk vassdragsrett, Thor Falkanger og Kjell Haagensen (red.), 1988 s. 543—614.

Bengtsson: Bertil Bengtsson, Allemansrätt och markägarskydd, Andra upplagan, Stockholm 1966.

Bengtsson, Nordisk miljörätt: Bertil Bengtsson, Nordisk miljörätt, En översikt, NU 1976:25, Stockholm 1976.

Bergh: Edv. Bergh, Vattenrätts kollisionerna i Kymmene elf, På aktstycken grundad framställning, såsom bidrag till lagstiftningen angående lukrativ nyttjorätt till enskildes vattendrag, Helsingfors 1895.

Berglund: Hadar Berglund, Några ord om legalt skiljemannaförfarande i svensk rätt, Uppsala universitets årsskrift 1921 juridik I, Uppsala 1921.

Bergman: C. G. Bergman, Servitut i modernt rättsliv, Studier i svensk servitutsrätt IV, Lund 1926.

Bergström: Svante Bergström, Om allmänt vattenområdes rättsliga ställning, Uppsala 1957.

Betänkande 1772: Riksens Höglofl. Ständers Fiskerie och Oeconomie Förordnings Deputationers betänkande med project til en förnyad förordning om Kongs Ådra och hwad därwid i ackttagas bör, den 5 Junii 1772. Regalrättsutredningen, Aktsamling till kungsådreinstitutets historia, utgiven av K. G. Westman, Uppsala 1920 s. 358—366.

Betänkande 1866: Underdånigt Betänkande af i Nåder förordnade Komiterade för utarbetande af förslag till ny lag rörande Vattenrätten, afgifvet den 15 Juni 1865, Stockholm 1866.

Betänkande 1870: Underdånigt Betänkande af i Nåder förordnade Komiterade för utarbetande af förslag till ny lag rörande Vattenrätten, afgifvet den 5 November 1870, Stockholm 1870.

Betänkande 1904: Underdånigt betänkande, Afgifvet af komitén för utredande af frågan "Huruledes den sjelfegande jordbrukande befolkningens ställning i Norrland och Dalarne må kunna vidmakthållas och stärkas och jordbrukets utveckling i nämnda landsdelar befrämjas", 1., Stockholm 1904.

Betänkande 1911: Betänkande med förslag till vattenlag m. m., Afgifvet af vattenrätts- och dikningslagskommittéerna, Stockholm 1911.

Betänkande 1912: Betänkande angående ordnandet af flottningen i gränsälfvarna Torneå och Muonio, afgifvet 1910 af en svensk-rysk kommitté. Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen 1912:100 med förslag till lag angående flottning af skogsalster i gränsfloderna Torneå och Muonio samt lag angående ändrad lydelse af 14 § i förordningen om allmän flottled den 30 december 1880, Stockholm 1912 s. 11—49. Bihang till riksdagens protokoll vid lagtima riksdagen i Stockholm år 1912, Första samlingen, Femte bandet, Stockholm 1912.

Betänkande 1917: Betänkande med förslag till ny flottningslagstiftning, Avgivet av inom justitiedepartementet tillkallade sakkunnige, Stockholm 1917.

Betänkande 1917, Vattenlag: Betänkande med förslag till vattenlag m. m., Avgivet av särskilda inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga för överarbetning av vissa delar i det av vattenrätts- och dikningslagskommittéerna den 17 december 1910 avgivna förslaget till vattenlag, Stockholm 1917.

Betänkande 1917, Vattenrättslag: Betänkande avgivet av den komité, vilken av Föreningen för allmänna flottningsintressen å dess årsmöte den 29 mars 1913 blivit utsedd för att framhålla de bestämmelser uti nu gällande Vattenrättslag av den 23 juli 1902, vilkas tillämpning visat sig hava en menlig inverkan på flottningens utövande i landet, Helsingfors 1917. Bilaga till Finska Forstföreningens Meddelanden N:o 3, 1917.

Betänkande 1920: Betänkande med förslag till ny lagstiftning angående torrläggning av mark m. m. (Förslag till lag om ändring i vissa delar av vattenlagen), Avgivet av inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga, Stockholm 1920.

Betänkande 1929: Betänkande med förslag till svensk-norsk vattenrättskonvention m. m., Avgivet av inom utrikesdepartementet tillkallade sakkunniga, Bilaga A till statsrådsprotokollet den 22 mars 1929. Bihang till riksdagens protokoll vid lagtima riksdagen i Stockholm år 1929, Första samlingen, Fjortonde bandet, Stockholm 1929.

Björksten: S. R. Björksten, Das Wassergebiet Finnlands in völkerrechtlicher Hinsicht, Fennia 46, N:o 3, Helsingfors 1925.

Blomqvist: Hans Blomqvist, Torjunta-aineiden varoajat ja muut käytön rajoitukset. YT 1988 s. 334—338.

Bonnevie: Carl Bonnevie, Adekvanslæren og beslektede rettsfelter, Særlig med sikte på norsk rett, Oslo 1942.

Borchgrevink—Nysom—Sætren: A. Borchgrevink—H. Nysom—G. Sætren, De norske flødningsvasdrag (Haandbog i norsk flødningsvæsen II), Kristiania 1894.

Borenius: Lauri Borenius, Vesiensuojelun ennakkotoimenpiteet. Vesilakipäivät 22.—24. 10. 1962, Suomen Teknillisen Seuran ja Insinööriliiton moniste VBa/N:o 3/7.

Bouvin: Åke Bouvin, Förvaltningsfrågor och återställningsåtgärder i avlysta flottleder — den nya lagstiftningen inom området. SFÅ 44/1970 s. 7136—7139.

Brandt 1878: Fr. Brandt, Tingsretten, fremstillet efter den norske lovgivning, Andet gjennemseede oplag, Kristiania 1878.

Brandt 1892: Fr. Brandt, Tingsretten, fremstillet efter den norske lovgivning, Tredje gjennemseede oplag, besørget ved Hans H. Vogt, Kristiania 1892.

Bratholm—Hov: Anders Bratholm—Jo Hov, Sivil rettergang, Med ajourføringstillegg ved Wilhelm Matheson, 3. opplag, Oslo 1981.

Brotherus: Harry Brotherus, Maa- ja maatalouslainsäädäntö. Maa ja metsä III, Maatalouden talous II Maatalouden talous (jatkoa), maataloushistoria ja maatalouspolitiikka, Porvoo 1929 s. 726—759.

Brunnberg—Nordenstam: A. Brunnberg—A. Nordenstam, Strandlagen, Stockholm 1952.

Brækhus: S. Brækhus, Tingsrett, 3. omarbeidede utgave av et forelesningsreferat, Oslo 1952.

Brækhus—Hærem: Sjur Brækhus og Axel Hærem, Norsk tingsrett, Gjøvik 1964.

Bååth: L. M. Bååth, Vattenfallskraft och kungsådra. Aktstyckena i striden om kungsådran 1911—mars 1913 samlade af Hugo von Sydow, Jern-Kontorets Annaler 1913, Stockholm 1913 s. 296—303.

Bödtker: Ragnvald Bödtker, Flötningens retslige stilling i vasdragene, Bidrag til forstaaelsen av Flötningens retslige Stilling i de norske Vasdrag. SFÅ 10/1936 s. 2746—2762.

Bødtker, I: Ragnvald Bødtker, Norsk fløtnings historie inntil 1860 til sagprivilegienes ophør, Oslo 1938.

Bødtker, II: Ragnvald Bødtker, Norsk fløtnings historie, II del, 1860 inntil 1943, Oslo 1945.

Bødtker, SFÅ 1941: Ragnvald Bødtker, Fløtningens rettslige stilling på vassdragene. SFÅ 15/1941 s. 3583—3605.

Cappelen: Skiensvasdragets fællesfløtningsforening gjennem 50 aar 1862—1912, En historisk oversigt utarbeidet av D. Cappelen, Porsgrund 1913.

Carlén: Richard Carlén, Kommentar öfver Strafflagen, Stockholm 1866.

Carlesjö: G. Carlesjö, P. M. angående "alle mans rätt" i Sverige: Bilaga 2., Betänkande med utredning och förslag angående inrättande av fritidsreservat för städernas och de tättbebyggda samhällenas befolkning, avgivet av fritidsutredningen, SOU 1940:12, Stockholm 1940 s. 268—283.

Carlsen: Arne Carlsen, Vasdragsloven til praktisk bruk, Anden utgave, Kristiania 1916.

Caselius: Ilmari Caselius, Rakennuksen suojeleminen uitolta. RT 1930 s. 283—285.

Castberg: Frede Castberg, Norges statsforfatning II, Tredje utgave, Oslo 1964.

Castrén: Erik Castrén, Suomen kansainvälinen oikeus, SLY B-sarja N:o 96, Porvoo 1959.

Christoffersson—Samuelson: Ingvar Christoffersson—Erik Samuelson, Allemansrätt — naturvett, Femte upplagan, Helsingborg 1980.

Dahl: W. S. Dahl, Den norske Vasdragsret, Kristiania 1888.

Dahl, Norges Landnæringsret: W. S. Dahl, Norges Landnæringsret, Kristiania 1882.

Digman: Hugo Digman, Vissa rättsliga frågor rörande biflottleder. Skogsbrukets transporter, Del 1, Transportutredningen 1955—1960, Stockholm 1961 s. 60—68.

Diskussion, FT 1918: Diskussion om det nya flottningslagförslaget vid Svenska Flottningschefsföreningens extra möte 1917, november 12—13. FT 1918 s. 661—684.

Diskussion, FT 1920: Diskussion om Regeringsförslaget angående flottningslagstiftningen vid Svenska Flottningschefsföreningens 17:de årsmöte 1919 mars 10—12. FT 1920 s. 877—880.

Dragsten—Vislie I.: Sverre Dragsten—Ingolf Vislie, Skjønnsloven, Otta 1984.

Ds K 1981:1: Älvflottning, Ds K 1981:1, Stockholm 1981.

Dørstad: Inger Kjersti Dørstad, Vannforsyning. Norsk vassdragsrett, Thor Falkanger og Kjell Haagensen (red.), 1988 s. 395—453.

Eberstein: Gösta Eberstein, Byggningabalken. Minnesskrift ägnad 1734 års lag I, Stockholm 1934 s. 273—293.

Eberstein, Speciell fastighetsrätt: Gösta Eberstein, Speciell fastighetsrätt III, Nionde upplagan av Seve Ljungman, Stockholm 1956.

Eberstein, Speciell privaträtt: Gösta Eberstein, Speciell privaträtt, Band II, Sjätte upplagan, Stockholm 1944.

Eckhoff: Torstein Eckhoff, Sivilprosess, 2. utgave ved Bjørn Haug, 1962.

Edusk. vast. 1960: Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen N:o 64 (1959 Vp.) vesilainsäädännön uudistamiseksi, 1960 Vp. Valtiopäivät 1960, Asiakirjat, Kolmas osa, Helsinki 1961.

Eier: Sigfred L. Eier, Fløting og trelasthandel, Drammensvassdragets fellesfløtingsforening trelasthandlerdireksjonen 1807—1957, 1956.

Eilavaara: Pertti Eilavaara, Esittelystä julkisessa hallinnossa ja eräissä tuomioistuimissa, Julkisoikeudellinen tutkimus esittelystä päätöksenteossa, Lapin korkeakoulun oikeustieteiden osaston julkaisuja Sarja B N:o 4, Vammala 1986.

Ekroos—Salomaa—Marttila: Ari Ekroos—Ullamari Salomaa—Veikko Marttila, Kestävän käytön periaatteesta uudistuvien luonnonvarojen käyttöä koskevassa lainsäädännössä, Luonnonvarainneuvosto, Maa- ja metsätalousministeriö, Luonnonvarajulkaisuja 12, Helsinki 1987.

Ekström, I: F. W. Ekström, Privaträttens allmänna läror, Utgiven av Einar Cavonius, Första häftet, Helsingfors 1921.

Ekström, VI—VII: F. W. Ekström, Privaträttens allmänna läror, Utgiven av Einar Cavonius, Sjätte

o. sjunde häftet, Helsingfors 1925.
Ellilä K.: Kalevi Ellilä, Mietteitä vesilain muutosehdotuksesta, Osa II. VT 3/1985 s. 22—26.
Ellilä T.: Tauno Ellilä, Ylimmästä siviilituomiovallasta erikoistuomioistuinten järjestelmässä. LM 1966 s. 449—469.
Ellilä T., LM 1975: Tauno Ellilä, Havaintoja ja näkökohtia Vesilain 1961 korvauksia ja menettelyä koskevien säännösten soveltamisesta. LM 1975 s. 38—58.
Enäjärvi: Martti Enäjärvi, Valtaväylä Suomen vesioikeudessa. TV 2/1970 s. 28—30 ja 33.
EOA:n kertomus 1977: Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus toiminnastaan vuonna 1977, 1978 vp. n:o 13, Helsinki 1978.
Erich: Rafael Erich, Das Staatsrecht des Grossfürstentums Finnland (Suomi), Das öffentliche Recht der Gegenwart, Band XVIII, Tübingen 1912.
Erich, II: Rafael Erich, Suomen valtio-oikeus, II osa, Porvoo 1925.
Ernberg: A. Ernberg, Kompendium till Vattenlagen, Tryckt som manuskript, Lunds Juridiska Förenings Kompendier V, Lund 1934.
Eronen: V-H. Eronen, Vesioikeuksista ja vesiasiain käsittelyssä noudatettavista pääperiaatteista. Vesilaki-luentopäivät 28—30. 3. 1962, Maa- ja vesirakennusinsinöörien yhdistys r.y. ja Maataloushallituksen insinööriosasto, Helsinki 1962, 3. esitys.
Eronen, Asianosaiset: V-H Eronen, Asianosaiset vesiasioissa. Vesilakipäivät 8.—9. 10. 1962, Suomen Teknillisen Seuran ja Insinööriliiton moniste VA/10/4.
Eronen—Ellilä K.—Kuusiniemi: V-H. Eronen—Kalevi Ellilä—Kari Kuusiniemi, Ympäristönsuojelulautakunnan vesiasiat, VT 5/1986, Kolmas painos, 1986.
Eronen, Kiinteistökysymykset: V-H Eronen, Vesioikeudelliset kiinteistökysymykset. Vesilakipäivät 8.—9. 10. 1962, Suomen Teknillisen Seuran ja Insinööriliiton moniste VA/N:o 3/9.
Eronen, Kokonaissuunnittelu: V-H. Eronen, Vesien käytön kokonaissuunnittelu oikeudellisena kysymyksenä. Vesien käytön kokonaissuunnittelu, Osa II, InsKo Julkaisu 21—67, n:o XXII, Helsinki 1967.
Eronen, LM 1973: V-H. Eronen, Arvostelu kirjasta Jorma Pietilä, Vesioikeus, Vammala 1973. LM 1973 s. 623—628.
Eronen, Luvat: V-H Eronen, Luvat. Vesilakipäivät 22.—24. 10. 1962, Suomen Teknillisen Seuran ja Insinööriliiton moniste VBc/No 22/9.
Eronen, Määräaikaisuus: Veli-Heikki Eronen, Jäteveden johtamislupien määräaikaisuus. Vesituomioistuinten neuvottelupäivät 22.—23. 3. 1979, Oikeusministeriön oikeushallinto-osasto s. 66—69.
Eronen, Perusteet: V-H. Eronen, Pakkotoimista aiheutuvan menetyksen korvaamisen perusteet pakkolunastuslain, rakennuslain, yleisistä teistä annetun lain ja vesilain säännösten mukaan. Kiinteistöjen arviointi, InsKo 28—76 n:o XIII, Helsinki 1976.
Eronen, Puhevalta: Veli-Heikki Eronen, Puhevalta ja asiavaltuus hakemusasioissa. Vesilainsäädäntö — lupajärjestelmä, hakemusasiakirjat, valvonta no 2, InsKo Julkaisu 31—80 n:o VIII, Helsinki 1980.
Eronen, Tyypeistä: Veli-Heikki Eronen, Vahingonvastuun oikeudellisista tyypeistä pakkolunastus-, tie- ja vesihankkeissa yleisesti sekä erityisesti pitäen silmällä vesihankkeisiin liittyvää korvausvelvollisuutta. Vahinkojen arvioiminen, Pakkolunastus, tiekorvaukset, vesihankkeista aiheutuvat korvaukset, Osa II, InsKo Julkaisu 12—68 n:o 41, Helsinki 1968.
Eronen, Vahingon käsitteestä: Veli-Heikki Eronen, Vahingon käsitteestä ja sen arvioimisen oikeudellisista perusteista. Vahinkojen arvioiminen, Pakkolunastus, tiekorvaukset, vesihankkeista aiheutuvat korvaukset, Osa I, InsKo Julkaisu 12—68 n:o 1, Helsinki 1968.
Eronen, VT 1965: V-H. Eronen, Katselmustoimitus vesiasiassa. VT 6/1965 s. 11—93.
Eronen, VT 1985: V-H. Eronen, Katselmustoimituksen toimitusmiesten ja vesioikeuden välisestä yhteydestä ja sen kehittämisestä. VT 4/1985 s. 13—15.

Eronen, Yritysvahingot: Veli-Heikki Eronen, Yritysvahingot ja niiden korvaamisen yleiset edellytykset vesilain mukaan. Vesiasiat hallinnon ja lainkäytön kannalta, LlKoul n:o 11, Vammala 1974 s. 162—186.

Falkanger: Thor Falkanger, Tingsrettslige arbeider, 2. utgave, Revidert og utvidet, Bergen 1989.

Falkanger—Rogstad: Thor Falkanger og Daniel Rogstad, Norsk vassdragsrett — en introduksjon og et kort historisk tilbakeblikk. Norsk vassdragsrett, Thor Falkanger og Kjell Haagensen (red.), 1988 s. 25—68.

Falkanger 1980: Thor Falkanger, Eierrådighet og samfunnskontroll, Lovgivningen om utnyttelsen av fast eiendom, 2. rev utgave, Kristiansand 1980.

Falkanger 1986: Thor Falkanger, Eierrådighet og samfunnskontroll, 3. utgave, 1986.

Fleischer C.: Carl August Fleischer, Skjønnsprosessen, Stavanger 1980.

Fleischer E.: Eva Funder Fleischer, Miljøloven, "Enhver har rett til ren luft, ren jord og rent vann." Et grunnlovsforslag, Stavanger 1978.

Florin: Frans Edvard Florin, Försök till framställning af läran om Qvarnar, med fästadt afseende å 1734 års Lag, Helsingfors 1848.

Forslag 1881: Forslag til Lov angaaende Vasdragenes Benyttelse m. v. med Motiver og Anhang, Afgivet af den ved kongelig Resolution af 22 Januar 1876 nedsatte Kommission, Kristiania 1881. Kongelige Propositioner og Meddelelser fremsatte for fem og tredivte ordentlige Storthing i 1886, Tredie Del, Kristiania. Kongeriget Norges fem og tredivte ordentlige Storthings Forhandlinger i Aaret 1886, Tredie Del, Kristiania.

Förarbetena: Förarbetena till Sveriges rikes lag 1686—1736, IV., Lagkommissionens förslag 1686—1697, Efter offentligt uppdrag utgifna af Wilhelm Sjögren, Upsala 1902.

Förslag 1826: Förslag till Allmän Civillag, Stockholm 1826.

Förslag 1847: Förslag till Giftermåls-Balk, Ärfda-Balk, Jorda-Balk och Byggninga-Balk, Stockholm 1847.

Förslag 1893: Förslag till stadga angående flottning af skogsalster i gränsfloderna mellan storfurstendömet Finland och konungariket Sverige, afgifvet 1884 af en finsk-svensk komité. Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen 1893:44, med förslag till lag angående flottning af skogsalster i gränsfloderna mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland, Stockholm 1893 s. 30—57. Bihang till riksdagens protokoll vid lagtima riksdagen i Stockholm år 1893, Första samlingen, 1:sta Afdelningen, Andra Bandet, Stockholm 1893.

Förslag 1894: Förslag till lag om rätt till fiske samt till andra dermed sammanhängande författningar, afgifna af de dertill förordnade komiterade, Stockholm 1894.

Gjelsvik: N. Gjelsvik, Norsk tingsrett, Forelesninger av professor Gjelsvik, Tredje utgave ved Erik Solem, Oslo 1936.

Gleditsch: Kristian Gleditsch, Rivers as international boundaries. Nordisk tidsskrift for international ret og jus gentium, Acta scandinavica juris gentium 1952 s. 15—32.

Graeffe: Emil Graeffe, Den nya Vattenrättslagen och Anläggning af vattenverk, 1906.

Groth: Elenor Groth, Om allemansrätt, svensk och åländsk, Stockholm 1981.

Gärde: N. Gärde, Vattenrätten. Svenska jordbrukets bok, Rättskunskap för jordbrukare, Band I, under redaktion av P. von Seth, Stockholm 1925 s. 360—453.

Haara: L J Haara, Något om flottningens ställning i den nya finska vattenlagen. SFÅ 36/1962 s. 6300—6304.

Haataja: Kyösti Haataja, Jakolainsäädäntö, Helsinki 1917.

Haataja, Kirjelmä: Kyösti Haataja, Kirjelmä oikeusministeriölle 13. 5. 1943 sekä kirjelmään liittyvät, Haatajan valmistama ehdotus Hallituksen esitykseksi Eduskunnalle vesilaiksi ynnä ehdotuksen perustelut. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kirjasto.

Haataja, LM 1941: Kyösti Haataja, Valtaväyläetujen asema kosken rakentamisessa. LM 1941 s. 218—226.

Haataja, LM 1951: Kyösti Haataja, Väliaikaiset vesilaitoksien rakentamisluvat. LM 1951 s. 190—204.

Haataja, LM 1953: Kyösti Haataja, Arvostelu väitöskirjasta E. J. Manner, Yleiskäyttö vesioikeudellisena käsitteenä, Vammala 1953. LM 1953 s. 781—787.

Haataja, Maa- ja vesioikeus: Kyösti Haataja, Maa- ja vesioikeus sekä metsä- ja maatalouslainsäädäntö, SLY B-sarja N:o 47, Toinen korjattu ja täydennetty painos, Turku 1950.

Haataja, MA 1937: Kyösti Haataja, Uittajan oikeus korvaukseen rakentamisen uitolle aiheuttamasta haitasta. MA 1937 s. 177—180 ja 214—221.

Haataja, MM 1927: Kyösti Haataja, Valtakunnan rajankäynnissä Pohjanlahdesta Jäämereen esiintyneitä oikeudellisia kysymyksiä. MM 1927 s. 1—47.

Haataja, SUV 1937: Kyösti Haataja, Uittamis- ja rakentamisintressin keskinäinen suhde. SUV VI/1937 s. 164—199.

Haataja, SUV 1942—44: K. Haataja, Säännökset uitosta vesilakikomitean ehdotuksissa. SUV XI—XIII/1942—44 s. 45—59.

Haataja, Tutkielmia: Kyösti Haataja, Maa- ja vesioikeudellisia tutkielmia, Helsinki 1943.

Haataja, I: Kyösti Haataja, Vesioikeus I, Yleiset opit, omistusoikeus, jaot, katsaus ulkomaihin, SLY B-sarja N:o 49, Vaasa 1951.

Haataja, II: Kyösti Haataja, Vesioikeus II, Vesialueiden käyttö, SLY B-sarja N:o 72, Porvoo 1955.

Haataja, III: Kyösti Haataja, Vesioikeus III, Rakentaminen vesialueelle, SLY B-sarja N:o 90, Helsinki 1959.

Hafström: Gerhard Hafström, Ledung och marklandsindelning, Uppsala 1949.

Hafström, Fastighetsrättens historia: Gerhard Hafström, Den svenska fastighetsrättens historia, Fjärde upplagan, Lund 1970.

Hafström, Kungsådra: Gerhard Hafström, Kungsådra. Kulturhistoriskt lexikon för nordisk medeltid från vikingatid till reformationstid, Band IX, 1964 s. 518—520.

Hafström, Rättskällornas historia: Gerhard Hafström, De svenska rättskällornas historia, Nionde upplagan, Lund 1974.

Hagerup, I: Francis Hagerup, Den norske civilproces, Første del, Tredje udgave omarbeidet paa grundlag af civilprocesreformen under medvirkning af P. I. Paulsen, Kristiania 1918.

Hagerup, II: Francis Hagerup, Den norske civilproces, Anden del, Tredje udgave omarbeidet paa grundlag af civilprocesreformen under medvirkning af P. I. Paulsen, Kristiania 1918.

Hagerup, III: Francis Hagerup, Den norske civilproces, Tredje del, Tredje udgave omarbeidet paa grundlag af civilprocesreformen under medvirkning af P. I. Paulsen, Kristiania 1919.

Hakkila: Esko Hakkila, Vesioikeus, II, Suomi. Valtiotieteiden käsikirja IV, Helsinki 1924 s. 516—527.

Hakkila, Perustuslait: Esko Hakkila, Suomen tasavallan perustuslait sekä eräitä niihin liittyviä lakeja, asetuksia ja säännöstöjä, Porvoo 1939.

Hakulinen: Y. J. Hakulinen, Die Zivilgesetze der Gegenwart, Band X, Das Zivilrecht der nordischen Länder Dänemark, Finnland, Island, Norwegen, Schweden, Teil I, Das Zivilrecht Finnlands und Schwedens, II, Obligationenrecht, A. Finnland, Lieferung 2 a, Berlin 1936.

Hakulinen, Velvoiteoikeus: Y. J. Hakulinen, Velvoiteoikeus I, Yleiset opit, Suomen tiedettä N:o 12,1, Toinen laajennettu painos, Helsinki 1965.

Hallberg: Pekka Hallberg, Hallinto-oikeudellisen valituksen käyttöalasta, SLY A-sarja N:o 124, Vammala 1978.

Haraldsen: Haakon I. Haraldsen, Forliksrådet som konfliktløser, Kristiansand 1978.

Haverinen: Aaro Haverinen, Vesien käytön ja vesiensuojelun yleissuunnittelu. Vesiasiat hallinnon ja lainkäytön kannalta, LIKoul n:o 11, Vammala 1974 s. 46—52.

Havu: Seppo Havu, Uittajan oikeuksia koskevien säännösten tarkistamisesta. Metsämies 5/1977 s.

18—21.

HDs utlåtande 1852: Högste Domstolens underdåniga utlåtande öfver Förslag till förändrad Fiskeristadga och Hamnordning. Juridiska Föreningens Tidskrift, Femte häftet, Stockholm 1852 s. 190—223.

HDs utlåtande 1926: Högsta domstolens utlåtande i ärendet n:o 2, Till Republikens President, den 14 maj 1926. Ålandsdelegationens framställningar och betänkanden jämte bilagor, III serien, Helsingfors 1927 s. 153—157.

Heiberg: Lov om friluftslivet m. v., Utdrag av innstilling fra Friluftskomitéen av 1950, Bearbeidet for JV av stud. jur. Niels M. Heiberg. JV 1956, Serie K, Nr. 5 s. 85—115.

von Heideken: F. von Heideken, Flottning eller biltransport av virke — en översikt, Särtryck ur IVA-tidskrift för teknisk-vetenskaplig forskning 1957: 1, Stockholm 1957.

von Heideken, SVFT 1966: Folke von Heideken, Från flottning till landtransport — en vital fråga för Norrlands skogsindustri. Svenska Vägföreningens Tidskrift 1966 s. 46—53.

von Heideken, SvLT 1960: Folke von Heideken, Flottning eller landtransport av virke. Svensk Lantmäteritidskrift 1960 s. 78—83.

Hellner: Jan Hellner, Skadeståndsrätt, Tredje upplagan, Uppsala 1976.

Hellstrand: Gösta Hellstrand, Flottningen i Dalälven, Utveckling, teknik, organisation, Inledning Sven Rydberg, Malung 1980.

Hellström: Otto Hellström, Sveriges flottningsväsende, En statistisk översikt. Skogar och skogsbruk, Studier tillägnade Frans Kempe på hans sjuttioårsdag, Stockholm 1917 s. 275—294.

Hemmer: Ragnar Hemmer, Några blad ur den svenska rättens äldre historia i Finland. JFT 1931 s. 315—354.

Hennel: Lennart Hennel, Flottningsföreningarna och deras arkiv. Svenska flottledsförbundet, Årsredogörelse 1973 s. 22—41.

Herlitz: Nils Herlitz, Om lagstiftning genom samfällda beslut av konung och riksdag, Studier i svensk statsrätt, Stockholm 1926.

Herlitz, Förvaltningsförfarandet: Nils Herlitz, Förvaltningsförfarandet, Förberedande utredning angående reglering av förfarandet hos förvaltningsmyndigheter i ärenden rörande enskild rätt och därmed sammanhängande frågor, SOU 1946:69, Stockholm 1946.

Hermelin: Th. W. Hermelin, Flottningens ordnande i de svensk-finska gränsälfvarna. FT 1912 s. 4—8.

Hernberg: Alarik Hernberg, Fiskerilagstiftningen. Sakföraren, Handledning i rättegångs- och ekonomiska ärenden, Helsingfors 1905 s. 243—308.

Hertzberg: Ebbe Hertzberg, under Medvirkning af flere, De nordiske Retskilder. Nordisk Retsencyklopædi, Samlet og udgivet af T. H. Aschehoug, K. J. Berg og A. F. Krieger, I., Retskilderne og Statsretten, Kjøbenhavn 1890.

HE 7/1917: Hallituksen esitys Suomen Eduskunnalle Laiksi Korkeimmasta Hallinto-oikeudesta, 1917 N:o 7. Valtiopäivät 1917, Asiakirjat, Ensimäinen, toinen ja kolmas osa, Helsinki 1917.

HE 49/1933: Hallituksen esitys Eduskunnalle vesioikeuslain I luvun 5 §:n muuttamisesta, 1933 vuoden valtiopäivät N:o 49. Valtiopäivät 1933, Asiakirjat, Ensimäinen ja toinen osa, Helsinki 1934.

HE 50/1933: Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden kiireellisten vesioikeusasiain käsittelemisestä, 1933 vuoden valtiopäivät N:o 50. Valtiopäivät 1933, Asiakirjat, Ensimäinen ja toinen osa, Helsinki 1934.

HE 1944: Oikeusministeriössä vuonna 1944 laadittu luonnos Hallituksen esitykseksi Eduskunnalle vesistölaiksi. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kirjasto.

HE 3/1947: Hallituksen esitys Eduskunnalle rajavyöhykelaiksi, 1947 vuoden valtiopäivät N:o 3. Valtiopäivät 1947, Asiakirjat, Ensimäinen ja toinen osa, Helsinki 1948.

HE 59/1950: Hallituksen esitys Eduskunnalle kalastuslainsäädännön uudistamisesta, 1950 vuoden valtiopäivät N:o 59. Valtiopäivät 1950, Asiakirjat, Ensimmäinen ja toinen osa, Helsinki 1952.

HE 7/1956: Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Suomen aluevesien rajoista, 1956 vuoden valtiopäivät N:o 7. Valtiopäivät 1956, Asiakirjat, Ensimmäinen osa, Helsinki 1957.

HE 38/1959: Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion oikeudesta säännöstellä Kemijoen vesistön vedenjuoksua, 1959 vuoden valtiopäivät N:o 38. Valtiopäivät 1959, Asiakirjat, Ensimmäinen osa, Helsinki 1960.

HE 64/1959: Hallituksen esitys Eduskunnalle vesilainsäädännön uudistamiseksi, 1959 vuoden valtiopäivät N:o 64. Valtiopäivät 1959, Asiakirjat, Ensimmäinen osa, Helsinki 1960.

HE 58/1964: Hallituksen esitys Eduskunnalle lisäyksistä helmikuun 17 päivänä 1949 tehdyllä sopimuksella annettuihin sääntöihin puutavaran uitosta Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä Suomen ja Ruotsin kesken 23 päivänä huhtikuuta 1964 tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, 1964 vuoden valtiopäivät N:o 58. Valtiopäivät 1964, Asiakirjat, Ensimmäinen osa, Helsinki 1965.

HE 92/1964: Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Suomen aluevesien rajoista annetun lain muuttamisesta, 1964 vuoden valtiopäivät N:o 92. Valtiopäivät 1964, Asiakirjat, Kolmas osa, Helsinki 1965.

HE 98/1964: Hallituksen esitys Eduskunnalle Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen rajavesistöjä koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, 1964 vuoden valtiopäivät N:o 98. Valtiopäivät 1964, Asiakirjat, Kolmas osa, Helsinki 1965.

HE 180/1965: Hallituksen esitys Eduskunnalle Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen merialueiden ja mannermaajalustan rajoja Suomenlahdella koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, 1965 vuoden valtiopäivät N:o 180. Valtiopäivät 1965, Asiakirjat, Kolmas osa I, Helsinki 1966.

HE 23/1968: Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rakennuslain muuttamisesta, 1968 vuoden valtiopäivät n:o 23. Valtiopäivät 1968, Asiakirjat, Ensimmäinen osa, Helsinki 1969.

HE 89/1969: Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Suomen aluevesien rajoista annetun lain muuttamisesta, 1969 vuoden valtiopäivät n:o 89. Valtiopäivät 1969, Asiakirjat, Ensimmäinen osa, Helsinki 1970.

HE 20/1971: Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin purkamisesta, 1971 vuoden valtiopäivät n:o 20. Valtiopäivät 1971, Asiakirjat, Ensimmäinen osa, Helsinki 1972.

HE 195/1971: Hallituksen esitys Eduskunnalle Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen ja sen liitteiden sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen ja sen liitteen eräiden määräysten hyväksymisestä, 1971 vuoden valtiopäivät n:o 195. Valtiopäivät 1971, Asiakirjat, Kolmas osa, Helsinki 1972.

HE 61/1976: Hallituksen esitys Eduskunnalle vesilain uittoa koskevien säännösten muuttamisesta, 1976 vp. n:o 61. Vuoden 1976 valtiopäivät, Asiakirjat A 1, Helsinki 1976.

HE 1978: Oikeusministeriössä vuonna 1978 valmistunut luonnos Hallituksen esitykseksi Eduskunnalle laiksi vesilain muuttamisesta. Vesilain muuttaminen, Laintarkastuskunnan lausunto N:o 2 1980, Helsinki 1980.

HE 214/1980: Hallituksen esitys Eduskunnalle kalastuslainsäädännön uudistamisesta, 1980 vp. n:o 214. Vuoden 1980 valtiopäivät, Asiakirjat A 3, Helsinki 1981.

HE 66/1982: Hallituksen esitys Eduskunnalle vesilain 12 luvun 19 §:n muuttamisesta, 1982 vp. n:o 66. Vuoden 1982 valtiopäivät, Asiakirjat A 2, Helsinki 1982.

HE 266/1984: Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vesilain muuttamisesta, 1984 vp. n:o 266. Vuoden 1984 valtiopäivät, Asiakirjat A 5, Helsinki 1985.

HE 190/1988: Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vesi- ja ympäristöhallinnosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta ja laiksi vesilain muuttamisesta, 1988 vp. n:o 190.

Hinkka: Reino Hinkka, Muutoksen haku, luvan oikeusvoima, siirtymäsäännökset. Vesilakipäivät 8.—9. 10. 1962, Suomen Teknillisen Seuran ja Insinööriliiton moniste Va/N:o 11/5.

Hinkka, Pienvesivoiman rakentaminen: Reino Hinkka, Pienvesivoiman rakentaminen vesioikeudellisena kysymyksenä. Pienvesivoiman määrä ja käyttömahdollisuudet, Suomen itsenäisyyden juhlavuoden 1967 rahasto, Sarja B N:o 53, Helsinki 1980, Liite 50.

Hinkka, Päätöksenteko: Reino Hinkka, Päätöksenteko vesituomioistuimissa. Kurssi Vesilainsäädäntö ja sen soveltaminen 14. 2.—16. 2. 1972, TTK-473.

Hinkka, Rakentaminen: Reino Hinkka, Rakentaminen ja uitto. Vesilakipäivät 22.—24. 10. 1962, Suomen Teknillisen Seuran ja Insinööriliiton moniste VBc/20/7.

Hinkka, Vesivarainhoito: Reino Hinkka, Vesivarainhoito lainkäyttötehtävänä. Luonnonhoito — kasvava yhteiskunnallinen tehtävä, LlKoul n:o 3, 3. painos, Vammala 1974 s. 222—240.

Hollo: E. J. Hollo, Yksinäissäännöstelystä ja sen edellytyksistä vesilain mukaan, Helsingin yliopiston yksityisoikeuden laitoksen julkaisuja B 14, Helsinki 1973.

Hollo, DL 1974: Erkki J. Hollo, Sanktioinnin perusteista ympäristönsuojelussa. DL 1974 s. 142—162.

Hollo, DL 1979: Erkki J. Hollo, Rantavahinkojen korvaamisen perusteet. DL 1979 s. 375—392.

Hollo, DL 1982: Erkki J. Hollo, Vielä rantavahinkojen korvaamisesta. DL 1982 s. 417—438.

Hollo, DL 1986: Erkki J. Hollo, Näkökohtia vesistölupajärjestelmän toimivuudelle ja kehittämiselle asetettavista vaatimuksista. DL 1986 s. 17—37.

Hollo, JFT 1986: E. J. Hollo, Miljöskydd och naturvård, Systematisk skiss. JFT 1986 s. 333—346.

Hollo, Kiinteistöoikeus 1980: Erkki J. Hollo, Erityinen kiinteistöoikeus, Pakkotoimi- ja lunastusoikeudet, Suomen Lakimiesliiton kirjasarja N:o 60, Helsinki 1980.

Hollo, Kiinteistöoikeus 1984: Erkki J. Hollo, Erityinen kiinteistöoikeus, Pakkotoimi- ja lunastusoikeudet, Suomen Lakimiesliiton kirjasarja N:o 60, Toinen, täydennetty painos, Vammala 1984.

Hollo, Koordinointi: Erkki J. Hollo, Korvausperusteiden ja kiinteistöarviointia koskevan lainsäädännön koordinointi. Kiinteistöarvioinnin lainsäädännölliset perusteet, InsKo 18—80 n:o II, Helsinki 1980.

Hollo, LM 1973: E. J. Hollo, Näkökohtia vesilainsäädäntöä tarkistettaessa. LM 1973 s. 496—505.

Hollo, LM 1974: Erkki J. Hollo, Suomen ja Ruotsin välisten saariomistusten asema raja-asiakirjojen valossa. LM 1974 s. 433—451.

Hollo, LM 1982: Erkki J. Hollo, Lausunto väitöskirjasta Pekka Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta vesiasioissa, Tutkimus edunvalvonnan edellytyksistä vesien käyttöä koskevassa päätöksenteossa, Vammala 1981. LM 1982 s. 177—192.

Hollo, LM 1984: Erkki J. Hollo, Ympäristövahingosta ja sen määrästä. LM 1984 s. 251—264.

Hollo, MO 1986: E. J. Hollo, Nykyiskäyttömörköä etsimässä. MO 3—4/1986 s. 5.

Hollo, Pilaamiskiellon sisältö: Erkki J. Hollo, Pilaamiskiellon sisältö vesilain mukaan, SLY A-Sarja N:o 113, Vammala 1976.

Hollo, Soravarojen käytöstä: Erkki J. Hollo, Soravarojen käytöstä päättäminen vesioikeudellisena kysymyksenä. Vesioikeudellisia tutkielmia, SYSJ 1, Espoo 1981 s. 1—26.

Hollo, Valvonta: Erkki J. Hollo, Ympäristöedun valvonta vesiasioissa. Vesituomioistuinten neuvottelupäivät 17.—18. 4. 1980 Helsinki, Oikeusministeriön oikeushallinto-osasto s. 101—117.

Hollo, VT 1977: Erkki Hollo, Kalastusvahinkojen oikeudellisesta arvioinnista vesioikeudellisessa lupamenettelyssä (perusteet). VT 5/1977 s. 9—12.

Hollo, Ympäristöoikeus: Erkki Hollo, Ympäristöoikeus. Suomen yksityisoikeus, Toimittanut Erkki Aurejärvi, Jyväskylä 1987 s. 337—397.

Holmberg: Hans Holmberg, Lagen och naturen, Om allemansrätten, Tillåtet och förbjudet i skog och mark, Uddevalla 1961.

Holmbäck: Åke Holmbäck, Begränsade sakrätter till fast egendom vid expropriation, lösen enligt vattenlagen, återköp m. m., Uppsala 1925.

Holmbäck, Föreligger skyldighet: Åke Holmbäck, Föreligger skyldighet vid byggande i vatten samt vid vattenavledning och vattenreglering att lämna ersättning för att företaget fördyrar drivning av timmer från en fastighet. Rättsvetenskapliga studier ägnade minnet av Phillips Hult, Studia Iuridica Upsaliensia 2, Uppsala 1960 s. 254—274.

Holmbäck, Vattenrätt: Holmbäck, Vattenrätt. Juridiska Föreningens i Uppsala kollegier i speciell privaträtt II, Tredje upplagan, Uppsala 1946 s. 113—276.

Holmbäck—Wessén, I: Åke Holmbäck och Elias Wessén, Svenska landskapslagar tolkade och förklarade för nutidens svenskar, Första serien: Östgötalagen och Upplandslagen, Uppsala 1933.

Holmbäck—Wessén, II: Åke Holmbäck och Elias Wessén, Svenska landskapslagar tolkade och förklarade för nutidens svenskar, Andra serien: Dalalagen och Västmannalagen, Uppsala 1936.

Holmbäck—Wessén, III: Åke Holmbäck och Elias Wessén, Svenska landskapslagar tolkade och förklarade för nutidens svenskar, Tredje serien: Södermannalagen och Hälsingelagen, Uppsala 1940.

Holopainen: Toivo Holopainen, Vesihuollon oikeuskysymyksistä, I Käyttövesikysymyksiä. LM 1964 s. 846—880.

Holopainen, Kunnan asema: Toivo Holopainen, Kunnan asema valtiossa, Oikeudellinen rakennetutkimus, SLY A-sarja N:o 81, Vammala 1969.

Honkanen: Marja-Leena Honkanen, Kalastusoikeus, Mänttä 1985.

Hooli: Jussi Hooli, Vesien virkistyskäyttö ja sille aiheutuvien haittojen arviointi. VT 2/1983 s. 3—7.

Hov: Jo Hov, Rettsforlik, Drammen 1976.

Hugo-Sørensen—Olafsen: A. Hugo-Sørensen og Birger Olafsen, Lov om vassdragene av 15. mars 1940 med endring av 10. mars 1950, Oslo 1951.

Hult: Phillips Hult, Skadeståndsansvar utan skuld i senare svensk rättspraxis. TfR 1950 s. 351—380.

Hydrografisen toimiston lausunto: Hydrografinen toimisto, Lausunto Vesioikeuskomitealle tämän ehdotuksesta uudeksi vesioikeuslain materiaaliseksi osaksi, 8. 8. 1930. Oikeusministeriö, Asiakirjat 18, N:o 1204/18[1], Vesilakikomitea 1951, Eab 90, Suomen valtionarkisto.

Hyvönen: Veikko O. Hyvönen, Määräalan luovutuksensaajan oikeusasemasta, SLY A-sarja N:o 87, Vammala 1970.

Hyvönen, DL 1979: Veikko O. Hyvönen, Vesien käytön kokonaissuunnitelman ja vesilain korvausjärjestelmän välisestä suhteesta. DL 1979 s. 441—450.

Hyvönen, Kiinteistöjärjestelmä: Veikko O. Hyvönen, Kiinteistöjärjestelmä ja kiinteistönmuodostamisoikeus, Jyväskylä 1982.

Hyvönen, Käsittelyjärjestyksestä: Veikko O. Hyvönen, Vesiasioiden käsittelyjärjestyksestä. Oikeustiede Jurisprudentia XIX 1986, Vammala 1986 s. 5—66.

Hyvönen, LM 1979: Veikko O. Hyvönen, Vesiprosessuaalinen mallinvalinta. LM 1979 s. 627—647.

Hyvönen, LM 1984: Veikko O. Hyvönen, Ympäristömenetysten yleisistä korvausperusteista. LM 1984 s. 388—408.

Hyvönen, MO 1985: Veikko O. Hyvönen, Nykyiskäyttöinen vai hyötyiskäyttöinen korvausjärjestelmä. MO 5/1985 s. 14—16.

Hyvönen, MO 1986: Veikko O. Hyvönen, Vielä nykyiskäyttöperiaatteesta lainsäädännössämme.

MO 2/1986 s. 4—5.

Hyvönen, Määräämistoimista: Veikko O. Hyvönen, Asianosaisten määräämistoimista kiinteistötoimituksessa, SLY A-sarja N:o 92, Vammala 1970.

Hyvönen, Rakentamisoikeus: Veikko O. Hyvönen, Kaavoitus- ja rakentamisoikeus, Jyväskylä 1988.

Hårberg: Kr. Hårberg, Om servitutter, Oslo 1944.

Hällfors: Edvard Hällfors, Selostus vesioikeuslakikomitean laatiman lakiehdotuksen pääperiaatteista ja siinä ehdotetuista huomattavimmista lainmuutoksista. DL 1934 s. 197—215.

Hällfors, JFT 1937: Edvard Hällfors, Om rätten till de naturliga vattensamlingarna. JFT 1937 s. 97—122.

Hällfors, JFT 1953: Edvard Hällfors, Arvostelu väitöskirjasta E. J. Manner, Yleiskäyttö vesioikeudellisena käsitteenä, Vammala 1953. JFT 1953 s. 209—218.

Hällfors, Lausunto: Edvard Hällfors, Lausunto kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriölle luonnoksesta Hallituksen esitys Eduskunnalle vesistölaiksi, syyskuu 1945. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kirjasto.

Hällfors, SFÅ 1942: Edvard Hällfors, Flottningsrätt. SFÅ 16/1942 s. 3670—3671.

Hällfors, SFÅ 1944: Edvard Hällfors, Till frågan om flottningsrätten enligt den finska vattenrättskommitténs lagförslag. SFÅ 18/1944 s. 3944—3956.

Hällfors, SFÅ 1945: Edvard Hällfors, Flottningsförenings ekonomiska befogenheter enligt finsk rätt. SFÅ 19/1945 s. 4105—4112.

Hällfors, SUV 1935: E. Hällfors, Det vattenrättsliga förhållandet mellan virkesflottning och byggande i vattendrag. SUV IV/1935 s. 30—47.

Hällfors, VV 1950: Edvard Hällfors, Vesilaitos ja puutavaran uitto, niiden vesioikeudellinen suhde. VV 1950 s. 121—145.

Hällfors, VV 1954: Edvard Hällfors, Vesilainsäädäntömme kautta aikojen. VV 1954 s. 50—57.

Högstedt: K. H. Högstedt, Vattenlagen, Andra upplagan, Stockholm 1923.

Hölttä: Jukka Hölttä, Rajanveto yleisessä tuomioistuimessa käsiteltävän asian ja vesiasian välillä. Vaasan hovioikeuspiirin VII tuomarikokous 2. 6. 1978, pöytäkirja s. 23—30.

ILA, Report 1966: The International Law Association, Report of the Fifty-second Conference held at Helsinki August 14th to August 20th, 1966, Aberystwyth 1967.

Imppola: Asko Imppola, Voimatalousrakentamisen edellytyksistä vesilain mukaan. Vesioikeudellisia tutkielmia 1985, SYSJ 7, 1986 s. 13—110.

Indberetning og Indstilling 1850: Indberetning og Indstilling fra den ved kongelig naadigst Resolution af 10de Januar 1849 nedsatte Commission angaaende Skov- og Saugbrugsvæsenet m. m., Drammen 1850.

Indstilling 1887: Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 angaaende den kongelige Proposition til Lov om Vasdragenes Benyttelse m. V., Oth. Prp. No. 12 (Oth. Prp. No. 13 for 1886), Indst. O. I. (1887). Ser og tredivte ordentlige Storthings Indstillinger og Beslutninger 1887, A, Kristiania. Kongeriget Norges ser og tredivte ordentlige Storthings Forhandlinger i Aaret 1887, Sjette del, Kristiania.

Indstilling 1904/1905: Indstilling fra den af stortinget nedsatte specialkomite angaaende st. prp. nr. 90 for 1904/1905 om vedtagelse af overenskomster med Sverige i anledning af unionens opløsning, Indst. S. XX E. (1904/1905). Fire og femtiende ordentlige Stortings indstillinger og beslutninger 1904/1905, A, Kristiania. Kongeriget Norges fire og femtiende ordentlige Stortings forhandlinger 1904/1905, Sjette del, Kristiania.

Indstilling 1915: Foreløbig indstilling med utkast til ny vasdragslov fra den kgl. vasdragslovkommission, Kristiania 1915.

Indstilling 1918: Indstilling med utkast til ny vasdragslov fra den kgl. vasdragslovkommission, Kristiania 1918.

Inger: Göran Inger, Svensk rättshistoria, Andra upplagan, Lund 1983.

Innstilling 1940: Innstilling fra skog- og vassdragskomitéen om lov om vassdragene, (Ot. prp. nr. 65 — 1939.), Innst. O. III. (1940). Niogottiende ordentlige stortings innstillinger og beslutninger 1940, B, Oslo 1940. Kongeriket Norges niogottiende ordentlige stortings forhandlinger 1940, Sjette del, Oslo 1940.

Innstilling 1944: Innstilling avgitt av Landbruksdepartementets tømmersvinnkomité, Oslo 1944.

Innstilling 1948: Innstilling fra kommisjonen til forberedelse av forhandlinger med Sovjet-Samveldet om forskjellige grensespörsmål, 30 november 1948.

Innstilling 1954: Innstilling med utkast til Lov om friluftslivet m. v., Avgitt september 1954 av Friluftslovkomitéen av 1950, Oslo 1954. Innstillinger og betenkninger fra kongelige og parlamentariske kommisjoner, departementale komiteer m. m., Trykt 1954.

Innstilling 1957: Innstilling fra kommunalkomitéen om lov om friluftslivet, (Ot. prp. nr. 2.), Innst. O. XI. (1957). 101. ordentlige stortings innstillinger og beslutninger 1957, B, Oslo 1957. Kongeriket Norges 101. ordentlige stortings forhandlinger 1957, Sjette del, Oslo 1957.

Innstilling 1969: Innstilling om Skjønnsordningen og om erstatningsutmåling ved ekspropriasjon, Fra et utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon av 6. august 1965, Otta 1969. Innstillinger og Betenkninger fra kongelige og parlamentariske kommisjoner, departementale komitéer m. m., 1. del, Trykt 1969.

Innstilling 1970: Innstilling om Rasjonalisering av tømmerfremdriften, Fra et utvalg nedsatt av Industridepartementet 5. september 1966, Otta 1970. Innstillinger og Betenkninger fra kongelige og parlamentariske kommisjoner, departementale komitéer m. m., 2. del, Trykt 1970.

Jaatinen: Simo Jaatinen, Vesilainsäädännön uudistaminen ratkaisuvaiheessa. TV 5/1960 s. 29—30 ja 33.

Jaatinen, RT 1962: Simo Jaatinen, Uusi vesilaki ja sen vaikutus vesirakennustoimintaan. RT 1962 s. 229—234.

Jaatinen, TV 1962: Simo Jaatinen, Vesilaki sillan- ja tienrakentajan kannalta. TV 3/1962 s. 13—15.

Jatkola: Tapani Jatkola, Uusi vesilaki. Maalaiskunta 1962 s. 25—30, 58—66 ja 98—105.

Jatkola, Kommentti: Tapani Jatkola, Kommentti lainsäädännön sauman kannalta. Uiton huomioonottaminen yleispiirteisessä kaavoituksessa, Sisäasiainministeriö Kaavoitus- ja rakennusosasto, Tiedotuksia 6/1981, Helsinki 1981 s. 28—31.

Jensen—Hole: Chr. L. Jensen og Ivar Hole, Friluftsloven av 28. juni 1957 med kommentarer, Oslo 1958.

Johansson: Tapio Johansson, Lupajärjestelmistä vesiasioissa, Oikeusministeriön lainsäädäntöosaston julkaisu 7/1976, Helsinki 1976.

Jokela: Antti Jokela, Vesioikeuden ja yleisen alioikeuden asiallisesta toimivallasta, Oikeudellinen tutkimus toimivallan jakautumisesta vesioikeuden ja yleisen alioikeuden välillä, SLY A-sarja N:o 162, Vammala 1983.

Jokela, Käsittely: Antti Jokela, Vesioikeudellisten riita- ja rikosasioiden käsittely. Lapin korkeakoulun oikeustieteiden osaston juhlakirja, Juridica Lapponica 1, 1986 s. 137—157.

Jonzon—Delin—Bengtsson: Sven-Gösta Jonzon—Lars Delin—Bertil Bengtsson, Naturvårdslagen, En kommentar, Tredje upplagan, Stockholm 1988.

JoU 1982/83:30: Jordbruksutskottets betänkande 1982/83:30 om ny vattenlag m. m. (prop. 1981/82:130 m. m.), Stockholm 1983.

Juridiska Föreningens förhandling 1931: Juridiska Föreningens förhandling år 1931, Äro vattenrättslagens stadganden angående flottning av skogsalster tillämpliga, då virke transporteras längs havskust? JFT 1932 s. 71—75 ja JFT 1933 s. 141.

JU 1964:A 6: Fisket i gränsvattnen mellan Finland och Sverige, Överarbetat förslag avgivet av

Finsk-svenska gränsälvskommittén, JU 1964:A 6.

Ju 1968:14: PM angående återställningsåtgärder i avlyst flottled, m. m., Ju 1968:14.

Jägerskiöld: Stig Jägerskiöld, Om kanalers rättsliga ställning. FörvT 1944 s. 174—178.

Jägerskiöld, Om Seffle kanalbolag: Stig Jägerskiöld, Om Seffle kanalbolag och dess rättsliga ställning. Tre utlåtanden, Ekenäs 1946 s. 94—158.

Kaarikivi-Laine: Ulla Kaarikivi-Laine, Ennakkotoimenpideasetuksen muutosesitys. Uudistuva vesilainsäädäntö, Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja Nro 47, Helsinki 1987 s. 45—51.

Kaasinen: Leo Kaasinen, Rantakaavan tarpeellisuus, Helsingin teknillisen korkeakoulun maanmittausosaston kiinteistö- ja yhdyskuntatekniikan laitoksen julkaisu A 3 : 1978, Otaniemi 1978.

Kahanpää: Ensio Kahanpää, Hakemus- ja riita-asioiden käsittely. Vesiasiat hallinnon ja lainkäytön kannalta, LIKoul n:o 11, Vammala 1974 s. 104—114.

20 vuotta: 20 v tuloksellista yhteistyötä rajavesien hyväksi, 20 vuotta suomalais-neuvostoliittolaista rajavesistöyhteistyötä, yhteinen suomalais-neuvostoliittolainen rajavesistöjen käyttökomissio, Helsinki 1986.

Kanalvæsenets Historie, I: Kanalvæsenets Historie, Udarbeidet ved Kanalkontoret, I, Fredrikshalds Vasdrag, Kristiania 1881.

Kanalvæsenets Historie, II: Kanalvæsenets Historie, Udarbeidet ved Kanalkontoret, II, Glommens Vasdrag, Kristiania 1881.

Kanalvæsenets Historie, III: Kanalvæsenets Historie, Udarbeidet ved Kanalkontoret, III, Vormen og Laugen, Kristiania 1881.

Kanalvæsenets Historie, IV: Kanalvæsenets Historie, Udarbeidet ved Kanalkontoret, IV, Drammens Vasdrag, Kristiania 1882.

Kanalvæsenets Historie, V: Kanalvæsenets Historie, Udarbeidet ved Kanalkontoret, V, Laugens Vasdrag, Kristiania 1882.

Kanalvæsenets Historie, VI: Kanalvæsenets Historie, Udarbeidet ved Kanalkontoret, VI, Mindre Vasdrag med Afløp til Kristiania-Fjorden og Sverige, Kristiania 1882.

Kanalvæsenets Historie, VII: Kanalvæsenets Historie, Udarbeidet ved Kanalkontoret, VII, Skiens Vasdrag, Kristiania 1884.

Kanalvæsenets Historie, VIII: Kanalvæsenets Historie, Udarbeidet ved Kanalkontoret, VIII, Vasdrag vestenfor Skienselven til og med Sireaaen, Kristiania 1883.

Kanalvæsenets Historie, IX: Kanalvæsenets Historie, Udarbeidet ved Kanalkontoret, IX, Det vesten- og nordenfjeldske Norge fra og med Stavanger Amt samt 2 Anhang, Kristiania 1888.

Kangas: Pekka Kangas, Ajatuksia seutukaavojen vaikutuksista erityisviranomaisten toimintaan. YJ 1/1982 s. 13—17.

Kangas, Vaikutus: Pekka Kangas, Seutu- ja yleiskaavoituksen vaikutus muuhun kaavoitukseen ja maankäyttöön. Kaavoitusta ja rakentamista koskeva lainsäädäntö, InsKo Julkaisu 207-85 n:o IV, 1985.

Kantola: Jorma Kantola, Loma-alueiden virkistysarvon korvaus- ja arviointiperusteet, Maanmittaustieteiden Seuran julkaisu n:o 8, Vammala 1975.

Kantonen: Aunis K. Kantonen, Lainoppi metsä- ja maataloudellisia oppilaitoksia varten, Toinen, uudistettu painos, Rauma 1969.

Karlgren: Hjalmar Karlgren, Skadeståndsrätt, Institutet för rättsvetenskaplig forskning [I], Femte upplagan, Stockholm 1972.

Karlsrud: R. Karlsrud, Vannforurensninger, Utslipningstillatelse og erstatning. Naturinngrep — rettsstilling og erstatningsansvar, 5 foredrag, Den Norske Advokatforening, småskrift Nr. 32, 2. utgave, Oslo 1977 s. 23—35.

Karterud: Terje Karterud, Fiske i vassdrag. Norsk vassdragsrett, Thor Falkanger og Kjell Haagensen (red.), 1988 s. 173—206.

Karvinen: Pauli Karvinen, Seutusuunnittelun vaikutukset erityisviranomaisiin: maa- ja metsätalousviranomaisiin. YJ 2/1981 s. 5—11.

KCU 1808: Kammar Collegii utlåtande 27. 7. 1808 rörande timmerflottningen i Bad Elf i Wermland. Riksarkivet, Stockholm, Kammarkollegium till Kungl. Maj:t, 1808, maj—juli, vol 533.

Kehittämisryhmä: Uiton kehittämisryhmä, Puutavaran uiton kehittäminen, 1980.

Kemppainen: Seppo Kemppainen, Jätevesiluvista, Havaintoja ja arvioita määräajaksi ja toistaiseksi myönnettävistä jätevesiluvista. LM 1985 s. 332—348.

KHO:n lausunto: Korkein hallinto-oikeus, Lausunto valtioneuvostolle luonnoksesta hallituksen esitys eduskunnalle vesistölaiksi, 22. 5. 1946. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kirjasto.

Kindt: Olaf Trampe Kindt, Allemannsrett og naturvern. LoR 1971 s. 374—379.

Kinnman: Gunno Kinnman, Om flottleder och flottning. NST 1917 s. 273—352.

Kirkkomäki: Leevi Kirkkomäki, Vahingon arvioiminen vesitaloudellisissa hankkeissa. Maanmittaushallituksen ja vesihallituksen yhteistyöseminaari 21. 9. 1982, Seminaarin esitelmät, Vesihallituksen monistesarja 1982:132, Helsinki 1982.

Kirkkomäki, Korvausjärjestelmä: Leevi Kirkkomäki, Vesilain mukainen korvausjärjestelmä. Vahinkojen arviointi, InsKo 14—83 n:o VIII, 1983.

Kirkkomäki—Schildt—Siivola—Pfäffli—Aalto—Vääriskoski—Doktar: Leevi Kirkkomäki—Jorma Schildt—Lea Siivola—Sakari Pfäffli—Ari Aalto—Esko Vääriskoski—Åke Doktar, Vahingon arvioiminen vesitaloudellisissa hankkeissa. Yleinen vesitekniikka, RIL 141, Forssa 1982 s. 315—355.

Kivelä, I: Arvo Kivelä, Uittoteknologia I, Teknillinen korkeakoulu, Moniste n:o 102, Helsinki 1951.

Kivelä, II: Arvo Kivelä, Uittoteknologia II, Teknillinen korkeakoulu, Moniste n:o 133, Helsinki 1955.

Kivimäki: T. M. Kivimäki, Siviilioikeuden yleiset opit pääpiirteittäin, SLY B-sarja N:o 5, Kolmas painos, Porvoo 1946.

Kivimäki—Ylöstalo: T. M. Kivimäki—Matti Ylöstalo, Suomen siviilioikeuden oppikirja, Yleinen osa, SLY B-sarja N:o 91, Kolmas, uudistettu painos, toimittanut Matti Ylöstalo, Porvoo 1973.

Kjellberg: Carl M. Kjellberg, Till frågan om vattenregalet, Uppsala 1911.

KKO:n lausunto: Korkein oikeus, Lausunto valtioneuvostolle luonnoksesta Hallituksen esitys Eduskunnalle vesistölaiksi, 30. 7. 1948. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kirjasto.

Klingenberg: K. S. Klingenberg, Praktiske og juridiske spørsmål opstått under grenseopgangen mellem Norge og Finnland 1925. Norsk Geografisk Tidsskrift 4/1930 s. 197—240.

af Klintberg: L. af Klintberg, Om byggande i vatten enligt 2, 3 och 5 kap. vattenlagen, Lagtext med kommentar och sakregister, Stockholm 1955.

KME 38/1877—1878: Keisarillisen Majesteetin armollinen esitys N:o 38 Suomenmaan Säädyille, Metsäntuotteiden lauttaamista koskevan uuden asetuksen antamisesta. Asiakirjat Valtiopäiviltä Helsingissä vuosina 1877—1878, Kolmas osa, Helsinki 1878.

KME 1/1900: Keisarillisen Majesteetin armollinen esitys N:o 1 Suomenmaan Valtiosäädyille vesioikeutta koskevan lain hyväksymisestä. Asiakirjat valtiopäiviltä Helsingissä vuonna 1900, Ensimmäinen osa, Helsinki 1900.

KM 1895:7: Keisarilliselle Majesteetille ehdotuksen laatimista varten vesioikeutta koskeviksi lakisäännöksiksi asetetulta komitealta alamaisimmasti, Komitean mietintö 1895:7, Helsinki

1895.
KM 1898:4: Keisarilliselle Majesteetille kalastuskomitealta alamaisimmasti, Alamainen mietintö kalastuskomitealta, KM 1898:4, Helsinki 1898.
KM 1939:3: Ehdotus uudeksi vesioikeuslaiksi, KM 1939:3, Helsinki 1939.
KM 1939:6: Ahvenanmaan itsehallintoa koskevaa lainsäädäntöä tarkistamaan asetetulta komitealta, KM Mon. 1939:6.
KM 1941:5: Työaika teollisuudessa ja siihen verrattavilla aloilla, KM 1941:5, Helsinki 1941.
KM 1946:34: Ahvenanmaan itsehallintoa koskevan lainsäädännön tarkistamista varten asetetulta komitealta. KM Mon. 1946:34.
KM 1947:20: Rajavyöhykekomitean mietintö, KM Mon. 1947:20, Helsinki 1947.
KM 1947:24: Tornion ja Muonion rajajokien uittosopimuskomitean mietintö ja ehdotukset, KM Mon. 1947:24, 1947.
KM 1950:72: Komiteanmietintö Suomen sisäisten ja ulkoisten aluevesien ulottuvaisuuden yhtenäisestä ja yksityiskohtaisesta määräämisestä, KM Mon. 1950:72, Helsinki 1950.
KM 1951:74: 17/11 1949 asetetun uittokomitean ehdotus vesioikeuslain II luvun 17 ja 18 §:n muuttamiseksi ja uuden 18 a §:n lisäämiseksi sanottuun lukuun, KM Mon. 1951:74.
KM 1952:45: Uittokomitean ehdotus vesilaitoksia koskevien säännösten osittaiseksi uudistamiseksi v. 1952, KM Mon. 1952:45.
KM 1955:43: Vesihallintojaoston mietintö, KM Mon. 1955:43.
KM 1956:1: Aluevesikomitean mietintö, KM 1956:1, Helsinki 1956.
KM 1958:69: Kemijoen vesistön säännöstelytoimikunnan mietintö, KM Mon. 1958:69.
KM 1958:97: Vesilakikomitean mietintö, KM Mon. 1958:97.
KM 1959:10: Pohjois-Suomen uitto-olojen järjestelykomitean mietintö, KM 1959:10, Helsinki 1959.
KM 1961:10: Pohjanmaan kuivatuskomitean mietintö, KM 1961:10, Helsinki 1961.
KM 1963:5: Valtaojanauraustoimikunnan mietintö, KM 1963:5, Helsinki 1963.
KM 1963:98: Vesilainsäädännön siirtymävaihetoimikunnan mietintö, KM Mon. 1963:98.
KM 1964: A 10: Peruskuivatuskomitean mietintö, KM 1964: A 10, Helsinki 1964.
KM 1964: B 102: Korkeimman hallinto-oikeuden lainsäädäntökomitean mietintö, KM 1964: B 102.
KM 1965: B 109: Vesiteiden luokittelutoimikunnan mietintö, KM 1965: B 109, Helsinki 1965.
KM 1971: B 110: Vesiliikennehallintotoimikunnan mietintö, KM 1971: B 110, Helsinki 1971.
KM 1972: B 71: Asetuskokoelmatoimikunnan mietintö, KM 1972: B 71, Helsinki 1972.
KM 1972: B 80: Kalakannan hoitovelvoitetoimikunnan mietintö, KM 1972: B 80, Helsinki 1972.
KM 1972: B 127: Kalavahinkokomitean mietintö, KM 1972: B 127, Helsinki 1972.
KM 1972: B 134: Vesilain tarkistamiskomitean mietintö, KM 1972: B 134, Helsinki 1972.
KM 1973:49: Ympäristörikostoimikunnan mietintö, KM 1973:49, 1973.
KM 1973:143: Virkistysaluekomitean mietintö, KM 1973:143, Helsinki 1973.
KM 1973:149: Suomen—Norjan rajavesitoimikunnan mietintö, KM 1973:149, Helsinki 1973.
KM 1974:11: Uittolainsäädännön tarkistamistoimikunnan mietintö, KM 1974:11, Helsinki 1974.
KM 1974:153: Pielisen-Koitajoen aluekomitean mietintö, KM 1974:153, Helsinki 1974.
KM 1975:10: Parlamentaarisen liikennekomitean osamietintö, III, Liikennemuotojen välinen työnjako, KM 1975:10, Helsinki 1976.
KM 1975:66: Parlamentaarisen liikennekomitean osamietintö, VI, Liikenneverkkojen kehittäminen, Liikennealan hallinnon kehittäminen, KM 1975:66, Lahti 1975.
KM 1976:35: Sisävesikalastustoimikunnan mietintö, KM 1976:35, Helsinki 1976.
KM 1976:48: Uittohallintotoimikunnan mietintö I, KM 1976: 48, Helsinki 1976.
KM 1977:25: Uittohallintotoimikunnan mietintö II, KM 1977:25, Helsinki 1977.
KM 1977:47: Kalastuslainsäädäntökomitean mietintö, KM 1977:47, Helsinki 1977.

Kyttä: Harras Kyttä, Uittoedun ja voimalaitosedun välisten suhteiden järjestämisestä. SUV XXII/1953 s. 35—46.

Kyttä, Lainsäädäntö: Harras Kyttä, Vesioikeutta koskeva lainsäädäntö. Metsäkäsikirja I. osa, Rauma 1956 s. 237—251.

Laaksonen: Kalevi Laaksonen, Maanomistaja vastaan jokamies II. MO 6/1985 s. 4—7.

Lager: Irma Lager, Muutoksenhausta luopumista tarkoittavista sitoumuksista. DL 1973 s. 159—181 ja 261—286.

Lager, Lainvoimasta: Irma Lager, Osittaisesta lainvoimasta. Oikeustiede Jurisprudentia VI 1975, Vammala 1975 s. 37—120.

Lahtinen: Satu Lahtinen, Voimalaitosjätteen loppusijoitukseen liittyviä oikeudellisia kysymyksiä, Raportti YJT-82-13, Tammikuu 1982.

Lakiselityksiä: Vesioikeuslaki ja kalastussääntö kesäkuun 23 p:ltä 1902, Lakiselityksiä N:o 2, Tampere 1903.

Lammassaari: Veikko Lammassaari, Flottningen i miljödebatten. Svenska flottledsförbundet, Årsredogörelse 1977 s. 10—13.

Lammassaari, Kunnostus: Veikko Lammassaari, Hylättyjen uittoväylien kunnostus Suomessa ja sen vaikutus kriisiaikojen uittomahdollisuuteen, Oulun yliopisto, Vesitekniikan laboratorio, Sarja A, Julkaisu 23, Oulu 1986.

Lammassaari, Uitto: Veikko Lammassaari, Uitto meillä ja muualla, Oulun yliopisto, Vesitekniikan laboratorio, Sarja A, Julkaisu 18, Oulu 1985.

Lammassaari, Uittolainsäädäntö: Veikko Lammassaari, Uitto lainsäädännössä ja vesihallituksen tehtäväkentässä. Uiton huomioonottaminen yleispiirteisessä kaavoituksessa, Sisäasiainministeriö Kaavoitus- ja rakennusosasto, Tiedotuksia 6/1981, Helsinki 1981 s. 21—27.

Lammassaari, Uittosääntökysymyksistä: Veikko Lammassaari, Uittosääntökysymyksistä. Vesituomioistuinten neuvottelupäivät 17.—18. 4. 1980 Helsinki, Oikeusministeriön oikeushallinto-osasto s. 77—88.

Lammassaari, Vesilaki: Veikko Lammassaari, Vesilaki, uitto. Kurssi kiinteistöhallinnon ongelmat 9.—11. 10. 1979, Helsingin yliopisto neuvontaopin ja täydennyskoulutuksen keskus, monistesarja 8/79 s. 51—65.

Lang: Anteckningar enligt professor J. N. Langs föreläsningar öfver byggningabalken, Helsingfors.

Lang, Föreläsningar: Professorn J. N. Langs föreläsningar öfver vattenrätten, Helsingfors 1908.

Lang—Haataja: J. N. Lang—Kyösti Haataja, Omistusoikeudesta Suomen vesiin, Porvoo 1932.

Lang, Luennot: Professori J. N. Lang'in vesioikeuden-luennot, Suomentanut Väinö Anthoni, Suomalaisen kirjallisuuden seuran toimituksia 125, Rauma 1910.

Lang, Sjörätt: J. N. Lang, Finlands sjörätt, Föreläsningar, Tredje omarbetade och tillökta upplagan på uppdrag av juridiska fakulteten vid Helsingfors universitet utgiven av A. V. Lindberg—Rudolf Beckman, 1932.

Larma—Hallberg—Jatkola—Wirilander: Otto Larma—Pekka Hallberg—Tapani Jatkola—Juhani Wirilander, Rakennuslaki ja -asetus, Suomen Lakimiesliiton kirjasarja N:o 82, Kolmas, uudistettu painos, Vammala 1983.

Larssen: Henry Larssen, Noen spörsmål om almenhetens rett til flötning i vassdrag, og om Kongens adgang til å gi administrative forskrifter om interessekollisjoner mellom de forskjellige slags bruk i et vassdrag, Vassdragslovens § 123, nr. 1. JV 1957, Serie L, Nr. 2, s. 89—95.

Laurila: Eero Laurila, Vesioikeudellinen lupajärjestelmä. Vesilainsäädäntö — lupajärjestelmä, hakemusasiakirjat, valvonta no 2, InsKo Julkaisu 31—80 n:o II, Helsinki 1980.

Lausunnot 1973: Timo Silenti, Lausunnot vesilain tarkistamiskomitean mietinnöstä, Yhteenveto, Oikeusministeriön lainsäädäntöosaston julkaisu 19/1973, Helsinki 1973.

KM 1977:49: Erityistä suojelua vaativat vedet, Maa- ja metsätalousministeriön suojeluvesityöryhmä, KM 1977:49, Helsinki 1977.

KM 1979:64: Metsätuhotoimikunnan mietintö, KM 1979:64, Helsinki 1980.

KM 1982:46: Ympäristövaikutusten arviointi, Ympäristövaikutusten arvioinnin kehittämistä selvittäneen työryhmän mietintö, KM 1982:46, Helsinki 1982.

KM 1984:50: Kemijokikomitean mietintö, KM 1984:50, Helsinki 1984.

Knophs oversikt 1981: Knophs oversikt over Norges rett, Utgitt av Birger Stuevold Lassen, 8. utgave, Oslo 1981.

Knophs oversikt 1987: Knophs oversikt over Norges rett, Utgitt av Birger Stuevold Lassen, 9. utgave, Oslo 1987.

Kolbenstvedt: Njaal L. Kolbenstvedt, Hva betyr flötningen for landets kraftforsyning? SFÅ 29/1955 s. 5383—5387.

Kolbenstvedt—Olafsen: Ivar Kolbenstvedt Birger Olafsen ved Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, Norges Vassdrags- og Elektrisitets Love, 2nen del, Fredrikshald 1926.

Komiten 1876: Från komiten för revision af nådiga förordningen, angående flottning af skogsalster, gifven den 24. Mars 1873, 8. 4. 1876. Suomen valtionarkisto.

Kommittébetänkande 1915:4: Till Hans Kejserliga Majestät Från Komitén för utredning af flottningens inverkan på fisket underdånigst, Kommittébetänkande 1915:4, Helsingfors 1915.

Kommittébetänkande 1941: Kommittébetänkande, Förslag till reviderad lag om självstyrelse för Åland, Till Ålands Landskapsnämnd, Från kommittén för revision av självstyrelselagstiftningen för Åland, den 24 oktober 1941.

Konstari: Timo Konstari, Harkintavallan väärinkäytöstä, Tutkimus tarkoitussidonnaisuudesta hallintoviranomaisten harkintavallan rajoitusperiaatteena, SLY A-sarja N:o 139, Vammala 1979.

Konttinen—Pohjanpelto: J. H. Konttinen—Veikko Pohjanpelto, Maatalouslainsäädäntö, Joka talon opas N:o 3, Helsinki 1943.

Koskenmaa: E. J. Koskenmaa, Mitä näkökohtia tulisi lauttauksen tähden ottaa huomioon suunnitelmia tehtäessä lauttauksen järjestämiseksi vesistöissämme? Gripenberg, Ersättning för skador, Helsinki 1913.

Kosonen: Arto Kosonen, Erikoistuomioistuimet Suomessa, Tutkimus Suomessa toimivien erikoistuomioistuinten taustasta, perustamisesta ja kehityksestä, Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 37, Helsinki 1980.

Kotkasaari: Timo Kotkasaari, Vesilain uudistus, sen perusteet ja tavoitteet. Uudistuva vesilainsäädäntö, Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja Nro 47, Helsinki 1987 s. 5—22.

Kotkasaari 1987: Timo Kotkasaari, Vesilainsäädännön perusteita, 1.-2. painos, Helsinki 1987.

Kotkasaari 1988: Timo Kotkasaari, Vesilainsäädännön perusteita, 2. painos, Helsinki 1988.

Kuljetustutkimus: Kemijoen vesistöalueen puutavaran kuljetustutkimus, Lapin lääninhallitus, Rovaniemi 1986.

Kulla: Heikki Kulla, Hallintolainkäyttö ja hallinto, Tutkimus korkeimman hallinto-oikeuden toimivallan määräytymisen oikeushistoriallisesta taustasta, SLY A-sarja N:o 148, Vammala 1980.

Kurvinen: Pekka Kurvinen, Pääasiaratkaisuista hallintoprosessissa. LM 1975 s. 616—635.

Kurvinen, Päätöksenteko: Pekka Kurvinen, Päätöksenteko hallinnossa, Vammala 1985.

Kuusiniemi: Kari Kuusiniemi, Rakentamiseen tarvittavien lupien keskinäisistä suhteista, Ympäristöoikeudellinen tutkimus laitosten perustamista sääntelevien lupa- ja ilmoitusjärjestelmien formaalisista suhteista, SYSJ 6, Helsinki 1985.

Kuusiniemi, Valinnasta: Kari Kuusiniemi, Vesioikeudellisen päätöksentekojärjestelmän valinnasta Suomessa ja Ruotsissa, Helsingin teknillisen korkeakoulun maanmittausosaston kiinteistö- ja yhdyskuntatekniikan laitoksen julkaisu A 5:1985, Otaniemi 1985.

Lausunnot 1975: Eeva Vuori, Lausunnot uittolainsäädännön tarkistamistoimikunnan mietinnöstä, Tiivistelmä, Oikeusministeriön lainsäädäntöosaston julkaisu 5/1975, Helsinki 1975.

Lavin: Rune Lavin, Domstol och administrativ myndighet, Stockholm 1972.

Lid: Olav Lid, Kort prosess, Oversyn over rettargangsmåten i tvistemål, Bergen 1968.

Liivala: Mikko Liivala, Vesioikeus virka-avunantajana vesilain mukaan. VT 3/1970 s. 5—9.

Liljenstrand: Axel Wilhelm Liljenstrand, Ekonomisk-juridisk afhandling om Finlands Strömrensningsverk, Helsingfors 1856.

Liljenstrand, Byggningabalkarne: Axel Liljenstrand, De Nordiska byggningabalkarne, Deras rättsordning i organisk utveckling, Helsingfors 1881.

Lindberg A. V.: A. V. Lindberg, Finlands offentliga sjörätt, Helsingfors 1926.

Lindberg K. E.: K. E. Lindberg, Svensk och norsk flottningslagstiftning och flottningsförhållanden, Intryck från en studieresa, Finska forstföreningens meddelanden, Specialundersökningar 8, Helsingfors 1917.

Lindberg K., FTS 1928: K. Lindberg, Svensk Flottningslagstiftning. FTS 1928 s. 39—48.

Lindberg K., FTS 1932: K. Lindberg, Den nya vattenlagen och virkesflottningen. FTS 1932 s. 29—36.

Lindberg K., SUV 1934: K. Lindberg, Förslaget till ny vattenlag och virkesflottningen. SUV III/1934 s. 25—37.

Lindboe A.: Asbjørn Lindboe, Privat rettergang (Voldgiftsprosessen), Oslo 1944.

Lindboe C.: Christian Lindboe, Litt om erfaringer fra vassdragsregulerings- og ekspropriasjonsskjønn, Særkursforelesning ved NTH, Institutt for vassbygging, Våren 1968.

Lindman: A. Lindman, Huvudprinciperna för det framlagda förslaget till ny flottningslagstiftning. NST 1917 s. 157—186.

Lindman, FT 1917: A. Lindman, De ledande grundsatserna hos det nya flottningslagförslaget. FT 1917 s. 631—642.

Lindman, FT 1919: Arnold Lindman, Sammanfattning av myndigheters och korporationers yttranden över flottningssakkunniges betänkande. FT 1919 s. 844—854.

Ljungman: Seve Ljungman, Om skada och olägenhet från grannfastighet, Ett bidrag till läran om immissionernas rättsliga behandling, Uppsala 1943.

Ljungman, Ersättningsfrågor: Seve Ljungman, Några vattenrättsliga ersättningsfrågor i allmänt civilrättslig belysning. Rättsvetenskapliga studier ägnade minnet av Phillips Hult, Studia Iuridica Upsaliensia 2, Uppsala 1960 s. 286—322.

Ljungman—Stjernquist: Seve Ljungman och Per Stjernquist, Den rättsliga kontrollen över mark och vatten II, Institutet för rättsvetenskaplig forskning [XXXIV], Tredje upplagan, Stockholm 1968.

Ljungman, Vattenrätt: Seve Ljungman, Vattenrätt, Stockholm 1960.

Lous: Georg Lous, Hva enhver skjønnsmann bør vite, Litt av hvert om skjønnsprosessen og ekspropriasjonsretten, Oslo 1962.

Lous, ABC: Georg Lous, ABC i praktisk skjønnsprosess, Den Norske Advokatforening, småskrift Nr. 41, Oslo 1979.

Ls. framst. nr 36/1977—78: Landskapsstyrelsens framställning nr 36/1977—78 till Landstinget med förslag till landskapslag angående ändring av 2 § landskapslagen om tillämpning av vattenlagen i landskapet Åland. Eduskunnan kirjasto, Arkivfilm, Rulle nr LT 56, Ålands landsting 1977—1978, VOL I våren 1978, Handlingar, lagframställningar.

Ls. framst. nr 16/1978—79: Landskapsstyrelsens framställning nr 16/1978—79 till Landstinget med förslag till byggnadslag för landskapet Åland och landskapslag angående ändring av 99 § landskapslagen om allmänna vägar. Eduskunnan kirjasto, Arkivfilm, Rulle nr LT 58, Ålands landsting, Handlingar, 1978—79 VOL. I hösten -78, lagframställningar m. m.

LTK 1980:2: Vesilain muuttaminen. Laintarkastuskunnan lausunto N:o 2 1980, Helsinki 1980.

LTVM 25/1959: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö N:o 25 hallituksen esityksen N:o 38 1959 Vp. johdosta laiksi valtion oikeudesta säännöstellä Kemijoen vesistön vedenjuoksua, 1959 Vp. Valtiopäivät 1959, Asiakirjat, Ensimmäinen osa, Helsinki 1960.

LTVM 7/1971: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 7 hallituksen esityksen n:o 20 1971 Vp. johdosta laiksi Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin purkamisesta, 1971 Vp. Valtiopäivät 1971, Asiakirjat, Ensimmäinen osa, Helsinki 1972.

LTVM 8/1976: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 8 hallituksen esityksen n:o 61 1976 vp. johdosta vesilain uittoa koskevien säännösten muuttamisesta, 1976 vp. Vuoden 1976 valtiopäivät, Asiakirjat C 1, Helsinki 1977.

LTVM 20/1986: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 20 hallituksen esityksistä n:ot 266/1984 vp. ja 59/1985 vp. laiksi vesilain muuttamisesta ja laiksi vesilain 18 ja 21 luvun muuttamisesta, 1986 vp. Vuoden 1986 valtiopäivät, Asiakirjat C 2, Helsinki 1987.

Lu. bet. nr 10/1963: Lagutskottets betänkande nr 10/1963 över landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag om tillämpning av vattenlagen i landskapet Åland. Eduskunnan kirjasto, Arkivfilm, Ålands landsting Nr 30 LT 1963, handlingar 1963 VOL 1.

Lu. bet. nr 32/1977—78: Lagutskottets betänkande nr 32/1977—78 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till landskapslag angående ändring av 2 § landskapslagen om tillämpning av vattenlagen i landskapet Åland. Eduskunnan kirjasto, Arkivfilm, Rulle nr LT 56, Ålands landsting 1977—1978, VOL 1 våren 1978, Handlingar, lagframställningar.

Luoma: K. Luoma, Kulku- ja uittoväylän kuntoonpano. Vesilakipäivät 22.—24. 10. 1962, Suomen Teknillisen Seuran ja Insinööriliiton moniste VBc/23/9.

Luoma, SUV 1966: K. Luoma, Kysymys yhteis- ja yksityisuitosta vesilain valossa. SUV XXXV/1966 s. 51—60.

LVK 1902:1: Lainvalmistelukunnan ehdotukset erinäisiksi asetuksiksi, jotka sisältävät muutoksia voimassaoleviin määräyksiin maallisten kuulutusten julkilukemisesta saarnastuolista, ynnä Perustelmat, Helsinki 1902.

LVK 1921:8: Ehdotus julkisia kuulutuksia koskevaksi lainsäädännöksi ynnä perustelut, Lainvalmistelukunnan julkaisuja 1921 N:o 8, Helsinki 1921.

LVM 7/1917: Lakivaliokunnan mietintö N:o 7 hallituksen esityksen 1917 II Vp. N:o 11 johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi Korkeimmasta Hallinto-Oikeudesta, 1917 II Vp. Toiset valtiopäivät 1917, Asiakirjat, Ensimäinen ja toinen osa, Helsinki 1918.

LVM 15/1917: Lakivaliokunnan mietintö N:o 15 hallituksen esityksen 1917 N:o 7 johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi Korkeimmasta Hallinto-oikeudesta, 1917. Valtiopäivät 1917, Asiakirjat, Ensimäinen, toinen ja kolmas osa, Helsinki 1917.

Lødrup: Peter Lødrup, Lærebok i erstatningsrett, 2. utgave, Bergen 1987.

Lönnberg—Pyymäki: Susanna Lönnberg—Mauri Pyymäki, Selvitys uiton pudotuspaikkojen ympäristövaikutuksista, Valtion teknillinen tutkimuskeskus, Tie- ja liikennelaboratorio, Tutkimusselostus 248, Espoo 1981.

Löwing: Folke Löwing, Bör dämningsskada uppskattas årsvis? SvJT 1937 s. 148—155.

Löwing, SVP 1949:7: Folke Löwing, Intrång å kvalificerad allemansrätt. SVP 408 (1949:7) s. 1—76.

Maa- ja pohjavesisanasto: Maa- ja pohjavesisanasto, Vesihallituksen julkaisuja 18, Helsinki 1976.

Maankuivatuksen suunnittelu I: Maankuivatuksen suunnittelu, I osa, Tekstiosa, Vesihallitus, Tiedotus 278, Helsinki 1986.

Maankuivatuksen suunnittelu II: Maankuivatuksen suunnittelu, II osa, Liitteet, Vesihallitus, Tiedotus 278, Helsinki 1986.

Majamaa: Vesa Majamaa, Yleinen etu ja ympäristöoikeus. Juhlajulkaisu Matti Ylöstalo 1917.4/

2.1987, SLY C-sarja N:o 21, Vammala 1987 s. 259—272.

Manner: E. J. Manner, Vesioikeutemme kriisi. Maanviljelysinsinööriyhdistyksen vuosikirja 1950 s. 54—67.

Manner, Allmänheten: E. J. Manner, Allmänheten friluftslivet och äganderätten. Det treogtyvende nordiske juristmøde, Forhandlingerne på det treogtyvende nordiske juristmøde i København den 22.—24. august 1963, København 1964, Bilag X.

Manner, JFT 1984: E. J. Manner, Tuhatseitsemänsataa-luku vesioikeutemme kehityksessä. JFT 1984 s. 542—567.

Manner, Kysymys vesivoiman: E. J. Manner, Kysymys vesivoiman jakautumisesta Suomen ja Ruotsin kesken Tornionjoen vesistössä. Juhlajulkaisu Ilmari Caseliuksen ja Aarne Rekolan 70-vuotispäivänä 29. 4. 1963, SLY C-sarja N:o 7, Porvoo 1963 s. 166—181.

Manner, LM 1954: E. J. Manner, Oikeudesta uiton toimittamiseen Ruotsi—Suomen vesistöissä 1700-luvulla ja 1800-luvun alussa. LM 1954 s. 521—529.

Manner, LM 1960: E. J. Manner, "Koko arvo ja puoli lisäksi", Puolitoistakertaisen korvauksen periaatteesta vesilainsäädännössämme. LM 1960 s. 20—57.

Manner, LM 1964: E. J. Manner, Järjestelyn ja säännöstelyn käsitteistä vuoden 1961 vesilainsäädännössä. LM 1964 s. 931—944.

Manner, LM 1968: E. J. Manner, "Helsinki Rules" ja kansainvälisen vesioikeuden kodifioinnin nykyvaihe. LM 1968 s. 261—279.

Manner, Näkökohtia: E. J. Manner, Näkökohtia vesioikeudellisten lupapäätösten pysyvyydestä. Juhlajulkaisu Simo Zitting 1915 . 14/2 . 1985, SLY C-sarja N:o 19, Vammala 1985 s. 195—214.

Manner, Perusteet: E J Manner, Vesihuollon oikeudelliset perusteet. Vesilakipäivät 22.—24. 10. 1962, Suomen Teknillisen Seuran ja Insinööriliiton moniste VBb/7/7.

Manner, Selvitys: E. J. Manner, Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliitolle osoitettu 22. 8. 1965 päivätty selvitys uittoa varten tarvittavien vesialueiden käyttöä koskevista kysymyksistä. Korkeimman hallinto-oikeuden 1. 10. 1970 antaman päätöksen taltio 4462 asiakirjavihko, diaarinumero 598/47/70.

Manner, SVP 1959:5: E J Manner, Grunddragen av kommittéförslaget till en ny finsk vattenlag. SVP 473 (1959:5) s. 80—92.

Manner, Systematiikkaa: E. J. Manner, Ympäristönsuojelun systematiikkaa. Festskrift utgiven i anledning av Juristklubben Codex' 30-års jubileum, Juridiska Föreningens i Finland publikationsserie nr 40, Borgå 1970 s. 54—66.

Manner, Vesien pilaaminen: E J Manner, Vesien pilaaminen oikeudellisena kysymyksenä. Vesilakipäivät 22.—24. 10. 1962, Suomen Teknillisen Seuran ja Insinööriliiton moniste VBa/1/9.

Manner, Vesilainsäädäntö: E. J. Manner, Vesilainsäädäntö nyky-yhteiskunnassa. Vesiasiat hallinnon ja lainkäytön kannalta, LlKoul n:o 11, Vammala 1974 s. 7—11.

Manner, VV 1959: E. J. Manner, Uusi vesilakiehdotus erityisesti silmällä pitäen siihen sisältyviä vesivoiman käyttämistä koskevia säännöksiä. VV 1959 s. 136—142.

Manner, Yleiskäyttö: E. J. Manner, Yleiskäyttö vesioikeudellisena käsitteenä, SLY A-sarja N:o 46, Vammala 1953.

Matzen: H. Matzen, I., Indledning og Første Afdeling, Om Ejendomsretten. H. Matzen og N. Lassen, Den nordiske Tingsret, Nordisk Retsencyklopædi, Samlet og udgivet af T. H. Aschehoug, K. J. Berg og A. F. Krieger, II., Privatretten, Kjøbenhavn 1880 s. 1—145.

Melander: Ilmari Melander, Suomen vesialueiden omistusoikeus. Oma maa, Tietokirja Suomen kodeille, Seitsemäs osa, Porvoo 1960 s. 351—362.

Melander, Yleiskäyttö: I Melander, Liikenne, uitto ja muu yleiskäyttö. Vesilakipäivät 8.—9. 10. 1962, Suomen Teknillisen Seuran ja Insinööriliiton moniste VA/2/7.

Merikoski: V. Merikoski, Vapaa harkinta hallinnossa, SLY B-sarja N:o 86, Vammala 1958.

Merikoski, II: V. Merikoski, Suomen julkisoikeus pääpiirteittäin II, SLY B-sarja N:o 112, Kolmas painos, Porvoo 1976.

Merikoski, Oikeussuojajärjestelmä: V. Merikoski, Hallinto-oikeuden oikeussuojajärjestelmä, SLY B-sarja N:o 143, Toinen uusittu painos, Vammala 1968.

Mietintö 1981: Vesilain uudistamistyöryhmän mietintö 6. 11. 1981, Oikeusministeriön lainvalmisteluosasto.

Mietintö 1986: Timo Kotkasaari—Esa Kleemola—Matti Sepponen—Pentti Sipilä—Timo Mäkelä, Katselmustoimitusten kehittäminen, Työryhmän mietintö, Oikeusministeriön lainvalmisteluosaston julkaisu 3/1986, 1986.

Mietintö 1988: Väyläkorvaus- ja merimerkkityöryhmän mietintö 1988, Oikeusministeriön lainvalmisteluosasto.

MKH:n aloite: Merenkulkuhallituksen 21. 10. 1960 tekemä aloite kauppa- ja teollisuusministeriölle uudeksi asetukseksi merenkulun turvalaitteista, KD N:o 3127/60/101.

MKH:n vastaus: Merenkulkuhallituksen eduskunnan oikeusasiamiehelle 14. 9. 1976 antama vastaus Emäsalon merialueella suoritetuista väylänmuutoksista n:o 2997/76/601.

MMM:n yleiskirje: Maa- ja metsätalousministeriön yleiskirje 7. 1. 1982 4844/165 MMM 1981 Seutukaavan oikeusvaikutukset maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan viranomaisiin.

Moe: Fredrik Moe, Naturvernloven. Naturinngrep — rettsstilling og erstatningsansvar, 5 foredrag, Den Norske Advokatforening, småskrift Nr. 32, 2. utgave, Oslo 1977 s. 7—22.

Mordt: H. Kiær Mordt, Om innskrenkninger i fløtningsfriheten. TfR 1933 s. 181—196.

Moring, Maalainsäädäntö: K. A. Moring, Maalainsäädäntö, vesioikeus sekä maanviljelystä ja sen sivutoimia koskeva lainsäädäntö, Suomentanut B. A. Sundström, Suomen oikeus, Helsinki 1919.

Moring, I: K. A. Moring, Om vattenverk enligt finsk rätt, I., Rätten till strömfall, Helsingfors 1908.

Moring, II: K. A. Moring, Om vattenverk enligt finsk rätt II., Tillstånd till anläggning, Helsingfors 1908.

Moring, III: K. A. Moring, Finlands skiftesrätt, Tredje häftet, Helsingfors 1927.

Motzfeldt: U. A. Motzfeldt, Den norske vasdragsrets historie indtil aaret 1800 med domsamling, Avhandlinger utgit ved det juridiske fakultet Kristiania No. 1, Kristiania 1908.

Mussalo: Risto Mussalo, Vesihuoltointressin turvaaminen muiden hankkeiden yhteydessä. Vesilakipäivät 8.—9. 10. 1962, Suomen Teknillisen Seuran ja Insinööriliiton moniste VBb/10/8.

Muukkonen: Reijo Muukkonen, Taaja-asutuksen muodostamiskiellosta rakennuslain 5 §:n valossa. Oikeustiede Jurisprudentia IV 1973, Vammala 1973 s. 5—81.

Mäenpää: Olli Mäenpää, Keskusviraston asema valtionhallinnossa, Julkisoikeudellinen tutkimus valtionhallinnon organisaatiosta, SLY A-sarja N:o 142, Helsinki 1979.

Mäenpää, Hallintolupa: Olli Mäenpää, Hallintolupa, Vammala 1985.

Nehrman: David Nehrman, Inledning Til Then Swenska Iurisprudentiam Civilem, Af Naturens Lagh Och Sweriges Rikes äldre och nyare Stadgar, Lund 1729.

Nordisk Familjebok: Nordisk Familjebok konversationslexikon och realencyklopedi, Åttonde bandet, Ny, reviderad och rikt illustrerad upplaga, Stockholm 1908.

Nordisk lovgivning: Nordisk lovgivning om erstatningsansvar, Betænkning afgivet af Henry Ussing samt Indstilling fra delegerede for Danmark, Norge og Sverige, København 1950.

Nordquist: Magnus Nordquist, Flottleder och flottning. Sveriges skogar under 100 år, En sammanfattande redogörelse över det svenska skogsbruket 1859—1959, utgiven av kungl. domänstyrelsen, under redaktion av Gunnar Arpi, Del II, Stockholm 1959 s. 444—471.

Norges lover 1682—1965: Norges lover 1682—1965, Utarbeidet av Th. F. Grundt og Henrik Bahr, Oslo 1966.

Norges lover 1682—1969: Norges lover 1682—1969, Utarbeidet av Henrik Bahr og Carl Jakob Arnholm, Oslo 1970.

Norges lover 1685—1985: Norges lover 1685—1985, Redaktører Sjur Brækhus og Magnus Aarbakke, Oslo 1986.

Norges lover 1685—1987: Norges lover 1685—1987, Redaktører Sjur Brækhus og Magnus Aarbakke, St Michel 1988.

NOU 1974:37: Motorferdsel i utmark og vassdrag, Fra et utvalg til å utrede behovet for å regulere motorisert ferdsel, herunder landing med fly, i utmark og vassdrag og legge frem forslag til lovbestemmelser om slik ferdsel, NOU 1974:37, Orkanger 1974.

NOU 1976:15: Verneplan for vassdrag,. Utredning (Rapport nr. 2) fra kontaktutvalget kraftutbygging/naturvern, NOU 1976: 15, Stavanger 1976.

NOU 1980:3: Langtransport av tømmer i Norge, Fra et utvalg oppnevnt av Landbruksdepartementet 25. august 1977, NOU 1980:3, Drammen 1979.

NOU 1980:30: Tømmertransport i kyststrøk, Etter oppdrag fra Landbruksdepartementet 13. mai 1977 har Skogbrukets og Skogindustrienes Forskningsråd, Transportavdelingen, vurdert den framtidige virkeslevering i Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal og enkelte kommuner i Sør-Trøndelag, NOU 1980: 30, Drammen 1980.

NOU 1982:18: Norges vassdrags- og elektrisitetsvesens organisasjon, Fra et utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon 28. november 1980, NOU 1982: 18, Otta 1982.

NOU 1982:19: Generelle lovregler om erstatning for forurensningsskade, Utredning fra Forurensningserstatningsutvalget oppnevnt ved kgl. res. 15. november 1974, NOU 1982: 19, Otta 1982.

NOU 1982:40: Forliksrådsordningen, Delutredning fra et utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon 6. juni 1975, NOU 1982: 40, Oslo 1982.

NU 1963:2: Fiske och flottning i gränsvattnen mellan Finland och Sverige, Betänkande avgivet av den finsk-svenska laxfiskekommissionen, NU 1963:2, Stockholm 1963.

NU 1968:17: Suomen ja Ruotsin välinen rajajokisopimus, Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomitean mietintö, NU 1968:17, Tukholma 1968.

NU 1975:27: Tornion- ja Muonionjokien sekä Könkämäenon suvereniteettisaaret, Suomalais-ruotsalaisen selvityksen suvereniteettisaarimietintö, NU 1975:27, Stockholm 1975.

Nya lagberedningens förslag 1879: Nya Lagberedningens förslag till vattenrättsförordning med flera dermed sammanhängande författningar, Stockholm 1879.

Nygaard: Nils Nygaard, Skade og ansvar, 3. utgave, Bergen 1985.

Nygard: Mons Sandnes Nygard, Ting og rettar, Bergen 1974.

Nykysuomen sanakirja: Nykysuomen sanakirja, Osat I—VI, Neljäs painos, Porvoo 1973.

Nyström: Barthold Nyström, Beskrifning om Svenska Hemman, Andra Uplagan, rättad och tilökt, Stockholm 1806.

Nærstad: Henry Nærstad, Eiendomsrett til vannområder, Oslo 1938.

Nærstad, Loven: Henry Nærstad, Loven om laksefiske og innlandsfiske av 6. mars 1964, Oslo 1973.

Ohlmarks: Åke Ohlmarks, De svenska landskapslagarna, Komplett översättning, med anmärkningar och förklaringar, Stockholm 1976.

Oikeuskanslerinviraston muistio: Oikeuskanslerinvirastossa laadittu oikeuskanslerin hyväksymä muistio 2. 12. 1981 seutukaavan huomioon ottaminen viranomaisten päätöksenteossa.

Ojanen: Ilmari Ojanen, Maapakettilait, SLY B-sarja N:o 184, Helsinki 1978.

Oksala: Arvi Oksala, Uittoteknologia, Kolmas painos, Porvoo 1947.

Osmonsalo: Erkki K. Osmonsalo, Suomen rajapolitiikka Venäjän vallan aikana I, Ruotsin-vastaista

rajaa koskevat kysymykset 1809—1824, Helsinki 1932.

Ot. prp. nr. 13/1886: Angaaende Forslag til Lov om Vasdragenes Benyttelse m. V., Oth. Prp. No. 13 (1886). Kongelige Propositioner og Meddelelser fremsatte for fem og tredivte ordentlige Storthing i 1886, Tredie Del, Kristiania. Kongeriget Norges fem og tredivte ordentlige Storthings Forhandlinger i Aaret 1886, Tredie Del, Kristiania.

Ot. prp. nr. 12/1887: Angaaende Udfærdigelse af en Lov om Vasdragenes Benyttelse m. V., Oth. Prp. No. 12 (1887). Kongelige Propositioner og Meddelelser fremsatte for fer og tredivte ordentlige Storthing i 1887, Tredie Del, Kristiania. Kongeriget Norges fer og tredivte ordentlige Storthings Forhandlinger i Aaret 1887, Tredie Del, Kristiania.

Ot. prp. nr. 23/1911: Om utfærdigelse av en lov indeholdende tillæg til § 28 i lov om vasdragenes benyttelse m. v. av 1ste Juli 1887, Ot. prp. nr. 23 (1911). Kongelige propositioner og meddelelser fremsat for sekstiende ordentlige Storting i 1911, Tredje del b, Kristiania. Kongeriket Norges sekstiende ordentlige Stortings forhandlinger 1911, Tredje del, Kristiania.

Ot. prp. nr. 50/1930: Om utferdigelse av en lov i henhold til konvensjon mellem Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av 11. mai 1929, Ot. prp. nr. 50 (1930). Kongelige proposisjoner og meddelelser fremsatt for niogsyttiende ordentlige storting i 1930, Tredje del, Oslo. Kongeriket Norges niogsyttiende ordentlige stortings forhandlinger 1930, Tredje del, Oslo.

Ot. prp. nr. 40/1931: Om utferdigelse av en lov i henhold til konvensjon mellem Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av 11 mai 1929, Ot. prp. nr. 40 (1931). Kongelige proposisjoner og meddelelser fremsatt for åttiende ordentlige storting i 1931, Tredje del, Oslo. Kongeriket Norges åttiende ordentlige stortings forhandlinger 1931, Tredje del, Oslo.

Ot. prp. nr. 65/1939: Om lov om vassdragene, Ot. prp. nr. 65 (1939). Kongelige proposisjoner og meldinger fremsatt for åtteogåttiende ordentlige storting i 1939, Tredje del b, Oslo. Kongeriket Norges åtteogåttiende ordentlige stortings forhandlinger 1939, Tredje del, Oslo.

Ot. prp. nr. 35/1950: Om lov om forskjellige tiltak til gjennomføring av oppmerking og overvåking av riksgrensen, Ot. prp. nr. 35 (1950). Kongelige proposisjoner og meldinger fremsatt for fireognittiende ordentlige storting i 1950, Tredje del, Oslo. Kongeriket Norges fireognittiende ordentlige stortings forhandlinger 1950, Tredje del, Oslo.

Ot. prp. nr. 2/1957: Om lov om friluftslivet, Ot. prp. nr. 2 (1957). Kongelige proposisjoner og meldinger fremsatt for 101. ordentlige storting i 1957, 3. del a, Oslo. Kongeriket Norges 101. ordentlige stortings forhandlinger 1957, 3. del, Oslo.

Ot. prp. nr. 11/1979—80: Om lov om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven), Ot. prp. nr. 11 (1979—80). Kongelige proposisjoner og meldinger fremsatt for 124. ordentlige storting i 1979—80, 4. del b, Oslo. Kongeriket Norges 124. ordentlige stortings forhandlinger 1979—80, 4. del, Oslo.

Pajula—Matinvesi: Heikki Pajula—Jukka Matinvesi, Puiden pudotustoiminnan aiheuttama välitön vesistökuormitus, Esimerkkialueina Pajulahden ja Akonpohjan pudotuspaikat, Vesihallituksen monistesarja 1984:267, Kuopio 1984.

Palokangas—Tarukannel—Nuuja: Risto Palokangas—Veijo Tarukannel—Ismo Nuuja, Ympäristönsuojelun hallinto ja lainsäädäntö, Keuruu 1986.

Parmer: Vidar Parmer, Fløting i de sørlige grensetrakter, Halden 1959.

Partanen: Aarne Partanen, Lisää uudessa vesioikeuslaissa huomioon otettavaa. SKL 1958 s. 165—169.

Pekkanen: Raimo Pekkanen, Vesistön säännöstelyyn osallistumisesta, Helsingin Yliopiston yksityisoikeuden laitoksen julkaisuja B 4, Helsinki 1968.

Pekkanen, Muutoksenhakujärjestelmä: Raimo Pekkanen, Vesiasiain muutoksenhakujärjestelmä. Vesiasiat hallinnon ja lainkäytön kannalta, LlKoul n:o 11, Vammala 1974 s. 137—148.

Pekkanen, YJ 1984: Raimo Pekkanen, Vesilain muutoksenhakujärjestelmän kehittämisestä. YJ 2/1984 s. 1—7.

Pentti: L. Pentti, Yhteisestä lauttauksesta, Lainopillisen ylioppilastiedekunnan julkaisuja 4, Hämeenlinna 1921.

Perusasiakirjat 1975—76: Suomen—Norjan valtakunnanraja, Suomen—Norjan rajankäynti 1975—76, perusasiakirjat.

Pfäffli: Sakarias Pfäffli, Uittoa koskevat hakemusasiakirjat. Vesilainsäädäntö — lupajärjestelmä, hakemusasiakirjat, valvonta no 2, InsKo Julkaisu 31—80 n:o IV, Helsinki 1980.

Pietilä: Jorma Pietilä, Jäteveden vesistöön johtamiseen liittyvästä korvausvastuusta. LM 1970 s. 402—421.

Pietilä, LM 1970: Jorma Pietilä, Yleiskalastuksen korvaussuoja jätevesihuoltoyrityksistä johtuvia vahinkoja vastaan. LM 1970 s. 783—794.

Pietilä, LM 1972: Jorma Pietilä, Vesioikeudellinen virka-apu. LM 1972 s. 565—582.

Pietilä, LM 1975: Jorma Pietilä, Ennallistamiskanteista. LM 1975 s. 166—182.

Pietilä, Tapauskohtainen käsittely: Jorma Pietilä, Tapauskohtainen käsittely vesilain järjestelmässä ja vesioikeudelliset yritykset. Vesiasiat hallinnon ja lainkäytön kannalta, LlKoul n:o 11, Vammala 1974 s. 30—45.

Pietilä, Vesioikeus: Jorma Pietilä, Vesioikeus, Suomen Lakimiesliiton kirjasarja N:o 37, Toinen painos, Vammala 1979.

Pietilä, Yrityskonkurrenssista: Jorma Pietilä, Vesioikeudellisesta yrityskonkurrenssista. Oikeustiede Jurisprudentia VI 1975, Vammala 1975 s. 5—36.

Plaenge Jacobson: Sigbrit Plaenge Jacobson, 1766 års allmänna fiskestadga, Dess uppkomst och innebörd med hänsyn till Bottenhavsfiskets rättsfrågor, Acta Universitatis Upsaliensis Studia Historica Upsaliensia 98, Uppsala 1978.

Pokka: Hannele Pokka, Haja-asutusalueiden maankäytön yleissuunnittelun lainsäädännöllisestä asemasta, Helsingin yliopiston yksityisoikeuden laitoksen julkaisuja B 21, Helsinki 1978.

Prop. 1912:100: Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen 1912:100 med förslag till lag angående flottning af skogsalster i gränsfloderna Torneå och Muonio samt lag angående ändrad lydelse af 14 § i förordningen om allmän flottled den 30 december 1880, Stockholm 1912. Bihang till riksdagens protokoll vid lagtima riksdagen i Stockholm år 1912, Första samlingen, Femte bandet, Stockholm 1912.

Prop. 1918:128: Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen 1918:128 med förslag till vattenlag m. m., Stockholm 1918. Bihang till riksdagens protokoll vid lagtima riksdagen i Stockholm år 1918, Första samlingen, Sjätte bandet.

Prop. 1919:4: Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen 1919:4 med förslag till lag om ändring i vissa delar av vattenlagen m. m., Stockholm 1919. Bihang till riksdagens protokoll vid lagtima riksdagen i Stockholm år 1919, Första samlingen, Tredje bandet, Stockholm 1919.

Prop. 1969:104: Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen 1969:104 med förslag till lag om ändring i vattenlagen, m. m., Sthlm 1969. Bihang till riksdagens protokoll år 1969, Första samlingen, Tionde bandet.

Prop. 1981/82:130: Regeringens proposition 1981/82:130 med förslag till ny vattenlag m.m., Stockholm 1982.

Prop. 1982/83:26: Regeringens proposition 1982/83:26 med förslag till följdlagstiftning till den nya vattenlagen, Stockholm 1982.

Puhakka: Y. W. Puhakka, Laki ja asetus Suomen oikeudessa, Helsinki 1925.

Puustinen: Viljo Puustinen, Lauttausvahinko, Jyväskylä 1922.

PVM 21/1947: Perustuslakivaliokunnan mietintö N:o 21 hallituksen esityksen N:o 3 1947 Vp. johdosta rajavyöhykelaiksi, 1947 Vp. Valtiopäivät 1947, Asiakirjat, Ensimäinen ja toinen osa, Helsinki 1948.

Rabenius L.: Lars Georg Rabenius med biträde af Jonas Schensson, Om Sädes Quarnar, Upsala 1806.

Rabenius L., Lärobok: Lars Georg Rabenius, Lärobok i Svenska Kameral-Lagfarenheten, Andra Upplagan, Örebro 1832.

Rabenius Th.: Th. Rabenius, Handbok i Sveriges gällande förvaltningsrätt II, Justitie-, civil- och ecklesiastik-förvaltningen, Upsala 1871.

Ragnemalm: Hans Ragnemalm, Förvaltningsprocessrättens grunder, Tredje omarbetade upplagan, Uddevalla 1983.

Ratia: Jarmo Ratia, Vesilain ja sen uudistusten arviointi, viranomaiset. Uudistuva vesilainsäädäntö, InsKo Julkaisu 122—85 n:o III a, 1985.

Raunta: Pertti Raunta, Ranta- ja kalavahinkojen määrittämisestä. VT 2/1971 s. 3—4 ja VT 3/1971 s. 5—7.

Rauste: Eino Rauste, Vesilain uudistuksen vaikutuksesta maatalouden vesirakennustoimintaan. Vesilaki-luentopäivät 28—30. 3. 1962, Maa- ja vesirakennusinsinöörien yhdistys r.y. ja Maataloushallituksen insinööriosasto, Helsinki 1962, 2. esitys.

Regalrättsutredningen: Regalrättsutredningen, Aktsamling till kungsådreinstitutets historia, utgiven av K. G. Westman, Uppsala 1920.

Repo: Matti V. Repo, Naapuruussuhdelain 17 §:n soveltuvuudesta harkittaessa uittoon liittyvän oikeuden myöntämisen edellytyksiä. Oikeustiede Jurisprudentia XII 1979, Vammala 1979 s. 193—233.

Repo, DL 1980: Matti V. Repo, Julkisen kulkuväylän oikeusasemasta. DL 1980 s. 68—85.

Repo, LM 1984: Matti V. Repo, Puutavaranippujen veteenpudotuspaikasta aiheutuvan rantakiinteistöön kohdistuvan immission korvaamisesta vesilain mukaan. LM 1984 s. 568—593.

Repo, Vesilain 2 luvun 4 §:stä: Matti V. Repo, Vesilain 2 luvun 4 §:stä uittosäännönvaraisen rakentamisen sääntelijänä. Vesioikeudellisia tutkielmia, SYSJ 1, Espoo 1981 s. 27—46.

Repo, YJ 1987: Matti V. Repo, KHO:n 20. 1. 1987 antaman uittosäännön vahvistamista koskevan päätöksen taltio 168 tarkastelua. YJ 1—2/1987 s. 54—57.

Richert: J. Gust. Richert, Några huvuddrag av vattenlagen med kommentarer. De tekniska vetenskaperna, Avdelning Väg- och vattenbyggnader, Band IV Vattenbyggnader, Stockholm 1931 s. 305—338.

Riska: Olof Riska, Redarens rättsliga ställning vid konflikter mellan sjörättsliga och vattenrättsliga ansvarsbestämmelser. JFT 1969 s. 180—194.

Robberstad: Knut Robberstad, Til ekspropriasjonsretten, Fyrelesingar 1954, 2. upplag, Oslo 1957.

Robberstad, TfR 1957: Knut Robberstad, Bokanmeldelse av Arne Vislie, Ferdsels- og fløtingsretten, og dens stilling under ekspropriasjon, En undersøkelse av ferdselens og fløtingens stilling i norsk rett, med særlig henblikk på forholdet under ekspropriasjon i forbindelse med vassdragsreguleringer, Oslo 1955. TfR 1957 s. 475—482.

Rogstad: Daniel Rogstad, Noen vassdragsrettslige emner, Institutt for privatrett, Universitetet i Oslo, Stensilserie Nr. 38, Oslo 1976.

Rogstad, Eierrådighet: Daniel Rogstad, Eierrådighet over vassdrag. Norsk vassdragsrett, Thor Falkanger og Kjell Haagensen (red.), 1988 s. 69—172.

Rogstad, JV 1974: Daniel Rogstad, "Allemannsrettighetenes" erstatningsrettslige stilling ved ekspropriasjon. JV 1974, Bind IX s. 195—217.

Rokka: Veli-Risto Rokka, Eri kuljetusmuotojen suhde ympäristöoikeudessa. Ympäristö ja uitto, Seminaariaineisto, Ympäristöministeriö Ympäristönsuojeluosasto, Sarja D 48/1988, Hel-

sinki 1988 s. 65—70.

Romberg—Thulin: Carl Romberg—Gösta G. Thulin, Fiskelag och vattengräns, Stockholm 1955.

Rontu: Helge Rontu, Ympäristön yleiskäyttöoikeudet ja niiden perusta. Ympäristörikostoimikunnan mietintö, KM 1973:49, 1973, Liite 1.

Rosén: Bo Rosén, Allemansrätt — allemansskyldighet, Andra översedda upplagan, Lund 1979.

Ross 1959: Anton Ross, Den norske retts regler om vannforsyning og vannavløp, Oslo 1959.

Ross 1977: Anton Ross, Den norske retts regler om vannforsyning og vannavløp, Oslo/Gjøvik 1977.

Routamo—Hoppu 1977: Eero Routamo—Esko Hoppu, Suomen vahingonkorvausoikeus, Vaasa 1977.

Routamo—Hoppu 1988: Eero Routamo—Esko Hoppu, Suomen vahingonkorvausoikeus, 2. uudistettu painos, Vammala 1988.

RS 1875:39: Riksdagens underdåniga Skrifvelse 1875:39, i fråga om ändring i gällande bestämmelser rörande flottled, Stockholm 1875. Bihang till riksdagens protokoll vid lagtima riksdagen i Stockholm år 1875, Tionde samlingen, I:sta Afdelningen, Första Bandet.

Ruuhijärvi: Rauno Ruuhijärvi, Vesilaki ja sen uudistus luonnon- ja ympäristönsuojelun näkökulmasta. Uudistuva vesilainsäädäntö, InsKo Julkaisu 122—85 n:o VI, 1985.

Rygg: Ola Rygg, Om grenser og andre rettshøve i vassdrag og i sjøen. Kart og plan 1981 s. 337—346.

Rynning: Lorents Rynning, Allemandsret og særret, Belyst ved de forskjellige arter av raadighet over fremmed grund, som ikke gaar ind under de almindelige bruksrettigheter, Utgit som tillæg til Tidsskrift for retsvidenskap, Oslo 1928.

Rynning, Bidrag: Lorents Rynning, Bidrag til norsk almennigsrett, Første bind, Oslo 1934.

Rådsegn 2: Om eigedomsretten i grannehøve, Frå Sivillovbokutvalet Rådsegn 2, Gjøvik 1957.

Räisänen J.: Juhani Räisänen, Uittotoiminnan vaikutus maa- ja vesialueiden arvoon, Valtion teknillinen tutkimuskeskus, Maankäytön laboratorio, Tutkimusselostus, Espoo 1982.

Räisänen S.: Seppo Räisänen, Luvanhakuvelvollisuus — lupahakemus: Luvansaannin edellytyksistä. Vesioikeudelliset lupahakemukset, InsKo Julkaisu 134—84 n:o I, 2. korjattu painos, 1984.

Räisänen S., VT 1986: Seppo Räisänen, Vesilain mukainen luvanhakuvelvollisuus ja hakemuksen vesioikeuskäsittely. VT 3/1986 s. 1—12.

Saarinen: Tauno Saarinen, Mitä rajoituksia voimassaoleva vesioikeuslaki asettaa puutavarain lauttaamiselle. Metsämies 1936 s. 94—97.

Sahamies: Arto Sahamies, Virallisperiaatteen soveltamisesta eräisiin korvausoikeudellisiin vesihakemusasioihin. Vesioikeudellisia tutkielmia 1985, SYSJ 7, 1986 s. 183—216.

Salmela: Arto Salmela, Seutukaavan huomioonotto viranomaisten päätöksenteossa. KR-tiedote 3/81 s. 16—18.

Salomaa: Eino Salomaa, Virka-apuasiat. Vesilainsäädäntö — lupajärjestelmä, hakemusasiakirjat, valvonta no 2, InsKo Julkaisu 31—80 n:o XI, Helsinki 1980.

Sandene: Erling Sandene, Oreigningsloven, Lov om oreigning av fast eigedom av 23. oktober 1959 med kommentar, Oslo 1962.

Sandström E.: Emil Sandström, Skadeståndsskyldighet på grund av farlig verksamhet, Oslo 1934. Bilag II, Forhandlinger på det sekstende nordiske juristmøte i Oslo den 23., 24. og 25. august 1934, Oslo 1935.

Sandström J.: Josef Sandström, Några konturer kring kungsådreinstitutets historia före 1734. Kungl. Humanistiska Vetenskaps-Samfundets i Uppsala Årsbok 1944 s. 27—65.

Saukko: Pentti Saukko, Korvaukset uudessa vesilaissa. Vesilaki-luentopäivät maanviljelysinsinööripiirien piiri-insinööreille ja sijaispiiri-insinööreille Helsingissä 27. 11.—29. 11. 1961, maataloushallitus, insinööriosasto 1961, Helsinki 1962, 8. esitys.

Saukko—Kahanpää: Pentti Saukko—Ensio Kahanpää, Vesilainsäädäntö. Yleinen vesitekniikka, RIL 141, Forssa 1982 s. 357—433.

Saukko, Lainkäyttö: Pentti Saukko, Vesioikeudellinen lainkäyttö. 50 rakentamisen vuotta, Jyväskylä 1984 s. 313—326.

Savolainen: Tuure Savolainen, Puutavaran vesivarastoinnin vaikutus vesistöön, Vesihallituksen monistesarja 1984:279, Kuopio 1984.

Saxén: Hans Saxén, Skadeståndsrätt, Acta Academiae Aboensis, Ser. A Humaniora, Vol. 50 nr 3, Ekenäs 1975.

Scheel: Herman Scheel, Forelæsninger over norsk tingsret, Kristiania 1912.

Schjødt: Magne Schjødt, Ekspropriasjonsspørsmål. TfR 1948 s. 547—550.

Schjødt, Ekspropriasjonsprosessen: Magne Schjødt, Ekspropriasjonsprosessen, Ny utgave, Oslo 1961.

Schjødt, Norsk ekspropriasjonsrett: Magne Schjødt, Norsk ekspropriasjonsrett, Ny utgave, Oslo 1947.

Selander: G. Selander, Förfaringssätt vid avlysning av allmän flottled. Svenska flottledsförbundet, Årsredogörelse 1978 s. 7—11.

Sellmann: Albert Sellmann, Flottning och vattenkraft, Några juridiska synpunkter. SFÅ 13/1939 s. 3185—3192.

Selvitys: Selvitys saha- ja kyllästystoiminnan sekä uiton ja tukkien varastoinnin vesiensuojelukysymyksistä, Vesihallitus, Tiedotus 258, Helsinki 1985.

Seppänen: O. Seppänen, Suomen uittolainsäädännön kehitys. MA 1936 s. 149—152.

Seppänen, MAL 1940: O. Seppänen, Eräiden uitossa esiintyvien tulkinnan varaisten tapausten selvittelyä. MAL 1940 s. 139—144.

Seppänen, MAL 1941: O. Seppänen, Eräiden uitossa esiintyvien tulkinnan varaisten tapausten selvittelyä. MAL 1941 s. 137—141.

Seppänen, SUV 1937: O. Seppänen, Suomen Uittajainyhdistys 1912—1937. SUV VI/1937 s. 5—67.

Seppänen, SUV 1938: O. Seppänen, Uitosta aiheutuvien rantavahinkojen korvaus. SUV VII/1938 s. 29—37.

Seppänen, Uitto: O. Seppänen, Uitto. Tapion taskukirja, Metsä- ja puutalousmiesten sekä metsänomistajain käsikirja, neljästoista painos, Helsinki 1959 s. 373—387.

Seppänen, Uittoväylät: O. Seppänen, Saimaan vesistön uittoväylät ja uittojen organisaatio niissä, Helsinki 1937.

Seppänen, Vesiteitse kuljetus: Oski Seppänen, Vesiteitse kuljetus. Puutavarakaupan käsikirja I, Helsinki 1949 s. 397—440.

Serlachius A.: Allan Serlachius, Lainopin alkeet, Porvoo 1910.

Serlachius J.: Julian Serlachius, Finsk vattenrätt allmäntfattligt framställd, Helsingfors 1909.

Serlachius J., I: Julian Serlachius, Kommentar till lagen om vattenrätten, Första häftet, Helsingfors 1913.

Serlachius J., II: Julian Serlachius, Kommentar till lagen om vattenrätten, Andra häftet, Helsingfors 1913.

Serlachius J., III: Julian Serlachius, Kommentar till lagen om vattenrätten, Tredje häftet, Helsingfors 1914.

Serlachius J., IV: Julian Serlachius, Kommentar till lagen om vattenrätten, Fjärde häftet, Helsingfors 1914.

v. Seth: P. v. Seth, Studier öfver lagen om dikning och annan afledning af vatten den 20 juni 1879 med särskild hänsyn till bestämmelserna i dess fjerde kapitel, I och II : A, Jönköping 1896.

Seutukaavoitus: Seutukaavoitus Suomessa, Toimittaneet Juha Talvitie ja Eero Paananen, Tapiola

1973.

Siitonen: Hannu Siitonen, Vesistöhankkeiden toteuttamiseen liittyvistä vesioikeudellisista näkökohdista, Vesihallituksen monistesarja N:ro 339, Helsinki 1985.

Siitonen, YJ 1985: Hannu Siitonen, Tärkeimpien vesioikeudellisten peruskäsitteiden määrittelystä. YJ 3—4/1985 s. 41—55.

Siivola: Lea Siivola, Korvauksista ja kompensaatioista vesioikeudellisia hakemusasioita koskevissa päätöksissä, Vesihallitus, Tiedotus 76, Helsinki 1974.

Silfverbrand: Petrus Silfverbrand, Barkning ur vattenrättslig synpunkt. SFÅ 6/1933 s. 2145—2149.

Sipponen: Kauko Sipponen, Yhden ainoan oikean tai tarkoituksenmukaisen ratkaisun periaatteista. LM 1965 s. 197—212.

Sjöberg: Alfred Sjöberg, Om den Svenska Fiskerilagstiftningen, Lund 1865.

Sjöfartsstyrelsens utlåtande: Bidrag till upprensning av Lamparsund, c) Sjöfartsstyrelsens utlåtande den 24 januari 1930 N:o 10079, Till Ministeriet för Kommunikationsväsendet och allmänna arbetena. Ålandsdelegationens framställningar och betänkanden jämte bilagor, IV serien, Helsingfors 1930 s. 63 ja 76—77.

Sjögren: Ivar W. Sjögren, Kompendium över den svenska rättshistoriens allmänna del, Delvis omarbetat av Gerhard Hafström, Nionde oförändrade upplagan, Lund 1964.

Skeie, I: Jon Skeie, Den norske civilprosess, Første bind, Annen utgave, Oslo 1939.

Skeie, II: Jon Skeie, Den norske civilprosess, Annet bind, Annen utgave, Oslo 1940.

Skeie, III: Jon Skeie, Den norske civilprosess, Tredje bind, Annen utgave, Oslo 1940.

Skogsbrukets transporter, I: Skogsbrukets transporter, Del 1, Transportutredningen 1955—1960, Stockholm 1961.

Skogsbrukets transporter, II: Skogsbrukets transporter, Del 2, Kostnadsprognoser för några utvalda transportalternativ av Bertil Nilsson, Stockholm 1960.

Skogvæsenets Historie, I: Skogvæsenets Historie ved Skogdirektøren, I. del, Historik, Kristiania 1909.

Skogvæsenets Historie, II: Skogvæsenets Historie ved Skogdirektøren, II. del, Statistik, Kristiania 1909.

SL I: Suomen laki I 1987, Toimittajat Lasse Nikkarinen—Matti Lahti, Helsinki 1987.

Smedberg: Richard Smedberg, Sveriges flottleder 1856—1919. FT 1919 s. 861—865.

Smedberg, SFÅ 1942: Richard Smedberg, Förslag till lag om vattenrätten i Finland. SFÅ 16/1942 s. 3655—3667.

Smedberg, SVP 1923:8: Richard Smedberg, Vattenkraftens och flottningens förhållande till varandra. SVP 153 (1923:8) s. 15—35.

SM:n yleiskirje 1981: Sisäasiainministeriön yleiskirje 31. 7. 1981 N:o 2217/512/81 Seutukaavan huomioonotto viranomaisten päätöksenteossa. Kaavoitusta ja rakentamista koskevat yleiskirjeet 1965—85, Helsinki 1986 s. 199—224.

SM:n yleiskirje 1982: Sisäasiainministeriön yleiskirje 22. 12. 1982 N:o 3814/512/82/PK Seutukaavan ohjausvaikutus kuntien kaavoitukseen. Kaavoitusta ja rakentamista koskevat yleiskirjeet 1965—85, Helsinki 1986 s. 292—299.

Solem: Erik Solem, Tvangsfullbyrdelse og lensmannsskjønn efter den nye rettergangsordning, Annen utgave, Oslo 1930.

Solem, Forliksrådene: Erik Solem, Forliksrådene, Tredje utgave ved Halvor Husaas, Oslo 1969.

SOU 1940:12: Betänkande med utredning och förslag angående inrättande av fritidsreservat för städernas och de tättbebyggda samhällenas befolkning, Avgivet av fritidsutredningen, SOU 1940:12, Stockholm 1940.

SOU 1943:4: Utredning rörande skogsnäringens ekonomiska läge med förslag till åtgärder för höjande av näringens bärkraft, III, Skogsbrukets transportfrågor: vägar och järnvägar,

1936 års skogsutrednings betänkande nr 3 avgivet den 11 februari 1943, SOU 1943:4, Stockholm 1943.

SOU 1946:3: Betänkande med förslag till ändrade grunder för flottningslagstiftningen m. m., Avgivet av kungl. skogsstyrelsen, SOU 1946:3, Stockholm 1946.

SOU 1950:27: Betänkande med förslag till ny lag om flottning i allmän flottled, m. m., Avgivet den 21 juli 1950 av inom kungl. justitiedepartementet tillkallad utredning, SOU 1950:27, Stockholm 1950.

SOU 1951:40: Förslag till lagstiftning om förbud mot bebyggelse m.m. inom vissa strandområden, Betänkande avgivet av strandutredningen, SOU 1951:40, Stockholm 1951.

SOU 1956:33: Skogsindustrins utbyggnad, Betänkande avgivet av Södra Sveriges skogsindustriutredning, SOU 1956:33, Stockholm 1956.

SOU 1962:36: Naturen och samhället, Betänkande avgivet av 1960 års naturvårdsutredning, SOU 1962:36, Stockholm 1962.

SOU 1964:27: Lag om förvaltningsförfarandet, Besvärssakkunnigas slutbetänkande, SOU 1964:27, Stockholm 1964.

SOU 1966:69: Trafikutveckling och trafikinvesteringar, SOU 1966:69, Stockholm 1966.

SOU 1968:27: Förvaltningslag, Förslag utarbetat inom justitiedepartementet, SOU 1968:27, Stockholm 1968.

SOU 1974:95: Båtliv, Samhället och fritidsbåtarna, Betänkande av Fritidsbåtutredningen, SOU 1974:95, Stockholm 1974.

SOU 1977:27: Revision av vattenlagen, Del 4, Förslag till ny vattenlag, Vattenlagsutredningens slutbetänkande, SOU 1977:27, Stockholm 1977.

Statens Friluftsråd: Friluftsloven, Hva loven tillater og forbyr, Utgitt av Statens Friluftsråd.

Stiansen—Svarva—Haagensen: Odd Stiansen, Helge Morten Svarva og Kjell Haagensen, Vannkraftutbygging. Norsk vassdragsrett, Thor Falkanger og Kjell Haagensen (red.), 1988 s. 207—393.

St. prp. nr. 60/1930: Om samtykke til ratifikasjon av den i Stockholm den 11te mai 1929 undertegnede konvensjon mellem Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten, St. prp. nr. 60 (1930). Kongelige proposisjoner og meddelelser fremsatt for niogsyttiende ordentlige storting i 1930, Annen del a, Oslo. Kongeriket Norges niogsyttiende ordentlige stortings forhandlinger 1930, Annen del, Oslo.

St. prp. nr. 57/1984—85: Om endringer i Norges vassdrags- og elektrisitetsvesens organisasjon, St. prp. nr. 57 (1984—85). Kongelige proposisjoner og meldinger fremsatt for 129. ordentlige storting 1984—85, 2. del a, Oslo. Kongeriket Norges 129. ordentlige stortings forhandlinger 1984—85, 2. del, Oslo.

Strahl: Ivar Strahl, Fyra expropriationsrättsliga uppsatser, Uppsala 1926.

Strahl, Utredning: Ivar Strahl, Förberedande utredning angående lagstiftning på skadeståndsrättens område, SOU 1950:16, Stockholm 1950.

Strömberg H.: Håkan Strömberg, Förutsättningarna för förvaltningsbeslut verkställbarhet. FörvT 1961 s. 245—261.

Strömberg H., Förvaltningsrätt: Håkan Strömberg, Allmän förvaltningsrätt, Tolfte upplagan, Kristianstad 1984.

Strömberg R.: Rolf Strömberg, Vattenlagen med kommentar, Helsingborg 1984.

Styffe: Carl Gustaf Styffe, Framställning af de så kallade grundregalernas uppkomst och tillämpning i Sverige intill slutet af sextonde århundradet, med anledning af den uppdiktade berättelsen om ett riksdagsbeslut på Helgeandsholmen år 1282, Stockholm 1864.

Ståhlberg, Hallinto-oikeus: K. J. Ståhlberg, Suomen hallinto-oikeus pääpiirteittäin, Toinen, uudistettu painos, Porvoo 1934.

Ståhlberg, I: K. J. Ståhlberg, Suomen hallinto-oikeus, Yleinen osa, Toinen, uudistettu painos,

Helsinki 1928.

Ståhlberg, II: K. J. Ståhlberg, Suomen hallinto-oikeus, Sisäasiain hallinto, Toinen, uudistettu painos, Helsinki 1931.

Städernas besvär 1738—39: Städernas allmänna besvär vid 1738—39 års riksdag, 69 §. Borgarståndets riksdagsprotokoll från frihetstidens början på Riksgäldskontorets uppdrag utgivna av Nils Staf, 6, 1738—1739, Uppsala 1972 s. 630 ja 663.

Sundberg H.: Halvar G. F. Sundberg, Allmän förvaltningsrätt, Stockholm 1955.

Sundberg J.: Jacob W. F. Sundberg, fr. Eddan t. Ekelöf, Repetitorium om rättskällor i Norden, Malmö 1978.

Sundquist: Jarl Sundquist, Lauttojen laskusta irtouittoon, Vaiherikasta yhteistoimintaa Tornion rajajoella, Helsinki 1967.

Suomaa: Väinö Suomaa, Jakolainsäädäntö selityksineen, Kolmas, uusittu painos, Porvoo 1974.

Suomela: Terho Suomela, Intressivertailusta vesiasioissa. VT 3/1971 s. 39—41.

Suomela, Edellytyksistä: Terho Suomela, Järvien kunnostuksen oikeudellisista edellytyksistä. Vesipäivät 8—9. 5. 1974, Järvien kunnostus, Vesiyhdistys r.y., 1974 s. 41—52.

Suomela, SKL 1972: Terho Suomela, Kalastusoikeuden haltijan oikeusturva. SKL 1972 s. 72—75.

Suomela, Valvonta: Terho Suomela, Vesistöjen säännöstelyn, vesistöön rakentamisen ja uiton valvonta. Kurssi Vesilainsäädäntö ja sen soveltaminen 14. 2.—16. 2. 1972, TTK-473.

Svenska Flottledsförbundets utlåtande: Svenska Flottledsförbundets utlåtande över ett av Österbygdens vattendomstol till Eders Kungl Maj:t överlämnat förslag till lagstiftning beträffande skador av flottningsanordningar i avlysta flottleder, 28. 1. 1964. SFÅ 38/1964 s. 6575—6577.

Swerikes Rijkes Lands-Lag: Swerikes Rijkes Lands-Lag, Nu å nyo andra gången med Anmärckningar uplagd af Petter Abrahamsson, Stockholm 1726.

von Sydow: Hugo von Sydow, Kungsådran och kammarkollegium. Ekonomisk Tidskrift 1912 s. 1—42.

von Sydow, Handlingar: Hugo von Sydow, Några handlingar rörande kungsådran i Mörrums å. Hyllningsskrift tillägnad J. Gust. Richert på sextioårsdagen den 16 maj 1917, Stockholm 1917 s. 101—129.

von Sydow, Om kronans rätt: Hugo von Sydow, Om kronans rätt till vatten och det allmännas rätt. Aktstyckena i striden om kungsådran 1911—mars 1913 samlade af Hugo von Sydow, Jern-Kontorets Annaler 1913, Stockholm 1913 s. 285—295.

von Sydow, SvJT 1928: Hugo von Sydow, Lausunto teoksesta Karl Gustaf Westman, Kungsådran i den svenska rätten under medeltiden, Uppsala 1927. SvJT 1928 s. 155—162.

Säät. vast. 1877—1878: Suomenmaan Säätyjen alamainen vastaus Keisarillisen Majesteetin armolliseen esitykseen metsäntuotteiden lauttaamista koskevan uuden asetuksen antamisesta. Asiakirjat Valtiopäiviltä Helsingissä vuosina 1877—1878, Kolmas osa, Helsinki 1878.

Tammio: E. H. I. Tammio, Lain säätäminen itsenäisessä Suomessa, Aikamme kulttuuri 14, Vammala 1948.

Tarasti: Lauri Tarasti, Puun kuljetusvaihtoehdot ympäristönsuojelun kannalta. Ympäristö ja uitto, Seminaariaineisto, Ympäristöministeriö Ympäristönsuojeluosasto, Sarja D 48/1988, Helsinki 1988 s. 38—43.

Tengwall: Lars Tengwall, Twistemåls Lagfarenheten utur Sweriges Rikes Lag och Stadgar, Andra Uplagan, tillökt och förbättrad, Lund 1802.

Thulin: Gösta G. Thulin, Vattenrätt. Jordbrukets Juridiska Handbok, under radaktion av. P. O. Palmquist och Gideon Sæmund, Stockholm 1947 s. 101—127.

Tiberg: Hugo Tiberg, Båtjuridik, Stockholm 1973.

Tirkkonen: Tauno Tirkkonen, Om handläggning av vattenrättsliga tvistemål enligt den nya finska

vattenlagen. Festskrift tillägnad professor, juris doktor Karl Olivecrona vid hans avgång från professorsämbetet den 30 juni 1964, Stockholm 1964 s. 659—669.

Tirkkonen, II: Tauno Tirkkonen, Suomen siviiliprosessioikeus II, SLY B-sarja N:o 128, Toinen, uusittu painos, Toimittanut Jouko Halila, Porvoo 1977.

TLU 1961:30: Tredje lagutskottets utlåtande 1961:30 i anledning av motioner om utredning angående den s. k. allemansrätten, Sthlm 1961. Bihang till riksdagens protokoll år 1961 höstsessionen nionde—tionde och trettonde samlingarna.

TN 1951: Työneuvoston 28. 12. 1951 antama lausunto n:o 241 siitä, onko tukkien kuljetusta eräille sahan varastoalueille ja sieltä edelleen sahalle sekä tähän liittyvää mainituilla varastoalueilla suoritettua työtä pidettävä työaikalain alaisena.

Toivonen: Tero Toivonen, Puutavaran kaukokuljetuksen tuleva suuntaus — maalta veteen vai vedestä maalle? SUV XXXIII/1964 s. 38—52.

Tollet—Uggla: Artur Tollet—John Uggla, Lagstiftningen angående självstyrelse för Åland jämte tillhörande författningar, Helsingfors 1930.

Träskman: G. Träskman, Om allmännyttjande av vatten- och jordområden enligt finländsk rätt. Lantbrukskalender för lantbrukare, skogsägare och trädgårdsodlare 1964, Fyrtiofjärde årgången, Svenska lantbrukssällskapens förbund Nr 163, Borgå 1963 s. 250—255.

Tulokas: Mikko Tulokas, Öljyvahingoista erityisesti aluksista aiheutuvien vahinkojen korvaamisen kannalta, SLY A-sarja N:o 133, Vammala 1978.

Tuori H.: H. Tuori, Aluevesi-, mannerjalusta- ja kalastusrajat Suomea ympäröivillä merialueilla. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos kalantutkimusosasto Tiedonantoja No 4 1975 s. 1—14.

Tuori K.: Kaarlo Tuori, Valtionhallinnon sivuelinorganisaatiosta 2, Julkisoikeudellinen tutkimus komiteatyyppisten elinten asemasta Suomen valtio-organisaatiossa 2. nide, Positiivisoikeudelliset tarkastelut, SLY A-sarja N:o 160, Vammala 1983.

Turpeinen: Aino Turpeinen, Vesilain mukaisista hankkeista aiheutuvien kalastusvahinkojen arviointi ja korvaaminen, Vesihallituksen monistesarja Nro 316, Helsinki 1985.

Tveiten: Ketil Tveiten, Lærebok i lensmannsskjønn, Drammen.

TVH:n lausunto: Tie- ja vesirakennushallitus, Lausunto vesioikeuslakikomitealle tämän laatimasta ehdotuksesta uuden vesioikeuslain toiseksi eli tuomioistuimista vesioikeusasioissa ja oikeudenkäynnistä niissä käsitteleväksi osaksi, 28. 3. 1934. Oikeusministeriö, Asiakirjat 18, N:o 1204/18[1], Vesilakikomitea 1951, Eab 90, Suomen valtionarkisto.

Tätilä: Pekka Tätilä, Suomen—Norjan rajankäynti 1975—76. MM 1—2/1981 s. 132—149.

Tätilä, MM 1986: Pekka Tätilä, Suomen ja Ruotsin välisen valtakunnanrajan rajankäynti 1981. MM 1—2/1986 s. 63—80.

Tätilä, Rajankäynnit: Pekka Tätilä, Suomen valtakunnanrajat ja rajankäynnit. Maanmittaus Suomessa 1633—1983, Helsinki 1983 s. 677—690.

Uittokomitea, Huomautuksia: Uittokomitea, Huomautuksia Vesilakikomitean laatiman vesilakiehdotuksen eräiden säännösten johdosta, 5. 5. 1958. Valtioneuvoston arkisto.

Uittokomitea, Lausunto: Uittokomitean lausunto Kulkulaitosten ja yleisten töiden Ministeriölle vesistölakiesitykseen sisältyvistä puutavaran uittoa koskevista ja siihen liittyvistä säännöksistä v. 1954, 19. 2. 1954.

Uittosääntöluettelo: Uittosääntöluettelo 1. 1. 1988, Luettelo voimassaolevista vesi- ja ympäristöhallituksen toimesta 1 päivään tammikuuta 1988 mennessä painetuista uittosäännöistä ja uittoyhdistysten säännöistä.

Undén: Östen Undén, Svensk sakrätt II, Fast egendom, Förra avdelningen, Sjätte genomsedda upplagan, Lund 1969.

Uotila: Jaakko Uotila, Vesioikeudet valtiokoneistossa. LM 1965 s. 231—248.

Uotila, Elinkeinolupa: Jaakko Uotila, Elinkeinolupa, SLY B-sarja N:o 133, Vammala 1967.

Uotila—Laakso—Pohjolainen—Vuorinen: Jaakko Uotila—Seppo Laakso—Teuvo Pohjolainen—Jarmo Vuorinen, Yleishallinto-oikeus pääpiirteittäin, SLY B-sarja n:o 193, 5. uudistettu painos, Jyväskylä 1989.

Uotila, Vattenförorening: Jaakko Uotila, Vattenförorening såsom rättsligt problem. Förhandlingarna vid Det tjugofjärde nordiska juristmötet i Stockholm 31 augusti—2 september 1966, Bilaga 3, Stockholm 1967.

Uttalelser 1917: Uttalelser fra amtmændene, amtstingene, herredsstyrene m. fl. om Vasdragslovkommissionens foreløbige utkast til ny vasdragslov, Bilag 4 til Vasdragslovkommissionens indstilling, Kristiania 1917. Indstilling med utkast til ny vasdragslov fra den kgl. vasdragslovkommission, Kristiania 1918.

UVM 17/1964: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö N:o 17 hallituksen esityksen N:o 92 1964 Vp. johdosta laiksi Suomen aluevesien rajoista annetun lain muuttamisesta, 1964 Vp. Valtiopäivät 1964, Asiakirjat, Kolmas osa, Helsinki 1965.

Wallin: Anna-Riitta Wallin, Vesien virkistyskäyttö ja vesilain tarkistaminen. Suomen Luonto 1977 s. 242—243.

Wallin, Päästömaksu: Anna-Riitta Wallin, Jätèveden päästömaksu Suomen oikeus- ja instituutiojärjestelmän kannalta, Vesihallitus, Tiedotus 143, Helsinki 1978.

Wallin, Vesilain uudistamisesta: Anna-Riitta Wallin, Vesilain uudistamisesta. Korkeimman hallinto-oikeuden vesiylioikeuden ja vesioikeuksien neuvottelupäivät 19.—20. 5. 1977, KHO:n julkaisu 3/1977 s. 4—10.

Wallin, Ympäristöoikeudesta: Anna-Riitta Wallin, Suomen ympäristöoikeudesta, Oikeusministeriön lainvalmisteluosaston julkaisu 15/1980.

Valtios. vast. 1900: Suomen Valtiosäätyjen alamainen vastaus Keisarillisen Majesteetin armolliseen esitykseen vesioikeutta koskevan lain hyväksymisestä. Asiakirjat valtiopäiviltä Helsingissä vuonna 1900, Ensimmäinen osa, Helsinki 1900.

Vattenrätts-förordningen: Vattenrätts-förordningen, flottningsstadgan samt därmed sammanhängande författningar med hänvisningar och sakregister, Utgifna af G. B. A. Holm, Andra upplagan, Stockholm 1902.

Wennergren: Bertil Wennergren, Förvaltningsprocess, Andra upplagan, Stockholm 1977.

Wernstedt: Monica Wernstedt, Fastighetsrättens historia, Tredje upplagan, Stockholm 1979.

Vesien pilaantuminen: Vesien pilaantuminen, Vesiensuojeluorganisaatio ja sen mahdollisuudet torjua vesistöjen pilaantuminen, Tampereen Yliopisto, Oikeustieteen laitoksen seminaariraportteja 2/1972.

Vesikallio—Salminen: Heikki Vesikallio—Jaakko Salminen, Raakapuun uiton kilpailukyky, Suomen itsenäisyyden juhlavuoden 1967 rahasto, Sarja B N:o 47, Helsinki 1978.

Vesilainsäädäntö: Vesilainsäädäntö ja vesien käytön valvonta, Helsinki 1977.

Vesivoimayhdistys, Lausunto 1942: Suomen vesivoimayhdistys, Lausunto tarkoitusta varten asetetun komitean 1939 ja 1941 julkaisemasta ehdotuksesta uudeksi vesioikeuslaiksi, 16. 12. 1942, Helsinki 1943.

Vesivoimayhdistys, Lausunto 1946: Suomen vesivoimayhdistys, Lausunto hallituksen esityksestä uudeksi vesioikeuslaiksi, 24. 4. 1946, Helsinki 1946.

Westerberg: Ole Westerberg, Allmän förvaltningsrätt, Institutet för rättsvetenskaplig forskning [LXII], Tredje upplagan, Stockholm 1978.

Westman: Karl Gustaf Westman, Kungsådran i den svenska rätten under medeltiden, Uppsala universitets årsskrift 1927 program 4., Uppsala 1927.

Westman, Kungsådran: Karl Gustaf Westman, Kungsådran inför konung och ständer under nyare tiden intill 1734 års lag, Juridiska fakultetens i Uppsala minnesskrift 1929, 15. Uppsala 1929. Minnesskrift utgiven av juridiska fakulteten i Uppsala 1929, Till hågkomst av dess första doktorspromotion 1629, Uppsala 1929.

Wibstad: Kjell Wibstad, Konsekvenser for skogsdrift og tømmertransport ved vasskraftutbygging. Skogeieren 6/7 1982 s. 16—17.

Vihervuori: Pekka Vihervuori, Osittaisesta lainvoimasta erityisesti vesioikeudellisten hakemusasiain kannalta. Vesihallituksen Vesihallinnon toiminta ja säädökset-kurssin 17.—19. 4. 1974 moniste.

Vihervuori, DL 1984: Pekka Vihervuori, Vesituomioistuimen toimivallasta vesilain ulkopuolella. DL 1984 s. 50—78.

Vihervuori, Kalatalouden huomioonottaminen: Pekka Vihervuori, Kalatalouden huomioonottaminen vesioikeudellisessa lupamenettelyssä. Kalatalousvahinkojen arviointi, kompensointi ja korvaaminen, Vesi- ja kalatalousmiehet ry:n täydennyskoulutuspäivät Lammin biologisella asemalla 27—28. 11. 1978, Toimittaneet H. Auvinen ja J. Muhonen, Helsinki 1979 s. 113—124.

Vihervuori, Korvaamisen perusteet: Pekka Vihervuori, Liiketaloudellisten menetysten korvaamisen perusteet viranomaismenettelyssä. Vahinkojen arviointi, InsKo 14—83 n:o III, 1983.

Vihervuori, Käsitteet: Pekka Vihervuori, Vahingon ja haitan käsitteet ympäristöoikeudessa. Jurisprudentia Turkuensis, Turun yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta 1961—1986, Turku 1986 s. 367—379.

Vihervuori, LM 1979: Pekka Vihervuori, Näkökohtia vesilautakunnan asemasta. LM 1979 s. 20—39.

Vihervuori, LM 1983: Pekka Vihervuori, Rantaviiva oikeudellisena ongelmana I. LM 1983 s. 174—206.

Vihervuori, Lupaharkinta: Pekka Vihervuori, Lupaharkinta ja yhdenvertaisuus — esimerkkinä vesistön pilaaminen. Ympäristöoikeudellisia tutkielmia 1983, SYSJ 4, 1984 s. 169—180.

Vihervuori, MM 1988: Pekka Vihervuori, Näkökohtia vesilain uudistuksesta. MM 1/1988 s. 112—129.

Vihervuori, Oikeuskysymykset: Pekka Vihervuori, Vesistön järjestelyn ja ojituksen oikeuskysymykset, Jyväskylä 1987.

Vihervuori, Oikeus 1986: Pekka Vihervuori, Vesihallinnon oikeudesta tehdä sopimuksia tulevasta vesien käytöstä. Oikeus 1986 s. 45—51.

Vihervuori, Ongelmia: Pekka Vihervuori, Kalastuslain mukaisten yhteisöjen ajankohtaisia ongelmia. Juhlajulkaisu Allan Huttunen 1928 — 5/11 — 1988, Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan julkaisuja, A. Juhlajulkaisut N:o 2, Turku 1988 s. 241—259.

Vihervuori, Perusteet: Pekka Vihervuori, Rantaoikeuden perusteet, Vammala 1985.

Vihervuori, SKL 1980: Pekka Vihervuori, Puhevallan käytöstä vesiasioissa kalatalouden kannalta. SKL 1980 s. 40—43.

Vihervuori, Soveltamisalasta: Pekka Vihervuori, Hallintovalituslain ja hallintopurkulain soveltamisalasta vesiasioissa. Oikeustiede Jurisprudentia X 1977:2, Vammala 1978 s. 103—160.

Vihervuori, Suhteesta: Pekka Vihervuori, Vesienkäytön ja maankäytön suunnittelun välisestä suhteesta. Rakentaminen, maankäyttö ja kaavoitus, LlKoul n:o 51, Mänttä 1988 s. 58—76.

Vihervuori, Vesilaki: Pekka Vihervuori, Vesilaki. Kiinteistöarvioinnin lainsäädännölliset perusteet, InsKo 18—80 n:o VIII, Helsinki 1980.

Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta: Pekka Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta vesiasioissa, Tutkimus edunvalvonnan edellytyksistä vesien käyttöä koskevassa päätöksenteossa, SLY A-sarja N:o 153, Vammala 1981.

Vihervuori, VT 1976: Pekka Vihervuori, Näkökohtia vesioikeudellisen lupapäätöksen rakenteesta sekä oikeudesta yrityksen toimeenpanoon. VT 2/1976 s. 12—16.

Vihervuori, YJ 1984: Pekka Vihervuori, Oikeudesta uittopuutavaran pudotuspaikan rakentamiseen ja käyttöön, Ratkaisun KHO 30. 6. 1983 taltio 2628 tarkastelua. YJ 1/1984 s. 20—24.

Vihervuori, YJ 1987: Pekka Vihervuori, Kommentti oikeustapauksesta KKO 1987:2 (19.1.1987 taltio 65). YJ 1—2/1987 s. 59—66.

Vihervuori, Yleisestä tarpeesta: Pekka Vihervuori, Yleisestä tarpeesta vesioikeudellisen yritysluvan edellytyksenä. Vesioikeudellisia tutkielmia, SYSJ 1, Espoo 1981 s. 53—61.

Vihervuori, YT 1978: Pekka Vihervuori, Intressivertailu sekä haittojen kompensointi ja korvaaminen vesiasioissa. YT 1978 s. 9—16.

Wiiala: Arvid Wiiala, Pakkolunastus- ja tilikorvaukset, Maanjaon arvioimisoppi II, Vammala 1966.

Wiiala, Käsikirja: Arvid Wiiala, Kiinteistöarvioinnin käsikirja, Otaniemi 1976.

Vikatmaa: Juha Vikatmaa, Vesien saastuminen rikosoikeudellisena ongelmana, Suomen Lakimiesliiton kirjasarja N:o 39, Vammala 1973.

Viklund: Nils Viklund, Om ersättning enligt vattenlagen, Lagtext med kommentar och rättsfall, Stockholm 1964.

Vilkkonen: Eero Vilkkonen, Näkökohtia tarkoituksenmukaisuusvalituksesta. LM 1972 s. 372—396.

Vilkkonen, I: Eero Vilkkonen, Hallintolainkäyttö I, SLY B-sarja N:o 178, Vammala 1976.

v. Willebrand: K. R. v. Willebrand, Vattenverk och flottning, En lagtolkningsfråga. JFT 1922 s. 109—140.

Willgren: Karl Willgren, Förvaltningsrättens allmänna läror, Tredje häftet, Helsingfors 1925.

Willgren, Bidrag: Karl Willgren, Bidrag till kännedomen om tillämpningen i Finland av byggningabalkens kamerala bestämmelser. Minnesskrift ägnad 1734 års lag II, Stockholm 1934 s. 485—496.

Willgren, Talousoikeus: K. Willgren, Suomen talousoikeus, Tampere 1930.

Winberg: Isak Winberg, Flottningen i Sverige fram till år 1935. SFÅ 12/1938 s. 3021—3170.

Wirilander: Juhani Wirilander, Vesialueiden omistuksesta Suomessa. DL 1972 s. 191—211.

Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä: Juhani Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä, Tutkimus rasitteen käsitteestä, kehityksestä, voimaansaattamisedellytyksistä ja voimassaolon perusteista Suomen oikeuden mukaan, SLY A-sarja N:o 132, Vammala 1979.

Virtanen: Aulis Virtanen, Vesilain mukaisista ulosottoperusteista. Suomen poliisilehti 1968 s. 218—221.

Vislie A.: Arne Vislie, Ekspropriasjonsspørsmål. TfR 1948 s. 83—98.

Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten: Arne Vislie, Ferdsels- og fløtingsretten, og dens stilling under ekspropriasjon, En undersøkelse av ferdselens og fløtingens stilling i norsk rett, med særlig henblikk på forholdet under ekspropriasjon i forbindelse med vassdragsreguleringer, Oslo 1955.

Vislie A., Grensene: Arne Vislie, Grensene for grunneierens rådighet over vassdrag, Oslo 1944.

Vislie I.: Ingolf Vislie, Hvilken skade erstattes ved ekspropriasjon? Knut Robberstad, Halvor Husaas, Torkel Opsahl og Ingolf Vislie, Ekspropriasjonsvederlaget, Gjøvik 1968 s. 51—69.

VTK:n lausunto: Vesistötoimikunta, Lausunto kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriölle luonnoksesta Hallituksen esitys Eduskunnalle vesistölaiksi, 16. 4. 1946. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kirjasto.

Vuento: Pertti Vuento, Kalataloudellisen hyödyn ja vahingon määrittäminen. SKL 1972 s. 5—7.

Vuento, Kalavahingot: Pertti Vuento, Kalavahingot katselmustoimituksissa. Vesiyhdistys r.y:n vesipäivät 1973, Kalat ja vedet s. 67—78.

Vuento—Sjöblom—Ruokonen: Pertti Vuento—Veikko Sjöblom—Raimo Ruokonen, Vesilain mukainen korvausmenetelmä ja sen puutteet. YT 1973 s. 53—72.

Vuento, VT 1975: Pertti Vuento, Kalavahinkokorvaukset vesiasioissa. VT 4/1975 s. 23—24.

Vuosikirja 1988: Tilastokeskus, Suomen tilastollinen vuosikirja 1988, Helsinki 1988.

VVM 1/1900: Vesioikeusvaliokunnan mietintö N:o 1 Keisarillisen Majesteetin armollisen esityksen johdosta vesioikeutta koskevan lain hyväksymisestä. Asiakirjat valtiopäiviltä Helsingissä vuonna 1900, Ensimmäinen osa, Helsinki 1900.

VVM 1/1960: Vesilakivaliokunnan mietintö N:o 1 hallituksen esityksen N:o 64 (1959 Vp.) johdosta vesilainsäädännön uudistamiseksi, 1960 Vp. Valtiopäivät 1960, Asiakirjat, Kolmas osa, Helsinki 1961.

VV:n pöytäkirjat: Eduskunnan vesilakivaliokunnan kokousten pöytäkirjat syysistuntokaudella 1959 ja kevätistuntokaudella 1960. Eduskunnan arkisto, Vesilakivaliokunta, 1959 VP 1960 VP, mikrofilmi.

YLTVM 1872: Yhdistetyn Laki- ja Talousvaliokunnan mietintö Keisarillisen Majesteetin Armollisen Esityksen johdosta, joka koskee Säännön antamista metsäntuotteiden lauttaamisesta. Asiakirjat Valtiopäiviltä Helsingissä vuonna 1872, Kolmas osa, Helsinki 1875.

YLTVM 8/1877—1878: Yhdistetyn Laki- ja Talousvaliokunnan mietintö N:o 8 Keisarillisen Majesteetin esityksen johdosta Suomenmaan Säädyille metsäntuotteiden lauttaamista koskevan uuden asetuksen antamisesta. Asiakirjat Valtiopäiviltä Helsingissä vuosina 1877—1878, Kolmas osa, Helsinki 1878.

Yttrande, FT 1918: Svenska Flottningschefsföreningens yttrande öfver föreslagna flottningslagar. FT 1918 s. 690—699.

Zilliacus: Henrik Wilhelm Johan Zilliacus, Om ägande- och nyttjorätten till fiskevatten i Finland, Helsingfors 1860.

Åström: Adolf Åström, Om svensk vattenrätt, Stockholm 1899.

Åström, Preklusionsförfarandet: Adolf Åström, Om det vattenrättsliga preklusionsförfarandets räckvidd, Stockholm 1916.

Åström, Über das Wasserrecht: Adolf Åström, Über das Wasserrecht in Nord- und Mittel-Europa, Eine systematische Darstellung vom Gesichtspunkte des schwedischen Grundeigentumsrechts, Lund 1905.

ÅUS 1976:9: 1974 års byggnadslagskommitte, Delbetänkande Nr I, Åländsk utredningsserie 1976:9, Mariehamn 1976.

Ørebech: Peter Ørebech, Hav eller vassdrag? LoR 1988 s. 334—340.

Ørebech, Oppdrett: Peter Ørebech, Oppdrett i vassdrag. Norsk vassdragsrett, Thor Falkanger og Kjell Haagensen (red.), 1988 s. 615—660.

Ørsted, I: Anders Sandøe Ørsted, Haandbog over den danske og norske Lovkyndighed, med stadigt Hensyn til Hr. Etatsraad og Professor Hurtigkarls Lærebog, Første Bind, Kjøbenhavn 1822.

Ørsted, VI: Anders Sandøe Ørsted, Haandbog over den danske og norske Lovkyndighed, med stadigt Hensyn til afdøde Etatsraad og Professor Hurtigkarls Lærebog, Sjette Bind, Kjøbenhavn 1835.

Østberg: Kristian Østberg, Norsk bonderet, Fjerde bind av tømmerdriftens rets- og sedvaneregler, Oslo 1926.

Østvedt: Einar Østvedt, Fløtning i Telemark gjennom 300 år, Skien 1963.

Øvergaard: J. Øvergaard, Norsk erstatningsrett, Annen utgave, Oslo 1951.

SÄÄDÖKSET

AFL = Lov om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven). NL I, 13. 3. 1981 nr. 6.
AIF = Kongl. Maj:ts nådiga Förordning om nya Straff-Lagens införande och hwad i afseende derå iakttagas skall. SFS 1864:11.
AIL 1920 = Laki Ahvenanmaan itsehallinnosta. SA 6. 5. 1920/124.
AIL 1951 = Ahvenanmaan itsehallintolaki. SA 28. 12. 1951/670.
AJ = Armollinen asetus jakolaitoksesta. SSA 26. 10. 1916/82.
AluevesirajaA = Asetus Suomen aluevesien rajoista annetun lain soveltamisesta. SA 7. 5. 1965/256.
AluevesirajaL = Laki Suomen aluevesien rajoista. SA 18. 8. 1956/463.
ALY = Aluemerta ja lisävyöhykettä koskeva yleissopimus. SASopS 7/1965.
AMY = Aavaa merta koskeva yleissopimus. SASopS 7/1965.
AYleisvesiL = Laki oikeudesta yleiseen vesialueeseen Ahvenanmaan maakunnassa. SA 1. 4. 1966/205.
BB = Bygninga Balk i Sveriges Rikes Lag gillad och antagen på Riksdagen åhr 1734, 23. 1. 1736, Helsingfors 1894.
BLL 1977 = Landskapslag angående tillämpning av lagen om bekämpningsmedel i landskapet Åland. ÅFS 1. 9. 1977/82.
BLL 1982 = Landskapslag angående tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande bekämpningsmedel. ÅFS 21. 4. 1982/20.
BVL = Lov om Vasdragenes Benyttelse m. V. NL I, 1. 7. 1887 no. 4.
DKF = Förordning om kammarrätternas domkretsar m. m. SFS 1977:937.
EFC = Circulaire till Konungens Befallningshafwande: med närmare föreskrifter i afseende på tiden, hwarifrån utfärdade författningar skola anses ländande till efterrätelse, m. m. SFS 1833:10.
ELL 1924 = Landskapslag om expropriation av fast egendom för landskapet Ålands behov. ÅFS 29. 9. 1924/26.
ELL 1953 = Landskapslag angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland. ÅFS 2. 7. 1953/15.
ELL 1979 = Landskapslag om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter. ÅFS 28. 8. 1979/62.
ErKiirL = Laki eräiden kiireellisten vesioikeusasiain käsittelemisestä. SA 2. 2. 1934/62.
ESL = Lov om skjønn og ekspropriasjonssaker. NL I, 1. 6. 1917 nr. 1, (lain nimike NL I, 19. 12. 1975 nr. 70).
FAL = Lag om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled. SFS 1983:294.
FDL = Lag om allmänna förvaltningsdomstolar. SFS 1971:289.
FF = Kongl. Maj:ts nådiga förordning om allmän farled. SFS 1880:57.
FFL = Lov indeholdende Bestemmelser med Hensyn til Flødnings- og Flodrensningsvæsenet. 26. 8.

1854. Almindelig Norsk Lovsamling i Udtog og med Henvisninger udgivet af Otto Mejlænder, 1ste Bind 1660—1860, 2den gjennemseede og forøgede Udgave, Christiania 1885.

FiskeF = Kongl. Maj:ts Nådiga Förklaring, Öfwer Thes under then 14 November 1766, utfärdade Allmänna Stadga och Ordning för Rikets Hafs- Skär- Ström- och Insjö-Fiske, 24. 1. 1771. Eduskunnan kirjasto, Kongl. placater etc. 1771—1772.

FiskeK = Kongl. Maj:ts och Riksens Kanslie-Collegii Kundgörelse, Til Rättande af några felaktigheter som inlupit uti the utgångne Exemplaren af Kongl. Maj:ts Nådiga allmänna Stadga och Ordning för Rikets Hafs- Skär- Ström och Insjö fiske, 30. 9. 1767. Eduskunnan kirjasto, Kongl. placater etc. 1767—1770.

FiskeLF = Landskapsförordning angående verkställighet och tillämpning av landskapslagen om fiske i landskapet Åland. ÅFS 13. 11. 1957/35.

FiskeLL = Landskapslag om fiske i landskapet Åland. ÅFS 8. 8. 1956/39.

FiskeS = Kongl. Maj:ts Nådige Allmänne Stadga Och Ordning, För Rikets Hafs- Skär- Ström- och Insjö Fiske, 14. 11. 1766. Eduskunnan kirjasto, Kongl. placater etc. 1766.

FKS = Fiskeri-Stadga. SFS 1852:30.

FL = Lag om flottning i allmän flottled. SFS 1919:426.

FLF = Kongl. Maj:ts nådiga förordning om allmän flottled. SFS 1880:57.

FLL = Lov om friluftslivet. NL I, 28. 6. 1957 nr. 16.

FPL = Förvaltningsprocesslag. SFS 1971:291.

FS = Flottningsstadga. SFS 1880:58.

FSL = Lag, angående flottning af skogsalster i gränsfloderna mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland. SFS 1893:107.

GHO = Overenskomst mellom den Kongelige Norske Regjering og Regjeringen for Samveldet av Sovjetiske Sosialitiske Republikker om forskjellige forhold ved den norsk-sovjetiske grense og om fremgangsmåten ved ordningen av konflikter og hendinger på grensen. O 1951:1.

GMK = Kungl. Maj:ts kungörelse angående tillämpning av vissa bestämmelser om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar. SFS 1949:464.

GML = Lag om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar. SFS 1949:183.

GMTFK = Kungl. Maj:ts kungörelse om ikraftträdande av lagen (1971:852) med anledning av tilläggsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland till överenskommelsen den 17 februari 1949 om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar. SFS 1971:1020.

GMTK = Kungl. Maj:ts kungörelse angående tillämpning av vissa nya bestämmelser om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar. SFS 1964:491.

GMTL = Lag med anledning av tilläggsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland till överenskommelsen den 17 februari 1949 om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar. SFS 1971:852.

GVF = Kongl. Maj:ts nådiga förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund. SFS 1880:57.

Haminan rauhansopimus = Fredsfördrag emellan Deras Majestäter Kejsaren af Ryssland och Konungen af Swerige, Den 1 (13) October 1809. Samling af Placater, Förordningar, Manifester och Påbud, samt andre Allmänna handlingar, hwilka i Stor-Furstendömet Finland sedan 1808 års början ifrån trycket utkommit, Första Delen, 1808—1812, Åbo 1821.

HM = Suomen Hallitusmuoto. SA 17. 7. 1919/94.

HPurkuL = Laki ylimääräisestä muutoksenhausta hallintoasioissa. SA 1. 4. 1966/200.

HValL = Laki muutoksenhausta hallintoasioissa. SA 24. 3. 1950/154.

HÅK = Kongl. Maj:ts Nådiga Kungörelse, angående Strömrensningars werkställande samt Strömmars och Åars öpne hållande, 28. 12. 1822. Eduskunnan kirjasto, Kongl. placater etc.

1822.

ILL = Lov om laksefisket og innlandsfisket. NL I, 6. 3. 1964 nr. 1.

IrtKiinL = Laki irtaimistokiinnityksestä. SA 17. 2. 1923/55.

IS 1953 = Skrivelse fra Industridepartementet om forholdet mellom fløting og fiske i Arnevikelva i Åtjord. NL I 1953, nr. 24, 12. 6. 1953.

JB = Jorda Balk i Sveriges Rikes Lag gillad och antagen på Riksdagen åhr 1734, 23. 1. 1736, Helsingfors 1894.

JHL = Jätehuoltolaki. SA 31. 8. 1978/673.

JL = Jakolaki. SA 14. 12. 1951/604.

KalastusA = Kalastusasetus. SS 30. 12. 1982/1116.

KalA 1951 = Asetus kalastuslain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta. SA 28. 12. 1951/695.

KalA 1982 = Asetus vuonna 1951 annetun kalastuslain täytäntöönpanosta. SS 30. 12. 1982/1117.

KalavahinkoL = Laki vesien saastumisesta ammattikalastajille aiheutuneiden kalavahinkojen korvaamisesta. SA 1. 3. 1974/208.

KalL 1951 = Kalastuslaki. SA 28. 9. 1951/503.

KalL 1982 = Kalastuslaki. SS 16. 4. 1982/286.

KalS = Keisarillisen Majesteetin Armollinen Kalastussääntö Suomen Suuriruhtinaanmaalle. SSA 23. 7. 1902/31.

KB 1739 = Kongl. brefvet angående brädehandeln i riket samt des befordran, 23. 2. 1739. Riksarkivet, Stockholm, InrikesCivil expeditionen, Kungl koncept 1739 januari—mars, Vol 82.

KB 1782 = Kongl. brefvet rörande timmerflottning i Wermland och Dalsland, 23. 4. 1782. Riksarkivet, Stockholm, Handels och Finansexpeditionen, Registratur 23 april 1782.

KB 1809 = Kongl. brefvet uppå klagan öfver hinder för timmerflottningen, 11. 12. 1809. Riksarkivet, Stockholm, Kammarexpeditionen, Koncept 1809, X—XII, 445.

KB 1811 = Kongl. brefvet uppå ansökning om fri flottning i strömmar och vattudrag, 8. 4. 1811. Riksarkivet, Stockholm, Kammarexpeditionen, Koncept 1811, III—V, 452.

KB 1819 = Kongl. brefvet mot timmerflottning genom Carl XIIIs brobyggnad, 18. 6. 1819. Riksarkivet, Stockholm, Kongl. Kammarexpeditionens registratur juni—dec 1819.

KC = Kongl. Maj:ts och Rikets Kamar-Collegii Circulaire-Bref, Til Samtelige Konungens Befallningshafwande, Angående Flottning utföre Strömmar och Wattudrag, 7. 5. 1811. Eduskunnan kirjasto, Kongl. placater etc. 1811.

KemijSL = Laki valtion oikeudesta säännöstellä Kemijoen vesistön vedenjuoksua. SA 22. 1. 1960/62.

KHOL = Laki Korkeimmasta hallinto-oikeudesta. SA 22. 7. 1918/74.

KiinA = Keisarillisen Majesteetin Armollinen Asetus kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen. SSAK 9. 11. 1868/32.

KKI = Kongl. Maj:ts förnyade nådiga instruktion för Dess och Rikets Kammarkollegium. SFS 1879:59.

KLA = Asetus kanavalaitoksesta. SS 20. 1. 1989/71.

KLL = Landskapslag om kommunalvägar. ÅFS 16. 4. 1964/16.

KLS 1963 = Asetus kanavien liikennesäännöstä. SA 29. 3. 1963/158.

KLS 1976 = Asetus kanavien liikennesäännöstä. SA 26. 3. 1976/278.

KMA = Asetus kuvernööri-nimityksen muuttamisesta maaherraksi. SA 10. 1. 1918/8.

KML = Laki kanavamaksuista. SA 23. 7. 1965/404.

KRI = Kongl. Maj:ts Nådiga Instruction för Dess och Rikets Kammar-Collegium. SFS 1838:6.

KR 1739 = Kongl. Maj:ts Nådige Resolution Och Förklaring Uppå the Allmenne Beswär Som Städerne uti Swerige och Finland, igenom theras Fullmächtige hafwa wid thenna Riks-Dagen i underdånighet andragit, 62 §, 12. 4. 1739. Eduskunnan kirjasto, Kongl. Placater etc. 1738—1740.

KR 1892 = Kongelig Resolution om Overladelse til almindelig Benyttelse af nogle Bielve til Nidelven i Nedenes. NL II 1892, 14. 3. 1892.

KR 1894 = Kongelig Resolution om Fornyelse af Bestemmelserne om Overladelse til almindelig Benyttelse af Bratlandselv, Mjaavatnelv, Husaaen m. v. i Nedenæs Amt. NL I 1894, no. 24, 29. 6. 1894.

KR 13. 3. 1897 = Kongelig Resolution om Overladelse til almindelig Benyttelse af Henaaens Vasdrag i Modums og Hole Herreder. NL I 1897, no. 10, 13. 3. 1897.

KR 9. 9. 1897 = Kongelig Resolution om Overladelse til almindelig Benyttelse af Høvernelvens Vasdrag i Hurdalens og østre Totens Herreder. NL I 1897, no. 40, 9. 9. 1897.

KR 1906 = Kongelig resolution om ikrafttræden af loven om forandring i bestemmelserne om svenske statsborgeres retsstilling i Norge m. v. NL I 1906, no. 23, 11. 6. 1906.

KR 1920 = Kongelig resolution 16. 4. 1920. NRt 1927 s. 203—208.

KR 1932 = Kongelig resolusjon om ikrafttreden av lov nr. 1 av 12 juni 1931 i henhold til konvensjonen mellem Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av 11 mai 1929. NL I 1932, nr. 1, 5. 1. 1932.

KR 1946 = Kongelig resolusjon om bemyndigelse for Handelsdepartementet til å avgjøre visse saker i medhold av konsesjonsloven av 14 desbr. 1917, lov om vassdragsreguleringen og lov om vassdragene. NL I 1946, nr. 25, 28. 6. 1946.

KR 1947 = Kongelig resolusjon om Handelsdepartementet og om Industri-, håndverk- og skipsfartsdepartementet. NL II 1947, 5. 12. 1947.

KR 1949 = Kongelig resolusjon om ferdsel og fløtning i Haldensvassdraget. NL I 1949, nr. 23, 17. 6. 1949.

KR 1955 = Kronprinsregentens resolusjon om overføring av Sjøfartsavdelingen og Skipsfartsavdelingen i Industridepartementet til Handelsdepartementet. NL II 1955, 22. 9. 1955.

KR 1956 = Kronprinsregentens resolusjon om utøvelse av myndighet i h. t. lov om forskjellige tiltak til gjennomføring av oppmerking og overvåking av riksgrensen. NL II 1956, 13. 7. 1956.

KR 1965 = Kongelig resolusjon om delegasjon av avgjørelsesmyndighet etter visse paragrafer i lov nr. 17 av 14. desember 1917 og i lov om vassdragene av 15. mars 1940 til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen. NL II 1965, 28. 1. 1965.

KR 1971 = Kongelig resolusjon om at Industridepartementet bemyndiges til å treffe avgjørelser etter lov om vern mot vannforurensing av 26. juni 1970. NL II 1971, 29. 1. 1971.

KR 5. 5. 1972 = Kongelig resolusjon I. om nedleggelse av Departementet for familie- og forbrukersaker og Lønns- og prisdepartementet II. og om opprettelse av to nye departementer, Miljøverndepartementet og Forbruker- og administrasjonsdepartementet III. og om overføring av Norges geografiske oppmåling, Norges sjøkartverk og Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske til Miljøverndepartementet, Forsvarets trykningssentral overføres til Forbruker- og administrasjonsdepartementet. NL I 1972, nr. 16, 5. 5. 1972.

KR 5. 5. 1972:een liittyvä luonnos = Overføring av stillinger, budsjettkapitler, fullmakter og myndighet til Miljøverndepartementet og Forbruker- og administrasjonsdepartementet. Utkast. 1972.

KR 8. 12. 1972 = Kongelig resolusjon om bemyndigelse for Miljøverndepartementet til å treffe slik bestemmelse som etter § 12, jfr. § 11 i lov om naturvern er tillagt Kongen. NL I 1972, nr. 39, 8. 12. 1972.

KR 1978 = Opprettelse av Olje- og energidepartementet. Fastsatt ved kgl. res. av 11. jan. 1978. NL I 1978 nr. 10, 11. 1. 1978.

KR 18. 3. 1983 = Delegering av myndighet til Olje- og energidepartementet etter vassdragsloven. Fastsatt ved kgl. res. av 18. mars 1983. NL I, 18. 3. 1983 nr. 648.

KR 8. 7. 1983 = Ikrafttredelse av lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om

avfall (forurensningsloven), endret ved lov 15. april 1983 nr. 21. Delegering av myndighet. Fastsatt ved kgl. res. av 8. juli 1983. NL I, 8. 7. 1983 nr. 1245.

KR 1987 = Delegering av myndighet etter naturvernloven m.v. til Miljøverndepartementet for fredningsvedtak. Fastsatt ved kgl. res. av 3. juli 1987. NL I, 3. 7. 1987 nr. 572.

KSL = Lov ang. Sænkning eller Udtapning af Indsøer og Myrstrækninger, Udvidelse eller Regulering af Fosse og Strømme samt Kanalanlæg. 31. 5. 1848. Almindelig Norsk Lovsamling i Udtog og med Henvisninger udgivet af Otto Mejlænder, 2den gjennemseede og forøgede Udgave, 1ste Bind 1660—1860, Christiania 1885.

KTA = Asetus kanavalaitoksen taksasta. SA 30. 5. 1952/230.

KTL = Lag, angående tiden för allmänna författningars trädande i kraft. SFS 1894:44.

KumoamisL = Laki valtion oikeudesta säännöstellä Kemijoen vesistön vedenjuoksua annetun lain sekä eräiden Kemijoen vesistön vedenjuoksun säännöstelyä koskevien asioiden käsittelyjärjestyksestä annetun lain kumoamisesta. SA 9. 8. 1968/495.

KuulL = Laki julkisista kuulutuksista. SA 2. 2. 1925/34.

KVA = Asetus kalanpyydyksissä käytettävistä valomerkeistä. SA 16. 7. 1954/338.

KYL = Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta. SS 24. 1. 1986/64.

LauttausA = Keisarillisen Majesteetin Armollinen Asetus metsäntuotteiden lauttaamisesta. SSAK 24. 3. 1873/9.

LauttausJS = Keisarillisen Majesteetin Armollinen Järjestyssääntö, koskeva metsäntuotteiden lauttaamista. SSAK 8. 4. 1875/10.

Lauttaussopimus = Sopimus puutavarain lauttauksesta vesistöissä, jotka juoksevat Suomesta Venäjälle ja päinvastoin. SSop 8/1923.

LBL = Lov angaaende Udgivelse af en Lovtidende og Bekjendtgjørelse af Love m. V. 1. 4. 1876. Norges love, Samling af gjældende love af praktisk betydning, Udgivet med henvisninger af P. I. Paulsen, Første bind 1660—1890, Kristiania 1908.

LHA 1937 = Asetus lääninhallituksesta. SA 12. 2. 1937/85.

LHA 1955 = Asetus lääninhallituksesta. SA 29. 4. 1955/188.

LHA 1988 = Lääninhallitusasetus. SS 4. 3. 1988/202.

LiittämisS = Sopimus Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton kesken Suomen Tasavaltaan kuuluvan Jäniskosken vesivoimalaitoksen ja Niskakosken säännöstelypadon alueen liittämisestä Neuvostoliiton alueeseen. SASopS 9/1947.

LJL = Laki läänijaosta. SS 22. 8. 1986/633.

LLS = Kongl. Maj:ts nådiga Stadga om afwittring i Westerbottens och Norrbottens läns lappmarker. SFS 1873:26.

LNS = Ahvenanmaan saarten linnoittamattomuutta ja neutralisoimista koskeva sopimus. SSop 1/1922.

LSL = Luonnonsuojelulaki. SA 23. 2. 1923/71.

LunL = Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta. SA 29. 7. 1977/603.

LuovutusL 1922 = Laki valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa toisen omaksi valtion erinäistä maaomaisuutta ja tuloatuottavia oikeuksia. SA 27. 7. 1922/175.

LuovutusL 1978 = Laki oikeudesta luovuttaa valtion maaomaisuutta ja tuloatuottavia oikeuksia. SA 31. 8. 1978/687.

LVA = Asetus Ruotsin kanssa tehdyn rajajokisopimuksen sekä 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa Ruotsin kanssa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen voimaansaattamisesta. SA 17. 12. 1971/903.

Merirajasopimus = Sopimus Suomen Tasavallan hallituksen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton hallituksen kesken merialueiden ja mannermaajalustan rajoista Suomenlahdella. SASopS 20/1966.

MerkitsemisA = Asetus vesikulkuväylien merkitsemisestä. SA 30. 11. 1979/846.

MHA = Asetus metsähallinnosta. SS 27. 2. 1987/213.
MHL = Laki metsähallinnosta. SS 13. 2. 1987/138.
MKHA = Asetus merenkulkuhallinnosta. SA 26. 10. 1925/299.
MKHp 9. 1. 1980 = Merenkulkuhallituksen päätös vesikulkuväylien viitoituksesta. SA 9. 1. 1980/378.
MKHp 30. 12. 1980 = Merenkulkuhallituksen päätös vesikulkuväylien liikennemerkeistä ja valo-opasteista, 30. 12. 1980, SS 1981/71.
ML = Merilaki. SA 9. 6. 1939/167.
MMA = Asetus maa- ja metsätalousministeriöstä. SS 21. 10. 1983/804.
MMMp 2. 6. 1972 = Maa- ja metsätalousministeriön päätös eräiden kloorattuja hiilivetyjä sisältävien torjunta-aineiden myynnin ja käytön kieltämisestä ja rajoittamisesta. SA 2. 6. 1972/450.
MMMp 20. 9. 1972 = Maa- ja metsätalousministeriön päätös eräiden torjunta-aineiden käyttörajoituksista. SA 20. 9. 1972/671.
MMMp 1984 = Maa- ja metsätalousministeriön päätös torjunta-aineiden varoajoista ja muista käytön rajoituksista. SS 23. 2. 1984/214.
MMp 1969 = Maatalousministeriön päätös eräiden kloorattuja hiilivetyjä sisältävien torjunta-aineiden myynnin ja käytön kieltämisestä ja rajoittamisesta. SA 23. 10. 1969/655.
Moskovan rauhansopimus = Rauhansopimus Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton välillä. SASopS 3/1940.
MSL = Laki muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa. SA 16. 2. 1979/182.
MTL = Lag angående flottning af skogsalster i gränsfloderna Torneå och Muonio. SFS 1912:322.
MVL = Maanvuokralaki. SA 29. 4. 1966/258.
MyrkkyL = Myrkkylaki. SA 16. 5. 1969/309.
MääräaikaL = Laki säädettyjen määräaikain laskemisesta. SA 25. 4. 1930/150.
NaapL = Laki eräistä naapuruussuhteista. SA 13. 2. 1920/26.
NL = Naturvårdslag. SFS 1964:822.
NLL = Landskapslag om naturvård. ÅFS 23. 5. 1977/41.
NRL = Lov om forandring i bestemmelserne om svenske statsborgeres retsstilling i Norge m. v. NL I, 11. 6. 1906 nr. 2.
NVF = Naturvårdsförordning. SFS 1976:484.
NVL = Lov om naturvern. NL I, 19. 6. 1970 nr. 63.
OK = Vuoden 1734 lain oikeudenkäymiskaari
PakkolunL = Laki kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen. SSA 14. 7. 1898/27.
Pariisin rauhansopimus = Rauhansopimus Suomen kanssa. SASopS 20/1947.
PFL = Lov i henhold til konvensjon mellem Norge og Finnland om fløtning i Pasvik av 14 februar 1925. NL I, 14. 6. 1935 nr. 1.
PHL = Poronhoitolaki. SA 4. 6. 1948/444.
PUS = Suomen Tasavallan ja Norjan Kuningaskunnan kesken tehty sopimus puutavaran uittamisesta Patsjoessa = Konvensjon mellem kongeriket Norge og republikken Finnland om fløtning i Pasvik. SSop 14/1926 ja O 1926:6.
Rajajokisopimus = Suomen ja Ruotsin välinen rajajokisopimus = Gränsälvsöverenskommelse mellan Sverige och Finland. SASopS 54/1971 ja SÖ 1971:44.
Rajajärjestyssopimus = Sopimus Suomen Tasavallan Hallituksen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Hallituksen kesken Suomen ja Neuvostoliiton välisellä valtakunnan rajalla noudatettavasta järjestyksestä ja rajatapahtumain selvittämisjärjestyksestä. SASopS 32/1960.

Rajanjärjestelysopimus = Gränse Reglerings-Tractat emellan Deras Majestäter Kejsaren af Ryssland och Konungen af Swerige, Den 8 (20) November 1810. Samling af Placater, Förordningar, Manifester och Påbud, samt andre Allmänna handlingar, hwilka i Stor-Furstendömet Finland sedan 1808 års början ifrån trycket utkommit, Första Delen, 1808—1812, Åbo 1821.

RajankäyntiA 1980 = Asetus Suomen ja Norjan välisen valtakunnanrajan vuosina 1975 ja 1976 suoritetussa rajankäynnissä todettujen rajalinjan muutosten voimaansaattamisesta. SA 30. 12. 1980/1105.

RajankäyntiA 1985 = Asetus Suomen ja Ruotsin välisen valtakunnanrajan vuoden 1981 rajankäynnin osittaisesta vahvistamisesta tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta. SSSopS 28. 6. 1985/36.

RajankäyntiA 1986 = Asetus Suomen ja Ruotsin välisen valtakunnanrajan vuonna 1985 Vähänärän kohdalla suoritetussa rajankäynnissä todetun rajalinjan muutoksesta tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta. SSSopS 8. 8. 1986/59.

Rajasopimus = Konvention med Ryssland om gränsen mellan detta rike och Norge, S. Petersburg, 1826, maj 14 (2). Sverges och Norges traktater med främmande magter jemte andra dit hörande handlingar, Utgifne af O. S. Rydberg, Första delen, 1815—1845, Stockholm 1896. Sopimuksen norjankielinen käännös on teoksessa Norges traktater 1661—1966, Bind I. 1661—1944, Oslo 1967.

Rajavesistökomissiosopimus = Suomalais-norjalaisesta rajavesistökomissiosta Suomen ja Norjan välillä tehty sopimus = Overenskomst mellom Kongeriket Norge og Republikken Finland om en norsk-finsk grensevassdragskommisjon. SSSopS 32/1981 ja O 1981:2.

Rajavesistösopimus = Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välinen rajavesistöjä koskeva sopimus. SASopS 26/1965.

RakA = Rakennusasetus. SA 26. 6. 1959/266.

RakK = 1734-vuoden lain rakennuskaari, ks. BB.

RakL = Rakennuslaki. SA 16. 8. 1958/370.

RB = Rättegångsbalk. SFS 1942:740.

RFR = Regler om forskjellige forhold ved riksgrensen. Kongelig resolusjon. NL I 1950, nr. 45, 7. 11. 1950.

RHP = Pöytäkirja Suomen Tasavallan Hallituksen, Norjan Kuningaskunnan Hallituksen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Hallituksen kesken Suomen, Norjan ja Neuvostoliiton valtakunnanrajojen yhtymäkohtaan asetetun Muotkavaaran (Krokfjellet) rajamerkin hoitamisesta. SASopS 10/1953.

RL = Suomen Suuriruhtinaanmaan Rikoslaki. SSAK 19. 12. 1889/39.

RLL = Landskapslag om renhållning. ÅFS 8. 1. 1981/3.

ROL = Lov om forskjellige tiltak til gjennomføring av oppmerking og overvåking av riksgrensen. NL I, 14. 7. 1950 nr. 2.

RPL = Laki Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin osittaisesta purkamisesta. SA 26. 11. 1971/797.

Rundskriv 1985 = Det kongelige miljøverndepartement, Rundskriv T-4/85, 6. februar 1985, Fylkesmannens myndighet etter forurensningsloven, oreigningsloven og vassdragsloven.

RVA = Rajavyöhykeasetus. SA 17. 5. 1947/404.

RVL = Rajavyöhykelaki. SA 17. 5. 1947/403.

SFL = Lov som bestemmer svenske Undersaatters Rettighed til Vasdragenes Benyttelse ved Fremdriften af Skov-Produkterne, 25. 10. 1815. Almindelig Norsk Lovsamling i Udtog og med Henvisninger udgivet av Otto Mejlænder, 1ste Bind 1660—1860, 2den gjennemseede og forøgede Udgave, Christiania 1885.

SIF = Forskrifter om skoghygiene av hensyn til fare for insektangrep på levende skog. NL I 1979,

nr. 19, 27. 4. 1979.

SK = Selityskirja. SSop 30/1927.

SKA = Asetus Saimaan kanavasta. SA 28. 6. 1968/406.

SKLS 1968 = Asetus Saimaan kanavan väliaikaisesta liikennesäännöstä. SA 9. 7. 1968/445.

SKLS 1970 = Asetus Saimaan kanavan väliaikaisesta liikennesäännöstä. SA 24. 4. 1970/292.

SKLS 1972 = Asetus Saimaan kanavan liikennesäännöstä. SA 10. 3. 1972/204.

SKS = Kongl. Maj:ts nådiga Skrifwelse till Kammar-Collegium, i anledning af åtskillige Sågwerksegares och Träwaru-handlandes underdåniga ansökningar om wissa wilkors fästande wid Kronofiskens skatteförsäljning. SFS 1852:12.

SL = Straff-Lag. SFS 1864:11.

SMK = Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse om tillämpning av den i lagen den 10 juni 1912 angående flottning av skogsalster i gränsfloderna Torneå och Muonio intagna stadgan. SFS 1917:761.

SMp 1959 = Sisäasiainministeriön päätös rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä. SA 30. 9. 1959/386, (päätöksen nimike SA 15. 1. 1980/39).

SMp 1979 = Sisäasiainministeriön päätös rajavyöhykkeestä ja rajavyöhykkeen takarajasta. SA 31. 8. 1979/702.

SoSL = Lov om skogbruk og skogvern. NL I, 21. 5. 1965, (lain nimike NL I, 11. 6. 1976 nr. 77).

SSF = Förordning om beräkningen av Sveriges sjöterritorium. SFS 1966:375, (säädöksen nimike SFS 1978:961).

SSL = Lag om Sveriges sjöterritorium. SFS 1966:374.

SSp 1917 = Suomen Senaatin päätös 13 päivältä huhtikuuta 1917, sisältävä Suomen kanavien ja kääntösiltojen kautta käyvän liikenteen järjestyssäännön. SSA 1917/25.

STF = Sjötrafikförordning. SFS 1986:300.

Strömstadin sopimus = Traktat mellan Sverge och Danmark angående gränsen mellan Sverge och Norge, Strömstad, 1751 september 21/oktober 2. Sverges traktater med främmande magter jemte andra dit hörande handlingar, Åttonde delen 1723—1771, utgifven af B. Boëthius, Stockholm 1922.

SVA 1926 = Asetus Suomen ja Norjan välisen puutavaran uittamista Patsjoessa (Pasvik) koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta. SA 21. 5. 1926/163.

SVA 1948 = Asetus eräiden Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton, Yhdistyneen Kuningaskunnan ja Kanadan kanssa tehtyjen sopimusten uudelleen voimaansaattamisesta. SA 17. 4. 1948/314.

SVA 1949 = Asetus Suomen ja Ruotsin kesken uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehdyn sopimuksen eräiden säännösten voimaansaattamisesta. SA 29. 7. 1949/562.

SVA 1964 = Asetus Suomen ja Ruotsin kesken uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehdyn sopimuksen lisäysten voimaansaattamisesta. SA 13. 7. 1964/416.

SVA 1965 = Asetus Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton kanssa tehdyn rajavesistöjä koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta. SA 14. 4. 1965/226.

SVS = Suomen ja Ruotsin kesken Helsingissä 10 päivänä toukokuuta 1920 tapahtunein noottienvaihdoin tehty sopimus Venäjän ja Ruotsin kesken 3 päivänä heinäkuuta/20 päivänä kesäkuuta 1917 tehdyn, tukinuiton järjestämistä Tornion ja Muonion joissa koskevan selityskirjan voimassaolosta = Ministeriella noter växlade med Finland angående giltigheten av den mellan Sverige och Ryssland den 3 juli/20 juni 1917 avslutade deklarationen angående ordnandet av timmerflottningen i Torneå och Muonio älvar. SSop 18/1918—1920 ja SÖ 1920:4.

TAL = Työaikalaki. SA 2. 8. 1946/604.

Tarton rauhansopimus = Rauhansopimus Suomen Tasavallan ja Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan välillä. SSop 1/1921.

TA 1970 = Torjunta-aineasetus. SA 30. 1. 1970/93.
TA 1984 = Torjunta-aineasetus. SS 24. 2. 1984/211.
TieL = Laki yleisistä teistä. SA 21. 5. 1954/243.
TL = Torjunta-ainelaki. SA 23. 5. 1969/327.
TLÖ = Överenskommelse mellan Sverige och Norge angående tullättnader m. m. vid flottning i svensk-norska vattendrag = Overenskomst mellom Norge og Sverige om toll-lettelser m. v. ved fløtning i norsk-svenske vassdrag. SÖ 1961:13 ja O 1961:5.
Topografinen rajanselitys = Description Topographique, de la frontière, entre l'Empire de Russie et le Royaume de Suède, d'après la Demarcation de l'année 1810, 19. 1. 1811. Suomen valtionarkisto, Raja-asiakirjat I D 1.
TRL = Lov om rettergangsmåten for tvistemål (tvistemålsloven). NL I, 13. 8. 1915 nr. 6, (lain nimike NL I, 18. 12. 1987 nr. 97).
TurvalaiteA = Asetus merenkulun turvalaitteista. SA 25. 2. 1961/125.
TurvallisuuslaiteA = Asetus loistoista ja muista merenkulun turvallisuuslaitteista. SA 1. 6. 1922/153.
TVA = Asetus tie- ja vesirakennuslaitoksesta. SS 17. 6. 1988/579.
TVL = Laki tie- ja vesirakennuslaitoksesta. SA 18. 4. 1975/252.
Uittolisäsopimus = Lisäsopimus Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen = Tilläggsöverenskommelse till överenskommelsen den 17 februari 1949 mellan Sverige och Finland om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar. SASopS 54/1971 ja SÖ 1971:45.
Uittoselityskirja = Venäjän ja Ruotsin välinen selityskirja tukinuiton järjestämisestä Tornion ja Muonion joissa = Deklaration med Ryssland angående ordnandet av timmerflottningen i Torneå och Muonio älvar. SSop 18/1918—1920 ja SÖ 1917:2.
Uittosopimus = Sopimus Suomen Tasavallan ja Ruotsin Kuningaskunnan kesken uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa = Överenskommelse mellan Konungariket Sverige och Republiken Finland om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar. SASopS 19/1949 ja SÖ 1949:5.
UL = Suomen Suuriruhtinaanmaan Ulosottolaki. SSA 3. 12. 1895/37.
VA = Vesiasetus. SA 6. 4. 1962/282.
VahKL = Vahingonkorvauslaki. SA 31. 5. 1974/412.
VALL = Landskapslag om allmänna vatten- och avloppsverk. ÅFS 10. 4. 1979/29.
VDK = Kungl. Maj:ts kungörelse om vattendomstol. SFS 1971:550.
VDL = Lov om vassdragene. NL I, 15. 3. 1940 nr. 3.
VEI 1960 = Instruks for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen. Fastsatt av Industridepartementet 15. 6. 1960. Oslo 1961.
VEI 1985 = Instruks for Norges vassdrags- og energiverk (NVE). Fastsatt av Olje- og energidepartementet 13. 12. 1985.
VesiensuojeluA = Asetus vesien suojelua koskevista ennakkotoimenpiteistä. SA 6. 4. 1962/283.
VesiL ks. VL
VFK = Konvention mellan Sverige och Norge angående vissa frågor rörande vattenrätten = Konvensjon mellem Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten. SÖ 1931:10 ja O 1932:2.
VFL = Lag huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt vattenlagen bibehållas. SFS 1919:427.
VHL = Laki vesihallinnosta. SA 9. 1. 1970/18.
VIAL = Lag om vad iakttagas skall i avseende å införande av vattenlagen. SFS 1918:524.
VIF = Forordning, der fastsætter de Forholds-Regler, som bør følges, i hensigt til de for Tømmerflaadningen fornødne Lendsers Indretning og Vedligeholdelse. 17. 10. 1794. Almindelig Norsk Lovsamling i Udtog og med Henvisninger udgivet af Otto Mejlænder, Iste Bind

1660—1860, 2den gjennemseede og forøgede Udgave, Christiania 1885.

VIL = Lag om införande av vattenlagen. SFS 1983:292.

VL = Vesilaki. SA 19. 5. 1961/264.

VLL = Landskapslag om allmänna vägar i landskapet Åland. ÅFS 17. 7. 1957/23.

VL 1918 = Vattenlag. SFS 1918:523.

VL 1983 = Vattenlag. SFS 1983:291.

VML = Laki välimiesmenettelystä. SA 4. 2. 1928/46.

VNp 1939 = Valtioneuvoston päätös erinäisistä määräyksistä puutavaran kuljetuksesta sulkukanavien kautta. SA 27. 4. 1939/128.

VNp 1972 = Valtioneuvoston päätös Alatornion ja Karungin kuntien alueiden siirtämisestä Tornion kaupunkiin. SA 15. 6. 1972/481.

VOA = Keisarillisen Majesteetin Armollinen Asetus siitä, mitä Heinäkuun 10/23 p:nä 1902 annettua vesioikeuslakia käytettäessä on noudatettava. SSA 23. 7. 1902/31.

VOL = Vesioikeuslaki. SSA 23. 7. 1902/31.

VRF = Vattenrättsförordning. SFS 1983:788.

VRGL = Lag om giltighet här i riket av svensk-norska vattenrättskonventionen av den 11 maj 1929. SFS 1929:404.

VRK = Kungl. Maj:ts kungörelse angående ikraftträdande av lagen den 20 december 1929 om giltighet här i riket av svensk-norska vattenrättskonventionen av den 11 maj 1929 m. m. SFS 1931:286.

VRL = Lov om vasdragsreguleringer. NL I, 14. 12. 1917 nr. 17.

VRTL = Lag med vissa föreskrifter angående tillämpningen här i riket av svensk-norska vattenrättskonventionen av den 11 maj 1929. SFS 1929:405.

VSK = Konvention mellan Sverige och Norge angående gemensamma sjöar och vattendrag = Konvention angaaende fælles indsjøer og vasdrag. SFS 1905:81 ja O 1906:1.

VSL = Lov i henhold til konvensjonen mellem Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av 11 mai 1929. NL I, 12. 6. 1931 nr. 1.

VTA = Asetus vesioikeuksien toimialueista ja sijaintipaikoista. SA 5. 1. 1962/22.

VUL = Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. NL I, 10. 6. 1977 nr. 82.

VVL = Lov om vern mot vannforurensing. NL I, 26. 6. 1970 nr. 75.

VYA = Asetus vesi- ja ympäristöhallinnosta. SS 13. 2. 1987/151.

VYL = Laki vesi- ja ympäristöhallinnosta. SS 17. 1. 1986/24.

VälirajaL = Laki, sisältävä määräyksiä välirajasta vedessä ja vesialueen jaosta. SSA 23. 7. 1902/31.

Välirauhansopimus = Välirauha-sopimus toiselta puolen Sosialistisien Neuvostotasavaltain Liiton ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen Kuningaskunnan sekä toiselta puolen Suomen välillä. SASopS 4/1944.

VäylämaksuL = Väylämaksulaki. SA 30. 12. 1980/1028.

YKiinL = Yrityskiinnityslaki. SS 24. 8. 1984/634.

YleisvesiL = Laki oikeudesta yleisiin vesialueisiin. SA 1. 4. 1966/204.

YVL = Laki yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista. SA 23. 12. 1977/982.

ÅBF = Byggnadsförordning för landskapet Åland. ÅFS 12. 6. 1963/40.

ÅBL = Byggnadslag för landskapet Åland. ÅFS 28. 8. 1979/61.

ÅLL = Landskapslag om tillämpning av vattenlagen i landskapet Åland. ÅFS 4. 7. 1963/36.

ÄVC = Kongl. Maj:ts nådiga cirkulär till Dess samtlige Befallningshafvande, om skyldighet att i registret öfver ärenden angående dikning eller annan afledning af vatten anteckna äfven vissa andra ärenden. SFS 1880:58.

OIKEUSTAPAUKSET

Agder lagmannsrett 19. 5. 1958, RG 1959 s. 198—210.
Eidsivating lagmannsrett 21. 1. 1955, RG 1958 s. 630—646.
Frostating lagmannsrett 3. 6. 1948, RG 1953 s. 321—335.
HD 2. 7. 1856, Juridiskt Arkif, Tretionde Bandet, 1857 s. 380—383.
HD 1864:76, TLLF 1865 s. 466—471.
HD 1864:143, TLLF 1865 s. 733—754.
HD 1875:220, NJA 1875 s. 601—610.
HD 1885:46, NJA, Afd. I., Tidskrift för Lagskipning 1885 s. 138—143.
HD 1885:66, TLLF 1886 s. 514—529.
HD 1905:216, NJA, Afd. I., Tidskrift för Lagskipning 1905 s. 537—540.
HD 1906:107, NJA, Afd. I., Tidskrift för Lagskipning 1906 s. 278—283.
HD 1908:17, NJA, Afd. I., Tidskrift för Lagskipning 1908 s. 37—39.
HD 1908:124, NJA, Afd. I., Tidskrift för Lagskipning 1908 s. 275—277.
HD 4. 12. 1924, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1924, not. A 609.
HD 5. 12. 1924, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1924, not. A 610.
HD 5. 12. 1924, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1924, not. A 611.
HD 5. 12. 1924, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1924, not. A 612.
HD 5. 12. 1924, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1924, not. A 613.
HD 5. 12. 1924, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1924, not. A 614.
HD 5. 12. 1924, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1924, not. A 615.
HD 4. 8. 1926, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1926, not. A 303.
HD 1929:29, NJA, Avd. I., Tidskrift för Lagskipning 1929 s. 99—108.
HD 29. 8. 1934, NJA, Avd. I., Tidskrift för Lagskipning 1934, not. A 228.
HD 1945:174, NJA, Avd. I., Tidskrift för Lagskipning 1945 s. 687—692.
HD 1948:12, NJA, Avd. I., Tidskrift för Lagskipning 1948 s. 74—80.
HD 1948:121, NJA, Avd. I., Tidskrift för Lagskipning 1948 s. 564—571.
Høiesteret 3. 7. 1861, Norsk Retstidende, Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed 1861 s. 617—626 ja 633—639.
Høiesteret 14. 7. 1862, Norsk Retstidende, Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed 1862 s. 695—699.
Høiesteret 16. 10. 1867, Norsk Retstidende, Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed 1867 s. 809—814 ja 817—824.
Høiesteret 4. 7. 1868, Norsk Retstidende, Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed 1868 s. 608—614 ja 617—626.
Høiesteret 6. 6. 1873, Norsk Retstidende, Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsøkonomi 1873 s. 553—556.
Høiesteret 20. 5. 1879, Norsk Retstidende, Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsøkonomi 1879 s. 386—393.

Høiesteret 10. 2. 1887, Norsk Retstidende, Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsøkonomi 1887 s. 497—505.
Høiesteret 16. 9. 1897, Norsk Retstidende, Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsøkonomi 1897 s. 799—802.
Høiesteret 17. 10. 1904, Norsk Retstidende, Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsøkonomi 1905 s. 133—145.
Høiesteret 10. 2. 1911, NRt 1911 s. 353—359.
Høiesteret 26. 5. 1916, NRt 1916 s. 1067—1070.
Høiesteret 3. 11. 1917, NRt 1918, Bind I s. 131—147.
Høiesteret 5. 7. 1923, NRt 1923, Bind I s. 670—675.
Høiesteret 1. 4. 1927, NRt 1927 s. 203—208.
Høyesterett 5. 12. 1959, NRt 1959 s. 1255—1259.
Høyesterett 23. 10. 1970, NRt 1970, Del II s. 1203—1212.
ISVO 3. 11. 1983 n:o 99/Ym I/83
Itä-Suomen HO 15. 10. 1968 n:o 915
KHO 1919 II 1718
KHO 1920 II 1814
KHO 1921 II 415
KHO 1925 II 860
KHO 1925 II 930
KHO 1925 II 2207
KHO 30. 4. 1925
KHO 1929 II 656
KHO 1929 II 881
KHO 1929 II 960
KHO 1929 II 2960
KHO 1933 II 433
KHO 1952 II 319
KHO 1952 II 383
KHO 1953 I 9
KHO 1953 II 292
KHO 1955 II 318
KHO 1955 II 345
KHO 1959 II 331
KHO 1960 II 429
KHO 1962 II 222
KHO 1963 A II 222
KHO 1963 A II 273
KHO 1963 A II 274
KHO 5. 12. 1963 t. 5058
KHO 5. 12. 1963 t. 5062
KHO 1964 A II 245
KHO 1964 A II 252
KHO 9. 5. 1964 t. 2164 a
KHO 1966 A II 128
KHO 1967 A II 98
KHO 1967 A II 138
KHO 10. 2. 1967 t. 764
KHO 1968 A II 127

KHO 1968 A II 149
KHO 19. 9. 1968 t. 4531
KHO 14. 11. 1968 t. 5649
KHO 20. 11. 1968 t. 5740
KHO 1969 A II 157
KHO 1969 A II 158
KHO 1969 A II 159
KHO 1970 A II 138
KHO 14. 5. 1970 t. 2492
KHO 1. 10. 1970 t. 4461
KHO 1. 10. 1970 t. 4462
KHO 19. 11. 1970 t. 5320
KHO 1971 A II 94
KHO 1971 A II 95
KHO 1972 A II 120
KHO 1973 A II 93
KHO 1974 A II 110
KHO 1974 A II 111
KHO 1975 A II 89
KHO 1975 A II 91
KHO 1975 A II 96
KHO 3. 4. 1975 t. 1375
KHO 22. 4. 1975 t. 1641
KHO 11. 12. 1975 t. 4878
KHO 18. 12. 1975 t. 4990
KHO 1976 A II 89
KHO 1976 A II 90
KHO 8. 1. 1976 t. 15
KHO 9. 9. 1976 t. 3256
KHO 18. 11. 1976 t. 4485
KHO 25. 11. 1976 t. 4586
KHO 27. 1. 1977 t. 267
KHO 3. 2. 1977 t. 406
KHO 31. 3. 1977 t. 1391
KHO 21. 4. 1977 t. 1614
KHO 28. 9. 1977 t. 3781
KHO 10. 11. 1977 t. 4546
KHO 1978 A II 129
KHO 28. 9. 1978 t. 4089
KHO 13. 9. 1979 t. 3732
KHO 5. 12. 1979 t. 5084
KHO 13. 12. 1979 t. 5218
KHO 1980 A I 1
KHO 1980 A II 88
KHO 13. 11. 1980 t. 5579
KHO 1981 A II 92
KHO 5. 2. 1981 t. 644
KHO 5. 2. 1981 t. 645
KHO 5. 3. 1981 t. 1235

KHO 1982 A II 81
KHO 4. 3. 1982 t. 865
KHO 1983 A II 72
KHO 1983 A II 151
KHO 30. 6. 1983 t. 2628
KHO 25. 8. 1983 t. 3105
KHO 21. 2. 1984 t. 725
KHO 10. 4. 1984 t. 1373
KHO 29. 5. 1984 t. 2395
KHO 1985 A II 97
KHO 3. 4. 1985 t. 1278
KHO 13. 6. 1985 t. 2463
KHO 27. 11. 1985 t. 5506
KHO 9. 4. 1986 t. 1368
KHO 22. 5. 1986 t. 1825
KHO 30. 5. 1986 t. 2186
KHO 25. 6. 1986 t. 2617
KHO 25. 9. 1986 t. 3680
KHO 20. 1. 1987 t. 168
KHO 12. 5. 1988 t. 1950
KHO 12. 5. 1988 t. 1951
KHO 1. 8. 1988 t. 2939
KKO 1921 I 21
KKO 1921 tuomio II 167
KKO 1932 II 523
KKO 1943 II 173
KKO 1950 II 365
KKO 1951 I 18
KKO 1952 I 15
KKO 1956 II 15
KKO 31. 5. 1967 t. 1385
KKO 1971 II 21
KKO 22. 3. 1971 t. 739
KKO 16. 6. 1972 t. 1102
KKO 1973 II 82
KKO 1974 II 73
KKO 10. 9. 1974 t. 1414
KKO 10. 11. 1976 t. 1645
KKO 1978 II 29
KKO 1979 II 49
KKO 11. 12. 1981 t. 4900
KKO 25. 1. 1982 t. 370
KKO 21. 9. 1982 t. 2397
KKO 3. 11. 1982 t. 4794
KKO 1983 II 29
KKO 1983 II 71
KKO 1984 II 134
KKO 19. 12. 1984 t. 4104
KKO 12. 5. 1986 t. 1526

KKO 21. 8. 1986 t. 2343
KKO 1987:2
KKO 25. 5. 1988 t. 1732
K. M. 5. 7. 1770, Regalrättsutredningen, Aktsamling till kungsådreinstitutets historia, utgiven av K. G. Westman, Uppsala 1920, Bil. 161, s. 356—358.
K. M. 21. 6. 1872, NJA, Afd: I., Tidskrift för Lagskipning 1885 s. 138—143.
K. M. 1875:19, TLLF 1876 s. 117—119.
K. M. 1877:128, TLLF 1877 s. 748—755.
Kristiania Stiftsoverret 15. 6. 1863, Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsøkonomi 1863 s. 50—53.
Lapin läänin ja Norrbottenin läänin LH:ten yhteinen päätös 17. 6. 1943
LSVO 16. 5. 1980 n:o 38/1980 C
Nord-Gudbrandsdal herredsrett 6. 12. 1963, RG 1964 s. 451—463.
Oulun läänin maaherran ja kuninkaan Norrbottenin läänin käskynhaltijan yhteinen päätös 30. 4. 1927
Oulun läänin maaherran ja Norrbottenin läänin LH:n yhteinen päätös 27. 4. 1934
RegR 23. 9. 1920, RÅ 1920 not. Jo. 105.
RegR 14. 12. 1922, RÅ 1922 not. Jo. 95.
RegR 14. 6. 1923, RÅ 1923 not. Jo. 40.
RegR 19. 9. 1924, RÅ 1924 not. Jo. 77.
RegR 19. 8. 1926, RÅ 1926 not. Jo. 43.
RegR 18. 11. 1930, RÅ 1930 not. Jo. 68.
RegR 20. 5. 1931, RÅ 1931 not. Jo. 40.
RegR 6. 12. 1932, RÅ 1932 not. Jo. 61.
RegR 3. 11. 1942, RÅ 1942 not. Jo. 48.
Salten herredsrett 9. 7. 1952, RG 1952 s. 625—632.
Setesdal herredsrett 5. 7. 1960, RG 1960 s. 680—691.
SOO:n päätös 29. 1. 1900, 23. oikeustapaus, JFT 1901, Bilaga s. 6.
SOO:n päätös 30. 5. 1906, 39. oikeustapaus, JFT 1907, Bilaga s. 119 a—120 a.
SOO:n päätös 31. 5. 1911, 75. oikeustapaus, JFT 1912, Bilaga s. 179 a—180 a.
SOO:n päätös 26. 11. 1912, 63. oikeustapaus, JFT 1913, Bilaga s. 354 a.
SOO:n päätös 12. 12. 1917, 652. oikeustapaus, Suomen senaatin oikeusosaston päätökset ja tuomiot 1917, I, Päätökset s. 307—309.
Sør-Gudbrandsdal herredsrett 23. 2. 1951, RG 1951 s. 633—635.
VN 8. 10. 1925 (N:o K.D. 80/276 K.M. 63/497 1925)
VN 8. 10. 1925 (N:o K.D. 85/277 K.M. 72/499 1925)
VN 23. 10. 1930 (KD 152/259 KM 188/392 1929)
VYO 9. 9. 1964 (1964 VYD N:o 18)
VYO 30. 3. 1971 (VYD 1970 N:o 9)
VYO 21. 1. 1972 (VYD 25/1970)
VYO 25. 3. 1977 (VYD 7/1975)
VYO 27. 9. 1978 (VY 51/1976)
VYO 13. 2. 1981 (VYO 105/1980)
VYO 27. 5. 1982 (VYO 87/1981)
VYO 8. 5. 1984 (VYO 34/90)
VYO 18. 6. 1985 (VYO 106/1984)
VYO 31. 7. 1985 (VYO 22/1985)
VYO 23. 12. 1985 (VYO 3/1985)
VYO 17. 3. 1988 (22/1988)

VYO 21. 9. 1988 (85/1988)
VYO 17. 10. 1988 (101/1988)
VYO 22. 12. 1988 (VYO 105/1987)
Wästernorrlands Lagmans Syne Rätt 9. 9. 1773, Regalrättsutredningen, Aktsamling till kungsådreinstitutets historia, utgiven av K. G. Westman, Uppsala 1920, Bil. 163, s. 367—372.
Yhteisen suomalais-neuvostoliittolaisen rajavesistöjen käyttökomission päätös 28. 4. 1966

LYHENTEITÄ

art. = artikla
DL = Defensor Legis
EOA = Eduskunnan oikeusasiamies
FT = Flottningstidskrift
FTS = Forstlig Tidskrift
FörvT = Förvaltningsrättslig Tidskrift
HD = Högsta Domstolen
HntoN = Hallintoneuvos
HO = Hovioikeus
HON = Hovioikeudenneuvos
IN = Insinöörineuvos
InsKo = Insinöörijärjestöjen Koulutuskeskus
ISVO = Itä-Suomen vesioikeus
JFT = Tidskrift, utgifven af Juridiska Föreningen i Finland, myöhemmin Tidskrift, utgiven av Juridiska Föreningen i Finland
JV = Jussens Venner
KHO = Korkein hallinto-oikeus
KKO = Korkein oikeus
KM = Komiteanmietintö
K. M. = Konglig Majestät tai Kunglig Majestät
k-m³ = kiintokuutiometriä
KO = Kihlakunnanoikeus
KTM = Kauppa- ja teollisuusministeriö
LH = Lääninhallitus
LIKoul = Lakimiesliiton koulutuskeskuksen julkaisusarja
LM = Lakimies
LoR = Lov og Rett
LSVO = Länsi-Suomen vesioikeus
MA = Metsätaloudellinen Aikakauskirja
MaaKH = Maakunnanhallitus
MAL = Metsätaloudellinen Aikakauslehti
MH = Metsähallitus
MKH = Merenkulkuhallitus
MM = Maanmittaus
MMH = Maanmittaushallitus
MMM = Maa- ja metsätalousministeriö
MO = Maanomistaja

mt. = mainittu teos
MTH = Maatilahallitus
mts. = mainittu teos sivu
NJA = Nytt Juridiskt Arkiv
NL I = Norsk lovtidende, 1ste avdeling, myöhemmin Norsk lovtidend, 1ste avdelning
NL II = Norsk lovtidende, 2nen avdeling, myöhemmin Norsk lovtidend, 2nen avdelning
NOU = Norges offentlige utredninger
NRt = Norsk Retstidende
NST = Norrlands skogsvårdsförbunds tidskrift för år
NU = Nordisk utredningsserie
O = Overenskomster med fremmede stater
OikN = Oikeusneuvos
OM = Oikeusministeriö
PLM = Puolustusministeriö
p-m³ = pinokuutiometriä
PSVO = Pohjois-Suomen vesioikeus
RegR = Regeringsrätten
RG = Rettens Gang
RH = Rautatiehallitus
RT = Rakennustaito
RÅ = Regeringsrättens årsbok
SA = Suomen asetuskokoelma
SASopS = Suomen asetuskokoelman sopimussarja
SFS = Svensk Författnings-Samling, myöhemmin Svensk författningssamling
SFÅ = Svenska flottledsförbundets årsbok
SKL = Suomen kalastuslehti
SLY = Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen julkaisuja
SM = Sisäasiainministeriö
SOO = Senaatin oikeusosasto
SOU = Statens offentliga utredningar
SS = Suomen säädöskokoelma
SSA = Suomen Suuriruhtinaanmaan Asetuskokoelma
SSAK = Suomen Suuriruhtinanmaan Asetus-Kokous
SSop = Suomen sopimukset vieraitten valtioitten kanssa
SSSopS = Suomen säädöskokoelman sopimussarja
SUV = Suomen Uittajainyhdistyksen r. y. vuosikirja, vuoden 1953 vuosikirjasta alkaen Suomen Uittajainyhdistyksen vuosikirja
SvJT = Svensk Juristtidning
SVP = Svenska Vattenkraftföreningens Publikationer
SYSJ = Suomen Ympäristöoikeustieteen Seuran julkaisuja
SÖ = Sveriges överenskommelser med främmande makter
t. = taltio
TfR = Tidsskrift for Rettsvidenskap, myöhemmin Tidsskrift for Rettsvitenskap
TLLF = Tidskrift för Lagstiftning, Lagskipning och Förvaltning
TN = Työneuvosto
TV = Tie ja vesi
TVH = Tie- ja vesirakennushallitus
VEO ks. VO
Vesiltk = Vesilautakunta

VH = Vesihallitus
VN = Valtioneuvosto
VO = Vesioikeus
VOI = Vesioikeusinsinööri
VOT = Vesioikeustuomari
VT = Vesitalous
VTK = Vesistötoimikunta
VV = Voima ja Valo
VYH = Vesi- ja ympäristöhallitus
VYO = Vesiylioikeus
YIN = Yli-insinöörineuvos
YJ = Ympäristöjuridiikka
Ympltk = Ympäristönsuojelulautakunta
YT = Ympäristö ja Terveys
ÅFS = Ålands författningssamling

1 JOHDANTO

1.1 PUUTAVARAN UITOSTA YHTENÄ PUUTAVARAN KULJETUSMUOTONA

Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa kuljetetaan puutavara metsästä määränpäähän, monesti puunjalostusteollisuuslaitokselle, pääasiallisesti seuraavilla tavoilla: maanteitse, rautateitse tai vedessä kuljettaen. Traktorit ja kuorma-autot kuljettavat puutavaraa maanteitse. Puutavara kulkee rautatiellä rautatievaunussa. Puutavaran uitto (ruotsiksi virkesflottning, norjaksi fremfløting av trevirke ja englanniksi timber floating) on puutavaran vedessä kuljetusta.

Puutavaran omistaja pyrkii kuljettamaan puutavaransa metsästä määränpäähän tavalla, josta aiheutuu hänelle mahdollisimman pienet kuljetuskustannukset. Nämä hän pyrkii minimoimaan taloudellisista syistä. Toki myös kuljetuksen nopeus vaikuttaa kuljetustavan valintaan.

Mitä halvemmaksi muodostuu puutavaran omistajalle lupa kuljettaa puutavara uittaen, sitä kilpailukykyisempi on puutavaran uitto verrattuna puutavaran muihin kuljetusmuotoihin.[1]

1.2 TUTKIMUSTEHTÄVÄN ASETTAMINEN

Tässä tutkimuksessa käsittelen oikeutta uittaa puutavaraa Ruotsissa, Norjassa ja Suomessa. Suomen oikeus on saanut vaikutteita Ruotsin ja Norjan oikeu-

[1] Ks. Suomessa tehtyjä tutkimuksia puutavaran uiton kilpailukyvystä verrattuna puutavaran muiden kuljetustapojen kilpailukykyyn, *Toivonen* s. 38—52, *KM 1965: B 109* s. 33—35, *KM 1974:11* s. 2, *KM 1977:25* s. 2—8, *Vesikallio—Salminen* passim, *Kehittämisryhmä* passim, *KM 1984:50* passim ja *Kuljetustutkimus* passim. — Ks. Ruotsissa tehtyjä tutkimuksia puutavaran uiton kilpailukyvystä verrattuna puutavaran muiden kuljetustapojen kilpailukykyyn, *SOU 1956:33* s. 68—70, *von Heideken* s. 1—9, *von Heideken, SvLT 1960* s. 78—83, *Skogsbrukets transporter, I* passim, *Skogsbrukets transporter, II* passim, *SOU 1966:69* s. 73—75 ja 78, *SOU 1977:27* s. 119 ja 121 sekä *Ds K 1981:1* passim. — Ks. Norjassa tehtyjä tutkimuksia puutavaran uiton kilpailukyvystä verrattuna puutavaran muiden kuljetustapojen kilpailukykyyn, *Innstilling 1970* passim ja *NOU 1980:3* passim.

Suomessa metsäteollisuusyhtiöille kuljetetut raakapuumäärät olivat vuosina 1970—1986[2]:

Vuosi	Hevosella	Traktorilla	Autolla	Rautateitse	Vesitse	Yhteensä
	1 000 k-m³					
1970	16	1 296	17 872	2 666	10 279	32 129
1971	—	872	19 319	4 425	9 966	34 581
1972	6	1 141	19 397	3 872	9 446	33 862
1973	—	745	23 007	4 242	8 834	36 828
1974	—	437	22 751	7 700	10 203	41 091
1975	—	312	21 372	6 090	9 120	36 894
1976	—	201	19 490	5 862	8 075	33 628
1977	—	258	22 603	4 871	8 545	36 277
1978	—	145	26 978	4 235	7 772	39 130
1979	—	129	30 010	5 582	9 073	44 794
1980	—	275	30 868	6 260	9 029	46 432
1981	—	61	30 051	6 263	9 287	45 662
1982	—	71	24 902	5 386	9 600	39 959
1983	—	39	26 121	5 848	9 520	41 528
1984	—	82	28 975	5 930	9 458	44 445
1985	—	116	29 336	6 605	9 019	45 076
1986	—	131	28 099	5 787	7 485	41 502

Yllä olevassa vesitse käsittää puutavaran uiton.[3]

desta. Jäljempänä tarkasteltavissa Suomen oikeuden esitöissä on viitattu siellä täällä Ruotsin ja Norjan oikeuden säännöksiin. Ruotsin ja Norjan oikeuden tuntemus on paikallaan, kun esitän näkökohtia Suomen oikeuden uudistamiseksi. Suomen oikeuden uudistuksen valmistelijat saavat tietoja Ruotsin ja Norjan oikeudesta tästä tutkimuksesta. Tämän vuoksi olen tutkinut myös Ruotsin ja Norjan oikeuden. Kuitenkaan en tarkastele Ruotsin ja Norjan oikeutta yhtä seikkaperäisesti kuin Suomen oikeutta.

---

[2] Mukaan on luettu sekä yhtiöiden (Suomen Metsäteollisuuden Keskusliiton jäsenet) omasta että myyjien toimesta perillekuljetetut raakapuumäärät. *Vuosikirja 1988* s. 127.

[3] Suomessa uitetun puutavaran määristä ks. *Toivonen* s. 38—39, *KM 1965: B 109* s. 40—47, *KM 1974:11* s. 1 ja *Lammassaari, Kunnostus* s. 9—10. — Ruotsissa irrallaan uitetun puutavaran määristä ks. *SOU 1946:3* s. 10—15, *Nordquist* s. 452—454 ja *SOU 1977:27* s. 118—119. — Ks. uitetun puutavaran määristä Norjassa *Skogvæsenets Historie, II* s. 122—130 ja *NOU 1980:3* s. 26. — Puutavaran irrallaan uittaminen on Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa vähentynyt tai lakannut. Ks. irrallaan uitetun puutavaran määrien vähenemisen syistä Suomessa *Toivonen* s. 48, *KM 1965: B 109* s. 48—49, *Kuljetustutkimus* s. 11—12 ja *Lammassaari, Kunnostus* s. 30 ja 42—51. — Ks. irrallaan uitetun puutavaran määrien vähenemisen syistä Ruotsissa *Nordquist* s. 450–451, *von Heideken, SVFT 1966* s. 49—50, *SOU 1966:69* s. 73—74, *Ju 1968:14* s. 26, *SOU 1977:27* s. 118—119, *Ds K 1981:1* passim ja *Lammassaari, Uitto* s. 12—17. — Ks. uitetun puutavaran määrien vähenemisen syistä Norjassa *Innstilling 1970* s. 37—38 ja 69, *NOU 1980:3* s. 26—27 ja 44 sekä *Lammassaari, Uitto* s. 9 ja 12.

Minulla on ollut keskeisenä tutkimustehtävänä laatia johdonmukainen jäsentely. Olen pyrkinyt hyvään ilmaisutarkkuuteen. Tämän vuoksi olen käyttänyt useita määrittelemiäni käsitteitä. Ilman näitä tutkimus ei olisi onnistunut. Lisäksi minulla on ollut keskeisenä tutkimustehtävänä käsitellä perusteellisesti aiheeseen liittyvät säännösten tulkintaongelmat. Täten esitän tutkimuksessa paljon tulkintasuosituksia. Tutkimuksessa pyrin paljastamaan teemaan liittyvissä lähteissä olevat virheet. Tarkoitan näillä totuuden vastaisia tietoja. Niin ikään kysymys on virheestä, jos jotakin lähdettä on tulkittu niin, että tulkinta merkitsee lähteen yksiselitteisen merkityksen muuttamista tai kumoamista.

Tutkimuksen 2 kohdassa tarkastelen oikeutta uittaa puutavaraa Ruotsissa. Liian laaja olisi ollut tutkimuksen 2 kohdan aihe, joka olisi käsittänyt Ruotsin kaikki voimassa olevat puutavaran uittoa koskevat säännökset. Tämän vuoksi olen rajoittunut tutkimaan ensi sijassa voimassa olevaa oikeutta uittaa puutavaraa.

Käsittelen tutkimuksen 3 kohdassa oikeutta uittaa puutavaraa Norjassa. Riittävän suppea ei olisi ollut tutkimuksen 3 kohdan aihe, joka olisi käsittänyt Norjan kaikki voimassa olevat puutavaran uittoa koskevat säännökset. Tämän vuoksi olen rajannut aiheen ensi sijassa voimassa olevaan oikeuteen uittaa puutavaraa.

Metsäntuotteiden lauttaamista koskeva LauttausA tuli voimaan 1. 5. 1873, LauttausA 12.1 §.[4] LauttausA:han liittyvä LauttausJS annettiin 8. 4. 1875.[5] Valtiopäivillä ei hyväksytty 1870-luvulla tehtyä ehdotusta mainittujen metsäntuotteiden lauttaamista koskevien säännösten muuttamiseksi.[6] LauttausA lakkasi olemasta voimassa 1. 3. 1903, VOL VII:14.1. LauttausJS lakkasi olemasta voimassa silloin, kun 23. 7. 1902 annettu VOA tuli voimaan, VOA:n johtolause.[7]

LauttausA:n metsäntuotteiden lauttaamista koskevat säännökset hyväksyttiin vähäisin lisäyksin ja muutoksin VOL:iin, jonka II luvun otsakkeena on "Metsäntuotteiden lauttaamisesta". VOL tuli voimaan 1. 3. 1903, VOL VII:14.1.

> Keisarillinen Majesteetti perusteli Ehdotustaan laiksi vesioikeudesta: "Mitä taas tulee metsäntuotteiden lauttaamiseen vesistöissä, on ainoastaan siitä voimassa olevien määräysten sisällyksen kehittämistä sekä eräi-

[4] Ks. kuitenkin tämä asetuskohta.

[5] LauttausJS ei sisältänyt määräystä siitä, koska se tuli voimaan. Se lienee tullut voimaan kullakin alueella silloin, kun se oli luettu alueen kirkon saarnastuolista. Ks. *LVK 1902:1* s. 18—19 ja 27 sekä *LVK 1921:8* s. 8.

[6] Ks. *Komiten 1876*, *KME 38/1877—1878* s. 1—15, *YLTVM 8/1877—1878* s. 1—30 ja *Säät. vast. 1877—1878* s. 1—3.

[7] VOA ei sisältänyt määräystä siitä, koska se tuli voimaan. Se lienee tullut voimaan silloin, kun se julkaistiin SSA:ssa eli 19. 9. 1902. Ks. *LVK 1921:8* s. 8 ja *KM 1972: B 71* s. 3.

tä lisäyksiä ja pienempiä muutoksia niihin katsottu tarpeen vaatimiksi."[8]

Kommentaariteoksen, *Lakiselityksiä* s. 89, mukaan LauttausA:n metsäntuotteiden lauttaamista koskevat säännökset ja VOL:n metsäntuotteiden lauttaamista koskevat säännökset perustuvat pääasiallisesti samoihin periaatteisiin.

Langin mielestä VOL II luvun metsäntuotteiden lauttaamista koskevat säännökset on katsottava vain LauttausA:n sisällyksen kehitykseksi.[9]

Pentti esitti, että VOL:ssa lauttauksen suhteen yleensä LauttausA:n periaatteet ovat voimassa.[10]

Seppänen katsoi LauttausA:n periaatteiden sisältyvän VOL II lukuun.[11]

Mannerin mukaan VOL:n uittoa koskevat säännökset rakentuvat pääpiirteissään niiden yleisten periaatteiden varaan, jotka on lausuttu LauttausA:ssa.[12]

VOL muuttamattomilta osin ja VOL:n kumoamattomat muutokset lakkasivat olemasta voimassa 1. 4. 1962, VL 22:1.1:n ensimmäinen virke. Kuitenkin ne lakkasivat olemasta voimassa Ahvenanmaan maakunnassa vasta 1. 1. 1964, VL 22:1.1:n ensimmäinen virke ja ÅLL.[13]

VN:n 16. 2. 1928 asettama komitea[14] esitti, että se on puutavaran uittoon nähden säilyttänyt nykyisen lainsäädäntömme yleiset periaatteet. Tästä komiteasta käytän tässä tutkimuksessa ilmausta *vesioikeuslakikomitea.*[15] Niin ikään tämä toi julki, että kuitenkin sen laatiman vesioikeuslakiehdotuksen puutavaran uittoa koskeva 6 luku verrattuna vesioikeuslain metsäntuotteiden lauttausta kos-

---

[8] *KME 1/1900* s. 8 ja 15. Ks. mts. 24—32. Ks. myös *VVM 1/1900* perusteluosa s. 53 ja lakiehdotusosa s. 1 sekä 14—23.

[9] Ks. *Lang, Luennot* s. 113—114.

[10] Ks. *Pentti* s. 12—13.

[11] Ks. *Seppänen* s. 152. Ks. myös *Seppänen, SUV 1937* s. 41 ja *Kivelä, I* s. 4.

[12] *Manner, Yleiskäyttö* s. 134.

[13] Ks. *Lu. bet. nr 10/1963* s. 2.

[14] Ks. *KM 1939:3* s. III.

[15] Tätä ilmausta komiteasta ovat käyttäneet: Hällfors (*Hällfors* s. 197 ja 215), uittokomitea (*KM 1951:74*), Manner (*Manner, Yleiskäyttö* s. XIV ja 17), Kyttä (*Kyttä* s. 38—39), vesilakikomitea (*KM 1958:97* s. 5), hallitus (*HE 64/1959* s. 2), Jaatinen (*Jaatinen* s. 29 ja *Jaatinen, RT 1962* s. 229), Melander (*Melander* s. 351), Pietilä (*Pietilä, Yrityskonkurrenssista* s. 17—18), Johansson (*Johansson* s. 47), Hollo (*Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. XXXIII ja 69, *Hollo, DL 1979* s. 385, *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 425 ja *Hollo, DL 1986* s. 28, av. 14), Vihervuori (*Vihervuori, Soveltamisalasta* s. 109, *Vihervuori, LM 1979* s. 21, av. 4, *Vihervuori, Kalatalouden huomioonottaminen* s. 117, *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 47, av. 31 ja s. 255, *Vihervuori, LM 1983* s. 176—177, *Vihervuori, Perusteet* s. 8 ja *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. XXII), Wallin (*Wallin, Päästömaksu* s. 100), Wirilander (*Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä* s. 82, av. 21), Kosonen (*Kosonen* s. 205), Eronen (*Eronen, VT 1985* s. 13), Turpeinen (*Turpeinen* s. 156), Honkanen (*Honkanen* s. 93—94), Kuusiniemi (*Kuusiniemi, Valinnasta* s. 2 ja 23), Siitonen (*Siitonen, YJ 1985* s. 43), Sahamies (*Sahamies* s. 189 ja 215), Hyvönen (*Hyvönen, Käsittelyjärjestyksestä* s. 20), katselmustoimitusten kehittämistyöryhmä (*Mietintö 1986* s. 8), väyläkorvaus- ja merimerkityöryhmä (*Mietintö 1988* s. 11) sekä Kotkasaari (*Kotkasaari 1988* s. 36).

kevaan II lukuun sisältää varsin suuria muutoksia, mitä tulee säännösten muotoon ja laajuuteen.[16]

Vesilakikomitean mukaan vaikka sen valmistamaa vesilakiehdotusta laadittaessa pohjana on pidetty vesioikeuslakikomitean valmistamaa vesioikeuslakiehdotusta, on viimeksi mainittua siinä määrin muutettu ja täydennetty, että vesilakiehdotusta voidaan pitää olennaisilta osiltaan uudelleen laadittuna.[17]

Hallitus esitti, että sen vesilakiehdotus perustuu vesilakikomitean vesilakiehdotukseen.[18]

Sekä vesilakikomitea vesilakiehdotuksestaan että hallitus vesilakiehdotuksestaan esittivät: "Ehdotuksen uittoa koskevat säännökset eivät sisällä mitään periaatteelliselta kannalta tai muutoin merkittävää muutosta voimassa olevaan oikeuteen. Sen sijaan säännöksiä on nykyisestään huomattavasti selvennetty ja täydennetty. Tämä koskee erityisesti uittajan oikeuksia, vesistön kuntoonpanemista uittoa varten sekä uittoyhdistyksiä ja niiden järjestysmuotoa."[19]

Edellä tarkasteltujen valmistelutöiden pohjalta säädettiin VL, jonka 5 luvun pääotsakkeena on "Puutavaran uitto.". VL tuli voimaan 1. 4. 1962, VL 22:1.1:n ensimmäinen virke. Kuitenkin se tuli voimaan Ahvenanmaan maakunnassa ÅLL:ssä säädetyin poikkeuksin vasta 1. 1. 1964, VL 22:1.1:n ensimmäinen virke ja ÅLL.[20]

> Jatkola esittää, että VL 5 luku ei sisällä mitään erityisen huomattavia muutoksia nykyiseen lainsäädäntöön verrattuna.[21] Nykyisellä lainsäädännöllä hän tarkoittaa VOL II luvun ja sen muutosten voimassa olleita säännöksiä.[22]
>
> Uittolainsäädännön tarkistamistoimikunta tuo julki, että käytännöllisesti katsoen kaikki merkittävimmät uittoa koskevat vesilain 5 luvun säännökset ovat periaatteiltaan samansisältöisinä sisältyneet jo vesioikeuslakiin.[23]
>
> Hallituksen mukaan käytännöllisesti katsoen kaikki merkittävimmät uittoa koskevat vesilain säännökset ovat periaatteiltaan samanlaisina sisältyneet jo ennen vesilakia voimassa olleeseen vesioikeuslakiin.[24]

---

[16] Ks. *KM 1939:3* s. 1*, 14* ja 176—177. Ks. myös *Hällfors* s. 206—207 ja 215 sekä *Hällfors, SUV 1935* s. 41.

[17] *KM 1958:97* s. 5—6. Ks. *Manner, SVP 1959:5* s. 81 ja *Manner, VV 1959* s. 137.

[18] *HE 64/1959* s. 2—3.

[19] *KM 1958:97* s. 31 ja *HE 64/1959* s. 12 ja 40.

[20] VL:a täydentävä VA tuli voimaan 1. 4. 1962, VA:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös. Kuitenkin VA tuli voimaan Ahvenanmaan maakunnassa ÅLL:ssä säädetyin poikkeuksin vasta 1. 1. 1964, VA:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös ja ÅLL. VA:ta ja ÅLL:lää on muutettu osittain.

[21] *Jatkola* s. 59.

[22] Ks. *Luoma, SUV 1966* s. 51 ja *Kantonen* s. 174.

[23] *KM 1974:11* s. 17.

[24] *HE 61/1976* s. 1.

> Lammassaaren mielestä VL:n uittoa koskevat säännökset eivät sisällä mitään periaatteelliselta kannalta tai muutoin merkittävää muutosta voimassa olleeseen oikeuteen.[25]

Osa VL:sta on muutettu. Keskeisin lainmuutos tämän tutkimuksen aiheen kannalta on VL (649/76). Se tuli voimaan 15. 8. 1976, VL:n (649/76) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 momentti.[26]

Yllä esitetyn perusteella Suomen voimassa olevien puutavaran uittoa koskevien säännösten tulkinnassa saattaa olla apua kumotuista puutavaran uittoa koskevista säännöksistä, niiden valmistelutöistä, niitä koskevasta muusta kirjallisuudesta ja niitä koskevasta oikeuskäytännöstä.

Suomen kaikki voimassa olevat puutavaran uittoa koskevat säännökset käsittävä tutkimusaihe olisi ollut liian laaja. Tämän vuoksi olen tutkinut ensi sijassa voimassa olevaa luvanvaraista oikeutta uittaa puutavaraa.

Tutkimuksen 4—7 kohdissa esitän tutkimustulokset oikeudesta uittaa puutavaraa Suomessa. Tarkastelen 4 kohdassa niitä kohteita, joissa puutavaran uitto on yhden tai useamman luvan varaista. 5 kohdassa käsittelen lupaan perustuvan oikeuden uittaa puutavaraa syntymistä. Tarkastelen 6 kohdassa lupaan perustuvan oikeuden uittaa puutavaraa lakkaamista. Tutkimusaiheen ulkopuolelle jätän kysymyksen, mikä vaikutus on ylimääräisillä muutoksenhakukeinoilla, menetetyn määräajan palauttamisella, kantelulla ja purulla, eri lupien voimaantuloon, voimassaoloon ja lakkaamiseen.

Uittajan oikeuksia ja velvollisuuksia koskee VL 1:9.1—2: tiettyä maa- ja vesialuetta koskevat tässä laissa säädetyt oikeudet ja velvollisuudet kuuluvat, mikäli jäljempänä tai erikseen ei ole toisin säädetty, kysymyksessä olevan alueen omistajalle tai pysyvälle haltijalle.[27] Vesialue tarkoittaa VL 1:1.1:n mukaista vesialuetta. Täten tiettyä maa- ja vesialuetta koskevat tässä laissa säädetyt uittajan oikeudet ja velvollisuudet kuuluvat muulle kuin alueen omistajalle tai pysyvälle haltijalle vain, jos näin on säädetty. Tämän olen pitänyt mielessäni, kun olen tulkinnut tutkimuksen teemaan liittyviä säännöksiä.[28]

Koska puutavaran uittamisessa on monesti kysymys toisen alueeseen kohdistuvasta käyttövallasta, niin uittamiseen oikeuttavia säännöksiä on tulkittava

---

[25] *Lammassaari, Kunnostus* s. 41 ja 120. Ks. *Lammassaari, Uittolainsäädäntö* s. 21—22.

[26] Ks. kuitenkin VL:n (649/76) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 2—5 momentti. — Olen ottanut huomioon tutkimuksessa VYL:n (235/89) ja VL:n (236/89). Nämä tulevat voimaan 1. 10. 1989, VYL:n (235/89) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 momentti ja VL:n (236/89) lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös.

[27] Ks. *Manner, SVP 1959:5* s. 83, *Manner, VV 1959* s. 138, *Jatkola* s. 26 ja 28, *Eronen, Kiinteistökysymykset* s. 2, *Eronen, Kokonaissuunnittelu* s. 8, *Hyvönen* s. 107 ja *Pietilä, Vesioikeus* s. 29—31.

[28] Vesialueen omistusoikeudesta ks. *Lang—Haataja* passim, *Haataja, I* passim, *Melander* s. 351—362 ja *Wirilander* s. 191—211.

suppeasti.[29] Tällöin asiaan ei vaikuta, pidetäänkö puutavaran uittoa yleisoikeutena tai yleiskäyttönä.[30]

7 kohdassa esitän joitakin näkökohtia Suomen laadittavan uittolainsäädännön kannalta.

---

[29] Ks. *Manner, Selvitys* s. 2.

[30] Ellilä toteaa, että VL:n tulkinnassa on kieliopillisella tulkinnalla tavallista parempaa oikeutusta. Ks. *Ellilä T., LM 1975* s. 43—44.

2 OIKEUDESTA UITTAA PUUTAVARAA RUOTSISSA

2.1 YLEISET UITTOVÄYLÄT 1. 1. 1984

Puutavaran uittoakin säännelleet JB ja BB tulivat voimaan 1. 9. 1736.[1] Missä valtaväylä (Kongsådra) oli ollut vanhastaan, oli jätettävä yksi kolmasosa vedestä auki, missä purjeväylä (segelled) oli, kaksitoista kyynärää ja veneväyläksi (båtaled) kahdeksan kyynärää, kaikki syvimmässä vedessä, BB 20:3:n ensimmäinen virke.[2] Yksi kyynärä oli 0,594 m.[3] JB 12:4:n viimeisen virkkeen mukaan valtaväylästä järvissä ja virroissa säädettiin BB:ssä.[4] Täten BB 20:3:n ensimmäisen virkkeen mukainen valtaväylä sijaitsi järvissä ja virroissa.[5] Lain-

[1] JB:n ja BB:n sisältävän lain, Sveriges Rikes Lag, kuninkaan vahvistus. BB 17:4 ja 20 luku kumottiin 1. 5. 1881, GVF:n johdanto ja GVF:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös. Ks. kuitenkin BB 17:4 ja 20:2 verrattuna SL 19:15, AIF 1—3 § ja AIF 18 §.

[2] Ks. BB 17:4 ja 20:2—3.

[3] *Nykysuomen sanakirja* s. 683.

[4] JB 12:4 oli voimassa vielä 1. 5. 1881.

[5] Langin mukaan tällaisen valtaväylän tarkoituksena oli mm. "att tjäna som flottningsled". Ks. *Lang* s. 122—123. Ks. myös *Tengwall* s. 27—28, *Rabenius L.* s. 23—24, *Rabenius L., Lärobok* s. 175, *Liljenstrand* s. 24—25, *Betänkande 1866* s. 9—10, 29 ja 37, *Nya lagberedningens förslag 1879* s. 84, 89 ja 200, *Matzen* s. 63, *Liljenstrand, Byggningabalkarne* s. 295—296, *KM 1895:7* s. 19—20, *Åström* s. 128—131 ja 141—142, *Moring, II* s. 58, *Betänkande 1911* s. 166—167, 174—175 ja 202, *von Sydow, Om kronans rätt* s. 294, *Serlachius J., I* s. 3, *Betänkande 1917, Vattenlag* s. 161—162, *Betänkande 1917* s. 156, *Puustinen* s. 33—34, *Holmbäck* s. 89, *Richert* s. 308—309, *Lang—Haataja* s. 33—34, *Eberstein* s. 275, *KM 1939:3* s. 94, *Sandström J.* s. 58 ja 60—62, *SOU 1946:3* s. 22, *Holmbäck, Vattenrätt* s. 137—138, *Manner, Yleiskäyttö* s. 84—85, *Haataja, II* s. 126—128, 150 ja 395 ja *Hafström, Fastighetsrättens historia* s. 203. — Valta- ja kulkuväylää koskevasta oikeudesta ennen 1. 9. 1736 ks. *Swerikes Rijkes Lands-Lag* s. 49, 502—503 ja 505, *Nyström* s. 95—96, *Rabenius L.* s. 24—27, *Florin* s. 7 ja 19—20, *Liljenstrand* s. 20—21 ja 23—25, *Zilliacus* s. 8 ja 13—14, *Styffe* s. 253—255, 257—261, 263—264 ja 267—268, *Sjöberg* s. 24—27 ja 31—32, *Betänkande 1866* s. 8—9 ja 29, *Nya lagberedningens förslag 1879* s. 82—83, *Liljenstrand, Byggningabalkarne* s. 294—295, *Lang* s. 122—123 ja 141, *v. Seth* s. 6—7, *Åström* passim, *Förarbetena* s. 286, *Åström, Über das Wasserrecht* s. 193, 196 ja 207, *Moring, I* s. 16—17, *Moring, II* s. 5—6, *Betänkande 1911* s. 164—166, *Kjellberg* passim, *Bååth* s. 296—297 ja 300, *Betänkande 1917* s. 155—158, *von Sydow, Handlingar* s. 101—107 ja 116—129, *Kinnman* s. 274, *Regalrättsutredningen* passim, *v. Willebrand* s. 124—125, *Westman* passim, *von Sydow, SvJT 1928* s. 155—162, *Westman, Kungsådran* passim, *Hemmer* s. 341—343, *Lang—Haataja* s. 21—22 ja 25—26, *Holmbäck—Wessén, I* Byalagsbalken i Upplandslagen 22:3 s. 178—179, *Holmbäck—Wessén, II* Byggningabalken i Västmannalagen 22:3 s. 145 ja 162, *Holmbäck—Wessén, III*

kohdista ei käy ilmi nimenomaisesti, että valta-, purje- ja veneväylä olisivat olleet avoinna myös puutavaran uittoa varten. Ne olivat avoinna myös puutavaran uittoa varten. Tämä käy ilmi jäljempänä olevasta esityksestä. Erilaisia käsityksiä on esitetty siitä, saiko puutavaraa uittaa mainittujen väylien ulkopuolella.

Komitea, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus laiksi vesioikeudesta (Komiterade för utarbetande af förslag till ny lag rörande Vattenrätten), oli ehkä sitä mieltä, että jokaisella lienee ollut oikeus uittaa puutavaraa valta-, purje- ja veneväylässä, vaikka komitea kirjoitti: "Det torde emellertid från äldre tider icke hafva ifrågastälts, att ej flottning fick ske i kungsådra, der sådan fanns, äfvensom i segelled och båtled."[6] Sen sijaan komitean mielestä vain rannanomistaja ja tämän suostumuksella muukin sai uittaa puutavaraa näiden väylien ulkopuolella olevalla rannanomistajan vesialueella.[7]

Uuden lainvalmistelukunnan (Nya lagberedningen) mukaan saatiin uittaa puutavaraa vain valta- ja kulkuväylässä. Uusi lainvalmistelukunta kirjoitti: "Angående flottled förefinnas deremot lika litet i 1734 års lag som i den äldre lagstiftningen några särskilda bestämmelser, och flottningen måste således anses hafva varit hänvisad till kungsådran och farleden, alltid under förutsättning att flottningens bedrifvande ej hindrade eller motverkade de andra ändamål kungsådran och farleden voro afsedda att befordra."[8]

Åström tulkitsi BB 20:3:a siten, että jokaisella (allmänheten) oli välitön oikeus uittaa puutavaraa vain vesistöissä, joissa oli valta-, purje- tai veneväylä.[9]

J. A. Ernberg kirjoitti: "Ännu i 1734 års lag finnas inga särskilda stadganden om flottled; för flottning får man anses ha haft befogenhet att anlita kungsådra och farled."[10] Täten hänen mielestään saatiin uittaa puutavaraa vain valta- ja kulkuväylässä.

Lang esitti: "Vuoden 1734 laissa samoin kuin vanhemmassa lainsää-

Byggningabalken i Södermannalagen 20:5 s. 124—125 ja 144—145 sekä Byalagsbalken i Hälsingelagen 14:1 s. 376 ja 387, *Ernberg* s. 29—31 ja 79, *Hällfors, JFT 1937* s. 110—111, *KM 1939:3* s. 60, 93—94 ja 175, *SOU 1943:4* s. 17 ja 19, *Haataja, Tutkielmia* s. 200—203, *Eberstein, Speciell privaträtt* s. 256, *Sandström J.* passim, *SOU 1946:3* s. 22, *Holmbäck, Vattenrätt* s. 137, *Hafström* s. 66—69 ja 225, *Hällfors, VV 1950* s. 124, *Manner, Yleiskäyttö* s. 72—84, 86—91, 97—98 ja 105—108, *Hällfors, VV 1954* s. 52, *Haataja, II* s. 109—126 ja 147, *Eberstein, Speciell fastighetsrätt* s. 288—289, *Sjögren* s. 50 ja 94—95, *Hafström, Kungsådra* s. 518—520, *Enäjärvi* s. 28—30, *Hafström, Fastighetsrättens historia* s. 201—203 ja 229—230, *Hafström, Rättskällornas historia* s. 111—112, *Ohlmarks*, Vidboabalken i Upplandslagen 22:3 s. 15, 58 ja 66, Byggningabalken i Södermannalagen 20:5 s. 95, 117, 125 ja 157, Byggningabalken i Västmannalagen 22:3 s. 165, 201 ja 208 sekä Vidboabalken i Hälsingelagen 14:1 s. 265, 287, 289 ja 298, *Plaenge Jacobson* s. 13—14 ja 174, *Wernstedt* s. 98—99, *Inger* s. 46 ja 109, *Jokela* s. 77—81 ja *Manner, JFT 1984* s. 557—558. Vrt. *Imppola* s. 40, av. 1.

[6] Ks. *Betänkande 1866* s. 37.

[7] Ks. mts. 37.

[8] *Nya lagberedningens förslag 1879* s. 84.

[9] Ks. *Åström* s. 141—142.

[10] *Nordisk Familjebok* s. VII—VIII ja 645.

dännössä ei ole minkäänlaisia määräyksiä uitosta. Tästä päättäen olisi uitossa vanhemman oikeuden mukaan pitänyt käyttää ainoastaan valta- ja kulkuväylää ja sen harjoittaminen ollut sen varassa, ettei sillä loukattu niitä muita etuja, joiden edistämistä kulku- ja valtaväylä tarkoittivat."[11]

Haatajan mukaan uitto oli sallittua valtaväylässä ja sen ulkopuolella.[12]

Kuningas suostui 23. 2. 1739 antamassaan kirjeessä säätyjen anomukseen, että "— — wederbörande Landzhöfdingar uti alla billiga mål böra befordra och facilitera sågwärcken samt beordra och tillhålla Crono- och Jägerj Betienterne, att giöra Sågwärcken all skiälig handräckning uti hwad som deras Assistence wid flottningarne och timbrets framskaffande genom wattudragen eller wid andre tilfällen kan behöfwas." Ks. KB 1739.[13] Täten asianomaisten maaherrojen oli annettava tehtäväksi ja vaadittava kruunun- ja metsästyspalvelijoita antamaan sahalaitoksille kaikkea kohtuullista virka-apua, jota nämä voivat tarvita uitoissa ja puutavaran kuljettamisessa vesistöjen kautta.

Kaupungit yleisessä valituksessaan 1738—1739 vuoden valtiopäivillä anoivat porvaristolle, rahvaalle ja muille vapaata ja esteetöntä puutavaran uittoa kaikkien valtaväylien ja yleisten kulkuväylien kautta.[14] Kuningas antoi 12. 4. 1739 päätöksensä valitukseen. Päätös kuului: "At Borgerskapet så wäl som Allmogen må få nyttia en fri och obehindrad flåttning igenom Kongsådrar och allmänna Farleder, och at samma ådror och Farleder ei måge dämmas, öfwerbyggas eller med Fiskeredskap upfyllas, så at farten ther igenom blifwer hindrad, utan the Borgerskapet och Allmogen ohördan, skedde Tings Förbud, emot sådan fri fart uphöra, tils ther om nogare undersökes, therutinnan hafwa alla wederbörande at ställa sig Lagen 20 Cap. 3. §. Byggninga Balk. til underdånig efterrättelse."[15] Päätöksen perusteella BB 20:3:n ensimmäisen virkkeen mukainen valta-, purje- ja veneväylä olivat avoinna myös puutavaran uittoa varten ja jokainen sai uittaa niissä.[16]

Seppäsen mielestä kuninkaan päätöksen mukaan sai puutavaran uittoa vapaasti ja esteettömästi harjoittaa nimenomaan vanhastaan olleissa valta- ja yleisissä kulkuväylissä, ei muualla.[17]

---

[11] Ks. *Lang, Luennot* s. 112.

[12] Ks. *Haataja, II* s. 198—199 ja 201 verrattuna *Lang, Föreläsningar* s. 105.

[13] Ks. myös *Andersson G.* s. 345—346, *Lindberg K. E.* s. 1, *Winberg* s. 3071 ja *Hellstrand* s. 23.

[14] Ks. *Städernas besvär 1738—39.*

[15] KR 1739.

[16] Ks. *Betänkande 1917* s. 158—159, *Kinnman* s. 274—275, *Hällfors, SUV 1935* s. 31, *Haataja, SUV 1937* s. 181—182, *Winberg* s. 3071, *KM 1939:3* s. 129 ja 175, *SOU 1943:4* s. 19— 20, *Haataja, Tutkielmia* s. 181 ja 203—204, *Hällfors, SFÅ 1944* s. 3947—3948, *Hällfors, VV 1950* s. 125—126, *Hällfors, VV 1954* s. 54, *Haataja, II* s. 201—202 ja 391, *Nordquist* s. 444—445 ja *Hellstrand* s. 23 ja 45.

[17] *Seppänen, Uittoväylät* s. 77—78.

Mannerin mukaan kuninkaan päätöstä "ei ole ymmärrettävä niin, että oikeus uiton harjoittamiseen olisi ollut rajoitettu vain valta- tai yleisen kulkuväylän alueeseen." Tätä hän perusteli FiskeF 3.1 §:n pientä valtaväylää koskevalla säännöksellä.[18] On perusteetonta tulkita 12. 4. 1739 annettua kuninkaan päätöstä vasta 24. 1. 1771 annetulla FiskeF 3.1 §:llä.

Ensisijaisesti kalastusta koskeva FiskeS annettiin 14. 11. 1766.[19] Valtaväylä (Kungs Åder) oli pidettävä avoinna ja vapaana kaikista esteistä kaikkina vuodenaikoina jokaisessa joessa, virrassa tai salmessa, jossa se oli ollut vanhastaan, FiskeS 3:5.1. Se sijaitsi joessa/virrassa/salmessa siinä syvyyskohdassa ja siinä haarassa tai uomassa, jossa kaikenlainen kala voi nousta, FiskeS 3:5.1. Valtaväylän leveys oli kolmannes joen/virran/salmen leveydestä, FiskeS 3:5.1. Näin oli asianlaita riippumatta siitä, laskiko virta heti mereen vai välillä järviin tai muihin virtoihin, FiskeS 3:5.1.[20] Tämän säännöksen noudattamista tehostettiin 28. 12. 1822 annetulla kuulutuksella, ks. HÅK.[21] Tällainen valtaväylä oli uittoväylä, joka oli pidettävä avoinna korvauksetta, milloin joku tarvitsi käyttää sitä, FiskeS 3:7.1. Tosin tämän säännöksen kirjaimellisen tulkinnan mukaan uittoväylä olisi ollut vain virrassa oleva valtaväylä.[22] Jokaisella oli oikeus uittaa puutavaraa kerrotunlaisessa valtaväylässä. Yksittäistapauksessa edellä käsitellyn BB 20:3:n ensimmäisen virkkeen mukaisen valtaväylän sijainti ei ollut aina sama kuin viimeksi tarkastellun FiskeS 3:5.1:n mukaisen valtaväylän sijainti.

Painovirhe oli pujahtanut FiskeS 3:5.2:een.[23] Säännös ei ollut mielekäs.[24] 30.

---

[18] Ks. *Manner, Yleiskäyttö* s. 100—101, *Manner, LM 1954* s. 523—524 ja *Manner, JFT 1984* s. 560. Vrt. *Hällfors, JFT 1953* s. 211.

[19] Nimenomainen maininta puuttui FiskeS:stä siitä, koska tämä tuli voimaan. Nehrmanin mielestä säädös alkoi velvoittaa niin pian kuin se oli julkaistu yleisesti (publicatio generalis), jollei säädöksessä ollut määrätty mitään tiettyä voimaantuloaikaa. Hän mainitsi säädöksen yleisenä kuuluttamistapana säädöksen painamisen ja hän toi julki säädöksen erityisenä kuuluttamistapana säädöksen lukemisen tuomioistuimissa ja seurakunnissa. Hän esitti näkemyksensä tilanteesta vuonna 1729. Ks. *Nehrman* s. 38—39. Vuonna 1795 julkaistussa tutkimuksessa, jossa ei ole tuotu julki tutkimuksen tekijän nimeä, esitettiin, että laki sitoi vuonna 1795 vasta kun se oli asianmukaisesti kuulutettu. Ks. *Anmärkningar* s. 8. Hertzbergin mukaan Ruotsissa 1700-luvulla käytännössä säädöksen kuuluttaminen lukemalla säädös saarnastuoleista oli säädöksen voimaantulon välttämätön edellytys. Ks. *Hertzberg* s. 176. Ks. myös *LVK 1902:1* s. 14—18 ja 27, *LVK 1921:8* s. 7, *Herlitz* s. 391—393 ja *Sundberg J.* s. 130. Täten ilmeisesti FiskeS tuli voimaan alueittain siten, että yksittäisellä alueella FiskeS tuli voimaan siitä hetkestä alkaen, kun se oli luettu alueen kirkon saarnastuolista. Jäljempänä tulee puhe siitä, ettei FiskeS 3:5.2 liene tullut voimaan.

[20] Ks. valtaväylän sijaintia koskeva oikeustapaus **Wästernorrlands Lagmans Syne Rätt 9. 9. 1773**, Regalrättsutredningen, Aktsamling till kungsådreinstitutets historia, utgiven av K. G. Westman, Uppsala 1920, Bil. 163, s. 367—372 ja Haatajan kommentti tapauksesta, *Haataja, II* s. 131.

[21] Ks. myös FiskeS 3:5.3 ja *Sjöberg* s. 32.

[22] Ks. FiskeS 3:7.2.

[23] Ks. *Zilliacus* s. 20, av. 1.

[24] Ks. *KM 1939:3* s. 94—95 ja *Manner, Yleiskäyttö* s. 85. Lienee perusteltua katsoa, ettei säännös tullut voimaan painovirheen vuoksi.

9. 1767 annetulla FiskeK:lla oikaistiin FiskeS 3:5.2:ssa ollut painovirhe.[25] Niissä paikoissa, joissa vanhastaan todistettavasti ei ollut ollut valtaväylää, yksi kuudesosa kunkin paikan leveydestä oli pidettävä auki, jos paikan yläpuolella oli jokin kalastus, jos kulkuväylää käytettiin tai jos veden patoamisesta yläpuolella sijaitsevien tilojen tiluksille sillä tavoin vahinkoa aiheutui, FiskeS 3:5.1—2 ja FiskeK. Niillä paikoilla tarkoitettiin jokia, virtoja ja salmia, FiskeS 3:5.1—2 ja FiskeK. Täten tällainen yksi kuudesosa oli valtaväylä.[26] Tällainen valtaväylä oli myös uittoväylä, joka oli pidettävä avoinna korvauksetta, milloin joku tarvitsi käyttää sitä, FiskeS 3:7.1. Jokaisella oli oikeus uittaa puutavaraa mainitunlaisessa valtaväylässä.

> J väitti, että H:n rakentama kalastuslaitos Saefwe nimiseen jokeen (Saefwe å) oli estänyt puutavaran ja halkojen uiton joen kautta. J väitti, että joessa oli valtaväylä, veneväylä ja purjeväylä, jotka oli pidettävä avoinna. Kuningas 5. 7. 1770 antamassaan tuomiossa määräsi, että H:n oli poistettava sopivilla veräjillä tai muulla laitoksella patorakennelman puutavaran uitolle aiheuttama este. Ks. **K. M. 5. 7. 1770**, Regalrättsutredningen, Aktsamling till kungsådreinstitutets historia, utgiven av K. G. Westman, Uppsala 1920, Bil. 161, s. 356—358. Täten kuningas hyväksyi J:n väitteet.[27]

FiskeS 3:5.2, sellaisena kuin se FiskeK:n mukaan kuului, muutettiin 24. 1. 1771 annetulla FiskeF 3.1 §:llä.[28] Niissä virroissa ja joissa, joissa vanhastaan ei ollut ollut valtaväylää, yksi kuudesosa kunkin virran/joen leveydestä oli pidettävä auki, jos virran/joen yläpuolella oli jokin kalastus, jos uittoväylää oli käytetty tai jos ilman tällaista aukkoa virrassa/joessa vedenpatoaminen tuotti vahinkoa yläpuolella sijaitsevien tilojen tiluksille, FiskeF 3.1 §. Täten tällainen yksi kuudesosa oli valtaväylä.[29] Tämän säännöksen noudattamista tehostettiin 28. 12. 1822 annetulla kuulutuksella, ks. HÅK.[30] Viimeksi esitetty valtaväylä oli uittoväylä, joka oli pidettävä avoinna korvauksetta, milloin joku tarvitsi käyttää sitä, FiskeS 3:7.1. Jokaisella oli oikeus uittaa puutavaraa kerrotunlaisessa valtaväylässä.[31]

---

[25] Nimenomaista määräystä ei ollut FiskeK:ssa, koska tämä tuli voimaan. Lienee perusteltua katsoa, että FiskeK tuli voimaan samalla tavoin kuin edellä kerrottu FiskeS tuli voimaan.

[26] Ks. FiskeS 3:5.3, *Liljenstrand* s. 25—27 ja *Sjöberg* s. 32.

[27] Ks. *Haataja. II* s. 131 ja 202.

[28] FiskeF:ssä ei ollut määräystä siitä, koska FiskeF 3.1 § tuli voimaan. Lienee perusteltua katsoa, että FiskeF 3.1 § tuli voimaan samalla tavoin kuin edellä kerrottu FiskeS tuli voimaan. Ks. FiskeF 4.1 §.

[29] Ks. *von Sydow* s. 18. Vrt. *Manner, Yleiskäyttö* s. 95—96.

[30] Ks. myös FiskeS 3:5.3.

[31] Ks. *Rabenius L.* s. 27—28, *Betänkande 1866* s. 10, 29 ja 37—38, *Betänkande 1870* s. 10—11, *Nya lagberedningens förslag 1879* s. 84—87 ja 122—123, *Lang* s. 123 ja 141, *Åström* s. 130—131 ja 142, *Betänkande 1911* s. 167—168 ja 174—175, *Betänkande 1917, Vattenlag* s. 161—162,

Yhdistetty laki- ja talousvaliokunta näytti tulkitsevan BB 20:3:a, FiskeS 3:5:ttä, FiskeK:ta ja FiskeF 3 §:ää siten, että oli oikeus lautata vain valtaväylissä.[32]

Åströmin mielestä ei voitu perustaa uutta yleistä uittoväylää.[33]

Seppäsen mukaan FiskeF:llä uitto-oikeus ulotettiin varsinaisen valtaväylän ulkopuolelle, mutta uitto-oikeus oli kytketty nimenomaan valtaväyläkäsitteeseen. Hänen mielestään valtaväyläkäsitteen ulkopuolelle jäävissä väylissä ei siis ollut lain mukaista uitto-oikeutta, vaikka niissä olisi voitu uittoa harjoittaa.[34]

Vesioikeuslakikomitea kirjoitti: "Uitto-oikeus oli siis vanhemman lainsäädännön — — mukaan sidottu valta- ja kulkuväylään, jopa siten että uiton toimittaminen vesistössä määräsi 'pienemmän valtaväylän' olemassaolon siinä."[35]

Kuningas 23. 4. 1782 antamallaan päätöksellä määräsi maaherrat valvomaan, jotta valtaväylät lain mukaisesti Dalslandissa ja Vermlannissa (Wermland) pidettiin vapaina ja auki puutavaran uittoa varten. Ks. KB 1782.[36]

Kamarikollegio (Kammar Collegium) antoi 27. 7. 1808 lausunnon siitä, oliko viimeksi mainittua kuninkaan päätöstä sovellettava Vermlannissa Bada nimiseen jokeen (Bada Elf), jossa ei ollut valtaväylää. Kamarikollegion mielestä oli kiistatonta, että myös pienehköissä vesistöissä, joissa valtaväylää ei ollut ollut, uitto- ja kulkuväylät, jotka olivat olleet tavalliset ja joita tarvittiin käyttää, oli pidettävä auki. Lisäksi se esitti: "I allt fall lära Jord- eller Strandägare vid de mindre vattudragen, ehvad så kallad kungsådra eller farled deruti af ålder ansetts äga rum eller ej, likaså litet böra kunna hindra deras nyttjande till timmerflottning för dem, hvilka eljest ej hade någon utväg att få sitt timmer utfördt, — —."[37] Täten sen mielestä pienehköissä vesistöissä, huolimatta siitä, oliko niissä valta- tai kulkuväylä ollut vanhastaan, pitäisi olla oikeus uittaa sillä, jolle uittaminen olisi ainut keino saada puunsa kuljetetuksi.

Komitea, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus laiksi vesioikeudesta, esitti kamarikollegion antamasta lausunnosta, että tämä sisälsi näkemyksiä,

---

Lindberg K. E. s. 1, *Puustinen* 33—34, *Lang—Haataja* s. 34, *Ernberg* s. 32 ja 79, *Willgren, Bidrag* s. 488, *Hällfors, SUV 1935* s. 31—32, *KM 1939:3* s. 129 ja 175, *Eberstein, Speciell privaträtt* s. 257, *Hällfors, SFÅ 1944* s. 3948, *Holmbäck, Vattenrätt* s. 138—139, *Hällfors, VV 1950* s. 126, *Manner, Yleiskäyttö* s. 84—85 ja 100, *Haataja, II* s. 128—130, 150—151 ja 202—203, *Eberstein, Speciell fastighetsrätt* s. 289 ja *Manner, JFT 1984* s. 560 ja 564.

[32] Ks. *YLTVM 1872* s. 18—19 ja *YLTVM 8/1877—1878* s. 3—4 ja 11. Ks. myös *Manner, Yleiskäyttö* s. 120—121.

[33] Ks. *Åström* s. 142.

[34] *Seppänen, Uittoväylät* s. 77—78.

[35] Ks. *KM 1939:3* s. 129 ja 175. Vrt. *Haataja, LM 1941* s. 219—221. — Yllä tarkastellut FiskeS:n ja FiskeF:n määräykset kumottiin 1. 1. 1853, FKS 46 §.

[36] Ks. myös *Betänkande 1866* s. 37, 41 ja 51. Manner on kääntänyt sanan Dalsland virheellisesti Taalainmaaksi, *Manner, LM 1954* s. 524.

[37] Ks. *KCU 1808.*

jotka, "om de sedermera blifvit fullföljda, otvifvelaktigt skulle hafva verksamt befordrat öppnandet af nya flottleder."[38]

Kuninkaallinen metsähallitus (kungl. skogsstyrelsen) kirjoitti: "I utlåtande den 27 juli 1808 drog kammarkollegium av fiskeristadgans föreskrifter den slutsatsen, av evad s. k. kungsådra eller farled i mindre vattendrag ansetts äga rum eller ej, kunde jord- och strandägare vid sådant vattendrag icke hindra dess nyttjande till timmerflottning för dem, vilka eljest ej hade någon utväg att få sitt timmer utfört. Denna kammarkollegii tolkning, som visar ett intressant försök att införa en ny princip inom flottningsrätten, synes ej ha blivit godkänd."[39] Kuninkaallinen metsähallitus tarkoitti uudella periaatteella lainauksen ensimmäisessä virkkeessä esitettyä kamarikollegion tekemää päätelmää.[40] Täten kuninkaallisen metsähallituksen mielestä maa- ja vesialueen omistajalla oli oikeus estää puutavaran uitto pienessä vesistössä valta- ja kulkuväylän ulkopuolella.[41]

Säätyjen kalastus- ja taloussäädösdeputaatioiden (Riksens Höglofl. Ständers Fiskerie och Oeconomie Förordnings Deputationer) 5. 6. 1772 antaman ehdotuksen valtaväylää koskevaksi säännöksi ja asetukseksi ja mitä tällöin piti ottaa huomioon (Kongl. Maij:ts förnyade Stadga och Förordning ang:de Kongs Ådra och hwad därwid i akt tagas bör) 1 §:n alku kuului: "Kongs-Ådra ware i alla the Älfwar, Strömmar, Åar och Sund, ther then af Ålder warit, eller ther hon framdeles kan lagligen nödig pröfwas; Likaledes ther Segel- Båt- eller flottled är, eller blifwa kan; — —."[42] Täten valta-, purje-, vene- ja uittoväylän soveltamisala olisi laajentunut. Ehdotuksesta ei tullut säädöstä.[43]

Kuninkaan 11. 12. 1809 antaman päätöksen perusteella Vermlannin maaherran oli pidettävä huolta siitä, että puutavaran uittoa vesistöjen kautta ei oikeudettomasti estetty eikä rasitettu kohtuuttomilla maksuilla Vermlannin läänissä. Jos tästä kysymyksestä riita syntyi, maaherran oli ratkaistava, tokko ja millä ehdoin sai uittaa puutavaraa. Ks. KB 1809.[44]

Komitea, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus laiksi vesioikeudesta, esitti, että mainitun päätöksen perusteella kuninkaan käskynhaltija voi sallia puutavaran uiton myös vesistössä, jossa uitto aikaisemmin ei ollut tavallista, vaikka rannanomistajat olisivat vastustaneet uiton sallimista.[45]

Haataja kirjoitti sanotusta kuninkaan päätöksestä: "Jo v. 1809 annettiin eräälle maaherralle oikeus määrätä rannanomistajan kiellosta huoli-

[38] Ks. *Betänkande 1866* s. 37—38.

[39] Ks. *SOU 1946:3* s. 23.

[40] Vrt. *Manner, LM 1954* s. 524—525.

[41] Ks. *Hällfors, JFT 1953* s. 210—211.

[42] Ks. ehdotuksen muut säännökset 1—11 §:ssä, *Betänkande 1772* s. 360—364.

[43] Ks. *von Sydow* s. 18—20, *Haataja, Tutkielmia* s. 204, *Manner, Yleiskäyttö* s. 96, av. 136 ja *Haataja, II* s. 130 ja 202.

[44] Tällainen oikeus Vermlannin maaherralla oli siitä hetkestä alkaen, jolloin hän sai tiedon kuninkaan päätöksestä. Tämä ei sisältänyt määräystä siitä, koska se tuli voimaan.

[45] Ks. *Betänkande 1866* s. 38 ja 41—42 ja *Nya lagberedningens förslag 1879* s. 119—121.

matta uitto sallituksi myös sellaisessa vesistössä, jossa sitä ei oltu ennen harjoitettu.[2"] Hän menemättä alkulähteelle nojautui julkaisuun *Nya lagberedningens förslag 1879* s. 119.[46] Hän vääristeli uuden lainvalmistelukunnan näkemystä. Uuden lainvalmistelukunnan mukaan kuninkaan 11. 12. 1809 antaman päätöksen sanamuoto tosin voi oikeuttaa olettamaan, että maaherralla, riippumatta rannanomistajien vastustamisesta, oli oikeus sallia uitto myös vesistössä, jossa ei ollut uitettu aikaisemmin. Tämän jälkeen uusi lainvalmistelukunta totesi: "Att ett dylikt antagande dock ej vore fullt rigtigt framgår af hvad här nedan vidare förmäles."[47]

Kuninkaallisen metsähallituksen mielestä kuninkaan viimeksi mainitun päätöksen perusteella maaherra voi sallia puutavaran uiton, "oberoende av strandägarnas medgivande, även i vattendrag, där flottning förut icke ägt rum."[48]

Manner kommentoi mainittua kuninkaan päätöstä. Hänen mielestään "näyttää tarkoituksena olleen, että maaherra saattoi sallia uiton toimittamisen sellaisessakin vesistössä, jossa sitä aikaisemmin ei ollut harjoitettu."[49]

Manner väitti, että ennen vuonna 1811 annettua kuninkaallista kirjettä ei "ollut voimassa mitään säännöstä tai oikeusperiaatetta, joka olisi rajoittanut yleisen oikeuden uiton harjoittamiseen vain tiettyjä vesialueita koskevaksi."[50] Häneltä jäi huomaamatta edellisessä alaviitteessä mainitussa ensimmäisessä lähteessä edellä tarkasteltu kuninkaan 11. 12. 1809 antama päätös.

Hällforsin mielestä ennen kuninkaan 8. 4. 1811 antaman päätöksen voimaantuloa jokaisella oli oikeus uittaa puutavaraa vain valta- ja kulkuväylässä.[51]

Haatajan mukaan ennen vuotta 1810 jokaisella oli oikeus uittaa puita myös valtaväylän ulkopuolella.[52]

Nordquist kirjoitti: "Före tillkomsten av 1880 års flottningslagstiftning gällde, att själva rättigheten till flottning, i varje fall i de större vattendragen, som regel var beroende på samtycke av strand- och vatten-

---

[46] *Haataja, II* s. 204.

[47] Ks. *Nya lagberedningens förslag 1879* s. 119—122.

[48] Ks. *SOU 1946:3* s. 23—24.

[49] Ks. *Manner, LM 1954* s. 525—526. Kuninkaan päätökseen perustuva Vermlannin maaherran oikeus lienee kumoutunut silloin, kun hän sai tiedon jäljempänä tarkasteltavasta kuninkaan 8. 4. 1811 antamasta päätöksestä. Ks. FLF:n johdanto ja FLF:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös. Tosin tuomiossa **HD 2. 7. 1856**, Juridiskt Arkif, Tretionde Bandet, 1857 s. 380—383, korkein oikeus (Högste Domstolen) katsoi, että kuninkaan 11. 12. 1809 antama päätös oli voimassa vielä tuomion antamisaikaan.

[50] Ks. *Manner, Yleiskäyttö* s. 100—101, 110—111 ja 121. Hän on saman väitteen kannalla myöhemminkin, ks. *Manner, LM 1954* s. 521—529 ja *Manner, JFT 1984* s. 560 ja 567.

[51] Ks. *Hällfors, SUV 1935* s. 33, *Hällfors, VV 1950* s. 126, *Hällfors, JFT 1953* s. 210—211 ja *Hällfors, VV 1954* s. 54. Ks. myös *Seppänen* s. 150—151, *Seppänen, Uittoväylät* s. 77—79, *Seppänen, SUV 1938* s. 30, *Seppänen, MAL 1941* s. 137, *Kyttä* s. 37 ja *Hinkka, Rakentaminen* s. 2.

[52] Ks. *Haataja, SUV 1937* s. 174—175 ja 183, *Haataja, MA 1937* s. 178, *Haataja, Tutkielmia* s. 179—182, *Haataja, LM 1953* s. 783—784 ja *Haataja, II* s. 235—236 ja 333.

verksägarna, vilka dock icke sällan lade väsentliga hinder i vägen för begagnande av vattendragen eller vissa delar därav för flottning."[53] Hän väittänee asianlaidan olleen lainauksessa kerrotun jo ennen kuninkaan 8. 4. 1811 antaman päätöksen voimaantuloa.

Kamarikollegion 7. 5. 1811 antama uittoa virroissa ja vesistöissä koskeva kiertokirje kaikille kuninkaan käskynhaltijoille (Kongl. Maj:ts och Rikets Kamar-Collegii Cirkulaire-Bref, Til Samtelige Konungens Befallningshafwande, Angående Flottning utföre Strömmar och Wattudrag) kuului: "— —; ty har Kongl. Maj:t, *i likhet med hwad för timmerflottningen uti Wermeland redan under den 11 December 1809 i Nåder blifwit förordnadt*, uti Nådig Skrifwelse til Kongl. Kamar-Collegium af den 8 sistförlidne April förklarat, det Landshöfdingarne uti de Län, der flottning uti strömmar och wattudrag är öflig, böra för de wattudrag, hwarest flott- och farleder förut warit och wara böra, wid sig derom yppande twister och efter förrättade undersökningar å hwarje sådant ställe samt wederbörandes hörande, genom Utslag föreskrifwa, wid hwilka tider, huruledes och med hwad wilkor flottningen må få utöfwas, så at, då den å ena sidan ej obehörigen hindras eller med oskälige afgifter betungas, den å andra sidan icke eller må lända Jord- Strand- Wattuwerks och Fiskeägare til skada och förfång; och i händelse å någondera sidan emot dessa föreskrifter felas, har den lidande sig öppet, at för skadan söka sin ersättning, samt derom tillita Domaren, om den ej annorlunda kan erhållas. Men hwad åter beträffar sådane enskildte wattudrag, der flott och farled förut icke warit, och hwarest, wid upkommande rättegång, Jord- och Strandägare icke eller med stöd af Lag och Författningar åläggas kan, at sådane tillåta och öpne hålla; så har Kongl. Maj:t i Nåder funnit det endast ankomma på öfwerenskommelser med ägarne til samma wattudrag, om och med hwad wilkor de til flottning och transport måge få nyttjas." (Kursivointi tässä.) Ks. KB 1811 ja KC.

Yllä olevassa lainauksessa kirjelmä kamarikollegiolle 8. 4. 1811 tarkoitti juuri kuninkaan 8. 4. 1811 antaa päätöstä, KB 1811:tä. Täten päätöksellä maaherroille myönnetty oikeus antaa määräyksiä puutavaran uitosta ja Vermlannin maaherran oikeus kuninkaan 11. 12. 1809 antaman päätöksen nojalla antaa määräyksiä puutavaran uitosta olivat yhdenmukaiset. Tämän vuoksi kuninkaan 11. 12. 1809 antamaa päätöstä on tulkittava samalla tavoin kuin kuninkaan 8. 4. 1811 antamaa päätöstä.

Lavinin mielestä kuninkaan 11. 12. 1809 antama päätös oli asiallisesti suurin piirtein yhtenevä kuninkaan 8. 4. 1811 antaman päätöksen kanssa.[54]

Kuninkaan 8. 4. 1811 antama päätös syntyi rahvaan vuoden 1809 valtiopäivillä esittämän valituksen johdosta. Anomuksessa rahvas oli pyytänyt kunin-

[53] Ks. *Nordquist* s. 444—445 ja 454.
[54] *Lavin* s. 109, av. 4.

gasta sallimaan jokaisen uittaa puutavaraa vapaasti sellaisten virtojen kautta, joissa ei aiheutunut mitään vahinkoa kolmannelle miehelle, riippumatta siitä, oliko valtaväylä ollut vanhastaan vesistössä.[55] Näin ollen jokainen ei saanut uittaa puutavaraa vapaasti sellaisten virtojen kautta, joissa aiheutui vahinkoa kolmannelle, riippumatta siitä, oliko valtaväylä ollut vanhastaan vesistössä. Rahvaan anomus lienee perusteltua tulkita pyynnöksi laajentaa vuonna 1809 ollutta oikeutta uittaa puutavaraa.

Kuninkaan 8. 4. 1811 antaman päätöksen perusteella kullakin maaherralla läänissään oli oikeus määrätä riidan sattuessa, mihin aikaan, kuinka ja millä ehdoin saatiin uittaa puutavaraa läänissä sijaitsevissa virroissa ja vesistöissä, joissa uitettiin puutavaraa tavallisesti ja joissa aikaisemmin uitto- ja kulkuväylät olivat olleet ja pitivät olla. Samassa päätöksessä määrättiin, että vain vesistön omistajien luvalla sai uittaa puutavaraa sellaisessa yksityisessä vesistössä, jossa uitto- ja kulkuväylää aikaisemmin ei ollut ollut, jos maan- ja rannanomistajia ei voitu syntyneessä oikeudenkäynnissä lain tai säädösten nojalla velvoittaa sallimaan ja pitämään auki sanottua väylää vesistössä.[56] Päätös, siltä osin kuin se koski yksityistä vesistöä, jossa uitto- ja kulkuväylää aikaisemmin ei ollut ollut, vahvisti vain jo aikaisemmin voimassa olleen säännön.

> Gefleborgin läänin kuninkaan käskynhaltija päätöksellään 9. 4. 1870 kielsi KB 1811:n nojalla sakon uhalla, vesistön kaikkien rannanomistajien sopimaa puutavaran uittoa lukuun ottamatta, kaiken puutavaran uiton eräässä vesistössä, jossa ei ollut ollut uitto- ja kulkuväylää aikaisemmin ja joka oli luonteeltaan yksityinen. Ensin kamarikollegio (kammarkollegiet) ja sittemmin kuningas 21. 6. 1872 pysytti käskynhaltijan päätöksen. Ks. **K. M. 21. 6. 1872**, NJA, Afd. I., Tidskrift för Lagskipning 1885 s. 138—143.
>
> Eduskunta kirjelmässään 10. 5. 1875 kuninkaalle esitti KB 1811:stä, että "— — synes det vara en brist i vår lagstiftning, att den icke lemnar

[55] KB 1811 ja KC.

[56] KB 1811 ja KC. Ks. oikeustapaus **HD 1864:76**, TLLF 1865 s. 466—471, oikeustapaus **HD 1864:143**, TLLF 1865 s. 733—754, *Betänkande 1866* s. 38—42, 45 ja 50, *Betänkande 1870* s. 13, *Rabenius Th.* s. 425, oikeustapaus **K. M. 1875:19**, TLLF 1876 s. 117—119, oikeustapaus **HD 1875:220**, NJA 1875 s. 601—610, oikeustapaus **K. M. 1877:128**, TLLF 1877 s. 748—755, *Nya lagberedningens förslag 1879* s. 119—122 ja 128, *Matzen* s. 63, *Åström* s. 142, *SOU 1946:3* s. 24—25, *Manner, Yleiskäyttö* s. 111—112, *Manner, LM 1954* s. 526—529, *Haataja, II* s. 203—205, *Nordquist* s. 445, 454 ja 456, *Hennel* s. 22—23 ja 39 sekä *Hellstrand* s. 23—24 ja 45. — Yllä kerrottu oikeus maaherralla oli siitä hetkestä alkaen, jolloin hän sai tiedon mainitusta kuninkaan päätöksestä. Näet tämä ei sisältänyt määräystä siitä, koska se tuli voimaan. Kerrotunlainen oikeus maaherralla oli siihen hetkeen asti, kunnes sanottu päätös kumottiin. Se kumottiin 1. 5. 1881, FLF:n johdanto ja FLF:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös. Haataja väittää virheellisesti, että mainittu päätös oli voimassa siksi, kunnes kalastussäännöllä 29. 6. 1852 annettiin uusia määräyksiä valtaväylästä ja siinä tapahtuvasta uitosta. *Haataja, II* s. 203—204. Hän tarkoittaa kalastussäännöllä FKS:sää.

anvisning, huruledes ny flottled må kunna i enskilda vattendrag annorledes, än genom öfverenskommelse med samtlige delegarne, inrättas." Lisäksi eduskunta kirjelmässään pyysi kuningasta "— — taga i öfvervägande, huruledes allmän flottled i de vattendrag, der den ej redan finnes, men är af behofvet påkallad, må, utan förbiseende af strandegares och vattenverksegares rätt, kunna anläggas och begagnas, samt till Riksdagen göra framställning om den lagstiftningsåtgärd, som för ändamålet finnes erforderlig."[57]

Kuningas 18. 6. 1819 antamallaan päätöksellä kielsi puutavaran uiton toistaiseksi Daljoen (Dahlelfwen) yli Elfkarlebyn varrelle rakennetun siltarakennelman kautta silloin, kun vesi joessa oli korkeammalla kuin kaksi kyynärää pisteestä, jossa sillan puuholvikaaret kohtasivat siltapilarit. Ks. KB 1819. Täten muuna aikana sai uittaa puutavaraa.

Lakikomitean (LagCommiteen) laatiman maakaariehdotuksen (Jorda Balk) 1:8 kuului:

"Den, som äganderätt hafver i ström eller annat vatten, der kongsåder af ålder varit, hafve ej våld att den stänga; utan varde tredjedelen af vattnet, der det djupast är, öppen lemnad: för segelled vare öppning minst tolf, och för båtled minst åtta alnar, ändå att mer, än tredjedelen af vattnet, dertill åtgår. Vattenverk njuten dock den rätt, som dem förunnad är."[58]

Lakikomitea totesi perusteluissaan, että tämä lainkohtaehdotus oli BB 20:3:n mukainen.[59] Uittoväylää ei tuoda julki nimenomaisesti lainkohtaehdotuksessa.

Kamarikollegiolla (Kammar-Collegium) oli oikeus päättää uitto- ja kulkuväylistä järvissä (sjöar) ja virroissa (strömmar), niiden käyttämisen tavasta ja ehdoista, KRI 2 § ja 7,12 §. Kuitenkin jos tällaisesta päättämisestä aiheutui vahinkoa tai haittaa, niin tuomioistuimella kamarikollegion sijasta oli oikeus määrätä maksettavaksi korvaus vahingosta tai haitasta tätä kärsineelle, KRI 2 § ja 7,12 §. Kamarikollegio oli päätöksessään velvollinen noudattamaan muita uitto- ja kulkuväyliä koskevia säännöksiä, KRI 14 §:n ensimmäinen virke. Edellä olen esittänyt kuninkaan 8. 4. 1811 antaman päätöksen, KB 1811:n. Täten kamarikollegion oli tutkittava maaherran mainitun päätöksen nojalla antamasta päätöksestä tehty valitus.[60]

Lainvalmistelukunnan (Lagberedningen) laatiman maakaariehdotuksen (Jordå-Balk) 1:10 kuului:

[57] Ks. *RS 1875:39* s. 1—2.

[58] *Förslag 1826* s. 57—58.

[59] Mts. 91.

[60] Lavin on samaa mieltä, *Lavin* s. 109 ja 464. Ks. oikeustapaukset **K. M. 1875:19**, TLLF 1876 s. 117—119 ja **K. M. 1877:128**, TLLF 1877 s. 748—755. — Yllä mainitut 16. 2. 1838 annetun KRI:n säännökset tulivat voimaan kussakin pitäjässä/seurakunnassa silloin, kun KRI:n lukeminen oli aloitettu pitäjän/seurakunnan kirkossa EFC:n mukaisesti. Sanotut KRI:n säännökset lakkasivat olemasta voimassa 1. 1. 1880, KKI:n lopussa oleva numeroimato voimaantulosäännös.

"Den, som äganderätt hafwer i watten, der kungsåder, segelled eller båtled är, hafwe ej wåld att den stänga, utan lemne wattnet öppet, der det djupast är, till en tredjedel för kungsåder, till minst tolf alnar för segelled och till minst åtta alnar för båtled. Finnes i watten flottled för timmer eller annat; warde ock den öppen lemnad, att framgent begagnas, till storlek och på sätt, som af ålder brukligt warit eller stadgadt warder.

I de fall nu sagda äro, njuten dock wattenwerk den rätt dem förunnad blifwit."[61]

Lainvalmistelukunta perusteli tätä lainkohtaehdotusta: "Bland de inskränkningar i äganderätt till watten, som omtalas i 10 §, har Beredningen funnit sig jemwäl böra nämna flottleder, till begagnande efter häfd eller särskilda stadganden; — —."[62] Tämän perusteella vedessä saattoi olla uittoväylä nautinnan tai erityisten säännösten perusteella.[63]

Ensisijaisesti kalastusta koskeva FKS tuli voimaan 1. 1. 1853, FKS 46 §. Valtaväylä (kungsådra) oli pidettävä avoinna kaikkina vuodenaikoina jokaisessa joessa, virrassa tai salmessa, jossa se oli ollut vanhastaan, FKS 11 §:n ensimmäinen virke. Se sijaitsi joen/virran/salmen siinä syvyydessä, jossa kaikki kalat voivat kulkea, FKS 11 §:n ensimmäinen virke. Valtaväylän leveys oli kolmannes joen/virran/salmen leveydestä, FKS 11 §:n ensimmäinen virke.[64] Tällainen valtaväylä oli myös uittoväylä, ks. FKS 14 §. Yksittäistapauksessa edellä käsitellyn BB 20:3:n ensimmäisen virkkeen mukaisen valtaväylän sijainti ei ollut aina sama kuin nyt tarkastellun FKS 11 §:n ensimmäisen virkkeen mukaisen valtaväylän sijainti. Niin ikään valtaväylä oli pidettävä avoinna kaikkina vuodenaikoina jokaisessa joessa, virrassa tai salmessa, jossa sitä ei ollut ollut vanhastaan, FKS 11 §:n ensimmäinen virke. Se sijaitsi joen/virran/salmen siinä syvyydessä, jossa kaikki kalat voivat kulkea, FKS 11 §:n ensimmäinen virke. Valtaväylän leveys oli yksi kuudesosa joen/virran/salmen leveydestä, FKS 11 §:n ensimmäinen virke. Kuitenkin tässä tapauksessa valtaväylä oli vain, jos yläpuolella harjoitettiin kalastusta, jos uittoväylää käytettiin tai jos joen/virran/salmen sulkemisesta johtuva veden patoaminen voi vahingoittaa jonkun yläpuolella sijaitsevia tiluksia, FKS 11 §:n ensimmäinen virke.[65] Tällainen valtaväylä oli myös uittoväylä, FKS 11 §:n ensimmäinen virke ja 14 §.[66] FKS 11 §:n ensimmäisen virkkeen mukaisissa valtaväylissä jokaisella oli oikeus uittaa puutavaraa.[67] Yllä tarkastellut FKS:n säännökset olivat voimassa vielä 1. 5. 1881.

[61] *Förslag 1847* s. 83.

[62] Mt. Motiver s. 63. Ks. mt. Protokoll s. 119.

[63] Metsäntuotteiden uittoa vesistöjen kautta, joissa kruununkalastuksia oli, ei rajoitettu kalastusten verollemyynnillä, ks. 6. 3. 1852 annettu SKS sekä EFC.

[64] Ks. FKS 11 §:n toinen virke ja *Sjöberg* s. 32 ja 43—44.

[65] Ks. *Sjöberg* s. 32 ja 43—44 sekä *Förslag 1894* s. 49.

[66] Ks. *HDs utlåtande 1852* s. 201—203. Ks. myös FKS 30 §.

[67] Ks. *Rabenius Th.* s. 422—423, oikeustapaus **HD 1875:220**, NJA 1875 s. 601—610, *Nya*

SL 19:15 tuli voimaan 1. 1. 1865, AIF 1 §. SL 19:15 oli voimassa vielä 1. 5. 1881.

SL 19:15.1:n mukaan oli rangaistavaa tahallisesti tuhota tai vahingoittaa kulkuväylää tahi sulkua tai merkkiä, joka vaaran torjumiseksi tai varoituksena vaarasta sijaitsi kulkuväylän varrella. Kulkuväylällä tarkoitettiin ainakin yleistä kulkuväylää. SL 19:15.1:ssä oli ilmaus: "Förstörer eller skadar man uppsåtligen *allmän* minneswård, brygga, bro, färja, brunn, wattenledning, gasledning, wäg, gata eller *farled*; eller stängsel eller märke, som, till afwärjande af fara eller till warning derför, wid *allmän* wäg, gata eller *farled* — — satt är — —." (Kursivointi tässä.)

SL 19:15:n mukaan oli rangaistavaa luvattomasti sulkea kulku- tai uittoväylä tahi heittää purje- tai uittoväylään pohjalastia tai muuta, joka voi aiheuttaa madaltumista. Kulkuväylällä tarkoitettiin ainakin yleistä kulkuväylää, uittoväylällä käsitettiin ainakin yleistä uittoväylää ja purjeväylällä tarkoitettiin ainakin yleistä purjeväylää.[68] SL 19:15.2:ssa säädettiin:

"Tillstänger man olofligen, utan skadegörelse, som nu är nämnd, *allmän* wäg, gata, *farled* eller *flottled*, eller utkastar man i *segelled* eller *flottled* barlast eller annat, hwaraf uppgrundning förorsakas kan; ware straffet böter." (Kursivointi tässä.)

SL 19:15:stä ei käy ilmi, missä yllä kerrotut väylät sijaitsivat.[69] Carlénin mielestä tässä lainkohdassa sana "*allmän*", siis yleinen, lienee tarkoittanut samaa kuin "*till allmänhetens begagnande upplåten*", siis yleiseen käyttöön luovutettu.[70]

Kamarikollegion (kammarkollegium) kuului 1. 1. 1880 alkaen ja vielä 1. 5. 1881 tutkia ja ratkaista valitusasiat uitto- ja kulkuväylistä järvissä (sjöar) ja virroissa (strömmar) sekä niiden käyttämisen tapa ja ehdot, paitsi että patoamis- ja vahingonkorvauskysymykset kuuluivat tuomioistuimen tutkittavaksi erityisten säännösten mukaan, KKI 4,2 §:n b kohta ja KKI:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös. Aiemmin olen tuonut julki kuninkaan 8. 4. 1811 antaman päätöksen, KB 1811:n. Täten kamarikollegion oli tutkittava maaherran mainitun päätöksen nojalla antamasta päätöksestä tehty valitus.[71]

30. 5. 1873 annetun LLS 1.1 §:n ja 7.1 §:n mukaan[72] Länsipohjan (Westerbotten) ja Norrbottenin (Norrbotten) läänin lapinmaiden erottami-

lagberedningens förslag 1879 s. 84—87 ja 122—123, *Matzen* s. 63, oikeustapaus **HD 1885:66**, TLLF 1886 s. 514—529, *Åström* s. 130—134, 137 ja 142, *Betänkande 1911* s. 174—175, Lindmanin näkemys *Diskussion, FT 1918* s. 663, *Yttrande, FT 1918* s. 690, *Ernberg* s. 79, *SOU 1946:3* s. 22—23 ja *Holmbäck, Vattenrätt* s. 138—139.

[68] Ks. *Nya lagberedningens förslag 1879* s. 233, *Vattenrätts-förordningen* s. 10, *Jägerskiöld* s. 176 ja *Jägerskiöld, Om Seffle kanalbolag* s. 152.

[69] Ks. *Jägerskiöld, Om Seffle kanalbolag* s. 152—153 ja 156.

[70] *Carlén* s. 8 ja 331—332.

[71] Lavin on samaa mieltä, *Lavin* s. 109 ja 464.

[72] Nämä säännökset tulivat voimaan EFC:n mukaisesti ja olivat voimassa vielä 1. 5. 1881.

sessa kruununmaista kruunulle ja muille puutavaran omistajille pidätettiin oikeus uittaa puutavaraa kaikissa vesistöissä, joissa uittoväylä oli tai voitiin perata.[73]

Edellä tarkasteltuna aikana 1. 9. 1736—1. 5. 1881 jokaisella oli oikeus uittaa puutavaraa valta-, purje-, vene-, uitto- ja kulkuväylissä yllä kerrotun mukaisesti. Sen sijaan tänä aikana jokainen ei saanut uittaa puutavaraa näiden väylien ulkopuolella.[74]

Yleinen uittoväylä (allmän flottled) pysytettiin 1. 5. 1881 vesistöissä, joissa FLF:n voimaantullessa 1. 5. 1881 yleisesti uitettiin tai uitto oli sallittua tähän asti voimassa olleen lain tai erityisten määräysten perusteella, FLF 2 § ja FLF:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös.[75] Uitolla tarkoitettiin vain puutavaran irrallaan uittamista, FLF 1—2 § ja 14 §.[76]

1. 5. 1881 pysytettiin yleinen uittoväylä vain niissä vesistöissä, joissa FLF:n voimaantullessa jokainen sai uittaa puutavaraa irrallaan. Tätä edellytti FLF 1 §, jonka mukaan jokainen sai uittaa puutavaraa irrallaan yleisessä uittoväylässä. Näet 1. 5. 1881 pysytetty yleinen uittoväylä oli myös FLF 1 §:n mukainen yleinen uittoväylä. Mainittuna ajankohtana pysytettiin yleinen uittoväylä ainakin BB 20:3:n ensimmäisen virkkeen mukaisissa valta-, purje- ja veneväylissä sekä FKS 11 §:n ensimmäisen virkkeen mukaisissa valtaväylissä.[77]

1. 5. 1881 säilytetty yleinen uittoväylä voi sijaita Ruotsissa olevassa vesistössä, jopa Ruotsiin kuuluvassa osassa Ruotsin ja Suomen välisen valtakunnanrajan kulkemasta tai leikkaamasta vesistöstä[78] ja jopa Ruotsiin kuuluvassa osassa Ruotsin ja Norjan välisen valtakunnanrajan kulkemasta tai leikkaamasta vesistöstä. FLF:ssä ei suljettu ainuttakaan Ruotsissa olevaa vesistöä tai sen osaa FLF:n soveltamisalan ulkopuolelle. Tosin FLF 13 §:ssä säädettiin, että kuningas antaa yksityiskohtaisempia määräyksiä uittoväylän perustamisesta ja käyttämisestä. Tämän mukaisesti kuningas antoi FS:n, FS:n johdanto. FS tuli voimaan 1. 5. 1881, FS:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös. FS 26

[73] Ks. *Kinnman* s. 281.

[74] Ks. *Åström* s. 141—143.

[75] Ks. oikeustapaukset **HD 1885:46**, NJA, Afd. I., Tidskrift för Lagskipning 1885 s. 138—143, **HD 1905:216**, NJA, Afd. I., Tidskrift för Lagskipning 1905 s. 537—540, **HD 1906:107**, NJA, Afd. I., Tidskrift för Lagskipning 1906 s. 278—283, **HD 1908:17**, NJA, Afd. I., Tidskrift för Lagskipning 1908 s. 37—39 ja **HD 1908:124**, NJA, Afd. I., Tidskrift för Lagskipning 1908 s. 275—277. Vesistön käsitteestä ks. *SOU 1946:3* s. 25 ja 27.

[76] Kinnman väittää virheellisesti, että FLF olisi koskenut kiinteiden lauttojen uittoa (flottning i fasta flottar), ks. *Kinnman* s. 281.

[77] Ks. *Nya lagberedningens förslag 1879* s. 164—166, *Åström* s. 143—145, *Andersson G.* s. 349, *Betänkande 1917* s. 185—186 ja *SOU 1946:3* s. 25. Ks. myös *af Klintberg* s. 238.

[78] Ks. kuitenkin *Betänkande 1866* s. 61, *Nya lagberedningens förslag 1879* s. 237—238, *Förslag 1893* s. 38, *Betänkande 1912* s. 11 ja *Hermelin* s. 4.

§:n mukaan mitä FS:ssä säädettiin, ei soveltunut Suomea vastaan oleviin rajajokiin. Joka tapauksessa 1. 5. 1881 säilytetty yleinen uittoväylä ei voinut sijaita 18. 1. 1913 alkaen Ruotsiin kuuluvissa osissa Tornionjoesta ja Muonionjoesta, FLF (SFS 1912:323) 14 §:n ensimmäinen virke ja KTL.

> Kuningas ei määrännyt koskaan FSL 17 §:n mukaisesti 30. 12. 1893 annettua metsäntuotteiden uittoa Ruotsin ja Suomen välisissä rajajoissa koskevaa FSL:lää tulemaan voimaan.[79]

Jos yleinen uittoväylä oli ollut FLF:n tullessa voimaan eli siis 1. 5. 1881 ja jos uittoa ei ollut järjestetty siinä sittemmin, siinä pysytettiin yleinen uittoväylä 1. 1. 1920, jos FLF:n voimassaoloaikana eli siis 1. 5. 1881—31. 12. 1919 ainakin tiettyinä perättäisinä vuosina siinä harjoitetulla uitolla oli ollut jonkin verran merkitystä (åtminstone vissa år i leden idkats flottning av någon betydelse), FLF:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös, VL 1918 (SFS 1919:425) 6:1.1—2 ja VL 1918:n (SFS 1919:425) lopussa olevan ensimmäisen numeroimattoman pykälän 1 momentti ja toisen numeroimattoman pykälän 1 momentti sekä FL 85.1,1 § ja 86.1 §.[80] Tällainen uittoväylä sijaitsi vesialueella, VL 1918 (SFS 1919:425) 6:1.1—2. Uitolla tarkoitettiin vain puutavaran irrallaan uittamista, FLF 1 §, FLF 14 §, FLF (SFS 1912:323) 14 §, FF 1 §, FF:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös, VL 1918 (SFS 1920:459) 5:1 ja VL 1918:n (SFS 1920:459) lopussa olevan ensimmäisen numeroimattoman pykälän 1 momentti ja toisen numeroimattoman pykälän 1 momentti. Uiton järjestäminen sittemmin tarkoitti viranomaisen päätöksellä tapahtunutta muuta uiton järjestämistä kuin yleisen uittoväylän perustamista 1. 5. 1881 jälkeen, mutta ennen 1. 1. 1920, VL 1918 (SFS 1919:425) 6:1.1—2.[81]

Jos vesialueella (i vattenområde) oli 1. 1. 1920 yleinen uittoväylä, joka oli

---

[79] Ks. FSL, MTL:n johdanto, KTL ja SMK. Ks. myös *Lang, Luennot* s. 170, *Betänkande 1912* s. 11, *Prop. 1912:100* s. 8, *Hermelin* s. 4, *KM 1947:24* s. 30, *Haataja, II* s. 473 ja *Sundquist* s. 34. — Andersson laati kartan Ruotsin yleisistä ja yksityisistä uittoväylistä vuonna 1907, ks. *Andersson G.* s. 349—352 sekä tafl. 2. Ks. myös Winbergin arvio kartan oikeellisuudesta, *Winberg* s. 3073—3075.

[80] Ks. *Ernberg* s. 79—80 ja *Holmbäck, Vattenrätt* s. 192.

[81] Ks. Sandströmin ja Lindmanin käsitykset, *Diskussion, FT 1918* s. 667, *Yttrande, FT 1918* s. 691 ja *Ernberg* s. 79—80. Viranomaisen, kuninkaan käskynhaltijan, sanotunlaisesta oikeudesta säädettiin FLF:ssä, FLF (SFS 1912:323) 14 §:ssä, FS:ssä ja FS (SFS 1898:92) 11 §:ssä. Ks. nämä säännökset. Vaikeudesta päättää kerrotussa tapauksessa, oliko vesialueella 1. 1. 1920 yleinen uittoväylä, ks. *Prop. 1919:4* s. 108 ja oikeustapaukset **HD 4. 12. 1924**, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1924, not. A 609, **HD 5. 12. 1924**, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1924, not. A 610, **HD 5. 12. 1924**, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1924, not. A 611, **HD 5. 12. 1924**, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1924, not. A 612, **HD 5. 12. 1924**, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1924, not. A 613, **HD 5. 12. 1924**, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1924, not. A 614 ja **HD 5. 12. 1924**, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1924, not. A 615. Ks. myös *Betänkande 1917* s. 187.

perustettu sen jälkeen kun FLF oli tullut voimaan eli siis 1. 5. 1881 tai tämän jälkeen,[82] yleinen uittoväylä pysytettiin edelleen 1. 1. 1920, FLF:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös, VL 1918 (SFS 1919:425) 6:1.1 ja VL 1918:n (SFS 1919:425) lopussa olevan toisen numeroimattoman pykälän 1 momentti. Yleisen uittoväylän perustamisella käsitettiin yleisen uittoväylän perustamista FLF:n, FLF (SFS 1912:323) 14 §:n, FS:n ja FS (SFS 1898:92) 11 §:n mukaisesti.

Vesialueella 1. 1. 1920 ollut yleinen uittoväylä pysytettiin edelleen mainittuna ajankohtana, jos tässä väylässä uitto oli järjestetty viranomaisen päätöksellä sen jälkeen kun FLF oli tullut voimaan eli siis 1. 5. 1881 tai tämän jälkeen ja jos tämä väylä oli perustettu ennen FLF:n voimaantuloa, FLF:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös, VL 1918 (SFS 1919:425) 6:1.1 ja VL 1918:n (SFS 1919:425) lopussa olevan toisen numeroimattoman pykälän 1 momentti. Uitolla tarkoitettiin vain puutavaran irrallaan uittamista, FLF 1 §, FLF 14 §, FLF (SFS 1912:323) 14 §, FF 1 §, FF:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös, VL 1918 (SFS 1920:459) 5:1 ja VL 1918:n (SFS 1920:459) lopussa olevan ensimmäisen numeroimattoman pykälän 1 momentti ja toisen numeroimattoman pykälän 1 momentti. Yleisen uittoväylän järjestämisellä käsitettiin sen järjestämistä kuninkaan käskynhaltijan päätöksellä FLF:n, FLF (SFS 1912:323) 14 §:n, FS:n ja FS (SFS 1898:92) 11 §:n mukaisesti.[83]

1. 1. 1920 pysytettiin yleinen uittoväylä vain, jollei sitä ollut lakkautettu viimeistään 31. 12. 1919. Suomea vastaan olevan rajajoen ulkopuolella sijaitseva yleinen uittoväylä oli lakkautettavissa säädetyin edellytyksin 1. 5. 1881—31. 12. 1919 ja vielä tämän jälkeenkin, jos sen mainittuna aikana vireille laitettu lakkauttamisasia oli vireillä vielä 1. 1. 1920, FS 23 §, FS 26 §, FS:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös, VL 1918:n (SFS 1919:425) lopussa oleva ensimmäisen numeroimattoman pykälän 1 momentti ja toinen numeroimaton pykälä sekä FL 85.1,2 §.

Yllä tarkasteltu 1. 1. 1920 pysytetty yleinen uittoväylä ei sijainnut Ruotsin ja Suomen välisen valtakunnanrajan kulkemassa tai leikkaamassa Tornionjoessa tai Muonionjoessa, siltä osin kuin nämä joet kuuluivat Ruotsiin. Tämä käy

[82] Ks. *Betänkande 1904* s. 288.

[83] Ks. Sandströmin ja Lindmanin näkemykset, *Diskussion, FT 1918* s. 667, *Yttrande, FT 1918* s. 691 ja *Ernberg* s. 79—80. Oli helppoa selvittää, oliko vesialueella 1. 1. 1920 kuninkaan käskynhaltijan 1. 5. 1881 tai tämän jälkeen perustama tai järjestämä yleinen uittoväylä, koska kukin kuninkaan käskynhaltija oli velvollinen merkitsemään rekisteriin käskynhaltijan luona vireillepannut yleistä uittoväylää koskevat asiat, ks. ÄVC. Ks. myös *Betänkande 1917* s. 184—185 ja 187 sekä *Prop. 1919:4* s. 108. — Ks. Hellströmin vuonna 1913 laatimaa karttaa tärkeähköistä uittoväylistä, *Hellström* s. 277 ja liite. Ks. myös Svenska Trävaruexportföreningen nimisen yhdistyksen vuonna 1914 laatimat kartat Pohjois-Ruotsin yleisistä uittoväylistä, *Betänkande 1917* liitteet Blad 1—4.

ilmi jo VL 1918:n (SFS 1919:425) lopussa olevan ensimmäisen numeroimattoman pykälän 3 momentista, jonka mukaan uittoväylän perustamisesta, laajentamisesta tai parantamisesta Tornionjokeen ja Muonionjokeen oli voimassa, mitä siitä oli erikseen säädetty. Tämä 3 momentti tuli voimaan 1. 1. 1920, VL 1918:n (SFS 1919:425) lopussa olevan toisen numeroimattoman pykälän 1 momentti. Niin ikään sanottua tukee FL 84.2 §, jonka mukaan mitä FL:ssä säädettiin, ei soveltunut Tornionjokeen ja Muonionjokeen. FL tuli voimaan 1. 1. 1920, FL 86.1 §. FL:ssä annettiin VL 1918 (SFS 1919:425) 6:15:n mukaisesti yksityiskohtaisempia määräyksiä yleisen uittoväylän käyttämisestä ja siellä uittavien uittoyhdistyksestä.

> Ruotsin ja Venäjän välillä 3. 7. 1917 tehty selityskirja ja siihen liittyvät säännöt metsäntuotteiden uittamisesta Tornion ja Muonion rajajoissa tulivat voimaan 3. 7. 1917[84] ja olivat voimassa 1. 1. 1920, ks. Uittoselityskirja ja SVS.[85] MTL:lään sisältyvä sääntö, jonka 15 § muutettiin 13. 6. 1913 annetulla lailla, metsäntuotteiden uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tuli voimaan Ruotsissa 1. 1. 1918, ks. MTL, MTL (SFS 1913:73) ja SMK.[86]

VSK 4 art:n mukaan yhteisillä järvillä (ruotsiksi sjöar, norjaksi indsjøer) ja vesistöillä (ruotsiksi vattendrag, norjaksi vasdrag) tarkoitettiin 1) järviä ja vesistöjä, jotka muodostivat Ruotsin ja Norjan välisen rajan, 2) muutoin sekä Ruotsin että Norjan alueella sijaitsevia järviä ja vesistöjä sekä 3) järviä ja vesistöjä, joilla oli laskukohta 1 tai 2 kohdan mukaisiin järviin tai vesistöihin.[87] VSK tuli voimaan 1. 1. 1906, VSK 5 art.[88] 1. 1. 1920 pysytetty yleinen uittoväylä voi sijaita Ruotsiin kuuluvassa osassa VSK 4 art:n mukaisista yhteisistä järvistä ja vesistöistä.[89] Norjan asukkailla (ruotsiksi inbyggare, norjaksi indvaanere) oli samat oikeudet ja edut kuin Ruotsin asukkailla avata ja säilyttää uittoväylä sekä käyttää uittoväylää Ruotsiin kuuluvissa osissa VSK 4 art:n mukai-

---

[84] Sundquist väittää virheellisesti, että voimaantulopäivä olisi ollut 23. 11. 1917, *Sundquist* s. 46.

[85] Ks. jäljempänä 4.2.1 kohdassa tarkasteltava **Oulun läänin maaherran ja kuninkaan Norrbottenin läänin käskynhaltijan 30. 4. 1927** antama yhteinen päätös ja *KM 1947:24* s. 31. Vrt. *Puustinen* s. 112—114. Uittoselityskirja 2 §:ää muutettiin, ks. SSop 31/1927 tai SÖ 1927:29 sekä SASopS 10/1933 tai SÖ 1933:8. Ks. myös VIAL 1 § ja 10 §. — Uittoselityskirja muutoksineen ja siihen liittyvät säännöt lakkasivat olemasta voimassa 9. 7. 1949, Uittosopimuksen johdanto, Uittosopimus VII art:n 1 ja 2 momentti sekä SVA 1949.

[86] Vrt. *Sundquist* s. 36. Mainittu sääntö kumottiin 1. 9. 1949, GML ja GMK. Ks. *Haataja, II* s. 473—475. Nordquist väittää virheellisesti, että MTL olisi ollut voimassa vielä vuonna 1959, *Nordquist* s. 446.

[87] Vesistön käsitteestä ks. *Betänkande 1929* s. 45.

[88] VSK oli voimassa 31. 7. 1931 saakka, VFK:n alussa mainittu ratifioimisasiakirjojen vaihtoajankohta ja VFK 35 art:n ensimmäinen ja kolmas virke.

[89] Ks. oikeustapaus **RegR 14. 6. 1923**, RÅ 1923 not. Jo. 40.

sista yhteisistä järvistä ja vesistöistä, VSK 3—4 art.[90] Näistä oikeuksista ja eduista säädettiin mm. VL 1918 (SFS 1919:425) 6:1:ssä.[91] VL 1918:ssa (SFS 1919:425) ei ollut tämän lain lopussa olevan ensimmäisen numeroimattoman pykälän 3 momenttia vastaavaa säännöstä, joka olisi rajannut Ruotsiin kuuluvat osat sanotuista yhteisistä järvistä ja vesistöistä lain soveltamisalan ulkopuolelle. FL:ssä ei ollut FL 84.2 §:ää vastaavaa säännöstä, joka olisi sulkenut Ruotsiin kuuluvat osat sanotuista yhteisistä järvistä ja vesistöistä lain soveltamisalan ulkopuolelle.[92]

VL 1918 (SFS 1919:425) 6:1.3:n mukaisesti säädettiin erillislailla siitä, kuinka oli ratkaistava, missä aikaisemmin perustettu yleinen uittoväylä VL 1918 (SFS 1919:425) 6:1.1—2:n mukaisesti säilytettiin, ks. VFL, VFL (SFS 1921:42) ja VFL (SFS 1922:56).[93]

1. 1. 1920—31. 12. 1983 voitiin perustaa hakemuksesta säädetyin edellytyksin yleinen uittoväylä vesistöön, järveen tai muuhun veteen, joka ei ollut Ruotsiin kuuluva osa Tornionjoesta tai Muonionjoesta, VL 1918 (SFS 1919:425) 6:2, VL 1918:n (SFS 1919:425) lopussa olevan ensimmäisen numeroimattoman pykälän 3 momentti ja toinen numeroimaton pykälä ja VIL 1—2 § sekä 4 §:n ensimmäinen virke.[94]

1. 1. 1920—31. 12. 1983 voitiin lakkauttaa hakemuksesta säädetyin edellytyksin yleinen uittoväylä, joka ei sijainnut Ruotsiin kuuluvassa osassa Tornionjokea tai Muonionjokea, VL 1918 (SFS 1919:425) 6:27.1—2, VL 1918:n (SFS 1919:425) lopussa olevan ensimmäisen numeroimattoman pykälän 3 momentti ja toinen numeroimaton pykälä, VL 1918 (SFS 1969:396) 6:27.1—2, VL 1918:n (SFS 1969:396) lopussa oleva numeroimaton voimaantulopykälä, VL 1918:n (SFS 1976:998) johdanto ja lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös ja VIL 1—2 § sekä 4 §:n ensimmäinen virke.[95]

Ne yleiset uittoväylät, jotka olivat FAL:n voimaantullessa 1. 1. 1984,[96] katsotaan FAL:n mukaisiksi yleisiksi uittoväyliksi, FAL:n lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 momentin ensimmäinen virke sekä 2 momentti. 1. 1.

[90] Ks. asukas sanan tulkinnasta *Betänkande 1929* s. 58 ja *St. prp. nr. 60/1930* s. 21, 44 ja 47.

[91] Ks. *Indstilling 1904/1905* s. 27—28 ja *St. prp. nr. 60/1930* s. 21 ja 44.

[92] Ks. VIAL 1 § ja 10 §.

[93] Ks. *Lindman, FT 1917* s. 633—634, *Smedberg, SVP 1923:8* s. 16—17 ja *Gärde* s. 396. Ks. Ruotsin uittoväylistä vuosina 1856—1919, *Smedberg* s. 861—865. Ks. myös Richard Smedbergin laatimaa karttaa Ruotsin yleisistä uittoväylistä vuonna 1922, *Winberg* s. 3086. VFL muutoksineen kumottiin 1. 1. 1984, FAL:n lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 momentti.

[94] Ks. näiden lainkohtien lisäksi VL 1918 (SFS 1919:425) 6:3, VL 1918 (SFS 1976:998) 6:3, VL 1918:n (SFS 1976:998) lopussa oleva numeroimaton voimaantulopykälä, VL 1918 (SFS 1919:425) 6:20, VL 1918 (SFS 1954:124) 6:20, VL 1918:n (SFS 1954:124) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 momentti sekä VL 1918 (SFS 1919:425) 6:21—22.

[95] Ks. nämä lainkohdat.

[96] Ks. *SOU 1977:27* s. 421 ja *Prop. 1981/82:130* s. 640.

1984 olleet FAL:n mukaisiksi yleisiksi uittoväyliksi katsotut yleiset uittoväylät eivät sijainneet Ruotsiin kuuluvissa osissa Uittosopimus I art:n mukaisesta Tornionjoen suun ulkopuolella olevasta merialueesta, Tornionjoesta tai Muonionjoesta. Tämä käy ilmi Tornionjoen ja Muonionjoen osalta jo VL 1918:n (SFS 1919:425) lopussa olevan ensimmäisen numeroimattoman pykälän 3 momentista, joka kumottiin VIL 1—2 §:n mukaan 1. 1. 1984, ja FL 84.2 §:stä, joka on voimassa vielä.

> Tornionjoen suun ulkopuolella olevalla merialueella, Tornionjoessa ja Muonionjoessa puutavaran uittoa 9. 7. 1949 alkaen sääntelee ja sääntelee edelleen Uittosopimus, jonka liitteenä on säännöt puutavaran uitosta Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä. Näistä säännöistä käytän tässä tutkimuksessa ilmausta **Uittoväyläsäännöt**. Ks. Uittosopimus, mainitut säännöt ja SVA 1949.[97] Kaksi uutta pykälää lisättiin näihin sääntöihin, sopimus (SASopS 27/1964 ja SÖ 1964:28). Ks. tämä lisäys. Lisäys tuli voimaan 10. 7. 1964 ja on edelleen voimassa, SVA 1964 ja sopimuksen (SÖ 1964:28) loppu. Niin ikään Uittolisäsopimus sääntelee puutavaran uittoa Tornionjoen suun ulkopuolella olevalla merialueella, Tornionjoessa ja Muonionjoessa. Sopimuksen liitteenä on lisäys sääntöön, joka koskee uittoa Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä. Ks. Uittolisäsopimus ja liite. Uittolisäsopimus ja liite tulivat voimaan 1. 1. 1972 ja ovat vielä voimassa, Uittolisäsopimuksen lopussa ennen liitettä oleva voimaantulosäännöksen kolmas virke, LVA ja Rajajokisopimus 10 luvun 3 art.[98]
>
> GML:n ensimmäisessä kappaleessa säädetään, että Uittosopimus 1—5 art. ja Uittosopimuksen liitteenä oleva säännöt puutavaran uitosta Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä ovat voimassa Ruotsissa kuninkaan määräämästä päivästä alkaen ja ovat voimassa niin kauan kuin tämä sopimus on voimassa. Tämä sääntely tuli voimaan 1. 9. 1949, GMK. Sääntely on edelleen voimassa. Näihin sääntöihin lisättiin kaksi uutta pykälää lailla (SFS 1964:490). Tämä lisäys tuli voimaan Ruotsissa 10. 7. 1964, GMTK. Lisäys on edelleen voimassa. GMTL:ssä säädetään, että Uittolisäsopimus I—IV art. ja tämän liitteenä oleva lisäys sääntöön, joka koskee uittoa Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä, tulevat voimaan kuninkaan määräämästä ajankohdasta alkaen ja ovat voimassa niin kauan kuin tämä lisäsopimus on voimassa. GMTL tuli voimaan 1. 1. 1972, GMTFK. Tämä laki on yhä voimassa.
>
> Yllä olevasta käy ilmi, että Ruotsissa sopimuksissa sovituista asioista on säädetty vielä laeilla.

1. 1. 1984 pysytetty yleinen uittoväylä voi sijaita Ruotsiin kuuluvassa osassa VFK 1.2 art:n mukaisista vesistöistä (ruotsiksi vattendrag, norjaksi vassdrag). Tällaiset vesistöt ovat kolmenlaisia: 1) Ruotsin ja Norjan välisen rajan muodos-

[97] Ks. myös *NU 1963:2* s. 46 ja 98 sekä *NU 1968:17* s. 83, 96, 112 ja 163.
[98] Ks. Rajajokisopimus 1 luvun 2.2 art., 2 luvun 1 art. ja 8 luvun 1.2 art.

tavat vesistöt, 2) muuten sekä Ruotsin että Norjan alueelle ulottuvat vesistöt ja 3) vesistöt, joilla on laskukohta 1 tai 2 kohdan mukaisiin vesistöihin, VFK 1.2 art. Vesistöillä tarkoitetaan myös järviä (ruotsiksi sjöar, norjaksi innsjøer) ja muita vesijoukkoja (ruotsiksi andra vattensamlingar, norjaksi andre vannsamlinger), VFK 1.3 art:n ensimmäinen virke.

> VFK tuli voimaan 1. 8. 1931, VFK:n alussa mainittu ratifioimisasiakirjojen vaihtoajankohta ja VFK 35 art:n ensimmäinen virke. VFK on voimassa yhä. VRGL, johon sisältyvät VFK 1—33 artiklat, tuli voimaan kuninkaan määräämästä ajankohdasta alkaen ja on voimassa niin kauan kuin tämä sopimus on voimassa, VRGL:n johdanto ja lopussa olevan numeroimattoman pykälän ensimmäinen momentti. VRGL tuli voimaan 1. 8. 1931, VRK. VRGL on voimassa yhä.

Norjan asukkailla (norjaksi innvånere), Norjan valtiolla, norjalaisilla maakäräjillä (norjaksi fylkeskommuner) ja Norjan kunnilla sekä yhtiöillä, yhdistyksillä tai säätiöillä, joilla on kotipaikka Norjassa, ovat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin Ruotsin asukkailla (ruotsiksi inbyggare), Ruotsin valtiolla, ruotsalaisilla maakäräjillä (ruotsiksi landsting) ja Ruotsin kunnilla sekä yhtiöillä, yhdistyksillä ja säätiöillä, joilla on kotipaikka Ruotsissa, VFK 26 art. ja 32 art. Nämä oikeudet ja velvollisuudet ovat VFK 1.2 art:n mukaisten vesistöjen Ruotsiin kuuluvissa osissa, VFK 26 art. ja 32 art. Ne koskevat uittoväylän avaamista, säilyttämistä ja käyttämistä, VFK 26 art. ja 32 art.[99] Niistä säädetään FAL:ssa sekä FL:n ja sen muutosten säännöksissä.[100] Tätä tukee myös VL 1918:n (SFS 1919:425) lopussa olevan ensimmäisen numeroimattoman pykälän 3 momentin, FL 84.2 §:n ja FL (SFS 1983:649) 84 §:n vastakohtaispäätelmä.[101]

FAL:n lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 momentin ensimmäisen virkkeen ja 2 momentin mukaan 1. 1. 1984 ollut yleinen uittoväylä katsotaan FAL:n mukaiseksi yleiseksi uittoväyläksi. Näin ollen tänä ajankohtana olleeseen ja yhä olevaan yleiseen uittoväylään sovelletaan FAL:lia ja FL:n sekä tämän muutosten voimassa olevia säännöksiä. Niinpä 1. 1. 1984 ollut ja vielä oleva yleinen uittoväylä on laajennettavissa/lakkautettavissa samoin edellytyksin kuin FAL:n mukaan perustettu/laajennettu yleinen uittoväylä.[102] Yleisen uittoväylän perustaminen merkitsee sitä, että uusi yleinen uittoväylä syntyy.

[99] Ks. kuitenkin VFK 1 art., 3 art., 26 art. ja 29 art. sekä VRTL (SFS 1983:1010) 23 § ja VRTL:n (SFS 1983:1010) lopussa olevan numeroimattoman säännöksen ensimmäinen virke.

[100] Ks. *St. prp. nr. 60/1930* s. 21 ja 44.

[101] Ks. nämä lainkohdat. Lääninhallitus (länsstyrelsen) oli velvollinen 1. 1. 1984 pitämään luetteloa alueellaan olevista yleisistä uittoväylistä, ks. FL (SFS 1977:671) 76 a § ja tämän lain lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 momentti.

[102] Ks. kuitenkin FL 86.1—3 §, FL (SFS 1977:671) 86.1—3 §, *Silfverbrand* s. 2145—2149 ja *SOU 1950:27* s. 177 ja 206. — Lääninhallituksen on pidettävä luetteloa lääninsä alueella olevista yleisistä uittoväylistä, FL (SFS 1977:671) 76 a §.

Yleisen uittoväylän laajentaminen käsittää jo olevan yleisen uittoväylän pituuden tai leveyden lisäämisen.

2.2 YLEISEN UITTOVÄYLÄN PERUSTAMISTA TAI LAAJENTAMISTA HAKEMAAN OIKEUTETUISTA

FAL:sta ei käy ilmi, onko yleinen uittoväylä perustettavissa tai laajennettavissa hakemuksetta, sekä hakemuksetta että hakemuksesta, vai hakemuksesta. Yleistä uittoväylää ei saatane perustaa eikä laajentaa hakemuksetta. Sen sijaan yleinen uittoväylä saadaan perustaa tai laajentaa hakemuksesta.

> FAL 1 § vastaa mm. VL 1918 (SFS 1919:425) 6:2:ta.[103] VL 1918 (SFS 1919:425) 6:2:sta käy ilmi, että yleinen uittoväylä oli perustettavissa hakemuksesta. Kuitenkaan lainkohdasta ei ilmene hakija, jonka hakemuksesta yleinen uittoväylä oli perustettavissa.[104] FL (SFS 1983:649) 5 a §:n ensimmäisestä momentista käy ilmi: se, joka on hakenut yleisen uittoväylän perustamista tai laajentamista.[105]

Oikeus hakea yleisen uittoväylän perustamista tai laajentamista on ainakin sillä, joka panisi kuntoon yleisen uittoväylän ja sillä, joka uittaisi puutavaraa siellä.

2.3 YLEISEN UITTOVÄYLÄN PERUSTAVISTA TAI LAAJENTAVISTA VIRANOMAISISTA

Hallituksella (regeringen) tai sen määräämällä viranomaisella on oikeus perustaa yleinen uittoväylä ja laajentaa tätä, FAL 4.1 §.[106] Ilmeisesti yleisen uittoväylän perustamista tai laajentamista on haettava siltä viranomaiselta, jolla on ensimmäisenä asteena oikeus päättää yleisen uittoväylän perustamisesta tai laajentamisesta.

Jos hallitus on määrännyt, että jokin muu viranomainen päättää yleisen uit-

---

[103] Ks. Förslag till Lag om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled 1 §, *Prop. 1981/82:130* s. 61 ja pykäläehdotuksen perustelut, mts. 387, 638 ja 640 verrattuna FAL 1 §.

[104] Ljungmanin mielestä yleinen uittoväylä voitiin perustaa kenen tahansa kansalaisen aloitteesta, *Ljungman, Ersättningsfrågor* s. 299—300.

[105] Ks. tämä lainkohta.

[106] Hallituksen määräämäksi viranomaiseksi kaavailtiin lääninhallitusta, *Prop. 1982/83:26* s. 39, 42, 134—135, 146—147 ja 150.

toväylän perustamisesta tai laajentamisesta, niin sen päätöksestä saadaan valittaa hallitukselle, FAL 4.2 §.

2.4 YLEISEKSI UITTOVÄYLÄKSI JÄÄVÄSTÄ ALUEESTA

FAL:sta ei käy ilmi, mihin alueeseen yleinen uittoväylä on perustettavissa ja laajennettavissa. Edellä 2.2 kohdassa olen jo todennut, että FAL 1 § vastaa mm. VL 1918 (SFS 1919:425) 6:2.1:tä. Tämän lainkohdan mukaan yleinen uittoväylä oli perustettavissa vesistöön (vattendrag), järveen (sjö) tai muuhun veteen (annat vatten), jossa ei ollut yleistä uittoväylää. Täten yleinen uittoväylä on perustettavissa ja laajennettavissa vesistöön, järveen tai muuhun veteen, jossa ei ole yleistä uittoväylää. Vesistöllä tarkoitetaan juoksevaa vettä.[107] Muulla vedellä tarkoitetaan ainakin mereen laskevan joen suun ulkopuolella olevaa meren lahtea.[108]

Yleinen uittoväylä on perustettavissa ja laajennettavissa myös keinotekoiseen vesistöön, järveen tai muuhun veteen. Näin on perusteltua tulkita FAL 1 §:ää. Yllä olen jo tuonut julki, että pykälä vastaa VL 1918 (SFS 1919:425) 6:2:ta. Tämän lainkohdan mukaan yleinen uittoväylä oli perustettavissa myös keinotekoiseen vesistöön, järveen tai muuhun veteen.[109]

FAL 1 §:n ja 3—4 §:n mukaista yleistä uittoväylää ei saa perustaa eikä laajentaa Ruotsiin kuuluvaan osaan Uittosopimus I art:n mukaisesta Tornionjoen suun ulkopuolella olevasta merialueesta, Tornionjoesta tai Muonionjoesta, FL (SFS 1983:649) 84 §, Uittosopimus, Uittoväyläsäännöt, näihin tehty lisäys (SASopS 27/1964 ja SÖ 1964:28), Uittolisäsopimus, tämän liite, Rajajokisopimus 1 luvun 2.2 art., 2 luvun 1 art. ja 8 luvun 1.2 art., GML, GML (SFS 1964:490) sekä GMTL.

Yleinen uittoväylä saadaan perustaa ja laajentaa Ruotsiin kuuluvaan osaan VFK 1.2 art:n mukaisista vesistöistä, FAL 1 § ja 3—4 §.

---

[107] Ks. Förslag till Lag om ändring i vissa delar av vattenlagen 6:2.1, *Prop. 1919:4* s. 1—2 ja 4 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 85, 109, 203, 205, 233 ja 238 verrattuna VL 1918 (SFS 1919:425) 6:2.1.

[108] Ks. Förslag till Lag om ändring i vissa delar av vattenlagen 6:2.1, *Prop. 1919:4* s. 1—2 ja 4 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 85, 109—111, 203, 205, 233 ja 238 verrattuna VL 1918 (SFS 1919:425) 6:2.1. Ks. myös *Lindman, FT 1919* s. 847, oikeustapaus **RegR 18. 11. 1930**, RÅ 1930 not. Jo. 68, *Winberg* s. 3088 ja *Holmbäck, Vattenrätt* s. 194.

[109] Ks. Förslag till Wattenlag 4:2, *Betänkande 1917* s. 3 ja 18 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 191.

2.5 PUUTAVARAN UITOSTA YLEISESSÄ UITTOVÄYLÄSSÄ KULJETUSTOIMINTANA

FL (SFS 1983:649) 1 §:stä ei käy ilmi, millaista kuljetustoimintaa on uitto yleisessä uittoväylässä. Uitolla yleisessä uittoväylässä tarkoitetaan irtouittoa. Siinä annetaan puutavaran virrata eli soljua eteenpäin irrallaan, sallitaan puutavaran virrata eteenpäin sidottuina kimppuina tai pienehköinä nippuina taikka puutavaraa kuljetetaan eteenpäin kehäpuomin sisässä. Uitolla yleisessä uittoväylässä tarkoitetaan myös nippu-uittoa. Siinä kuljetetaan hinaamalla tai vastaavalla tavalla puutavaraa yhteensidottuina lauttoina.[110] Uitettava puutavara on havu- tai lehtipuuta.

2.6 VÄLIAIKAISESTA LUVASTA A:STA UITTAA PUUTAVARAA YLEISEKSI UITTOVÄYLÄKSI HAETULLA VESIALUEELLA

2.6.1 Puutavaran uiton väliaikaisen luvan a:n varaisuudesta

Uitto, tarkasti sanottuna väliaikainen uitto (interimsflottning), on luvan (tillstånd) varaista vesialueella, jossa ei ole yleistä uittoväylää, jossa on uitettu useita vuosia, jossa olosuhteiden muutoksen vuoksi ei voida enää uittaa ilman kohtuuttomia kustannuksia ja johon on haettu yleisen uittoväylän perustamista, mutta päätöstä tähän hakemukseen ei ole vielä annettu, FL (SFS 1983:649) 21 §. Tällaisesta luvasta käytän ilmausta **väliaikainen lupa a**. Mainittu uitto kuljetustoimintana on samanlaista kuin edellä 2.5 kohdassa esitetty uitto yleisessä uittoväylässä kuljetustoimintana.[111] Yllä kerrotussa tapauksessa nippu-uittona yleisessä uittoväylässä pidettävä toiminta yleisen uittoväylän ulkopuolella on puutavaran uittoa eikä vesiliikennettä (sjöfart). Sen sijaan yllä kerrottua tapausta lukuun ottamatta nippu-uittona yleisessä uittoväylässä pidettävä toiminta yleisen uittoväylän ulkopuolella on vesiliikennettä.

Vesialueella useita vuosia tapahtunut uittaminen on perustunut vesialueen

[110] Ks. Förslag till Lag om ändring i lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled 1 §, *Prop. 1982/83:26* s. 2 ja pykäläehdotuksen perustelut, mts. 39, 42—43, 134—135, 146—147 ja 150 verrattuna FL (SFS 1983:649) 1 §. Vrt. kumotut FL 1 § ja 84.1 §. Ks. *Betänkande 1917* s. 483, *Lindberg K. E.* s. 2, Lindmanin käsitys, *Diskussion, FT 1918* s. 683—684, *KM 1939:3* s. 174 ja 189, *KM 1947:24* s. 52, *Hällfors, VV 1950* s. 139, *SOU 1950:27* s. 113—114, *Eberstein, Speciell privaträtt* s. 323, *Holmbäck, Vattenrätt* s. 196—197, *Haataja, II* s. 189, av. 1, *af Klintberg* s. 236, *Haara* s. 6300, *NU 1968:17* s. 162—163 ja *SOU 1977:27* s. 230.

[111] Vrt. Förslag till Lag om ändring i lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled 1 §, *Prop. 1982/83:26* s. 2 ja lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 39, 42—43, 134—135, 146—147 ja 150. Ks. *SOU 1977:27* s. 230.

omistajan kanssa tehtyyn sopimukseen tai hiljaiseen hyväksymiseen. Olosuhteiden muutos, jonka vuoksi vesialueella ei voida enää uittaa ilman kohtuuttomia kustannuksia, on sopimukseen tai hiljaiseen hyväksymiseen perustuvan oikeuden uittaa lakkaaminen ja vesialueen omistajan kieltäytyminen jatkamasta sopimusta tai hiljaista hyväksymistä tahi vesialueen omistajan vaatima suuri korvaus sopimuksen tai hiljaisen hyväksymisen jatkamisesta, jos uittaja ei voi hyväksyä vaatimusta.[112]

Vesialueen omistaja ja tämän luvalla muukin saa uittaa puutavaraa ilman väliaikaista lupaa a:ta tämän omistajan vesialueella siihen asti, kunnes saa lainvoiman päätös, jolla vesialueesta tulee yleistä uittoväylää.[113]

Jos hakemukseen saada perustaa yleinen uittoväylä on annettu päätös, mutta se ei ole vielä saanut lainvoimaa, sen antamisen ja sen lainvoimaiseksi tulon välisenä aikana saadaan myöntää väliaikainen lupa a, ks. FL (SFS 1983:649) 17.1 § ja 21 §.[114]

Kotitarvepuutavaran (husbehovsvirke) uitto ei ole väliaikaisen luvan a:n varaista vesialueella, jossa puutavaran uitto on tämän luvan varaista, FL (SFS 1977:671) 3 §. Maatalouskiinteistön haltija on uittajana kotitarvepuutavaran uitossa, FL (SFS 1977:671) 3 §. Tällaisessa uitossa kotitarvepuutavara on uitettavana puutavarana, FL (SFS 1977:671) 3 §. Se on peräisin uittajan omasta metsästä, maatalouskiinteistön sisältävän kylän tai talon metsästä tai metsästä, johon maatalouskiinteistön sisältävällä kylällä tai talolla on osuus, FL (SFS 1977:671) 3 §.[115] Kotitarvepuutavaran uitto kuljetustoimintana on samanlaista kuin puutavaran uitto yleisessä uittoväylässä kuljetustoimintana.[116] Esitetty oikeus maatalouskiinteistön haltijalla on riippumatta siitä, rajoittuuko maatalouskiinteistö, kylä tai talo yleiseen uittoväylään.[117] Kotitarvepuutavaralla tarkoitetaan vain puutavaraa, jota tarvitaan uudisrakennuksiin, korjauksiin, aitaukseen, polttoaineeksi tai muuhun vastaavanlaiseen tarpeeseen kiinteistöllä.[118]

---

[112] Ks. Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 21 §, *Betänkande 1917* s. 114 ja 122 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 327—328, 365—366 ja 483 verrattuna FL (SFS 1983:649) 21 §.

[113] Ks. *Betänkande 1917* s. 352 ja 357 sekä Lindmanin käsitys, *Diskussion, FT 1918* s. 669. Vrt. *Lindberg K., FTS 1928* s. 43—44.

[114] Ks. myös *Betänkande 1917* s. 366 ja oikeustapaukset **RegR 23. 9. 1920**, RÅ 1920 not. Jo. 105, **RegR 14. 12. 1922**. RÅ 1922 not. Jo. 95, **RegR 19. 9. 1924**, RÅ 1924 not. Jo. 77 sekä **RegR 19. 8. 1926**, RÅ 1926 not. Jo. 43. Vrt. *Lindman, FT 1919* s. 851.

[115] Vrt. *Haataja, II* s. 228, av. 2 ja s. 264, av. 1.

[116] Ks. *SOU 1977:27* s. 423—424.

[117] Ks. *Lindman, FT 1919* s. 851 ja *Haataja, II* s. 264, av. 1. Vrt. *Lindberg K., FTS 1928* s. 40.

[118] Ks. Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 3 §, *Prop. 1919:4* s. 1 ja 51 verrattuna Lag om flottning i allmän flottled 3 §, *ALU 1919:18* s. 1, 77 ja 135—136 sekä viimeksi mainitun 3 §:n perustelut, mts. 31—32 verrattuna FL (SFS 1977:671) 3 §. Vrt. *Haataja, II* s. 229—230.

2.6.2 Väliaikaista lupaa a:ta hakemaan oikeutetuista

Oikeus hakea väliaikaista lupaa a:ta on sillä, joka haluaisi uittaa puutavaraa luvan nojalla, FL (SFS 1983:649) 21 §. Jos tämä edellytys täyttyy, niin sekä ruotsalaisella että ulkomaalaisella sekä luonnollisella henkilöllä että oikeushenkilöllä on oikeus hakea tätä lupaa, ks. FL (SFS 1977:671) 83 §.

2.6.3 Lupaviranomaisista

Väliaikaista lupaa a:ta on haettava lääninhallitukselta, FL (SFS 1983:649) 17.2 §:n ensimmäinen virke ja 21 §. Lääninhallituksella on oikeus käsitellä hakemus saada väliaikainen lupa a, FL (SFS 1983:649) 21 §. Lääninhallituksen päätöksestä saadaan valittaa kamarioikeudelle (kammarrätten), FL (SFS 1983:649) 84 a §.[119] Kamarioikeuden päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa (prövningstillstånd) hallitusoikeudelta (regeringsrätten) ja valittamalla tälle, FDL (SFS 1982:1138) 2.1,1 §, FPL (SFS 1986:1322) 1 § ja 33 § sekä FPL (SFS 1987:999) 35.1 §.

2.6.4 Väliaikaisen luvan a:n myöntämisen oikeudellisista edellytyksistä

Saadaan myöntää väliaikainen lupa a vain, jos seuraavat kolme luvan myöntämisen oikeudellista edellytystä täyttyvät.

Väliaikaisen luvan a:n myöntämisen *ensimmäisenä oikeudellisena edellytyksenä* on, että uiton lakkaaminen vesialueella, jota hakija on hakenut yleiseksi uittoväyläksi ja johon hän on hakenut väliaikaista lupaa a:ta, aiheuttaisi hänelle erittäin huomattavia tappioita, FL (SFS 1983:649) 21 §:n ensimmäinen ja toinen virke.[120]

Väliaikainen lupa a saadaan myöntää vain, jos vesialueella, johon on haettu väliaikaista lupaa a:ta, voidaan uittaa ilman oleellista haittaa rannan-, sillan-, kalastuksen- ja vesilaitoksenomistajalle tai muille, FL (SFS 1983:649) 17.1 § ja

[119] Kamarioikeuksia on neljä, Tukholman, Göteborgin, Sundsvallin ja Jönköpingin kamarioikeus, FDL (SFS 1986:1285) 1.3 §. Kamarioikeuksien tuomiopiireistä ks. DKF 1 §.

[120] Ks. Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 21 §, *Betänkande 1917* s. 114 ja 122 sekä tämän lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 365—366. Ks. myös FL 21 §, *Högstedt* s. 490 ja 520 sekä *SOU 1950:27* s. 127 ja 206.

21 §:n ensimmäinen, toinen ja kolmas virke. Tämä on väliaikaisen luvan a:n saannin *toinen oikeudellinen edellytys*.

> FL (SFS 1983:649) 17.1 § pohjautuu oikeusministeriön kutsumien asiantuntijoiden (inom justitiedepartementet tillkallade sakkunnige) laatimaan ehdotukseen Laiksi uitosta yleisessä uittoväylässä (Förslag till Lag om flottning i allmän flottled) 17.1 §:ään.[121] Näiden asiantuntijoiden mukaan päätettäessä lainkohtaehdotuksen mukaan siitä, voidaanko uittaa ilman oleellista haittaa rannan-, sillan-, kalastuksen- ja vesilaitoksenomistajalle tai muille, on kiinnitettävä huomiota seuraaviin näkökohtiin: "Vattendragets naturliga lämplighet för flottning, strändernas odlingsgrad samt förefintliga verks och fiskens beskaffenhet torde härvid vara avgörande. Har exempelvis vattendraget förut använts till enskild flottning och för sådant ändamål försetts med nödtorftiga flottledsbyggnader, bör möjligheten att bedriva interimsflottning i allmänhet kunna antagas vara större än när ingen flottning förut ägt rum."[122] Nämä näkökohdat valaisevat toista oikeudellista edellytystä.

Väliaikaisen luvan a:n myöntämisen *kolmantena oikeudellisena edellytyksenä* on, että lupaa hakenut asettaa riittävän vakuuden FL (SFS 1983:649) 18 §:n mukaisista maksuista ja vahingonkorvauksesta sekä puutavaran arvoa vastaavasta tietystä määrästä, jotta uittoväylätyö suoritettaisiin oikealla tavalla, jos hakija hyväksytään uittoväylän kuntoonpanijaksi, FL (SFS 1983:649) 21 §. Maksuilla tarkoitetaan niitä uittoväylämaksuja, jotka väliaikaisen luvan a:n saaja on velvollinen suorittamaan puutavarastaan. Nämä on arvioitu yhtä suuriksi kuin ne maksut, jotka luvansaajan arvioidaan olevan velvollisen suorittamaan puutavarastaan sen jälkeen, kun uittoväylä on luovutettu uittoväylänä yleisesti käytettäväksi, ks. FL (SFS 1983:649) 18.1 §, 18.3 § ja 21 §.[123] Niin ikään maksuilla tarkoitetaan väliaikaisen luvan a:n saajan tämän luvan mukaisesta puutavaran uitosta aiheutuvia uittoväylän kuntoonpanijalle tulevia uittoväylän rakennelmien kunnossapitomaksuja, ks. FL (SFS 1983:649) 18.2—3 § ja 21 §. Kunnossapitomaksut aiheutuvat väliaikaisen luvan a:n mukaisen puutavaran uiton aiheuttamasta uittoväylän rakennelmien vahingoittumisesta ja kulumisesta.[124] Vahingonkorvauksella käsitetään väliaikaisen luvan a:n saajan velvollisuutta korvata rannanomistajalle ja muille tämän luvan mukaisesta puutavaran uitosta syntyvä uittovahinko, ks. FL (SFS 1983:649) 18.2—3 § ja 21 §. Puoles-

[121] Ks. tämä lainkohtaehdotus, *Betänkande 1917* s. 114 ja 120 verrattuna FL (SFS 1983:649) 17.1 §.

[122] *Betänkande 1917* s. 357.

[123] Ks. myös Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 18.1 §, *Betänkande 1917* s. 114 ja 120 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 359—360 verrattuna FL (SFS 1983:649) 18.1 §.

[124] Ks. Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 18.2 §, *Betänkande 1917* s. 114 ja 120—121 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 361—362 verrattuna FL (SFS 1983:649) 18.2 §.

taan riittävän vakuuden yläraja on määrä, joka turvaa uittoväylän kuntoonpanotöiden kunnollisen suorittamisen, ks. FL (SFS 1983:649) 21 §:n neljäs virke.[125] Määrää ei saatane asettaa uitettavan puutavaran arvoa suuremmaksi. Jotta kolmas oikeudellinen edellytys täyttyisi, sen mukainen vakuus on asetettava viimeistään silloin, kun harkitaan väliaikaisen luvan a:n myöntämistä, ks. FL (SFS 1983:649) 18.3 § ja 21 §:n neljäs virke.

2.6.5 Väliaikaisen luvan a:n lupaehdoista

Väliaikaisessa luvassa a:ssa on määrättävä, että vain se tätä lupaa hakenut, jolle lupa myönnetään, saa uittaa puutavaraa luvan nojalla, FL (SFS 1983:649) 21 §.

Saadaan myöntää väliaikainen lupa a sopivan laajuisena, kun otetaan huomioon vallitsevat olot, kuitenkin niin, että lupa saadaan myöntää korkeintaan yhdeksi vuodeksi kerrallaan, FL (SFS 1983:649) 18.1 §:n ensimmäinen virke ja 21 §.

Väliaikaisessa luvassa a:ssa on määrättävä tarpeelliseksi katsottavat uittamista koskevat ehdot, FL (SFS 1983:649) 18.1 §:n toinen virke ja 21 §. Kuitenkin on otettava huomioon, että tämän luvan nojalla uittava on velvollinen suorittamaan puutavarastaan samansuuruiset uittoväylämaksut, jotka tämän uittajan arvioidaan olevan velvollisen suorittamaan sen jälkeen, kun uittoväylä on luovutettu yleisesti käytettäväksi, FL (SFS 1983:649) 18.1 §:n toinen virke ja 21 §. Luvassa on määrättävä toimitsija (syssloman) perimään maksuvelvolliselta nämä uittoväylämaksut, FL (SFS 1983:649) 20.1 § ja 21 §.[126]

Jos useat ovat hakeneet väliaikaista lupaa a:ta, lupaa myönnettäessä on pidettävä huoli, ettei yksikään lupaa hakeneista saa oikeudetonta etua muihin hakijoihin verrattuna, FL (SFS 1983:649) 18.4 § ja 21 §.

2.6.6 Väliaikaisen luvan a:n voimaantulosta

Väliaikaisen luvan a:n nojalla saadaan uittaa puutavaraa luvan mukaisesti heti lääninhallituksen luvan myöntävän päätöksen antamisen jälkeen, vaikka

[125] Ks. myös Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 21 §, *Prop. 1919:4* s. 85, 123, 170 ja 176—177 sekä lainkohtaehdotuksen kommentit mts. 203, 214 ja 216—217 verrattuna Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 21 §, mts. 1, 51 ja 57—58.

[126] Ks. FL (SFS 1983:649) 20—21 §.

päätökseen haettaisiin muutosta, FL (SFS 1977:671) 19.1 §:n ensimmäinen virke ja FL (SFS 1983:649) 21 §. Kuitenkin kamarioikeudella tutkiessaan lääninhallituksen päätöksestä tehtyä valitusta on oikeus määrätä, ettei lääninhallituksen myöntämän luvan nojalla saa toistaiseksi uittaa puutavaraa, FPL (SFS 1986:1322) 1 § ja FPL 28 §. Hallitusoikeudella tutkiessaan kamarioikeuden päätöksestä tehtyä valitusta on oikeus määrätä, ettei kamarioikeuden pysyttämän tai myöntämän luvan nojalla saa toistaiseksi uittaa puutavaraa, FPL (SFS 1986:1322) 1 § ja FPL 28 §.[127]

Väliaikaisen luvan a:n saanut ulkomaalainen on velvollinen asettamaan lääninhallitukseen vakuuden uittajalle kuuluvista velvoitteista FL (SFS 1977:671) 83 §:n mukaisesti.[128] Näin ollen hän saa aloittaa puutavaran uittamisen vasta sen jälkeen, kun tällainen vakuus on asetettu. Kuitenkin jos tätä lainkohtaa tulkitaan kirjaimellisesti, sen soveltamisalan ulkopuolelle jää väliaikaisen luvan a:n mukainen puutavaran uitto, joka ei tapahtuisi yleisessä uittoväylässä. Näet lainkohta kirjaimellisesti tulkittuna koskee vain puutavaran uittoa yleisessä uittoväylässä.

Väliaikaisen luvan a:n mukaan saadaan uittaa puutavaraa kuorimattomana huolimatta uitettavan puutavaran kuorimisvelvollisuutta säätelevästä FL (SFS 1983:649) 69.1—2 §:stä. Nämä lainkohdat ovat FL 5 luvussa. Tämän otsake kuuluu: "Ordningsföreskrifter för deltagande i allmän flottning". Sen sijaan väliaikaista lupaa a:ta koskevat FL (SFS 1983:649) 17—18 § ja 21 § eivät ole FL 5 luvussa.[129]

2.6.7 Väliaikaisen luvan a:n lupaehdon muuttamisesta tai luvan peruuttamisesta

Vaikka väliaikaisen luvan a:n myöntävä päätös olisi saanut lainvoiman ja pantu täytäntöön, lääninhallituksella on oikeus, milloin aihetta on, määrätä uusia puutavaran uittamista koskevia ehtoja tai tarvittavia puutavaran uittamista koskevia rajoituksia, taikka peruuttaa lupa, FL (SFS 1977:671) 19 § ja FL (SFS 1983:649) 21 §.[130] Näistä lainkohdista ei käy ilmi, saako lääninhallitus määrätä sanotulla tavalla hakemuksetta, sekä hakemuksetta että hakemuksesta, vai ha-

[127] Ks. *Wennergren* s. 210—212 ja *Westerberg* s. 141—142.
[128] Ks. tämä lainkohta.
[129] Ks. FL (SFS 1983:649) 2 §.
[130] Ks. Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 19.2 §, *Betänkande 1917* s. 114 ja 121 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 363—364 verrattuna FL (SFS 1977:671) 19.2 §.

kemuksesta. Se saa määrätä sanotusti ilmeisesti hakemuksetta ja saa määrätä hakemuksesta.

Lääninhallituksen päätöksestä saadaan valittaa kamarioikeudelle, FL (SFS 1983:649) 84 a §. Kamarioikeuden päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa hallitusoikeudelta ja valittamalla tälle, FDL (SFS 1982:1138) 2.1,1 §, FPL (SFS 1986:1322) 1 § ja 33 § sekä FPL (SFS 1987:999) 35.1 §.

Näin ollen voi olla päätös, jolla on määrätty yksi tai useampi uittamista koskeva uusi lupaehto väliaikaiseen lupaan a:han, jolla on määrätty yksi tai useampi uittamista koskeva rajoitus väliaikaiseen lupaan a:han tai jolla on peruutettu väliaikainen lupa a. Tällaisen päätöksen voimaantuloon sovelletaan vastaavasti edellä 2.6.6 kohdassa olevaa esitystä väliaikaisen luvan a:n voimaantulosta. Tosin FL (SFS 1977:671) 19.1 § kirjaimellisesti tulkittuna ei soveltuisi ainakaan kaikilta osin päätöksen voimaantuloon. Tästä huolimatta lainkohtaa on paikallaan soveltaa päätöksen voimaantuloon. Jos lainkohtaa ei sovelleta päätöksen voimaantuloon, niin päätös tulee voimaan vasta tämän saatua lainvoiman.

> Herlitzin mielestä hallintopäätöstä on yleensä noudatettava vasta sen saatua lainvoiman.[131]
>
> Sundberg kirjoittaa: "En förvaltningsakts verkställbarhet inträder i princip omedelbart i och med att beslutet är definitivt, d. v. s. i och med beslutets justering." Kuitenkin hänen mukaansa hallintopäätös, joka rajoittaisi yksityisen oikeutta omaisuuteen, olisi täytäntöönpantavissa ilman yksityisen suostumusta vasta lainvoimaisena, jollei laissa ole säädetty toisin.[132]
>
> Strömbergin mukaan hallintopäätös on yleensä täytäntöönpantavissa vasta lainvoimaisena, jos sen täytäntöönpanokelpoisuudesta ei ole mitään säädetty.[133]
>
> Valitusasiantuntijoiden (besvärssakkunniga) mukaan hallintomenettelyssä velvoittava päätös, joka velvoittaa jonkun tekemään tai sietämään jotakin, in dubio tulee voimaan vasta lainvoimaisena.[134]
>
> Wennergrenin mielestä useita hallintopäätöksiä on noudatettava vasta lainvoimaisina. Hänen mukaansa on myös hallintopäätöksiä, joita on noudatettava valituksesta huolimatta joko erityisten säännösten tai yleisten periaatteiden vuoksi tahi päätökseen otetun nimenomaisen määräyksen vuoksi.[135]
>
> Westerbergin mielestä voitaneen sanoa, että määräyksen, esimerkiksi

[131] Ks. *Herlitz, Förvaltningsförfarandet* s. 140 ja 142—145.

[132] Ks. *Sundberg H.* s. 286—290.

[133] Ks. *Strömberg H.* s. 247—259. Ks. myös *Strömberg H., Förvaltningsrätt* s. 79—80 ja 133—136.

[134] Ks. *SOU 1964:27* s. 473. Vrt. *SOU 1968:27* s. 241—242.

[135] Ks. *Wennergren* s. 211.

yksilön vapauksien ja oikeuksien rajoituksia, sisältävä päätös in dubio on täytäntöönpantavissa vasta lainvoimaisena.[136]

2.7 YLEISEN UITTOVÄYLÄN PERUSTAMISEN TAI LAAJENTAMISEN OIKEUDELLISISTA EDELLYTYKSISTÄ

Yleinen uittoväylä saadaan perustaa, jos se on tarpeen, kun otetaan huomioon metsäelinkeino sekä paikkakunnalle koituva hyöty, ja jos hankkeesta saatava hyöty ylittää uittoväylästä ja puutavaran uitosta aiheutuvat haitat, FAL 1.1 §.

Jo oleva yleinen uittoväylä saadaan laajentaa, jos laajentaminen on tarpeen, kun otetaan huomioon metsäelinkeino sekä paikkakunnalle koituva hyöty, ja jos laajentamisesta saatava hyöty ylittää uittoväylän laajennuksesta ja puutavaran uitosta uittoväylän laajennetussa osassa aiheutuvat haitat, FAL 1 §.

Täten kun harkitaan, perustetaanko tai laajennetaanko yleinen uittoväylä, suoritetaan etuvertailu.

2.8 OIKEUDESTA ANTAA YLEISEN UITTOVÄYLÄN KÄYTTÄMISTÄ KOSKEVIA MÄÄRÄYKSIÄ

Jos puutavaran uiton etu tai muuten yleiset tahi yksityiset edut vaativat, hallitus tai tämän määräämä viranomainen saa antaa erityisiä määräyksiä, kuinka yleinen uittoväylä on järjestettävä ja kuinka tätä on käytettävä, FAL 3 § ja 4.1 §. Tällaisia määräyksiä on mahdollista antaa sekä perustettaessa yleinen uittoväylä tai sitä laajennettaessa että jo olevaa yleistä uittoväylää varten.[137] Määräykset voivat koskea uittoväylän ominaisuuksia ja ulottuvuutta, uittoväyläaluetta, uittamisaluetta, uitettavan puutavaran määrää sekä uittoväylän ja puutavaran uiton suhdetta vastakkaisiin etuihin kuten kulkuväylään, yhdysliikenteeseen, kalastukseen ja vesilaitokseen.[138] Niin ikään määräyksellä saadaan sallia erillisuitto yleisessä uittoväylässä, ks. FL (SFS 1983:649) 4 §. Ks. jäljempänä kohta 2.11.

Jos hallitus on määrännyt, että jokin muu viranomainen antaa kerrotunlaisia

[136] Ks. *Westerberg* s. 58—61. Ks. myös *Ragnemalm* s. 92—93.

[137] Ks. Förslag till Lag om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled 3 §, *Prop. 1981/82:130* s. 61—62 ja pykäläehdotuksen perustelut mts. 387 ja 638—640 verrattuna FAL 3 §.

[138] Ks. Förslag till Lag om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled 3 §, *Prop. 1981/82:130* s. 61—62 ja pykäläehdotuksen perustelut mts. 387 ja 638—640 verrattuna FAL 3 §.

erityisiä määräyksiä, niin sen päätöksestä saadaan valittaa hallitukselle, FAL 4.2 §.

Hallitus tai sen määräämä viranomainen ei saa FAL 4 §:n perusteella myöntää oikeutta tehdä laitteita tai suorittaa toimenpiteitä yleistä uittoväylää varten.[139] Sen sijaan vesioikeudella (vattendomstol) on valta myöntää mainittu oikeus hakemuksesta, jos säädetyt edellytykset täyttyvät, ks. VL 1983 1:1—3 ja 2:1—3, VL 1983 (SFS 1984:913) 2:4, VL 1983 (SFS 1987:139) 3:1—2, VL 1983 3:3—5, VL 1983 (SFS 1987:139) 3:6, VL 1983 3:7—12, VL 1983 (SFS 1984:913) 4:1 ja VL 1983 4:2.1:n ensimmäinen virke, 4:3, 8:1, 9:3, 13:1, 13:8, 13:13.1,2, 13:19.1, 13:47 sekä 13:50.[140] Vesioikeuden tuomiosta saadaan valittaa vesiylioikeudelle (vattenöverdomstol), ks. VL 1983 (SFS 1987:758) 13:65.[141] Vesiylioikeuden tuomioon saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa (prövningstillstånd) korkeimmalta oikeudelta (högsta domstolen) ja valittamalla tälle, VL 1983 13:72, RB (SFS 1968:79) 54:9.1 ja RB (SFS 1971:218) 54:10.[142]

Kuitenkin säädetyin edellytyksin hallitus saa pidättää itselleen oikeuden päättää siitä, saadaanko tehdä laitteita tai suorittaa toimenpiteitä yleistä uittoväylää varten, ks. VL 1983 (SFS 1987:139) 11:1 ja VL 1983 11:2—3 sekä 11:5.[143] Niin ikään säädetyin edellytyksin vesioikeuden on siirrettävä hallituksen ratkaistavaksi hakemus saada tehdä laitteita tai suorittaa toimenpiteitä yleistä uittoväylää varten, ks. VL 1983 11:4 ja 13:42.[144]

2.9 VÄLIAIKAISESTA LUVASTA B:STÄ UITTAA PUUTAVARAA YLEISEEN KÄYTTÖÖN LUOVUTTAMATTOMASSA YLEISESSÄ UITTOVÄYLÄSSÄ

2.9.1 Puutavaran uiton väliaikaisen luvan b:n varaisuudesta

Puutavaran uitto on luvan (tillstånd) varaista yleisessä uittoväylässä, joka on perustettu lainvoiman saaneella päätöksellä, mutta jota ei ole luovutettu yleises-

[139] Ks. *Prop. 1981/82:130* s. 63, 146, 386—387, 638 ja 640 sekä *JoU 1982/83:30* s. 64.

[140] Ks. myös *Strömberg R.* s. 19—27, 32—39, 48—68, 70—75, 118—121, 134—135, 211, 215, 217—218, 223—224, 241—243, 246—247 ja 357. Vesioikeuksia on kuusi. Luleån, Umeån, Östersundin, Tukholman, Växjön ja Vänersborgin käräjäoikeudet ovat vesioikeuksia. Näiden toimialueista ks. VDK (SFS 1981:424).

[141] Ks. myös *Strömberg R.* s. 255—256.

[142] Ks. mts. 259.

[143] Ks. myös mts. 176—181.

[144] Ks. myös VL 1983 11:6 ja *Strömberg R.* s. 180—181 ja 237.

ti käytettäväksi lainvoiman saaneella päätöksellä, FL (SFS 1983:649) 16 §, 17.1 § ja 84 a §. Tällaisesta luvasta käytän ilmausta **väliaikainen lupa b.** Mainittu puutavaran uitto kuljetustoimintana on samanlaista kuin edellä 2.5 kohdassa esitetty puutavaran uitto yleisessä uittoväylässä kuljetustoimintana.

Kuitenkaan kotitarvepuutavaran uittoon yleisessä uittoväylässä ei tarvita väliaikaista lupaa b:tä, FL (SFS 1977:671) 3 §.[145] Kotitarvepuutavaran uittoa olen tarkastellut edellä 2.6.1 kohdassa.

2.9.2 Väliaikaista lupaa b:tä hakemaan oikeutetuista

Oikeus hakea väliaikaista lupaa b:tä on sillä, joka haluaisi uittaa puutavaraa tämän luvan nojalla, FL (SFS 1983:649) 17.1 §. Jos tämä edellytys täyttyy, niin sekä ruotsalaisella että ulkomaalaisella sekä luonnollisella henkilöllä että oikeushenkilöllä on oikeus hakea tätä lupaa, ks. FL (SFS 1977:671) 83 §.

2.9.3 Lupaviranomaisista

Väliaikaista lupaa b:tä on haettava lääninhallitukselta, FL (SFS 1983:649) 17.2 §:n ensimmäinen virke. Lääninhallituksella on oikeus käsitellä hakemus saada väliaikainen lupa b, FL (SFS 1983:649) 18.1 §. Lääninhallituksen päätöksestä saadaan valittaa kamarioikeudelle, FL (SFS 1983:649) 84 a §. Kamarioikeuden päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa hallitusoikeudelta ja valittamalla tälle, FDL (SFS 1982:1138) 2.1,1 §, FPL (SFS 1986:1322) 1 § ja 33 § sekä FPL (SFS 1987:999) 35.1 §.

2.9.4 Väliaikaisen luvan b:n myöntämisen oikeudellisista edellytyksistä

Väliaikainen lupa b uittaa puutavaraa yleisessä uittoväylässä voidaan myöntää sille, joka aikaisemmin on uittanut puutavaraa yksityisesti väylän alueella, FL (SFS 1983:649) 17.1 §. Kun päätetään siitä, onko uittaja uittanut puutavaraa yksityisesti aikaisemmin väylän alueella, otetaan huomioon vain hänen aikai-

[145] Vrt. *Lindman, FT 1917* s. 639.

sempi oikeusjärjestyksen mukainen puutavaran uittonsa siellä.[146] Niin ikään väliaikainen lupa b uittaa puutavaraa yleisessä uittoväylässä voidaan myöntää sille, joka ei ole aikaisemmin yksityisesti uittanut puutavaraa väylän alueella ja joka osoittaa itselleen aiheutuvan huomattavan menetyksen puutavaran uiton lykkääntymisestä, FL (SFS 1983:649) 17.1 §.

Kuitenkin kerrotuissa tapauksissa lupa voidaan myöntää vain, jos väylässä voidaan uittaa puutavaraa ilman oleellista haittaa rannan-, sillan-, kalastuksen- ja vesilaitoksenomistajalle tai muille, FL (SFS 1983:649) 17.1 §. Tätä edellytystä valaisee edellä 2.6.4 kohdassa oleva esitys samanlaisesta edellytyksestä.

Niin ikään kuitenkin kerrotuissa tapauksissa lupa voidaan myöntää vain, jos väylässä voidaan uittaa puutavaraa ilman huomattavahkoa estettä määrättyjen uittoväylätöiden suorittamiselle, FL (SFS 1983:649) 17.1 §. Yllä esitettyä on noudatettava, vaikkei päätöksessä määrättyihin toimenpiteisiin ole ryhdytty, FL (SFS 1983:649) 17.1 §. Määrätyillä uittoväylätöillä ja päätöksessä määrätyillä toimenpiteillä tarkoitetaan vesioikeuden, vesiylioikeuden, korkeimman oikeuden tai hallituksen määräystä tehdä laitteita tai suorittaa toimenpiteitä yleistä uittoväylää varten.[147]

2.9.5 Väliaikaisen luvan b:n lupaehdoista

Väliaikaisessa luvassa b:ssä on määrättävä, että vain se tätä lupaa hakenut, jolle lupa myönnetään, saa uittaa puutavaraa luvan nojalla, FL (SFS 1983:649) 17.1 §.

Saadaan myöntää väliaikainen lupa b sopivan laajuisena, kun otetaan huomioon vallitsevat olot, kuitenkin niin, että lupa saadaan myöntää korkeintaan yhdeksi vuodeksi kerrallaan, FL (SFS 1983:649) 18.1 §:n ensimmäinen virke.

Väliaikaisessa luvassa b:ssä on määrättävä tarpeelliseksi katsottavat puutavaran uittoa koskevat ehdot, FL (SFS 1983:649) 18.1 §. Kuitenkin on otettava huomioon, että niitä yleisiä määräyksiä, jotka on annettu yleisen uittoväylän käyttämisestä yleiseen uittoon, on sovellettava soveltuvin osin tämän luvan nojalla uitettaessa, FL (SFS 1983:649) 18.1 §. Niin ikään kuitenkin on otettava huomioon, että tämän luvan nojalla uittava on velvollinen puutavarastaan suorittamaan samansuuruiset uittoväylämaksut, jotka tämän uittajan arvioidaan olevan velvollisen suorittamaan sen jälkeen, kun uittoväylä on luovutettu yleisesti

[146] Ks. Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 17.1 §, *Betänkande 1917* s. 114 ja 120 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 357.

[147] Ks. Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 17.1 §, *Betänkande 1917* s. 114 ja 120 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 357.

käytettäväksi, FL (SFS 1983:649) 18.1 §.[148] Mainitussa luvassa on määrättävä toimitsija perimään maksuvelvolliselta kerrotut uittoväylämaksut, FL (SFS 1983:649) 20.1 §.[149]

Jos useat ovat hakeneet väliaikaista lupaa b:tä, lupaa myönnettäessä on pidettävä huoli, ettei yksikään lupaa hakeneista saa oikeudetonta etua muihin hakijoihin verrattuna, FL (SFS 1983:649) 18.4 §.

Jos olot vaativat, väliaikaisessa luvassa b:ssä on määrättävä, että luvan nojalla uittavan on ennen puutavaran uiton aloittamista asetettava riittävä vakuus maksuista ja vahingonkorvauksesta, FL (SFS 1983:649) 18.3 §. Maksuilla tarkoitetaan yllä tarkasteltuja uittoväylämaksuja, jotka väliaikaisen luvan b:n nojalla uittava on velvollinen suorittamaan puutavarastaan, ks. FL (SFS 1983:649) 18.1 § ja 18.3 §. Maksuilla tarkoitetaan myös väliaikaisen luvan b:n saajan tämän luvan mukaisesta puutavaran uitosta aiheutuvia uittoväylän kuntoonpanijalle tulevia uittoväylän rakennelmien kunnossapitomaksuja, ks. FL (SFS 1983:649) 18.2—3 §. Kunnossapitomaksut aiheutuvat väliaikaisen luvan b:n mukaisen puutavaran uiton aiheuttamasta uittoväylän rakennelmien vahingoittumisesta ja kulumisesta. Puolestaan vahingonkorvauksella käsitetään väliaikaisen luvan b:n saajan velvollisuutta korvata rannanomistajalle ja muille tämän luvan mukaisesta puutavaran uitosta syntyvä uittovahinko, ks. FL (SFS 1983:649) 18.2—3 §.

2.9.6 Väliaikaisen luvan b:n voimaantulosta

Esitys väliaikaisen luvan a:n voimaantulosta edellä 2.6.6 kohdassa soveltuu vastaavasti väliaikaisen luvan b:n voimaantuloon. Tietenkään pelkästään väliaikaista lupaa a:ta koskevaa FL (SFS 1983:649) 21 §:ää ei sovelleta väliaikaiseen lupaan b:hen. Väliaikaisen luvan b:n mukaan puutavaraa uitetaan yleisessä uittoväylässä.

2.9.7 Väliaikaisen luvan b:n lupaehdon muuttamisesta tai luvan peruuttamisesta

Esitys väliaikaisen luvan a:n lupaehdon muuttamisesta tai luvan peruuttamisesta edellä 2.6.7 kohdassa soveltuu vastaavasti väliaikaisen luvan b:n lupaehdon muuttamiseen tai luvan peruuttamiseen. Tietenkään pelkästään väliaikaista

[148] Ks. Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 18.1 §, *Betänkande 1917* s. 114 ja 120 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 358—360 ja *Lindman* s. 176.

[149] Ks. FL (SFS 1983:649) 20 §.

lupaa a:ta koskevaa FL (SFS 1983:649) 21 §:ää ei sovelleta väliaikaiseen lupaan b:hen.

2.10 YLEISEN UITTOVÄYLÄN LUOVUTTAMISESTA YLEISESTI KÄYTETTÄVÄKSI

Lääninhallituksen on päätöksellään luovutettava yleinen uittoväylä yleisesti käytettäväksi sen jälkeen kun: 1) on tarkastettu ja hyväksytty yleistä uittoväylää varten tehtäväksi määrätyt työt, 2) lääninhallitus on päättänyt uittajien maksettavaksi tulevien kuntoonpanokustannusten suuruudesta FL (SFS 1983:649) 5 b §:n mukaisesti, 3) se on päättänyt uittoväylää koskevista määräyksistä FL (SFS 1983:649) 14 §:n mukaisesti ja 4) se on vahvistanut uittoyhdistyksen ohjesäännön, FL (SFS 1983:649) 16.1 §.[150] Lääninhallituksen päätöksestä luovuttaa yleinen uittoväylä yleisesti käytettäväksi saadaan valittaa kamarioikeudelle, FL (SFS 1983:649) 84 a §. Kamarioikeuden päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa hallitusoikeudelta ja valittamalla tälle, FDL (SFS 1982:1138) 2.1,1 §, FPL (SFS 1986:1322) 1 § ja 33 § sekä FPL (SFS 1987:999) 35.1 §. Päätös, jolla yleinen uittoväylä on luovutettu yleisesti käytettäväksi, tullee voimaan vasta lainvoimaisena. Ks. edellä 2.6.7 kohdassa esitettyjä näkemyksiä hallintopäätöksen voimaantulosta.[151]

2.11 OIKEUDESTA UITTAA PUUTAVARAA YLEISESTI KÄYTETTÄVÄKSI LUOVUTETUSSA YLEISESSÄ UITTOVÄYLÄSSÄ

Jokainen, jopa ulkomaalainen, saa uittaa puutavaraa yleisesti käytettäväksi luovutetussa yleisessä uittoväylässä, FL (SFS 1983:649) 1 §, FL (SFS 1983:649) 16.2 § ja FL (SFS 1977:671) 83 §. Tällainen uitto on FL (SFS 1983:649) 2.1 §:n mukaan *yleistä uittoa* (allmän flottning). Jokaisen tällainen oikeus uittaa puutavaraa on jokamiehenoikeutta.[152] Jokaisella on oikeus uittaa puutavaraa yleisessä uittoväylässä ilmeisesti vasta siitä hetkestä alkaen, kun saa

[150] Ks. nämä lainkohdat.

[151] Lääninhallituksen on pidettävä luetteloa lääninsä alueella olevista yleisistä uittoväylistä, FL (SFS 1977:671) 76 a §. Täten perustettu yleinen uittoväylä tai sen laajennus on lisättävä tähän luetteloon.

[152] Ks. *Ljungman* s. 262—263, *Löwing, SVP 1949:7* s. 74, *Hällfors, VV 1950* s. 139, *Manner, Yleiskäyttö* s. 9, av. 34 ja s. 295, *Holmbäck, Föreligger skyldighet* s. 268—269 ja *Ljungman, Ersättningsfrågor* s. 302. Vrt. *KM 1939:3* s. 179 ja *Haataja, II* s. 388—389.

lainvoiman päätös, jolla yleinen uittoväylä on luovutettu yleisesti käytettäväksi, ks. FL (SFS 1983:649) 1 §, 16 § ja 84 a §. Kuitenkin ulkomaalainen uittaja, joka on luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, on velvollinen asettamaan lääninhallitukseen vakuuden uittajalle kuuluvista velvoitteista FL (SFS 1977:671) 83 §:n mukaisesti. Täten ulkomaalaisella uittajalla on oikeus uittaa puutavaraa yleisessä uittoväylässä vasta sen jälkeen, kun on asetettu mainittu vakuus.

Yleisessä uittoväylässä saadaan uittaa puutavaraa väylän perustamista tai laajentamista koskevassa päätöksessä annettujen määräysten mukaisesti.[153]

Yleinen uitto yleisessä uittoväylässä tapahtuu joko yhteisuittona (gemensam flottning) tai erillisuittona (separatflottning), FL (SFS 1983:649) 4 §. Puutavara, joka uitetaan yleisenä uittona yleisessä uittoväylässä, on uitettava yhteisuittona, FL (SFS 1983:649) 4 §. Tämä on pääsääntö. Uittoyhdistys toimittaa yhteisuiton yleisessä uittoväylässä, jollei hallitus määrää yhteisuittoa toimitettavaksi muulla tavalla, ks. FL (SFS 1983:649) 2 §, FL 23.1 § sekä FL (SFS 1977:671) 34.2,2 § ja 75 §. Yhteisuitossa eri puutavaranomistajien uitettava puutavara sekoitetaan keskenään, FL (SFS 1983:649) 4 §. Erillisuittoa on uitto, jonka uittaja toimittaa sekoittamatta puutavaraansa muiden uittajien puutavaraan, FL (SFS 1983:649) 4 §. Uittajalla on oikeus toimittaa erillisuitto yleisessä uittoväylässä vain, jos hänelle on myönnetty lupa erillisuittoon FAL 3 §:n tai aikaisempien vastaavien määräysten mukaan[154] tahi jos hän saa luvan erillisuittoon uittohallitukselta, ks. FL (SFS 1983:649) 4 §.[155]

Puutavara saadaan uittaa kuorimattomana, jos se lasketaan yleiseen uittoväylään kohdassa, josta sen uittaminen arvioidaan saatettavan päätökseen ensimmäisen uittovuoden aikana, FL (SFS 1983:649) 69.1 §. Kuitenkin lääninhallitus saa päätöksellään määrätä, että koko uittoväylässä tai tämän osassa kaikenlainen tai tietynlainen puutavara pitää olla kuorittua, ennen kuin se lasketaan uittoväylään, FL (SFS 1983:649) 69.1 §. Näin lääninhallitus saa määrätä, jos se katsoo määräämisen kohtuulliseksi, kun otetaan huomioon vesistön ja tämän rantojen laatu ja kalastus sekä muut asiaan vaikuttavat seikat, FL (SFS 1983:649) 69.1 §. Mitä sanoin vesistöstä, koskee vastaavasti myös järveä ja muuta vettä. Lainkohdasta ei ilmene, saako lääninhallitus määrätä hakemuksetta, sekä hakemuksetta että hakemuksesta, vai hakemuksesta. Sillä on oikeus määrätä hakemuksesta ja ilmeisesti vain hakemuksesta. Lääninhallituksen päätöksestä saadaan valittaa kamarioikeudelle, FL (SFS 1983:649) 84 a §. Kama-

[153] Ks. uittopäällikön oikeudesta antaa määräyksiä eräässä tapauksessa, FL (SFS 1983:649) 64.1 §. Ks. myös FL (SFS 1977:671) 75 §.

[154] Aikaisemmista vastaavista määräyksistä ks. FL 4 §.

[155] Ks. myös Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 4 §, *Betänkande 1917* s. 114—115 ja lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 334 verrattuna FL (SFS 1983:649) 4 §. Uittohallitus tarkoittaa uittoyhdistyksen uittohallitusta, FL 38.1 §.

rioikeuden päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa hallitusoikeudelta ja valittamalla tälle, FDL (SFS 1982:1138) 2.1,1 §, FPL (SFS 1986:1322) 1 § ja 33 § sekä FPL (SFS 1987:999) 35.1 §. Kerrotusti annettu määräys tullee voimaan vasta lainvoimaisena. Ks. edellä 2.6.7 kohdassa esitettyjä näkemyksiä hallintopäätöksen voimaantulosta.

Jos puutavara lasketaan yleiseen uittoväylään kohdassa, josta puutavaran uittamista ei arvioida saatettavan päätökseen ensimmäisen uittovuoden aikana,[156] puutavara pitää olla kuorittu mahdollisimman täydellisesti ennen kuin se lasketaan yleiseen uittoväylään, FL (SFS 1983:649) 69.1—2 §. Kuitenkin jos lääninhallitus katsoo kohtuulliseksi, se saa myöntää päätöksellään *poikkeuksen* (undantag) mainitusta säännöstä, kun otetaan huomioon vesistön ja tämän rantojen laatu ja kalastus sekä muut asiaan vaikuttavat seikat, FL (SFS 1983:649) 69.1—2 §. Mitä sanoin vesistöstä, koskee vastaavasti myös järveä ja muuta vettä. Lainkohdista ei käy ilmi, saako lääninhallitus myöntää poikkeuksen hakemuksetta, sekä hakemuksetta että hakemuksesta, vai hakemuksesta. Sillä on oikeus myöntää poikkeus sen hakemuksesta, joka haluaisi uittaa poikkeuksen nojalla. Sen sijaan muulla ei liene oikeutta hakea poikkeusta. Lääninhallitus saanee asettaa poikkeukseen tarvittavat ehdot. Poikkeus saataneen myöntää vain sitä hakeneelle. Lääninhallituksen päätöksestä saadaan valittaa kamarioikeudelle, FL (SFS 1983:649) 84 a §. Kamarioikeuden päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa hallitusoikeudelta ja valittamalla tälle, FDL (SFS 1982:1138) 2.1,1 §, FPL (SFS 1986:1322) 1 § ja 33 § sekä FPL (SFS 1987:999) 35.1 §. Poikkeus tullee voimaan vasta lainvoimaisena. Ks. edellä 2.6.7 kohdassa tarkasteltuja näkemyksiä hallintopäätöksen voimaantulosta.

Kotitarvepuutavaran uitto ei ole yleistä uittoa, FL (SFS 1977:671) 3 §. Olen tarkastellut kotitarvepuutavaran uiton käsitettä edellä kohdassa 2.6.1. Maatalouskiinteistön haltijalla on oikeus uittaa kotitarvepuutavaraa yleisessä uittoväylässä ilman että hän on velvollinen noudattamaan FL:n ja tämän muutosten voimassa olevia säännöksiä, FL (SFS 1977:671) 3 §. Kuitenkin hänen uittoonsa on sovellettava viimeksi mainittua pykälää. Täten kotitarvepuutavaran uittaja olisi velvollinen noudattamaan hallituksen tai tämän määräämän viranomaisen FAL 3 §:n mukaisesti antamia yleisen uittoväylän järjestämistä ja käyttämistä koskevia määräyksiä. Kotitarvepuutavaran uittoa ei saa toimittaa sillä tavoin, että se estää yleistä uittoa tai että siitä aiheutuu vaara kotitarvepuutavaran sekaantumiselle yleisessä uitossa olevaan puutavaraan, FL (SFS 1977:671) 3 §.[157] Kotitarvepuutavaran uittaja on velvollinen noudattamaan lääninhallituksen päätöksellä annettua määräystä velvollisuudesta ilmoittaa suunnitellusta kotitarve-

[156] Ks. *Betänkande 1917* s. 453 ja *SOU 1950:27* s. 158. Vrt. *Lindberg K., FTS 1928* s. 47.
[157] Ks. Sandströmin ja Lindmanin näkemykset, *Diskussion, FT 1918* s. 674.

puutavaran uitosta ja noudattaa tarvittavia varotoimia, FL (SFS 1977:671) 3 §.[158] Lääninhallituksella on oikeus antaa mainittu määräys milloin tahansa, FL (SFS 1977:671) 3 §.[159] Lainkohdasta ei käy ilmi, saako lääninhallitus antaa määräyksen hakemuksetta, sekä hakemuksetta että hakemuksesta, vai hakemuksesta. Mainitulla viranomaisella on ilmeisesti oikeus antaa määräys hakemuksetta. Sanotulla viranomaisella on oikeus antaa määräys hakemuksesta. Lääninhallituksen päätöksestä saadaan valittaa kamarioikeudelle, FL (SFS 1983:649) 84 a §. Kamarioikeuden päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa hallitusoikeudelta ja valittamalla tälle, FDL (SFS 1982:1138) 2.1,1 §, FPL (SFS 1986:1322) 1 § ja 33 § sekä FPL (SFS 1987:999) 35.1 §. Yllä esitetysti annettu määräys tullee voimaan vasta lainvoimaisena. Ks. edellä 2.6.7 kohdassa esitettyjä näkemyksiä hallintopäätöksen voimaantulosta.

2.12 OIKEUDESTA SAADA KORVAUS PUUTAVARAN UITON AIHEUTTAMASTA VAHINGOSTA JA HAITASTA

Alueen omistajalla, alueeseen kohdistuvan erityisen oikeuden haltijalla tai muulla ei ole oikeutta saada korvausta pelkästään siitä, että alueeseen myönnetään väliaikainen lupa a tai väliaikainen lupa b. Alueen omistajalla, alueeseen kohdistuvan erityisen oikeuden haltijalla tai muulla ei ole oikeutta saada korvausta pelkästään siitä, että alue määrätään yleiseksi uittoväyläksi tai tämän osaksi.[160]

Uittotavarasta, FL 5 §:n mukaisesta toimenpiteestä tai muutoin puutavaran uitosta aiheutuvasta vahingosta ja haitasta on oikeus saada täyttä arvoa vastaava korvaus, FL (SFS 1983:649) 6.1 §.[161] Tämän lainkohdan mukaan tällainen edunmenetys on *uittovahinko* (flottningsskada). FL 5.1 §:n mukaan uittotyön aikana on välittömästi lain nojalla oikeus päästä rannalle lainkohdassa säädetyin edellytyksin. FL 5.2 §:n mukaan välittömästi lain nojalla puutavaran uiton aikana on oikeus pitää vedessä puomeja, asettaa rannoille puominkiinnikkeitä, tukia ja vastaavia sekä tätä varten käyttää luonnonesineitä lainkohdassa säädetyin edellytyksin. Korvattava uittovahinko syntyy väliaikaisen luvan a:n mukaisesta puutavaran uitosta, väliaikaisen luvan b:n mukaisesta puutavaran uitosta

[158] Ks. *SOU 1950:27* s. 116 ja 206. Tällainen määräys on oltava uittoyhdistyksen ohjesäännössä, ks. FL (SFS 1977:671) 34.1 §, 34.2,13 § ja 34.3 §.

[159] Ks. Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 3 §, *Betänkande 1917* s. 114 ja lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 331 verrattuna FL (SFS 1977:671) 3 §.

[160] Vrt. *Hällfors, Lausunto* s. 16—17.

[161] Ks. *Löwing* s. 148.

tai yleisestä uitosta. Näin on asianlaita näiden kahden luvan mukaisen uiton osalta, vaikkei FL (SFS 1983:649) 18.2 §:ssä ja 21 §:n kolmannessa virkkeessä viitatakaan FL (SFS 1983:649) 6.1 §:ään. FL (SFS 1983:649) 18.2 §:stä ja 21 §:stä käy ilmi nimenomaisesti, että väliaikaisen luvan a:n mukaisesta puutavaran uitosta aiheutuva uittovahinko on korvattava. FL (SFS 1983:649) 18.2 §:stä ilmenee nimenomaisesti, että väliaikaisen luvan b:n mukaisesta puutavaran uitosta syntyvä uittovahinko on korvattava.[162] Korvattava uittovahinko voi aiheutua rannalle, vesilaitokselle tai muulle omaisuudelle.[163] Se voi aiheutua kalastusvälineelle tahi se voi olla kalastuksen estymistä tai vaikeutumista.[164] Ainakin kalastusväline on esitettyä muuta omaisuutta.

Puutavaran uiton aiheuttama uittoväylän rakennelmien vahingoittuminen tai kuluminen ei ole korvattavaa uittovahinkoa, ks. FL (SFS 1983:649) 18.2—3 §, 21 § ja 28.1,2—4 §.[165]

Puutavaran uitosta yleiseen uittoväylään lain tai annettujen määräysten vastaisesti tehdylle laitokselle tai muulle laitteelle aiheutuva vahinko ei ole korvattavaa uittovahinkoa, FL (SFS 1983:649) 7.1 §:n ensimmäinen virke.[166] Tämä korvauksensaantioikeuden rajoitus koskenee myös väliaikaisen luvan a:n ja väliaikaisen luvan b:n mukaisen puutavaran uiton aiheuttamaa kerrotunlaista edunmenetystä. Tosin FL (SFS 1983:649) 18.2 §:ssä ja 21 §:ssä ei viitata FL (SFS 1983:649) 7.1 §:ään.

Korvattavaa uittovahinkoa ei ole myöskään puutavaran uiton aiheuttama vahinko laitokselle tai laitteelle, jonka joku tekee yleiseen uittoväylään pyytämättä ja odottamatta vesioikeuden haasteasiassa (stämningsmål) antamia määräyksiä tarpeellisista suojalaitteista, ks. FL (SFS 1983:649) 7.1 §:n toinen virke ja 7.2 §. Viimeksi mainitun lainkohdan mukaan uittajat ovat velvolliset kustantamaan tällaiset suojalaitteet. Kuitenkaan lainkohdasta ei käy ilmi, millä edellytyksillä uittajat ovat velvolliset kustantamaan suojalaitteet. Tässä esitetty korvauksensaantioikeuden rajoitus ei koske yleisen uittoväylän aluetta, jossa ei

---

[162] Ks. Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 18.2 §, *Betänkande 1917* s. 114 ja 120—121 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 360—362 verrattuna Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 18.2 §, *Prop. 1919:4* s. 1, 51 ja 56 verrattuna Lag om flottning i allmän flottled 18.2 §, *ALU 1919:18* s. 1, 77, 135 ja 142—143 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 31 ja 36—38 verrattuna FL (SFS 1983:649) 18.2 §.

[163] Ks. edellinen alaviite, *Ljungman, Vattenrätt* s. 24—25 ja *Ljungman—Stjernquist* s. 78.

[164] Ks. Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 6.1 §, *Prop. 1919:4* s. 1 ja 51—52 sekä lainkohtaehdotuksen kommentti, *ALU 1919:18* s. 1 ja 31—33 verrattuna FL (SFS 1983:649) 6.1 §. Ks. myös oikeustapaus **HD 29. 8. 1934**, NJA, Avd. I., Tidskrift för Lagskipning 1934, not. A 228, jossa kylänmiehillä oli oikeus saada vuosittain maksettava korvaus uittopuutavaran aiheuttamasta karsinakalastusten (karsinafisken) menetyksestä.

[165] Ks. myös Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 6.1 §, *Betänkande 1917* s. 114—115 ja tämän lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 361—362 verrattuna FL (SFS 1983:649) 6.1 §.

[166] Ks. *Sellmann* s. 3185 ja 3191.

toimi uittoyhdistystä. Näet tällöin ei ole FL (SFS 1983:649) 7.2 §:n mukaista haastettavaa, uittoyhdistystä. Tämä korvauksensaantioikeuden rajoitus ei koske myöskään väliaikaisen luvan a:n ja väliaikaisen luvan b:n mukaisen puutavaran uiton aiheuttamaa uittovahinkoa. FL (SFS 1983:649) 18.2 §:ssä ja 21 §:ssä ei viitata FL (SFS 1983:649) 7.1 §:n toiseen virkkeeseen ja 7.2 §:ään. Tosin FL (SFS 1983:649) 18.2 §:ssä ja 21 §:ssä ei viitata myöskään FL (SFS 1983:649) 6.1 §:ään, vaikka tätä lainkohtaa on sovellettava väliaikaisen luvan a:n ja väliaikaisen luvan b:n mukaisen puutavaran uiton aiheuttamaan uittovahinkoon.

Uittovahinko on korvattava, jos se on aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti. Uittovahinko on korvattava, vaikka sitä ei ole aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti.[167]

Jos uittovahinko on niin pysyvä, että vahingon arvo voidaan arvioida ennakkoon, kohtuullinen korvaus on tällaisesta uittovahingosta korvaukseen oikeutetun vaatimuksesta ennakkoon määrättävä maksettavaksi vuotuisena maksuna koko sen ajan, jolloin uitetaan puutavaraa, tai kertakaikkisesti, FL (SFS 1983:649) 13.1 §:n ensimmäinen virke.[168] Tätä korvausta ei saa määrätä korkeampaan määrään kuin voidaan katsoa kohtuulliseksi, vaikka asianosaiset olisivat sopineet tietystä määrästä, FL (SFS 1983:649) 13.1 §.[169] Tällainen ennakkoon määrääminen ei liene sallittua väliaikaisen luvan a:n ja väliaikaisen luvan b:n mukaisen puutavaran uiton aiheuttamasta uittovahingosta. FL (SFS 1983:649) 18.2 §:ssä ja 21 §:ssä ei viitata FL (SFS 1983:649) 13.1 §:ään. Tosin FL (SFS 1983:649) 18.2 §:ssä ja 21 §:ssä ei viitata myöskään FL (SFS 1983:649) 6.1 §:ään, vaikka tätä lainkohtaa on sovellettava väliaikaisen luvan a:n ja väliaikaisen luvan b:n mukaisen puutavaran uiton aiheuttamaan uittovahinkoon.

Uittovahingosta ovat vastuussa yhteisvastuullisesti kaikki ne, jotka ovat uittaneet tai uittavat puutavaraa uittovahingon tapahtumapaikassa uittovahingon syntymisvuonna, ks. FL (SFS 1977:671) 8 § sekä FL (SFS 1983:649) 18.2 § ja 21 §.[170]

Jos asianosaiset eivät sovi uittovahingon korvaamisesta,[171] kolme välimiestä päättää siitä, onko, miten ja mihin määrään korvaus uittovahingosta velvoitetta-

---

[167] Ks. oikeustapaus **HD 1929:29**, NJA, Avd. I., Tidskrift för Lagskipning 1929 s. 99—108, *Sandström E.* s. 38 ja 42—44, *SOU 1946:3* s. 71—72, *Nordisk lovgivning* s. 7—8, *Strahl, Utredning* s. 3, 20 ja 29, *Hult* s. 354—355, *Karlgren* s. 156 ja *Hellner* s. 116—117 ja 153.

[168] Ks. *Holmbäck* s. 62, av. 1 ja s. 98 sekä *Viklund* s. 89—90.

[169] Ks. Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 13.1 §, *Betänkande 1917* s. 114 ja 118 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 346—347 verrattuna FL (SFS 1983:649) 13.1 §. Ks. myös *Lindberg K., FTS 1928* s. 43.

[170] Ks. *Haataja, II* s. 453, av. 1. Ks. myös FL 9 §.

[171] Ks. oikeustapaus **HD 1948:121**, NJA, Avd. I., Tidskrift för Lagskipning 1948 s. 564—571.

va maksettavaksi, ks. FL (SFS 1977:671) 10 §, FL 11 §, FL (SFS 1981:798) 12.1 § sekä FL (SFS 1983:649) 18.2 § ja 21 §.[172]

Jos välimiehet eivät ole antaneet välitystuomiotaan 180 päivän aikana sen jälkeen, kun asianosainen on esittänyt vastapuolelle tai tämän ennakkoon valitsemalle välimiehelle vaatimuksen uittovahinkoasian jättämisestä välimiesten ratkaistavaksi, niin asianosaisella on oikeus saattaa asia alioikeuden tutkittavaksi, ks. FL (SFS 1977:671) 10 §, FL 11.1—2 § ja 11.3 §:n toinen virke sekä FL (SFS 1983:649) 18.2 § ja 21 §.[173] Välimiesten sanotun ajan jälkeen antama välitystuomio on pätemätön, jos asianosaiset eivät sovi tyytyvänsä siihen, FL 11.3 §:n toinen ja kolmas virke sekä FL (SFS 1983:649) 18.2 § ja 21 §.[174]

Välimiesten antamaan välitystuomioon tyytymättömällä asianosaisella on oikeus saattaa asia haasteella alioikeuden tutkittavaksi, ks. FL (SFS 1981:798) 12.2—3 § ja FL (SFS 1983:649) 18.2 § sekä 21 §.[175]

Edellä 2.3 kohdassa esitetyllä viranomaisella ei ole oikeutta yleisen uittoväylän perustamisen tai laajentamisen yhteydessä määrätä maksettavaksi korvausta puutavaran uiton aiheuttamasta uittovahingosta. Tätä oikeusohjetta on noudatettava, vaikka uittovahinko olisi ennakkoon arvioitavissa ja vaikka korvaukseen oikeutettu vaatisi siitä korvauksen määräämistä maksettavaksi.[176]

Oletetaan, että uittovahingosta on määrätty suoritettavaksi korvaus vuotuisena maksuna, ks. FL (SFS 1983:649) 13.4 §. Vesioikeudella on oikeus muuttaa olojen muuttumisen vuoksi korvaus tai tämän maksutapa, vaikka korvauksen määräävä päätös olisi lainvoimainen, FL (SFS 1983:649) 13.4 §. Tällainen päätäntävalta vesioikeudella on silloin, kun se päättää yleistä uittoväylää koskevista uusista tai muutettavista laitteista tai määräyksistä, FL (SFS 1983:649) 13.4 §. Niin ikään ensiksi mainitunlainen päätäntävalta vesioikeudella on myöhemmin tehdystä kanteesta haasteasiana, FL (SFS 1983:649) 13.4 §. Vesioikeuden antamasta tuomiosta saadaan valittaa vesiylioikeudelle, VL 1983 (SFS 1987:758) 13:65. Vesiylioikeuden tuomioon saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa korkeimmalta oikeudelta ja valittamalla tälle, VL 1983 13:72, RB (SFS 1968:79) 54:9.1 ja RB (SFS 1971:218) 54:10.

Yllä tarkasteltujen uittovahinkoa koskevien säännösten soveltamisalan ulkopuolelle ei jää vahinko tai haitta, joka aiheutuu FL (SFS 1983:649) 22.1 §:n

[172] Muutkin kuin uittoyhdistys ja kiinteistönomistaja voivat olla asianosaisia. Vrt. *Holmbäck* s. 230.

[173] Ks. myös *Berglund* s. 48—51.

[174] Ks. mts. 42.

[175] Ks. *Ernberg* s. 88 ja 91—92.

[176] Ks. kumotut VL 1918 (SFS 1919:425) 6:5.2 ja FL 6.3 §. Ks. myös Förslag till Lag om ändring i lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled 6 §, *Prop. 1982/83:26* s. 2 ja 4 sekä pykäläehdotuksen perustelut, mts. 39, 42, 44, 134—135, 146—147 ja 150 verrattuna FL (SFS 1983:649) 6 §.

mukaisesti puutavaran uitosta yleisessä uittoväylässä pidennettynä uittoaikana.[177]

Kuitenkaan yllä oleva esitys uittovahingosta ei koske kotitarvepuutavaran uitosta aiheutuvaa vahinkoa ja haittaa, FL (SFS 1977:671) 3 §.[178]

2.13 UITTOAJAN PIDENTÄMISESTÄ YLEISESSÄ UITTOVÄYLÄSSÄ

Jos yleisen uittoväylän perustamispäätöksessä tai tämän antamisen jälkeen on määrätty, että yleisessä uittoväylässä saadaan uittaa puutavaraa vain tiettynä aikana vuodesta, niin puutavaraa ei saa uittaa siellä muuna aikana, FL (SFS 1983:649) 22.1 §. Kuitenkin lääninhallituksella on oikeus hakemuksesta pidentää uittoaikaa joko koko uittoväylässä tai tämän jossakin osassa, jos uiton aikana ilmaantuu tarvetta jatkaa uittoaikaa, ks. FL (SFS 1983:649) 22.1 §. Oikeus tehdä hakemus on sillä, joka uittaisi puutavaraa tällaisena pidennettynä uittoaikana.

Uittoajan pidentämisen edellytyksenä on, että tarpeen jatkaa uittoaikaa on aiheuduttava poikkeuksellisista luonnonoloista tai onnettomuudesta.[179]

Lääninhallituksen päätös jatkaa uittoaikaa tulee voimaan heti, vaikka päätökseen haetaan muutosta.[180] Tosin asiasta ei ole nimenomaista säännöstä.[181]

Lääninhallituksen päätöksestä saadaan valittaa kamarioikeudelle, FL (SFS 1983:649) 84 a §.

Kamarioikeudella tutkiessaan lääninhallituksen päätöksestä tehtyä valitusta on oikeus määrätä, ettei lääninhallituksen päätös jatkaa uittoaikaa ole toistaiseksi voimassa, FPL (SFS 1986:1322) 1 § ja FPL 28 §.

Kamarioikeuden päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa hallitusoikeudelta ja valittamalla tälle, FDL (SFS 1982:1138) 2.1,1 §, FPL (SFS 1986:1322) 1 § ja 33 § sekä FPL (SFS 1987:999) 35.1 §.

Hallitusoikeudella tutkiessaan kamarioikeuden päätöksestä tehtyä valitusta on oikeus määrätä, ettei kamarioikeuden päätöksellä pysytetty tai myönnetty

---

[177] Ks. *Lindman, FT 1919* s. 851—852 ja oikeustapaus **HD 1948:12**, NJA, Avd. I., Tidskrift för Lagskipning 1948 s. 74—80.

[178] Ks. von Sethin näkemys, *Prop. 1919:4* s. 214—216 ja *SOU 1950:27* s. 94, 116—117 ja 206.

[179] Ks. Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 22 §, *Betänkande 1917* s. 114 ja 122 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 367—368 verrattuna FL (SFS 1983:649) 22.1 §. Ks. myös oikeustapaus **RegR 3. 11. 1942**, RÅ 1942 not. Jo. 48.

[180] Ks. Förslag till Lag om flottning i allmän flottled 22 §, *Betänkande 1917* s. 114 ja 122 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 368 verrattuna FL (SFS 1983:649) 22.1 §.

[181] Vrt. FL (SFS 1977:671) 19.1 §:n ensimmäinen virke.

jatko uittoaikaan ole voimassa toistaiseksi, FPL (SFS 1986:1322) 1 § ja FPL 28 §.[182]

2.14 PUUTAVARAN UITON YLEISESSÄ UITTOVÄYLÄSSÄ RAJOITTAMISESTA TAI KIELTÄMISESTÄ

Oletetaan, että on suoritettava suurehkoja töitä yleisen uittoväylän laajentamiseksi tai parantamiseksi ja että on välttämätöntä rajoittaa puutavaran uittoa tai kieltää tämä töiden aikana. Tässä tapauksessa lääninhallitus saa pyynnöstä päätöksellään rajoittaa puutavaran uittoa tai kieltää tämän siihen asti, kunnes työt on suoritettu ja hyväksytty, FL (SFS 1983:649) 22.2 §. Pyynnön esittämiseen oikeutettu ei käy ilmi lainkohdasta. Näiden töiden suorittajalla on oikeus esittää pyyntö. Sen sijaan muulla ei liene oikeutta esittää pyyntöä.

Lääninhallituksen päätöksestä saadaan valittaa kamarioikeudelle, FL (SFS 1983:649) 84 a §. Kamarioikeuden päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa hallitusoikeudelta ja valittamalla tälle, FDL (SFS 1982:1138) 2.1,1 §, FPL (SFS 1986:1322) 1 § ja 33 § sekä FPL (SFS 1987:999) 35.1 §.

Edellä esitettyä noudattaen annettu rajoitus tai kielto uittaa puutavaraa tullee voimaan vasta lainvoimaisena. Ks. edellä 2.6.7 kohdassa esitettyjä näkemyksiä hallintopäätöksen voimaantulosta.

2.15 YLEISEN UITTOVÄYLÄN TAI SEN OSAN LAKKAUTTAMISTA HAKEMAAN OIKEUTETUISTA

FAL:sta ei käy ilmi, onko yleinen uittoväylä tai sen osa lakkautettavissa hakemuksetta, sekä hakemuksetta että hakemuksesta, vai hakemuksesta. Yleistä uittoväylää tai sen osaa ei saatane lakkauttaa hakemuksetta. Sen sijaan yleinen uittoväylä tai sen osa saadaan lakkauttaa hakemuksesta.

FAL 2 § vastaa VL 1918 (SFS 1976:998) 6:27:ää.[183] VL 1918 (SFS 1976:998) 6:27:stä käy ilmi, että yleinen uittoväylä oli lakkautettavissa

---

[182] Ks. *Wennergren* s. 210—212 ja *Westerberg* s. 141—142. — Vertaa yllä tarkasteltua uittoajan pidentämistä yleisessä uittoväylässä jäljempänä kohdassa 5.14.6 käsiteltävään uudessa varsinaisessa uittoluvassa määrätyn uittoajan tilapäiseen pidentämiseen. Näillä kahdella pidentämisellä on samankaltaisia piirteitä.

[183] Ks. Förslag till Lag om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled 2 §, *Prop. 1981/82:130* s. 61 ja pykäläehdotuksen perustelut, mts. 387 ja 638—640 verrattuna FAL 2 §.

hakemuksesta. Kuitenkaan lainkohdasta ei käy ilmi hakija, jolla oli oikeus tehdä tällainen hakemus. Jokaisella oli oikeus tehdä hakemus.[184]

Hakemuksen saada yleinen uittoväylä tai sen osa lakkautetuksi saa tehdä ainakin se, jolle on jonkinlaista etua lakkautuksesta.

2.16 YLEISEN UITTOVÄYLÄN TAI SEN OSAN LAKKAUTTAVISTA VIRANOMAISISTA

Hallituksella tai sen määräämällä viranomaisella on oikeus lakkauttaa yleinen uittoväylä tai tämän osa, FAL 4.1 §.[185] Ilmeisesti yleisen uittoväylän tai sen osan lakkauttamista on haettava siltä viranomaiselta, jolla on ensimmäisenä asteena oikeus päättää yleisen uittoväylän tai tämän osan lakkauttamisesta.

Jos hallitus on määrännyt, että jokin muu viranomainen päättää yleisen uittoväylän tai tämän osan lakkauttamisesta, niin sen päätöksestä saadaan valittaa hallitukselle, FAL 4.2 §.

2.17 LAKKAUTETTAVAN YLEISEN UITTOVÄYLÄN TAI SEN OSAN SIJAINNISTA

Edellä 2.1 kohdassa esitetty yleinen uittoväylä tai sen osa on lakkautettavissa, FAL 2 § ja FAL:n lopussa olevan numeroimattoman pykälän 2 momentti. Edellä 2.1 kohdassa olen esittänyt, missä tällainen uittoväylä voi sijaita.

FAL 1 §:n mukaisesti perustettu tai laajennettu yleinen uittoväylä tai sen osa on lakkautettavissa, FAL 2 §. Edellä 2.4 kohdassa olen esittänyt, missä tällainen uittoväylä voi sijaita.

2.18 YLEISEN UITTOVÄYLÄN TAI SEN OSAN LAKKAUTTAMISEN OIKEUDELLISISTA EDELLYTYKSISTÄ

Yleinen uittoväylä on kokonaan tai osittain lakkautettava, jos puutavaran

[184] Ks. *Ju 1968:14* s. 37, *Prop. 1969:104* s. 35, 41 ja 48—49, *Bouvin* s. 7138—7139 ja *Selander* s. 7—8.

[185] Hallituksen määräämäksi viranomaiseksi kaavailtiin lääninhallitusta, *Prop. 1982/83:26* s. 39, 42, 134—135, 146—147 ja 150.

uiton voidaan katsoa lakanneen, FAL 2.1,1 §. Täten yleinen uittoväylä, siltä osin kuin puutavaran uitto voidaan katsoa lakanneen yleisessä uittoväylässä, on lakkautettava. Puutavaran uittoa ei voida katsoa lakanneeksi, jos se on vain vähentynyt tai jostakin syystä tilapäisesti lakannut joksikin aikaa.[186] Mainittu puutavaran uitto kuljetustoimintana on samanlaista kuin edellä 2.5 kohdassa puutavaran uitto kuljetustoimintana. Sillä ei tarkoiteta kuitenkaan kotitarvepuutavaran uittoa, FL (SFS 1977:671) 3 §.

Yleinen uittoväylä on kokonaan tai osittain lakkautettava, jos sitä ei tarvita enää, FAL 2.1,2 §. Täten yleinen uittoväylä, siltä osin kuin sitä ei tarvita enää, on lakkautettava. Ensisijaisesti tällainen edellytys täyttyy, jos uittajat suunnittelevat siirtymistä puutavaran uitosta johonkin muuhun edullisempaan puutavaran kuljetusmuotoon.[187]

Yleinen uittoväylä on kokonaan tai osittain lakkautettava, jos se estäisi sitä yleisesti merkittävämmän yrityksen toteuttamisen, FAL 2.1,3 §. Täten yleinen uittoväylä on lakkautettava siltä osin kuin se estäisi sitä yleisesti merkittävämmän yrityksen toteuttamisen. Yleistä uittoväylää merkittävämpi yritys voi olla suunniteltu vesiyritys, esimerkiksi vesistön säännöstely-yritys, laaja maankuivatusyritys tai sillanrakentamisyritys.[188]

2.19 OIKEUDESTA ASETTAA ERITYISIÄ EHTOJA LAKKAUTETTAESSA YLEINEN UITTOVÄYLÄ TAI SEN OSA

Jos yleinen uittoväylä tai sen osa lakkautetaan sillä perusteella, että puutavaran uitto voidaan katsoa lakanneeksi tai sillä perusteella, että yleistä uittoväylää tai sen osaa ei tarvita enää, lakkauttamisessa ei saa asettaa erityisiä ehtoja lakkauttamiselle, FAL 2 §. Mikäli yleinen uittoväylä tai sen osa lakkautetaan

[186] Ks. Förslag till Lag om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled 3,1 §, *SOU 1977:27* s. 68—69 ja lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 420—421 verrattuna Förslag till Lag om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled 2.1,1 §, *Prop. 1981/82:130* s. 61 ja lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 387 ja 639—640 verrattuna FAL 2.1,1 §. Ks. myös Lindmanin näkemys, *Diskussion, FT 1920* s. 879, oikeustapaus **RegR 6. 12. 1932**, RÅ 1932 not. Jo. 61, *Digman* s. 60—61, *Svenska Flottledsförbundets utlåtande* s. 6575, *Ju 1968:14* s. 37, *Prop. 1969:104* s. 35 ja 41, *Bouvin* s. 7138—7139 ja *Selander* s. 9.

[187] Ks. Förslag till Lag om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled 3,2 §, *SOU 1977:27* s. 68—69 ja lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 420—422 verrattuna Förslag till Lag om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled 2.1,2 §, *Prop. 1981/82:130* s. 61 ja lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 387 ja 639—640 verrattuna FAL 2.1,2 §.

[188] Ks. Förslag till Lag om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled 3,3 §, *SOU 1977:27* s. 68—69 ja lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 420 ja 422 verrattuna Förslag till Lag om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled 2.1,3 §, *Prop. 1981/82:130* s. 61 ja lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 387 ja 639—640 verrattuna FAL 2.1,3 §.

sen vuoksi, että se estäisi sitä yleisesti merkittävämmän yrityksen toteuttamisen, saadaan lakkauttamispäätöksessä määrätä erityisiä ehtoja lakkauttamiselle, FAL 2 §. Erityisiä ehtoja voivat olla esimerkiksi määräykset, ettei puutavaran kuljetusta saa tarpeettomasti estää, vaikeuttaa tai kallistaa.[189]

2.20 YLEISEN UITTOVÄYLÄN TAI SEN OSAN LAKKAAMISEN VOIMAANTULOSTA

Yleinen uittoväylä lakkautetulta osin lakkaa sinä hetkenä, jolloin sen tai sen osan lakkauttamista koskeva päätös saa lainvoiman. FL (SFS 1983:649) 1 §:n mukainen jokaisen oikeus uittaa puutavaraa lakkaa yleisessä uittoväylässä tämän lakatessa. Uittajalla ei ole oikeutta saada korvausta oikeuden uittaa puutavaraa lakkaamisesta.[190]

2.21 PUUTAVARAN KULJETTAMISESTA VESIALUEELLA, JOTA EI OLE HAETTU YLEISEKSI UITTOVÄYLÄKSI JA JOSSA EI OLE YLEISTÄ UITTOVÄYLÄÄ

Vain vesialueen omistajalla ja tämän suostumuksella muullakin on oikeus uittaa puutavaraa irrallaan vesialueella, jota ei ole haettu yleiseksi uittoväyläksi ja jossa ei ole yleistä uittoväylää. Puutavaran irrallaan uittaminen kuljetustoimintana on samanlaista kuin edellä 2.5 kohdassa tarkasteltu irtouitto kuljetustoimintana.[191]

> **RegR 20. 5. 1931**, RÅ 1931 not. Jo. 40: Vesialueella, jolla ei ollut yleistä uittoväylää, ei saanut uittaa puutavaraa irrallaan ilman vesialueen ja viereisten rantojen omistajien suostumusta.

---

[189] Ks. Förslag till Lag om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled 2 §, *Prop. 1981/82:130* s. 61 ja lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 387 ja 639—640 verrattuna FAL 2 §.

[190] Ks. *Strahl* s. 138—140, *Holmbäck, Föreligger skyldighet* s. 268—269 ja 271 sekä *Ljungman, Ersättningsfrågor* s. 300—301 ja 308. — Lääninhallituksen on pidettävä luetteloa lääninsä alueella olevista yleisistä uittoväylistä, FL (SFS 1977:671) 76 a §. Lakkautettu yleinen uittoväylä ja yleisen uittoväylän lakkautettu osa on poistettava tästä luettelosta. — Ks. oikeudesta poistaa lakkautetun yleisen uittoväylän tai sen osan laitteet, VL 1983 14:3 ja *Strömberg R.* s. 264—266.

[191] Ks. *Betänkande 1917* s. 352 ja 357, *Lindberg K. E.* s. 10, *Andersson G., NT 1926* s. 375, *Bergman* s. 60—61 ja 154—157, *Lindberg K., FTS 1928* s. 40, *KM 1939:3* s. 179 ja 198, *Smedberg, SFÅ 1942* s. 3659, *Holmbäck, Vattenrätt* s. 197, *SOU 1946:3* s. 25 ja 92, *Hällfors, VV 1950* s. 139 ja 141, *SOU 1950:27* s. 64 ja 75, *Manner, Yleiskäyttö* s. 112, *Hällfors, JFT 1953* s. 212 ja *Haataja, II* s. 205—206.

Jokaisella on oikeus uittaa puutavaraa nippuina vesialueella, jota ei ole haettu yleiseksi uittoväyläksi ja jossa ei ole yleistä uittoväylää. Jokaisella on tällainen oikeus vain, jos uitosta ei aiheudu sanottavaa haittaa toisen veteen kohdistuvalle oikeudelle ja jos uittoa ei ole kielletty jonkin säädöksen nojalla. Mainittu uitto kuljetustoimintana on samanlaista kuin yllä kohdassa 2.5 käsitelty nippu-uitto kuljetustoimintana. Tässä kappaleessa kerrotussa tapauksessa uitto katsotaan vesiliikenteeksi.[192]

> **HD 1945:174**, NJA, Avd. I., Tidskrift för Lagskipning 1945 s. 687—692: A:lla oli oikeus hinata puutavaraa lauttoina (bogsera virke i flottar) A:lle kuulumattomalla vesialueella sillä perusteella, että vesialue oli yleistä kulkuväylää (allmän farled).
>
> af Klintberg toi julki vuonna 1955: Vesiliikenne (sjöfart) on sallittua yleisessä kulkuväylässä (allmän farled) jokamiehenoikeutena (allemansrätt), vaikka vesiliikenteestä aiheutuisi toiselle vahinkoa. Vesiliikenne on sallittua jokamiehenoikeutena vesialueella, joka ei ole yleistä kulkuväylää, siltä osin kuin vesiliikenne ei aiheuta sanottavaa haittaa toisen veteen kohdistuvalle yksityiselle oikeudelle. Tällaista vesiliikennettä on puutavaran kuljettaminen yhteensidottuina lauttoina (framförande av flottgods i sammanlagda flottar).[193]
>
> Vesilakikomitea (vattenlagsutredningen) esitti vuonna 1977: Jokaisella vesialueella, vaikkei vesialue olisi yleistä kulkuväylää (allmän farled), vesiliikenne (sjöfart) on sallittua jokamiehenoikeutena (allemansrätt) siltä osin kuin vesiliikenne ei aiheuta sanottavaa haittaa toisen veteen kohdistuvalle oikeudelle. Tällaista vesiliikennettä on puutavaran kuljettaminen yhteensidottuina lauttoina hinaamalla tai vastaavasti (framförande av flottgods i sammanlagda flottar genom bogsering e. d.).[194]

---

[192] Vrt. Förslag till Lag om ändring i lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled 1 §, *Prop. 1982/83:26* s. 2 ja pykäläehdotuksen perustelut, mts. 39, 42, 134—135, 146—147 ja 150 verrattuna FL (SFS 1983:649) 1 §.

[193] Ks. *af Klintberg* s. 236—238.

[194] Ks. *SOU 1977:27* s. 222—223 ja 230. Ks. kumottu VL 1918 (SFS 1920:459) 5:1.2. Ks. myös *Betänkande 1911* s. 162—164 ja 212, *Åström, Preklusionsförfarandet* s. 98 ja 101—102, *Lindberg K. E.* s. 2, *Yttrande, FT 1918* s. 695, *Prop. 1918:128* s. 133, 135—137, 140—141, 255 ja 291, *Betänkande 1920* s. 139—140, *Gärde* s. 367 ja 395, *Holmbäck* s. 60—61, oikeustapaus **HD 4. 8. 1926**, NJA, Avd. I., Tidskrift för lagskipning 1926, not. A 303, af Klintbergin kommentti tapauksesta, *af Klintberg* s. 238—239, *SOU 1940:12* s. 80—81, *Carlesjö* s. 268, *Ljungman* s. 262—263, *Holmbäck, Vattenrätt* s. 135—136, *Thulin* s. 102, *SOU 1951:40* s. 38—39, *Brunnberg—Nordenstam* s. 17—18, *Manner, Yleiskäyttö* s. 110, *Romberg—Thulin* s. 85—86, *Bergström* s. 6, *Holmberg* s. 14—15, *TLU 1961:30* s. 1 ja 3, *SOU 1962:36* s. 179—182, *Haara* s. 6300, *Manner, Allmänheten* s. 16, *Bengtsson* s. 24—25, *Undén* s. 61—62, *Tiberg* s. 23—26, *SOU 1974:95* s. 50, *Bengtsson, Nordisk miljörätt* s. 84, *Alrutz* s. 329 ja 337, *Rosén* s. 69—72, *Christoffersson—Samuelson* s. 64, *Groth* s. 35 ja 37—38, *Ahlström* s. 33—34, *Strömberg R.* s. 36 ja *Jonzon—Delin—Bengtsson* s. 44—45. — Ks. lääninhallituksen oikeudesta antaa määräyksiä vesiliikenteestä (sjötrafik) Ruotsin vesialueella (sjöterritorium), STF 2:2. Vrt. NL (SFS 1986:262) 5.2 §, NL (SFS 1974:1025) 10 §, NL (SFS 1987:133) 19.2 §, NVF 10 §, NVF 22 §, *Jonzon—Delin—Bengtsson* s. 83—87, VL 1983 19:3, VRF 29 § ja *Strömberg R.* s. 328. — Ruotsin vesialue

Kotitarvepuutavaran uitto on sallittua vesialueella, jota ei ole haettu yleiseksi uittoväyläksi ja jossa ei ole yleistä uittoväylää, ks. FL (SFS 1977:671) 3 §.[195]

käsittää sisäiset vedet (inre vatten) ja aluemeren (territorialhavet), ks. SSL 1 §, SSL (SFS 1978:959) 2 §, SSL (SFS 1979:1140) 3—4 §, SSL (SFS 1978:959) 5 §, SSF 1 § ja SSF (SFS 1978:961) 2—3 §.

[195] Ks. myös *Betänkande 1904* s. 291, von Sethin näkemys, *Prop. 1919:4* s. 214—216, *SOU 1946:3* s. 22 ja 92 sekä *Holmbäck, Vattenrätt* s. 196.

3 OIKEUDESTA UITTAA PUUTAVARAA NORJASSA

3.1 VESISTÖSTÄ PUUTAVARAN UITTOPAIKKANA

Oikeus uittaa puutavaraa[1] on Norjassa sijaitsevissa vesistöissä (vassdrag), VDL 70 § ja VDL (NL I, 14. 7. 1950 nr. 2) 157 §.[2] Tämä on pääsääntö. VDL 70 §:n mukainen oikeus uittaa puutavaraa on lainkohdassa säädetyin edellytyksin Norjassa sijaitsevassa vesistössä, joka ei muodosta Norjan ja vieraan valtion välistä valtakunnanrajaa tai joka ei virtaa Norjasta vieraaseen valtioon tai vieraasta valtiosta Norjaan, VDL (NL I, 14. 7. 1950 nr. 2) 157 §:n ensimmäinen virke.[3]

VDL 70 §:stä ei käy ilmi niitä erilaisia vesiä, jotka ovat lainkohdan mukaisia vesistöjä. Lainkohdan mukaisella vesistöllä tarkoitetaan ainakin järveä, jokea ja puroa.[4] VDL 70 §:n mukaiset vesistöt ovat sisävesialueita.[5] VDL 10 §:ssä säädellään lammikoista (dammer) ja niihin verrattavista pienistä vesijou-

---

[1] Hollo väittää, että uitto Norjassa perustuu erityislainsäädäntöön, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 171. Vrt. mts. 200—201.

[2] Ks. Utkast til lov om vassdragene 157 §, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108 ja 139 sekä pykäläehdotuksen perustelut, mts. 92—93 verrattuna VDL 157 § verrattuna VDL (NL I, 14. 7. 1950 nr. 2) 157 §. Ks. myös *Vislie A., Grensene* s. 10 ja 88—89.

[3] Ks. VDL 157 §, *Vislie A., Grensene* s. 10 ja 88—89, *Rogstad* s. 111—112 sekä *Rogstad, Eierrådighet* s. 145.

[4] Ks. *Vislie A., Grensene* s. 10 ja 95, *Brækhus* s. 10, *Innstilling 1954* s. 59, *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 156—157, *Heiberg* s. 96, *Jensen—Hole* s. 45, *Ross 1959* s. 28—30, *Statens Friluftsråd* s. 10, *Nygard* s. 123—124, *NOU 1974:37* s. 8, *Rogstad* s. 9—11, *Ross 1977* s. 21—23, *NOU 1982:19* s. 11, 16 ja 87, *Backer* s. 291 sekä *Rogstad, Eierrådighet* s. 71—72 ja 82. Ks. kuinka Amundsen ja Backer tulkitsevat VRL 1 §:n mukaista vesistöä, *Amundsen* s. 19 ja *Backer* s. 518—519 sekä 843. Ks. myös kuinka Karlsrud tulkitsee VVL 1 §:n mukaista vesistöä, *Karlsrud* s. 24 ja 26—27. FLL (NL I, 10. 6. 1977 nr. 82) 6.2 §:ssä säädetään: "Om ferdsel på innsjøer og elver (åpent eller islagt vassdrag) gjelder reglene i vassdragsloven og lov om motorferdsel i utmark og vassdrag." VUL 2.4 §:n mukaan vesistöillä tarkoitetaan sulia (åpne) ja jään peitossa olevia (islagte) jokia, puroja ja järviä. VDL (NL I, 10. 6. 1977 nr. 82) 65.2 §:ssä säädetään, että moottoriliikennettä vesistössä koskee myös VUL. ILL 3.1,5 §:n mukaan tässä laissa vesistöllä tarkoitettiin järveä (innsjø), vettä (vann), lampea (tjern), jokea (elv), joen haaraa (elvarm) tai puroa (bekk). Tämän lainkohdan tulkinnasta ks. *Nærstad, Loven* s. 22—25, *Backer* s. 291, av. 1 ja s. 843 sekä *Karterud* s. 177.

[5] Ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. XXXVI ja 44 sekä *Rygg* s. 337.

koista (vass-samlinger), joihin ei tule jatkuvasti vettä, sekä lähteistä (kjelder, oppkommer). Tällaisilla lammikoilla ja vesijoukoilla ei tarkoiteta puron laajentumia.[6] Sanotunlaiset VDL 10 §:n mukaiset vedet eivät ole VDL 70 §:n mukaisia vesistöjä, ks. VDL 8 § ja 10 §.[7] VDL 70 §:n mukainen vesistö voi olla luonnollinen, osittain luonnollinen ja osittain keinotekoinen tai keinotekoinen.[8]

VDL 70 §:n mukainen oikeus uittaa puutavaraa on lainkohdassa säädetyin edellytyksin Norjaan kuuluvassa osassa vesistöstä, joka muodostaa Norjan ja vieraan valtion välisen valtakunnanrajan tai joka virtaa Norjasta vieraaseen valtioon tai vieraasta valtiosta Norjaan, VDL (NL I, 14. 7. 1950 nr. 2) 157 §:n ensimmäinen virke. Tässä tapauksessa oikeus uittaa puutavaraa on vain, jollei kansainvälisen oikeuden säännöistä tai Norjan ja naapurivaltion välisestä sopimuksesta muuta johdu, VDL (NL I, 14. 7. 1950 nr. 2) 157 §:n ensimmäinen virke. Kuningas voi antaa tällaisia sääntöjä ja tällaista sopimusta selventäviä ja täytäntöönpanevia määräyksiä sekä puutavaran uittoa koskevia määräyksiä, VDL (NL I, 14. 7. 1950 nr. 2) 157 §.[9]

VFK:n pohjalta säädetty VSL tuli voimaan 5. 1. 1932, VSL 33 §:n ensimmäinen virke ja KR 1932. VSL 1.2 §:n mukaan vesistöllä (vassdrag) tarkoitetaan 1) vesistöä, joka muodostaa valtakunnanrajan Norjan ja Ruotsin välille, 2) vesistöä, joka muutoin sijaitsee sekä Norjan että Ruotsin alueella ja 3) vesistöä, joka laskee 1 tai 2 kohdan mukaiseen vesistöön.[10] Tällaisella vesistöllä tarkoitetaan myös järviä (innsjøer) ja muita vesijoukkoja (andre vannsamlinger), VSL 1.3 §:n ensimmäinen virke.[11] Ruotsin asukkaalla (innvåner), Ruotsin

---

[6] Ks. Utkast til lov om vasdragenes benyttelse m. v. 10 §:n johdantokappale, *Indstilling 1918* s. 172—173 ja lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 31—32 verrattuna Utkast til lov om vassdragene 10 §:n johdantokappale, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108—109 ja johdantokappaleen perustelut mts. 4 ja 16—17 verrattuna VDL 10 §:n johdantokappale. VDL 10 §:n johdantokappaleen tulkinnasta ks. myös *Vislie A., Grensene* s. 10, 13 ja 84—86, *Ross 1959* s. 29—30, *Nærstad, Loven* s. 24—25 ja *Ross 1977* s. 22—23. Vrt. Rossin esityksiä keskenään.

[7] **Høyesterett 23. 10. 1970**, NRt 1970, Del II s. 1203—1212: Noin 45.000 m²:n suuruinen lampi (tjern) oli VDL 8 §:n mukainen vesistö. Sen sijaan se ei ollut VDL 10,4 §:n mukainen lammikko (dam) eikä siihen verrattava pienehkö vesijoukko (lignende mindre vass-samling). — Kumotuista VVL 3.1 §:stä ja 3.5 §:stä ilmenee, että lammikot (dammer) ja vastaavat pienet vesijoukot (vannsamlinger), joihin ei tullut jatkuvasti vettä, eivät olleet vesistöjä tai niiden osia. Ks. KR 1971, KR 5. 5. 1972 II kohdan ensimmäinen virke ja III kohta sekä KR 5. 5. 1972:een liittyvän luonnoksen kohta I. B. c. Kumotuista VVL 3.1 §:stä ja 3.3 §:stä käy ilmi, ettei lähde ollut vesistö tai tämän osa.

[8] Ks. VDL 70 § ja 89 §:n toinen virke. — VDL 70 §:n mukaisen vesistön raja maata vastaan määrättäneen matalan vedenkorkeuden mukaan. VDL 4 §:ää ei ole nimenomaisesti säädetty sovellettavaksi määrättäessä VDL 70 §:n mukaisen vesistön rajaa maata vastaan. VDL 4 §:ssä säädetyssä tapauksessa vesistön raja maata vastaan on matalan vedenkorkeuden mukainen raja. Ks. *Rygg* s. 339.

[9] Ks. VDL 157 § ja *Vislie A., Grensene* s. 10 ja 88—94.

[10] Ks. VFK 1.2 art.

[11] Ks. VFK 1.3 art:n ensimmäinen virke.

valtiolla, ruotsalaisella kunnalla, ruotsalaisilla maakäräjillä (landsting) ja yhtiöllä, yhdistyksellä ja säätiöllä, jolla on kotipaikka Ruotsissa, ovat yhtäläiset oikeudet ja velvollisuudet kuin Norjan asukkaalla, VSL 17 § ja 30 §. Nämä yhtäläiset oikeudet ja velvollisuudet ovat Norjassa sijaitsevassa VSL 1.2 §:n mukaisessa vesistössä ja vesistön osassa, VSL 17 §. Ne koskevat vesistön avaamista ja säilyttämistä puutavaran uittoa varten sekä vesistön käyttämistä puutavaran uittoon, VSL 17 §.[12] Niistä säädetään mm. VDL 70 §:ssä.[13] Niiden erästä poikkeusta tarkastelen jäljempänä kohdassa 3.9. Täten Ruotsin asukasta, Ruotsin valtiota, ruotsalaista kuntaa, ruotsalaisia maakäräjiä, yhtiötä, yhdistystä tai säätiötä, jolla on kotipaikka Ruotsissa, Norjan asukasta, Norjan valtiota, norjalaista kuntaa, norjalaisia maakäräjiä ja yhtiötä, yhdistystä tai säätiötä, jolla on kotipaikka Norjassa, ei ole suljettu ulkopuolelle VDL 70 §:n mukaisen oikeuden uittaa puutavaraa Norjassa sijaitsevassa VSL 1.2 §:n mukaisessa vesistössä tai vesistön osassa. Täten muilla ei ole VDL 70 §:n mukaista oikeutta uittaa puutavaraa Norjassa sijaitsevassa VSL 1.2 §:n mukaisessa vesistössä tai vesistön osassa.

Rajavesistökomissiosopimus ei rajoita VDL 70 §:n mukaista puutavaran uittoa VDL (NL I, 14. 7. 1950 nr. 2) 157 §:n ensimmäisen virkkeen mukaisessa Norjaan kuuluvassa osassa vesistöstä, joka muodostaa Norjan ja Suomen välisen valtakunnanrajan, joka virtaa Norjasta Suomeen tai joka virtaa Suomesta Norjaan.

Norjalla ja Neuvostoliitolla on oikeus uittaa puutavaraa Paatsjoessa (Pasvikelv) järvineen rajamerkeiltä n:o 9 ja 10 rajamerkeille n:o 218 ja 219, GHO 10.1 art.[14] Puutavaraa saadaan uittaa Paatsjoessa vain Norjan ja Neuvostoliiton välisen rajan norjalaisen rajakomissaarin vuosittain määrääminä aikoina, RFR 7.2 §.[15] Tässä Paatsjoella tarkoitetaan Paatsjoen mainitun osan Norjaan kuuluvaa osaa.[16] Täten VDL 70 §:n mukaista oikeutta uittaa puutavaraa ei ole viimeksi mainitussa Norjaan kuuluvassa osassa Paatsjoesta.

Puutavaraa ei saa uittaa Norjan ja Neuvostoliiton välisellä valtakunnanrajalla olevassa Vuoremijoessa (Jakobselv), RFR 7.1 §. GHO 7.1 art:n mukaan

---

[12] Ks. VFK 26 art. ja 32 art.

[13] Ks. Förslag till Konvention mellan Sverige och Norge angående vissa frågor rörande vattenrätten 26 art., *Betänkande 1929* s. 11 ja 21 sekä artiklaehdotuksen perustelut, mts. 54—55 verrattuna *St. prp. nr. 60/1930* s. 21 ja 44 verrattuna VFK 26 art. sekä verrattuna VSL 17 §.

[14] Ks. *Innstilling 1948* s. 1 ja 5. GHO tuli voimaan 30. 10. 1950, GHO:n alussa mainittu ratifioimisasiakirjojen vaihtoajankohta ja GHO 39 art.

[15] RFR säädettiin ROL:n ja VDL (NL I, 14. 7. 1950 nr. 2) 157 §:n nojalla, ks. RFR:n johdantokappale. RFR tuli voimaan 12. 12. 1950, LBL (NL I, 23. 5. 1947 nr. 3) 1.1 §:n d kohta ja LBL 2 §:n toinen sekä kolmas virke.

[16] Ks. puutavaran uittoa Paatsjoessa koskevista määräyksistä GHO 8.2 art., 10—12 art., 33.5 art. ja 35.3 art. sekä RFR 4 §:n c kohta ja 7.2—3 §.

rajavesistöllä tässä sopimuksessa tarkoitetaan myös Vuoremijokea järvineen rajamerkistä n:o 302 rajamerkkiin n:o 415.[17] Mainittu kielto uittaa puutavaraa on Norjaan kuuluvassa osassa Vuoremijokea järvineen rajamerkistä n:o 302 rajamerkkiin n:o 415.[18] Täten VDL 70 §:n mukaista oikeutta uittaa puutavaraa ei ole viimeksi mainitussa Norjaan kuuluvassa osassa Vuoremijokea.

BVL tuli voimaan 1. 1. 1888, BVL 73.1 §:n ensimmäinen virke. BVL 43 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan jokaisen oikeus uittaa puutavaraa voi olla Norjassa sijaitsevassa vesistössä (vasdrag).[19] Tällaista oikeutta käsittelen jäljempänä kohdassa 3.3. BVL 28.1 §:n ja BVL (NL I, 18. 8. 1911 nr. 7) 28.2 §:n mukaan saatu yksinoikeus uittaa puutavaraa voi olla Norjassa sijaitsevassa vesistössä. Tällaista oikeutta tarkastelen tuonnempana kohdassa 3.4. BVL (NL I, 18. 8. 1911 nr. 7) 28.2 § tuli voimaan 24. 9. 1911, LBL 2 §:n toinen virke.[20] Kuitenkaan sanotunlaista jokaisen oikeutta tai yksinoikeutta ei ollut vesistössä, joka oli Norjan ja naapurivaltion välisellä rajalla. Nimittäin BVL 76 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan BVL ei ollut voimassa vesistössä, joka sijaitsi Norjan ja naapurivaltion välisellä rajalla.[21] Kuitenkin kuninkaalla oli oikeus määrätä, että mm. BVL 28.1 §, BVL (NL I, 18. 8. 1911 nr. 7) 28.2 § ja BVL 43 §:n ensimmäinen virke, jos hän katsoi sopivaksi soveltaa näitä säännöksiä Norjaan kuuluvassa osassa BVL 76 §:n ensimmäisen virkkeen mukaisesta vesistöstä, olivat voimassa tässä osassa, BVL 76 §.[22] Kuningas ei antanut tällaista määräystä.[23] 5. 1. 1932 kumottiin BVL 76 §, siltä osin kuin se koski vesistöjä, jotka sijaitsivat Norjan ja Ruotsin välisellä rajalla, VSL 33 §:n ensimmäinen ja toinen virke sekä KR 1932.[24] Näin ollen yllä kerrotunlainen jokaisen oikeus uittaa puutavaraa tai yksinoikeus uittaa puutavaraa voi olla 5. 1. 1932 alkaen Norjaan kuuluvassa osassa BVL 76

[17] GHO:ssa ei ole määräyksiä puutavaran uitosta Vuoremijoessa.

[18] Syynä RFR 7.1 §:n säätämiseen on ollut GHO, ks. *Ot. prp. nr. 35/1950* s. 1—3.

[19] Ks. kuinka BVL:n mukaista vesistöä on tulkittu, *Dahl* s. 11 ja 15, *Scheel* s. 244 ja 268, *Carlsen* s. 12 ja 19, *Betänkande 1929* s. 45 sekä *St. prp. nr. 60/1930* s. 33.

[20] BVL ja BVL (NL I, 18. 8. 1911 nr. 7) 28.2 § soveltuivat myös niihin Norjassa sijaitseviin vesistön osiin, jotka kuuluivat johonkin Norjan satamista, siltä osin kuin erityislaista ei muuta johtunut, BVL 74.2 §. Ks. *Dahl* s. 200, *Scheel* s. 244—245 ja *Carlsen* s. 132—133.

[21] On esitetty erilaisia näkemyksiä siitä, koska vesistö sijaitsi Norjan ja naapurivaltion välisellä rajalla BVL 76 §:n ensimmäisen virkkeen mukaisesti, ks. *Dahl* s. 201—202, *Scheel* s. 244, *Carlsen* s. 134—135, *Gjelsvik* s. 198—199, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 91—92, *Vislie A., Grensene* s. 9 ja 88 sekä *Rogstad* s. 112.

[22] Vrt. tätä lainkohtaa VRL 24 §:ään. Viimeksi mainitun lainpaikan tulkinnasta ks. *Amundsen* s. 194—195.

[23] Ks. *Carlsen* s. 134 ja *Vislie A., Grensene* s. 9 ja 88.

[24] Ks. De sakkyndiges lovforslag 35 §, *Ot. prp. nr. 50/1930* s. 1 ja 6 sekä pykäläehdotuksen perustelut, mts. 10 verrattuna Utkast til lov i henhold til konvensjon mellem Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av. 11. mai 1929 33 §, mts. 13 ja 19 sekä perustelut, mts. 13 verrattuna Utkast til lov i henhold til konvensjon mellem Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av. 11. mai 1929 33 §, *Ot. prp. nr. 40/1931* s. 4 ja 9 sekä pykäläehdotuksen perustelut, mts. 2—3.

§:n ensimmäisen virkkeen mukaisesta Norjan ja Ruotsin välisellä rajalla olevasta vesistöstä.

VSK tuli voimaan 1. 1. 1906, VSK 5 art. VSK oli voimassa 31. 7. 1931 saakka, VFK:n alussa mainittu ratifioimisasiakirjojen vaihtoajankohta sekä VFK 35 art:n ensimmäinen ja kolmas virke. Edellä 2.1 kohdassa olen tuonut julki, mitä tarkoitettiin VSK 4 art:n mukaisilla yhteisillä järvillä ja vesistöillä. Ruotsin asukkailla olivat samat oikeudet kuin Norjan asukkailla avata uittoväylä, säilyttää uittoväylä tai käyttää uittoväylää VSK 4 art:n mukaisen yhteisen järven tai vesistön Norjaan kuuluvassa osassa, VSK 3—4 art.[25] Näistä oikeuksista säädettiin mm. BVL 28.1 §:ssä, BVL (NL I, 18. 8. 1911 nr. 7) 28.2 §:ssä ja BVL 43 §:n ensimmäisessä virkkeessä, jollei BVL 76 §:stä muuta johtunut.[26]

Edellä olen jo esittänyt, että VSL 17 §:n ja 30 §:n mukaan Ruotsin asukkaalla, Ruotsin valtiolla, ruotsalaisella kunnalla, ruotsalaisilla maakäräjillä ja yhtiöllä, yhdistyksellä ja säätiöllä, jolla oli kotipaikka Ruotsissa, olivat yhtäläiset oikeudet ja velvollisuudet kuin Norjan asukkaalla 5. 1. 1932 alkaen VSL 1.2 §:n mukaisessa vesistössä ja vesistön osassa Norjassa. Niin ikään olen tuonut julki aiemmin, että yhtäläiset oikeudet ja velvollisuudet koskivat vesistön avaamista ja säilyttämistä puutavaran uittoa varten sekä vesistön käyttämistä puutavaran uittoon. Niistä säädettiin mm. BVL 28.1 §:ssä, BVL (NL I, 18. 8. 1911 nr. 7) 28.2 §:ssä ja BVL 43 §:n ensimmäisessä virkkeessä.[27]

Rajasopimuksesta ei käy ilmi tarkasti, koska se tuli voimaan, ks. tämä sopimus. Rajasopimus X.1 art. velvoitti Ruotsi-Norjan ja Venäjän viranomaisia, heti kun Rajasopimus oli ratifioitu, ilmoittamaan siitä Norjan ja Venäjän niille lappalaisille, jotka asuivat Rajasopimuksessa määrätyn jaon käsittämillä alueilla, ja kehottamaan, että lappalaisten oli noudatettava Rajasopimusta. Ks. Rajasopimus X.1 art. Rajasopimus ratifioitiin 27. 5. 1826 Tukholmassa ja 1. 7. 1826 Pietarissa, Rajasopimuksen loppu.[28] Sen jälkeen kun Rajasopimus oli ratifioitu, se oli saatettu näiden lappalaisten tietoon ja heitä oli kehotettu noudattamaan Rajasopimusta, puutavaran uitto (le flottage du bois) oli sallittua yhtä lailla Ruotsi-Norjan ja Venäjän alamaisille Vuoremijoessa ja siinä osassa Paatsjokea, joka muodosti rajan Ruotsi-Norjan ja Venäjän välille, ks. Rajasopimus IX.1—2 art. BVL ei kumonnut kerrottua oikeutta uittaa puutavaraa, ks. BVL 73 § ja 76 §. Sen sijaan Ruotsin alamaiset jäivät tämän oikeuden uittaa puutavaraa ulkopuolelle silloin, kun SFL kumoutui. Jäljempänä kohdassa 3.4 tulee puhe siitä, koska SFL kumoutui. Kerrottu oikeus uittaa puutavaraa raukesi 31. 12. 1920, syystä että tällöin Petsamon alue siirtyi Neuvostoliitolta Suomelle, Tarton rauhansopimuksen alussa mainittu ratifioimis-

[25] Ks. asukas sanan tulkinnasta *Betänkande 1929* s. 58 ja *St. prp. nr. 60/1930* s. 21, 44 ja 47.

[26] Ks. *Indstilling 1904/1905* s. 27—28 ja *St. prp. nr. 60/1930* s. 21 ja 44.

[27] Ks. Förslag till Konvention mellan Sverige och Norge angående vissa frågor rörande vattenrätten 26 art., *Betänkande 1929* s. 11 ja 21 sekä artiklaehdotuksen perustelut, mts. 54—55 verrattuna *St. prp. nr. 60/1930* s. 21 ja 44 verrattuna VFK 26 art. sekä verrattuna VSL 17 §.

[28] Ks. Rajasopimus IV art. ja XII art.

asiakirjojen vaihtoajankohta ja Tarton rauhansopimus 4 art. sekä 39.1—2 art.[29]

PUS ei koskenut puutavaran uittoa Paatsjoessa Rajakosken yläpuolella, PUS IX art. PUS tuli voimaan 18. 5. 1926, PUS XI art. ja SVA 1926. PUS oli voimassa VDL:n tullessa voimaan VDL 158.1 §:n nojalla 1. 1. 1941.[30]

Suomen valtiolla, Norjan valtiolla, Suomen kansalaisella, Norjan kansalaisella, suomalaisella yhtiöllä ja norjalaisella yhtiöllä oli oikeus uittaa puutavaraa Paatsjoessa pyykkien n:o 354 ja 355 välisestä rajalinjasta alkaen aina Kolttakönkään yläpuolella olevaan rajalinjaan saakka PUS:iin liitetyn ohjesäännön uittamisesta Patsjoella (Pasvik) Rajakoskesta (Graensefos) Kolttakönkääseen (Skoltefos) määräysten mukaisesti, PUS I art. ja sanottu ohjesääntö. Suomen hallitus sitoutui sopivaksi havaitsemallaan tavalla huolehtimaan puutavaran uitosta Paatsjoessa Kolttakönkään yläpuolella olevasta rajalinjasta alkaen pyykkien n:o 359 ja 360 väliseen rajalinjaan saakka, ks. PUS II art. ja IV art. Norjan hallitus sitoutui sopivaksi katsomallaan tavalla huolehtimaan puutavaran uitosta Paatsjoessa rajapyykkien n:o 359 ja 360 välisen rajalinjan alapuolella, ks. PUS III—IV art. Norjan valtiolla oli 19. 7. 1935 alkaen yksinoikeus uittaa puutavaraa Paatsjoessa rajapyykkien 359 ja 360 välisen rajalinjan alapuolella, PFL 1.1 § ja LBL 2 §:n toinen virke. BVL 43—59 § eivät soveltuneet 19. 7. 1935 alkaen Paatsjokeen rajapyykkien 359 ja 360 välisen rajalinjan alapuolella, PFL 1 §, PFL 4 § ja LBL 2 §:n toinen virke. Sanottu yksinoikeus ei kumoutunut VDL:n tullessa voimaan 1. 1. 1941, ks. VDL 158 §. Tässä kappaleessa tarkasteltu oikeus uittaa puutavaraa raukesi 19. 9. 1944, koska Petsamon alue siirtyi tällöin Suomelta Neuvostoliitolle, ks. Välirauhansopimus 7 art. ja 23.1—2 art. sekä Pariisin rauhansopimus 2 art.[31]

Meri ei ole VDL 70 §:n mukainen vesistö.[32] Puutavaran hinaaminen Norjaan

---

[29] Ks. *Castrén* s. 63—64.

[30] Ks. *Haataja, II* s. 480.

[31] Ks. myös mts. 480 ja *Castrén* s. 63—64 sekä 88.

[32] Ks. *Haataja, I* s. 69 ja 121, *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 117—118 sekä *Ørebech* s. 334. Kumotun VDL 53.1 §:n mukaan määräykset VDL:n viidennessä luvussa vesistön pilaamisesta koskivat myös päästöä, jolla voi olla vahingollinen vaikutus mereen joen suun ulkopuolella (sjøen utenfor vassdragets utløp) ja päästöä mereen niin lähellä vesistön suuta (munningen av et vassdrag), että aiheutui vahingollinen vaikutus vesistöoloihin (forholdene i vassdraget). Tämä säännös rajasi meren vesistön ulkopuolelle. — Kumotun VVL 3.1 §:n mukaan tämä laki koski kaikkia vesistöjä (vassdrag) ja merta (sjøn) vesistön laskupaikan läheisyydessä. Kumotussa VDL (NL I, 26. 6. 1970 nr. 75) 48.1 §:ssä säädettiin, että vesistön pilaamisesta oli voimassa, mitä VVL:ssä säädettiin. Täten meri ei ollut vesistö. — Vaikeaa kysymystä, missä mereen laskeva VDL 70 §:n mukainen vesistö päättyy ja meri alkaa, valottanee oikeustapaus **Salten herredsrett 9. 7. 1952**, RG 1952 s. 625—632. Tapauksessa oli kysymys siitä, oliko mannerrinne (marbakke), josta oli otettu hiekkaa, mereen laskevaa jokea vai merialuetta. Brækhus ja Hærem ovat tarkastelleet tapausta ks. *Brækhus—Hærem* s. 69. Vesistön ja meren välisestä rajasta ks. myös *Ørebech* s. 334—340, *Rogstad, Eierrådighet* s. 72—73, *Ørebech, Oppdrett* s. 658—659 ja *Falkanger* s. 62.

kuuluvassa osassa merta ei ole puutavaran uittoa, VDL 70 §.[33] FLL 6.1 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan alus- ja veneliikenne (ferdsel med båt) merellä on sallittua jokaiselle.[34] Tätä lainkohtaa ei ole ajateltu sovellettavaksi puutavaran uittamiseen.[35] Kuitenkin jokainen saa hinata puutavaraa Norjaan kuuluvassa meren osassa.

3.2 PUUTAVARAN UITOSTA KULJETUSTOIMINTANA

Puutavaran kuljettaminen vesistössä toisistaan irrallaan (løsfløting), kehäpuomin ympäröimänä (i ringbommer) ja lauttoina (i flåter) on puutavaran uittoa (fremfløting av trevirke[36]), VDL 70 § ja 99.1 §.[37] Täten yhden tai useamman puutavaranipun hinaaminen vesistössä on puutavaran uittoa.[38] Uitettava puutavara on havu- tai lehtipuuta.

VDL 70 §:n mukainen puutavaran uitto kuljetustoimintana on samanlaista kuin kumotun BVL 43 §:n ensimmäisen virkkeen mukainen puutavaran uitto kuljetustoimintana.[39]

> **Høiesteret 26. 5. 1916**, NRt 1916 s. 1067—1070: BVL 43 § ei oikeuttanut pitämään puutavaraa samassa paikassa vesistöä kesäkuun puolivälistä elokuuhun tai syyskuuhun asti. Täten korkein oikeus ei katsonut tällaista puutavaran pitämistä vesistössä BVL 43 §:n ensimmäisen virkkeen mukaiseksi puutavaran uitoksi.[40]

---

[33] Ks. *Indstilling 1918* s. 6 ja *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 4.

[34] Valtion ulkoiluneuvoston (Statens Friluftsråd) mukaan lainkohdassa merellä tarkoitetaan pitkin Norjan rannikkoa olevia vesialueita, ks. *Statens Friluftsråd* s. 9. Ks. myös *Falkanger 1986* s. 175 ja 182. Puutavaran meressä hinaamisesta käytetään ilmausta "sjøsleping", *NOU 1980:30* s. 29 ja 31.

[35] Ks. Utkast til lov om friluftslivet m. v. 6.1 §:n ensimmäinen virke, *Innstilling 1954* s. 69 ja lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 58—59 verrattuna Utkast til lov om friluftslivet 6.1 §:n ensimmäinen virke, *Ot. prp. nr. 2/1957* s. 48—49 ja lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 19—20, 22—23 ja 28—29 verrattuna vedtak til lov om friluftslivet 6.1 §:n ensimmäinen virke, *Innstilling 1957* s. 12 ja lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 1—2 ja 6 verrattuna FLL 6.1 §:n ensimmäinen virke. Ks. myös *Jensen—Hole* s. 18—20 ja 44—45.

[36] Haataja on kääntänyt tämän ilmauksen suomeksi "lauttaus ja uitto", *Haataja, II* s. 90, av. 1. Tällainen käännös on tarpeettoman monisanainen.

[37] Ks. *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 156—157 ja oikeustapaus **Setesdal herredsrett 5. 7. 1960**, RG 1960 s. 680—691.

[38] Ks. *Haataja, II* s. 25—26, av. 1 ja s. 189, av. 1, oikeustapaus **Eidsivating lagmannsrett 21. 1. 1955**, RG 1958 s. 630—646, *Østberg* s. 133, *SOU 1977:27* s. 230 sekä *Jokela* s. 394.

[39] Ks. Utkast til lov om vasdragenes benyttelse m. v. 77 §, *Indstilling 1915* s. 119 ja 135 sekä pykäläehdotuksesta esitetyt huomautukset, *Uttalelser 1917* s. 92—93 verrattuna Utkast til lov om vasdragenes benyttelse m. v. 85 §, *Indstilling 1918* s. 172 ja 192 sekä pykäläehdotuksen perustelut, mts. 86 verrattuna Utkast til lov om vassdragene 70 §, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108 ja 120 sekä pykäläehdotuksen perustelut mts. 4 ja 35—36 verrattuna VDL 70 §. Vrt. *Lindboe C.* s. 33 ja 50.

[40] Ks. *Carlsen* s. 89—90.

Høiesteret 5. 7. 1923, NRt 1923, Bind I s. 670—675: Yhteisuittoyhdistyksellä ei ollut oikeutta käyttää pienehköä järveä puutavaran erotteluun (deling) ja kiinteiden lauttojen tekemiseen (sopping), koska tällainen toiminta jäi BVL 43 §:n mukaisen yleisen uitto-oikeuden ulkopuolelle.[41]

Täten VDL 70 §:n mukaista puutavaran uittoa ei ole puutavaran varastointi vesistössä[42], puutavaran erottelu siellä eikä kiinteiden lauttojen tekeminen siellä.

VDL 78.1 §:n mukaan uitto-oikeus (fløtingsretten) sisältää myös välittömästi lain nojalla säädetyin edellytyksin oikeuden kiinnittää lauttoja ja kehäpuomeja maahan kiinni, asettaa tilapäisiä puomeja, poistaa jäätä ja kulkea vesistöä pitkin uiton toimittamiseksi.[43] Tällaiset toimenpiteet eivät ole puutavaran uittoa.[44]

3.3 PUUTAVARAN UITTAMISEEN OIKEUTETUISTA LUONNOSTAAN UITTOKELPOISESSA VESISTÖSSÄ

Jokaisella on oikeus uittaa puutavaraa luonnostaan uittokelpoisissa (fløtbare av naturen) vesistöissä, VDL 70 §:n ensimmäinen virke.[45] Vesistön uittokelpoisuus on ratkaistava samalla tavoin kuin kumotun BVL 43 §:n ensimmäisen virkkeen mukaisen vesistön uittokelpoisuus.[46] Tämän lainkohdan mukaan vesistö oli uittokelpoinen, jos siinä oli riittävästi tilaa ja vettä puutavaran kuljettamiseen, vaikka jossakin kohdin oli tarpeen raivata tai räjäyttää kulun helpottamiseksi.[47]

[41] Ks. *Østberg* s. 133. Ks. myös *Carlsen* s. 89—90, 95 ja 99.

[42] Vrt. oikeustapaus **Eidsivating lagmannsrett 21. 1. 1955**, RG 1958 s. 630—646.

[43] Ks. *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 113—114, *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 157, oikeustapaus **Høyesterett 5. 12. 1959**, NRt 1959 s. 1255—1259 ja *Ross 1977* s. 132.

[44] Rogstad on toista mieltä, ks. *Rogstad* s. 35 ja *Rogstad, Eierrådighet* s. 109. Vrt. myös *Ross 1959* s. 130.

[45] Kumotun BVL 43 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan jokaisella oli oikeus uittaa puutavaraa luonnostaan uittokelpoisissa vesistöissä.

[46] Vislie on samaa mieltä, *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 155—156. Ks. Utkast til lov om vasdragenes benyttelse m. v. 85 §:n ensimmäinen virke, *Indstilling 1918* s. 172 ja 192 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 82—83 ja 86 verrattuna Utkast til lov om vassdragene 70 §:n ensimmäinen virke, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108 ja 120 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 4 ja 35—36 verrattuna VDL 70 §:n ensimmäinen virke.

[47] Ks. Forslag til Lov angaaende Vasdragenes Benyttelse m. v. 48 §:n ensimmäinen virke, *Forslag 1881* s. 1 ja 9 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 22 ja 55—56 verrattuna Udkast til Lov om Vasdragenes Benyttelse m. V. 45 §:n ensimmäinen virke. *Ot. prp. nr. 13/1886* s. 30 ja 37 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 18—19 verrattuna *Ot. prp. nr. 12/1887* s. 1—2 verrattuna Beslutning til Lov om Vasdragenes Benyttelse m. V. 43 §:n ensimmäinen virke, *Indstil-*

Høiesteret 3. 11. 1917, NRt 1918, Bind I s. 131—147: Joessa ei ollut uitettu puutavaraa ennen vuotta 1876. Joessa ei ollut ollut mahdollista uittaa puutavaraa ennen vuotta 1876. Tehtaan omistajat olivat käyttäneet huomattavasti rahaa joen tekemiseksi uittokelpoiseksi vuonna 1876. Tätä vuotta seuraavina vuosina omistajille oli aiheutunut useita menoja joen raivauksesta ja tukemisesta. Omistajat olivat rakennuttaneet joessa olevan padon uittopadoksi vuonna 1876. Omistajat olivat luoneet joen uittojoeksi, joka ennen luomista ei ollut ollut uittokelpoinen. Muilla kuin omistajilla ei ollut oikeutta uittaa puutavaraa joessa, kun otettiin huomioon BVL 43 §. — Samat omistajat olivat rakentaneet toiseen jokeen patoja ja suorittaneet joessa muita töitä, joista oli huomattavaa hyötyä puutavaran uitolle siellä. Kuitenkin joki oli ollut uittokelpoinen ilman sanottujen töiden suorittamista. Jokea ei saattanut uittokelvottomaksi BVL 43 §:n mukaan se, että joki luonnontilassa voitiin katsoa olevan uittokelpoinen vain tietyt ajat vuodesta. Omistajat eivät olleet saaneet yksinoikeutta puutavaran uittoon joessa.[48]

BVL 43 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan luonnostaan uittokelpoinen ei ollut vesistö, jossa puutavaran uitto oli mahdollinen vain padon avulla.

Høiesteret 17. 10. 1904, Norsk Retstidende, Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsøkonomi 1905 s. 133—145: Vesistö, jossa puutavaran uitto oli mahdollista vain padon avulla, ei ollut BVL 43 §:n ensimmäisen virkkeen mukaisesti luonnostaan uittokelpoinen.[49]

VDL 70 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan vesistö on luonnostaan uittokelpoinen, jos siinä on riittävästi tilaa ja vettä puutavaran kuljettamiseen, vaikka jossakin kohdin olisi tarpeen raivata tai räjäyttää kulun helpottamiseksi.[50] Ve-

---

ling 1887 s. 21 ja 29 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 15 verrattuna BVL 43 §:n ensimmäinen virke. Carlsen, oikeusministeriön kutsumat asiantuntijat (inom justitiedepartementet tillkallade sakkunnige), Lindberg, Nærstad, Hugo-Sørensen, Olafsen ja Vislie ovat tuoneet julki yllä esittämäni tulkinnan siitä, koska vesistö oli uittokelpoinen BVL 43 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan, ks. *Carlsen* s. 89, *Betänkande 1917* s. 502—503, *Lindberg K. E.* s. 30, *Nærstad* s. 178—179, *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 95—96 ja *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 130. Ks. myös *Dahl* s. 123—124, *Indstilling 1915* s. 61—62, *Indstilling 1918* s. 82, *Bödtker* s. 2753 ja 2755 sekä *Bødtker, I* s. 13 ja 16.

[48] Esitetyltä osin korkeimman oikeuden tuomio oli suurin piirtein yksimielinen, paitsi että yksi korkeimman oikeuden jäsen oli viimeksi esitetystä joesta selvästi enemmistön kannasta poikkeavalla kannalla. Rynning ja Vislie ovat kommentoineet tapausta, ks. *Rynning, Bidrag* s. VII ja 534—535 ja *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 156. Ks. myös oikeustapaus **Frostating lagmannsrett 3. 6. 1948**, RG 1953 s. 321—335.

[49] Ks. oikeustapaus **Høiesteret 10. 2. 1911**, NRt 1911 s. 353—359, *Rynning* s. 8 ja *Gjelsvik* s. 205. Vrt. oikeustapaus **Høiesteret 16. 9. 1897**, Norsk Retstidende, Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsøkonomi 1897 s. 799—802. Tapauksessa käytettiin puutavaran uitosta ilmausta brøtning. Tällaisesta uitosta ks. *Østberg* s. 135 ja *Bødtker, II* s. 173—177. Ks. Carlsen, Rynning ja Vislie ovat kommentoineet tapausta, *Carlsen* s. 89, *Rynning, Bidrag* s. VII ja 534 sekä *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 147 ja 536.

[50] Vislie on samaa mieltä, ks. *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 130 ja 155—156. Ks. myös *Vislie A., Grensene* s. 26 ja *Haataja, II* s. 200.

sistö, jossa puutavaran uittaminen on mahdollista vain padon avulla, ei ole luonnostaan uittokelpoinen VDL 70 §:n ensimmäisen virkkeen mukaisesti.

Jos vesistö on kokonaan luonnostaan uittokelpoinen, jokaisella on oikeus uittaa puutavaraa koko vesistössä, VDL 70 §:n ensimmäinen virke.[51] Jos vesistö on vain osittain luonnostaan uittokelpoinen, jokaisella on oikeus uittaa puutavaraa vain siinä vesistön osassa, joka on luonnostaan uittokelpoinen, VDL 70 §:n ensimmäinen virke.[52]

3.4 PUUTAVARAN UITTAMISEEN OIKEUTETUISTA UITTOKELPOISTETUSSA VESISTÖSSÄ

Jokaisella on oikeus uittaa puutavaraa ennen VDL:n voimaantuloa uittokelpoiseksi tehdyssä vesistössä, jos uittokelpoistuksen kustantanut ei saanut yksinoikeutta uittaa puutavaraa siellä, VDL 70 §:n ensimmäinen virke. Edellä olen jo tuonut julki, että VDL tuli voimaan 1. 1. 1941. Täten yksinoikeus uittaa puutavaraa ei kumoutunut VDL:n voimaantullessa. Ennen 1. 1. 1941 voimassa olleen lainsäädännön perusteella ratkaistaan kysymys, oliko jollakin yksinoikeus uittaa puutavaraa 1. 1. 1941.[53]

Korkein oikeus antoi tuomion vuonna 1861, **Høiesteret 3. 7. 1861**, Norsk Retstidende, Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed 1861 s. 617—626 ja 633—639. Niin ikään korkein oikeus antoi tuomion vuonna 1862, **Høiesteret 14. 7. 1862**, Norsk Retstidende, Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed 1862 s. 695—699. Näillä tuomioilla ratkaistiin riita siitä, ulottuiko jokaiselle kuuluva oikeus uittaa puutavaraa muihin vesistöihin kuin niihin, jotka luonnostaan olivat uittokelpoiset. Tuomioiden mukaan jokaiselle kuuluva oikeus uittaa puutavaraa oli vain niissä vesistöissä, jotka olivat luonnostaan uittokelpoiset. Tuomioiden mukaan vesistö oli uittokelpoinen, milloin siinä oli riittävästi tilaa ja vettä puutavaran kuljettamiseen, vaikka joissakin kohdin oli tarpeen suorittaa jokin raivaus tai räjäytys kulun helpottamiseksi.[54] Vesistön omistaja sai yksinoikeu-

[51] Vislie on samalla kannalla, *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 134—135.

[52] Vislie on samaa mieltä, mts. 134—135.

[53] Ks. mts. 148.

[54] Toimikunta (kommission) on esittänyt tuomioista samanlaisen näkemyksen, *Forslag 1881* s. 55. Ks. *Nya lagberedningens förslag 1879* s. 156—157, *Dahl, Norges Landnæringsret* s. 179—185, *Lang, Luennot* s. 11—12, av. 2 ja s. 116 sekä *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 156 ja 536. Vrt. oikeustapaus **Kristiania Stiftsoverret 15. 6. 1863**, Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsøkonomi 1863 s. 50—53 ja *Pentti* s. 9—10. Lang tarkasteli edellä mainitussa esityksessään voimassa olevaa uitto-oikeutta Norjassa. Hän ei ottanut huomioon, että BVL 43 §:n ensimmäinen virke oli voimassa tarkasteluajankohtana.

den uittaa puutavaraa luonnostaan uittokelvottomaan vesistöönsä, jonka hän uittokelpoisti omalla kustannuksellaan ja omaa käyttöään varten ennen BVL:n voimaantuloa.[55] Edellä olen jo todennut, että BVL tuli voimaan 1. 1. 1888. Tällainen vesistön omistajan yksinoikeus uittaa puutavaraa vesistössään ei kumoutunut BVL:n voimaantullessa.[56]

17. 10. 1794 annettu VIF sisälsi säännöt, joita oli noudatettava puutavaran uittoon tarpeellisten puomien asettamisessa ja kunnossapidossa.[57] VIF:ssä ei ollut määräyksiä siitä, saiko se, joka uittokelpoisti vesistön VIF:n voimassaoloaikana, yksinoikeuden uittaa puutavaraa vesistössä. VIF ei oikeuttanut lakkauttamaan yksinoikeutta uittaa puutavaraa vesistössä.[58]

25. 10. 1815 annettu SFL sääteli Ruotsin alamaisten oikeutta käyttää vesistöjä metsäntuotteiden kuljetukseen.[59] Määräykset puuttuivat SFL:stä siitä, saiko se, joka uittokelpoisti vesistön SFL:n voimassaoloaikana, yksinoikeuden uittaa puutavaraa vesistössä. SFL ei oikeuttanut lakkauttamaan yksinoikeutta uittaa puutavaraa vesistössä. SFL:ssä säädettiin: Norjan vesistöt olivat avoimet Ruotsin alamaisille ja nämä voivat käyttää näitä vesistöjä metsäntuotteidensa kuljettamiseen.[60]

---

[55] Tällainen näkemys hyväksyttiin oikeuskäytännössä, ks. oikeustapaukset **Høiesteret 14. 7. 1862**, Norsk Retstidende, Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed 1862 s. 695—699 ja **Høiesteret 16. 10. 1867**, Norsk Retstidende, Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed 1867 s. 809—814 ja 817—824. Toimikunta (kommission) oli samanlaisen näkemyksen kannalla, ks. Forslag til Lov angaaende Vasdragenes Benyttelse m. v. 32 §, *Forslag 1881* s. 1 ja 6 sekä pykäläehdotuksen perustelut, mts. 49—50. Ks. myös mts. 53 ja *Dahl* s. 89. Ks. yksinoikeudesta uittaa puutavaraa ennen noin vuotta 1800, *Motzfeldt* s. X, 69 ja 199—201.

[56] Vrt. BVL 73.2 §.

[57] Määräys puuttui VIF:stä siitä, koska tämä tuli voimaan. Aubert, Hertzberg ja Augdahl olivat seuraavaa mieltä: Ennen 1. 1. 1877 annettu asetus (Forordning) tai vastaavasti laki (Lov), jossa ei ollut määräystä siitä, koska se tuli voimaan, tuli voimaan silloin, kun se oli kuulutettu käräjillä (Thinglysning). Koska asetus/laki kuulutettiin eri aikoina eri puolilla Norjaa, niin asetus/laki tuli voimaan eri aikoina eri alueilla. Ks. *Aubert* s. 267—270, 274, 277—289 ja 300—301, *Hertzberg* s. 176—177 ja *Augdahl, Rettskilder* s. 61. Ks. myös *Ørsted, I* s. 259—267, *Ørsted, VI* s. 425 ja 451—453 sekä *Aschehoug* s. 95—124. Mm. säädösten voimaantuloa koskenut LBL tuli voimaan 1. 1. 1877, LBL 8 §. VIF lienee tullut voimaan yllä esitetysti. Se oli voimassa vuoden 1887 loppuun asti, BVL 73.1 §.

[58] Ks. *Indberetning og Indstilling 1850* s. 157—158, oikeustapaukset **Høiesteret 14. 7. 1862**, Norsk Retstidende, Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed 1862 s. 695—699, **Høiesteret 16. 10. 1867**, Norsk Retstidende, Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed 1867 s. 809—814 ja 817—824, **Høiesteret 6. 6. 1873**, Norsk Retstidende, Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsøkonomi 1873 s. 553—556, **Høiesteret 20. 5. 1879**, Norsk Retstidende, Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsøkonomi 1879 s. 386—393, **Høiesteret 10. 2. 1887**, Norsk Retstidende, Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsøkonomi 1887 s. 497—505 ja **Agder lagmannsrett 19. 5. 1958**, RG 1959 s. 198—210. Ks. myös *Bødtker, I* s. 180—181.

[59] SFL ei sisältänyt määräystä siitä, koska se tuli voimaan. Täten SFL lienee tullut voimaan samalla tavoin kuin VIF tuli voimaan. SFL oli voimassa 11. 6. 1906 saakka, BVL 75 §, NRL I kohdan 1 kohta ja IV kohta sekä KR 1906.

[60] Ks. SFL. Ks. myös *Matzen* s. 61—63, *Dahl, Norges Landnæringsret* s. 184—185, *Dahl* s. 201 ja *Brandt 1892* s. 383—384.

31. 5. 1848 annetussa KSL:ssä oli säännöksiä järvien ja suotaipaleiden laskemisesta tai juoksuttamisesta, koskien ja virtojen laajentamisesta tai säännöstelystä sekä kanavalaitteista.[61] KSL:ssä ei ollut määräyksiä siitä, saiko se, joka uittokelpoisti vesistön KSL:n voimassaoloaikana, yksinoikeuden uittaa puutavaraa vesistössä. KSL ei oikeuttanut lakkauttamaan yksinoikeutta uittaa puutavaraa vesistössä.[62]

26. 8. 1854 annettu FFL sisälsi määräyksiä uitto- ja virranperkauslaitoksesta.[63] Määräykset puuttuivat FFL:stä siitä, saiko se, joka uittokelpoisti vesistön FFL:n voimassaoloaikana, yksinoikeuden uittaa puutavaraa vesistössä. FFL ei oikeuttanut lakkauttamaan yksinoikeutta uittaa puutavaraa vesistössä.[64]

BVL 6 luvun (43—59 §) otsakkeena oli "Om Flødning af Tømmer og Ved samt om Lænse-Anlæg" eli suomeksi puutavaran ja polttopuiden uitosta sekä puomilaitteista.[65]

Oletetaan, että oli vesistö, joka ei ollut BVL 43 §:n ensimmäisen virkkeen mukaisesti luonnostaan uittokelpoinen. BVL:n voimassaoloaikana sai yksinoikeuden uittaa puutavaraa siellä se vesistön omistaja,[66] joka tänä voimassaoloaikana uittokelpoisti vesistönsä omalla kustannuksellaan ja omaa käyttöään varten, BVL 28.1 § ja BVL (NL I, 18. 8. 1911 nr. 7) 28.2 §.[67] BVL 28.1 §

[61] KSL ei sisältänyt määräystä siitä, koska se tuli voimaan. KSL lienee tullut voimaan samalla tavoin kuin VIF tuli voimaan. KSL oli voimassa vuoden 1887 loppuun asti, BVL 73.1 §. BVL 73.1 §:ssä ilmaus "Lov om Kanalanlæg m. v. af 31te Mai 1848" tarkoitti KSL:lää. Ks. myös BVL 73.2 §.

[62] Ks. KSL. Ks. myös *Indberetning og Indstilling 1850* s. 157—158, oikeustapaus **Høiesteret 6. 6. 1873**, Norsk Retstidende, Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsøkonomi 1873 s. 553—556, *Brandt 1878* s. 377—379, *Dahl, Norges Landnæringsret* s. 183—184, *Scheel* s. 241—242 ja *Parmer* s. 87—88 ja 203—204.

[63] Määräystä ei ollut FFL:ssä siitä, koska tämä tuli voimaan. FFL lienee tullut voimaan samalla tavoin kuin VIF tuli voimaan. Bødtker ja Eier väittävät, että FFL tuli voimaan vuonna 1860, ks. *Bødtker, I* s. 161—162 ja 269, *Bødtker, II* s. 67 ja *Eier* s. 178, 180 ja 307, av. 1. Heidän väitteensä on virheellinen. FFL oli voimassa vuoden 1887 loppuun asti, BVL 73.1 §.

[64] Ks. FFL. Ks. myös *Indberetning og Indstilling 1850* s. 1—2, 4—6, 105, 149, 157—158, 161 ja 165—169, oikeustapaus **Høiesteret 4. 7. 1868**, Norsk Retstidende, Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed 1868 s. 608—614 ja 617—626, *Matzen* s. 61—63, *Skogvæsenets Historie, I* s. 253, *Cappelen* s. 13—15 ja *Østvedt* s. 228 ja 255—259. — Ks. eri vesistöjen osien uittokelpoistamisesta *Kanalvæsenets Historie, I* passim, *Kanalvæsenets Historie, II* passim, *Kanalvæsenets Historie, III* passim, *Kanalvæsenets Historie, IV* passim, *Kanalvæsenets Historie, V* passim, *Kanalvæsenets Historie, VI* passim, *Kanalvæsenets Historie, VII* passim, *Kanalvæsenets Historie, VIII* passim ja *Kanalvæsenets Historie, IX* passim.

[65] Edellä on ollut puhe siitä, koska BVL tuli voimaan ja siitä, koska BVL (NL I, 18. 8. 1911 nr. 7) 28.2 § tuli voimaan. BVL ja BVL (NL I, 18. 8. 1911 nr. 7) 28.2 § olivat voimassa vuoden 1940 loppuun saakka, VDL 158 §.

[66] Ks. mitä Dahlin mielestä tarkoitettiin vesistön omistajalla, *Dahl* s. 89.

[67] Kuninkaallinen vesistölakitoimikunta (den kgl. vasdragslovkommission), Carlsen, Hugo-Sørensen, Olafsen ja Vislie ovat olleet samaa mieltä, *Indstilling 1915* s. 61, *Carlsen* s. 59—60, *Indstilling 1918* s. 82, *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 95 ja *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 129, 148 ja 156. Ks. myös *Betänkande 1917* s. 502—503, *Lindberg K. E.* s. 30 ja 33, *Mordt* s. 182, av. 1, *Rynning, Bidrag* s. 534 ja *KM 1939:3* s. 47 ja 49. Vrt. *Nærstad* s. 179—180.

kirjaimellisesti tulkittuna olisi soveltunut vesistön kulkukelpoistamiseen, mutta se ei olisi soveltunut vesistön uittokelpoistamiseen. Mitä tässä lainkohdassa säädettiin vesistön kulkukelpoistamisesta, oli sovellettava myös vesistön uittokelpoistamiseen.[68] BVL (NL I, 18. 8. 1911 nr. 7) 28.2 § kirjaimellisesti tulkittuna olisi soveltunut vesistön kulkukelpoistamiseen, mutta se ei olisi soveltunut vesistön uittokelpoistamiseen. Mitä tässä lainkohdassa säädettiin vesistön kulkukelpoistamisesta, oli sovellettava myös vesistön uittokelpoistamiseen.[69] Vesistön uittokelpoistaminen käsitti yhden tai useamman vesistöön kohdistuvan toimenpiteen.[70]

Oletetaan, että vesistön omistaja oli uittokelpoistanut vesistönsä omalla kustannuksellaan ja omaa käyttöään varten. Niin ikään oletetaan, että hän oli saanut yksinoikeuden uittaa puutavaraa siellä uittokelpoistamisen vuoksi. BVL:n voimassaoloaikana kuninkaalla oli valta määrätä, että jokaisella oli oikeus uittaa puutavaraa siellä, BVL 28.1 §.

> Kuningas 14. 3. 1892 antamallaan päätöksellä BVL 28 §:n nojalla määräsi, että erät joet, purot ja vedet luovutettiin yleisesti käytettäväksi uittoon, ts. että jokainen sai uittaa puutavaraa näissä joissa, puroissa ja vesissä. Ks. KR 1892. Tämän päätöksen kuningas 29. 6. 1894 antamallaan päätöksellä uudisti. Ks. KR 1894.
>
> Kuningas 13. 3. 1897 antamallaan päätöksellä BVL 28 §:n nojalla määräsi, että eräs vesistö luovutettiin yleisesti käytettäväksi uittoon, ts. että jokainen sai uittaa puutavaraa siellä. Ks. KR 13. 3. 1897.
>
> Kuningas 9. 9. 1897 antamallaan päätöksellä BVL 28 §:n nojalla mää-

---

[68] Ks. Forslag til Lov angaaende Vasdragenes Benyttelse m. v. 32 §, *Forslag 1881* s. 1 ja 6 sekä pykäläehdotuksen perustelut, mts. 49—50 verrattuna Udkast til Lov om Vasdragenes Benyttelse m. V. 30 §, *Ot. prp. nr. 13/1886* s. 30 ja 34—35 sekä pykäläehdotuksen perustelut mts. 15 ja 19 verrattuna *Ot. prp. nr. 12/1887* s. 1—2 verrattuna Beslutnig til Lov om Vasdragenes Benyttelse m. V. 28 §, *Indstilling 1887* s. 21 ja 26 sekä pykäläehdotuksen perustelut mts. 12 ja 15 verrattuna BVL 28.1 §. Ks. myös *Dahl* s. 89 ja 123—124, *Brandt 1892* s. 387—392, KR 1892, KR 1894, KR 13. 3. 1897, KR 9. 9. 1897, oikeustapaus **Høiesteret 17. 10. 1904**, Norsk Retstidende, Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsøkonomi 1905 s. 133—145, *Åström, Über das Wasserrecht* s. 294—295, *Indstilling 1915* s. 61, *Carlsen* s. 59—62 ja 89—90, *Betänkande 1917* s. 502—503, *Lindberg K. E.* s. 30 ja 33, *Indstilling 1918* s. 82, *Kolbenstvedt—Olafsen* s. 16—17 ja 27—29, *Rynning, Bidrag* s. XVI, 255 ja 536, *Bödtker* s. 2753—2754, *Bødtker, I* s. 13 ja 15, *KM 1939:3* s. 47 ja 49, *Bødtker, SFÅ 1941* s. 3589 ja 3592—3593, *Bødtker, II* s. 11—12, *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 95 ja *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 129 ja 148.

[69] Ks. Utkast til lov indeholdende tillæg til § 28 i lov om vasdragenes benyttelse m. v. av 1ste juli 1887, *Ot. prp. nr. 23/1911* s. 10—11 ja lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 1—9 verrattuna BVL (NL I, 18. 8. 1911 nr. 7) 28.2 §. Ks. myös *Indstilling 1915* s. 61, *Carlsen* s. 59—60, *Indstilling 1918* s. 82, KR 1920, *Kolbenstvedt—Olafsen* s. 16—17 ja 27—29, oikeustapaus **Høiesteret 1. 4. 1927**, NRt 1927 s. 203—208, *KM 1939:3* s. 47 ja 49, *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 95 ja *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 129 ja 148.

[70] Ks. *Rynning, Bidrag* s. 534 ja *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 148 ja 156.

räsi, että eräs vesistö luovutettiin yleisesti käytettäväksi uittoon, ts. että jokainen sai uittaa puutavaraa siellä. Ks. KR 9. 9. 1897.[71]

Jokaisella on oikeus uittaa puutavaraa vesistössä, joka on uittokelpoistettu VDL:n voimassaoloaikana, jollei kuningas ole määrännyt puutavaran uittoa varten tehtyjen laitteiden tai töiden vuoksi, että jokainen ei saa uittaa puutavaraa siellä, VDL 70 §:n ensimmäinen ja toinen virke. Niin ikään jokaisella on oikeus uittaa puutavaraa vesistössä, joka uittokelpoistetaan, jollei kuningas määrää puutavaran uittoa varten tehtävien laitteiden tai töiden vuoksi, että jokainen ei saa uittaa puutavaraa siellä, VDL 70 §:n ensimmäinen ja toinen virke.[72] Tällaisen määräyksen kuningas saa antaa vain poikkeustapauksessa, milloin on erityisiä syitä määräämisen puolesta.[73] Kerrotunlainen työ voi olla perkaaminen, kaivaminen tai näihin verrattava toimenpide.[74] Kuninkaalla on oikeus liittää määräykseen ehto, että jos hän sallii myöhemmin joko jokaisen tahi yhden tai useamman uittaa puutavaraa vesistössä VDL 67 §:n ja 76 §:n mukaisesti, omistajalla on oikeus saada korvauksena vain se arvo, joka laitteella tai parannuksella on silloin, VDL 70 §.[75] Tästä ehdosta käytän jäljempänä 3.5 kohdassa ilmausta *korvauksensaantioikeuden rajoitus*.

3.5 KUNINKAAN OIKEUDESTA SALLIA JOKAISEN UITTAA PUUTAVARAA VESISTÖSSÄ

Kuninkaalla on valta päättää, että jokainen saa uittaa puutavaraa vesistössä, jossa jokaisella ei ole oikeutta uittaa puutavaraa ennen tällaista päätöstä, VDL 67.1 §:n ensimmäinen virke ja 76 §.[76] Säännös puuttuu siitä, saako kuningas

[71] Ks. tutkimusta eri uittovesistöistä noin vuonna 1890, *Borchgrevink—Nysom—Sætren* passim.

[72] Ks. *Wibstad* s. 16.

[73] Ks. Utkast til lov om vasdragenes benyttelse m. v. 85 §:n ensimmäinen ja toinen virke, *Indstilling 1918* s. 172 ja 192 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 83 ja 86 verrattuna VDL 70 §:n ensimmäinen ja toinen virke. Ks. *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 104, *Haataja, II* s. 200 ja *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 130—131, 148—149 ja 156.

[74] Ks. Utkast til lov om vasdragenes benyttelse m. v. 77 §, *Indstilling 1915* s. 119 ja 135 sekä maatalousministeriön (landbruksdepartementet) esittämä huomautus pykäläehdotuksesta *Uttalelser 1917* s. 93 verrattuna Utkast til lov om vasdragenes benyttelse m. v. 85 §, *Indstilling 1918* s. 172 ja 192 sekä pykäläehdotuksen perustelut, mts. 86 verrattuna Utkast til lov om vassdragene 70 §, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108 ja 120 sekä pykäläehdotuksen perustelut, mts. 35—36 verrattuna VDL 70 §.

[75] Ks. *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 98—99 ja 104.

[76] Ks. mts. 111.

myöntää tällaisen oikeuden hakemuksetta, sekä hakemuksetta että hakemuksesta, vai hakemuksesta. Hänellä on valta myöntää oikeus ainakin sen hakemuksesta, joka uittaisi puutavaraa oikeuden nojalla.[77] Oikeuden myöntämisen edellytyksenä on, että yritys (tiltaket) edistää yleisiä etuja tai että yrityksestä saatavat edut ylittävät huomattavasti ne menot, vahingot ja haitat, jotka yrityksestä aiheutuvat hakijan ja muiden omaisuudelle sekä oikeuksille, VDL 126.1 §.[78] Omistajalla on oikeus saada korvaus siitä vahingosta ja haitasta, joka aiheutuu hänelle sen vuoksi, että kuningas sallii jokaisen uittaa puutavaraa vesistössä, VDL 67.1 §:n ensimmäinen virke, 70 § ja 76 §. Kuitenkin jos kuningas on aikaisemmin asettanut edellä 3.4 kohdan mukaisesti korvauksensaantioikeuden rajoituksen, omistajalla on oikeus saada korvaus vain korvauksensaantioikeuden rajoituksen mukaisesti.[79]

Kuninkaalla on oikeus määrätä, että hänen sallimassaan puutavaran uitossa käytettävistä veneistä ja muista aluksista on suoritettava maksu puutavaran uitosta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi, VDL 67.1 §, 68 §, 70 § ja 76 §. Tällaisen maksuvelvollisuuden kuningas saa määrätä olemaan voimassa toistaiseksi tai määräajan, VDL 67.1 §, 68 §, 70 § ja 76 §. Hän saa määrätä maksuvelvollisuuden olemaan voimassa muuttamattomana enintään kymmenen vuotta, VDL 67.1 §, 68 §, 70 § ja 76 §. Hänellä on oikeus milloin tahansa muuttaa tai lakkauttaa maksuvelvollisuus, jota ei ole määrätty olemaan voimassa muuttamattomana enintään kymmenen vuotta, VDL 67.1 §, 68 §, 70 § ja 76 §.[80] Kuninkaan päätäntävalta tässä kappaleessa kerrotussa maksuvelvollisuusasiassa on siirretty öljy- ja energiaministeriölle (olje- og energidepartementet), ks. KR 1946:n ensimmäinen kappale, KR 1947, KR 1955 ja KR 1978 1—2 § sekä 3.1,4 §.[81]

---

[77] Ks. VDL 125.1—2 §.

[78] Ks. *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 179—180 ja *Rogstad, Eierrådighet* s. 157—158.

[79] Schjødt katsoo, että VDL 70 §:n mukaan jokaisella on oikeus uittaa puutavaraa vesistössä, joka on luonnostaan uittokelpoinen, ja vesistössä, joka on uittokelpoistettu ennen VDL:n voimaantuloa ilman että se, joka on kustantanut uittokelpoistuksen, on saanut yksinoikeuden uittaa puutavaraa. Tämän jälkeen hän kirjoittaa: "I andre vassdrag er — — fløting en privatsak (særrett) for grunneierne, knyttet til eiendommene." Tässä alaviitteessä 2 hän viittaa teokseen *Vislie A., Grensene* s. 26. *Schjødt, Norsk ekspropriasjonsrett* s. XVI ja 194. Täten hän väittää, että muissa vesistöissä puutavaran uitto on vesialueen omistajan yksityisasia, erityinen oikeus. Vislie ei ole tätä mieltä, ks. *Vislie A., Grensene* s. 26. Edellä tässä tutkimuksessa sanotun perusteella Schjødtin väittämä on osaksi virheellinen.

[80] Tosin tässä kappaleessa sanottua vastaan on esitettävissä, että VDL 70 §:n kolmannen virkkeen ja VDL 76 §:n viittaus VDL 67 §:ään ei tarkoittaisi VDL 67.1 §:n toista virkettä eikä tämän vuoksi myöskään VDL 68 §:ää, koska VDL 68 §:ää muistuttava puutavaran uittoa koskeva säännös on VDL 77 §. Ks. *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 111—112.

[81] Ks. myös *NOU 1982:18* s. 55. Vrt. *Johansson* s. VI ja 15, *Jokela* s. 156 ja *Hyvönen, Käsittelyjärjestyksestä* s. 34.

3.6 KUNINKAAN OIKEUDESTA SALLIA YHDEN TAI JOIDENKIN UITTAA PUUTAVARAA VESISTÖSSÄ

Oletetaan, että on vesistö, jonka joku on uittokelpoistanut omalla kustannuksellaan ja omaa puutavaran uittamistaan varten ja jossa jokainen ei saa uittaa puutavaraa. Niin ikään oletetaan, että kuningas ei myönnä jokaiselle oikeutta uittaa puutavaraa siellä. Kuninkaalla on valta päättää, että siellä saa uittaa puutavaraa se, jolla ei ole vielä oikeutta uittaa puutavaraa siellä, VDL 67.2 §:n ensimmäinen virke, 70 § ja 76 §.[82] Säännös puuttuu siitä, saako kuningas antaa tällaisen päätöksen hakemuksetta, sekä hakemuksetta että hakemuksesta, vai hakemuksesta. Kuningas saa antaa päätöksen ainakin sen hakemuksesta, joka uittaisi puutavaraa kuninkaan myöntämän oikeuden nojalla.[83] Oikeuden myöntämisen edellytyksenä on, että yritys edistää yleisiä etuja tai että yrityksestä saatavat edut ylittävät huomattavasti ne menot, vahingot ja haitat, jotka yrityksestä aiheutuvat hakijan ja muiden omaisuudelle sekä oikeuksille, VDL 126.1 §. Kuninkaan on päätöksessään määrättävä, kenelle hän myöntää oikeuden uittaa puutavaraa, missä, millä tavalla ja milloin on oikeus uittaa puutavaraa sekä millä edellytyksillä oikeuden saanut saa luovuttaa oikeutensa muille, VDL 67.2 §:n ensimmäinen, toinen ja kolmas virke, 70 § ja 76 §. Tällainen oikeus on voimassa kymmenen vuotta, VDL 67.2 §:n ensimmäinen, toinen ja kolmas virke, 70 § ja 76 §.[84]

3.7 YLEISEN UITTO-OIKEUDEN KÄSITTEESTÄ JA YKSITYISEN UITTO-OIKEUDEN KÄSITTEESTÄ

Jokaisen oikeus uittaa puutavaraa vesistössä on norjaksi "alminnelig fløting", VDL 70 § ja 76 §.[85] Suomeksi alminnelig fløting on *yleinen uitto*.[86] Jokaisen oikeudesta uittaa puutavaraa käytän ilmausta **yleinen uitto-oikeus**. Tällaista oikeutta voidaan kutsua jokamiehenoikeudeksi tai yleiskäytöksi.[87]

---

[82] Ks. *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 111.

[83] Ks. VDL 125.1—2 §.

[84] Ks. velvollisuudesta suorittaa maksu tällaisen oikeuden mukaisesta puutavaran uitosta, VDL 67.2 §, 70 § ja 76 §. Ks. myös *Sandene* s. 226.

[85] Ks. kuinka Hugo-Sørensen ja Olafsen tulkitsevat tätä norjankielistä ilmausta, *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 104—105.

[86] Vislie käyttää tällaisesta uitto-oikeudesta ilmausta "alminnelig fløtingsrett", *Vislie A., Grensene* s. 10 ja 26 sekä *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 155—164.

[87] Ks. *Vislie A., Grensene* s. 56, *Hårberg* s. 108—109 ja 114, *Hällfors, SFÅ 1944* s. 3945 ja 3954, *SOU 1946:3* s. 22, *Schjødt, Norsk ekspropriasjonsrett* s. 194—196 ja 198—200, *Vislie A.* s.

Vesistön omistajalla on oikeus uittaa puutavaraa myös omistusoikeutensa perusteella vesistössä, jossa on yleinen uitto-oikeus, VDL 1 §.[88] Vesistön omistajalla on oikeus luovuttaa omistusoikeuteen perustuva oikeutensa uittaa puutavaraa toiselle. Käytän ilmausta **yksityinen uitto-oikeus** vesistön omistajan omistusoikeuteen perustuvasta oikeudesta uittaa puutavaraa.

Oletetaan, että on vesistö, johon joku sai yksinoikeuden uittaa puutavaraa kustantamalla uittokelpoistuksen ennen VDL:n voimaantuloa. Puutavaraa saa uittaa siellä se, jolla on yksinoikeus ja tämän haltijan suostumuksella muukin, VDL 70 §:n ensimmäinen virke. Niin ikään oletetaan, että on vesistö, johon joku on saanut tai saa kuninkaan päätöksellä yksinoikeuden uittaa puutavaraa uittokelpoistettuaan vesistön VDL:n voimaantulon jälkeen. Puutavaraa saa uittaa siellä se, jolla on tämä yksinoikeus ja tämän haltijan suostumuksella muukin, VDL 70 §:n ensimmäinen ja toinen virke.[89] Jos kuningas on myöntänyt tai myöntää vain jollekin tai joillekin oikeuden uittaa puutavaraa ensiksi sanotunlaisessa tai toiseksi sanotunlaisessa vesistössä VDL 67.2 §:n, 70 §:n ja 76 §:n mukaisesti, tällaisella oikeudenhaltijalla on valta uittaa puutavaraa vesistössä saamansa oikeuden mukaan. Tässä kappaleessa sanotunlaista oikeutta uittaa puutavaraa kutsun myös **yksityiseksi uitto-oikeudeksi.** Yleistä uitto-oikeutta ei ole samanaikaisesti vesistössä, jossa jollakin on tällainen yksityinen uitto-oikeus.

Jäljempänä olevassa esityksessä puutavaran uitolla tarkoitan yleisen uitto-oikeuden mukaista puutavaran uittoa ja yksityisen uitto-oikeuden mukaista puutavaran uittoa, jollen tuo julki tästä poikkeavaa. VDL:ssä ja sen muutoksissa puutavaran uitolla tarkoitetaan yleisen uitto-oikeuden mukaista puutavaran uittoa ja yksityisen uitto-oikeuden mukaista puutavaran uittoa, jollei toisin ole säädetty.

---

91 ja 94, *Schjødt* s. 549, *Hällfors, VV 1950* s. 139, *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 104—105, *Brækhus* s. 9—10, *Manner, Yleiskäyttö* s. 108 ja 112—113, av. 187, *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 207—217, *Kolbenstvedt* s. 5387, *Robberstad* s. 90 ja 98—99, *Ot. prp. nr. 2/1957* s. 19—20, *Larssen* s. 89—90, oikeustapaus **Eidsivating lagmannsrett 21. 1. 1955**, RG 1958 s. 630—646, *Castberg* s. 247—248, *Brækhus—Hærem* s. 72 ja 76, *Vislie I.* s. 68—69, *Kindt* s. 376 ja 378, *Rogstad, JV 1974* s. 197, *Rogstad* s. 35, 38 ja 65—66, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. XXXVI ja 200, *NOU 1982:19* s. 83, *Andenæs* s. 485, *Knophs oversikt 1987* s. 245—246, 252 sekä 1162, *Rogstad, Eierrådighet* s. 109 ja 128 sekä *Stiansen—Svarva—Haagensen* s. 249. Vrt. *Haataja, II* s. 72—73 ja 387—388.

[88] Ks. *Schjødt, Norsk ekspropriasjonsrett* s. 194—195, *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 146—147 ja *Rygg* s. 337. Vislie käyttää vesistön omistajan omistusoikeuteen perustuvasta oikeudesta uittaa puutavaraa ilmaisua "privat fløtingsrett", *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 146.

[89] Vislie käyttää tällaisista yksinoikeuksista uittaa puutavaraa ilmausta "privat fløtingsrett", *Vislie A., Grensene* s. 10 ja 26 sekä *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 146—149.

3.8 VELVOLLISUUDESTA ILMOITTAA PUUTAVARAN UITON ALKAMISESTA MAAHERRALLE

Oletetaan, että uittaja haluaa uittaa puutavaraa uittoyhdistyksen (fløtingsforening) toimialueeseen kuulumattomassa vesistössä, jossa ei ole uitettu puutavaraa kymmenen viime vuoden aikana. Hänen on lähetettävä ilmoitus puutavaran uiton aloittamisesta maaherralle (fylkesmann) hyvissä ajoin ennen kuin hän uittaa puutavaraa, VDL 80 §:n ensimmäinen virke. Ilmoitusvelvollisuus on riippumatta siitä, liikennöidäänkö vesistössä ja siitä, onko vesistössä laitteita.[90] Maaherra kuuluttaa saamansa ilmoituksen tarkoituksenmukaisella tavalla, VDL 80 §:n ensimmäinen ja toinen virke. Kuuluttamisesta aiheutuvat kustannukset on velvollinen maksamaan se, joka haluaa uittaa puutavaraa, VDL 80 §:n ensimmäinen ja toinen virke. Maaherra voi vaatia, että tietty rahasumma kuuluttamisesta aiheutuvien menojen kattamiseen on suoritettava hänelle etukäteen, VDL 80 §:n ensimmäinen, toinen ja kolmas virke. Hän voi kieltäytyä ottamasta vastaan ilmoituksen, kunnes hänen vaatimuksensa on täytetty, VDL 80 §:n ensimmäinen, toinen ja kolmas virke.

Puutavaran uitto ei ole maaherran myöntämän luvan varaista.[91]

3.9 VELVOLLISUUDESTA ILMOITTAA ASIAMIEHEN NIMI JA ASUINPAIKKA NIMISMIEHELLE JA VELVOLLISUUDESTA ASETTAA VAKUUS

Jos luonnollinen henkilö, jolla ei ole kiinteää asuinpaikkaa Norjassa tai jos osakeyhtiö tai muu oikeushenkilö, jolla ei ole kotipaikkaa Norjassa, haluaa uittaa puutavaraa Norjassa sijaitsevassa vesistössä, hänellä tai sillä on oltava asiamies, VDL 71.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke. Asiamiehen on asuttava Norjassa, VDL 71.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke. Hänen on päämiehen poissaollessa vastattava päämiehen puolesta tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa sekä otettava vastaan ilmoitukset riita- ja muissa asioissa, jotka koskevat puutavaran uittoa, VDL 71.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke. Ennen kuin yllä kerrottu luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö alkaa uittaa puutavaraa, asiamiehen nimi ja asuinpaikka pitää olla ilmoitettu nimismiehelle sillä alueella, jossa hän tai se alkaa uittaa puutavaraa, VDL 71.1 §:n ensimmäinen,

[90] Ks. Utkast til lov om vassdragene 80 §:n ensimmäinen virke, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108 ja 122 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 44 verrattuna Vedtak til lov om vassdragene 80 §:n ensimmäinen virke, *Innstilling 1940* s. 26 ja 41 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 16—17 verrattuna VDL 80 §:n ensimmäinen virke.

[91] Haataja on samaa mieltä, *Haataja, II* s. 200.

toinen ja kolmas virke. Kuninkaalla on oikeus määrätä, että tällaisen uittajan on asetettava vakuus puutavaran uitosta aiheutuvien velvoitteiden täyttämisestä, VDL 71.1 § ja 71.3 §.

Jos puutavaran uittaa uittoyhdistys, jonka säännöt kuningas on vahvistanut,[92] yllä kerrotulla luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä ei tarvitse olla asiamiestä, VDL 71.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke.

Tässä kohdassa yllä esitetty ei koske Ruotsin asukasta, Ruotsin valtiota, ruotsalaista kuntaa, ruotsalaisia maakäräjiä taikka yhtiötä, yhdistystä tai säätiötä, jolla on kotipaikka Ruotsissa, mikäli hän tai se haluaisi uittaa puutavaraa Norjassa sijaitsevassa VSL 1.2 §:n mukaisessa vesistössä tai vesistön osassa, VDL 71.1 § ja 71.3 §, VDL (NL I, 14. 7. 1950 nr. 2) 157 § sekä VSL 17—18 § ja 30 §.[93]

Jos Ruotsin asukas, Ruotsin valtio, ruotsalainen kunta, ruotsalaiset maakäräjät taikka yhtiö, yhdistys tai säätiö, jolla on kotipaikka Ruotsissa, haluaa uittaa puutavaraa Norjassa sijaitsevassa VSL 1.2 §:n mukaisessa vesistössä tai vesistön osassa, tällaisella uittajalla on oltava asiamies, VSL 18 §:n ensimmäinen virke ja 30 §. Asiamiehen on asuttava Norjassa ja vastattava uittajan puolesta tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa sekä otettava vastaan ilmoitukset puutavaran uittoa koskevissa riita- ja muissa asioissa, VSL 18.1 §:n ensimmäinen virke ja 30 §. Asiamies on ilmoitettava nimismiehelle sillä alueella, jossa uittaja aikoo uittaa puutavara, VSL 18.1 §:n ensimmäinen virke ja toinen virke sekä 30 §. Uittaja saa aloittaa uittaa puutavaraa vasta sen jälkeen, kun nimismies on hyväksynyt asiamiehen, VSL 18.1 §:n ensimmäinen virke ja toinen virke sekä 30 §.

Kuitenkaan Ruotsin asukkaalla, Ruotsin valtiolla, ruotsalaisella kunnalla,

[92] Kuninkaan oikeus vahvistaa uittoyhdistyksen säännöt oli siirretty kauppaministeriölle (handelsdepartementet), ks. VDL 71.1 §:n ensimmäinen virke, VDL (NL I, 27. 12. 1945 nr. 2) 88.1 § ja KR 1946:n ensimmäinen kappale. Ks. myös LBL 1.1 §:n d kohta, LBL 2 §:n toinen, kolmas ja neljäs virke ja LBL 4 §. Kauppaministeriöltä tehtävä jäi teollisuus-, käsityö- ja merenkulkuministeriölle (industri-, håndverk- og skipsfartsdepartementet), ks. KR 1947. Teollisuus-, käsityö- ja merenkulkuministeriöltä tehtävä jäi teollisuus- ja käsityöministeriölle (departementet for industri og håndverk), ks. KR 1955. Teollisuus- ja käsityöministeriöltä tehtävä siirtyi Norjan vesistö- ja sähkölaitokselle (Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen), ks. KR 1965. Ks. myös LBL (NL I, 23. 5. 1947 nr. 3) 1.1 §:n d kohta, LBL 2 §:n toinen, kolmas ja neljäs virke sekä LBL 4 §. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 201, av. 27. Vrt. *Norges lover 1682—1965* s. 1447—1448 ja *Norges lover 1682—1969* s. 1379—1380, joista käy ilmi virheellisesti, että tehtävä kuului teollisuusministeriölle (industridepartementet) vastoin KR 1965:ttä. Tehtävä ei liene siirtynyt Norjan vesistö- ja sähkölaitokselta öljy- ja energiaministeriölle, ks. KR 1978 1—2 §, 3.1,4 § ja 3.2 §. Tosin VDL:n hallinto siirtyi teollisuus- ja käsityöministeriöltä öljy- ja energiaministeriölle, ks. KR 1978 1—2 § ja 3.1,4 §. Tämä ei liene kumonnut KR 1965:ttä. Vrt. *Norges lover 1685—1987* s. 854, josta käy ilmi, että yllä kerrottu uittoyhdistyksen sääntöjen vahvistaminen kuuluu öljy- ja energiaministeriölle. Tässä ei liene otettu huomioon KR 1965:ttä. Norjan vesistö- ja energiahallitus (Norges vassdrags- og energiverk) tuli 1. 1. 1986 Norjan vesistö- ja sähkölaitoksen tilalle, VEI 1985.

[93] Ks. VFK 1.2 art., 1.3 art:n ensimmäinen virke, 26 art., 29 art. ja 32 art.

ruotsalaisilla maakäräjillä taikka yhtiöllä, yhdistyksellä tai säätiöllä, jolla on kotipaikka Ruotsissa, ei tarvitse olla asiamiestä, jos Norjan lainsäädännön mukaan perustettu uittoyhdistys uittaa näistä kenen tai minkä tahansa puutavaran Norjassa sijaitsevassa VSL 1.2 §:n mukaisessa vesistössä tai vesistön osassa, VSL 18.1 §:n ensimmäinen virke ja 30 §.

Kuningas saa määrätä, että Ruotsin asukkaan, Ruotsin valtion, ruotsalaisen kunnan, ruotsalaisten maakäräjien ja yhtiön, yhdistyksen tai säätiön, jolla on kotipaikka Ruotsissa, on asetettava vakuus kuninkaan määräämällä tavalla niistä velvoitteista, jotka hänellä tai sillä on uittajana Norjassa sijaitsevassa VSL 1.2 §:n mukaisessa vesistössä tai vesistön osassa, VSL 18.2 § ja 30 §.

3.10 VELVOLLISUUDESTA SUORITTAA MAKSU PUUTAVARAN UITOSTA

Oletetaan, että on tehty laitteita tai töitä vesistössä tämän tekemiseksi uittokelpoiseksi tai että on tehty puutavaran uittoa helpottavia tai turvaavia laitteita tai töitä vesistössä. Kuningas voi määrätä, että uittajan on suoritettava maksu laitteista tai töistä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi siitä puutavarasta, jonka uittaja uittaa vesistössä, jos hän hyötyy laitteista tai töistä, ks. VDL 77.1—3 § ja 77.5 §. Säännös puuttuu siitä, saako kuningas määrätä mainitusti hakemuksetta, sekä hakemuksetta että hakemuksesta, vai hakemuksesta. Hän saa määrätä sanotulla tavalla ainakin laitteiden tai töiden tekijän hakemuksesta.[94] Hän saa määrätä maksun enintään yhtä suureksi kuin laitteista tai töistä puutavaran uitolle koituva hyöty.[95] Säännöstä ei ole siitä, kuka kuninkaan on määrättävä maksun saajaksi. Maksun saajaksi kuninkaan on määrättävä laitteiden ja töiden tekijä.[96] Kuningas saa määrätä maksun olemaan voimassa toistaiseksi tai määräajan, VDL 77 §. Hänellä on valta määrätä, että maksu on voimassa muuttamattomana enintään kymmenen vuotta, VDL 77 §.

Kuninkaalla on oikeus milloin tahansa muuttaa tai lakkauttaa maksu, jota hän ei ole määrännyt olemaan voimassa muuttamattomana enintään kymmenen vuotta, VDL 77 §. Säännös puuttuu siitä, saako kuningas muuttaa tai lakkauttaa maksun hakemuksetta, sekä hakemuksetta että hakemuksesta, vai hakemuksesta. Hän saa muuttaa tai lakkauttaa maksun ainakin maksuun oikeutetun tai maksuvelvollisen hakemuksesta.[97]

---

[94] Ks. VDL 125.1—2 § ja *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 111—113.

[95] Ks. Utkast til lov om vassdragene 77.1—3 §, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108 ja 121 sekä lainkohtaehdotusten perustelut, mts. 42 verrattuna VDL 77.1—3 §. Ks. myös *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 111—112.

[96] Robberstad on samaa mieltä, ks. *Robberstad. TfR 1957* s. 479.

[97] Ks. VDL 125.1—2 §.

Tässä kohdassa yllä kerrottu kuninkaan määräämisvalta on siirretty öljy- ja energiaministeriölle, ks. KR 1946:n ensimmäinen kappale, KR 1947, KR 1955 ja KR 1978 1—2 § sekä 3.1,4 §.[98]

3.11 UITTOYHDISTYKSEN TOIMITTAMASTA YHTEISUITOSTA

Ketään ei saa sulkea uittoyhdistyksen toimittamasta yhteisuitosta (samfløting) niillä ehdoilla, joita sovelletaan kaikkiin muihin, VDL 94.1 §:n ensimmäinen virke. Tällaisessa yhteisuitossa uittoyhdistys uittaa puutavaran tämän omistajien yhteiseen lukuun. Kuitenkin uittoyhdistyksen hallitus saa sulkea yhteisuitosta sellaisen puutavaran, josta aiheutuu kohtuutonta haittaa tai vaaraa puutavaran uiton aikana, VDL 94.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke. Uittoyhdistyksen hallituksella on tällainen oikeus, vaikka puutavaran omistaja olisi valmis korvaamaan sen vahingon, joka mahdollisesti aiheutuisi mainitunlaisen puutavaran yhteisuitosta.[99] Norjan vesistö- ja energiahallitus ratkaisee riidan puutavaran sulkemisesta yhteisuiton ulkopuolelle, VDL 94.1 § ja VEI 1985 1—7 § sekä 11 §.[100] Hallituksen päätöksestä saadaan valittaa öljy- ja energiaministeriölle, VDL 94.1 § ja 100 §, VEI 1985 1—7 § ja 11 § sekä KR 1978 1—2 § ja 3.1,4 §.[101]

Uittoyhdistyksen on huolehdittava, että jokainen saa yhteisuitossa puutavaransa uitetuksi ja erotelluksi ilman tarpeetonta viivästystä, VDL 94.2 §:n ensimmäinen virke.

3.12 OIKEUDESTA TOIMITTAA ERILLISUITTO UITTOYHDISTYKSEN TOIMIALUEELLA OLEVASSA VESISTÖSSÄ

Kellään ei ole oikeutta uittaa irrallaan puutavaraa (løsfløting) omin päin ilman uittoyhdistyksen suostumusta vesistössä, jossa uittoyhdistys toimittaa yh-

[98] Tullihelpotuksista uitettaessa puutavaraa Norjan ja Ruotsin välisissä rajavesistöissä, ks. TLÖ.

[99] Ks. Utkast til lov om vasdragenes benyttelse m. v. 118 §, *Indstilling 1918* s. 172 ja 199 sekä pykäläehdotuksen perustelut, mts. 98 verrattuna VDL 94.1 §.

[100] Hovedstyret VDL 94.1 §:ssä tarkoitti Norjan vesistö- ja sähkölaitoksen päähallitusta (hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen). Ks. Utkast til lov om vassdragene 94.1 §, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108 ja 125 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 4 ja 57 verrattuna VDL 94.1 §. Ks. myös VEI 1960 1,8 §, 2 § ja 7.2,9 § sekä *St. prp. nr. 57/1984—85* s. 7. Vrt. Jokela puhui *hovedstyret* nimisestä virastosta, *Jokela* s. 156. Tämän nimistä virastoa ei ole ollut eikä ole olemassa. Edellä olen jo esittänyt, että Norjan vesistö- ja energiahallitus tuli Norjan vesistö- ja sähkölaitoksen tilalle.

[101] VDL 100 §:ssä Norjan vesistö- ja sähkölaitoksen päähallitus tuotiin julki käyttämällä ilmaisua "hovedstyret for vassdragsstellet".

teisuiton, jollei se kieltäydy uittamasta tällaista puutavaraa, VDL 99.1 §:n ensimmäinen virke. Uittoyhdistyksen suostumuksen epäävästä päätöksestä saadaan valittaa Norjan vesistö- ja energiahallitukselle, VDL 99.1 §:n ensimmäinen ja kolmas virke sekä VEI 1985 1—7 § ja 11 §.[102] Hallituksen päätöksestä saadaan valittaa öljy- ja energiaministeriölle, VDL 99.1 §:n ensimmäinen ja kolmas virke sekä 100 §, VEI 1985 1—7 § ja 11 § sekä KR 1978 1—2 § ja 3.1,4 §. Täten muu kuin uittoyhdistys ei saa uittaa puutavaraa irrallaan omin päin vesistössä, jossa uittoyhdistys toimittaa yhteisuiton, jos se on kieltäytynyt uittamasta tätä puutavaraa ja jos yllä mainittu valitusviranomainen ei anna muulle kuin uittoyhdistykselle lupaa uittaa puutavaraa irrallaan.[103] Kuitenkin vesistössä, jossa uittoyhdistys toimittaa yhteisuiton, jokaisella on oikeus erillisuittona (særfløting[104]) uittaa puutavaraa lautoissa (i flåter[105]) tai ympäryspuomin sisässä (i ringbommer) ilman uittoyhdistyksen suostumusta, VDL 99.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke. Erillisuitossa kukin puutavaran omistaja uittaa puutavaransa omaan lukuunsa. Kukaan ei saa erillisuitolla asiattomasti estää tai häiritä yhteisuittoa, VDL 99.2 §.[106]

Erillisuittoa uittoyhdistyksen toimialueella toimittavat ovat velvolliset noudattamaan uittoyhdistyksen antamia määräyksiä puutavaran laadusta ja merkitsemisestä sekä ajasta ja tavasta laskea puutavara veteen ja nostaa puutavara vedestä, VDL 99.1 § ja 99.3 §.[107]

3.13 VESISTÖN MUUTTAMISKIELLOSTA

Ilman erityistä oikeutta (særlig adkomst) tai ilman lain mukaisesti saatua

[102] Vrt. *Rogstad, Eierrådighet* s. 167. Norjan vesistö- ja sähkölaitoksen päähallituksesta käytettiin VDL 99.1 §:n kolmannessa virkkeessä ilmausta "hovedstyret for vassdragsstellet".

[103] Ks. *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 140—141. Vrt. Vislie ja Haataja ovat toista mieltä, *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 154 sekä *Haataja, II* s. 229, av. 1 ja s. 339, av. 1. VDL 99.1 §:n ensimmäinen virke on kielellisesti epäonnistunut, kun otetaan huomioon VDL 99.1 §:n kolmas virke.

[104] Haataja on kääntänyt tämän sanan suomeksi yksityisuitto, *Haataja, II* s. 229, av. 1 ja s. 339, av. 1.

[105] Haataja on kääntänyt tämän ilmauksen suomeksi "kiinteissä lautoissa", mts. 229, av. 1. Ks. kuitenkin mts. 339, av. 1.

[106] Ks. Utkast til lov om vassdragene 99.2 §, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108 ja 126 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 60—61 verrattuna VDL 99.2 §. Ks. myös *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 140—141.

[107] Ks. näiden erillisuittajien oikeudesta käyttää kiinteitä laitteita maksua vastaan, VDL 99.3 §:n ensimmäinen virke. Ks. Utkast til lov om vassdragene 99.3 §, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108 ja 126 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 60—61 verrattuna VDL 99.3 §. Ks. myös *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 140—141. — Haataja väittää: "Kaikki pohjoismaiden uittolait asettavat kotitarveuiton erikoisasemaan eräissä suhteissa." Ks. *Haataja, II* s. 229—230. Norjassa kotitarvepuutavaran uitto ei ole erikoisasemassa.

lupaa (hjemmel i lov) kukaan ei saa, ei edes omalla alueellaan, muuttaa vesistön uomaa tai virran suuntaa, lisätä tai vähentää veden juoksutusta joko pysyvästi tai määräajaksi, tai nostaa tai laskea veden korkeutta tai asettaa puomia, aitaa tai rakennusta vesistöön tai vesistön yli, jos siitä aiheutuu sopimaton (utilbørlig) este puutavaran uitolle, VDL 8 §.[108]

Ilman kuninkaan myöntämää lupaa ei saa johtaa vettä pois vesistöstä tai sen osasta, jos poisjohtamisesta aiheutuu jonkinlainen merkittävä este tai haitta (hinder eller ulempe av noen betydning[109]) yleiselle uitolle (almen fløting), VDL 104.2—4 §.[110] Luvasta suorittaa tällainen toimenpide väliaikaisesti ks. VDL 104.5 §.[111] Yleisellä uitolla tarkoitetaan yleisen uitto-oikeuden mukaista puutavaran uittoa.

Ilman kuninkaan myöntämää lupaa ei saa tehdä siltoja, patoja tai muita laitteita eikä rakentaa uudelleen, laajentaa tai muuttaa jo olevia laitteita niin, että niistä aiheutuu jonkinlainen merkittävä este tai haitta yleiselle uitolle (almen fløting), VDL 104.1—2 § ja 104.4 §.[112] Luvasta suorittaa tällainen toimenpide väliaikaisesti ks. VDL 104.5 §.[113] Yleisellä uitolla käsitetään yleisen uitto-oikeuden mukaista oikeutta uittaa puutavaraa.

3.14 VELVOLLISUUDESTA OLLA ESTÄMÄTTÄ KALAN KULKUA JA KALASTUSVÄLINEIDEN KÄYTTÖÄ

Vesistössä, jossa kala kulkee, on uitettava puutavaraa sillä tavalla, että

---

[108] Ks. *Vislie A., Grensene* passim, *Schjødt, Norsk ekspropriasjonsrett* s. 195, *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 14—16, *Haataja, II* s. 25—26, av. 1 ja s. 107—108, *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 22, 142, 146 ja 163, *Rådsegn 2* s. 12, *Haataja, III* s. 312—314, *Brækhus—Hærem* s. 607, *Rogstad* s. 9 ja 28—41, *Ross 1977* passim, *Falkanger 1986* s. 143—146 ja 183, *Knophs oversikt 1987* s. 252—253 ja 1162, *Rogstad, Eierrådighet* passim, *Dørstad* s. 400, 403 ja 445—447, *Backer, Forurensning* s. 556 sekä *Ørebech, Oppdrett* passim.

[109] Haataja on kääntänyt tämän ilmauksen suomeksi "merkityksellinen este tai haitta", *Haataja, II* s. 108.

[110] Tämä kuninkaan päätäntävalta on siirretty öljy- ja energiaministeriölle asioissa, jotka koskevat maankastelulaitteessa käytettävän veden ottoa, KR 18. 3. 1983.

[111] Ks. myös *Vislie A., Grensene* passim, *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 146—149, *Haataja, II* s. 108, *Backer* s. 550—551, 554 ja 843, *Rogstad, Eierrådighet* passim, *Stiansen—Svarva—Haagensen* passim sekä *Dørstad* s. 400—401 ja 421—422.

[112] Vrt. VDL 109.1 §:n a—e kohta sekä 109.2 §.

[113] Ks. myös *Vislie A., Grensene* passim, *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 145—149, *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 292—293 ja 333, *Backer* s. 550—551, 554 ja 843, *Rogstad, Eierrådighet* passim sekä *Stiansen—Svarva—Haagensen* passim.

puutavaran uitto, sikäli kuin se on mahdollista, ei estä kalan kulkua tai kalastusvälineiden käyttöä, VDL 81.1 §:n ensimmäinen virke.[114]

3.15 KUNINKAAN OIKEUDESTA ANTAA PUUTAVARAN UITTOA KOSKEVIA MÄÄRÄYKSIÄ

Kuninkaalla on oikeus vahvistaa määräykset, joiden mukaan vesistössä, jossa kala kulkee, on uitettava puutavara sillä tavalla, että puutavaran uitto, sikäli kuin se on mahdollista, ei estä kalan kulkua tai kalastusvälineiden käyttöä, VDL 81.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke. Tällainen päätäntävalta kuninkaalla on uittajan, uittolaitteen omistajan ja kalastusoikeuden haltijan hakemuksesta, VDL 81.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke. Kuningas ei saa määrätä sanotusti ilman hakemusta. Hän saa päättää, että yllä kerrottuja määräyksiä ei saa vaatia muutettavaksi ennen kuin tietty määräaika, enintään kymmenen vuotta, on päättynyt, VDL 81.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke sekä 81.2 §. Jokainen, jota määräykset koskevat, saa vaatia kuningasta muuttamaan määräyksiä, VDL 81.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke sekä 81.2 §. Kuitenkin uittajista vain uittoyhdistys saa esittää tällaisen muutosvaatimuksen, jos määräykset on vahvistettu vesistöön, jossa uittoyhdistys toimittaa yhteisuiton, VDL 81.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke sekä 81.2 §. Määräysten muuttamisvaatimus saadaan esittää koska tahansa lukuun ottamatta sitä kuninkaan asettamaa määräaikaa, jolloin muutosvaatimusta ei saa esittää, VDL 81.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke sekä 81.2 §. Kuitenkin kuninkaalla on valta muuttaa määräyksiä omasta aloitteestaan koska tahansa huolimatta siitä, onko hän asettanut määräajan, jolloin määräysten muutosvaatimusta ei saa esittää, ja huolimatta siitä, onko määräaika kulunut umpeen, VDL 81.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke sekä 81.2 §.[115]

Kuninkaan päätäntävalta yllä kerrotunlaisessa asiassa on siirretty öljy- ja energiaministeriölle, ks. KR 1946:n ensimmäinen kappale, KR 1947, KR 1955 ja KR 1978 1—2 § sekä 3.1,4 §.

---

[114] Ks. *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 116—117.

[115] Ks. Utkast til lov om vassdragene 81.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke sekä 81.2 §, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108 ja 122 sekä lainkohtaehdotusten perustelut, mts. 45 verrattuna VDL 81.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke sekä 81.2 §. Hugo-Sørensenin ja Olafsenin mielestä harkittaessa yllä kerrottujen määräysten antamista tai muuttamista on sovellettava VDL 126 §:ää, *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 116—117. Ks. tämä lainkohta. Heidän näkemyksensä ei liene perusteltu. Harkittaessa tällaisten määräysten antamista tai muuttamista ei ole VDL 126.1 §:n mukaista yritystä eikä aina edes tämän lainkohdan mukaista hakijaa. Teollisuusministeriö (industridepartementet) antaessaan 12. 6. 1953 tällaiset määräykset jokeen nimeltä Arnevikelva Sør-Trøndelagin läänissä ei soveltanut VDL 126 §:ää, ks. IS 1953.

Kuningas saa antaa määräyksiä, miten vesistöä on käytettävä eri tavoin,[116] jottei mitään käyttömuotoa asiattomasti syrjäytetä tai jottei millekään käyttömuodolle aiheuteta asiatonta haittaa, VDL 123.1 §:n ensimmäinen virke. Säännös puuttuu siitä, saako kuningas päättää sanotusti hakemuksetta, sekä hakemuksetta että hakemuksesta, vai hakemuksesta. Hän saa päättää sanotusti ainakin hakemuksesta.[117] Kerrotunlaisilla määräyksillä ei saa asettaa mitään uutta rajoitusta maanomistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle, VDL 123.1 §.[118] Yleinen uitto-oikeus ei ole tällainen erityinen oikeus[119], kun taas yksityinen uitto-oikeus on tällainen erityinen oikeus, ks. VDL 67 §, 70 §, 76 § ja 123.1 §. Mainitunlaisilla määräyksillä saadaan asettaa velvoite, että yleisen uitto-oikeuden nojalla saadaan uittaa vain kuorittua puutavaraa, että yleisen uitto-oikeuden nojalla saadaan uittaa puutavaraa vain määrättynä aikana tai että yleisen uitto-oikeuden nojalla saadaan uittaa vain määrätynlaista puutavaraa.[120]

3.16 KUNINKAAN OIKEUDESTA KIELTÄÄ PUUTAVARAN UITTO VESISTÖSSÄ

Kuningas voi kieltää puutavaran uiton vesistössä, jos uiton kieltäminen on välttämätöntä, kun otetaan huomioon liikenteen turvallisuus taikka lohi- tai taimenkalastus, VDL 123.2 §:n ensimmäinen virke. Kuitenkaan kuninkaalla ei ole oikeutta kieltää puutavaran uittamista lauttoina (i flåter) vesistössä, jos lautoilla on itsenäinen liikkumiskyky (selvstendig framdriftskraft) ja jos riittävän suuri miehistö toimittaa uiton, VDL 123.2 §. Lautoilla on itsenäinen liikkumiskyky mm., jos hinaaja hinaa niitä.[121] Säännös puuttuu siitä, saako kuningas antaa kiellon hakemuksetta, sekä hakemuksetta että hakemuksesta, vai hake-

[116] Ks. *Larssen* s. 89—90 ja *Robberstad* s. 90, 96 ja 98—99.

[117] Ks. VDL 125.1—2 §.

[118] Ks. *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 175—176 ja *Ross 1977* s. 92. Kuningas vahvisti 17. 6. 1949 VDL 123 §:n nojalla uudet määräykset liikenteestä ja puutavaran uitosta Haldensvassdraget nimisen vesistön kanavoituun osaan, ks. KR 1949. Vrt. VDL 112 §.

[119] Larssen on samaa mieltä, *Larssen* s. 89—90.

[120] Ks. Utkast til lov om vasdragenes benyttelse m. v. 196.1 §, *Indstilling 1918* s. 172 ja 217 verrattuna Utkast til lov om vassdragene 123.1 §, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108 ja 131 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 71 verrattuna VDL 123.1 §. Ks. myös *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 142—144 ja *Larssen* s. 92—95. — Maatalousministeriön puutavaranhävikkikomitea (Landbruksdepartementets tømmersvinnkomité) laati ehdotuksen laiksi uitettavan puutavaran käsittelystä ym:sta (Lov om behandling av tømmer m. v. som skal fløtes). Tämän lakiehdotuksen 1.1 §:n mukaan maatalousministeriö voisi määräämillään alueilla antaa määräyksiä uittotavaran käsittelystä ym:sta puutavaraan kohdistuvan menetyksen ja vahingon estämiseksi puutavaran uiton aikana. Ks. *Innstilling 1944* s. 34—35. Tämän ehdotuksen mukaista lakia ei saatu aikaan.

[121] Ks. BVL 40 § ja *Carlsen* s. 82—83.

muksesta. Hän saa antaa kiellon ainakin hakemuksesta.[122] Kiellon antamisen edellytyksenä on, että yritys edistää yleisiä etuja tai että yrityksestä saatavat edut ylittävät huomattavasti ne menot, vahingot ja haitat, jotka yrityksestä aiheutuvat hakijan ja muiden omaisuudelle sekä oikeuksille, VDL 126.1 §.[123]

3.17 KIELLOSTA RUISKUTTAA HYVÄKSYTTYJÄ VALMISTEITA UITETTAVAN, KUORIMATTOMAN JA TUOREEN HAVUPUUTAVARAN PÄÄLLE

Hyväksyttyjä valmisteita ei saa ruiskuttaa kuorimattoman, tuoreen havupuutavaran päälle, jos tätä myöhemmin uitetaan tai varastoidaan vedessä, SIF 8 §.[124] Tällaiset valmisteet on tarkoitettu kaarnakuoriaisten torjuntaan (barkbillebekjempelse), ks. SIF 6—8 §. Läänin metsäneuvosto (fylkesskogråd) voi myöntää erivapauden SIF:n määräyksistä koko lääniin (fylke) tai tämän osaan, jossa ei ole vaaraa kaarnakuoriaisten joukkolisääntymiselle, SIF 11 §. Läänin metsäneuvoston on alistettava myöntämänsä erivapaus maatalousministeriön hyväksyttäväksi, SIF 11 §. Kuitenkin läänin metsäneuvostolle kuuluvat tehtävät ovat siirtyneet läänin maataloushallitukselle (fylkeslandbruksstyre), vaikkei SIF 11 §:ää ole nimenomaisesti muutettu, ks. SoSL 4 §, SoSL (NL I, 27. 4. 1979 nr. 12) 28 § ja SoSL (NL I, 13. 6. 1980 nr. 41). Täten jos hyväksyttyä valmistetta on ruiskutettu kuorimattoman, tuoreen havupuutavaran päälle, tätä ei saa uittaa vesistössä ilman erivapautta.[125]

3.18 OIKEUDESTA SAADA KORVAUS PUUTAVARAN UITON AIHEUTTAMASTA VAHINGOSTA

Vesistön omistajalla, sinne kohdistuvan erityisen oikeuden haltijalla tai

[122] Ks. VDL 125.1—2 §.

[123] Ks. *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 175—176. — Vrt. yllä tarkasteltua kieltoa kuninkaan oikeuteen rajoittaa ja jopa kieltää puutavaran uitto vesistössä käytettäväksi otettavan veden pilaantumisen estämiseksi, VDL 17 §, VDL 18.1 § ja VDL (NL I, 26. 6. 1970 nr. 75) 18.2 §. Ks. näiden lainkohtien tulkinnasta *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 21—26, *Rogstad* s. 107, *Ross 1977* passim, erityisesti s. 269—270 ja *Dørstad* s. 417—422. Ks. myös Rundskriv 1985. — Vrt. yllä käsiteltyä kieltoa kuninkaan oikeuteen rauhoittaa koskia ja muita vesistön osia luonnonmuistoksi (naturminne), NVL 11—12 §. Ks. myös *NOU 1976:15* s. 25, *Moe* s. 7 ja 15—16, *Backer* s. 109—110, 190, 202—206, 307—308 ja 843 sekä *Falkanger—Rogstad* s. 25 ja 60. Lakikirjasta *Norges lover 1685—1985* s. 1833 käy ilmi virheellisesti, että kuningas olisi siirtänyt päätäntävaltansa tällaisessa asiassa ympäristöministeriölle (miljøverndepartementet) KR 8. 12. 1972:n perusteella. Vrt. *Falkanger 1986* s. 169. Vrt. myös KR 1987.

[124] Ks. kuitenkin SIF 2 §. Ks. myös SIF 13 §.

[125] Kun metsätuhotoimikunta tarkasteli Norjan metsätuhojen torjunnasta annettuja määräyksiä, se ei tiennyt jo tällöin voimassa olleesta SIF:stä. Ks. *KM 1979:64* s. 31—35.

muulla ei ole oikeutta saada korvausta pelkästään siitä, että siellä uitetaan puutavaraa yleisen uitto-oikeuden nojalla, VDL 70 § ja 78.1—2 §.[126]

Oikeus saada korvaus on puutavaran uitosta (ved selve fløtingen) viereiselle maalle (den tilstøtende grunn), silloille, voimalaitoksille tai muulle taikka muille rakennelmille, jotka on rakennettu ottaen huomioon asianmukaisesti puutavaran uitto ja jotka on kunnossapidetty asianmukaisesti, aiheutuvasta merkitykseltään jonkinlaisesta vahingosta (skade av noen betydning[127]), vaikkei tätä ole aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti, VDL 78.2 §:n toinen ja kolmas virke.[128] Puuttuu nimenomainen säännös, jonka mukaan olisi oikeus saada korvaus vain suoraan ja välittömästi kerrotuille kohteille aiheutuvasta merkitykseltään jonkinlaisesta vahingosta.[129] On oikeus saada korvaus ainakin kerrotuille kohteille puutavaran uitosta välittömästi aiheutuvasta merkitykseltään jonkinlaisesta vahingosta.[130] Tässä kuvatulla tavalla syntyvä merkitykseltään jonkinlaista vahinkoa vähäisempi vahinko on korvattavaa vain, jos se on aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti.

Niin ikään on oikeus saada korvaus siitä vahingosta,[131] joka puutavaran uitosta aiheutuu kalapadolle (fiskegard[132]), lauttakalastukselle (evjefiske) tai muulle kalastuslaitteelle, joka on kiinnitetty maaperään muuraamalla (ved muring), pultittamalla (fastbolting) tai iskemällä (nedramming) pylväitä tai muulla pysyvällä tavalla, joka on rakennettu ottaen huomioon asianmukaisesti puutavaran uitto ja joka on kunnossapidetty asianmukaisesti, vaikkei tällaista vahinkoa ole aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti, VDL 78.2 §:n toinen, kolmas ja neljäs virke. Puuttuu niemenomainen säännös, jonka mukaan olisi oi-

---

[126] Ks. *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 156—157 ja *Ross 1977* s. 128.

[127] Haataja on kääntänyt tämän ilmauksen suomeksi "huomattava vahinko", *Haataja, II* s. 449—450, av. 2.

[128] Ks. kuinka tätä tuottamustunnusmerkkiä tulkittiin oikeustapauksessa **Nord-Gudbrandsdal herredsrett 6. 12. 1963**, RG 1964 s. 451—463.

[129] Vrt. BVL 41 § ja 44 §.

[130] Ks. Utkast til lov om vasdragenes benyttelse m. v. 96.1 §, *Indstilling 1918* s. 172 ja 194 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 89 verrattuna Utkast til lov om vassdragene 78.2 §, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108 ja 122 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 42—43 verrattuna Vedtak til lov om vassdragene 78.2 §, *Innstilling 1940* s. 26 ja 40 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 16 verrattuna VDL 78.2 §. Vrt. *Bonnevie* s. 131 ja 133, *Øvergaard* s. 243—244, *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 160—161 ja 536, *Haataja, II* s. 449—450, av. 2 ja oikeustapaus **Nord-Gudbrandsdal herredsrett 6. 12. 1963**, RG 1964 s. 451—463. Tässä oikeustapauksessa silta sortui poikkeuksellisen suuren tulvan aikana siihen kohdistuneesta uitettavan puutavaran ja veden paineesta. Yhteisuittoyhdistys ei ollut velvollinen korvaamaan sillan sortumista, jota se ei ollut aiheuttanut tahallisesti tai tuottamuksellisesti.

[131] Toinen tulkintavaihtoehto on, että tässä vahingon sijasta pitää olla merkitykseltään jonkinlainen vahinko, ks. VDL 78.2 §:n kolmas ja neljäs virke. Øvergaard ja Vislie ovat toisen tulkintavaihtoehdon kannalla, ks. *Øvergaard* s. 243 ja *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 156—158 ja 160.

[132] Ks. BVL 41 § ja *Carlsen* s. 87.

keus saada korvaus vain suoraan ja välittömästi kerrotuille kohteille aiheutuvasta vahingosta.[133] On oikeus saada korvaus ainakin kerrotuille kohteille puutavaran uitosta välittömästi aiheutuvasta vahingosta.[134] Sen sijaan ei ole oikeutta saada korvausta puutavaran uitosta tavallisille seisoville verkoille (settegarn), irrallisille merroille (teiner), rysille (ruser), pitkille siimoille tai niihin verrattaville välineille aiheutuvasta vahingosta, jos tätä ei ole aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti, VDL 78.2 §:n toinen, kolmas ja neljäs virke. Täten tällaisesta vahingosta on oikeus saada korvaus vain, jos vahinko on aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti.[135]

Puutavaran pohjaan, rantaan tahi vesistössä pystyssä oleviin aitoihin törmäämisestä aiheutuvasta vahingosta on oikeus saada korvaus vain, jos vahinko on aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti, VDL 78.2 §:n viides virke.[136]

Jos puutavaran uitosta on aiheutunut laitteelle (anlegg) vahinkoa ja jos vahinkoa ei ole aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti, niin ei ole oikeutta saada korvausta siitä, ettei vahingoittunutta laitetta voida käyttää, VDL 78.2 §. Tällainen menetys aiheutuu epäsuorasti.[137]

Puutavaran uitosta aiheutunut vahinko, joka on aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti, on korvattava tavallisten sääntöjen mukaan.[138] VDL 78.2 §:n mukaan tavallisten vahingonkorvaussäännösten mukaan on korvattava puu-

[133] Vrt. BVL 41 § ja 44 §.

[134] Ks. Utkast til lov om vasdragenes benyttelse m. v. 96.1 §, *Indstilling 1918* s. 172 ja 194 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 89 verrattuna Utkast til lov om vassdragene 78.2 §, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108 ja 122 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 42—43 verrattuna Vedtak til lov om vassdragene 78.2 §, *Innstilling 1940* s. 26 ja 40 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 16 verrattuna VDL 78.2 §. Vrt. *Bonnevie* s. 131 ja 133, *Øvergaard* s. 243—244, *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 160—161 ja 536, *Haataja, II* s. 449—450, av. 2 ja oikeustapaus **Nord-Gudbrandsdal herredsrett 6. 12. 1963**, RG 1964 s. 451—463.

[135] Øvergaard on samaa mieltä, *Øvergaard* s. 243. Haataja kirjoittaa VDL 78.2 §:stä: "Kalastusvahinkona otetaan huomioon vain kiinteille, mutta ei liikkuville kalastuslaitteille aiheutettu vahinko." *Haataja, II* s. 449—450, av. 2. Yllä esitetyn perusteella hänen näkemyksensä on virheellinen.

[136] Ks. *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 160. Haataja tulkitsee viimeksi mainittua lainkohtaa: "Vahinko, jonka puiden sysäys aiheuttaa rannalle tai vedessä oleville aitauksille, korvataan vain jos sen on aiheuttanut tahallisuus tai varomattomuus." *Haataja, II* s. 449—450, av. 2. Täten hänen esityksensä on epätarkka. — Haataja väittää VDL 78.2 §:stä: "Vahingon, joka tulee korvattavaksi, pitää olla huomattava ('skade av noen betydning')." Ks. *Haataja, II* s. 449—450, av. 2. Jos tämä väite on tarkoitettu poikkeuksettomaksi, niin väite on yllä esitetyn perusteella osittain virheellinen.

[137] Ks. Utkast til lov om vasdragenes benyttelse m. v. 96.1 §, *Indstilling 1918* s. 172 ja 194 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 89 verrattuna Utkast til lov om vassdragene 78.2 §, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108 ja 122 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 42—43 verrattuna Vedtak til lov om vassdragene 78.2 §, *Innstilling 1940* s. 26 ja 40 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 16 verrattuna VDL 78.2 §. Ks. myös *Bonnevie* s. 131 ja 133, *Øvergaard* s. 243—244, *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 160 ja *Haataja, II* s. 449—450, av. 2.

[138] Øvergaard ja Vislie ovat samaa mieltä, *Øvergaard* s. 243 ja *Vislie A., Ferdsels- og fløtingsretten* s. 158.

tavaran uitosta tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheutuva vahinko, joka aiheutuu sen vuoksi, ettei vahingoittunutta laitetta voida käyttää. Täten tästä tapauksesta on nimenomainen säännös.[139]

Uittajat ovat velvolliset yhteisvastuullisesti korvaamaan sellaisen vahingon, jonka he ovat velvolliset korvaamaan riippumatta siitä, onko vahinko aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti, VDL 78.2 § ja 78.3 §:n ensimmäinen virke. Tällaisen vahingon ovat velvolliset korvaamaan kaikki ne, joiden lukuun puutavaraa on uitettu vesistössä sinä vuonna, jolloin vahinko on aiheutunut, VDL 78.2 § ja 78.3 §:n ensimmäinen sekä toinen virke. Kuitenkaan vahinkoa ei ole velvollinen korvaamaan se, joka pystyy näyttämään toteen, että hänen puutavaransa on uitettu siihen aikaan ja sillä tavalla, ettei hänen puutavaransa ole voinut myötävaikuttaa vahingon syntymiseen, VDL 78.2 § ja 78.3 §:n ensimmäinen sekä toinen virke. Jos uittoyhdistys on uittanut puutavaraa vesistössä, se on velvollinen korvaamaan vahingon, VDL 78.2—3 §. Tässä tapauksessa yksityinen uittaja on velvollinen korvaamaan vahingon vain, jos on näytetty toteen, ettei korvaukseen oikeutettu saa korvausta vahingosta uittoyhdistykseltä, VDL 78.2—3 §.[140]

Vahingon aiheuttaja on velvollinen korvaamaan yllä kerrotunlaisen vahingon, jonka hän on aiheuttanut tahallisesti tai tuottamuksellisesti.

Jos edellä 3.8 kohdassa tarkasteltu velvollisuus ilmoittaa puutavaran uiton alkamisesta maaherralle laiminlyödään, ne, joiden lukuun puutavaraa uitetaan, ovat velvolliset korvaamaan puutavaran uitosta aiheutuvan kaiken vahingon, VDL 80 §. Ilmoitusvelvollisuus laiminlyödään sekä silloin, kun ilmoitusta ei ole tarjottu lainkaan maaherralle vastaanotettavaksi, että silloin, kun maaherra on kieltäytynyt vastaanottamasta ilmoitusta syystä, että hänelle ei ole suoritettu etukäteen määrättyä rahasummaa kuuluttamisesta aiheutuvien menojen kattamiseen.[141]

Jos uittaja noudattaa VDL 81.1 §:n ensimmäisen ja toisen virkkeen nojalla annettuja puutavaran uittoa koskevia määräyksiä uittaessaan puutavaraa, niin hän ei ole velvollinen korvaamaan vahinkoa, joka tällaisesta puutavaran uitosta aiheutuu kalastukselle, VDL 81.1 §. Tällaisia määräyksiä olen tarkastellut edellä 3.15 kohdassa.

VDL 81.1 §:n ensimmäisessä virkkeessä säädetyn velvollisuuden olla estämättä kalan kulkua ja kalastusvälineiden käyttöä tai VDL 81.1 §:n ensimmäisen ja toisen virkkeen nojalla annettujen puutavaran uittoa koskevien määräysten

---

[139] Tavallisista vahingonkorvaussäännöistä ks. *Nygaard* passim ja *Lødrup* passim.

[140] Ks. *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 113—114.

[141] Hugo-Sørensen ja Olafsen ovat samaa mieltä, *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 115—116. Ks. Utkast til lov om vassdragene 80 §, *Ot. prp. nr. 65/1939* s. 108 ja 122 sekä pykäläehdotuksen perustelut, mts. 44 verrattuna VDL 80 §.

vastaisesti kalastukselle aiheutetun vahingon ovat yhteisvastuullisesti velvolliset korvaamaan kaikki ne, joiden lukuun on uitettu puutavaraa vesistössä sinä vuonna, jolloin vahinko on saattanut aiheutua, VDL 81.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke sekä 81.3 §:n ensimmäinen virke. Edellä kohdassa 3.14 olen käsitellyt mainitunlaista velvollisuutta ja edellä kohdassa 3.15 olen käsitellyt mainitunlaisia määräyksiä. Kuitenkaan vahinkoa ei ole velvollinen korvaamaan se, joka pystyy näyttämään toteen, että hänen puutavaransa on uitettu siihen aikaan tai sillä tavalla, ettei hänen puutavaransa ole voinut myötävaikuttaa vahingon syntymiseen, VDL 81.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke sekä 81.3 §:n ensimmäinen virke. Jos uittoyhdistys on uittanut puutavaraa vesistössä, se on velvollinen korvaamaan vahingon, VDL 81.3 §. Tässä tapauksessa yksityinen uittaja on velvollinen korvaamaan vahingon vain, jos on näytetty toteen, ettei korvaukseen oikeutettu saa korvausta vahingosta uittoyhdistykseltä, VDL 81.3 §.[142]

Korvausvelvollinen ja korvaukseen oikeutettu saavat sopia siitä, onko, miten ja mihin määrään suoritettava korvaus puutavaran uiton aiheuttamasta vahingosta.

Nimismiehen johtamassa skjønn nimisessä menettelyssä[143] tai asianosaisten sopimuksesta välimiesmenettelyssä päätetään siitä, onko, miten ja mihin määrään suoritettava korvaus puutavaran uiton aiheuttamasta VDL 78.2 §:n tai 80 §:n mukaisesta vahingosta, jos tämä kohdistuu vain maahan (grunn), aitoihin (gjerder) tai kalastuslaitteisiin (fiskeinnretninger), ks. ESL 1.1 § ja 4.1 §, ESL (NL I, 17. 12. 1982 nr. 88) 5.1 §, VDL (NL I, 15. 4. 1983 nr. 21) 130.3 §,[144] sekä TRL 2,1 § ja 452 §.[145] Muussa tapauksessa, asianosaisten sopimuksesta tuomarin johtamassa skjønn nimisessä menettelyssä tutkitaan, kihlakunnanoikeus (herredsrett) tai raastuvanoikeus (byrett) tutkii tai asianosaisten sopimuksesta välimiesmenettelyssä tutkitaan, onko, miten ja mihin määrään suoritettava korvaus puutavaran uiton aiheuttamasta vahingosta, ESL 1.1 § ja 4.1 §, ESL (NL I, 17. 12. 1982 nr. 88) 5.1 §, VDL (NL I, 15. 4. 1983 nr. 21) 130.3 § sekä TRL 2,1 § ja 452 §.[146] Kuitenkin sovintoneuvostolla (forliksrådet) on oikeus säädetyin edellytyksin määrätä maksettavaksi korvaus puutavaran uitosta ai-

[142] Ks. *Hugo-Sørensen—Olafsen* s. 114 ja 116—117.

[143] Johansson on kääntänyt ilmauksen skjønn suomeksi erityinen arviointitilaisuus, *Johansson* s. 15—16. Jokela on kääntänyt ilmauksen skjønn suomeksi erityinen katselmustoimitus, *Jokela* s. 399, av. 282. Vrt. kuitenkin mts. 156 ja 240.

[144] Ks. viimeksi mainittua lainkohtamuutosta ei ole otettu huomioon lakikirjassa *Norges lover 1685—1987* s. 865.

[145] Ks. oikeustapaus **Sør-Gudbrandsdal herredsrett 23. 2. 1951**, RG 1951 s. 633—635, jossa uittovahingon korvausvaatimus oli tutkittava nimismiehen johtamassa skjønn nimisessä menettelyssä.

[146] Ks. *Hagerup, II* s. 360, *Solem* s. 102, *Skeie, II* s. 306—307, *Alten, Tvistemålsloven* s. 432, *Alten* s. 19—20, *Schjødt, Ekspropriasjonsprosessen* s. 12, 15 ja 240, *Lous* s. 10—11, *Tveiten* s.

heutuneesta vahingosta, ks. TRL (NL I, 27. 6. 1986 nr. 48) 1.1—2 § ja 1.3 §:n ensimmäinen virke sekä TRL (NL I, 18. 12. 1987 nr. 97) 1.3 §:n toinen virke[147].[148]

3.19 PUUTAVARAN UITOSTA VESISTÖN PILAAJANA

AFL (NL I, 15. 4. 1983 nr. 21) 7.1 §:ssä säädetään yleisestä kiellosta pilata (forurense) ympäristöä.[149] VDL 70 §:n mukainen vesistö on tällaista ympäristöä.[150] Siitä, mitä tarkoitetaan pilaamisella, säädetään AFL 6 §:ssä.[151] Pilaamisviranomainen voi hakemuksesta ja erityisissä tapauksissa ilman hakemusta myöntää säädetyin edellytyksin luvan toimintaan, josta voi aiheutua pilaantumista, ks. AFL 11—20 §:n voimassa olevat kohdat sekä muutokset AFL (NL I, 17. 12. 1982 nr. 88), AFL (NL I, 15. 4. 1983 nr. 21) ja AFL (NL I, 14. 6. 1985 nr. 77).[152] Tällainen lupa ei ole tarpeen, jos pilaamisesta ei aiheudu mainittavaa vahinkoa tai haittaa, AFL (NL I, 15. 4. 1983 nr. 21) 8.3 §.[153]

Mm. metsätaloudesta aiheutuva tavallinen pilaantuminen on sallittua, jollei

---

11—13, *Lindboe C.* s. 2—3, *Innstilling 1969* s. 43—45, *Lous, ABC* s. 8 ja 32 sekä *Fleischer C.* s. 14—15. Ks. oikeustapaus **Nord-Gudbrandsdal herredsrett 6. 12. 1963**, RG 1964 s. 451—463, jossa kihlakunnanoikeus tutki uittovahingon korvausvaatimuksen. Vrt. *Johansson* s. 15—16 ja *Jokela* s. 156—157. Alten ja Fleischer pitävät skjønn-menettelyä yksinkertaistettuna siviilioikeudenkäyntinä, *Alten* s. 15 ja *Fleischer C.* s. 13. Skjønn-menettelystä ks. *Alten* passim, *Lous* passim, *Tveiten* s. 7—29, 51 ja 56, *Fleischer C.* passim sekä *Dragsten—Vislie I.* passim. Siviiliprosessista ks. *Hagerup, I, Hagerup, II* ja *Hagerup, III* passim, *Skeie, I, Skeie, II* ja *Skeie, III* passim, *Alten, Tvistemålsloven* passim, *Augdahl* passim, *Eckhoff* passim, *Lid* passim ja *Bratholm—Hov* passim. Ks. erityisesti välimiesmenettelystä *Lindboe A.* passim.

[147] Vrt. *Norges lover 1685—1987* s. 386.

[148] Menettelystä sovintoneuvostossa ks. *Solem, Forliksrådene* passim, *Hov* passim, *Haraldsen* passim ja *NOU 1982:40* passim.

[149] Vihervuori väittää syksyllä 1981 julkisuuteen tulleessa väitöskirjassaan, että VVL:n kumoava yleinen pilaantumissuojalaki on parhaillaan valtiopäivien käsiteltävänä. Ks. *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. VIII ja 102. Ks. myös mts. XL verrattuna VVL. Hänen väitteensä on virheellinen. Tämä pilaantumissuojalaki on AFL, joka annettiin jo 13. 3. 1981, ks. AFL. Jokela puolestaan ei ole huomannut lainmuutosta, AFL:lää (NL I, 15. 4. 1983 nr. 21), ks. *Jokela* s. 155—157.

[150] Ks. AFL 3.1 § ja 3.2,1—2 §.

[151] Ks. lainkohdan tulkinnasta *NOU 1982:19* s. 10 ja 42—43, *Falkanger 1986* s. 147—148 sekä *Backer, Forurensning* s. 559—563.

[152] Ks. *Backer* s. 388 ja 843 sekä *Backer, Forurensning* s. 581—605. Pilaamisviranomaisesta ks. AFL 81.1—2 § (tämän pykälän numero muutettiin lailla AFL NL I, 15. 4. 1983 nr. 21), AFL (NL I, 15. 4. 1983 nr. 21) 81.3 §, AFL 82—84 § ja AFL 85.2 § (näiden pykälien numerot muutettiin lailla AFL NL I, 15. 4. 1983 nr. 21). Ks. 83 §:ää on osittain muutettu lailla AFL NL I, 12. 6. 1987 nr. 70. Ks. KR 8. 7. 1983:n 2 kohdan kaksi ensimmäistä virkettä ja Rundskriv 1985. Ks. myös *Backer, Forurensning* s. 594—595.

[153] Ks. *Backer, Forurensning* s. 570.

asiasta ole annettu erityisiä määräyksiä, AFL 8.1 §:n ensimmäinen virke, AFL 9.1 §, AFL (NL I, 15. 4. 1983 nr. 21) 9.2—3 § ja AFL 9.4 §. Yleisen uitto-oikeuden mukainen puutavaran uitto ja yksityisen uitto-oikeuden mukainen puutavaran uitto ovat tällaista metsätaloutta.[154] Päätettäessä siitä, aiheutuuko puutavaran uitosta mainitunlaista tavallista pilaantumista, on otettava huomioon, onko puutavaran uiton aiheuttama pilaantuminen laadultaan ja voimakkuudeltaan tavallista ja mitä vaikutuksia pilaantumisesta on ympäristölle. Sen sijaan tällöin ei ole ratkaisevaa, onko tavallinen se puutavaran uittotapa, jonka mukaisesta puutavaran uitosta aiheutuu pilaantumista.[155] Yllä mainitunlaisia erityisiä määräyksiä ei ole annettu.

Edellä esitetyn perusteella teen kolme päätelmää: Välittömästi lain nojalla on sallittua yleisen uitto-oikeuden tai yksityisen uitto-oikeuden mukaisen puutavaran uiton aiheuttama pilaaminen, josta ei aiheudu mainittavaa vahinkoa tai haittaa. Niin ikään välittömästi lain nojalla on sallittua yleisen uitto-oikeuden tai yksityisen uitto-oikeuden mukaisen puutavaran uiton aiheuttama tavallinen pilaaminen. Sen sijaan yleisen uitto-oikeuden tai yksityisen uitto-oikeuden mukaisen puutavaran uiton aiheuttama muunlainen pilaaminen on sallittua vain pilaamisviranomaisen luvalla.[156]

---

[154] Ks. Utkast til lov om vern mot forurensninger og om avfall 8.1 §:n ensimmäinen virke, *Ot. prp. nr. 11/1979—80* s. 187—189 ja lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 100 verrattuna AFL 8.1 §:n ensimmäinen virke. — AFL 8.1 §:n ensimmäistä virkettä vastaavassa kumotussa VVL 5 §:ssä säädettiin nimenomaan, että VVL 4.1—2 §:ssä säädetty kielto pilata pohjavettä, vesistöjä ja merialueita ei koskenut sitä pilaamista, joka oli välttämättömänä seurauksena tai edellytyksenä yksityisen uitto-oikeuden mukaiselle puutavaran uitolle (rettighetshaveres fløtning) tai yleisen uitto-oikeuden mukaiselle puutavaran uitolle (almenhetens fløtning). Kumotussa VVL 2 §:ssä määriteltiin, mitä tarkoitettiin pilaamisella (vannforurensing). Mainitunlaisesta uitosta voi aiheutua tällaista pilaantumista. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö*:s. 171 ja 200—201. Tässä esitetty pilaamiskiellon poikkeus oli voimassa Norjassa sijaitsevissa vesistöissä, VVL 3.1 §. Ks. VVL 2—3 §, 4.1—2 § ja 5 §. Ks. myös *Rogstad* s. 104—108, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 200—201, *Karlsrud* s. 26—30, *Ross 1977* passim, *Fleischer E.* s. 31—33, *Falkanger 1980* s. 164—165 ja *Knophs oversikt 1981* s. XVI ja 257.

[155] Ks. Utkast til lov om vern mot forurensninger og om avfall 8.1 §:n ensimmäinen virke, *Ot. prp. nr. 11/1979—80* s. 187—189 ja lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 101 verrattuna AFL 8.1 §:n ensimmäinen virke. Ks. myös *Backer, Forurensning* s. 569—570.

[156] Kuningas voi kieltää tarvittavassa määrin toimenpiteitä ja toimintaa Norjan ja vieraan valtion välisen rajavesistön pilaantumisen estämiseksi, ks. ROL 1.1 §:n toinen virke. Hänen päätäntävaltansa on siirretty oikeus- ja poliisiministeriölle (justis- og politidepartementet), RFR 1 § ja KR 1956. Vrt. *Norges lover 1685—1987* s. 985—986. Kerrotunlaista toimintaa lienee puutavaran uitto, jos siitä aiheutuu pilaantumista.

4 PUUTAVARAN UITON UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN A:N, UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN B:N, UUDEN VARSINAISEN UITTOLUVAN, UUDEN YKSITYISUITTOLUVAN TAI KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUVAN VARAISUUDESTA

4.1 KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELYÄ

Tässä kohdassa määrittelen joukon käsitteitä. Näiden merkitys täsmentyy tuonnempana. Käsitteiden aikajärjestys ja niiden väliset suhteet selventyvät myöhemmin.

Vanhaksi väliaikaiseksi lauttausluvaksi nimitän LauttausA 2.2 §:n mukaista lupaa lautata väliaikaisesti metsäntuotteita.

LauttausA 4.1—2 §:n mukainen järjestyssääntö on lyhyesti **järjestyssääntö.**

Nimen **uusi väliaikainen lauttauslupa** saa VOL II:8:n mukainen lupa lautata väliaikaisesti metsäntuotteita.

VOL II:4:n mukaisesta lauttaussäännöstä käytän ilmausta **lauttaussääntö.**

Vanhaksi väliaikaiseksi uittoluvaksi a:ksi kutsun VL 5:35:n mukaista lupaa uittaa puutavaraa väliaikaisesti.

VL 5:35:n ja 5:37.1:n mukaista lupaa uittaa puutavaraa väliaikaisesti nimitän **vanhaksi väliaikaiseksi uittoluvaksi b:ksi.**

Vanhaksi varsinaiseksi uittoluvaksi sanon VL 5:8.1:n mukaista uittosääntöä.

VL 5:8.2:n mukainen uittosääntö, jota vahvistettaessa ei ole pitänyt soveltaa VL:a (649/76), saa nimen **vanha uittosääntö.**

Vanhaksi yksityisuittoluvaksi kutsun VL 5:19.2:n ensimmäisen virkkeen mukaista lupaa toimittaa yksityisuittoa.

VL (453/63) 2:26.1—2:n ja VL 5:13.5:n mukainen lupa kuntoonpanna alue uittoa varten saa nimen **työlupa.**

Vanhalla kuntoonpanoluvalla käsitän VL 5:13.1:n mukaista uittosääntöä kuntoonpanna alue uittoa varten.

VL 5:13.1:n ja 5:13.2:n ensimmäisen virkkeen mukaista uittosääntöä, joka oikeutti saamaan alueen käytettäväksi, sanon **vanhaksi varsinaiseksi käyttöluvaksi**.

Vanhaksi varsinaiseksi lunastusluvaksi ristin VL 5:13.1:n ja 5:13.2:n ensimmäisen virkkeen mukaisen uittosäännön, joka oikeutti lunastamaan alueen.

Ilmausta **uusi väliaikainen uittolupa a** käytän VL (649/76) 5:35.1:n mukaisesta luvasta uittaa puutavaraa väliaikaisesti.[1]

VL (649/76) 5:35.1:n ja VL 5:37.1:n mukainen lupa uittaa puutavaraa väliaikaisesti olkoon **uusi väliaikainen uittolupa b**.[2]

Uudeksi varsinaiseksi uittoluvaksi kutsun VL (649/76) 5:8.1:n mukaista uittosääntöä.

VL 5:8.2:n mukaista uittosääntöä, jota vahvistettaessa on pitänyt tai pitää soveltaa VL:a (649/76), nimitän **uudeksi uittosäännöksi**.

Uusi yksityisuittolupa olkoon VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäisen virkkeen mukainen lupa toimittaa yksityisuittoa.

VL (606/82) 2:26:n ja VL 5:13.5:n mukaista lupaa aloittaa alueen kuntoonpano uittoa varten sanon **töidenaloittamisluvaksi**.[3]

Väliaikaisella käyttöluvalla tarkoitan VL (649/76) 5:35.2:n mukaista väliaikaista lupaa käyttää aluetta.[4]

VL (649/76) 5:13.1:n mukaista uittosääntöä kuntoonpanna alue uittoa varten nimitän **uudeksi kuntoonpanoluvaksi**.

Uudeksi varsinaiseksi käyttöluvaksi kutsun VL (649/76) 5:13.1:n ja VL 5:13.2:n ensimmäisen virkkeen mukaista uittosääntöä, joka on oikeuttanut tai oikeuttaa saamaan käytettäväksi alueen.

VL (649/76) 5:13.1:n ja VL 5:13.2:n ensimmäisen virkkeen mukaisen uittosäännön, joka on oikeuttanut tai oikeuttaa lunastamaan alueen, ristin **uudeksi varsinaiseksi lunastusluvaksi**.

Kuorimattoman puutavaran uittoluvalla tarkoitan VL 5:96.2:n mukaista lupaa uittaa puutavaraa kuorimattomana.[5]

---

[1] Olen käsitellyt varhemmin kohdassa 2.6 väliaikaista lupaa a:ta. Vertaa tätä tässä tutkimuksessa tarkasteltavaan uuteen väliaikaiseen uittolupaan a:han. Näillä luvilla on samankaltaisia piirteitä.

[2] Olen käsitellyt aiemmin kohdassa 2.9 väliaikaista lupaa b:tä. Vertaa tätä tässä tutkimuksessa tarkasteltavaan uuteen väliaikaiseen uittolupaan b:hen. Näillä luvilla on samankaltaisia piirteitä.

[3] Tätä ilmausta käytän, koska se tuodaan julki ensiksi mainitussa lainkohdassa, vaikka töidenaloittamislupaa parempi ilmaus olisi työnaloittamislupa. Näet voi olla yksi tai useampi työ.

[4] VL (649/76) 5:35.2:n laatijoita voidaan moittia asiantuntemuksen puutteesta. Nimittäin tämä lainkohta säädettiin ottamatta huomioon VL 5:37.1:ssä olevaa viittausta lain 5:35:een. VL 5:37.1:ssä oleva viittaus VL (649/76) 5:35.2:een ei ole mielekäs.

[5] Olen tarkastellut edellä kohdassa 2.11 poikkeusta (undantag). Vertaa tätä tässä tutkimukses-

VL 5:96.1:n mukaisesta kiellosta uittaa puutavaraa kuorimattomana käytän ilmausta **kuorimattoman puutavaran uittokielto.**[6]

Puutavaran uittokiellolla käsitän VL 5:29.3:n mukaista kieltoa uittaa puutavaraa.

> Erosen mielestä hakemuksen kohteena voi olla uiton järjestäminen, jota ei voi hevin sovittaa otsikon "luvat" alle.[7] Hän esitti tämän näkemyksen vuonna 1962.[8] Tuona ajankohtana hakemuksen kohteena voi olla uiton järjestäminen vanhalla väliaikaisella uittoluvalla a:lla, vanhalla väliaikaisella uittoluvalla b:llä, vanhalla varsinaisella uittoluvalla, vanhalla uittosäännöllä, vanhalla yksityisuittoluvalla ja kuorimattoman puutavaran uittoluvalla. Täten hän ei pidä näitä lupina.

Nykysuomessa luvalla tarkoitetaan jollekin annettua suostumusta, oikeutta, valtaa tehdä jotakin.[9] Vanha väliaikainen uittolupa a, vanha väliaikainen uittolupa b, vanha varsinainen uittolupa, vanha yksityisuittolupa, työlupa, vanha kuntoonpanolupa, vanha varsinainen käyttölupa, vanha varsinainen lunastuslupa, uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa, töidenaloittamislupa, väliaikainen käyttölupa, uusi kuntoonpanolupa, uusi varsinainen käyttölupa, uusi varsinainen lunastuslupa ja kuorimattoman puutavaran uittolupa täyttävät nykysuomessa luvalle asetettavat vaatimukset. Vanha uittosääntö ja uusi uittosääntö eivät täyttäne luvalle nykysuomessa asetettavia vaatimuksia.[10]

Vanha väliaikainen uittolupa a ilmaistiin sanalla lupa VL 5:35:ssä, 5:36.1:n ensimmäisessä virkkeessä, 5:36.2:ssa ja 13:5.1:ssä.

Vanhasta yksityisuittoluvasta käytettiin VL 5:19.2:n ensimmäisessä virkkeessä ja 13:5.2:ssa sanaa lupa.

Uusi väliaikainen uittolupa a ilmaistaan sanalla lupa VL (649/76) 5:35.1:ssä, 5:36.1:n ensimmäisessä virkkeessä ja 5:36.2:ssa sekä VL 13:5.1:ssä.

Uudesta yksityisuittoluvasta käytetään VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäisessä virkkeessä ja VL 13:5.2:ssa sanaa lupa.

Väliaikainen käyttölupa tuodaan julki sanalla lupa VL (649/76) 5:35.2:n ensimmäisessä virkkeessä, 5:36.1:n kolmannessa virkkeessä ja 5:36.2:ssa.

---

sa käsiteltävään kuorimattoman puutavaran uittolupaan. Poikkeuksella ja luvalla on yhtäläisiä piirteitä.

[6] Vrt. VL 10:25 ja VL (467/87) 10:25.

[7] *Eronen, Luvat* s. 9.

[8] Mts. 1.

[9] *Nykysuomen sanakirja* s. 269.

[10] Suomela kirjoittaa: "Uittoväylän kuntoonpanotoimenpiteitä koskevat vesioikeuden luvat annetaan uittosäännössä, joten uittosääntö määräyksineen vastaa uiton valvonnassa rakentamislupaa." *Suomela, Valvonta* s. 5. Wallin toteaa, että uittoasioissa lupapäätöstä kutsutaan uittosäännöksi. Ks. *Wallin, Ympäristöoikeudesta* s. 32 ja 35. Vrt. *Hollo, JFT 1986* s. 346 ja *Vihervuori, Suhteesta* s. 61.

13 §:ssä tarkoitettu lupa VL (649/76) 5:35.2:n ensimmäisessä virkkeessä tarkoittaa sekä uutta varsinaista käyttölupaa että uutta varsinaista lunastuslupaa.

Kuorimattoman puutavaran uittoluvasta käytetään ilmausta lupa VL 5:96.2:n viimeisessä virkkeessä.

Puutavaran uitto säädettiin vanhan väliaikaisen uittoluvan a:n, vanhan väliaikaisen uittoluvan b:n, vanhan varsinaisen uittoluvan, vanhan yksityisuittoluvan ja kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaiseksi ilmeisesti politiaoikeudellisista syistä.[11]

Hallitus väittää, ettei uiton toimittaminen ole luvanvaraista, koska uitto on vesien yleiskäyttöä.[12] Hallituksen väite on osittain virheellinen.

Mäenpää pitää vesioikeudellisia lupia hallintolupina.

Hän kirjoittaa: "Hallinnossa tehdään runsaasti päätöksiä, joiden tosiasiallisena tarkoituksena tai ainakin vaikutuksena on sallia jotain tai joilla määritellään mm. kansalaisten oikeuksia. En kuitenkaan pidä perusteltuna esimerkiksi uittosäännön määrittelyä hallintoluvaksi, vaikka sillä onkin sekä sallivia että oikeuttavia vaikutuksia.[18]"

Hän lausuu viittaamassaan alaviitteessä 18: "Näin on puhtaasti käsitelainopillisen perustein katsonut *Haataja II* s. 408—417. *Repo 1979* s. 215 perustaa vastaavan käsityksen Nykysuomen sanakirjan lupamääritelmään. Ks. myös *Wallin 1980* s. 35."[13] Mäenpään esitys ei anna oikeaa kuvaa näkemyksestäni. Olen tarkastellut kysymystä, onko VL (649/76) 5:13.1:n ja VL 5:13.2:n mukaista uittosääntöä, jolla perustetaan puutavaran uittoon liittyvä oikeus, perusteltua pitää NaapL 20 §:n mukaisena julkisen viranomaisen lupana. Myönteisen vastauksen tueksi olen nojautunut muuhunkin kuin Nykysuomen sanakirjaan.[14]

4.2 LUVAN TAI SÄÄNNÖN MUKAISEN UITON MAHDOLLINEN SIJAINTI

4.2.1 Vesistö

Vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b saatiin myöntää säädetyin edellytyksin vesistöön, VL 5:35 ja 5:37.1. Vanha varsinainen uittolupa saatiin myöntää tai vanha uittosääntö saatiin vahvistaa säädetyin edellytyksin vesistöön tai tämän osaan, VL 5:8.1—2.

Ei käy ilmi nimenomaisesti VL (649/76) 5:35.1:stä, missä uitto voi olla

[11] Ks. *HE 64/1959* s. 6, 40, 57, 60, 62—63 ja 73.
[12] *HE 61/1976* s. 1.
[13] *Mäenpää, Hallintolupa* s. 2, 5 ja 7.
[14] Ks. *Repo* s. 197—198 ja 214—215.

uuden väliaikaisen uittoluvan a:n varaista. Tästä lainkohdasta ilmenee, että uusi väliaikainen uittolupa a on mahdollista myöntää vain, jos on haettu uutta varsinaista uittolupaa, ja että uudella väliaikaisella uittoluvalla a:lla voidaan sallia uitto. Tämän vuoksi uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n varaista sellaisessa paikassa, jossa uitto voi olla uuden varsinaisen uittoluvan varaista. VL (649/76) 5:8.1:n nojalla uuden varsinaisen uittoluvan mukaan uitetaan vesistössä. Koska VL (649/76) 5:35.1:stä käy ilmi uuteen väliaikaiseen uittolupaan a:han perustuvan uiton haittavaikutusten kohdistuvan vesistön käyttömuotoihin, niin tämän luvan mukaisesti uitetaan vesistössä. Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n mukaisen uiton kohteena tuodaan julki vesistö VL (649/76) 5:36.1:n ensimmäisessä virkkeessä ja VL 13:5.1:ssä. VL 5:35:stä käy ilmi nimenomaisesti, että vanhan väliaikaisen uittoluvan a:n mukaan uitettiin vesistössä. Valmistelutöistä ei saada tukea näkemykselle, jonka mukaan poisjättämällä VL (649/76) 5:35.1:stä nimenomainen maininta "vesistö" uuden väliaikaisen uittoluvan a:n mukaisen uiton kohteena olisi hyväksytty tulkinta, ettei uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n varaista vesistössä.[15] Nimenomaisen mainin-nan "vesistö" poisjäänti VL (649/76) 5:35.1:stä uuteen väliaikaiseen uittolupaan a:han perustuvan uiton kohteena lienee pelkkä lainsäätäjän lipsahdus. Jos uuden väliaikaisen uittoluvan a:n mukaisen uiton kohteena voi olla vesistö, niin VL (649/76) 5:35.1:n ja VL 5:37.1:n nojalla uuden väliaikaisen uittoluvan b:n mukaisen uiton kohteena voi olla vesistö.

Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n mukaisen uiton, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n mukaisen uiton ja uuden varsinaisen uittoluvan mukaisen uiton kohteena voi olla vesistö.

Uusi uittosääntö saadaan vahvistaa säädetyin edellytyksin vesistöön tai tämän osaan, VL 5:8.2.

Ei käy ilmi nimenomaisesti VL 5:96.2:sta, missä uitto voi olla kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista. Koska VL 5:96.1:n nojalla kuorimattoman puutavaran uittokielto voidaan antaa vesistöön säädetyin edellytyksin, vastaavasti uitto voi olla kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista vesistössä.

Edellä vesistöllä tarkoitetaan VL 1:1.2:n mukaista vesistöä. Tämän lainkohdan mukaan vesistöjä ovat avopintaiset sisävesialueet luonnollisine ja keinotekoisine osineen lukuun ottamatta niitä vesiä, jotka VL 1:2:ssa mainitaan.[16]

Vesistö on määritelty VL 1:1.2:ssa siten, että se sisältää pelkän luontokuvauksen. Täten ratkaistaan se, onko veden peittämä alue lainpaikan mukainen

[15] Ks. *KM 1974:11* s. 30, 44 ja 52—53 sekä *HE 61/1976* s. 5—6, 10 ja 12—13.

[16] Niin ikään VL 1:2:sta käy ilmi, ettei tässä lainkohdassa mainittuja vesiä pidetä vesistönä tai sen osana. Täten lakitekstissä on turhaa monisanaisuutta.

vesistö tai mukaista vesistöä, riippumatta siitä, onko veden peittämän alueen nimessä vesistö, joki tai järvi jne.[17]

Veden peittämän alueen taloudellisella merkityksellä ei ole vaikutusta siihen, onko alue VL 1:1.2:n mukainen vesistö tai mukaista vesistöä. Sisävesialue on avopintainen, milloin sen sulan veden yllä on vain ilmaa taikka jäätä. Meri jää VL 1:1.2:n mukaisen vesistön ulkopuolelle, koska se ei ole sisävesialue. Niin ikään VL 1:3:sta ilmenee, ettei meri ole VL 1:1.2:n mukainen vesistö tai mukaista vesistöä. Sisävesialuetta kutsutaan yleensä järveksi, lammeksi, joeksi tai puroksi. VL 1:1.2:n mukainen vesistö voi olla seisova tai virtaava. VL 1:1.2:n mukainen luonnollinen vesistö on syntynyt yhden tai useamman luonnontapahtuman seurauksena. Tämän lainkohdan mukainen keinotekoinen vesistö on syntynyt ihmistoimin.[18] Lainpaikan mukainen osittain luonnollinen ja osittain keinotekoinen vesistö on syntynyt osaksi luonnontapahtumien seurauksena ja osaksi ihmistoimin.

Vain VL 1:1.1:n mukainen vesialue voi olla VL 1:1.2:n mukainen vesistö tai mukaista vesistöä. Ensiksi sanotun lainkohdan mukaan vesialueella tarkoitetaan aluetta, joka muutoin kuin tilapäisesti on veden peittämä.[19]

> Eduskunta hyväksyi VL 1:1:n kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 1:1:n mukaisena.[20] Hallitus oli perustellut pykäläehdotustaan: "Vesialueita ovat ehdotuksen mukaan vesistöt, ns. pienet vedet sekä meri (1: 1—3)."[21]

Tilapäisesti veden peittämät alueet jäävät VL 1:1.2:n mukaisen vesistön ulkopuolelle. Vain pysyvästi veden peittämä alue voi olla VL 1:1.2:n mukainen vesistö tai tämän osa.

Veden peittämä alue, joka täyttää VL 1:1.1:n mukaisen vesialueen tunnusmerkistön, on lainkohdan mukainen vesialue, vaikka se olisi jakotoimituksessa jaettu sen osakkaille maatiluksina.

> Tapauksen **KKO 1978 II 29** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Vesijätön kosteikko-osaa, joka muutoinkin kuin tilapäisesti oli veden peittämä, oli pidettävä" VL 1:1.1:ssä "tarkoitettuna vesialueena siitä huolimatta, että alue oli vesijätön jakotoimituksessa jaettu sen osakkaille maatiluksina."

---

[17] Vakiintuneesti puhutaan Kokemäen, Kymijoen tai Vuoksen jne. vesistöstä. Nykysuomessa vesistöt ovat jaettavissa joki-, järvi-, latva-, manner-, sisä- ja rannikkovesistöihin. *Nykysuomen sanakirja* s. 465. Tästä poikkeavasti on määritelty vesistön käsite VL 1:1.2:ssa.

[18] Rantakaavan vahvistamista koskevassa asiassa **KHO 8. 10. 1973** antamassaan päätöksessä, **KHO 1973 A II 93**, piti RakL (626/69) 123 a.1—2 §:n perusteella Pusulan kunnassa sijaitsevaa, patoamalla muodostettua 5,5 ha:n suuruista tekojärveä VL 1:1.2:n mukaisena vesistönä.

[19] Tämän tulkinnasta ks. *Manner, Perusteet* s. 1.

[20] *HE 64/1959* s. 40 verrattuna VL 1:1.

[21] *HE 64/1959* s. 4.

Vesialue voi olla VL 1:1.2:n mukainen vesistö tai mukaista vesistöä, vaikka se olisi silloin tällöin kuivillaan, esimerkiksi keskikesällä.[22]

> Valmistelutyöt tukevat tätä ajatuskulkua. Vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 1 § kuului:
> "Vesistöllä tarkoitetaan tässä laissa luonnon vesialueen vettä ja sen alla olevaa pohjaa.
> Vesistönä ei pidetä maakerroksissa olevaa pohjavettä, aluetta, joka ainoastaan tilapäisesti on veden peittämä, eikä myöskään lähdettä ja siitä juoksevaa puroa, niin pitkälti kuin siihen ei vettä muualta sanottavasti tule."[23]
> Vesioikeuslakikomitea perusteli pykäläehdotustaan: "Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, ettei vesistö voisi tilapäisesti esimerkiksi talvella tai keskikesällä kuivua. Näin on laita monen puron, joka keväisin kelpaa uittoväyläksikin, mutta keskikesällä saattaa olla kuivillaan. Erotus on siinä, onko vesistö tilapäisesti olemassa, vai onko se tilapäisesti kuivillaan."[24] Tosin hyväksymääni tulkintaväittämää vastaan voidaan huomauttaa, että VL 1:1.2:n mukainen vesistö poikkeaa pykäläehdotuksen mukaisesta vesistöstä.

VL 1:1.2:n mukainen vesistö sijaitsee vain Suomessa. Osa Suomesta kuuluu LSVO:n toimialueeseen, osa Suomesta kuuluu PSVO:n toimialueeseen ja osa Suomesta kuuluu ISVO:n toimialueeseen, VTA 2.1 §, VTA (150/64) 2.2 § ja VTA 2.3 §. Koska vieraan valtion alue jää VO:ien toimialueen ulkopuolelle, niin VL 1:1.2:n mukainen vesistö ei voi sijaita miltään osin vieraan valtion alueella. VL 21:13:n mukaan tämän lain ja sen muutosten voimassa olevia säännöksiä on sovellettava myös valtakunnanrajalla oleviin vesistöihin, mikäli vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella muuta ei ole säädetty. Pykälä ei ole kuitenkaan voimassa vieraan valtion alueella, joka on valtakunnanrajalla olevaa vesistöä.

> Eduskunta hyväksyi VL 21:13:n kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 21:13:n mukaisena.[25] Hallitus oli kommentoinut pykäläehdotustaan: "Säännös siitä, että vesilain säännöksiä on sovellettava valtakunnan rajalla oleviin vesistöihin, mikäli vieraan valtion kanssa ei ole toisin sovittu, on sijoitettu 21 lukuun. Periaate on sama kuin nykyisessä vesioikeuslain 2 luvun 26 §:ssä."[26]

---

[22] Ks. *Manner, Perusteet* s. 1 ja *Jokela* s. 220.

[23] *KM 1939:3* s. 1*.

[24] Mts. 79.

[25] *HE 64/1959* s. 40 ja 122 verrattuna VL 21:13.

[26] *HE 64/1959* s. 26. VOL II:26:ssa säädettiin: "Mitä tässä luvussa on säädetty sovelletaan pitkin maan rajaa käyvään vesistöön ainoastaan mikäli ei armollisella säädöksellä toisin määrätä." VOL II luvun otsake kuului: "Metsäntuotteiden lauttaamisesta."

Kun vesistö on VL 21:13:n mukaisesti Suomen ja vieraan valtion välisellä valtakunnanrajalla, tämä kulkee sitä pitkin tai sen poikki.

Suomen ja Ruotsin välinen valtakunnanraja Tornionjoen laskukohdasta Perämereen Suomen valtakunnanrajan, Ruotsin valtakunnanrajan ja Norjan valtakunnanrajan yhtymäkohtaan Koltajärvessä perustuu Venäjän ja Ruotsin välillä 17. 9. 1809 solmittuun Haminan rauhansopimukseen, Venäjän ja Ruotsin välillä 20. 11. 1810 tehtyyn Rajanjärjestelysopimukseen sekä Venäjän ja Ruotsin välillä 19. 1. 1811 solmittuun Topografiseen rajanselitykseen. Suomen ja Ruotsin välinen valtakunnanraja Tornionjoen laskukohdasta Perämereen kulkee Tornionjokea pitkin Tornion kaupungin eteläpuolelle. Tästä valtakunnanraja kulkee Suensaaren, jolla sijaitsee Tornion kaupunki, länsipuolitse Kaupunginlahden ja Närän puron poikki Suensaaren pohjoispuolella Tornionjoen syväväylään. Tästä valtakunnanraja kulkee Tornionjokea, Muonionjokea, Könkämäenoa ja Kilpisjärveä pitkin Suomen valtakunnanrajan, Ruotsin valtakunnanrajan ja Norjan valtakunnanrajan yhtymäkohtaan Koltajärvessä. Suomen ja Ruotsin välinen valtakunnanraja kulkee yleensä rajajoen syväväylän keskiviivaa pitkin.[27]

Rajavyöhykettä koskevat RVL 1—9 § ja RVL (533/76) 10 § eivät sovellu Suomen ja Ruotsin väliseen maarajaan, RVL 11 §.[28]

Uittoa sääntelevä RVA 12 § ei sovellu Suomen ja Ruotsin väliseen maarajaan rajoittuvalle vesialueelle.

> Tässä asetuskohdassa säädetään:
> "Metsänhakkuusta sekä metsän ja uusien viljelyksien raivauksista 500 metriä lähempänä rajaa, maanviljelys- ja muusta työstä rajan välittömässä läheisyydessä sekä *puutavaran uitosta*, aluksen tai veneen käytöstä ja kalastamisesta *rajaan rajoittuvilla vesialueilla on ennakolta ilmoitettava lähimmälle rajavartioviranomaiselle, jolla on oikeus työn suoritusaikaan ja -tapaan sekä vesialueella liikkumiseen nähden antaa ohjeita ja rajoittavia määräyksiä sen lisäksi, mitä näissä suhteissa muutoin on säädetty tai sovittu Suomen ja sen naapurivaltioiden kesken.*" (Kursivointi tässä.)[29]

RVA 12 §:n soveltamisala on rajoitettu RVL 11 §:n mukaan. Näet RVA 12

[27] Ks. Haminan rauhansopimus V art., Rajanjärjestelysopimus I ja VI art. sekä Topografinen rajanselitys. Ks. myös *Björksten* s. 19—20, 24, 95 ja 157—159, *Haataja, MM 1927* passim, *Osmonsalo* passim, *Castrén* s. 76, *Manner, Kysymys vesivoiman* s. 166—174 ja 178—181, *NU 1968:17* s. 80, *Hollo, LM 1974* s. 433—436, 439—442 ja 445—450 sekä *NU 1975:27* s. 20—21. Suomen ja Ruotsin välinen valtakunnanraja käytiin viimeksi vuonna 1981 lukuun ottamatta aluetta Vähänärän kosken kohdalla Ylitornion kunnassa. Ks. RajankäyntiA 1985 ja sen liitteet. Tästä rajankäynnistä ks. myös *Tätilä, MM 1986* s. 63—80. Valtakunnanraja Vähänärän kohdalla käytiin viimeksi vuonna 1985. Ks. RajankäyntiA 1986 ja sen liitteet.

[28] RVL tuli voimaan 1. 6. 1947, RVL 13.1 §.

[29] RVA tuli voimaan 1. 6. 1947, RVA 18 §.

§ on vain RVL 12 §:n mukainen tarkempi määräys lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta. Tosin RVA 12 § kirjaimellisesti tulkittuna — huomaa sanat "sovittu Suomen ja sen naapurivaltioiden kesken" — soveltuisi Suomen ja Ruotsin väliseen rajaan rajoittuvaan vesialueeseen. Monikko "naapurivaltioiden" — pitäisi olla "naapurivaltion" — jäi RVA 12 §:ään epähuomiossa.[30]

Edellä kohdassa 2.1 olen esittänyt Suomen ja Ruotsin välillä solmitun uittoa Tornion- ja Muonionjoessa edelleen sääntelevän Uittosopimuksen tulleen voimaan 9. 7. 1949. Aiemmin kohdassa 1.2 on ollut puhe siitä, että VL tuli voimaan 1. 4. 1962 muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa. VL 22:12 pysytti Uittosopimuksen ja tämän liitteen Uittoväyläsäännöt voimassa VL:n tullessa voimaan. Tämän lainkohdan mukaan mitä vieraan valtion kanssa on VL:n alaan kuuluvasta asiasta ennen tämän lain voimaantuloa sovittu, jää edelleen voimaan. Uittosopimus ja Uittoväyläsäännöt ovat lainpaikan mukainen sopimus. VL 21:13 ja 22:12 ovat kansainvälisoikeudellisia säännöksiä.[31] Uittosopimus I art. kuuluu:

> "Uitto Tornion ja Muonion rajajoissa sekä Tornionjoen suun ulkopuolella olevalla uittoväyläksi nykyään tai vastedes määrätyllä merialueella on sallittu kummallekin sopimusvaltiolle samoin kuin luonnollisille ja oikeushenkilöille näissä valtioissa tähän liitteenä oheistettujen sääntöjen määräysten mukaisesti."

Tähän liitteenä oheistetut säännöt tarkoittavat Uittoväyläsääntöjä. Siitä, missä säädetään uitosta Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä, säädetään Uittoväyläsääntöjen 1 §:ssä:

> "Uitosta Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä säädetään voimassaolevassa Suomen ja Ruotsin välisessä sopimuksessa uitosta sanotuissa joissa, näissä säännöissä ja niissä määräyksissä (järjestelymääräyksissä), joita Lapin ja Norrbottenin läänien lääninhallitukset ovat antaneet tai tulevat antamaan uittoväylän rakentamisesta, kunnossapidosta ja käyttämisestä."

Pykälän mukainen oikeus antaa järjestelymääräyksiä on nykyisin suomalais-ruotsalaisella rajajokikomissiolla Lapin ja Norrbottenin LH:ten sijasta, Uittolisäsopimus II art. ja Rajajokisopimus 2 luvun 1 art. sekä 8 luvun 1 art:n 2 momentti.

---

[30] Ks. rajavyöhykekomitean laatiman rajavyöhykelakiehdotuksen 11 § ja rajavyöhykeasetusehdotuksen 12 §, *KM 1947:20* s. 9, 12, 14 ja 18—19, hallituksen rajavyöhykelakiehdotuksen 11 §, *HE 3/1947* s. 3—4 ja perustuslakivaliokunnan laatiman rajavyöhykelakiehdotuksen 11 § ja sen perustelut, *PVM 21/1947* s. 1—2.

[31] Hollo pitää VL 21:13:a VL:n ainoana kansainvälisoikeudellisena säännöksenä, *Hollo* s. 130.

Tornionjoki ja Muonionjoki ovat VL 21:13:n mukaisesti valtakunnanrajalla sijaitseva vesistö. Uittosopimus ja Uittoväyläsäännöt ovat VL 21:13:n mukainen vieraan valtion kanssa tehty sopimus. Uittoväyläsääntöihin lisättiin kaksi uutta pykälää, 8 a ja 22 a, sopimus (SASopS 27/1964 ja SÖ 1964:28). Edellä 2.1 kohdassa olen jo todennut, että uudet pykälät tulivat voimaan 10. 7. 1964. Ne eivät kuitenkaan muuttaneet Uittoväyläsääntöjen 1 §:n soveltamisalaa. Ne sisältävä sopimus on VL 21:13:n mukainen vieraan valtion kanssa tehty sopimus.[32] Suomi ja Ruotsi solmivat Uittosopimukseen lisäsopimuksen, Uittolisäsopimuksen. Sopimuksen liitteenä on Lisäys sääntöön, joka koskee uittoa Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä. Yllä 2.1 kohdassa olen jo tuonut julki, että Uittolisäsopimus ja liite tulivat voimaan 1. 1. 1972. Ne eivät kuitenkaan muuttaneet Uittosopimus I art:n ja Uittoväyläsääntöjen 1 §:n soveltamisalaa. Ne ovat VL 21:13:n mukainen vieraan valtion kanssa tehty sopimus.[33]

Tornion ja Muonion rajajoilla Uittosopimus I art:ssa tarkoitetaan koko Tornionjokea ja Muonionjokea.

> **Oulun läänin maaherra ja kuninkaan Norrbottenin läänin käskynhaltija 30. 4. 1927** antamallaan yhteisellä päätöksellä Uittoselityskirjan mukaisesti selittivät, että Tornion ja Muonion rajajoissa Muonion kirkonkylän kohdalla olevasta Jerisjoen suusta alkaen aina joen suuhun Pohjanlahteen saakka oli oleva yleinen uittoväylä.[34] Vaikka Uittoselityskirja kumottiin, yhteinen päätös ei kumoutunut, Uittosopimus I art. ja Uittoväyläsäännöt 1 §.
>
> **Lapin läänin ja Norrbottenin läänin LH:t 17. 6. 1943** antamallaan yhteisellä päätöksellä Uittoselityskirja 9 §:n [tarkoittaa Uittoselityskirjaan liitetyn Säännöt metsäntuotteiden uittamisesta Tornion ja Muonion rajajoissa 9 §:ää] nojalla hyväksyivät yleisen uittoväylän järjestämisen Muonionjokeen Karesuvannon pitäjän rajalta Ruotsin puolella ja Enontekiön pitäjän rajalta Suomen puolella Jerisjokisuun kohdalle asti sekä yleisen uittoväylän järjestämisen Tornionjokeen Saarenpäästä jokisuulle. Vaikka Uittoselityskirja kumottiin, yhteinen päätös ei kumoutunut, Uittosopimus I art. ja Uittoväyläsäännöt 1 §.

Uittosopimus I art:ssa uitolla Tornion ja Muonion rajajoissa tarkoitetaan sekä uittotavaran laskemista kulkemaan irrallaan että uittotavaran kuljettamista kiinteissä lautoissa, Uittoväyläsäännöt 1 §, 2.1 §:n ensimmäinen virke ja 3 §:n ensimmäinen virke. Uittosopimus I art:ssa uitto Tornion ja Muonion rajajoissa käsittää puutavaran sekä kuorimattomana että kuorittuna uittamisen, Uittoväyläsäännöt 1 §, 4.1 § ja 4.3 §. Uittosopimus I art:n mukainen uitto Tornion ja

[32] Hallitus on samaa mieltä, *HE 58/1964* s. 1.
[33] Vrt. *HE 195/1971* s. 8.
[34] Yhteisestä päätöksestä ei saanut valittaa KHO:lle, ks. oikeustapaus **KHO 1929 II 656**.

Muonion rajajoissa kuljetustoimintana on samanlaista kuin uuden varsinaisen uittoluvan mukainen uitto kuljetustoimintana. Tällaista uittoa kuljetustoimintana käsittelen jäljempänä kohdassa 4.5.

Uitosta Tornionjoessa ja Muonionjoessa ei säädetä VL:ssa eikä tämän lainmuutoksissa. Tulkintaväittämäni on sopusoinnussa myös valmistelutöiden kanssa.[35]

PSVO 29. 5. 1963 antamallaan päätöksellä posti- ja lennätinhallituksen hakemuksesta myönsi tälle luvan kaapelin laskemiseen Tornionjoen poikki Tornion kaupungissa. Luvan viidennen lupaehdon mukaan hakija oli itse vastuussa vahingosta, mitä kaapelille saattoi aiheutua uittoa varten laillisesti asetettujen kunnossapidettyjen uittolaitteiden tai rakennelmien mahdollisesta liikkumisesta jäittenlähdön aikana, tahi uiton suorittamisesta.

Posti- ja lennätinhallitus esitti valituksessaan KHO:ssa: Puheena olevan kaapelin tahallinen tai tuottamuksellinen vaurioittaminen oli RL [17/94] 34:12:n mukaan rangaistava. Uittajan vastuu uiton yhteydessä aiheutetuista vahingoista oli säännelty VL 5 luvussa. Posti- ja lennätinhallitus ei ollut antanut suostumustaan luvan viidennen lupaehdon asettamiselle. KHO:n oli kumottava tämä lupaehto.

Tornionjoen uittoyhdistys esitti vastineessaan KHO:ssa: Yleinen uittoväylä kulki siinä kohtaa Tornionjokea, johon kaapeli aiottiin laskea. Uitto-olot Tornionjoessa eivät olleet VL 5 luvun alaiset, vaan niistä määräsi Uittosopimus ja siihen liittyvät Uittoväyläsäännöt. KHO:n oli hylättävä valitus ja pysytettävä PSVO:n päätös.

KHO 5. 12. 1963 antamallaan päätöksellä **t. 5062** tutki asian ja katsoi, ettei ollut esitetty syytä valituksenalaisen päätöksen muuttamiseen muutoin kuin että viides lupaehto, kun otettiin huomioon VL 2:3:n, 2:18:n ja 5:82:n säännökset, muutettiin näin kuuluvaksi:

"5) Uittaja ei ole vastuussa sellaisesta vahingosta, mikä aiheutuu kaapelille uittoa varten laillisesti asetettujen ja kunnossapidettyjen uittolaitteiden tai rakennelmien liikkumisesta jäitten lähdön aikana ellei vahinko ole uittajan tuottama."

KHO:n päätös, siltä osin kuin KHO sovelsi VL 5:82:ta Uittosopimus I art:n mukaiseen uittoväylään, on virheellinen. Ks. Uittoväyläsäännöt 22—28 §.

Tornionjoen ja Muonionjoen VL 1:1.2:n mukaiseen vesistöön ei saanut myöntää vanhaa väliaikaista uittolupaa a:ta eikä vanhaa väliaikaista uittolupaa b:tä. Tornionjoen ja Muonionjoen VL 1:1.2:n mukaiseen vesistöön ei saanut myöntää vanhaa varsinaista uittolupaa eikä vahvistaa vanhaa uittosääntöä.

[35] Ks. Tornion ja Muonion rajajokien uittosopimuskomitean laatiman Ehdotuksen sopimukseksi Suomen Tasavallan ja Ruotsin Kuningaskunnan kesken uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa I art. sekä artiklaehdotuksen perustelut ja saman komitean laatiman Ehdotuksen Säännöiksi puutavaran uitosta Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä 1 § sekä pykäläehdotuksen perustelut, *KM 1947:24* s. 1, 4, 41 ja 50—51.

Uitto Tornionjoessa ja Muonionjoessa, siltä osin kuin nämä ovat VL 1:1.2:n mukaista vesistöä, ei ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista.

Tornionjoen ja Muonionjoen VL 1:1.2:n mukaiseen vesistöön ei saa vahvistaa uutta uittosääntöä.

Tornion ja Muonion rajajoilla Uittosopimus I art:ssa ei tarkoiteta VL 21:13:n mukaisen valtakunnanrajalla olevan vesistön ulkopuolella Suomessa olevaa vesistöä tai sen osaa. Tästä tehnee poikkeuksen Tornionjoen se kohta, jossa valtakunnanraja ei kulje Tornionjokea pitkin. Täten Tornionjoen ja Muonionjoen Suomen puolella olevat sivujoet jäävät Uittosopimuksen, Uittoväyläsääntöjen, näihin tehdyn lisäyksen (SASopS 27/1964 ja SÖ 1964:28), Uittolisäsopimuksen ja tämän liitteen soveltamisalan ulkopuolelle.[36]

> Vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b saatiin myöntää säädetyin edellytyksin Tornionjoen tai Muonionjoen Suomessa olevan sivujoen VL 1:1.2:n mukaiseen vesistöön. Vanha varsinainen uittolupa saatiin myöntää tai vanha uittosääntö saatiin vahvistaa säädetyin edellytyksin Tornionjoen tai Muonionjoen Suomessa olevan sivujoen VL 1:1.2:n mukaiseen vesistöön.

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista Tornionjoen tai Muonionjoen Suomessa olevassa sivujoessa, siltä osin kuin tämä on VL 1:1.2:n mukaista vesistöä. Uusi uittosääntö saadaan vahvistaa säädetyin edellytyksin Tornionjoen tai Muonionjoen Suomessa olevan sivujoen VL 1:1.2:n mukaiseen vesistöön.

> Vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b saatiin myöntää säädetyin edellytyksin muuhun Suomen ja Ruotsin välisellä valtakunnanrajalla VL 21:13:n mukaisesti olevaan vesistöön kuin Tornionjokeen tai Muonionjokeen. Vanha varsinainen uittolupa saatiin myöntää tai vanha uittosääntö saatiin vahvistaa säädetyin edellytyksin muuhun Suomen ja Ruotsin välisellä valtakunnanrajalla VL 21:13:n mukaisesti olevaan vesistöön kuin Tornionjokeen tai Muonionjokeen. Vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella ei ollut muuta säädetty mainitun lainkohdan mukaisesti.

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan

[36] Näin myös sekä suomalais-ruotsalainen rajajokikomitea, joka ei ole kuitenkaan voinut ottaa kantaa Uittolisäsopimuksen ja tämän liitteen soveltamisalaan, *NU 1968:17* s. 83 ja 112, että hallitus, *HE 195/1971* s. 2.

varaista muussa Suomen ja Ruotsin välisellä valtakunnanrajalla VL 21:13:n mukaisesti olevassa vesistössä kuin Tornionjoessa tai Muonionjoessa. Uusi uittosääntö saadaan vahvistaa säädetyin edellytyksin muuhun Suomen ja Ruotsin välisellä valtakunnanrajalla VL 21:13:n mukaisesti olevaan vesistöön kuin Tornionjokeen tai Muonionjokeen. Vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella ei ole muuta säädetty mainitun lainpaikan mukaisesti.

Suomen ja Ruotsin välisellä valtakunnanrajalla VL 21:13:n mukaisesti olevaa vesistöä, joka ei ole Tornionjokea tai Muonionjokea, on esimerkiksi Könkämäenossa ja Kilpisjärvessä.[37]

Suomen ja Norjan välinen valtakunnanraja Suomen valtakunnanrajan, Ruotsin valtakunnanrajan ja Norjan valtakunnanrajan yhtymäkohdasta Koltajärvessä Suomen valtakunnanrajan, Norjan valtakunnanrajan ja Neuvostoliiton valtakunnanrajan yhtymäkohtaan Muotkavaarassa (ks. RHP 1 art.) perustuu 2. 10. 1751 tehtyyn Ruotsin ja Tanskan väliseen Strömstadin sopimukseen ja 14. 5. 1826 tehtyyn Ruotsi-Norjan ja Venäjän väliseen Rajasopimukseen. Suomen ja Norjan välinen valtakunnanraja kulkee yleensä Rajajoen, Skietshamjoen, Inarinjoen ja Tenojoen syväväylän keskiviivaa pitkin ja joen muodostamien järvien keskiviivaa pitkin.[38]

Rajavyöhykettä koskevat RVL 1—9 § ja RVL (533/76) 10 § eivät sovellu Suomen ja Norjan väliseen rajaan, RVL 11 §.

Uittoa sääntelevä RVA 12 § ei sovellu Suomen ja Norjan väliseen rajaan rajoittuvalle vesialueelle. Tämän asetuskohdan soveltamisala on rajoitettu RVL 11 §:n mukaan. Nimittäin RVA 12 § on ainoastaan RVL 12 §:n mukainen tarkempi määräys lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta. Tosin RVA 12 § kirjaimellisesti tulkittuna — huomaa sanat "sovittu Suomen ja sen naapurivaltioiden kesken" — soveltuisi Suomen ja Norjan väliseen rajaan rajoittuvaan vesialueeseen. Edellä olen jo esittänyt, että monikko "naapurivaltioiden" jäi RVA 12 §:ään epähuomiossa.

> Vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b saatiin myöntää säädetyin edellytyksin Suomen ja Norjan välisellä valtakunnanrajalla VL 21:13:n mukaisesti olevaan vesistöön. Vanha varsinainen uittolupa saatiin myöntää tai vanha uittosääntö saatiin vahvistaa säädetyin edellytyksin Suomen ja Norjan välisellä valtakunnanrajalla VL

---

[37] Lätäsenon yhtymäkohta on Muonionjoen ja Könkämäenon välisenä rajana. Ks. Rajanjärjestelysopimus I art:n 1 momentin ensimmäinen virke ja *NU 1968:17* s. 86—87.

[38] Ks. Strömstadin sopimus 1 art. ja Rajasopimus I ja II art. Ks. myös *Björksten* s. 20, 24—25 ja 159, *Haataja, MM 1927* passim, *Klingenberg* s. 197—216, *Gleditsch* s. 15—32, *KM 1973:149* s. 1—4 ja Liite n:o 1 ja *Perusasiakirjat 1975—76* passim. Suomen ja Norjan välinen valtakunnanraja käytiin viimeksi vuosina 1975—1976. Ks. RajankäyntiA 1980 ja sen liite. Tästä rajankäynnistä ks. myös *Perusasiakirjat 1975—76* passim, *Tätilä* s. 132—149 ja *Tätilä, Rajankäynnit* s. 688 ja 690.

21:13:n mukaisesti olevaan vesistöön. Mainitun lainkohdan mukaisesti vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella ei ollut muuta säädetty.

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista Suomen ja Norjan välisellä valtakunnanrajalla VL 21:13:n mukaisesti olevassa vesistössä. Uusi uittosääntö saadaan vahvistaa säädetyin edellytyksin Suomen ja Norjan välisellä valtakunnanrajalla VL 21:13:n mukaisesti olevaan vesistöön. Mainitun lainkohdan mukaisesti vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella ei ole muuta säädetty. Rajavesistökomissiosopimus ei aiheuta muutosta tässä esitettyyn.

Suomen ja Neuvostoliiton välinen valtakunnanraja on vahvistettu 14. 10. 1920 allekirjoitetulla Tarton rauhansopimuksella (ks. 2, 4 ja 5 art.), 12. 3. 1940 allekirjoitetulla Moskovan rauhansopimuksella (ks. 2 art.), 3. 2. 1947 tehdyllä LiittämisS:llä ja 10. 2. 1947 allekirjoitetulla Pariisin rauhansopimuksella (ks. 1—2 art.). Valtakunnanraja kulkee maastossa Suomen ja Neuvostoliiton välisen maarajan päätekohdasta Suomenlahden rannalla useiden järvien, jokien ja purojen poikki sekä useita järviä, jokia ja puroja pitkin Suomen valtakunnanrajan, Norjan valtakunnanrajan ja Neuvostoliiton valtakunnanrajan yhtymäkohtaan Muotkavaarassa.[39]

Suomen ja Neuvostoliiton välinen raja kulkee kiinteästi suoraa linjaa toisesta rajamerkistä toiseen Suomen ja Neuvostoliiton välisen valtakunnanrajan leikkaamilla seisovilla ja virtaavilla vesillä, Rajajärjestyssopimus 2.1 art. Suomen ja Neuvostoliiton välinen raja kulkee virtaavissa vesissä ja järvissä suorana, taitettuna tai käyränä viivana toisesta rajamerkistä toiseen ja se kulkee rajajokien ja -purojen tai niiden päähaaran keskellä, Rajajärjestyssopimus 2.2 art.[40]

Rajavyöhyke on Suomen ja Neuvostoliiton väliseen valtakunnanrajaan rajoittuva määrälevyinen alue maarajan kohdalla, ks. RVL 1 § ja 11 §, RVA (43/

[39] Ks. Rajajärjestyssopimus (SASopS 60/1969) 1.1 art. Suomen ja Neuvostoliiton välisen valtakunnanrajan rajankäynneistä ks. *Tätilä, Rajankäynnit* s. 682—685 ja 687.

[40] Rajan kulku rajajoissa ja -puroissa muuttuu sen mukaan kuin niiden keskikohta siirtyy niiden rantaviivan luonnollisten muutosten johdosta, Rajajärjestyssopimus 3.1 art. Luonnonilmiöiden johdosta tapahtuvat rajajoen tai -puron uoman muutokset, jotka voisivat aiheuttaa maa-alueiden, arvoa omaavien laitteiden, rakennusten yms. alueellisen omistuksen muutoksia, eivät muuta alkuperäisen rajalinjan kulkua, elleivät Suomi ja Neuvostoliitto tee siitä erikoissopimusta, Rajajärjestyssopimus 3.3 art. Ks. Rajajärjestyssopimus 3.4 art. — Kaikilla rajaviivan leikkaamilla joilla ja niillä järvillä, joita pitkin rajaviiva kulkee, rajavesiksi katsotaan sadan metrin levyinen kaista molemmin puolin rajaviivaa, Rajajärjestyssopimus 11.1 art. Ne osat jokia sekä kapeat järvien salmet, joita pitkin rajaviiva kulkee, katsotaan olevan kokonaisuudessaan rajavesiä, Rajajärjestyssopimus 11.2 art. Sopimus ei koske puutavaran uittoa rajavesissä, Rajajärjestyssopimus 18 art.

56) 1.1 §, RVA 1.2 § ja SMp 1979 1—4,5 §, SMp 1979 (1232/87) 4,6 § ja SMp 1979 4,7—26 § sekä 5—8 §. Rajavyöhykkeellä on rajaviivaan rajoittuvalla rajakaistalla liikkuminen, oleskelu ja kaikenlaisen työn suorittaminen kielletty, jollei Suomen ja Neuvostoliiton kesken ole toisin sovittu, ks. RVL 3.1 §. Muutaman metrin levyinen rajakaista on maa- ja vesialuetta.[41] Esitetty kielto ei koske rajavartiopalvelua eikä virka- ja palvelustehtävien suorittamista, ks. RVL 3.2 §.

Liikkuminen ja oleskelu rajavyöhykkeellä ilman poliisiviranomaisen lupaa on viisitoista vuotta täyttäneeltä henkilöltä kielletty, RVL 5.1 §. Tästä tekee poikkeuksen VN:n jäsen, eduskunnan jäsen sekä valtion virkamies, joka virkatehtävänsä vuoksi liikkuu tai oleskelee rajavyöhykkeellä, RVL 5.2 §. Liikkumis- ja oleskelulupa voidaan peruuttaa, kun siihen on aihetta, RVL 5.3 §.[42]

Jotta uittaja voisi uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden uittosäännön tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesti uittaa vesistössä, hänen on liikuttava, oleskeltava ja työskenneltävä vesistössä tai tämän rannassa.

Yllä tarkastellut rajoitukset rajavyöhykkeellä eivät koske puutavaran uittoa siellä maarajan kohdalla. RVA 12 § on RVL 2 §:n mukaisesti säädetty poikkeus rajavyöhykkeen rajoituksista. RVA 12 § soveltuu Suomen ja Neuvostoliiton väliseen maarajaan, RVL 11—12 §. Näin ollen puutavaran uitosta Suomen ja Neuvostoliiton väliseen maarajaan rajoittuvilla vesialueilla on ennakolta ilmoitettava lähimmälle rajavartioviranomaiselle, RVA 12 §. Tällä on oikeus antaa ohjeita ja rajoittavia määräyksiä sen lisäksi, mitä puutavaran uitosta muutoin on säädetty tai sovittu Suomen ja Neuvostoliiton kesken, RVA 12 §. Suomen ja Neuvostoliiton väliseen maarajaan rajoittuva vesialue sivuaa tätä rajaa ja on rajavyöhykkeellä. Se on VL 21:13:n mukainen valtakunnanrajalla oleva vesistö tai tämän osa. Uitto kuljetustoimintana on samanlaista kuin uuden varsinaisen uittoluvan mukainen uitto kuljetustoimintana. Jäljempänä kohdassa 4.5 tarkastelen tällaista uittoa kuljetustoimintana.

> Lauttaussopimus 1 art., Lauttaussopimus (SASopS 10/1934) 2—3 A art:t, Lauttaussopimus 4—6 art:t, Lauttaussopimus (SASopS 10/1934) 7 art., Lauttaussopimus 8—12 art:t ja Lauttaussopimuksen (SASopS 10/1934) loppupöytäkirjan säännökset sääntelivät 1. 4. 1962 ja lakkasivat sääntelemästä 6. 5. 1965[43] puutavaran lauttausta vesistöissä, jotka juoksi-

[41] Ks. rajavyöhykekomitean laatiman rajavyöhykelakiehdotuksen 3.1 § ja lainkohtaehdotuksen perustelut, *KM 1947:20* s. 5—6, 9—10 ja 57—61 sekä hallituksen rajavyöhykelakiehdotuksen 3.1 § ja lainkohtaehdotuksen perustelut, *HE 3/1947* s. 2—3.

[42] Ks. liikkumis- ja oleskeluluvan myöntämisestä ja peruuttamisesta RVA (713/84) 5, 9 ja 16 §.

[43] Ks. kuitenkin Rajavesistösopimus 20 art. ja tähän sopimukseen liittyvät kirjelmät. Ks. myös *HE 98/1964* s. 2.

vat Suomesta Neuvostoliittoon ja päinvastoin, SVA 1948, VL 21:13, VL 22:12, Rajavesistösopimus 20—21 art:t ja SVA 1965.

Uittoa Suomen ja Neuvostoliiton välisessä rajavesistössä sääntelevä Rajavesistösopimus tuli voimaan 6. 5. 1965, Rajavesistösopimus 21 art. ja SVA 1965. Rajavesistösopimus on VL 21:13:n mukainen vieraan valtion kanssa tehty sopimus.[44] Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukainen rajavesistö, siltä osin kuin se sijaitsee Suomessa, on VL 21:13:n mukainen.

Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaan rajavesistöllä tarkoitetaan järveä, jokea ja puroa, jonka rajaviiva leikkaa tai jota pitkin se kulkee.[45] Suomeen kuuluva osa järvestä, joesta ja purosta ei jää miltään osin rajavesistön ulkopuolelle. Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukainen rajavesistö voi olla leveämpi kuin Rajajärjestyssopimus 11 art:n mukainen rajavesi.[46] Uittoa rajavesistössä sääntelevä Rajavesistösopimus 13 art. kuuluu:

> "Milloin jompikumpi sopimuspuolista, sen kansalainen tai yhtiö taikka laitos haluaa uittaa puutavaraa rajavesistössä toisen sopimuspuolen alueella, voi komissio, sen jälkeen kun asianomaisiin viranomaisiin on otettu yhteys, myöntää siihen luvan ja vahvistaa uittosäännön, johon tulee muun ohella sisältyä määräykset uittajalle ja uittomiehistölle kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä uittoa varten tarvittavista laitteista ja rakenteista. Näiden laitteiden ja rakenteiden osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä tämän sopimuksen 2, 9 ja 10 artikloissa määrätään. Muut uittoa koskevat kysymykset, joista ei määrätä uittosäännössä tai sopimuspuolten välisissä erikoissopimuksissa, ratkaistaan kummankin sopimuspuolen alueella siellä voimassa olevien määräysten mukaisesti."

Artiklassa komissiolla tarkoitetaan yhteistä suomalais-neuvostoliittolaista rajavesistöjen käyttökomissiota, Rajavesistösopimus 6 art. Edellisessä artiklassa uitto kuljetustoimintana on samanlaista kuin uuden varsinaisen uittoluvan mukainen uitto kuljetustoimintana. Jäljempänä kohdassa 4.5 käsittelen tällaista uittoa kuljetustoimintana.

Suomalais-neuvostoliittolainen rajavesistöjen käyttökomissio voi myöntää Neuvostoliitolle, sen kansalaiselle, yhtiölle tai laitokselle luvan uittaa Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön Suomeen kuuluvassa osassa. Jos Suomi, sen kansalainen, yhtiö tai laitos haluaa uittaa Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön sekä Neuvostoliittoon että Suomeen kuuluvassa osassa, suomalais-neuvostoliittolainen rajavesistöjen käyttökomissio voi myön-

---

[44] Näin myös hallitus, *HE 98/1964* s. 2.

[45] Ks. yhteisen suomalais-neuvostoliittolaisen rajavesistöjen käyttökomission 14. 10. 1971 hyväksymää luetteloa Suomen ja Neuvostoliiton välisistä rajavesistöistä, *20 vuotta* Liite.

[46] Ks. Rajavesistösopimus 1.2 art., 2.3 art. ja 14 art.

tää Suomelle, sen kansalaiselle, yhtiölle tahi laitokselle luvan uittaa Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön Suomeen kuuluvassa osassa.[47]

> Niinpä **yhteinen suomalais-neuvostoliittolainen rajavesistöjen käyttökomissio 28. 4. 1966** tekemällään päätöksellä vahvisti Suomen ja Neuvostoliiton välisten rajavesistöjen yleisen uittosäännön, jossa on 23 §:ää. Yleistä uittosääntöä sovelletaan uittoon, jota harjoitetaan Rajavesistösopimus 1 art:ssa tarkoitetuissa vesistöissä, siltä osin ja sellaisin erityisin lisämääräyksin kuin yhteinen suomalais-neuvostoliittolainen rajavesistöjen käyttökomissio määrää kunkin asianomaisen vesistön osalta tarpeen vaatiessa erikseen, yleisen uittosäännön 1 §.[48] Yhteinen suomalais-neuvostoliittolainen rajavesistöjen käyttökomissio myöntää Rajavesistösopimus 13 art:n perusteella kummankin valtion liikeyrityksille, laitoksille, yhtiöille ja yksityisille kansalaisille luvan esteettömästi uittaa puutavaraa irrallaan, kehälautoissa tai nippuina Rajavesistösopimus 1 art:n mukaisissa rajavesistöissä, yleisen uittosäännön 2 § ja 6 §:n ensimmäinen virke. Siellä puutavaran uiton yleinen valvonta ja kaikenlaisten uittoa koskevien paikallisten kysymysten ratkaiseminen kuuluvat suomalaisille ja neuvostoliittolaisille uittovaltuutetuille tai heidän sijaisilleen, yleisen uittosäännön 4.1 §. Uittovaltuutetut laativat tarvittaessa Rajavesistösopimus 1 art:n mukaisia eri rajavesistöjä tai niiden osia varten uittojärjestyksen, yleisen uittosäännön 5.1 §:n ensimmäinen virke. Uittojärjestyksessä annetaan ne uittamiseen liittyvät ohjeet ja muut määräykset, joista yleisessä uittosäännössä ja tämän 1 §:ssä mainituissa lisämääräyksissä ei ole mainittu, yleisen uittosäännön 5.1 §. Mikäli uittovaltuutetut eivät pääse yksimielisyyteen jotain vesistöä tai sen osaa koskevasta uittojärjestyksestä, siirtyy erimielisyys yhteisen suomalais-neuvostoliittolaisen rajavesistöjen käyttökomission käsiteltäväksi, yleisen uittosäännön 5.2 §. Kuorimattomana saadaan uittaa puutavara, jonka uitto Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisessa rajavesistössä saatetaan loppuun vuoden kuluessa puiden kaatamisesta lukien, yleisen uittosäännön 6 §:n toinen virke. Muussa tapauksessa uitettavan puutavaran on oltava kelvollisesti kuorittua, jollei yhteinen suomalais-neuvostoliittolainen rajavesistöjen käyttökomissio ole myöntänyt uittajalle erityisistä syistä vapautusta siitä, yleisen uittosäännön 6 §:n kolmas virke.

Yhteinen suomalais-neuvostoliittolainen rajavesistöjen käyttökomissio vahvisti yleisen uittosäännön Rajavesistösopimus 13 art:n nojalla. Täten yleisellä uittosäännöllä ei ole muutettu Rajavesistösopimus 13 art:aa.

Suomi tai sen kansalainen, yhtiö tahi laitos haluaa uittaa vain Rajavesistöso-

---

[47] Hallitus kommentoi Rajavesistösopimus 13 art:aa: "Määräykset uitosta ja vesiliikenteestä on sijoitettu sopimuksen III lukuun. Siinä on katsottu tarkoituksenmukaisimmaksi jättää uittoa koskevien yksityiskohtaisten määräysten antaminen rajavesistökomissiolle, joka myös tarvittaessa vahvistaa uittosäännön." *HE 98/1964* s. 1—2.

[48] Ks. *20 vuotta* s. 44.

pimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön Suomeen kuuluvassa osassa. Tässä tapauksessa yhteinen suomalais-neuvostoliittolainen rajavesistöjen käyttökomissio ei saa myöntää lupaa uittaa.

Oletetaan, että oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö A ei ole Suomi, Suomen kansalainen, Suomen yhtiö, Suomen laitos, Neuvostoliitto, Neuvostoliiton kansalainen, Neuvostoliiton yhtiö eikä Neuvostoliiton laitos. Niin ikään oletetaan, että A haluaa uittaa Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön Suomeen ja Neuvostoliittoon kuuluvassa osassa tai vain Suomeen kuuluvassa osassa. Kuitenkaan yhteinen suomalais-neuvostoliittolainen rajavesistöjen käyttökomissio ei saa myöntää lupaa uittaa.

> Vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b saatiin myöntää Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön Suomeen kuuluvaan osaan, jos säädetyt edellytykset täyttyivät. Vanha varsinainen uittolupa saatiin myöntää tai vanha uittosääntö saatiin vahvistaa mainittuun osaan, jos säädetyt edellytykset täyttyivät.

Uitto Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön Suomeen kuuluvassa osassa ei ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista Neuvostoliitolle tai tämän kansalaiselle, yhtiölle tahi laitokselle.

Suomi tai sen kansalainen, yhtiö tahi laitos haluaa uittaa Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön sekä Suomeen kuuluvassa osassa että Neuvostoliittoon kuuluvassa osassa. Tässä tapauksessa uitto ei ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista.

Suomi tai sen kansalainen, yhtiö tahi laitos haluaa uittaa vain Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön Suomeen kuuluvassa osassa. Tässä tapauksessa uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista. Kuitenkin rajavartioviranomaisella on oikeus rajoittaa uittoa — jopa kieltää uitto — valtakunnanrajaan rajoittuvalla vesialueella, RVA 12 §.

Oletetaan, että oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö B ei ole Suomi, Suomen kansalainen, Suomen yhtiö, Suomen laitos, Neuvostoliitto, Neuvostoliiton kansalainen, Neuvostoliiton yhtiö eikä Neuvostoliiton laitos. Niin ikään oletetaan, että B haluaa uittaa Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön Suomeen kuuluvassa osassa. Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista. Uusi uittosääntö saadaan vahvistaa säädetyin edellytyksin Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön Suomeen

kuuluvaan osaan.[49] Kuitenkin rajavartioviranomaisella on oikeus rajoittaa uittoa — jopa kieltää uitto — valtakunnanrajaan rajoittuvalla vesialueella, RVA 12 §.

Kalankasvatuslaitosta koskevan tapauksen **KHO 1975 A II 96** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Vaikka rajavesistössä toimeenpantavaa hanketta koskevaa lupa-asiaa ei ollut saatettu" Rajavesistösopimuksen "tarkoittaman käyttökomission ratkaistavaksi, oli" VO:n "otettava tutkittavakseen, voitiinko lupa ja missä laajuudessa haettuun toimenpiteeseen myöntää."[50]

ISVO 28. 12. 1983 antamallaan päätöksellä vesilain 2:13.1:n, 5:1.1—2:n, 5:2.1:n, 5:2.3:n, 5:8.1:n, 5:9—10:n, 5:11.1—2:n, 5:13:n, 5:17—19:n, 5:22—26:n, 5:29.1—2:n, 5:31.1:n, 5:79:n, 5:80.1:n, 16:21.1:n sekä 11 luvun säännösten nojalla MH:n hakemuksesta vahvisti uittosäännön. Uittosäännön 1 §:n mukaan uittosääntö koskee Lieksanjoen uittoväylää valtakunnanrajalta Alaniemen uittokanavan ja Lieksankosken voimalaitoksen oikaisukanavan kautta Lieksanjokisuulle Pieliseen.

KHO 13. 6. 1985 antamallaan päätöksellä **t. 2463** pysytti uittosäännön, paitsi että se muutti MMM:n valituksesta uittosäännön 14 §:n kuulumaan toisin.

Uittosäännön 2 §:n mukaan Pohjois-Karjalan Uittoyhdistys toimittaa uiton yhteisuittona uittosäännön 1 §:ssä tarkoitetulla alueella. Siellä oli tarkoitus uittaa myös Neuvostoliitosta tuotavaa puutavaraa. Uittosääntö vahvistettiin aivan Suomen ja Neuvostoliiton välisen valtakunnanrajan rajaviivaan Rajavirrassa saakka. Uittosääntö, siltä osin kuin se vahvistettiin Lieksanjokeen, vahvistettiin Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaiseen rajavesistöön. Rajavesistösopimus 15.1 art:n mukaan Pielisjärveen Suomen puolella laskeva Lieksanjoki on rajavesistö. Uittosääntö, siltä osin kuin se vahvistettiin Lieksanjokeen, ei ole VL 21:13:n, Rajavesistösopimus 1.1 art:n ja 13 art:n eikä yhteisen suomalais-neuvostoliittolaisen rajavesistöjen käyttökomission 28. 4. 1966 tekemällään päätöksellä vahvistaman Suomen ja Neuvostoliiton välisten rajavesistöjen yleisen uittosäännön vastainen. Tosin päätöksenteossa ISVO:ssa ja KHO:ssa jäi huomiotta sekä Rajavesistösopimus että yleinen uittosääntö.

Vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b saatiin myöntää säädetyin edellytyksin Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevaan VL 1:1.2:n mukaiseen vesistöön. Vanha varsinainen uittolupa saatiin myöntää tai vanha uittosääntö saatiin vahvistaa säädetyin edellytyksin Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevaan VL 1:1.2:n mukaiseen vesistöön.

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevassa VL 1:1.2:n mukaisessa vesis-

[49] Ks. VL 5:100.

[50] Ks. *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 425 ja *Jokela* s. 190—191.

tössä. Uusi uittosääntö saadaan vahvistaa säädetyin edellytyksin Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevaan VL 1:1.2:n mukaiseen vesistöön.[51]

Sovellettaessa VL:a vesialueen rajana maata vastaan pidetään keskivedenkorkeuden mukaista rantaviivaa, VL 1:6.1:n ensimmäinen virke. Tätä oikeusohjetta on sovellettava määrättäessä VL 1:1.2:n mukaisen vesistön ja maa-alueen välinen raja. Yllä esitetyn perusteella VL 1:1.2:n mukainen vesistö on vesialuetta. Valmistelutöistä saadaan valaistusta siihen, mitä tarkoitetaan VL 1:6.1:n ensimmäisessä virkkeessä keskivedenkorkeuden mukaisella rantaviivalla.

> Eduskunta hyväksyi VL 1:6.1:n ensimmäisen virkkeen kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 1:6.1:n ensimmäisen virkkeen mukaisena.[52] Hallitus oli perustellut lainkohtaehdotustaan: "Keskivedenkorkeudella tarkoitetaan säännöksessä pitemmän ajan kuluessa tehtyjen havaintojen mukaista keskimääräistä vedenkorkeutta, joka sellaisenaan on vain matemaattisesti määrätty luku. Se ei aina vastaa sitä korkeutta, jossa vesistön vesi suurimman osan vuotta on. Tästä johtuen voi kysymyksessä olevan rajan ulkopuolellakin oleva alue pitkiä aikoja olla veden peittämä."[53]

Keskivedenkorkeudella VL 1:6.1:n ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetaan pitemmän ajan kuluessa tehtyjen havaintojen mukaista keskimääräistä vedenkorkeutta, joka sellaisenaan on vain matemaattisesti määrätty luku.[54] Pitempi aika lienee pitkähkö aika.

> Kantosen mukaan keskivedenkorkeudella tarkoitetaan sitä keskimääräistä vedenkorkeusarvoa, joka on saatu tekemällä pitkän ajan kuluessa havaintoja vedenkorkeudesta ja laskemalla näiden havaintojen matemaattinen keskiarvo.[55]
>
> Pietilä kirjoittaa VL 1:6.1:n ensimmäisen virkkeen mukaisesta keskivedenkorkeudesta: "Keskivedenkorkeudella tarkoitetaan tietyn ajanjakson aikana säännöllisin väliajoin tehtyihin havaintoihin perustuvien vedenkorkeuksien aritmeettista keskiarvoa, ks. *Vesioikeuslakikomitea 1939* s. 83—85."[56] Mitä Pietilän viittaamilla sivuilla *KM 1939:3:ssa* esitetään?

---

[51] Ks. ÅLL, ÅLL (53/74), ÅLL (65/78) ja ÅLL (44/86). Ahvenanmaan maakunnan alueesta ks. AIL 1951 1.2 § ja AIL 1951 (527/85) 1.2 §.

[52] *HE 64/1959* s. 40 verrattuna VL 1:6.1:n ensimmäinen virke.

[53] *HE 64/1959* s. 4.

[54] Samoin Manner, *Manner, LM 1964* s. 935—936, suomalais-ruotsalainen rajajokikomitea, *NU 1968:17* s. 129, Vihervuori, *Vihervuori, LM 1983* s. 178 ja *Vihervuori, Perusteet* s. 9 ja Siitonen, *Siitonen* s. 7 sekä *Siitonen, YJ 1985* s. 44. — *Maa- ja pohjavesisanaston* mukaan (s. 39 ja 137) tietyn ajanjakson vuorokautisten vedenkorkeuksien keskiarvo on *keskivedenkorkeus* eli *keskivesi* eli *MW*.

[55] *Kantonen* s. 160.

[56] *Pietilä, Vesioikeus* s. 25. Esitetyssä lainauksessa *Vesioikeuslakikomitea 1939* on yhtä kuin *KM 1939:3, Pietilä, Vesioikeus* s. XXIV.

VL 1:6.1:n ensimmäistä virkettä vastaavaa lainkohtaehdotusta ei sisälly vesioikeuslakikomitean laatimaan vesioikeuslakiehdotukseen.[57] Vesioikeuslakikomitea selosti eri vedenkorkeuksien määritelmät hydrografisen toimiston antamien tietojen mukaan.[58] Näistä keskivedenkorkeuden määritelmä kuului: "Veden keskikorkeus eli keskivedenkorkeus (medelvattenstånd) vastaa aina aritmeettista keskiarvoa jonkin aikakauden koko pituudella säännöllisin väliajoin tehdyillä havainnoilla tai muutoin todetuista vedenkorkeuksista. Jos nimitystä ei seuraa aikakautta rajoittava lause, tarkoittaa veden keskikorkeus keskiarvoa useiden vuosien vedenkorkeuksista."[59]

Vedenkorkeuksien määritelmät vesioikeuslakikomitea esitti käsitellessään sitä, mitä se tarkoitti laatimansa vesioikeuslakiehdotuksen 5.2 §:ssä tavallisella kesävedellä.[60] Sen laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 5 § kuului:

"Järven tai meren rantaan ulottuvilla kylillä on osuus järveen tai mereen siten, että siitä kuuluu kuhunkin kylään se osa, joka on lähempänä sen kylän rantaa kuin toisen.

Järven selästä, jonka pituus ja leveys on kahdeksan kilometriä tai enemmän, kuuluu kylään ainoastaan viidensadan metrin levyinen alue lukien siitä syvyyskäyrästä, josta *tavallisen kesäveden* aikana kahden metrin syvyys alkaa. Jos ulompana on kylään kuuluva saari, on kylällä sen ympärillä yhtäläinen oikeus.

Selkää pidetään yhtäjaksoisena joistakin siinä olevista vähäisistä saarista huolimatta.

Meren ulapasta on voimassa mitä järven selästä on edellä säädetty." (Kursivointi tässä.)[61]

Tämä pykäläehdotus ei vastaa lainkaan VL 1:6.1:tä. Pietilä ei ole ottanut huomioon hallituksen esittämää keskivedenkorkeuden täsmennystä. *HE 64/1959* on primaarinen lähde ja *KM 1939:3* on sekundaarinen lähde tulkittaessa sitä, mitä tarkoitetaan VL 1:6.1:n ensimmäisen virkkeen mukaisella keskivedenkorkeudella. Tästä huolimatta Pietilä tulkitsee tätä keskivedenkorkeutta pitkälti samoin kuin vesioikeuslakikomitean esittämä keskivedenkorkeus.

Kaasinen hyväksyy Pietilän esittämän keskivedenkorkeuden määritelmän ottamatta huomioon hallituksen esittämää keskivedenkorkeuden täsmennystä. Hänen mielestään VL 1:6.1:n mukaisella keskivedenkorkeudella tarkoitetaan ajanjakson aikana säännöllisin väliajoin tehtyihin havaintoihin perustuvien vedenkorkeuksien aritmeettista keskiarvoa.[62]

Jokelan mukaan VL 1:6.1:n mukaisella keskivedenkorkeudella tarkoi-

[57] Ks. *KM 1939:3* passim.
[58] Mts. 84—85.
[59] Mts. 85.
[60] Ks. mts. 83—85.
[61] Mts. 1*.
[62] Ks. *Kaasinen* s. 58.

tetaan pitemmän ajan kuluessa tehtyjen havaintojen mukaista keskimääräistä vedenkorkeutta.[63]

Kotkasaaren esittämä keskivedenkorkeuden määritelmä ei ota huomioon hallituksen esittämää keskivedenkorkeuden täsmennystä. Hänen mielestään VL 1:6.1:n ensimmäisen virkkeen mukaisella keskivedenkorkeudella tarkoitetaan tietyn ajanjakson aikana säännöllisin väliajoin tehtyihin havaintoihin perustuvien vedenkorkeuksien aritmeettista keskiarvoa.[64]

Valaistusta siihen, mitä tarkoitetaan VL 1:6.1:n ensimmäisessä virkkeessä keskivedenkorkeuden mukaisella rantaviivalla, saadaan myös VOL:n keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta.

Edellä olen jo esittänyt, että eduskunta hyväksyi VL 1:6.1:n ensimmäisen virkkeen kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 1:6.1:n ensimmäisen virkkeen mukaisena. Eduskunta hyväksyi myös VL 1:6.1:n toisen virkkeen kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 1:6.1:n toisen virkkeen mukaisena.[65] Hallitus oli perustellut vesilakiehdotuksensa 1:6.1:tä: "Ehdotuksessa on myös vesialueen ja maan välistä rajaa koskeva määritelmä (1: 6). Sen mukaan tällaisena rajana pidetään, *kuten tähänkin asti*, keskivedenkorkeuden mukaista rantaviivaa." (Kursivointi tässä.)[66]

VOL I:1.1—2:n mukaan valtaväylän leveys kymissä, virrassa, joessa ja väyläsalmessa oli määrättävä *veden keskikorkeuden* mukaan. Tilapäisen padon rakentamista koskeen, kun vesi oli laskeutunut *keskikorkeutta* alemmaksi, säädettiin VOL I:4:ssä.

Graeffen mielestä VOL I:4:n mukaan keskikorkeudella tarkoitettiin 10 viime vuoden aikana suoritettujen kaikkien säännöllisten vedenmittausten (afläsningar) keskimäärää.[67]

Moringin mukaan keskivedenkorkeudella käsitettiin vedenkorkeutta, jonka ylä- ja alapuolella vesi oli yhtä kauan aikaa. Hän katsoi kasvillisuusrajan ehkä osoittavan keskivedenkorkeuden.[68]

Lang sanoi VOL I:1.1—2:n mukaisesta keskivedenkorkeudesta: "Kuitenkin on huomattava, ettei keskivedenkorkeus kaikkina vuosina ole sama, minkä vuoksi sen on katsottava merkitsevän tavallista keskivedenkorkeutta. Sillä ymmärretään useiden, pitemmän ajan kuluessa havaittujen eri vedenkorkeuksien aritmeetista keskilukua. Tämä luku voidaan tarkalleen laskea ainoastaan pitemmän ajan kuluessa tehtyjen havaintojen ja vedenpintamääräysten pohjalla. Ellei sellaisia ole käytettävissä, saattaa maakasvien kasvamisraja olla ohjeena, — —."[69]

Serlachius tulkitsi VOL I:1.1—2:n mukaista veden keskikorkeutta:

[63] *Jokela* s. 219.
[64] *Kotkasaari 1988* s. 14.
[65] *HE 64/1959* s. 40 verrattuna VL 1:6.1:n toinen virke.
[66] *HE 64/1959* s. 4.
[67] *Graeffe* s. 10—11.
[68] Ks. *Moring, I* s. 65.
[69] Ks. *Lang, Luennot* s. 103—104.

"'Medelvattenstånd' är det vattenstånd, hvilket under normala förhållanden bör anses vara det vanliga, sedan högvattentiden gått förbi."[70]

Haatajan mielestä vuoden keskimääräinen veden korkeus oli VOL I:1:n ja I:4:n mukainen veden keskikorkeus. Hän kirjoitti: "Veden keskikorkeudella eli keskivedenkorkeudella tarkoitetaan aritmeettista keskiarvoa jonkin aikakauden kuluessa säännöllisin väliajoin tehdyillä havainnoilla tai muuten todetuista korkeuksista. Tämäkin tarkoittaa keskiarvoa useiden vuosien veden korkeuksista, ellei rajoitettua aikaa ole nimenomaan mainittu." Hänen mukaansa keskivedenkorkeuden mukainen rantaviiva kävi yhteen usein, muttei aina, kasvillisuusrajan kanssa.[71]

Graeffen, Moringin, Langin, Serlachiuksen ja Haatajan näkemykset keskivedenkorkeudesta poikkesivat toisistaan.[72]

Mitä pitemmän ajan kuluessa tehdyillä havainnoilla veden korkeudesta käsitetään, jotta havaintojen perusteella olisi mahdollista määrätä VL 1:6.1:n ensimmäisessä virkkeessä säädetty keskivedenkorkeuden mukainen rantaviiva? Pitempi aika on useita vuosia, vähintäänkin pari vuotta. Yllä esitetty vesioikeuslakikomitean näkemys tukee tulkintaväittämääni. Vihervuori on toista mieltä. Hänen mukaansa koska VL 1:6.1:ssä ei ole keskivedenkorkeuden pohjana olevan havaintojakson pituutta koskevaa mainintaa eikä säännöstä havaintojen vähimmäismäärästä, on siinä katsottava tarkoitetun vuotuisten vedenkorkeuskeskiarvojen keskiarvoa mahdollisimman pitkältä ajalta.[73] Havaintojakson pituus, pitempi aika, käy ilmi edellä esitetystä hallituksen perustelusta. Pitempää aikaa ei ole perusteltua tulkita mahdollisimman pitkäksi ajaksi.

Jotta olisi mahdollista määrätä VL 1:6.1:n ensimmäisessä virkkeessä säädetty keskivedenkorkeuden mukainen rantaviiva, on oltava käytettävissä säännöllisin väliajoin tehdyt havaintotulokset veden korkeudesta. Kuitenkin keskivedenkorkeuden mukainen rantaviiva on mahdollista määrätä vain, jos on käytettävissä luotettavilla menetelmillä saadut tiedot veden korkeudesta.

Jos vedenkorkeus on muuttunut pysyväisesti, määrätään keskivedenkorkeuden mukainen rantaviiva muutoksen jälkeen todettavien vedenkorkeuksien mukaan, VL 1:6.1. Valmistelutöistä saadaan selvyyttä siihen, mistä vedenkorkeuden pysyvä muutos voi aiheutua.

Yllä olen jo esittänyt, että eduskunta hyväksyi VL 1:6.1:n toisen virkkeen kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 1:6.1:n toisen virkkeen

[70] *Serlachius J.*, *I* s. 1 ja 6.

[71] Ks. *Haataja*, *I* s. 136—139.

[72] Melanderin mielestä vesialueen omistusoikeuden kannalta vesialueen ja maa-alueen välinen raja määrätään keskivedenkorkeuden mukaan. Hän tarkoittaa keskivedenkorkeudella aritmeettista keskiarvoa jonkin ajanjakson kuluessa säännöllisin väliajoin tehdyillä havainnoilla tai muuten todetuista korkeuksista. *Melander* s. 354.

[73] Ks. *Vihervuori, LM 1983* s. 178 ja *Vihervuori, Perusteet* s. 9.

mukaisena. Hallitus oli perustellut vesilakiehdotuksensa 1:6.1:n toista virkettä: "Jos vedenkorkeus järvenlaskun tai muun toimenpiteen johdosta pysyväisesti on muuttunut, määrätään sanottu raja muutoksen jälkeen todettavien vedenkorkeuksien mukaan."[74]

Täten vedenkorkeuden pysyvä muutos voi tapahtua järvenlaskun tai muun toimenpiteen johdosta. Tästä saattaisi päätellä, ettei vedenkorkeuden pysyvä muutos voisi aiheutua luonnontapahtuman seurauksena. Tällainen päätelmä ei liene perusteltu.

Sen jälkeen kun VL 1:1.2:n mukaisen vesistön vedenkorkeus on muuttunut pysyväisesti, määrätään vesistön keskivedenkorkeuden mukainen rantaviiva yllä esitetyllä tavalla, paitsi että ei oteta huomioon ennen muutosta olevia tietoja vesistön vedenkorkeudesta.[75] Jotta kysymys olisi VL 1:6.1:n mukaisesta vedenkorkeuden pysyvästä muutoksesta, tämän täytyy tapahtua lainmukaisesti, koska laiton vedenkorkeuden muutos on palautettavissa ennalleen.[76]

VL 1:6.1:n mukaisesta rantaviivasta säädetään poikkeus VL 12:18:ssa.

Eduskunta hyväksyi VL 12:18:n kieliasultaan vesilakivaliokunnan laatiman vesilakiehdotuksen 12:18:n mukaisena.[77] Vesilakivaliokunta oli perustellut pykäläehdotustaan: "Valiokunta on todennut, että 1 luvun 6 §:n säännöstä keskiveden mukaisen rantaviivan määräämästä vesialueen rajasta ei voida poikkeuksettomana sääntönä soveltaa kaikissa tapauksissa. Tämä koskee erityisesti tapauksia, joissa vesistön säännöstely aiheuttaa vedenkorkeuksien vaihtelua. Valiokunta on sen vuoksi katsonut tarpeelliseksi ottaa 12 lukuun uuden pykälän, jonka mukaan vesioikeus voi edellä tarkoitetussa tapauksessa säännöstelyä koskevassa lupapäätöksessä tai erikseen tehdystä hakemuksesta määrätä, missä sanotun rajan on katsottava kulkevan."[78]

VL 12:18 soveltuu silloin, kun VL 1:1.2:n mukaisen vesistön VL 1:6.1:n mukainen raja maata vastaan on vaikea määrätä vesistön säännöstelyn aiheuttaman vedenkorkeuksien vaihtelun johdosta.[79] Vesistön säännöstelyllä käsitetään VL 8 luvun ja sen muutosten mukaista vesistön säännöstelyä.[80]

VOL (61/34) I:5:n nojalla saatuun lupaan perustuva vesistön säännöstely on

---

[74] *HE 64/1959* s. 4.

[75] Ks. *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 305.

[76] Vihervuori on samaa mieltä, *Vihervuori, Perusteet* s. 12.

[77] *VVM 1/1960* s. 11 ja 24 verrattuna VL 12:18.

[78] *VVM 1/1960* s. 9.

[79] Ks. *Saukko* s. 8. Vrt. *Vihervuori, Perusteet* s. 14.

[80] Vesistön säännöstelyn käsitettä muutettiin VL (467/87) 8:1:ssä siitä, mitä kumotun VL 8:1:n mukaan vesistön säännöstelyllä tarkoitettiin. Vihervuori tarkastelee VL 8:1:tä ottamatta huomioon lainmuutosta, VL (467/87) 8:1:tä. Ks. *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 238 ja takakansi.

VL 12:18:n mukaista vesistön säännöstelyä.[81] VOL:ssa (61/34) ei ollut säännöstä, koska VOL (61/34) I:5, joka oli annettu 2. 2. 1934, tuli voimaan.[82] Ennen VOL (61/34) I:5:n voimaantuloa vesistön vedenjuoksun säännöstelyä koskevat säännökset puuttuivat VOL:sta ja sen muutoksista.[83] VOL (134/39) I:5:llä muutettiin VOL (61/34) I:5. VOL (134/39) I:5:n nojalla saatuun lupaan perustuva vesistön säännöstely on myös VL 12:18:n mukaista vesistön säännöstelyä.[84] VOL:ssa (134/39) ei ollut säännöstä, koska VOL (134/39) I:5, joka oli annettu 5. 5. 1939, tuli voimaan.[85] VOL (134/39) I:5 lakkasi olemasta voimassa 1. 4. 1962, VL 22:1.1:n ensimmäinen virke. Kuitenkin VOL (134/39) I:5 lakkasi olemasta voimassa Ahvenanmaan maakunnassa vasta 1. 1. 1964, VL 22:1.1:n ensimmäinen virke ja ÅLL.

KemijSL:n nojalla saatuun lupaan perustuva Kemijoen vesistön vedenjuoksun säännöstely on myös VL 12:18:n mukaista vesistön säännöstelyä.[86] 22. 1. 1960 annetussa KemijSL:ssa ei ollut säännöstä, koska laki tuli voimaan.[87] KemijSL kumottiin 1. 9. 1968, KumoamisL 1 ja 3 §.[88]

---

[81] Ks. VL 22:2.1 ja 22:3.1.

[82] Kirjallisuudessa on katsottu, että jos laissa ei ollut säännöstä siitä, koska laki tuli voimaan, niin se tuli voimaan sinä päivänä, jolloin se julkaistiin asetuskokoelmassa. Ks. *Ekström, I* s. 76, *Erich, II* s. 201—202, *Puhakka* s. 173—174 ja 190—191, *Hakkila, Perustuslait* s. 96, *Tammio* s. 100 sekä *KM 1972: B 71* s. 10, 12 ja 41—42. Vrt. *LVK 1921:8* s. 13. Täten VOL (61/34) I:5 lienee tullut voimaan sinä päivänä, jolloin se julkaistiin SA:ssa eli 5. 2. 1934.

[83] Eduskunta hyväksyi VOL (61/34) I:5:n kieliasultaan lähes täysin hallituksen ehdotuksen Laiksi vesioikeuslain I luvun 5 §:n muuttamisesta mukaisena. *HE 49/1933* s. 2—3 verrattuna VOL (61/34) I:5. Hallitus oli perustellut pykäläehdotustaan, että säännökset vesistön vedenjuoksun säännöstelystä puuttuivat vesioikeuslaistamme. *HE 49/1933* s. 1. Ks. *Hällfors* s. 208—209, *Haataja, SUV 1937* s. 179—181, *Haataja, MA 1937* s. 177 ja 214—216, *Haataja, Tutkielmia* s. 213 ja 219, *Haataja, SUV 1942—44* s. 52 ja 55, *Haataja, Kirjelmä*, Yleisperustelut s. 10, *HE 1944* s. 2 ja 5, *Hällfors, SFÅ 1944* s. 3951, *Hällfors, VV 1950* s. 129—130, *Haataja, Maa- ja vesioikeus* s. 171—172, *Manner* s. 59, *Haataja, LM 1951* s. 192 ja 196, *KM 1952:45* s. 2—3, *Manner, Yleiskäyttö* s. 126 ja 165, *KM 1955:43* s. 4, *KM 1958:69* perusteluosa s. 2, *KM 1958:97* s. 3 ja 40—41, *Haataja, III* s. 106, 113 ja 149—150, *HE 38/1959* s. 1, *HE 64/1959* s. 16, *Rauste* s. 6, *Manner, LM 1964* s. 932—933, *Pekkanen* s. 1—2, *Hollo* s. 3 ja 5—6, *Pietilä, Vesioikeus* s. 16—17, *Hinkka, Pienvesivoiman rakentaminen* s. 7 ja *Saukko—Kahanpää* s. 359. Vrt. *KM 1972: B 80* s. 20.

[84] Ks. VL 22:2.1 ja 22:3.1.

[85] VOL (134/39) I:5 lienee tullut voimaan sinä päivänä, jolloin se julkaistiin SA:ssa eli 12. 5. 1939. — VOL (61/34) I:5 tuli voimaan ja lakkasi olemasta voimassa ja VOL (134/39) I:5 tuli voimaan yllä esitetysti myös Ahvenanmaan maakunnassa. Maakuntapäivillä ei ollut oikeutta AIL 1920 12.1 §:n mukaisesti hyväksyä maakuntalakeja vesioikeudesta Ahvenanmaan maakunnalle, AIL 1920 9.1 § ja 9.2,8 §. Näet AIL 1920 9.2,8 §:n mukainen muu yksityisoikeus käsitti vesioikeuden. **KKO 14. 5. 1926** päivätyssä lausunnossaan katsoi, ettei maakuntapäivillä ollut AIL 1920 9.2,8 §:n nojalla oikeutta hyväksyä maakuntalakeja vesioikeudesta Ahvenanmaan maakunnalle. Ks. *HDs utlåtande 1926* s. 154—156. Ks. myös *Tollet—Uggla* s. 52—53 ja 90, *KM 1939:6* s. 52—53, *Kommittébetänkande 1941* s. 37—38, 81—83 ja 92 sekä *KM 1946:34* s. 81—83.

[86] Ks. VL 22:2.1 ja KumoamisL 2 §.

[87] KemijSL lienee tullut voimaan sinä päivänä, kun se julkaistiin SA:ssa eli 4. 2. 1960.

[88] Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 17.

VL 5:12:n viimeisen virkkeen mukainen uittoa varten suoritettava vedenjuoksun tai vedenkorkeuden muuttaminen ei liene VL 12:18:n mukaista vesistön säännöstelyä.

VL 7:1:n mukainen vesistön järjestely, vaikka siihen sisältyisi tämän lainkohdan mukaista vesistön vedenjuoksun säännöstelyä, ei ole VL 12:18:n mukaista vesistön säännöstelyä. Täten vesistön järjestelyä koskevassa lupapäätöksessä ei saa VL 12:18:n ja VA 82 §:n mukaisesti määrätä vesistön rajaa maata vastaan.[89]

VL 1:1.2:n mukaisen vesistön vedenkorkeuden on vaihdeltava epäsäännöllisesti, jotta olisi vaikeaa määrätä vesistölle VL 1:6.1:n mukaista rantaviivaa. VL 12:18:n soveltamisen edellytyksenä ei liene, että käytännössä on todettu VL 1:1.2:n mukaiselle vesistölle olevan vaikeaa määrätä VL 1:6.1:n mukainen rantaviiva. VL 12:18:n mukaan VO voi määrätä VL 1:1.2:n mukaisen vesistön rajan maata vastaan asianosaisen vaatimuksesta säännöstelyä koskevassa lupapäätöksessä. VO voinee määrätä sanotusti myös viran puolesta. Lisäksi VO voi määrätä kerrotusti erikseen tehdystä hakemuksesta, VL 12:18. Oikeus tehdä hakemus on sillä, jolla on oikeudellista etua siitä, että määrätään VL 1:1.2:n mukaisen vesistön raja maata vastaan. Tulkitsen sanaa voi samalla tavoin kuin tulkitsen sanaa voi jäljempänä kohdassa 5.3.

VA 82 §:ssä säädetään siitä, kuinka on tulkittava VL 12:18:aa.[90] VA 82 § soveltuu vain, jos myös VL 12:18 soveltuu. Määrättäessä VL 12:18:ssa tarkoitetussa tapauksessa VL 1:1.2:n mukaisen vesistön rajaa maata vastaan, voidaan, milloin vettä on sallittu pidettäväksi määrätyllä samalla ylimmällä korkeudella huomattava osa kasvukaudesta, määrätä sanottu raja tämän korkeuden mukaisesti, VA 82 §:n ensimmäinen virke. Jos VA 82 §:n ensimmäinen virke soveltuu tapaukseen, lienee tätä asetuskohtaa sovellettava, vaikka pykälän ilmaus "voidaan" saattaisi olla näkökohta vastakkaisen tulkinnan puolesta. VA 82 §:n ensimmäinen virke soveltuu vain, jos on säännöstelypäätös, jonka mukaan vettä on sallittu pidettäväksi määrätyllä samalla ylimmällä korkeudella huomattavan osan kasvukaudesta, riippumatta siitä, onko vesi todellisuudessa samalla ylimmällä korkeudella huomattavan osan kasvukaudesta. VA 82 §:n ensimmäisen virkkeen mukainen veden samalla ylimmällä korkeudella olo huomattavan osan kasvukaudesta koostuu joko yhtäjaksoisesta veden samalla ylimmällä tasolla olosta kasvukauden aikana tahi kahdesta tai useammasta erijaksoisesta veden samalla ylimmällä tasolla olosta kasvukauden aikana.[91] Määrättäessä vesistön

[89] Samoin Vihervuori, *Vihervuori, LM 1983* s. 180 ja *Vihervuori, Perusteet* s. 14 ja 149.

[90] Ks. *Saukko* s. 8—9.

[91] Kasvukaudeksi luokitellaan se aika vuodesta, jolloin vuorokauden keskilämpötila on yli 5 °C. Kasvukausi on keskimäärin

rajaa maata vastaan kasvukaudella tarkoitetaan vesistöä ympäröivän alueen kasvukautta määräämistä lähellä olevina vuosina. Huomattava osa kasvukaudesta lienee yli puolet kasvukaudesta.

Jollei VL 12:18:n mukaisessa tapauksessa vesistön rajaa maata vastaan voida määrätä VA 82 §:n ensimmäisen virkkeen mukaisesti, VO:n tulee vesistön rajaa maata vastaan määrättäessä asianmukaisesti ottaa huomioon säännöstelyn aikaisten sallittujen ylimpien vedenkorkeuksien ajankohta ja pysyvyys, VA 82 §:n toinen virke.[92] VO:n on sovellettava tätä asetuskohtaa, mikäli sen soveltamisen edellytykset täyttyvät. Asetuskohta ei sovellu, jollei ole säännöstelypäätöstä, jossa on määrätty säännöstelyn aikaisten sallittujen ylimpien vedenkorkeuksien ajankohta ja pysyvyys.

Yllä esitetyn perusteella VL 1:1.2:n mukaisen vesistön raja maata vastaan VL 1:6.1:n tahi VL 12:18:n ja VA 82 §:n mukaan saattaa poiketa sekä vesistön ja maan välisestä todellisesta rajasta luonnossa että kasvillisuusrajasta.

Vesistöön kuuluu siinä oleva vesi, VL 1:1. Jos VL 1:1.2:n mukaisen vesistön rajojen sisäpuolella veden pinta on VL 1:6.1:n tahi VL 12:18:n ja VA 82 §:n mukaisen keskivedenkorkeuden yläpuolella, veden pinnan ja keskivedenkorkeuden välissä oleva vesi kuuluu vesistöön. VL 1:1.2:n mukaiseen vesistöön kuuluu myös pohja, joka jää vesistön rajojen sisäpuolelle. Tosin tämä ei käy ilmi nimenomaisesti VL 1:1:stä.[93] VL 1:1.2:n mukaisen vesistön rajasta maata vastaan johtuu, että vesistöön saattaa todellisuudessa kuulua jonakin hetkenä yksi tai useampi vedetön alue.[94]

VL 1:1.2:n mukaisen vesistön käsitteestä on erotettava VälirajaL 9.2 §:n mukaisen *umpinaisen veden* käsite. Järvi, joka on saman tilan alueella eikä ole yhteydessä tämän ulkopuolella olevan vesistön kanssa muutoin kuin puron kautta, jota myöten kala ei voi sanottavassa määrässä kulkea, sekä samanlaatui-

---

etelärannikolla 1. 5.—15. 10.,
muualla Etelä-Suomessa 1. 5.—10. 10.,
Keski-Suomessa ja länsirannikolla 5. 5.—5. 10.,
Etelä-Lapissa 15. 5.—25. 9. ja
Pohjois-Lapissa 25. 5.—20. 9. Ks. *Maankuivatuksen suunnittelu I* s. 23—25 ja 77.

[92] Ks. *Vihervuori, LM 1983* s. 179—180.

[93] Vesistön pohja -ilmaus on VL (467/87) 1:30.2:ssa ja 4:6.1:n ensimmäisessä virkkeessä. Vesistön veden alla oleva pohja kuuluu vesistöön vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 1.1 §:n mukaan. Ks. lainkohtaehdotus on esitetty edellä. Vesioikeuslakikomitea perusteli lainpaikkaehdotustaan: "Vesistönä pidetään luonnon muodostamaa vesialuetta eli vesisäiliötä (vattensamling), ja siihen luetaan sekä vesi että sen alla oleva maapohja. Sekin että vesi ja pohja yhdessä muodostavat vesistökäsitteen on meidän oikeudessamme vanhastaan voimassa, mutta ettei siten ole kaikkien maiden lainsäädännössä, on edellä selostettu." *KM 1939:3* s. 78. Ks. lisäperustelut, mts. 78—79. OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 1.1 § kuului:

"Vesistöön luetaan tässä laissa luonnon vesialueen vesi ja sen alla oleva pohja." *HE 1944* s. 9.

[94] Vesistön pohjan alla maa- tai kallioperässä mahdollisesti oleva pohjavesi ei kuulu vesistöön. Ks. VL 1:4.

nen purokin, kuuluu yksinomaisesti tälle tilalle, ellei niitä jaossa tahi muutoin ole toisin pidetty, VälirajaL 9.2 §.[95] Tällainen järvi ja puro ovat umpinainen vesi. Lainkohdassa säädetään vain järven ja puron omistusoikeudesta. Sen sijaan lainpaikka ei rajaa VL 1:1.2:n mukaisen vesistön käsitettä.[96] Umpinainen vesi on VL 1:1.2:n mukainen vesistö tai mukaista vesistöä siltä osin kuin se täyttää vesistölle säädetyn tunnusmerkistön.

> Oletetaan, että VL 1:1.2:n mukainen vesistö oli umpinainen vesi. Sinne saatiin myöntää vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b, jos säädetyt edellytykset täyttyivät. Sinne saatiin myöntää vanha varsinainen uittolupa tai vahvistaa vanha uittosääntö, jos säädetyt edellytykset täyttyivät.

Oletetaan, että VL 1:1.2:n mukainen vesistö on umpinainen vesi. Siellä uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista. Uusi uittosääntö saadaan vahvistaa säädetyin edellytyksin umpinaista vettä olevaan VL 1:1.2:n mukaiseen vesistöön.[97]

Suuret järven selät muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa ovat, siltä osin kuin ne ovat kylänrajain ulkopuolella, yleisiä vesialueita, ks. YleisvesiL 1 §.[98] Suuren järven selän pituus ja leveys on kahdeksan kilometriä tai enemmän, ks. VälirajaL 2 § ja 4.1 §.

> Oletetaan, että yleistä vesialuetta oleva suuren järven selkä oli VL 1:1.2:n mukaista vesistöä. Sinne saatiin myöntää vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b, jos säädetyt edellytykset täyttyivät. Sinne saatiin myöntää vanha varsinainen uittolupa tai vahvistaa vanha uittosääntö, jos säädetyt edellytykset täyttyivät.

Oletetaan, että yleistä vesialuetta oleva suuren järven selkä on VL 1:1.2:n mukaista vesistöä. Siellä uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista. Uusi uittosääntö saadaan vahvistaa säädetyin edellytyksin VL 1:1.2:n mukaisen vesistön osaan, joka on yleistä vesialuetta oleva suuren järven selkä. YleisvesiL 3 §:n mukaan tämä laki ei aiheuta muutosta siihen, mitä erikseen on säädetty tai muutoin voimassa oikeudesta harjoittaa yleisellä vesialueella liikennettä, uittoa tai muuta yleiskäyttöä.

---

[95] VälirajaL tuli voimaan 1. 3. 1903, VälirajaL 19.3 §.

[96] Näin myös Hollo, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 43 ja 468 sekä Pietilä, *Pietilä, Vesioikeus* s. 26.

[97] Ks. *Kantonen* s. 174—175, *Pietilä, Vesioikeus* s. 26 ja *Honkanen* s. 86.

[98] 1. 4. 1966 annettu YleisvesiL ei sisällä säännöstä siitä, koska se tuli voimaan. Se lienee tullut voimaan sinä päivänä, kun se julkaistiin SA:ssa eli 4. 4. 1966.

4.2.2 Vesistön jatkeena oleva tulva-alue

Puutavaran uitosta VL 1:1.2:n mukaisen vesistön ulkopuolella olevalla tulva-alueella säädetään VL 1:6.2:ssa. Lainkohdan mukaan mitä tässä laissa säädetään jokaiselle kuuluvasta vallasta kulkea ja uittaa puutavaraa sekä harjoittaa muuta yleiskäyttöä vesistössä, koskee myös VL 1:6.1:ssä mainitun rajan ulkopuolella olevaa aluetta, milloin se on veden peittämä. Rajalla tarkoitetaan VL 1:6.1:n mukaista vesistön rajaa maata vastaan. Koska tätä rajaa vastaava on VL 12:18:n ja VA 82 §:n mukaisesti määrätty vesistön raja maata vastaan, niin VL 1:6.2:ssa rajalla käsitetään myös VL 12:18:n ja VA 82 §:n mukaisesti määrättyä vesistön rajaa maata vastaan. VL 1:1.2:n mukaisen vesistön ulkopuolella oleva tulva-alue on VL 1:6.2:n mukainen vain, jos se on vesistön jatkeena sijaitseva veden peittämä alue.

> Eduskunta hyväksyi VL 1:6.2:n kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 1:6.2:n mukaisena.[99] Hallitus oli perustellut lainkohtaehdotustaan: "Oikeudellisesti katsoen mainitunlainen alue tällöin on veden peittämää maata, tulva-aluetta. Kun yleiskäytön kannalta on mahdotonta vaatia vesialueen ja maan välisen rajan tarkkaa noudattamista, ehdotetaan säädettäväksi, että mitä laissa on sanottu jokaiselle kuuluvasta vallasta kulkea ja uittaa puutavaraa vesistössä sekä harjoittaa muuta yleiskäyttöä, koskee myös edellä mainitun rajan ulkopuolella olevaa aluetta, milloin se on veden peittämä."[100]
>
> Lainauksessa mainitunlainen alue on keskivedenkorkeuden mukaisen rantaviivan ulkopuolella oleva veden peittämä alue.[101]

Käytän ilmausta **vesistön jatkeena oleva tulva-alue** VL 1:6.2:n mukaisesta vesistön ulkopuolella olevasta tulva-alueesta. Tämä ei ole VL 1:1.2:n mukaista vesistöä, VL 1:3:n mukaista merta (ks. jäljempänä kohta 4.2.3) eikä pientä vettä (ks. jäljempänä kohta 4.2.5). Vesistön jatkeena oleva tulva-alue ei ole VL 1:1.1:n mukainen vesialue eikä mukaista vesialuetta. Se maa-alueena on vain tilapäisesti veden peittämä.[102] VL 1:6.1, VL 12:18 ja VA 82 § soveltuvat vain vesialueen ja maan välisen rajan määräämiseen. Täten ne eivät sovellu, kun määrätään vesistön jatkeena olevan tulva-alueen ja maan välinen raja. Se on tulva-alueen veden ja maan todellinen raja luonnossa.[103]

Yllä tarkasteltujen hallituksen perustelujen valossa VL 1:6.2 sallii vesistön

---

[99] *HE 64/1959* s. 40 verrattuna VL 1:6.2.

[100] *HE 64/1959* s. 4.

[101] Mts. 4.

[102] Ks. hallituksen vesilakiehdotuksen 1:1 ja sen perustelu, jossa tulva-aluetta ei pidetty vesialueena, edellä kohta 4.2.1.

[103] Ks. *Manner, LM 1964* s. 935—936.

jatkeena olevalla tulva-alueella vain sellaisen uiton, jolta on mahdotonta vaatia VL 1:1.2:n mukaisen vesistön ja vesistön jatkeena olevan tulva-alueen välisen rajan tarkkaa noudattamista.[104] Ei liene mahdotonta noudattaa tarkasti VL 1:1.2:n mukaisen vesistön ja vesistön jatkeena olevan tulva-alueen välistä rajaa uitettaessa uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan nojalla. Nimittäin luvassa on määrätty siitä, kuka, missä, milloin ja miten saa uittaa. Sitä paitsi VO myöntäessään uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tahi kuorimattoman puutavaran uittoluvan tarvittaessa ratkaisee VL 1:1.2:n mukaisen vesistön ja vesistön jatkeena olevan tulva-alueen välisen rajan. VL 1:6.2:n mukainen kulkeminen ja muu yleiskäyttö lukuun ottamatta uittoa on sallittua välittömästi lain nojalla.[105] Täten uitollakin VL 1:6.2:ssa tarkoitettaisiin vain välittömästi lain nojalla sallittua uittoa. Ei uuden väliaikaisen uittoluvan a:n eikä uuden väliaikaisen uittoluvan b:n mukainen uitto ole VL 1:6.2:n mukainen jokaiselle kuuluva valta uittaa. Ei uuden väliaikaisen uittoluvan a:n eikä uuden väliaikaisen uittoluvan b:n nojalla jokaisella ole oikeutta uittaa. Ks. jäljempänä kohta 5.8.2. Uuden varsinaisen uittoluvan mukainen uitto ei ole aina VL 1:6.2:n mukainen jokaiselle kuuluva valta uittaa. Jokaisella ei ole aina oikeutta uittaa uuden varsinaisen uittoluvan nojalla. Ks. tuonnempana kohta 5.9.2. Kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukainen uitto ei ole VL 1:6.2:n mukainen jokaiselle kuuluva valta uittaa. Jokaisella ei ole oikeutta uittaa kuorimattoman puutavaran uittoluvan nojalla. Ks. jäljempänä kohta 5.11.2. Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan ja kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukainen uitto on yleiskäyttöä. Ks. tuonnempana kohta 5.12.2.2. Ei saa uittaa VL 1:6.2:n nojalla vesistön jatkeena olevalla tulva-alueella, joka on viljelysmaata tai muuta erityiseen käyttöön otettua aluetta, jos uittaminen ilman kohtuutonta vaikeutumista muutenkin käy päinsä, VL 5:3.3. Vanhassa uittosäännössä saatiin antaa säädetyin edellytyksin määräyksiä uitosta vesistön jatkeena olevalla tulva-alueella, VL 1:6.2 ja 5:8.2. Määräyksillä ei saanut sallia VL 5:3.3:n mukaista kiellettyä uittoa.[106] Uudessa uittosäännössä saadaan antaa säädetyin edellytyksin määräyksiä uitosta vesistön jatkeena olevalla tulva-alueella, VL 1:6.2 ja 5:8.2. Määräyksillä ei saa sallia VL 5:3.3:n mukaista kiellettyä uittoa.[107] Vesistön jatkeena olevan tulva-alueen omistajan tai haltijan oikeudet ja edut ovat turvatut, vaikkei uitto olisi uuden väliaikaisen

[104] Vrt. *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 304—305.

[105] Ks. VL 1:24—29, VL (467/87) 1:30.1—2, VL 1:30.3 ja VL 1:31, joiden otsakkeena on "Yleiskäyttö ja muut toisen alueeseen kohdistuvat oikeudet.".

[106] Ks. VL 5:12:n ensimmäinen virke.

[107] Ks. edellinen alaviite.

uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista vesistön jatkeena olevalla tulva-alueella. Jos uitto olisi uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista vesistön jatkeena olevalla tulva-alueella, tämä saattaisi olla vedetöntä maa-aluetta jo ennen kuin olisi päätetty siitä, onko lupa tai luvat myönnettävä.

> Ei vanhaa väliaikaista uittolupaa a:ta eikä vanhaa väliaikaista uittolupaa b:tä saanut myöntää vesistön jatkeena olevalle tulva-alueelle. Vanhaa varsinaista uittolupaa ei saanut myöntää sinne. Vanha uittosääntö saatiin vahvistaa sinne, jos säädetyt edellytykset täyttyivät.

Uitto ei ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista vesistön jatkeena olevalla tulva-alueella. Uusi uittosääntö saadaan vahvistaa sinne säädetyin edellytyksin.

4.2.3 Meri

> Vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b saatiin myöntää mereen säädetyin edellytyksin, VL 1:3, 5:35 ja 5:37.1. Vanha varsinainen uittolupa saatiin myöntää tai vanha uittosääntö saatiin vahvistaa mereen säädetyin edellytyksin, VL 1:3 ja 5:8.1—2.

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n varaista meressä, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:35.1. Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan b:n varaista meressä, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1.

Uitto voi olla uuden varsinaisen uittoluvan varaista meressä, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:8.1.

Uusi uittosääntö saadaan vahvistaa mereen säädetyin edellytyksin, VL 1:3 ja 5:8.2.

Uitto voi olla kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista meressä, VL 1:3 ja 5:96.2.

Edellä esitetyssä meri sijaitsee yksinomaan Suomessa.[108] VL 1:3:n ja 21:13:n mukaan tämän lain ja sen muutosten voimassa olevia säännöksiä on sovellettava myös valtakunnanrajalla olevaan mereen, mikäli vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella muuta ei ole säädetty. Mainitut lainkohdat eivät ole

[108] Ks. *Manner, Vesien pilaaminen* s. 4 ja 8, *Manner, Systematiikkaa* s. 60—61, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 106, *LTK 1980:2* s. 186 ja *Lahtinen* s. 24 ja 34. Vrt. *Tulokas* s. 88 ja 94.

kuitenkaan voimassa vieraan valtion alueella, joka on valtakunnanrajalla olevaa merta. Kymen läänin alueella olevat aluevedet kuuluvat ISVO:n toimialueeseen, ks. VTA 2.1 § ja 3 §. Uudenmaan läänin, Ahvenanmaan maakunnan, Turun ja Porin läänin sekä Vaasan läänin alueella olevat aluevedet kuuluvat LSVO:n toimialueeseen, ks. VTA (150/64) 2.2 § ja VTA 3 §. Oulun ja Lapin läänien alueella olevat aluevedet kuuluvat PSVO:n toimialueeseen, ks. VTA 2.3 § ja 3 §.

Suomen aluevedet käsittävät valtakunnan maa-alueeseen välittömästi liittyvän meren osan, AluevesirajaL (781/69) 1.1 §. Aluevedet jakaantuvat *sisäisiin aluevesiin* ja *ulkoisiin aluevesiin* eli *aluemereen*, AluevesirajaL 2 §.

Sisäisillä aluevesillä tarkoitetaan aluevesien sitä osaa, jota rajoittavat maan puolella rantaviiva ja jokien suut sekä meren puolella ulkorajana murtoviiva, jonka *kulma-* eli *peruspisteet* sijaitsevat uloimmilla maastokohdilla, joko mantereella, saarilla, luodoilla tai kareilla, AluevesirajaL 3 §. Rantaviiva käsittää luonnossa olevan rantaviivan.

> Eduskunta hyväksyi AluevesirajaL 3 §:n kieliasultaan hallituksen ehdotuksen Laiksi Suomen aluevesien rajoista 3 §:n mukaisena.[109] Hallitus oli perustellut pykäläehdotustaan: merenpinnan korkeuden ajoittaisista vaihteluista johtuu, että rantaviiva siirtyy edestakaisin.[110]

Peruspisteet on valittu seuraavasti. AluevesirajaL (144/65) 4.1,1 §:n mukaan peruspisteet ovat tämän lain voimaantulovuotta[111] välittömästi edeltäneenä kymmenvuotiskautena suoritettujen vedenkorkeusmittausten perusteella lasketun keskivedenkorkeuden mukaisen tason yläpuolella, kuitenkin niin, että tämän tason alapuolellakin oleva ainakin ajoittain näkyvissä oleva piste voidaan ottaa peruspisteeksi, jos sille on rakennettu majakka tai muu pysyvästi merenpinnan yläpuolella oleva laite.[112] Mitä tässä tarkoitetaan keskivedenkorkeudella?

> Eduskunta hyväksyi AluevesirajaL (144/65) 4.1,1 §:n kieliasultaan hallituksen ehdotuksen Laiksi Suomen aluevesien rajoista annetun lain muuttamisesta 4.1,1 §:n mukaisena.[113] Hallitus oli perustellut lainkohta-

[109] *HE 7/1956* s. 4 verrattuna AluevesirajaL 3 §.

[110] Ks. *HE 7/1956* s. 1—2. Tuorin mukaan sisäisten aluevesien sisärajan muodostavat mantereen rantaviiva ja jokien suut, *Tuori H.* s. 1.

[111] Tämän lain voimaantulovuosi oli AluevesirajaL:n (144/65) voimaantulovuosi 1965. Tämä käy ilmi AluevesirajaA 1 §:stä. 5. 3. 1965 annetussa AluevesirajaL:ssa (144/65) ei ole määräystä lain voimaantuloajankohdasta. AluevesirajaL (144/65) lienee tullut voimaan sinä päivänä, jolloin se julkaistiin SA:ssa eli 11. 3. 1965. Toinen tulkintavaihtoehto on, että tässä alaviitteessä ensiksi sanomani tämän lain voimaantulovuosi oli AluevesirajaL:n voimaantulovuosi 1956. 18. 8. 1956 annettu AluevesirajaL ei sisällä määräystä lain voimaantuloajankohdasta. Se lienee tullut voimaan sinä päivänä, kun se julkaistiin SA:ssa eli 24. 8. 1956.

[112] Tämä lainmuutos aiheutui ALY 4.3 art:sta, ks. *HE 92/1964* s. 1.

[113] *HE 92/1964* s. 1—2 verrattuna AluevesirajaL (144/65) 4.1,1 §.

ehdotustaan: "On sen vuoksi asianmukaista, että peruspisteiksi määrätään pisteitä, jotka ovat vedenkorkeusmittausten perusteella lasketun keskivedenkorkeuden mukaisen tason yläpuolella, varsinkin kun keskivedenkorkeuden mukainen rantaviiva on vesilain mukaan maa- ja vesialueen rajana myös merialueella."[114]

Täten AluevesirajaL (144/65) 4.1,1 §:n mukainen keskivedenkorkeus olisi määrätty VL 1:6.1:n mukaisesti ottamalla huomioon vedenkorkeusmittaukset kymmeneltä vuodelta. Peruspisteiden etäisyys toisistaan on enintään aluemeren kaksinkertainen leveys, AluevesirajaL (144/65) 4.1,2 §. Jäljempänä olevasta esityksestä käy ilmi, että aluemeren leveys on neljä meripeninkulmaa lukuun ottamatta Bogskärin luotoryhmää, jolla on vain kolme meripeninkulmaa leveä aluemeri. Jos jollakin kohtaa on mahdollista valita peruspisteet kahdella tai useammalla tavalla, on noudatettava sitä vaihtoehtoa, jonka mukaan sisäiset aluevedet tulevat mahdollisimman laajoiksi, AluevesirajaL (144/65) 4.1,3 §.[115] Pohjanlahdella Tornion saaristossa Suomen puolella olevaa viimeistä peruspistettä seuraava peruspiste on Ruotsin puolella, AluevesirajaL (781/69) 7.4 §.[116]

Aluemeri on sisäisiin aluevesiin välittömästi liittyvä vyöhyke, jonka *ulkoraja* eli *kansainvälinen aluevesiraja* on neljän meripeninkulman eli 7408 m:n etäisyydellä sisäisten aluevesien ulkorajasta, mikäli AluevesirajaL:n ja sen muutosten voimassa olevissa lainkohdissa ei toisin säädetä, AluevesirajaL 5 §. Kansainvälinen aluevesiraja on aluevesien ulkorajana AluevesirajaL (332/66) 7.1 §:ssä, AluevesirajaL (144/65) 7.2 §:ssä ja AluevesirajaL (781/69) 7.3—4 §:ssä säädetyin poikkeuksin, AluevesirajaL (781/69) 1.1 §:n viimeinen virke.[117]

---

[114] *HE 92/1964* s. 1.

[115] Peruspisteiksi on valittava jokaisen kysymykseen tulevan maastokohdan uloin kohta. Ks. *HE 7/1956* s. 2.

[116] Peruspisteet tarkistetaan kolmenkymmenen vuoden väliajoin, AluevesirajaL (144/65) 4.2 §. AluevesirajaL (144/65) 8 §:n mukaisesti AluevesirajaA 1 §:ssä luetellaan sisäisten aluevesien ulkorajan peruspisteiden täsmällinen sijainti kolmikymmenvuotiskautena 1965—1994. Peruspisteet tarkistetaan kolmenkymmenen vuoden väliajoin sen johdosta, että maan kohoamisen takia ilmaantuu vuosien kuluessa sellaisia uusia maastokohtia, jotka täyttävät sisäisten aluevesien ulkorajan peruspisteitä koskevat ehdot. *HE 7/1956* s. 2. Kolmenkymmenen vuoden kuluessa maa ehtii kohota Suomenlahden itäosassa noin 9 cm, Saaristomerellä noin 18 cm ja Perämerellä noin 24 cm. *HE 7/1956* s. 2. Ks. *KM 1950:72* s. 27—28 ja *KM 1956:1:n* Liitteenä V oleva Heikki Tuorin laatima P.M. vedenkorkeutta koskevista seikoista.

[117] Mitä mittausmenetelmää on käytetty, kun on määrätty aluemeren ulkoraja? Hallituksen mielestä tavallisimmat menetelmät olivat *kaarimenetelmä* ja *murtoviivamenetelmä*. *HE 7/1956* s. 3. Hallitus määritteli kaarimenetelmän: aluemeren ulkoraja muodostuu ympyränkaarista, joiden keskipisteinä on uloimmista maastokohdista valitut peruspisteet ja säteinä aluemeren leveys. Hallitus määritteli murtoviivamenetelmän: Aluemeren ulkoraja kulkee aluemeren leveyden etäisyydellä sisäisten aluevesien ulkorajasta. Se on näin ollen sisäisten aluevesien ulkorajan kanssa samansuuntaisesti kulkeva murtoviiva paitsi niissä kohdissa, joissa sisäisten aluevesien ulkoraja muodostaa kulman ulospäin. Tällaisessa kohdassa aluemeren ulkoraja on peruspiste keskipisteenä ja aluemeren leveys säteenä piirretty ympyränkaari, johon murtoviivaraja kummallakin puolen

Pariisin rauhansopimuksessa (ks. 1—2 art.) määrätty Suomen ja Neuvostoliiton välinen meriraja rajoittaa Suomenlahdella Virolahden saaristossa aluevesien ulkorajaa Neuvostoliittoa vastaan, AluevesirajaL (781/69) 1.1 §:n ensimmäinen virke.[118] Merirajasopimuksessa (ks. 1—4 art.) määrätty Suomen ja Neuvostoliiton välinen meriraja rajoittaa Suomenlahdella Haapasaaren saariston kohdalla aluevesien ulkorajaa Neuvostoliittoa vastaan, AluevesirajaL (781/69) 1.1 §:n ensimmäinen virke.[119] Suomen itäisen merirajan läntisestä päätepisteestä aluemeren ulkoraja kulkee suorana linjana länteen Pariisin rauhansopimuksessa (ks. 1—2 art.) määrätyn, Suomen aluemerta rajoittavan rajan itäiseen päätepisteeseen, missä se yhtyy tähän rajaan, AluevesirajaL (332/66) 7.1 §.[120] Suomen aluemerta rajoittavan rajan läntisestä päätepisteestä aluemeren ulkoraja kulkee kohtisuoraan AluevesirajaL 5 §:n mukaista ulkorajaa vastaan, kunnes se yhtyy ulkorajaan, AluevesirajaL (144/65) 7.2 §.[121]

Topografisessa rajanselityksessä määrätty raja, sellaisena kuin se sisältyy LNS:sään (ks. 2 art.), rajoittaa Ahvenanmerellä Flötjanin saaren lounaispuolella AluevesirajaL 5 §:n mukaista aluemerta, AluevesirajaL (781/69) 7.3 §.[122] Topografisessa rajanselityksessä määrätty Suomen ja Ruotsin välinen meriraja, sellaisena kuin se sisältyy LNS:sään (ks. 2 art.), on Ahvenanmerellä Märketin luodon etelä- ja pohjoispuolella aluevesien ulkorajana Ruotsia vastaan, AluevesirajaL (781/69) 1.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke.[123] Topografisen rajanselityksen mukaan rajantarkistuksessa vuosina 1956—1957 määrätty Suomen ja Ruotsin välinen meriraja on Perämerellä Tornion saaristossa aluevesien ulkora-

---

yhtyy tangenttina. *HE 7/1956* s. 3. Ks. *KM 1950:72* s. 16—20 ja Liite I. On noudatettu murtoviivamenetelmää, kun on määrätty AluevesirajaL 5 §:n mukainen aluemeren ulkoraja. Eduskunta hyväksyi AluevesirajaL 5 §:n kieliasultaan hallituksen ehdotuksen Laiksi Suomen aluevesien rajoista 5 §:n mukaisena. *HE 7/1956* s. 4—5 verrattuna AluevesirajaL 5 §. Hallitus oli todennut, että pykäläehdotuksessa oli aluemeren ulkorajaa määriteltäessä omaksuttu murtoviivamenetelmä. Mts. 3. Ks. miksi hallitus oli hyväksynyt murtoviivamenetelmän, mts. 3. Ks. myös *Castrén* s. 94—95 ja *Tuori H.* s. 2.

[118] Lakitekstissä on virheellisesti Vironlahden.

[119] Ks. *HE 180/1965* s. 2.

[120] Ks. *Tuori H.* s. 4.

[121] Lainsäätäjä halusi aluemeren ulkorajan AluevesirajaL 5 §:ssä säädetystä leveydestä poiketen kulkevan Suomen aluemerta rajoittavan rajan läntisen päätepisteen kautta. Eduskunta hyväksyi AluevesirajaL (144/65) 7.2 §:n kieliasultaan ulkoasiainvaliokunnan kannattaman hallituksen ehdotuksen Laiksi Suomen aluevesien rajoista annetun lain muuttamisesta 7.2 §:n mukaisena, *HE 92/1964* s. 1—2 ja *UVM 17/1964* s. 1—2 verrattuna AluevesirajaL (144/65) 7.2 §. Ks. lainkohtaehdotuksen perustelut, *UVM 17/1964* s. 1. Ks. myös Rajajärjestyssopimus (SASopS 60/1969) 1.1 art.

[122] Ks. *Tuori H.* s. 4. Topografinen rajanselitys seikkaperäisti Haminan rauhansopimuksen (ks. V art.) ja Rajanjärjestelysopimuksen (ks. I ja VI art.) määräykset aluevesien ulkorajasta Ruotsia vastaan Ahvenanmerellä Flötjanin saaren lounaispuolella.

[123] Ks. *KM 1956:1* s. 4 ja Liite III sekä *HE 89/1969* s. 1. Topografinen rajanselitys yksilöi Haminan rauhansopimuksen (ks. V art.) ja Rajanjärjestelysopimuksen (ks. I ja VI art.) määräykset aluevesien ulkorajasta Ruotsia vastaan Ahvenanmerellä Märketin luodon etelä- ja pohjoispuolella.

ja Ruotsia vastaan, AluevesirajaL (781/69) 1.1 §:n ensimmäinen virke.[124] Tämä on vanhentunut sikäli, että tässä ei oteta huomioon Suomen ja Ruotsin välisen valtakunnanrajan viimeistä käyntiä, josta on ollut puhe edellä kohdassa 4.2.1.[125]

Kaukana merellä sijaitsevalla yksinäisellä saarella, luodolla, karilla tai niiden muodostamalla ryhmällä voi olla erilliset aluevetensä, AluevesirajaL (144/65) 1.2 §. Jos saari, luoto, kari tai niiden muodostama ryhmä sijaitsee niin kaukana merellä, että se jää AluevesirajaL 3 §:ssä ja AluevesirajaL (144/65) 4 §:ssä määrätyllä tavalla vedetyn sisäisten aluevesien ulkorajan ulkopuolelle, sillä on erilliset aluevetensä, kuitenkin siten, että aluemeren leveys on kolme meripeninkulmaa eli 5556 m, AluevesirajaL 6 §. Tämän vuoksi Bogskärin luotoryhmällä Ahvenanmeressä on erilliset aluevedet ja luotoryhmän aluemeren leveys on kolme meripeninkulmaa.[126]

Suomen aluevedet ovat VL 1:3:n mukaista merta vain siltä osin kuin ne täyttävät lainkohdan mukaiselle merelle säädetyn tunnusmerkistön. VL 1:3:n mukaista merta voi olla vain alue, joka on muutoin kuin tilapäisesti meriveden peittämä, VL 1:1.1. VL 1:3:n mukainen meri on VL 1:1.1:n mukainen vesialue.

> Eduskunta hyväksyi VL 1:3:n kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 1:3:n mukaisena.[127] Hallitus oli esittänyt, että vesialueita ovat ehdotuksen mukaan mm. meri.[128]

Keskivedenkorkeuden mukainen rantaviiva on VL 1:3:n mukaisen meren ja maan välisenä rajana, VL 1:3, 1:6.1 ja 12:18 sekä VA 82 §. Täten VL 1:3:n mukaisen meren keskivedenkorkeuden mukainen rantaviiva määrätään samalla tavoin kuin VL 1:1.2:n mukaisen vesistön keskivedenkorkeuden mukainen rantaviiva.

Rajavyöhyke on Suomen ja Neuvostoliiton väliseen valtakunnanrajaan rajoittuva määrälevyinen alue merirajan kohdalla, ks. RVL 1 § ja 11 §, RVA (43/56) 1.1 §, RVA 1.2 § ja SMp 1979 1—4,2 § sekä 5—8 §. Rajavyöhykkeellä on rajaviivaan rajoittuvalla rajakaistalla liikkuminen, oleskelu ja kaikenlaisen työn suorittaminen kielletty, jollei Suomen ja asianomaisen naapurivaltion kesken ole toisin sovittu, ks. RVL 3.1 §. Asianomainen naapurivaltio on Neuvostoliit-

[124] Topografinen rajanselitys seikkaperäisti Haminan rauhansopimuksen (ks. V art.) ja Rajanjärjestelysopimuksen (ks. I ja VI art.) määräykset aluevesien ulkorajasta Ruotsia vastaan Perämerellä Tornion saaristossa.

[125] Täten olisi paikallaan muuttaa AluevesirajaL (781/69) 1.1 §:n ensimmäistä virkettä.

[126] Ks. *HE 7/1956* s. 1 ja 3, *Castrén* s. 92 sekä *Tuori H.* s. 3. Ks. myös AluevesirajaA 2 §:n mukainen merikartta luotoryhmästä. — Sisäisten aluevesien ja aluemeren ulkorajat piirretään MKH:n toimesta tarkoitukseen soveltuviin merikarttoihin, AluevesirajaA 2.1 §. Ks. *Tuori H.* s. 10—12. — Suomen aluevesien rajat ovat sopusoinnussa ALY:n aluemeren rajoja sääntelevien 3—13 art:n kanssa.

[127] *HE 64/1959* s. 40 verrattuna VL 1:3.

[128] *HE 64/1959* s. 4.

to. Rajakaista sijaitsee Suomen ja Neuvostoliiton välisen merirajan kohdalla. Se on koko Suomen ja Neuvostoliiton välisen merirajan pituinen ja muutaman metrin levyinen.[129] Esitetty kielto ei koske rajavartiopalvelua eikä virka- ja palvelustehtävien suorittamista, ks. RVL 3.2 §. Liikkuminen ja oleskelu rajavyöhykkeellä ilman poliisiviranomaisen lupaa on viisitoista vuotta täyttäneeltä henkilöltä kielletty, RVL 5.1 §. Tästä tekee poikkeuksen VN:n jäsen, eduskunnan jäsen sekä valtion virkamies, joka virkatehtävänsä vuoksi liikkuu tai oleskelee rajavyöhykkeellä, RVL 5.2 §. Liikkumis- ja oleskelulupa voidaan peruuttaa, kun siihen on aihetta, RVL 5.3 §.

Jotta uittaja voisi uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden uittosäännön tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesti uittaa meressä, hänen on liikuttava, oleskeltava ja työskenneltävä meressä tai tämän rannassa.

Yllä tarkastellut rajoitukset rajavyöhykkeellä eivät koske puutavaran uittoa rajavyöhykkeellä merirajan kohdalla. Puutavaran uittoa sääntelevä RVA 12 § on RVL 2 §:n mukaisesti säädetty poikkeus rajavyöhykkeen rajoituksista. RVA 12 § soveltuu Suomen ja Neuvostoliiton väliseen merirajaan, RVL 11—12 §. Näin ollen puutavaran uitosta Suomen ja Neuvostoliiton väliseen merirajaan rajoittuvilla merialuetta olevilla vesialueilla on ennakolta ilmoitettava lähimmälle rajavartioviranomaiselle, RVA 12 §. Tällä on oikeus antaa ohjeita ja rajoittavia määräyksiä sen lisäksi, mitä uitosta muutoin on säädetty tai sovittu Suomen ja Neuvostoliiton kesken, RVA 12 §. Suomen ja Neuvostoliiton väliseen merirajaan rajoittuva vesialue sivuaa tätä merirajaa ja on rajavyöhykkeellä. Se on VL 1:3:n ja 21:13:n mukainen valtakunnanrajalla oleva meren osa. Uitto kuljetustoimintana on samanlaista kuin uuden varsinaisen uittoluvan mukainen uitto kuljetustoimintana. Tällaisesta uitosta kuljetustoimintana ks. jäljempänä kohta 4.5.

> Vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b saatiin myöntää säädetyin edellytyksin VL 1:3:n ja 21:13:n mukaiseen Suomen ja Neuvostoliiton välisellä valtakunnanrajalla olevaan meren osaan. Vanha varsinainen uittolupa saatiin myöntää tai vanha uittosääntö saatiin vahvistaa säädetyin edellytyksin VL 1:3:n ja 21:13:n mukaiseen Suomen ja Neuvostoliiton välisellä valtakunnanrajalla olevaan meren osaan. VL 1:3:n ja 21:13:n mukaisesti vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella ei ollut säädetty muuta.

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittolu-

[129] Ks. rajavyöhykekomitean laatiman rajavyöhykelakiehdotuksen 3.1 § ja lainkohtaehdotuksen perustelut, *KM 1947:20* s. 5—6, 9—10 ja 57—61 sekä hallituksen rajavyöhykelakiehdotuksen 3.1 § ja lainkohtaehdotuksen perustelut, *HE 3/1947* s. 2—3.

van b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista VL 1:3:n ja 21:13:n mukaisessa Suomen ja Neuvostoliiton välisellä valtakunnanrajalla olevassa meren osassa. Uusi uittosääntö saadaan vahvistaa säädetyin edellytyksin VL 1:3:n ja 21:13:n mukaiseen Suomen ja Neuvostoliiton välisellä valtakunnanrajalla olevaan meren osaan. VL 1:3:n ja 21:13:n mukaisesti vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella ei ole muuta säädetty.

> Kumotun Lauttaussopimus 1 art:n mukaan sopimus sääntели puutavaran lauttausta Suomesta Neuvostoliittoon ja päinvastoin juoksevissa vesistöissä mereen saakka. Täten se ei säännellyt lauttausta meressä.

Rajavesistösopimuksen uittoa koskevat 1.1 art., 6 art. ja 13 art. eivät sääntele uittoa meressä.[130]

> Vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b saatiin myöntää säädetyin edellytyksin Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevaan VL 1:3:n mukaiseen mereen. Vanha varsinainen uittolupa saatiin myöntää tai vanha uittosääntö saatiin vahvistaa säädetyin edellytyksin Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevaan VL 1:3:n mukaiseen mereen.

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevassa VL 1:3:n mukaisessa meressä. Uusi uittosääntö saadaan vahvistaa säädetyin edellytyksin Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevaan VL 1:3:n mukaiseen mereen.[131]

Rajavyöhykettä koskevat RVL 1—9 § ja RVL (533/76) 10 § eivät sovellu Suomen ja Ruotsin väliseen merirajaan, RVL 11 §. Uittoa sääntelevä RVA 12 § ei sovellu Suomen ja Ruotsin väliseen rajaan rajoittuvalle meren osalle. Tämän asetuskohdan soveltamisala on rajoitettu RVL 11 §:n mukaan. Nimittäin RVA 12 § on ainoastaan RVL 12 §:n mukainen tarkempi määräys lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta. Tosin RVA 12 § kirjaimellisesti tulkittuna — huomaa sanat "sovittu Suomen ja sen naapurivaltioiden kesken" — soveltuisi Suomen ja Ruotsin väliseen rajaan rajoittuvaan meren osaan. Edellä kohdassa 4.2.1 olen jo esittänyt, että monikko "naapurivaltioiden" jäi RVA 12 §:ään epähuomiossa.

> Vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b saatiin myöntää säädetyin edellytyksin VL 1:3:n ja 21:13:n mukaiseen Suomen ja Ruotsin välisellä valtakunnanrajalla olevaan meren osaan. Kuiten-

[130] Rajavesiksi katsotaan sadan metrin levyinen kaista molemmin puolin Suomen ja Neuvostoliiton välistä rajaa merenlahdilla, Rajajärjestyssopimus 11.1 art. Tämä sopimus ei koske puutavaran uittoa rajavesissä, Rajajärjestyssopimus 18 art.

[131] Ks. ÅLL, ÅLL (53/74), ÅLL (65/78) ja ÅLL (44/86).

kaan ei vanhaa väliaikaista uittolupaa a:ta eikä vanhaa väliaikaista uittolupaa b:tä saanut myöntää Uittosopimus I art:n mukaisen Tornionjoen suun ulkopuolella olevan merialueen Suomeen kuuluvaan osaan. Vanha varsinainen uittolupa saatiin myöntää tai vanha uittosääntö saatiin vahvistaa säädetyin edellytyksin VL 1:3:n ja 21:13:n mukaiseen Suomen ja Ruotsin välisellä valtakunnanrajalla olevaan meren osaan. Kuitenkaan vanhaa varsinaista uittolupaa ei saanut myöntää eikä vanhaa uittosääntöä saanut vahvistaa Uittosopimus I art:n mukaisen Tornionjoen suun ulkopuolella olevan merialueen Suomeen kuuluvaan osaan.

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista VL 1:3:n ja 21:13:n mukaisessa Suomen ja Ruotsin välisellä valtakunnanrajalla olevassa meren osassa. Kuitenkaan uitto ei ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista Uittosopimus I art:n mukaisen Tornionjoen suun ulkopuolella olevan merialueen Suomeen kuuluvassa osassa. Uusi uittosääntö saadaan vahvistaa säädetyin edellytyksin VL 1:3:n ja 21:13:n mukaiseen Suomen ja Ruotsin välisellä valtakunnanrajalla olevaan meren osaan. Kuitenkaan uutta uittosääntöä ei saa vahvistaa Uittosopimus I art:n mukaisen Tornionjoen suun ulkopuolella olevan merialueen Suomeen kuuluvaan osaan.[132]

Missä sijaitsee Uittosopimus I art:n mukaisen Tornionjoen suun ulkopuolella olevan merialueen Suomeen kuuluva osa? Tähän kysymykseen saadaan valaistusta valmistelutöistä.

Tämä artikla laadittiin Tornion ja Muonion rajajokien uittosopimuskomitean laatiman Ehdotuksen sopimukseksi Suomen Tasavallan ja Ruotsin Kuningaskunnan kesken uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa I art:n pohjalta. Tämä artiklaehdotus kuului:

"Uitto Tornion ja Muonion rajajoissa sekä Tornionjoen suun ulkopuolella olevalla uittoväyläksi nykyään tai vastedes määrätyllä merialueella on sallittu kummallekin sopimusvaltiolle samoin kuin luonnollisille ja oikeushenkilöille näissä valtioissa oheisten sääntöjen määräysten mukaisesti."[133]

Täten artiklaehdotuksen soveltamisala ja Uittosopimus I art:n soveltamisala ovat artiklaehdotuksen ja artiklan kieliasun perusteella yhtenevät Tornionjoen suun ulkopuolella olevalla merialueella. Samainen komitea perusteli artiklaehdotustaan: "Ehdotuksen I artiklaan on nyt lisätty myöskin jokisuun ulkopuolella oleva merialue. Tämän nykyiset rajat on mää-

[132] Ks. VL 21:13 ja 22:12, Uittosopimus, Uittoväyläsäännöt, näihin tehty lisäys (SASopS 27/1964 ja SÖ 1964:28), Uittolisäsopimus sekä tämän liite.

[133] *KM 1947:24* s. 1.

rätty lääninhallitusten v. 1934 antamassa päätöksessä ja huomioon ottaen läheiset suomen- ja ruotsinpuoleiset uittoväylät."[134] Lääninhallitukset ovat yhtä kuin Norrbottenin ja Lapin läänien LH:t.[135]

Lainauksessa mainittu päätös on seuraava. **Oulun läänin maaherra ja Norrbottenin läänin LH 27. 4. 1934** antamallaan yhteisellä päätöksellä määräsivät seuraavien rajojen sisällä olevan alueen yleiseksi uittoväyläksi Tornionjoen suun ulkopuolella olevassa saaristossa Suomen puolella:

"Tornionjoen suusta pitkin valtakunnan rajaa etelään pisteeseen, joka on noin 400 metriä Röytän satamasta etelään, edelleen itää kohti Sellön eteläkärkeen, siitä Kuusiluodonleton eteläiseen niemeen ja Pajukarin itäiseen niemeen, Laivaniemen Röytän eteläkärkeen, tämän saaren pohjoispäästä Marjaluodon eteläisimpään niemeen ja Suomen mantereen lähimpään niemeen sekä siitä mantereen rantaa Tornionjoen suulle."

Tämä päätös on annettu Uittoselityskirjan liitteenä olevan Säännöt metsäntuotteiden uittamisesta Tornion ja Muonion rajajoissa 1 ja 9 §:n perusteella. Tosin tämä ei käy ilmi päätöksestä. Päätös ei kumoutunut, vaikka sanotut pykälät kumottiin, Uittosopimus I art. ja Uittoväyläsäännöt 1 §.

Suomalais-ruotsalainen lohenkalastuskomitea (den finsk-svenska laxfiskekommissionen) kirjoittaa: "Den 27 april 1934 utsträcktes flottleden att omfatta i stort sett skärgårdsområdena inom svenska och finska Nedertorneå socknar."[136]

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomitea toteaa, että Suomen ja Ruotsin Alatornion pitäjissä on ollut yleinen uittoväylä vuodesta 1934.[137]

Ainakin yllä tarkastellun Oulun läänin maaherran ja Norrbottenin läänin LH:n 27. 4. 1934 antamallaan yhteisellä päätöksellä yleiseksi uittoväyläksi määräämä merialue Suomen puolella on Uittosopimus I art:n mukaista Tornionjoen suun ulkopuolella olevaa Suomeen kuuluvaa merialuetta.[138]

Rajajokisopimusta sovelletaan mereen vain siihen osaan Pohjanlahtea, joka on Suomen ja Ruotsin Alatornion kuntien alueilla, Rajajokisopimus 1 luvun 1 art:n 1 momentti. Suomen Alatornion kunnan alue tarkoittaa

[134] Mts. 41.

[135] Mts. 40.

[136] *NU 1963:2* s. 66. Ks. *JU 1964:A 6*,s. 1, 8 ja 30.

[137] *NU 1968:17* s. 96. Sama komitea väittää, että Uittosopimus ja Uittoväyläsäännöt eivät ilmaise, millä alueella meressä Tornionjoen suun edustalla yhteisiä määräyksiä on sovellettava. Mts. 163. Komitea tarkoittaa yhteisillä määräyksillä Uittosopimusta ja Uittoväyläsääntöjä.

[138] Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomitean laatiman Ehdotuksen sopimukseksi Suomen ja Ruotsin välillä rajavesistöistä uittoa koskevat määräykset olisivat soveltuneet mereen vain Suomen ja Ruotsin puoleisissa Alatornion kunnissa olevaan Pohjanlahden osaan. Ks. ehdotuksen 1 luvun 1 art:n 2 momentti ja 6 luvun 1 art:n 1 momentti, *NU 1968:17* s. 7 ja 29. Kuitenkaan ehdotuksen erillis- ja kotitarveuittoa koskevat määräykset eivät olisi soveltuneet merialueella, ks. ehdotuksen 6 luvun 1 art:n 3 momentti, mts. 29. Merialueen ja jokialueen välisestä rajasta ks. ehdotuksen 5 luvun 1 art:n 2 momentti ja 6 luvun 1 art:n 3 momentti, mts. 23 ja 29.

entisen Alatornion kunnan aluetta. Nimittäin 1. 1. 1973 Alatornion kunta lakkasi olemasta ja sen alue siirtyi Tornion kaupunkiin, VNp 1972.

PSVO 15. 10. 1973 antamallaan päätöksellä MH:n hakemuksesta VL 2:3:n, 5:1:n, 5:2.3:n, 5:8.1—2:n, 5:11:n, 5:13:n, 5:18:n, 5:22—23:n, 5:26:n ja 5:29:n nojalla vahvisti Tornionjoen suun ja Oulunsalon väliselle merenrannikolle Perämeren merenrannikon uittosäännön. Uittosäännön 1 §:n mukaan tämä uittosääntö koski puutavaran hinausta Tornionjoen suun ja Oulunsalon välisellä Perämeren rannikkomerellä.

Uittosääntö vahvistettiin Tornionjoen suun ulkopuolella ja Tornionjoen suussa pääpiirteissään merikorttiin merkittyä julkista kulkuväylää pitkin Pukulmin saaren pohjoispään korkeudelle saakka. Täten uittosääntö vahvistettiin osittain myös Ruotsissa sijaitsevaan merialueeseen. Uittosäännön 8 §:stä käy ilmi, että uittosääntö vahvistettiin mm. Tornionjoen suulla olevaan vesialueeseen Laiskan- ja Hellälänlahdessa, Hellälänniemen alapäässä, Pukulmin saaren ja Leppäkarin rannassa. Uittosäännön 8 §:stä käy ilmi virheellisesti, että tämä vesialue oli aikaisemmin uittosäännössä lunastettu omistusoikeudella valtiolle. Hakemukseen liitetystä lauttaussäännöstä käy ilmi, että vesialueeseen oli myönnetty lauttaussäännössä vain pysyvä käyttöoikeus. Uittosäännön 2 §:n mukaan uitto toimitettiin yksityisesti kunkin puutavaran omistajan toimesta.

KHO 9. 1. 1975 antamallaan päätöksellä, **KHO 1975 A II 89**, pysytti uittosäännön, paitsi että se VH:n valituksesta muutti hinausväylän kunnossapitäjää koskevan uittosäännön 10 §:n kuulumaan toisin.

Uittosääntö, siltä osin kuin se vahvistettiin Ruotsissa sijaitsevaan merialueeseen, on lakiin perustumaton ja mitätön. Ne säännökset, joiden nojalla uittosääntö vahvistettiin, eivät olleet voimassa tällä alueella. Uittosääntö, siltä osin kuin se vahvistettiin Uittosopimus I art:n mukaisen Tornionjoen suun ja Tornionjoen suun ulkopuolella olevan merialueen sisäpuolelle, on lakiin perustumaton ja mitätön, VL 1:3, 21:13 ja 22:12, Uittosopimus, Uittoväyläsäännöt, näihin tehty lisäys (SASopS 27/1964 ja SÖ 1964:28), Uittolisäsopimus sekä tämän liite. Nämä lainkohdat ja sopimukset jäivät huomiotta päätöksenteossa PSVO:ssa ja KHO:ssa.

Suomen aluevedet Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolella ovat, siltä osin kuin ne ovat kylänrajain ulkopuolella, yleisiä vesialueita, YleisvesiL 1 §.[139]

> Oletetaan, että yleinen vesialue oli VL 1:3:n mukaista merta. Sinne saatiin myöntää säädetyin edellytyksin vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b. Sinne saatiin myöntää vanha varsinainen uittolupa tai vahvistaa vanha uittosääntö säädetyin edellytyksin.

Oletetaan, että yleinen vesialue on VL 1:3:n mukaista merta. Siellä uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista. Yleis-

[139] Ks. kylänrajain sijainnista VälirajaL 2—4.1 §.

tä vesialuetta olevaan VL 1:3:n mukaisen meren osaan saadaan vahvistaa uusi uittosääntö säädetyin edellytyksin.[140]

Ahvenanmaan maakunnassa kylänrajan ulkopuolella sijaitseva aluevesi on yleistä vesialuetta, AYleisvesiL 1 §.[141]

> Oletetaan, että Ahvenanmaan maakunnassa sijaitseva yleinen vesialue oli VL 1:3:n mukaista merta. Sinne saatiin myöntää säädetyin edellytyksin vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b. Sinne saatiin myöntää vanha varsinainen uittolupa tai vahvistaa vanha uittosääntö säädetyin edellytyksin.

Oletetaan, että Ahvenanmaan maakunnassa sijaitseva yleinen vesialue on VL 1:3:n mukaista merta. Tässä uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista. Samanlaiseen meren osaan saadaan vahvistaa säädetyin edellytyksin uusi uittosääntö. AYleisvesiL 3 §:n mukaan tämä laki ei aiheuta muutosta siihen, mitä erikseen on säädetty tai muutoin voimassa oikeudesta harjoittaa yleisellä vesialueella liikennettä, uittoa tai muuta yleiskäyttöä.[142]

> Ei vanhaa väliaikaista uittolupaa a:ta eikä vanhaa väliaikaista uittolupaa b:tä saanut myöntää vieraan valtion alueveteen tai aavaan mereen. Vanhaa varsinaista uittolupaa ei saanut myöntää eikä vanhaa uittosääntöä saanut vahvistaa vieraan valtion alueveteen tai aavaan mereen.

Uitto ei ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista vieraan valtion aluevedessä tai aavassa meressä. Uutta uittosääntöä ei saa vahvistaa vieraan valtion alueveteen eikä aavaan mereen. Aavaa merta ovat kaikki ne meren osat, jotka eivät kuulu minkään valtion aluemereen tai sisäisiin aluevesiin, AMY 1 art.

4.2.4 Meren jatkeena oleva tulva-alue

Puutavaran uitosta VL 1:3:n mukaisen meren ulkopuolella Suomessa olevalla tulva-alueella säädetään VL 1:3:ssa ja 1:6.2:ssa. VL 1:3:ssa ja 1:6.2:ssa rajal-

[140] Ks. YleisvesiL 3 §.

[141] 1. 4. 1966 annettu AYleisvesiL ei sisällä säännöstä siitä, koska se tuli voimaan. Se lienee tullut voimaan sinä päivänä, jolloin se julkaistiin SA:ssa eli 4. 4. 1966. Ks. kylänrajain sijainnista VälirajaL 2—4.1 §.

[142] Ks. AYleisvesiL 5 §.

la tarkoitetaan VL 1:3:n ja 1:6.1:n mukaista meren rajaa maata vastaan. Koska tätä rajaa vastaava on VL 1:3:n, VL 12:18:n ja VA 82 §:n mukaisesti määrätty meren raja maata vastaan, niin jälkimmäinen raja on myös VL 1:3:n ja 1:6.2:n mukainen raja. VL 1:3:n mukaisen meren ulkopuolella oleva tulva-alue on VL 1:3:n ja 1:6.2:n mukainen vain, jos se on meren jatkeena sijaitseva veden peittämä alue. Tätä näkemystä perustelen niillä näkökohdilla, jotka olen esittänyt vesistön jatkeena olevan tulva-alueen vastaavasta kysymyksestä edellä kohdassa 4.2.2.

Käytän ilmausta **meren jatkeena oleva tulva-alue** VL 1:3:n ja 1:6.2:n mukaisesta meren ulkopuolella olevasta tulva-alueesta. Tämä ei ole VL 1:1.2:n mukaista vesistöä, VL 1:3:n mukaista merta eikä pientä vettä (ks. jäljempänä kohta 4.2.5). Meren jatkeena oleva tulva-alue ei ole VL 1:1.1:n mukainen vesialue eikä mukaista vesialuetta. Se maa-alueena on vain tilapäisesti veden peittämä.

> Ks. hallituksen vesilakiehdotuksen 1:1 ja sen perustelu, jossa tulva-aluetta ei pidetty vesialueena, edellä kohta 4.2.1.

VL 1:6.1, VL 12:18 ja VA 82 § soveltuvat vain vesialueen ja maan välisen rajan määräämiseen. Täten ne eivät sovellu, kun määrätään meren jatkeena olevan tulva-alueen ja maan välinen raja. Se on tulva-alueen veden ja maan todellinen raja luonnossa.

Edellä kohdassa 4.2.2 tarkasteltujen hallituksen perustelujen valossa VL 1:3 ja 1:6.2 sallivat meren jatkeena olevalla tulva-alueella vain sellaisen uiton, jolta on mahdotonta vaatia VL 1:3:n mukaisen meren ja meren jatkeena olevan tulva-alueen välisen rajan tarkkaa noudattamista. Ei liene mahdotonta noudattaa tarkasti VL 1:3:n mukaisen meren ja meren jatkeena olevan tulva-alueen välistä rajaa uitettaessa uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan nojalla. Nimittäin luvassa on määrätty siitä, kuka, missä, milloin ja miten saa uittaa. Sitä paitsi VO myöntäessään uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan tarvittaessa ratkaisee VL 1:3:n mukaisen meren ja meren jatkeena olevan tulva-alueen välisen rajan. VL 1:3:n ja 1:6.2:n mukainen kulkeminen ja muu yleiskäyttö lukuun ottamatta uittoa on sallittua välittömästi lain nojalla.[143] Tämän vuoksi uitollakin VL 1:3:ssa ja 1:6.2:ssa tarkoitettaisiin vain välittömästi lain nojalla sallittua uittoa. Ei uuden väliaikaisen uittoluvan a:n eikä uuden väliaikaisen uittoluvan b:n mukainen uitto ole VL 1:3:n ja 1:6.2:n mukainen jokaiselle kuuluva valta uittaa. Ei uuden väliaikaisen uittoluvan a:n

[143] Ks. VL 1:3 ja 1:24—29, VL (467/87) 1:30.1—2 sekä VL 1:30.3 ja 1:31.

eikä uuden väliaikaisen uittoluvan b:n nojalla jokaisella ole oikeutta uittaa. Ks. jäljempänä kohta 5.8.2. Uuden varsinaisen uittoluvan mukainen uitto ei ole aina VL 1:3:n ja 1:6.2:n mukainen jokaiselle kuuluva valta uittaa. Jokaisella ei ole aina oikeutta uittaa uuden varsinaisen uittoluvan nojalla. Ks. tuonnempana kohta 5.9.2. Kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukainen uitto ei ole VL 1:3:n ja 1:6.2:n mukainen jokaiselle kuuluva valta uittaa. Jokaisella ei ole oikeutta uittaa tämän luvan nojalla. Ks. jäljempänä kohta 5.11.2. Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan ja kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukainen uitto on yleiskäyttöä. Ks. tuonnempana kohta 5.12.2.2. Ei saa uittaa VL 1:3:n ja 1:6.2:n nojalla meren jatkeena olevalla tulva-alueella, joka on viljelysmaata tai muuta erityiseen käyttöön otettua aluetta, jos uittaminen ilman kohtuutonta vaikeutumista muutenkin käy päinsä, VL 5:3.3. Vanhassa uittosäännössä saatiin antaa säädetyin edellytyksin määräyksiä uitosta meren jatkeena olevalla tulva-alueella, VL 1:3, 1:6.2 ja 5:8.2. Määräyksillä ei saanut sallia VL 5:3.3:n mukaista kiellettyä uittoa.[144] Uudessa uittosäännössä saadaan antaa säädetyin edellytyksin määräyksiä uitosta meren jatkeena olevalla tulva-alueella, VL 1:3, 1:6.2 ja 5:8.2. Määräyksillä ei saa sallia VL 5:3.3:n mukaista kiellettyä uittoa.[145] Meren jatkeena olevan tulva-alueen omistajan tai haltijan oikeudet ja edut ovat turvatut, vaikkei uitto olisi uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista meren jatkeena olevalla tulva-alueella. Jos uitto olisi uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista meren jatkeena olevalla tulva-alueella, tämä saattaisi olla vedetöntä maa-aluetta jo ennen kuin olisi päätetty siitä, onko lupa tai luvat myönnettävä.

> Ei vanhaa väliaikaista uittolupaa a:ta eikä vanhaa väliaikaista uittolupaa b:tä saanut myöntää meren jatkeena olevalle tulva-alueelle. Vanhaa varsinaista uittolupaa ei saanut myöntää sinne. Vanha uittosääntö saatiin vahvistaa sinne, jos säädetyt edellytykset täyttyivät.

Uitto ei ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista meren jatkeena olevalla tulva-alueella. Uusi uittosääntö saadaan vahvistaa sinne säädetyin edellytyksin.

---

[144] Ks. VL 5:12:n ensimmäinen virke.
[145] Ks. edellinen alaviite.

4.2.5 Pieni vesi

Ojaa, noroa ja sellaista vesiuomaa, jossa ei virtaa jatkuvasti vettä eikä runsasvetisimpänäkään aikana ole riittävästi vettä veneellä kulkua tai uiton toimittamista varten ja jota kalakaan, nahkiainenkaan tai rapukaan ei voi sanottavassa määrässä kulkea, ei pidetä vesistönä, sen osana, merenä tai sen osana, VL 1:2,1, VL 1:3 ja VL (467/87) 1:7 a.[146] Sellaiselle vesiuomalle asetettu tunnusmerkistö ei koskene ojaa eikä noroa.[147] Nykysuomessa oja on pellon, tien, vesiperäisen maan tms. liiallisen pinta- ja pohjaveden poistamiseksi tehty matalahko, kapeahko ja enemmän tai vähemmän viettävä, avoin tai peitetty uoma.[148] Nykysuomessa noro on 1) kostea notko, notkelma, painanne ja alho sekä 2) pikkupuro ja nestejuova.[149] VL 1:2,1:n mukainen noro on VL 1:5:n mukaista puroa pienempi luonnonuoma.[150] Aika, jolloin veden ei ole virrattava jatkuvasti, on sulan veden aika ja ilmeisesti vain tämä aika. Runsasvetisin aika käsittää sulan veden aikana ainakin tulva-ajan. Veneellä kulku on sitä veneellä kulkua, joka on mahdollista vähimmässä vedessä. Vene voi olla valmistettu puusta, lasikuidusta, alumiinista tai muusta aineesta. Soutuveneellä kulkeminen on yleensä mahdollista pienemmässä vedessä kuin purjeveneellä tai moottoriveneellä kulkeminen. Purjeveneellä kulkeminen vettä pitkin on mahdollista vain silloin, kun vettä on melko runsaasti, jos purjeveneessä on köli. Moottoriveneellä kulkeminen vettä pitkin moottorin voimalla on mahdollista vain, jos vettä on runsaasti. Mitä suuremmasta veneestä on kysymys, sitä enemmän on oltava yleensä vettä, jotta sitä pitkin voisi kulkea veneellä. Mitä enemmän on kuormaa veneessä, sitä enemmän on oltava vettä, jotta sitä pitkin olisi mahdollista kulkea veneellä. Kuljettaessa veneellä vettä pitkin veneessä on oltava aina-

[146] Hollo (*Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 42, av. 70) kirjoittaa: "Toisin *KM 1939:3* s. 78, missä sitä [tarkoittaa ojaa] ei näytä pidetyn vesistönä eikä ns. pienenä vesialueena." Hänen viittaamassaan lähteessä sivulla 78 ei oteta kantaa, onko oja vesistöä. Sen sijaan hänen viittaamassaan lähteessä sivulla 79 lukee: "Eikä myöskään lueta vesistöihin lähdettä ja siitä juoksevaa puroa tai *ojannetta*, jolla tarkoitetaan puroa pienempää juoksevaa vettä." (Kursivointi tässä.) Ks. *Hällfors, Lausunto* s. 6 ja *Haataja, I* s. 24—25, 208 ja 550. Hollo on saattanut katsoa ojanteen ojan synonyymiksi. *Nykysuomen sanakirjassa* s. 38 ojanne sanaa kuvataan: ojan tapainen kaivanto tai muu (vesi)uoma; (us. pienehkö) oja, puro(nen); notkelma. Ei liene perusteltua pitää ojanne sanaa oja sanan synonyyminä. Hollon tekemä päätelmä, että *KM 1939:3:ssa* ojaa ei pidetä vesistönä, on oikea. Näet tässä lähteessä s. 239 lukee mm.: "Tämä vesioikeuden ala [mm. ojitus] koskee huomattavalta osaltaan *vettä*, jota ei Suomen nykyisen lainsäädännön eikä komitean *lakiehdotuksenkaan mukaan pidetä vesistökäsitteeseen kuuluvana*." (Kursivointi tässä.)

[147] Mannerin mielestä VL 1:2:n mukaiset vedet käsittävät juoksevista vesistä ojat, jotka ovat keinotekoisia vesiuomia, ja puroa pienemmät ja sen tyyppiset vesiuomat. Hänen mukaansa niille on ominaista, ettei niissä ole virtausta kautta vuoden. Ks. *Manner, Perusteet* s. 1—2.

[148] *Nykysuomen sanakirja* s. 37.

[149] Mts. 687.

[150] Näin myös Vihervuori, *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 54, av. 36 ja s. 333, av. 14.

kin yksi ihminen. Veneellä kulku tapahtuu veden kantokykyä hyväksi käyttäen soutamalla, huopaamalla, melomalla, pohjasta työntämällä tai moottorin voimaa tai purjetta hyväksi käyttäen.[151] Uiton toimittamisella käsitetään sitä tapaa, jonka mukaisesti uitto on mahdollista vähimmässä vedessä. Puutavaran irrallaan uittaminen on mahdollista vähemmässä vedessä kuin puutavaran nipuissa uittaminen. Tarkoitan uittamisella kuljetustoimintana samaa kuin jäljempänä kohdassa 4.5 tarkoitan uittamisella kuljetustoimintana. Ratkaisevaa ei ole, kulkeeko vedessä kala, nahkiainen tai rapu tosiasiallisesti sanottavassa määrässä. Sen sijaan ratkaisevaa on, voiko kala, nahkiainen tai rapu kulkea vedessä sanottavassa määrässä. Kalalla tarkoitetaan sitä kalaa, joka voi kulkea sanottavassa määrässä vähimmässä vedessä. Sama koskee vastaavasti nahkiaista ja rapua. Vain täysikasvuinen kala, nahkiainen tai rapu tulee kysymykseen. Veden puhtaus vaikuttaa siihen, voiko kala, nahkiainen tai rapu kulkea vedessä sanottavassa määrässä. Sanottava sanan synonyymejä ovat sanomisen arvoinen, mainittava, huomattava, huomioon otettava ja erikoinen.[152]

F virka-apuhakemuksessaan LSVO:ssa vaati, että J:n tien hoitokunta velvoitettaisiin purkamaan ja poistamaan este, joka tienpenkereen rakentamisella oli aikaansaatu Pernajan kunnassa olevaan Marviken ja Storsundet nimiset merenlahdet yhdistävään Rösundin salmeen, jotta vesi voi virrata salmen läpi kuten ennen nykyisen tierummun rakentamista. F perusteli hakemustaan: Kun perustettiin tiekunta vuonna 1965, Pernajan kunnan Rösundin kylässä sijaitseviin Stadslandet ja Soinmarö nimisiin saariin kulkemista varten, F antoi Rösundin kylässä olevan Jeppas nimisen tilan RN:o 4:8 omistajana suostumuksensa siihen, että uusi tie saatiin rakentaa Rösundin salmen yli hänen omistamalleen maalle nimenomaisella ehdolla. Tämän mukaan tierumpu rakennettiin siten, että jätettiin riittävän suuri aukko salmessa tapahtuvaa veden vapaata juoksua varten. Kun tie sittemmin rakennettiin, Rösundin salmeen ei jätetty riittävän suurta aukkoa, sillä tien alle asennettiin sementtinen pyöreä ojarumpu, jonka läpimitta oli vain 80 cm ja jonka pituus oli noin 7 m. Tästä oli seurauksena, että veden virtaus salmessa estyi melkein kokonaan. Tämän vuoksi veden puhdistautumiskyky huonontui jyrkästi sekä kalojen nousu salmeen estyi kokonaan.

J:n tien hoitokunta vaati vastineessaan LSVO:ssa tätä hylkäämään virka-apuhakemuksen.

LSVO 20. 3. 1970 antamallaan päätöksellä tutki asian. Koska asiasta saadun selvityksen mukaan Pernajan kunnassa Sarvsalön ja Stadslandet saarien välillä olevaa entistä Rösundin salmea, joka rummusta huolimatta ei enää pysyvästi ollut veden peittämä ja jossa runsasvetisimpänäkään

[151] Ks. *Maankuivatuksen suunnittelu II* s. 7.

[152] *Nykysuomen sanakirja* s. 55. VälirajaL 9.2 §:stä käy ilmi puro, jota myöten kala ei voi sanottavassa määrässä kulkea. Tämän ilmauksen tulkinnasta ks. oikeustapaus **KKO 1943 II 173**. Partasen esittämä tieto tapauksen vuosikirjanumerosta on virheellinen. *Partanen* s. 168.

aikana ei ollut riittävästi vettä veneellä kulkua tai uiton toimittamista varten ja jota kalakaan ei voinut sanottavassa määrässä kulkea, ei ollut VL 1:1:n, 1:2:n ja 1:3:n mukaan pidettävä vesistönä, vaan ojaan verrattavana vesiuomana, jonka yli rakennettavaa siltaa tai rumpua voitaisiin vesilain säännösten perusteella vaatia suuremmaksi kuin minkälaiseksi J:n tien hoitokunta oli sen rakennusaikaiset olosuhteet huomioon ottaen tehnyt, ja koska tässä tapauksessa näin ollen huomioon ottamalla VL 21:3:n säännöksen edellytykset virka-avun antamiseen puuttuivat, LSVO hylkäsi F:n virka-apuhakemuksen.

F valituksessaan KHO:ssa uudisti virka-apuhakemuksensa ja vaati, että KHO kumoaisi LSVO:n päätöksen. F:n mielestä LSVO:n salmea koskeva kanta ei voinut olla oikea.

J:n tien hoitokunta vaati vastineessaan KHO:ssa tätä hylkäämään valituksen.

KHO 19. 11. 1970 antamallaan päätöksellä **t. 5320** tutki asian ja katsoi, ettei ollut esitetty syytä muuttaa valituksenalaista päätöstä, joka siis jäi pysyväksi.

Pietilän, Kaasisen ja Kotkasaaren esittämät tiedot KHO:n päätöksen sekä antamisajankohdasta että taltion numerosta ovat virheelliset.[153]

Kaksi merenlahtea yhdistänyt entinen salmi ei ollut tietenkään VL 1:1.2:n mukaisen vesistön osa. Oikea kysymyksenasettelu olisi ollut, oliko entinen salmi VL 1:2,1:n mukainen pieni vesi vai VL 1:3:n mukaisen meren osa.

Lähdettä, kaivoa, muuta vedenottamoa, vesisäiliötä tai tekolammikkoa ei pidetä vesistönä tai sen osana eikä merenä tai sen osana, VL 1:2,2 ja 1:3. Nämä ovat seisovia vesiä.[154] Paikka, jossa pohjavesi luonnollista tietä pulppuaa maan pinnalle, ja paikassa oleva vesi ovat lähde.[155] Kaivo on pohjaveteen asti ulottuva (kehystetty) vedenottokuilu tai -putki.[156] Pohjavedellä tarkoitetaan maa- tai kallioperässä olevaa vettä, VL 1:4.[157]

Pieniksi vesiksi kutsun VL 1:2,1:n mukaista ojaa, noroa ja vesiuomaa sekä VL 1:2,2:n mukaista lähdettä, kaivoa, muuta vedenottamoa, vesisäiliötä ja tekolammikkoa. Ovatko pienet vedet VL 1:1.1:n mukaisia vesialueita?

Eduskunta hyväksyi VL 1:2:n kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 1:2:n mukaisena.[158] Hallitus oli perustellut pykäläehdotustaan, että vesialueita ovat ehdotuksen mukaan mm. ns. pienet vedet.[159]

---

[153] Ks. *Pietilä, LM 1972* s. 572—573, av. 12, *Pietilä, LM 1975* s. 176—177, av. 14, *Kaasinen* s. 61, *Pietilä, Vesioikeus* s. 26 ja 263 sekä *Kotkasaari 1988* s. 15.

[154] Samoin Manner, *Manner, Perusteet* s. 2.

[155] *Nykysuomen sanakirja* s. 290.

[156] *Nykysuomen sanakirja* s. 148.

[157] Mannerin mielestä VL 1:2,2:n mukainen muu vedenottamo on joko vähän suurempi tai erikoislaatuinen vedenottojärjestely, esimerkiksi kallioporakaivo. *Manner, Perusteet* s. 2.

[158] *HE 64/1959* s. 40 verrattuna VL 1:2.

[159] *HE 64/1959* s. 4.

Täten pienet vedet ovat VL 1:1.1:n mukaisia vesialueita.[160] Pieniä vesiä voivat olla vain alueet, jotka ovat muutoin kuin tilapäisesti veden peittämät, VL 1:1.1.[161] Keskivedenkorkeuden mukainen rantaviiva on pienen veden ja maan välisenä rajana, VL 1:6.1 ja 12:18 sekä VA 82 §.[162] Tämä raja määrätään samalla tavoin kuin VL 1:1.2:n mukaisen vesistön ja maan välinen raja.

> Ei vanhaa väliaikaista uittolupaa a:ta eikä vanhaa väliaikaista uittolupaa b:tä saanut myöntää pieneen veteen. Vanhaa varsinaista uittolupaa ei saanut myöntää eikä vanhaa uittosääntöä saanut vahvistaa sinne.

Uitto ei ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista pienessä vedessä. Uutta uittosääntöä ei saa vahvistaa sinne.[163]

4.2.6 Valtaväylä

Virtaavan veden vesistöä pidetään jokena, jos siinä vuoden vähävetistä aikaa lukuun ottamatta voidaan kulkea soutamalla, mikäli koski tahi kari ei ole esteenä, VL 1:5.1:n ensimmäinen virke. Vesistö, jossa keskivirtaama on vähintään kaksi kuutiometriä sekunnissa, katsotaan kuitenkin aina joeksi, VL 1:5.1:n toinen virke.[164] Jokea vähäisempi virtaavan veden vesistö on puro, VL 1:5.2. Täten sekä joki että puro voi olla vain virtaavassa VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä. Näin ollen sekä joen että puron raja maata vastaan määrätään samalla tavoin kuin VL 1:1.2:n mukaisen vesistön raja maata vastaan. Kun päätetään, onko vesistö joki, pelkkä arvio mahdollisuudesta soutaa vesistössä riittää ilman että pitäisi mennä suorittamaan koe, voidaanko todellisuudessa siellä kulkea soutamalla. Virtaavan veden vesistö voi olla joki, vaikkei siinä todellisuudessa kuljettaisi soutamalla.[165] VL 1:5.1:n ensimmäisen virkkeen mukaan soutumahdolli-

[160] Ks. *Manner, Perusteet* s. 2.

[161] VL 1:1.1:n perusteella ei ole erotettavissa pientä vettä VL 1:1.2:n mukaisesta vesistöstä ja VL 1:3:n mukaisesta merestä.

[162] Ks. *Vihervuori, Perusteet* s. 155—156.

[163] Ks. *Kantonen* s. 175 ja *Pietilä, Vesioikeus* s. 26.

[164] *Maa- ja pohjavesisanastossa* s. 137 käytetään keskivirtaamasta merkintää MQ.

[165] Ks. *Vihervuori, Perusteet* s. 5 ja *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 54. Nykysuomessa joki on ojaa ja puroa isomman, uomassa virtaavan veden yleisnimitys. *Nykysuomen sanakirja* s. 31. Nykysuomessa puro on kapeauomainen (maantieteessä keskimäärin enintään 5 m:n levyinen) ja vesimäärältään vähäinen (myös tilapäisesti esimerkiksi tulva- tai sadevedestä syntynyt), tavallisesti nopeajuoksuinen virtaava vesi. *Nykysuomen sanakirja* s. 496. Vihervuori väittää, että puro mitä ilmeisimmin on VL:n käsitteenä keskimäärin huomattavasti suurempi uoma kuin mitä purolla yleiskielessä ymmärretään. *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 54. Ks. *Vihervuori, MM 1988* s. 119—120 ja 127—128. Tällainen väite on perusteeton. Yleiskielen puro ei ole tarkkarajainen. Ks. *Maankuivatuksen suunnittelu II* s. 8. Ks. myös jäljempänä olevaa esitystäni.

suutta vesistössä arvioidaan koko siltä ajalta, joka ei ole vuoden vähävetistä aikaa. Kuitenkaan soutumahdollisuutta ei pidä arvioida siltä ajalta, jolloin vesistö on jäässä. Vuoden vähävetinen aika käsittää siellä sulan veden aikana ne ajat, jolloin ei ole tavanomaista määrää vettä eikä tulvaa.[166]

LSVO 15. 9. 1962 antamallaan päätöksellä myönsi asutushallitukselle valtion edustajana luvan Lontilanjoki nimisen puron perkaamiseen sivuojineen Toijalan kauppalassa sekä Kylmäkosken, Sääksmäen ja Kalvolan kunnissa.

RH lausui valituksessaan KHO:ssa: Kun Lontilanjokea voitiin jo ylempääkin kuin rautatiesillan kohdalta alkaen kulkea soutamalla, vuoden vähävetistä aikaa lukuun ottamatta, oli Lontilanjokea VL 1:5:n mukaisesti pidettävä rautatiesillan kohdalla jokena eikä purona.

KHO 30. 8. 1963 antamallaan päätöksellä, **KHO 1963 A II 273**, hylkäsi RH:n näkemyksen lausumalla, että asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan Lontilanjoki oli pieneen keskivirtaamaansa nähden katsottava puroksi. KHO nojautui päätöksessään mm. VL 1:5:een.[167]

Hakijat hakivat PSVO:lta lupaa vesistön järjestelyyn Sotkamon kunnassa. Järjestelytoimenpiteisiin sisältyi muun ohella Aunojoen perkaus. Suunnitelmassa mainittiin tämän joen keskivirtaamaksi 0,56 m^3/s ja keskiylivirtaamaksi 6,4 m^3/s.

RH muistutuksessaan PSVO:ssa katsoi, ettei Aunojoki ollut puro.

PSVO 28. 7. 1971 antamassaan päätöksessä katsoi, että Aunojokea oli asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella pidettävä vesilain tarkoittamana purona.

RH lausui valituksessaan KHO:ssa: Aunojokea ei voitane pitää purona. Tosin Aunojoen keskivirtaama 0,56 m^3/s oli VL 1:5.1:n mukaista arvoa pienempi, mutta olisi otettava huomioon Aunojoen tavallista suurempi keskiylivirtaama 6,4 m^3/s. Asiakirjoissa ei esiintynyt edes väitettä, ettei Aunojokea pitkin voitaisi kulkea soutamalla.

Järjestely-yhtiö vaati vastineessaan KHO:ssa tätä hylkäämään valituksen.

KHO (presidentti, kaksi HntoN:ta ja kaksi YIN:ta) **10. 2. 1972** antamassaan päätöksessä, **KHO 1972 A II 120**, katsoi kuten PSVO:kin, että Aunojokea oli pidettävä purona. Kaksi HntoN:ta eriävässä mielipiteessään katsoivat, ettei ollut syytä muuttaa PSVO:n päätöstä.

Valmistelutöistä saadaan valaistusta siihen, mitä VL 1:5.1:n ensimmäisen virkkeen mukaisella soutamisella tarkoitetaan.

---

[166] Vrt. *Maankuivatuksen suunnittelu II* s. 7—8 ja *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 55, av. 42.

[167] Vihervuoren mielestä ylimmänasteista oikeuskäytäntöä puron ja joen välisestä rajasta ei sanottavasti ole siitäkään huolimatta, että asia voi tulla esille mitä erilaisimmissa tilanteissa. Ks. *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 55—56. Hän ei ole huomannut yllä tarkasteltua oikeustapausta.

Vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 2.1—2 § kuului:

"Juoksevan veden vesistö katsotaan joeksi, jos siinä veden keskikorkeuden aikana voidaan kulkea soutamalla, mikäli ei koski tai kari ole esteenä. Kuitenkin pidetään aina jokena juoksevan veden vesistöä, jonka keskivesimäärä on vähintään kaksi kuutiometriä sekunnissa.

Jokea vähäisempi juoksevan veden vesistö on puro."[168]

Vesioikeuslakikomitea perusteli näitä momenttiehdotuksiaan: "Ehdottaessaan 2 §:ssä joki- ja purokäsitteiden rajan määrittelemistä, komitea on pyrkinyt *pysyttämään voimassa olevan lainsäädännön ja lainkäytön kannan.* Sentähden on pantu joen erotukselle purosta ensi sijassa määrääväksi, että joki on *veneellä* kuljettava vesistö." (Kursivointi tässä.)[169]

Eduskunta hyväksyi VL 1:5:n kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 1:5:n mukaisena.[170] Hallitus oli perustellut pykäläehdotustaan, että tähän sisältyvä joen ja puron välistä rajaa koskeva määritelmä "vastaa meillä *vanhastaan sovellettua periaatetta*, jonka mukaan joeksi katsotaan sellainen virtaava vesistö, jossa on mahdollista liikkua soutamalla." (Kursivointi tässä.)[171] Vanhastaan sovellettua periaatetta ei tuoda julki kuitenkaan VOL I:1.1—2:ssa, joissa säädettiin:

"Kymissä, virrassa ja joessa sekä väyläsalmessa on valtaväylä jätettävä auki veden vapaata juoksua, laiva- ja veneliikettä, lauttausta ja kalan kulkua varten.

Valtaväylänä olkoon kolmannes veden leveyttä keskikorkeuden mukaan ja syvimmällä kohdalla; älköön kuitenkaan valtaväyläksi koskessa luettako suurempaa leveyttä kuin että kolmannes kosken vesimäärästä siitä juoksee. Missä on kulku- tahi lauttausväylä, älköön valtaväylä kuitenkaan olko seitsemää metriä kapeampi."[172]

---

[168] *KM 1939:3* s. 1*. Puron alaa kavennettiin joen suuntaan VL 1:5:ssä verrattuna yllä lainattuihin momenttiehdotuksiin. Tätä mieltä on myös *Maankuivatuksen suunnittelu II* s. 9. Vihervuori väittää totuuden olevan päinvastaisen. Ks. *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 55, av. 42. Hänen väitteensä on virheellinen. Ensimmäisen momenttiehdotuksen mukaan soutumahdollisuutta virtaavassa vesistössä arvioitaisiin keskivedenkorkeuden aikana. Keskivedenkorkeutta laskettaessa otettaisiin huomioon myös vuoden vähävetisen ajan vedenkorkeudet. VL 1:5.1:n ensimmäisen virkkeen mukaan soutumahdollisuutta virtaavassa vesistössä arvioidaan muulloin kuin vuoden vähävetisenä aikana. Veden korkeus virtaavassa vesistössä muulloin kuin vuoden vähävetisenä aikana on korkeampi kuin keskivedenkorkeus samassa virtaavassa vesistössä. Ks. *Maankuivatuksen suunnittelu II* s. 9. Vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 1.2 §:n mukaan vesistönä ei pidetä lähteestä "juoksevaa puroa, niin pitkälti kuin siihen ei vettä muualta sanottavasti tule." *KM 1939:3* s. 1*. Sen sijaan VL 1:1:n, 1:2:n ja 1:5:n perusteella puro ei ole koskaan sellainen virtaava vesi, joka ei ole vesistö tai sen osa. Täten näissäkin lainkohdissa kavennettiin puron alaa lainkohtaehdotukseen verrattuna.

[169] Ks. *KM 1939:3* s. 79—80. Vrt. mts. 248, 464—467 ja 477—478. Ks. *Haataja, II* s. 179—180. Partasen mielestä on mainittu, että joki olisi sellainen, jossa kaksiairoisella soutuveneellä voi kulkea soutamalla. Näin hän esitti tarkastellessaan ylhäällä viimeksi lainattuja lainkohtaehdotuksia. *Partanen* s. 167.

[170] *HE 64/1959* s. 40 verrattuna VL 1:5.

[171] *HE 64/1959* s. 4. Vrt. *Moring, II* s. 55 ja *Lang, Luennot* s. 100.

[172] VOL I:1.3:ssa säädettiin järvessä ja meressä olevasta kulku- ja lauttausväylästä.

Serlachius katsoi tulkitessaan VOL I:1.1:tä joessa voitavan soutaa ainakin tavallisella keskisuurella soutuveneellä tavallisen keskivedenkorkeuden aikana.[173]

Haatajan mielestä veneellä kuljettavat virtaavat vedet luettiin joiksi ja sitä pienemmät puroiksi.[174]

Mannerin mukaan valtaväylää ei ollut VOL I:1:n mukaan "purossa, jollaiseksi on katsottava sellainen vesistö, missä ei edes soutamalla kulkeminen käy päinsä."[175]

Hällfors tulkitessaan VOL I:1:tä erotti joen purosta siten, että jokena oli pidettävä juoksevan veden vesistöä, jossa voitiin kulkea soutamalla.[176]

Kytän mielestä ero joen ja puron välillä määräytyi sen mukaan, että jokena pidettiin vain sellaista juoksevan veden vesistöä, jossa voitiin kulkea veneellä soutamalla tai sauvomalla.[177]

Vesilakikomitean mukaan oli vanhastaan sovellettu periaate, että joeksi katsottiin sellainen virtaava vesistö, jossa oli mahdollista liikkua soutamalla.[178]

Seppäsen mielestä purossa veneliikenne kesällä oli yleensä mahdoton. Hänen mukaansa joessa vettä oli kesälläkin, niin että venekulku, koskia lukuun ottamatta, sulan aikana oli aina mahdollinen.[179]

Melander katsoi joeksi vain sellaisen virtaavan veden, joka oli niin leveä, että siinä kaksiairoisella veneellä voi soutaa, ja puroksi sitä pienemmän veden.[180]

Kantonen oli sitä mieltä, että käytäntö oli vanhastaan vakiintunut pitämään jokena sellaista virtaavan veden vesistöä, jossa voitiin vuoden vähävetistä aikaa lukuun ottamatta kulkea soutamalla ja että tätä vähäisempää virtaavan veden vesistöä oli pidetty purona.[181]

Kun päätetään siitä, voidaanko vesistössä kulkea VL 1:5.1:n ensimmäisen virkkeen mukaisesti soutamalla, soutuvene airoineen on soutuvälineenä. Se voi olla puuta, lasikuitua, alumiinia tai muuta ainetta. Kun soudetaan soutuveneellä, vähintäänkin yhden ihmisen pitää olla veneessä. Voidaan soutaa myötä- tai vastavirtaan. Soutuveneellä sauvominen ei ole soutamista.[182]

Kosken tai muun vesistön osan vesivoima lasketaan keskivirtaaman ja sitä

---

[173] Ks. *Serlachius J., I* s. 1—3 ja 6—7. Ks. myös *Serlachius J.* s. 18—19.
[174] Ks. *Haataja, I* s. 24 ja *Haataja, II* s. 147—148.
[175] *Manner, Yleiskäyttö* s. 123—124.
[176] *Hällfors, VV 1954* s. 52—53.
[177] *Kyttä, Lainsäädäntö* s. 240.
[178] *KM 1958:97* s. 11.
[179] Ks. *Seppänen, Uitto* s. 373.
[180] *Melander* s. 353.
[181] Ks. *Kantonen* s. 161.
[182] Haataja ehdotti muutettavaksi vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 2.1 §:ää: "Kun vesistössä kuljetaan paitsi soutamalla myös sauvomalla, on säännös sen mukaan muutettava." *Haataja, Kirjelmä*, Lyhyet perustelut vesilakikomitean lakiehdotukseen tehtyihin muutoksiin s. 4. Hänen muutosehdotuksensa ei toteutunut VL 1:5.1:ssä.

vastaavan putouskorkeuden mukaan, VL 1:7.[183] Täten joessa on koski siinä kohtaa, jossa vesi virtaa ja jossa on putouskorkeutta. Koski on joen osa, jossa maaston vieton vuoksi voimakas virtaus aiheuttaa aaltoilua ja vaahtoamista.[184] Kari on vedestä pistävä tai sen alainen (aluksille vaarallinen) kallio tai kivikko tahi pieni luoto.[185] Veden virtaus joessa ja purossa on luonnollinen, keinotekoinen tahi osittain luonnollinen ja osittain keinotekoinen. Luonnollinen virtaus on syntynyt luonnostaan. Keinotekoinen virtaus on saatu aikaan ihmistoimin. Keskivirtaama lasketaan vesistössä pitkän ajanjakson kuluessa sekunnissa tai muussa aikayksikössä virranneiden vesimäärien keskiarvona, VA 81 §:n ensimmäinen virke. Milloin ei ole käytettävissä vesistön purkaussuhteisiin nähden riittävän pitkään ja säännölliseen havaintojaksoon perustuvia virtaamatietoja, voidaan keskivirtaamana pitää keskiveden korkeutta vastaavaa virtaamaa taikka on keskivirtaama arvioitava valuma-alueen suuruuden ja keskivaluman nojalla, VA 81 §:n toinen virke.[186]

Pienimmän veneellä kuljettavan juoksevan veden vesistön keskivesimäärä on noin kaksi kuutiometriä sekunnissa, mikä vastaa suunnilleen kahdensadan neliökilometrin sadealuetta.[187] Sadealueen nykyaikainen synonyymi on valuma-

---

[183] Ks. *Eronen, LM 1973* s. 625.

[184] *Nykysuomen sanakirja* s. 506. Ks. *Melander* s. 354.

[185] *Nykysuomen sanakirja* s. 215—216. — Vihervuoren mielestä koska VL:ssa puron ja joen rajaus heijastuu paljolti muuallekin kuin valtaväylään tai sen puuttumiseen, ei yksittäisillä tai satunnaisilla kulkuesteillä voine olla merkitystä. *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 54, av. 40. Täten hänen mielestään virtaavassa vesistössä olevat yksittäiset tai satunnaiset kulkuesteet eivät voine estää vesistön pitämistä jokena. Tämä näkemys on osittain perusteeton. Mikäli yksittäinen tai satunnainen kulkueste, joka ei ole koski tai kari ja jota ei saisi siirtää paikaltaan välittömästi VL 1:24.3:n nojalla, estäisi soutamisen muulloin kuin vuoden vähävetisenä aikana virtaavassa vesistössä jossakin kohtaa, niin kohdassa on puroa, jollei kohdassa keskivirtaama ole vähintään kaksi kuutiometriä sekunnissa.

[186] Keskivirtaama on yhtä kuin keskivesimäärä, *HE 64/1959* s. 4.

[187] *KM 1939:3* s. 79. Vrt. mts. 477. Vihervuoren mielestä yleistys, että keskivirtaama 2 m^3/s Suomessa vastaa suunnilleen 200 km^2:n valuma-aluetta, lienee ensimmäisen kerran esitetty TVH:n lausunnossa 28. 3. 1934 vesioikeuslakikomitealle. Ks. *Vihervuori, Perusteet* s. 5. Vihervuoren mukaan rinnastus, että keskivirtaama 2 m^3/s Suomessa vastaa suunnilleen 200 km^2:n valuma-aluetta, esiintyy jo hydrografisen toimiston vesioikeuslakikomitealle 8. 8. 1930 antamassa lausunnossa. Ks. *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 55. Hänen nämä kaksi esitystään ovat ristiriidassa keskenään. Hänen esityksistään edellinen on virheellinen. Hydrografinen toimisto 8. 8. 1930 antamassaan lausunnossa vesioikeuslakikomitealle lausui, että keskivesimäärä 2 m^3/s valuu yleensä Suomessa noin 200 km^2:n suuruiselta sadealueelta, paikoitellen jonkin verran pienemmältä, toisaalla jonkin verran suuremmalta. Ks. *Hydrografisen toimiston lausunto* s. 2—4. TVH 28. 3. 1934 vesioikeuslakikomitealle antamassaan lausunnossa ehdotti, että olisi ehkä soveliainta määritellä juoksevan veden vesistön laatu vain sadealueen suuruuden mukaan. TVH:n mielestä voitaisiin määrätä, että sellaista vesistöä, jonka sadealueen suuruus on 200 km^2, on pidettävä jokena. Sen sijaan TVH ei maininnut, että keskivirtaama 2 m^3/s Suomessa vastaa suunnilleen 200 km^2:n sadealuetta tai valuma-aluetta. Ks. *TVH:n lausunto*. Täten sekä hydrografinen toimisto että TVH lausunnossaan käyttivät ilmausta "sadealue" eikä ilmausta "valuma-alue". Vihervuori esittää nämä lausunnot osittain epätarkasti.

alue. Vihervuoren mielestä eräänlaisena nyrkkisääntönä VL 1:5.1:n toisen virkkeen kohdalla saatetaan pitää, että "keskivirtaama 2 m^3/s Suomessa vastaa suunnilleen 200 km^2:n valuma-aluetta". Tämän jälkeen hän jatkaa: "Tällaisessa ilmeisen harvinaisessa tapauksessa puro on jo melkoisen suuri vesistö."[188] Nyrkkisäännön heikkoutena on, että sääntö voi olla virheellinen yksittäistapauksessa, esimerkiksi tapauksessa, jossa virtaavan veden vesistö haarautuu kahdeksi tai useammaksi virtaavaksi vedeksi. Joka tapauksessa Vihervuoren väite, että purossa keskivirtaama voisi olla 2 m^3/s, on VL 1:5:n vastainen. Vesistö, jossa keskivirtaama on vähintään kaksi kuutiometriä sekunnissa, on joki, vaikka vesistössä ei voida kulkea soutamalla esimerkiksi vesistön kapeuden vuoksi.[189]

Virtaavan veden vesistössä jokea on se osa, jossa VL 1:5.1:n mukainen joen tunnusmerkistö täyttyy, ja puroa on se osa, jossa VL 1:5:n mukainen puron tunnusmerkistö täyttyy.[190] VL 1:5:n tulkinta, että virtaavan veden vesistö olisi aina kokonaan joko joki tahi puro, ei ole perusteltu.[191]

Toimitusmiehet antoivat **6. 3. 1987** päätöksensä ojitustoimituksessa, joka koski Hirvijoen ja tämän sivuojien perkaamista Lapuan ja Kauhavan kaupungeissa. He vahvistivat ojitussuunnitelman, jonka mukaan Hirvijokea perattiin määrätyillä paaluväleillä. He katsoivat, että Hirvijoki oli nimestään huolimatta puro, jonka perkaamiseen ei tarvittu VO:n lupaa.

S vaati valituksessaan LSVO:ssa, että tämä kumoaisi toimitusmiesten päätöksen. Hän esitti, että Hirvijoki oli virtaavana vetenä nimensä mukaisesti joki eikä puro.

Hirvijoen ojitusyhtiö pyysi vastineessaan LSVO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.

LSVO 13. 1. 1988 antamallaan päätöksellä tutki asian. LSVO asiakirjoista saatavan selvityksen ja suorittamansa tarkastuksen perusteella katsoi, että Hirvijoki nyt kysymyksessä olevan ojitushankkeen perkausalueella oli osittain sellainen, että siinä vuoden vähävetisintä aikaa lukuun ottamatta voitiin kulkea soutamalla, mikäli koski tai kari ei ollut esteenä, ja että sitä tältä osin oli pidettävä jokena. Koska asiaa tämän vuoksi ei olisi tullut käsitellä ojitustoimituksessa, LSVO VL 1:5:n ja 6:1:n nojalla kumosi toimitusmiesten päätöksen.

Hirvijoen ojitusyhtiö vaati valituksessaan VYO:ssa, että tämä kumoaisi LSVO:n päätöksen.

S pyysi vastineessaan VYO:ssa, että tämä vahvistaisi LSVO:n päätöksen.

VYO 21. 9. 1988 antamallaan päätöksellä (**85/1988**) tutki asian ja totesi, että Hirvijokea oli ojitussuunnitelmaan sisältyvien kuivatusaluei-

[188] *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 54—55. Ks. *KM 1961:10* s. 102, *KM 1963:5* s. 109, *KM 1964: A 10* s. 58—59 ja 126, *Vihervuori, Perusteet* s. 5 ja *Maankuivatuksen suunnittelu II* s. 7—8.

[189] Ks. *HE 64/1959* s. 4.

[190] Ks. *Maankuivatuksen suunnittelu II* s. 10. Vrt. *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 55.

[191] Vrt. kuitenkin VL 1:2.

den K4 ja K5 rajalta, paalulta 76+50 alaspäin pidettävä VL 1:5.1:n mukaisesti jokena, miltä osin hankkeelle olisi tullut hakea VL 19:5:n mukainen lupa. Ojitustoimitus olisi tullut keskeyttää ja toimitusinsinöörin kehottaa hakijaa hakemaan LSVO:lta tällaista lupaa. Tämän vuoksi VYO kumosi ja poisti LSVO:n lausunnon siitä, ettei asiaa olisi tullut käsitellä ojitustoimituksessa, sekä palautti asian ojitustoimitukseen, jossa tuli menetellä sanotussa lainkohdassa määrätyllä tavalla.

Täten VYO:n mielestä Hirvijoki oli osittain puro ja osittain joki.

Joka tapauksessa on sellaisia virtaavan veden vesistöjä, joissa VL 1:5.1:n mukainen joen tunnusmerkistö täyttyy joissakin kohtaa ja joissa VL 1:5:n mukainen puron tunnusmerkistö täyttyy joissakin kohtaa. Lainkohdan mukaan virtaavan veden vesistö voinee olla osan vuodesta joki ja osan vuodesta puro.

VL 1:3:n mukaan mitä tässä laissa on säädetty vesistöstä, koskee vastaavasti myös merta. Lainkohdan soveltamisalan ulkopuolelle jää kuitenkin VL 1:5. Ei ole perusteltua katsoa esimerkiksi, että meren osa, jossa keskivirtaama on vähintään kaksi kuutiometriä sekunnissa, olisi aina joki.

Joessa on syvimmällä kohdalla valtaväylä veden vapaata juoksua, kulkemista, puutavaran uittoa ja kalan, nahkiaisen sekä ravun kulkua varten, VL (467/87) 1:7 a ja VL 1:12.1. Aikaa myöten joen syvin kohta saattaa siirtyä. Täten valtaväyläkin voi siirtyä. Valtaväylänä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta joen leveydestä, kuitenkin niin, että milloin joessa yleisesti harjoitetaan liikennettä tai uittoa, valtaväylän leveys on vähintään seitsemän metriä, VL 1:12.1 ja 1:12.2:n ensimmäinen virke. Sekä valtaväylän leveys joessa että joen raja maata vastaan määrätään keskivedenkorkeuden mukaan. Valtaväylän sijainti joen koskessa ja muualla joessa määräytyy samojen sääntöjen mukaan.[192] Joessa valtaväylän leveydestä puolet sijaitsee joen syvimmän kohdan molemmin puolin sikäli kuin tällainen valtaväylän sijainti on mahdollinen. Jos joen syvintä kohtaa on enemmän kuin kolmannes joen leveydestä, tällaisessa kohdassa valtaväylän leveydestä puolet sijainnee kohdan keskiviivan molemmin puolin sikäli kuin tällainen valtaväylän sijainti on mahdollinen. Joessa, jonka leveys on seitsemän metriä tai vähemmän ja jossa yleisesti harjoitetaan liikennettä tai uittoa, valtaväylän leveys on koko joen leveys. Joessa valtaväylän pituus on yhtä kuin joen pituus.

Kun arvioidaan, harjoitetaanko joessa yleisesti liikennettä tai uittoa, otetaan huomioon nykyisin ja lähitulevaisuudessa joessa harjoitettava liikenne ja uitto. VL 1:12.2:n ensimmäisessä virkkeessä käytetty preesens "harjoitetaan" ilmaisee nykyisin ja tulevaisuudessa tapahtuvaa harjoittamista. Olisi vaikeaa laatia

[192] Ks. *Jaatinen, TV 1962* s. 14. Vrt. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 13.2 § ja OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 13.2 §, jotka esitän jäljempänä.

luotettava ennuste siitä, harjoitetaanko joessa liikennettä ja uittoa lähitulevaisuutta kaukaisemmassa tulevaisuudessa. Päätettäessä siitä, harjoitetaanko joessa yleisesti liikennettä tai uittoa, otetaan huomioon vain liikenne ja uitto, jota siellä harjoitetaan oikeusjärjestyksen mukaisesti. Oikeusjärjestyksen vastainen liikenne ja uitto eivät nauti oikeusjärjestyksen suojaa. Liikenne tapahtuu joessa olevaa sulaa vettä pitkin liikennevälinettä hyväksi käyttäen. Kysymykseen tuleva liikenneväline voi olla alus, laiva, hinaaja, lautta, lossi, kanootti, moottorivene, purjelauta, purjevene, soutuvene tai vesisukset jne.[193] Tosin valmistelutöistä saadaan tukea käsitykselle, jonka mukaan liikenteellä tarkoitettaisiin vain laiva- ja veneliikennettä.

> Vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 13.2 § kuului:
>
> "Valtaväylänä on kolmannes vesistön leveyttä veden keskikorkeuden vallitessa ja syvimmällä kohdalla. Koskesta ei kuitenkaan lueta valtaväyläksi suurempaa leveyttä, kuin että kolmannes vesimäärästä juoksee siitä. Jos vesistöä *käytetään laiva- tai veneväylänä* tai siinä harjoitetaan uittoa, on valtaväylän leveys oleva vähintään seitsemän metriä." (Kursivointi tässä.)[194]
>
> Nyt lainattu momenttiehdotus ja OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 13.2 § ovat kieliasultaan yhtenevät, paitsi että edellisessä olevan ilmauksen "juoksee siitä" tilalla jälkimmäisessä on ilmaus "siitä juoksee".[195] Toisaalta siitä, että laiva- tai veneväylänä käyttäminen on korvattu yleisesti harjoitettavalla liikenteellä VL 1:12.2:n ensimmäisessä virkkeessä, voidaan tehdä päätelmä, että tällaisella liikenteellä tarkoitetaan muutakin liikennettä kuin laiva- ja veneliikennettä.

Kun päätetään siitä, harjoitetaanko joessa yleisesti liikennettä, ei otettane huomioon liikennettä, jota harjoitetaan joen jäätä pitkin. VL 1:24.1:n mukaan kulkeminen vesistön jäätä pitkin ei ole kulkemista vesistössä. Tosin tämän lainkohdan mukaan vesistön jäätä pitkin saadaan kulkea samoilla edellytyksillä kuin saadaan kulkea vesistössä.

Kun päätetään siitä, harjoitetaanko joessa yleisesti uittoa, uitolla kuljetustoimintana tarkoitetaan samaa kuin jäljempänä 4.5 kohdassa uitolla kuljetustoimintana.[196]

Valtaväylä on ainakin joen syvimmässä haarassa, jos joessa on useita haaroja. Kun määrätään valtaväylän leveys joen haaraan, ei oteta huomioon joen muiden haarojen leveyttä. VOL I:1.1—2:sta ja näiden valmistelutöistä saadaan

[193] Vrt. *KM 1965: B 109* s. 19 ja 78.

[194] *KM 1939:3* s. 1*—2*.

[195] Mts. 1*—2* verrattuna *HE 1944* s. 9—11.

[196] Enäjärvi on sitä mieltä, että VL 1:12.2:n ensimmäisen virkkeen mukaan vesistössä yleisesti harjoitettaneen liikennettä tai uittoa, silloin kun tällainen käyttö ei ole satunnaista vaan toistuvaa ja kun käyttäjiä on useampia kuin yksi. Ks. *Enäjärvi* s. 29.

valaistusta kysymykseen, onko valtaväylä joen syvimmän haaran lisäksi joen muussa haarassa.

Eduskunta hyväksyi VL 1:12.1—2:n kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 1:12.1—2:n mukaisena, paitsi että ehdotuksen 1:12.2:n toisesta virkkeestä puuttui ilmaus "sekä sen sijainnin muuallekin".[197] Hallitus oli perustellut säännösehdotuksiaan, että valtaväylän leveys ja sijainti tulisivat olemaan pääpiirteissään samat kuin nykyisin.[198]

Olen lainannut VOL I:1.1—2:n sanasta sanaan edellä. Keisarillisen Majesteetin Ehdotuksen laiksi vesioikeudesta I:1:n mukaan valtaväylä oli joessa ja *joen haarassa* syvimmällä kohdalla.[199] Valtiosäädyt hyväksyivät VOL I:1.1—2:n kieliasultaan vesioikeusvaliokunnan laatiman vesioikeuslakiehdotuksen I:1.1—2:n mukaisena vähäisin poikkeuksin.[200] Vesioikeusvaliokunta oli perustellut lainkohtaehdotuksiaan: "Arm. esitys säätää että valtaväylä pitää olla ei ainoastaan joessa, vaan myös jokaisessa joen haarassa. Tähän määräykseen katsoen on Valiokunnasta näyttänyt luonnolliselta että, missä joen haaralla, niihin tarkoituksiin nähden, joita valtaväylän on täytettävä, on itsenäinen merkityksensä, se myös on, ilman että nimenomaista määräystä siitä annetaan, valtaväylän avoinnapitämisen suhteen asetettava yhdenvertaiseksi joen kanssa yleensä. Sitä vastoin ei Valiokunnan mielestä ole olemassa mitään syytä, joka vaatisi pitämään valtaväylää avoimena kaikissa vähäpätöisimmissäkin joen haaroissa, sitäkin vähemmän kun yleistä etua useinkin pidetään silmällä paljoa paremmin siten että tällainen väylä jätetään avoimeksi ainoastaan yhdessä joen haarassa, kun taas mahdollisesti olevia muita haaroja kokonaan käytetään teollisuuden tarpeisiin, esim. tukkivarastopaikoiksi tai vieläpä kalastukseenkin. Tähän nähden on määräys valtaväylästä joen haarassa poistettu."[201]

Valtiosäädyt perustelivat VOL I:1.1—2:ta: "Mitä tulee esityksen määräykseen siitä, että valtaväylä pitää olla ei ainoastaan joessa, vaan myös jokaisessa joen haarassa, on Valtiosäädyistä näyttänyt luonnolliselta, että missä joen haaralla, niihin tarkoituksiin nähden, joita valtaväylän tulee täyttää, on itsenäinen merkityksensä, se myös, nimenomaista määräystä siitä antamatta, on valtaväylän avoinna pitämisen suhteen asetettava yhdenvertaiseksi joen kanssa yleensä. Sitä vastoin ei ole olemassa mitään syytä, joka vaatisi pitämään valtaväylää avoimena kaikissa vähäpätöisimmissäkin joen haaroissa, sitäkin vähemmin kun yleistä etua useinkin pidetään silmällä paremmin siten, että tällainen väylä jätetään avoimeksi ainoastaan yhdessä joen haarassa, kun taas mahdollisesti olevia muita saman joen haaroja käytetään teollisuuden tarpeisiin, esim. tukkivarasto-

[197] *HE 64/1959* s. 40—41 verrattuna VL 1:12.1—2.
[198] *HE 64/1959* s. 5.
[199] Ks. *KME 1/1900* s. 15.
[200] *VVM 1/1900* lakiehdotusosa s. 1 verrattuna VOL I:1.1—2.
[201] *VVM 1/1900* perusteluosa s. 16.

paikoiksi, taikkapa kalastukseenkin. Tähän nähden on määräys valtaväylästä joen haarassa poistettu."[202]

Nämä perustelut ovat lähes samanlaiset kuin yllä tarkastellut vesioikeusvaliokunnan perustelut.[203]

Valtaväylä on joen muussa haarassa kuin syvimmässä, jos haaralla on VL (467/87) 1:7 a:n ja VL 1:12.1:n mukaisiin tarkoituksiin, siis veden vapaalle juoksulle, kulkemiselle, puutavaran uitolle tai kalan, nahkiaisen tahi ravun kululle, itsenäistä merkitystä.

VO voi, jos tärkeät syyt vaativat, hakemuksesta määrätä valtaväylän leveämmäksi tai kapeammaksi ja sen sijainnin muuallekin, kuin edellä on sanottu, VL 1:12.2:n toinen virke.

VO:ia on kolme, ISVO, LSVO ja PSVO, VL 15:1 ja VTA 1 §. Kuopion, Pohjois-Karjalan, Mikkelin ja Kymen läänit, Keski-Suomen lääni lukuun ottamatta Multian, Keuruun ja Pihlajaveden kuntia sekä Hämeen läänistä Kuhmoisten, Padasjoen, Asikkalan, Nastolan ja Hollolan kunnat sekä Lahden kaupunki ovat ISVO:n toimialueena, VTA 2.1 §. Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Vaasan läänit sekä Ahvenanmaan maakunta sekä Keski-Suomen läänistä Multian, Keuruun ja Pihlajaveden kunnat sekä Hämeen lääni Kuhmoisten, Padasjoen, Asikkalan, Nastolan ja Hollolan kuntia sekä Lahden kaupunkia lukuun ottamatta ovat LSVO:n toimialueena, VTA 2.1 § ja VTA (150/64) 2.2 §.[204] Oulun ja Lapin läänit ovat PSVO:n toimialueena, VTA 2.3 §.[205]

ÅLL (65/78) 2.1 § ei siirrä VO:lta MaaKH:lle toimivaltaa käsitellä hakemus saada valtaväylä leveämmäksi tai kapeammaksi tahi sijainniltaan muualle Ahvenanmaan maakunnassa. Tällainen käsittely on kansalaisten oikeusturvan tarpeiden vuoksi lainkäyttöä.[206] Tätä kantaa voidaan perustella myös sillä, että VO on tuomioistuin eikä hallintoviranomainen.

Valtion viranomaisella, joen omistajalla tai joen käyttäjällä on oikeus tehdä hakemus.

Vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 13.3 § kuului:

"Vesituomioistuin voi valtion viranomaisen taikka vesistön omistajan

---

[202] *Valtios. vast. 1900* s. 3 ja 31.

[203] Ks. *KM 1939:3* s. 96 ja *Haataja, II* s. 218.

[204] Jokelan esityksen perusteella Ahvenanmaan maakunta ei kuuluisi minkään VO:n toimialueeseen. Hän ei ole huomannut asetuksenmuutosta, VTA (150/64) 2.2 §:ää, vaan sen sijaan hän pitää kumottua VTA 2.2 §:ää voimassa olevana. Ks. *Jokela* s. 188.

[205] Siitä, mikä on se VO, jolle hakemus saada valtaväylä leveämmäksi tai kapeammaksi tahi sijainniltaan muualle on annettava kirjallisesti ja joka on toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, ks. VL 1:12.2 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke sekä VL 15:10.1, 15:11 ja 16:1.1.

[206] Ks. VTA (150/64) 2.2 § ja AIL 1951 2.2 §, 19.2 § sekä 21—22 §. Ks. myös *Ls. framst. nr 36/1977—78* passim ja *Lu. bet. nr 32/1977—78* passim.

tai käyttäjän hakemuksesta, jos tärkeät syyt sitä vaativat, määrätä valtaväylän leveämmäksi tai kapeammaksi kuin 2 momentissa on säädetty."[207]

Kieliasultaan tästä poikkeava OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 13.3 § kuului:

"Vesistöoikeus voi, jos tärkeät syyt sitä vaativat, määrätä valtaväylän leveämmäksi tai kapeammaksi kuin 2 momentissa on säädetty."[208]

Suomen vesivoimayhdistyksen ja Haatajan ehdotuksesta tästä momenttiluonnoksesta oli jätetty pois hakemuksen tekemiseen oikeutettujen luettelo.[209]

Ainakin MKH:lla, TVH:lla ja VYH:lla valtion viranomaisina on toimialallaan oikeus tehdä hakemus.[210] Kuitenkin MaaKH:lla MKH:n, TVH:n ja VYH:n sijasta on oikeus tehdä hakemus, jos tämä kohdistuu Ahvenanmaan maakuntaan.[211]

VO voi määrätä, että joessa valtaväylä sijaitsee muualla kuin joen syvimmässä kohdassa.

Eduskunta hyväksyi VL 1:12.2:n kieliasultaan vesilakivaliokunnan laatiman vesilakiehdotuksen 1:12.2:n mukaisena.[212] Vesilakivaliokunta oli perustellut momenttiehdotustaan: "Vesioikeudella on pykälän 2 momentin mukaan valta hakemuksesta määrätä valtaväylä leveämmäksi tai kapeammaksi kuin pykälässä on edellytetty. Kun pykälästä ei kuitenkaan varmuudella käy selville, voidaanko valtaväylän sijainti määrätä muuallekin joessa kuin syvimmälle kohdalle, on 2 momenttia tässä kohdin selvennetty."[213]

VO:lla ei ole oikeutta määrätä valtaväylää joen ulkopuolelle.

Kun päätetään siitä, vaativatko tärkeät syyt määräämään valtaväylän leveämmäksi tai kapeammaksi tahi sen sijainnin muualle, on vertailtava eri etuja keskenään.[214] Vähäiset edut eivät ole tällaisia tärkeitä syitä.[215]

Vesioikeuslakikomitea oli perustellut yllä esitettyä laatimaansa vesioikeuslakiehdotuksen 13.3 §:ää, että tarkoituksena ei tietenkään ole sallia valtaväylän leveyden muuttamista vähäisten etujen vuoksi.[216]

---

[207] *KM 1939:3* s. 1*—2*.

[208] *HE 1944* s. 9—11.

[209] Ks. *Vesivoimayhdistys, Lausunto 1942* s. 7—8 ja *Haataja, Kirjelmä*, Lyhyet perustelut vesilakikomitean lakiehdotukseen tehtyihin muutoksiin s. 13.

[210] Ks. MKHA (71/37) 1 §, TVL 1.2 § ja 2.1 §, VYL 1.1 §, 2 § ja 3.1,1 §, VYL (235/89) 3.1,2 §, VYL 3.1,3—6 § ja 3.2 § sekä VYA 1 §.

[211] Ks. ÅLL (65/78) 2.1 §.

[212] *VVM 1/1960* s. 11 verrattuna VL 1:12.2.

[213] *VVM 1/1960* s. 2—3.

[214] Ks. *Haataja, II* s. 179—181.

[215] Samoin Enäjärvi, *Enäjärvi* s. 29.

[216] Ks. *KM 1939:3* s. 102—103.

VO voi yllä kerrotuin edellytyksin määrätä valtaväylän leveämmäksi tai kapeammaksi ja sen sijainnin muuallekin. Tulkitsen sanaa voi samalla tavoin kuin tulkitsen sanaa voi jäljempänä kohdassa 5.3.[217]

Valtaväylää ei ole purossa.[218]

Valtaväylä on myös sellaisessa järvessä tai meressä olevassa salmessa tahi kapeikossa, jossa säännöllisesti harjoitetaan liikennettä tahi puutavaran uittoa taikka jota kala, nahkiainen tai rapu pääasiallisesti käyttää kulkutienään, VL (467/87) 1:7 a, VL 1:12.1—2 ja VL 1:13. Valtaväylän sijainti mainitunlaisessa salmessa ja kapeikossa määräytyy samojen sääntöjen mukaan kuin valtaväylän sijainti joessa, VL (467/87) 1:7 a, VL 1:12.1—2 ja VL 1:13.[219]

Järvi on VL 1:1.2:n mukainen vesistö tai tämän osa. Järvi on lampea suuremman seisovan sisäveden yleisnimitys.[220] Meri on VL 1:3:n mukainen meri. Salmi on luonnossa kahta (jokseenkin) samalla tasolla olevaa laajempaa vettä yhdistävä kapeampi vesi.[221]

Kun päätetään siitä, harjoitetaanko salmessa/kapeikossa säännöllisesti liikennettä tai uittoa, otetaan huomioon vain liikenne ja uitto, joita siellä harjoitetaan oikeusjärjestyksen mukaisesti. Oikeusjärjestyksen vastainen liikenne ja uit-

---

[217] VO:n antamaan päätökseen asiassa saadaan hakea muutosta VYO:lta valittamalla, VL (467/87) 17:1. VYO:n antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, VL (467/87) 17:4 ja 17:5.1. Valtaväylän leventämistä, kaventamista tai siirtämistä koskevan määräyksen voimaantulosta ks. VL 21:6.1 ja VL (467/87) 21:6.3—4. Ulosotonhaltijalla ei ole oikeutta määrätä lainvoimaa vailla olevaa VO:n antamaa päätöstä valtaväylän leventämisestä, kaventamisesta tai siirtämisestä tulemaan voimaan. Tällöin kun otetaan huomioon VL 1:12.2, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke, VL 21:6.1, UL (389/73) 3:1.1,1 ja UL (389/73) 3:1.4, niin UL 3:9—10 eivät sovellu.

[218] Samoin Jaatinen, *Jaatinen, RT 1962* s. 230, *Jaatinen, TV 1962* s. 14, Pietilä, *Pietilä, Vesioikeus* s. 27 ja 32, Vihervuori, *Vihervuori, Perusteet* s. 5, *Maankuivatuksen suunnittelu II* s. 7 ja Kotkasaari, *Kotkasaari 1988* s. 16. Ks. *KM 1958:97* s. 12—13, *HE 64/1959* s. 5, *Siitonen* s. 10 ja *Siitonen, YJ 1985* s. 47.

[219] Sitä mieltä, että VL 1:13:n mukaisessa salmessa ja kapeikossa on valtaväylä lainkohdassa säädetyin edellytyksin, ovat: Jaatinen, *Jaatinen, TV 1962* s. 14, Kantonen, *Kantonen* s. 165, Enäjärvi, *Enäjärvi* s. 29, uittolainsäädännön tarkistamistoimikunta, *KM 1974:11* s. 18, hallitus, *HE 61/1976* s. 2, Pietilä, *Pietilä, Vesioikeus* s. 32, Jokela, *Jokela* s. 369—370, Ekroos, Salomaa ja Marttila, *Ekroos—Salomaa—Marttila* s. 44 sekä Kotkasaari, *Kotkasaari 1988* s. 15—16. Ks. *KM 1963:98* s. 22, *KM 1965: B 109* s. 19, *KM 1972: B 80* s. 29, *Lausunnot 1975* s. 21, *Lahtinen* s. 40, *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 94, *Räisänen S.* s. 2, *Siitonen* s. 35, *Laaksonen* s. 6, *Räisänen S., VT 1986* s. 1 ja *Eronen—Ellilä K.—Kuusiniemi* s. 11. Vrt. *Haara* s. 6301 ja *Hollo* s. 91 ja *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 165. KalL 1982 24.1 §:ssä säädetään: "Joessa sekä vesilain 1 luvun 13 §:ssä tarkoitetussa salmessa tai kapeikossa on pidettävä valtaväylä auki — —." Ks. *KM 1977:47* s. 89 ja *HE 214/1980* s. 15. — Sillan rakentamista Längelmäenjärven eteläpäässä olevan Virtasalmen yli Virtasalmen kunnassa koskevassa asiassa **KHO 5. 12. 1963** antamassaan päätöksessä **t. 5058** lausui, että puheena oleva silta oli rakennettu valtaväylään. Täten KHO:n mielestä Längelmäenjärvi nimisen järven Virtasalmi nimisessä salmessa oli valtaväylä. Ks. jäljempänä tarkasteltava tapaus **KHO 1968 A II 127**.

[220] *Nykysuomen sanakirja* s. 103.

[221] *Nykysuomen sanakirja* s. 31.

to eivät nauti oikeusjärjestyksen suojaa. Liikenne tapahtuu salmessa/kapeikossa olevaa sulaa vettä pitkin liikennevälinettä hyväksi käyttäen. Kysymykseen tuleva liikenneväline voi olla alus, laiva, hinaaja, lautta, lossi, kanootti, moottorivene, purjelauta, purjevene, soutuvene tai vesisukset jne.[222] Kun otetaan kantaa siihen, harjoitetaanko salmessa/kapeikossa säännöllisesti liikennettä, ei otettane huomioon salmen/kapeikon jäätä pitkin tapahtuvaa liikennettä. VL 1:24.1:n mukaan kulkeminen vesistön jäätä pitkin ei ole kulkemista vesistössä. Tosin tämän lainkohdan mukaan vesistön jäätä pitkin saadaan kulkea samoilla edellytyksillä kuin saadaan kulkea vesistössä. Päätettäessä siitä, harjoitetaanko salmessa/kapeikossa säännöllisesti uittoa, uitto kuljetustoimintana on samanlaista kuin uitto kuljetustoimintana jäljempänä kohdassa 4.5.

Kun otetaan kantaa siihen, harjoitetaanko salmessa/kapeikossa säännöllisesti liikennettä tahi uittoa, otetaan huomioon nykyisin ja lähitulevaisuudessa siellä harjoitettava liikenne ja uitto. VL 1:13:ssa käytetty preesens "harjoitetaan" ilmaisee nykyisin ja tulevaisuudessa tapahtuvaa harjoittamista. Olisi vaikeaa laatia luotettava ennuste siitä, harjoitetaanko salmessa/kapeikossa liikennettä ja uittoa lähitulevaisuutta kaukaisemmassa tulevaisuudessa. Liikenne on säännöllistä vain, jos liikennöidään useana vuotena peräkkäin. Uitto on säännöllistä vain, jos uitetaan useana vuotena peräkkäin.[223]

> Turun kaupunginhallitus hakemuksessaan LSVO:ssa pyysi lupaa Toijaisten sillan ja siihen liittyvän tienpenkereen rakentamiseen Pitkäänsalmeen Korppolaismäen ja Lauttarannan kaupunginosien välille Turun kaupungissa. Hakemuksesta ilmeni, että salmi oli siltapaikan kohdalla 450 m leveä. Niin ikään hakemuksesta ilmeni, ettei salmeen ollut viime vuosina viitoitettu yleistä väylää merenkulkua varten. Huvipurjehtijoiden vesiliikenne muodosti pääosan salmen vesiliikenteestä. Lisäksi eräät pienet rahtialukset, hinaajat ja merivoimien pikkualukset liikennöivät salmessa.
>
> **LSVO 31. 10. 1967** antamallaan päätöksellä VL 2:2:n, 2:3:n, 2:5:n, 2:6:n, 2:12:n, 2:13:n ja 2:17:n sekä 16:30:n nojalla myönsi Turun kaupungille luvan sillan penkereineen rakentamiseen Pitkänsalmen poikki suunnitelmakarttojen osoittamalle paikalle Korppolaismäen ja Lauttarannan kaupunginosien välille Turun kaupungissa.
>
> Turun kaupunginhallitus vaati valituksessaan KHO:ssa tätä muuttamaan LSVO:n päätöstä siten, että päätöksestä poistettaisiin avattavan siltaosan rakentamista koskevat ja siihen liittyvät määräykset.

---

[222] Liikenne VL 1:13:een tuli vesilakikomitean laatiman vesilakiehdotuksen 1:13:ssa olleesta vesiliikenteestä. Ks. *KM 1958:97*. Vrt. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 2.3 § ja 13.1 §, *KM 1939:3* s. 1*—2* ja OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 2.3 § ja 13.1 §, *HE 1944* s. 9—11.

[223] Enäjärven mielestä säännöllisyys edellyttää toimenpiteen toistuvuutta ja sitä, ettei toistuvuus ole ainoastaan sattumanvaraista. Ks. *Enäjärvi* s. 29.

KHO 18. 4. 1968 antamallaan päätöksellä, **KHO 1968 A II 127**, tutki asian ja ottaen huomioon LSVO:n päätöksessä mainitun VL 2:17:n sijasta saman lain 1:13:n ja 2:16:n säännökset hylkäsi valituksen. LSVO:n päätös jäi siis pysyväksi.

KHO piti salmea VL 1:13:n mukaisena. Sen mielestä salmessa oli valtaväylä. Ks. VL 2:16.

P haki ISVO:lle jättämässään hakemuksessa lupaa rakentaa jalankulkusilta Vahtiosalmeen Suomenniemen kunnassa. Vahtiosalmi oli Saimaan salmi. Siltapaikalla veden keskivedenkorkeuden aikana salmen leveys oli 20 m ja salmen suurin syvyys oli 2 m.

Koska asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan puheena olevan rakentamisen, joka palveli Vahtiosalmen molemmilla rannoilla olevien hakijan omistamien tilojen tarkoituksenmukaista käyttöä, ei voitu katsoa sanottavasti loukkaavan yleistä tai yksityistä etua, **ISVO 2. 5. 1969** antamallaan päätöksellä VL 2:3:n ja 2:6.1:n nojalla myönsi P:lle luvan jalankulkusillan rakentamiseen Laamalansaaren ja Olkisalon saaren välisen Vahtiosalmen yli hänen omistamiensa Salmenranta nimisen tilan RN:o 6:24 rannasta Puattipoukama nimisen tilan rantaan päätöksessä mainituin lupaehdoin.

R ja hänen myötäpuolensa sekä N ja hänen myötäpuolensa valituksissaan KHO:ssa vaativat luvan epäämistä.

P vaati vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi valitukset ja pysyttäisi ISVO:n päätöksen.

KHO 14. 5. 1970 antamallaan päätöksellä **t. 2492** tutki asian ja huomioon ottaen hankkeesta aiheutuvat seuraukset ja sen, että kysymyksessä olevassa salmessa harjoitettiin säännöllisesti liikennettä sekä että suunniteltu hanke supistaisi siinä VL 1:13:n mukaan olevaa väylää, katsoi, että hankkeesta aiheutui VL 2:6.1:ssä tarkoitettua suurempi yleisen edun loukkaus. Rakentamisesta saatavaa hyötyä, kun otettiin huomioon, että rakentamisella tarkoitettiin jalankulkuyhteyden järjestämistä P:n omistuksessa salmen eri rannoilla olevien kahden lomanviettotarkoitukseen käytetyn tilan välille, ei voitu pitää huomattavana siihen haittaan verrattuna, mikä vesiliikennemahdollisuuden rajoittamisesta puheena olevassa salmessa aiheutuisi. Sen vuoksi KHO, ottaen huomioon VL 2:6.2:n, kumosi ISVO:n päätöksen ja hylkäsi P:n hakemuksen.[224]

Erityisesti on huomattava, että KHO katsoi Vahtiosalmessa olevan VL 1:13:n mukainen väylä. Täten KHO ei käyttänyt VL 1:13:n mukaisesta väylästä ilmausta valtaväylä. Vahtiosalmessa oli soutu- ja moottoriveneliikennettä. Tämän vuoksi KHO piti Vahtiosalmea VL 1:13:n mukaisena salmena, jossa säännöllisesti harjoitettiin liikennettä.

Kun päätetään siitä, käyttääkö kala salmea/kapeikkoa pääasiallisesti kulkutienään, otetaan huomioon kalan nykyisin ja lähitulevaisuudessa tapahtuva salmen/kapeikon käyttö kulkutienä. Sama koskee vastaavasti nahkiaista ja rapua. VL 1:13:ssa käytetty preesens "käyttää" ilmaisee nykyisin ja tulevaisuudessa

[224] Ks. Pietilä tarkastelee tätä tapausta epätarkasti, *Pietilä, Vesioikeus* s. 33 ja 81—82.

tapahtuvaa käyttämistä. Olisi vaikeaa laatia luotettava ennuste siitä, käyttääkö kala, nahkiainen tai rapu salmea/kapeikkoa pääasiallisesti kulkutienään lähitulevaisuutta kaukaisemmassa tulevaisuudessa. Kalalla tarkoitetaan yhtä tai useampaa kalalajia. Sama koskee vastaavasti nahkiaista ja rapua. Kala käyttää salmea/kapeikkoa pääasiallisesti kulkutienään ainakin silloin, jos kalan kuluista kahden paikan välillä yli puolet tapahtuu salmen/kapeikon kautta. Sama koskee vastaavasti nahkiaista ja rapua.

Edellä olen esittänyt, että hakemuksesta voidaan leventää, kaventaa tai siirtää joessa olevaa valtaväylää, VL 1:12.1—2. Sama koskee vastaavasti myös salmessa/kapeikossa olevaa valtaväylää, VL 1:12.1—2 ja 1:13.[225]

Salmessa/kapeikossa oleva valtaväylä on veden vapaata juoksua, kulkemista, puutavaran uittoa ja kalan, nahkiaisen sekä ravun kulkua varten, VL (467/87) 1:7 a, VL 1:12.1 ja VL 1:13.

Valtaväylää ei saa rakentamalla sulkea tahi supistaa eikä asettaa siihen sen käyttämistä vaikeuttavaa laitetta tai muuta tilapäistä estettä, jollei VL:ssa olevista tai erikseen annetuista säännöksistä muuta johdu tai jollei ole saatu VO:n lupaa, VL 1:12.3, VL 1:13, ÅLL 1.1 § ja ÅLL (65/78) 2.1 §.[226] Valtaväylä on yleisenä uittoväylänä, VL (649/76) 5:1.2.

Yllä esitetystä saattaisi tehdä päätelmän, ettei uitto voisi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista valtaväylässä.

> Uitto voi olla vanhan väliaikaisen uittoluvan a:n, vanhan väliaikaisen uittoluvan b:n tai vanhan varsinaisen uittoluvan varaista valtaväylässä, VL 1:3, 1:12—13, 5:8.1, 5:35 ja 5:37.1. VL 5:8.1:ssä säädettiin, että uiton toimittaminen on järjestettävä uittosäännöllä valtaväylässä, milloin siinä on huomattavaa liikennettä. Vanha uittosääntö saatiin vahvistaa säädetyin edellytyksin valtaväylään, jossa ei ollut huomattavaa liikennettä, VL 1:3, 1:12—13 ja 5:8.1—2.
>
> Uittolainsäädännön tarkistamistoimikunta ehdotti VL 5:8.1:n muuttamista. Sen laatima ehdotus Laiksi vesilain muuttamisesta 5:8.1 kuului:
>
> "Vesistössä tai vesistön osassa, jossa on arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma taikka jossa harjoitetaan huomattavaa kalastusta tai jossa on huomattavaa liikennettä, on uiton toimittaminen järjestettävä uittosäännöllä sekä huolehdittava muiden etujen turvaamisesta suorittamalla sanotussa säännössä määrätyt työt ja muut toimenpiteet."[227]
>
> Uittolainsäädännön tarkistamistoimikunta totesi momentinmuutosehdotuksensa perusteluissa, että valtaväylässä, milloin siinä on huomattavaa liikennettä, on uiton toimittaminen VL 5:8:n mukaan järjestettävä

[225] Vrt. kysymys valtaväylän sijainnista ja leveydestä käsitellään riita-asiana, VL (453/63) 14:7.3.

[226] Ks. VL 2:2, 3:2.1 ja 7:2, VL (467/87) 8:1.1 sekä VL 9:2.1.

[227] *KM 1974:11* s. 44—46.

uittosäännöllä. Tämän jälkeen toimikunta jatkoi: "Kun tarpeellisena on kuitenkin pidettävä, että uitto aina sellaisessa vesistössä tai sen osassa, jossa on huomattavaa liikennettä, järjestään [pitäisi olla järjestetään] uittosäännöllä, ehdotetaan pykälään tehtäväksi tätä tarkoittava muutos."[228]

Täten valtaväylä ei olisi jäänyt uittolainsäädännön tarkistamistoimikunnan momentinmuutosehdotuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Eduskunta hyväksyi VL (649/76) 5:8.1:n kieliasultaan hallituksen ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 5:8.1:n mukaisena.[229] Hallitus esitti lainkohtaehdotuksensa perusteluissa, että valtaväylässä, milloin siinä on huomattavaa liikennettä, on uiton toimittaminen VL 5:8:n mukaan järjestettävä uittosäännöllä. Tämän jälkeen hallitus jatkoi: "Koska kuitenkin on pidettävä tarpeellisena, että uitto sellaisessa vesistössä tai sen osassa, jossa on huomattavaa liikennettä taikka jolla on huomattavaa arvoa kalastukselle tai virkistyskäytölle tai jonka välittömässä läheisyydessä on taaja-asutusta, aina järjestetään uittosäännöllä, ehdotetaan pykälään tehtäväksi tätä tarkoittava muutos."[230]

Täten valtaväylä ei jää VL (649/76) 5:8.1:n soveltamisalan ulkopuolelle.

Edellä esitetyn perusteella uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista valtaväylässä.[231] Uitto voi olla kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista siellä. Valtaväylää ei ole säädetty VL 5:96.2:n soveltamisalan ulkopuolelle. Valtaväylä ei ole esteenä uuden uittosäännön vahvistamiselle siihen.

Päätettäessä siitä, onko Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisessa rajavesistössä valtaväylä, sovelletaan Rajavesistösopimus 3 art:aa.

Rajavesistösopimus 3.1 art:n mukaan sopimuspuolet, siis Suomi ja Neuvostoliitto, huolehtivat siitä, että rajavesistöissä pidetään avoinna valtaväylä veden vapaata juoksua, kulkemista, puutavaran uittoa ja kalan kulkua varten. Rajavesistösopimus 3.2 art:n ensimmäisen virkkeen mukaan valtaväyläksi luetaan kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta vesistön leveydestä syvimmällä kohdalla joissa sekä sellaisissa salmissa ja kapeikoissa, joissa säännöllisesti harjoitetaan liikennettä tahi uittoa tai joita kala pääasiallisesti käyttää kulkutienään. Rajavesistösopimus 3.2 art:n mukaan siellä missä valtaväylä on tarpeen liikennettä tai uittoa varten, sen leveys on vähintään seitsemän metriä.

Oletetaan, että Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön Suomeen kuuluva osa oli Rajavesistösopimus 3 art:n mukaista valtaväylää. Sinne saatiin myöntää vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b, jos säädetyt edellytykset täyttyivät. Sinne saatiin myöntää vanha varsinainen uittolupa tai vahvistaa vanha uittosääntö, jos säädetyt edellytykset täyttyivät.

[228] Mts. 21. Ks. *Lausunnot 1975* s. 28.
[229] *HE 61/1976* s. 10—11 verrattuna VL (649/76) 5:8.1.
[230] *HE 61/1976* s. 3.
[231] Ks. *Hollo, JFT 1986* s. 342.

Oletetaan, että Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön Suomeen kuuluva osa on Rajavesistösopimus 3 art:n mukaista valtaväylää. Siellä uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista. Olen käsitellyt edellä kohdassa 4.2.1 sitä, kenelle tai mille uitto voi olla luvanvaraista. Rajavesistösopimus 3 art:n mukainen valtaväylä, sikäli kuin se on Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön Suomeen kuuluvaa osaa, ei ole esteenä uuden uittosäännön vahvistamiselle siihen.

4.2.7 Yleinen kulkuväylä

VL 4:1.1:ssä viitataan **julkista kulkuväylää** määrittäviin merenkulkua koskeviin säännöksiin. VL 4:1.1:ssä säädetään:

> "Yleisellä kulkuväylällä tarkoitetaan tässä laissa vesistössä tai meressä olevaa väylää, joka on merenkulkua koskevien säännösten mukaan tällaiseksi luettava (julkinen kulkuväylä), sekä sellaista vesitietä, joka jäljempänä olevien säännösten mukaisesti on määrätty yleiseksi paikallisväyläksi."[232]

Täten julkinen kulkuväylä voi sijaita sekä VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä että VL 1:3:n mukaisessa meressä. VL 4:1.1:n mukaan merenkulkua koskevat säännökset antavat vastauksen kysymykseen, mitä tarkoitetaan julkisella kulkuväylällä. Tästä saattaisi päätellä, että on olemassa yksityiskohtaiset julkisen kulkuväylän täsmentävät merenkulkua koskevat säännökset. Ne puuttuvat voimassa olevasta lainsäädännöstä.

> Eduskunta hyväksyi VL 4:1.1:n kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 4:1.1:n mukaisena.[233] Hallitus oli perustellut momenttiehdotustaan: "Sen johdosta, että voimassa olevan oikeuden osalta on ollut epätietoisuutta siitä, mitä laki kulkuväylällä (vrt. VOL 1: 1, 3) tarkoittaa, on tämän luvun alkuun otettu kulkuväyliä koskeva määritelmä."[234]
>
> Lainauksessa viitatussa VOL I:1.3:ssa säädettiin:
>
> "Järvessä ja meressä on riittävän leveä kulku- ja lauttausväylä auki jätettävä."[235]

---

[232] Suomela väittää, että yleisen kulkuväylän käsite on jossakin määrin epäselvä. *Suomela. Edellytyksistä* s. 51.

[233] *HE 64/1959* s. 40 ja 54 verrattuna VL 4:1.1.

[234] *HE 64/1959* s. 11.

[235] Ks. *KM 1958:97* s. 13.

Serlachiuksen mielestä valtiolla oli oikeus perustaa kulkuväylä vesistöön ja laajentaa siellä olevaa kulkuväylää.[236]

Langin mukaan vanhastaan oli katsottu hallinnolliset viranomaiset oikeutetuiksi julistamaan määrätyt alueet vesistöissä, joissa laivaliikettä harjoitettiin, yleisiksi kulkuväyliksi.[237]

Moring tarkastellessaan VOL I:1:tä kirjoitti: "Järvessä ei ole valtaväylää, mutta siihen on riittävän leveä kulku- ja lauttausväylä auki jätettävä. Tämä on tietenkin voimassa myös sellaiseen järveen nähden, missä luotsilaitos ei ole viitoittanut yleistä kulkuväylää."[238] Täten hänen mielestään luotsilaitoksella oli oikeus viitoittaa yleinen kulkuväylä järveen.[239]

Manner tulkitsi VOL I:1.3:a: "Kulkuväylällä laki tarkoittaa tässä liikennettä varten avoinna pidettävää vesitietä, joka voi olla ja usein onkin vanhastaan viitoitettu. Mutta yleisestä kulkuväylästä voidaan puhua myös ahtaammassa eli teknillisessä merkityksessä, jolloin sillä tarkoitetaan julkisen huolenpidon alaista ja erityisesti liikennettä varten varustettua vesireittiä."[240]

VOL I:17:n mukaan kruunulla, siis valtiolla, oli valta vesistöön tahi sen viereen laittaa tai laventaa kulkuväylä.

Eduskunta hyväksyi VL 4:1.1:n vuoden 1960 valtiopäivillä.[241] Tällöin oli vielä voimassa 1. 6. 1922 annettu TurvallisuuslaiteA. Kuitenkin TurvallisuuslaiteA 3 §:n tilalle oli säädetty TurvallisuuslaiteA (105/24) 3 § ja tämän tilalle oli säädetty TurvallisuuslaiteA (113/28) 3 §.[242] Yleistä kulkuväylää määrittäneessä TurvallisuuslaiteA 1 §:ssä säädettiin:

"Valtio rakentaa ja ylläpitää merenkulkulaitoksen toimesta *yleisissä kulkuväylissä* merenkulun turvaamiseksi tarvittavat loistot, majakat, viitat ja muut laitteet.

Kun valtio on rakentanut johonkin kulkuveteen sellaisia turvallisuuslaitteita, pidetään sitä yleisenä kulkuväylänä." (Kursivointi tässä.)[243]

Yleisen kulkuväylän käsitettä rajasi myös TurvallisuuslaiteA 2 §, jossa säädettiin:

"Jos kunta tai yksityinen tahtoo kulkuveteen, joka ei ole *yleinen kulkuväylä*, mutta jota ei kuitenkaan käytetä pelkästään yksityiseen tarpeeseen, rakentaa sellaisen turvallisuuslaitteen, kuin 1 §:ssä on sanottu, ja ylläpi-

---

[236] *Serlachius J.* s. 20.

[237] Ks. *Lang, Luennot* s. 97 ja 102.

[238] *Moring, Maalainsäädäntö* s. V ja 50—51.

[239] Oikeustapauksen **KKO 1921 I 21** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Koska jakokunnan yhteiseen jyvitettyyn selkäveteen asetettujen pollarien ja puomien ei oltu näytetty, sulkevan kulku- ja lauttausväylää tai tuottavan muutakaan haittaa, hylättiin kanne niiden poistamisesta."

[240] Ks. *Manner, Yleiskäyttö* s. 123—124. Ks. myös oikeustapaus **KHO 1959 II 331**.

[241] *Edusk. vast. 1960* s. 1 ja 89.

[242] TurvallisuuslaiteA ei sisältänyt säännöstä siitä, koska se tuli voimaan. Se lienee tullut voimaan sinä päivänä, kun se julkaistiin SA:ssa. Mitä tässä sanoin TurvallisuuslaiteA:sta, sovelletaan vastaavasti TurvallisuuslaiteA (105/24) 3 §:ään ja TurvallisuuslaiteA (113/28) 3 §:ään. Täten TurvallisuuslaiteA lienee tullut voimaan 20. 6. 1922, TurvallisuuslaiteA (105/24) 3 § lienee tullut voimaan 2. 5. 1924 ja TurvallisuuslaiteA (113/28) 3 § lienee tullut voimaan 11. 4. 1928.

[243] Pykälän tulkinnasta ks. *Sjöfartsstyrelsens utlåtande* s. 76—77 ja *Tollet—Uggla* s. 89.

tää sitä, hakekoon siihen luvan merenkulkuhallitukselta, jonka samalla tulee määrätä tätä varten tarpeelliset ehdot ja edellytykset." (Kursivointi tässä.)

Ei TurvallisuuslaiteA:sta, TurvallisuuslaiteA (105/24) 3 §:stä eikä TurvallisuuslaiteA (113/28) 3 §:stä käy ilmi, tuliko viimeksi lainatun pykälän nojalla perustetusta väylästä yleinen kulkuväylä.[244]

Ei TurvallisuuslaiteA, TurvallisuuslaiteA (105/24) 3 § eikä TurvallisuuslaiteA (113/28) 3 § asettanut velvollisuutta määrittää tarkasti yleisen kulkuväylän pituutta, leveyttä ja syvyyttä.

Lindbergin mukaan yleisellä kulkuväylällä tarkoitettiin vesitietä, jossa valtio ylläpiti merenkulun turvallisuuslaitteet.[245]

Langin mielestä yleinen kulkuväylä oli väylä, jonka turvallisuuslaitteet ja merkit valtio ylläpiti.[246]

Kun VL 4:1.1 säädettiin, siinä julkisella kulkuväylällä tarkoitettiin todennäköisesti TurvallisuuslaiteA 1—2 §:n mukaista yleistä kulkuväylää. TurvallisuuslaiteA 1—2 § olivat ainoat merenkulkua koskevat säännökset, joissa oli rajattu yleisen kulkuväylän käsitettä eikä ollut merenkulkua koskevia säännöksiä, joissa olisi käytetty ilmausta "julkinen kulkuväylä".

Vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 60 § kuului:

"Kulkuväyliä ovat yleiset kulkuväylät, jotka sellaisina ovat valtion hoidossa, sekä muut liikennettä varten avoinna pidettävät vesitiet."[247]

Vesioikeuslakikomitea esitti, että tämä pykäläehdotus on laadittu vastaamaan TurvallisuuslaiteA 1 §:ää. Komitea käytti yleisestä kulkuväylästä suppeassa merkityksessä synonyymiä julkinen kulkuväylä. Sen mukaan valtion hoidossa olivat myös sellaiset luonnolliset ja yleisiksi määrätyt väylät, jotka eivät kaivanneet merenkulun turvallisuuslaitteita eivätkä muita erityisiä toimenpiteitä. Komitean mielestä muut liikennettä varten avoinna pidettävät vesitiet olivat valtaväylä joessa ja väyläsalmessa sekä tarpeelliset kulkuväylät järvessä ja meressä, mikäli näitä vesiteitä ei ollut määrätty yleisiksi kulkuväyliksi.[248] Täten tästä lähteestä on peräisin VL 4:1.1:n mukainen julkinen kulkuväylä.[249]

TurvallisuuslaiteA 1—2 §, TurvallisuuslaiteA (113/28) 3 § ja Turval-

---

[244] Ks. Langin kielteinen vastaus kysymykseen, *Lang, Sjörätt* s. 70—71. Ilmaus yleinen kulkuväylä oli myös TurvallisuuslaiteA 10.1 §:ssä.

[245] Ks. *Lindberg A. V.* s. 11.

[246] Ks. *Lang, Sjörätt* s. 70—71. Ks. myös *Hällfors, JFT 1953* s. 212.

[247] *KM 1939:3* s. 1* ja 12*.

[248] Ks. mts. 165—166 ja 172.

[249] OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 60 § ei poikennut kieliasultaan vesioikeuslakikomitean vesioikeuslakiehdotuksen 60 §:stä. *KM 1939:3* s. 1* ja 12* verrattuna *HE 1944* s. 9 ja 18. KHO piti OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 60 §:n kulkuväylien ryhmittelyä epäselvänä, ks. *KHO:n lausunto* 60 §:n kohta.

lisuuslaiteA 4—18 § lakkasivat olemasta voimassa 1. 4. 1961, TurvalaiteA 18 §. Tällöin tuli voimaan TurvalaiteA, TurvalaiteA 18 §.

TurvalaiteA jätti avoimeksi sen, mitä tarkoitettiin yleisellä kulkuväylällä. TurvalaiteA:n muutokset, TurvalaiteA (517/68) 2.2 §, TurvalaiteA (658/63) 4 §, TurvalaiteA (312/79) 4.6 § ja TurvalaiteA (517/68) 15.5 § jättivät myös avoimeksi sen, mitä tarkoitettiin yleisellä kulkuväylällä.

TurvalaiteA 1 §:ssä, jossa oli ilmaus yleinen kulkuväylä, säädettiin:

"Valtion puolesta rakentaa tai asettaa sekä ylläpitää merenkulkulaitos merellä sekä rannikon ja sisävesien *yleisissä kulkuväylissä* merenkululle tarpeelliset kiinteät ja kelluvat turvalaitteet.

Kiinteitä turvalaitteita ovat radioteknilliset paikanmääritysasemat, radiomajakat, majakat, loistot, linjamerkit ja kummelit sekä näihin verrattavat. Kelluvia turvalaitteita ovat majakka-alukset, poijut ja viitat." (Kursivointi tässä.)

Luonnos asetukseksi merenkulun turvalaitteista oli laadittu MKH:ssa. MKH oli lähettänyt 21. 10. 1960 päivätyn luonnoksen KTM:lle. Luonnoksen 1 § kuului:

"Valtion toimesta rakentaa ja ylläpitää merenkulkulaitos merellä sekä rannikon ja sisävesien *yleisissä kulkuväylissä* merenkululle tarpeelliset kiinteät ja kelluvat turvalaitteet.

Kiinteitä turvalaitteita ovat paikantamisasemat, radiomajakat, majakat, loistot, linjamerkit ja kummelit sekä näihin verrattavat. Kelluvia turvalaitteita ovat majakka-alukset, poijut ja viitat.

Väylää, johon valtion toimesta tällaisia turvalaitteita rakennetaan tai asetetaan, pidetään yleisenä kulkuväylänä." (Kursivointi tässä.)[250]

Tämän pykäläluonnoksen 1 ja 2 momentti olivat kieliasultaan hyvin pitkälti yhtenevät TurvalaiteA 1 §:n kanssa. Sen sijaan pykäläluonnoksen 3 momenttia vastaava säännös puuttui TurvalaiteA:sta, TurvalaiteA (517/68) 2.2 §:stä, TurvalaiteA (658/63) 4 §:stä, TurvalaiteA (312/79) 4.6 §:stä ja TurvalaiteA (517/68) 15.5 §:stä. Esitöistä ei käy ilmi, mistä tämä puute johtui.

Ilmausta yleinen kulkuväylä käytettiin niin ikään TurvalaiteA 2.1 §:ssä. Tässä asetuskohdassa säädettiin:

"Jos kunta tai yksityinen haluaa satama-alueelleen tai kulkuveteen, joka ei ole *yleinen kulkuväylä*, mutta jolla kuitenkin on yleistä merkitystä, rakentaa tai asettaa sellaisen turvalaitteen, kuin 1 §:ssä on sanottu, ja ylläpitää sitä, on siihen haettava lupa merenkulkuhallitukselta, jonka asiana on harkita turvalaitteen tarkoituksenmukaisuus sekä määrätä rakentamis- tai asettamis- ja kunnossapitoehdot." (Kursivointi tässä.)

TurvalaiteA:sta, TurvalaiteA (517/68) 2.2 §:stä, TurvalaiteA (658/63) 4 §:stä, TurvalaiteA (312/79) 4.6 §:stä ja TurvalaiteA (517/68) 15.5 §:stä ei käy ilmi, tuliko vesialueesta yleinen kulkuväylä, jos siihen viimeksi lainatun asetuskohdan mukaisesti rakennettiin tai asetettiin turvalaitteita. Ilmausta yleinen kulkuväylä käytettiin myös TurvalaiteA 11.1 §:ssä.

[250] *MKH:n aloite.*

TurvalaiteA 1.1 §:ssä, 2.1 §:ssä ja 11.1 §:ssä käytettiin ilmausta yleinen kulkuväylä eikä ilmausta julkinen kulkuväylä. Tästä lienee perusteltua tehdä päätelmä, että TurvalaiteA laadittiin ottamatta huomioon VL 4:1.1:tä.

TurvalaiteA 1 §, TurvalaiteA 2.1 §, TurvalaiteA (517/68) 2.2 §, TurvalaiteA 3 §, TurvalaiteA 6—15.4 §, TurvalaiteA (517/68) 15.5 § ja TurvalaiteA 16—18 § lakkasivat olemasta voimassa 1. 1. 1980, MerkitsemisA 14 §. TurvalaiteA (658/63) 4.1—5 §, TurvalaiteA (312/79) 4.6 § ja TurvalaiteA 5 § olivat voimassa sisävesillä vuoden 1981 loppuun asti ja merialueilla vuoden 1980 loppuun asti, MerkitsemisA 14.2 §.[251]

MerkitsemisA ja sen muutokset, MerkitsemisA (992/80) 1.2—3 § sekä 3,2 § jättävät vaille vastausta kysymyksen, mitä tarkoitetaan julkisella kulkuväylällä. MerkitsemisA 4 §:ssä on ilmaus julkinen kulkuväylä. Pykälässä säädetään:

"*Julkisten kulkuväylien* vesiliikenteelle tarpeellisista turvalaitteista huolehtii valtion puolesta merenkulkulaitos, jollei ole erikseen toisin säädetty." (Kursivointi tässä.)

Pykälässä julkisella kulkuväylällä käsitetään VL 4:1.1:n mukaista julkista kulkuväylää.[252]

Jaatinen puhuu MKH:n säännösten mukaisista julkisista väylistä, joilla hän tarkoittaa VL 4:1.1:n mukaisia julkisia kulkuväyliä.[253]

Luoman mukaan voitaneen toistaiseksi nojautua kumottuun TurvallisuuslaiteA 1 §:ään, kun muualtakaan ei ole löydettävissä VL 4:1.1:n mukaisen julkisen kulkuväylän määrittelyä. Hän jatkaa: "Julkisen kulkuväylän tunnusmerkki olisi siis se, että valtio on sen rakentanut ja että se myös kunnossapitää väylän turvallisuuslaitteet."[254]

Vesilainsäädännön siirtymävaihetoimikunnan mielestä VL 4:1.1:n mukainen julkinen kulkuväylä vastaa TurvallisuuslaiteA 1 §:n mukaista yleistä kulkuväylää, mutta TurvalaiteA ei sisällä yleisen kulkuväylän määritelmää. Toimikunnan mukaan TurvalaiteA:lla ei muutettu julkisen kulkuväylän käsitettä. Toimikunnan mielestä julkisen kulkuväylän olemassaolo määräytyy sen mukaan, onko MKH päättänyt, että jokin väylä on oleva välittömästi merenkulkuhallinnon hoidossa oleva, merkitty ja laittein varustettu kulkuväylä eli siis julkinen kulkuväylä.[255]

TVH hakemuksessaan LSVO:ssa pyysi lupaa saada asettaa Kustavin kunnassa Osnäsin—Kustavin kirkonkylän maantiellä olevalle Vartsalan lauttapaikalle entisen vapaasti ohjattavan lautta-aluksen tilalle köyden

---

[251] MerkitsemisA tuli voimaan 1. 1. 1980, MerkitsemisA 14.1 §.

[252] MerkitsemisA (992/80) 1.3 §:ssä on ilmaus yleinen kulkuväylä. Tällä ymmärrettäneen VL 4:1.1:n mukaista yleistä kulkuväylää.

[253] Ks. *Jaatinen. RT 1962* s. 231.

[254] *Luoma* s. 1—2.

[255] *KM 1963:98* s. 75—76.

varassa kuljetettavan lautan. Lautta välittäisi liikennettä Kivimaan ja Vartsalan saarten välissä olevan salmen yli. Salmen leveys lauttalinjalla keskiveden korkeudella oli 985 m. 7,3 m:n syvyinen ja noin 110 m:n levyinen merikarttaan merkitty laivaväylä kulki salmessa.

Koska oli katsottava, että kysymyksessä oleva väylä oli julkinen kulkuväylä ja että vapaasti ohjailtavan lautan muuttaminen köyden varassa kuljetettavaksi Vartsalan lauttapaikalla Osnäsin—Kustavin kirkonkylän maantiellä Kustavin kunnassa aiheuttaisi huomattavaa haittaa kysymyksessä olevalla kulkuväylällä harjoitettavalle liikenteelle ja vaarantaisi merenkulun turvallisuutta, **LSVO 27. 12. 1963** antamallaan päätöksellä, nojautuen VL 4:1:een ja soveltuvin osin 2:3:n ja 2:16:n säännöksiin, hylkäsi TVH:n hakemuksen.

TVH vaati valituksessaan KHO:ssa, että tämä kumoaisi LSVO:n päätöksen ja myöntäisi sille luvan tehdä köyden varassa kuljetettava lautta puheena olevalle lauttapaikalle.

MKH vastineessaan KHO:ssa oli sitä mieltä, että merenkulun turvallisuuden kannalta lauttapaikan lautta olisi ehdottomasti pysytettävä vapaasti ohjailtavana.

KHO 15. 6. 1964 antamallaan päätöksellä, **KHO 1964 A II 245**, tutki asian. Koska köyden varassa kuljetettavan lautan liikennöimisestä puheena olevalla lauttareitillä, kun lautan rakenteesta ja varusteista ja sen käyttämisen rajoittamisesta annettiin tarvittavat yksityiskohtaiset määräykset, ei voitu katsoa aiheutuvan huomattavaa haittaa kysymyksessä olevalla kulkuväylällä harjoitettavalle liikenteelle eikä vaaraa merenkulun turvallisuudelle, sen vuoksi ja kun TVH:n hakemusta ottaen huomioon VL 2:2.2:n ja 2:6:n säännökset ei voitu hylätä LSVO:n päätöksessä mainitulla perusteella, KHO kumosi LSVO:n päätöksen ja palautti asian LSVO:lle uudelleen käsiteltäväksi.

LSVO totesi, että merikarttaan merkitty laivaväylä oli VL 4:1.1:n mukainen julkinen kulkuväylä. KHO piti merikarttaan merkittyä laivaväylää VL 4:1.1:n mukaisena julkisena kulkuväylänä. Ks. VL 2:2.2.

MKH on ottanut kantaa EOA:n pyynnöstä siihen, mitä VL 4:1.1:n mukaisella julkisella kulkuväylällä tarkoitetaan. MKH pitää julkisena kulkuväylänä sellaista väylää, jonka valtio, kunta tai yksityinen on rakentanut ja ylläpitää, jonka MKH on istunnossaan sellaiseksi hyväksynyt syvyyden, varaveden ja merenkulun turvalaitteiden osalta, joka on merkitty merikarttoihin ja josta on asianmukaisesti tiedotettu merenkulkijoille.[256] EOA lienee hyväksynyt MKH:n määritelmän julkisesta kulkuväylästä.[257] Hyväksyn MKH:n näkemyksen julkisesta kulkuväylästä.[258]

[256] *MKH:n vastaus* s. 1.
[257] Ks. *EOA:n kertomus 1977* s. 19.
[258] Ks. *Repo, DL 1980* s. 68—72. Ks. myös *Mietintö 1988* s. 5 ja 30.

> Hollon mielestä julkinen kulkuväylä syntyy merenkulkuviranomaisen varustaessa väylän turvalaittein.[259]
>
> VäylämaksuL 1.1 §:stä ja 3.1 §:n toisesta virkkeestä käy ilmi, että valtio rakentaa, ylläpitää ja hoitaa merenkulussa käytettävät julkiset kulkuväylät.[260]

MKH:lla on oikeus päättää, että VL 4:1.1:n mukainen julkinen kulkuväylä on VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä tai VL 1:3:n mukaisessa meressä.[261] Tätä kantaa voidaan perustella myös sillä, että MKH on käyttänyt tällaista päätäntävaltaa pitkän aikaa. Kuitenkaan sen päätös ei saa merkitä pakkolunastukseen verrattavaa puuttumista Suomen kansalaisen omaisuuteen, HM 6.1 § ja 6.3 §.[262]

MKH:n antamasta päätöksestä, jolla on perustettu julkinen kulkuväylä, käy ilmi yleensä julkisen kulkuväylän keskilinja ja syvyys, muttei leveys. Julkisen kulkuväylän keskilinja ja syvyys ilmenevät MMH:n karttapainossa painetuista merikorteista. Sen sijaan näistä ei käy ilmi julkisen kulkuväylän leveys.[263] Lateraalimerkein viitoitetun julkisen kulkuväylän leveys on lateraalimerkkien välinen leveys. Lateraalimerkit osoittavat väylän vasenta ja oikeaa reuna-aluetta, MKHp 9. 1. 1980 3.2,1 §. Kardinaalimerkit eivät ilmaise näillä viitoitetun julkisen kulkuväylän leveyttä. Ne osoittavat, missä ilmansuunnassa on kulkukelpoista vettä, MKHp 9. 1. 1980 3.2,2 §.[264]

MKH:lla on oikeus lakkauttaa VL 4:1.1:n mukainen julkinen kulkuväylä osittain tai kokonaan.[265] Tätä kantaa voidaan perustella myös sillä, että MKH on lakkauttanut pitkän aikaa julkisia kulkuväyliä osittain tai kokonaan.

---

[259] Ks. *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 329.

[260] Julkiset kulkuväylät käyvät ilmi MMH:n karttapainossa painetuista merikorteista. Merikortteja on sekä vesistöistä että merialueista.

[261] Ks. *KM 1975:66* s. 12, *KM 1976:48* s. 14—15, *KM 1977:25* s. 16 ja 22, *Repo, DL 1980* s. 72—83 ja *Mietintö 1988* s. 3 ja 5. Ks. myös VL 1:3, VL 4:5, MerkitsemisA 3,1 §, MerkitsemisA (992/80) 3,2 § ja MerkitsemisA 3,3—4 §.

[262] Pietilä väittää, että julkisen kulkuväylän perustamisesta päättää kauppa- ja teollisuusministeriö, jos on kysymys meressä, mutta liikenneministeriö, jos on kysymys sisävesistössä olevasta väylästä. Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 84. Hänen väitteensä on virheellinen.

[263] Langin mielestä kulkuväylien leveyttä järvissä ei yleensä merkitty millään erikoisella tavalla, milloin ei ollut tarpeellista laivaliikkeen turvaamiseksi. "Yleensä voitaneen kai katsoa asian luonnosta johtuvan, että avoimen veden kulkuväylä on laskettava niin leveäksi, että purjelaivojen on mahdollista myöskin risteilemällä päästä kulkuveden yli.", Lang kirjoitti. Ks. *Lang, Luennot* s. 106. Serlachiuksen mukaan viitoitetun kulkuväylän leveys ei käynyt ilmi tavallisesti viitoituksesta. Tämän jälkeen hän kirjoitti: "Såsom regel får anses, att farleden bör hafva sådan bredd, att farkost under segel där kan komma fram äfven medels kryss." Ks. *Serlachius J., I* s. 9. Ks. myös *Serlachius J.* s. 19. — Julkisen kulkuväylän merkitsemisestä luonnossa ks. VL 1:3 ja 4:5.

[264] Vesikulkuväylien viitoituksesta ks. MKHp 9. 1. 1980 1—15,5 §, MKHp 9. 1. 1980 (1073/82) 15,6 § sekä MKHp 9. 1. 1980 16—19 §. Vesikulkuväylien liikennemerkeistä ja valo-opasteista ks. MKHp 30. 12. 1980.

[265] Ks. *KM 1971: B 110* s. 39, *KM 1976:48* s. 14—15 ja *Repo, DL 1980* s. 83—84. Ks. myös MerkitsemisA 3,1 §, MerkitsemisA (992/80) 3,2 § ja MerkitsemisA 3,3 §.

VO voi hakemuksesta määrätä **yleiseksi paikallisväyläksi** julkiseen väylään kuulumattoman vesistön tai meren osan, joka on tarpeen pitää avoinna yleistä laiva- tai veneliikennettä varten, VL 1:3 ja VL (467/87) 4:2.1:n ensimmäinen virke.[266] Tällaisena liikenteenä pidetään myös vapaa-ajan veneilyä, VL (467/87) 4:2.1:n ensimmäinen virke.[267] Julkinen väylä on VL 4:1.1:n mukainen julkinen kulkuväylä. VO voi määrätä yleisen paikallisväylän myös vesistöön tai mereen, jossa on valtaväylä, VL 1:3 ja VL (467/87) 4:2.1. ÅLL (65/78) 2.1 § ei siirrä VO:lta MaaKH:lle toimivaltaa käsitellä hakemus saada Ahvenanmaan maakunnassa yleinen paikallisväylä määrätyksi. Tällainen käsittely on kansalaisten oikeusturvan tarpeiden vuoksi lainkäyttöä.[268] Tätä kantaa voidaan perustella myös sillä, että VO on tuomioistuin eikä hallintoviranomainen.

Ainakin laiva- tai veneliikenteen harjoittajalla, joka kulkisi yleistä paikallisväylää pitkin, on oikeus hakea tämän määräämistä.[269]

Kun VO määrää jonkin alueen yleiseksi paikallisväyläksi, sen on määrättävä yleisen paikallisväylän sijainti, VL 4:3.2:n ensimmäinen virke. Täten VO:n on määrättävä yleisen paikallisväylän pituus, leveys ja syvyys.[270] Lateraalimerkein

[266] Siitä, mikä on se VO, jolle hakemus on annettava kirjallisesti ja joka on toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, ks. VL (467/87) 4:2.1, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke ja VL 15:10.1, 15:11 sekä 16:1.1.

[267] Vrt. *LTK 1980:2* s. 197—198 ja Liite 1 s. 1 ja 8. Vrt. VL 4:2.1:n ensimmäinen virke. Ks. *Luoma* s. 2 ja *Pietilä, Vesioikeus* s. 84.

[268] Ks. VTA (150/64) 2.2 § ja AIL 1951 2.2 §, 19.2 § sekä 21—22 §. Ks. myös *Ls. framst. nr 36/1977—78* passim ja *Lu. bet. nr 32/1977—78* passim.

[269] Eduskunta hyväksyi VL (467/87) 4:2.1:n kieliasultaan hallituksen ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 4:2.1:n mukaisena. *HE 266/1984* s. 31 ja 34 verrattuna VL (467/87) 4:2.1. Ellilä tulkitsee lainkohtaehdotusta siten, että siitä, kuka voi esiintyä yleisen paikallisväylän määräyksen hakijana, ei voitane asettaa korkeita vaatimuksia ja hakijana voisi olla ilmeisesti esimerkiksi paikallinen veneseura. *Ellilä K.* s. 22. VL 4:2.1:n mukaan yleinen paikallisväylä määrättiin hakemuksesta. Eronen ja Luoma ovat ottaneet kantaa siihen, kenellä tai millä oli oikeus tehdä tällainen hakemus. Erosen mielestä tietyn vesistön osan määräämistä yleiseksi paikallisväyläksi oli ilmeisesti oikeutettu hakemaan se, jonka asiana oli yleisten väylien kuntoonpaneminen ja kunnossapitäminen. Hän katsoi VL 4:5:n osoittavan, että se voi olla valtio, mutta myös muu, jonka etu yleisen väylän aikaansaamisesta saattoi olla riippuvainen. Hänen mukaansa estettä ei liene ollut, että hakijana esiintyi kunta tai yksityinen. *Eronen, Asianosaiset* s. 2. Luoman mielestä esimerkiksi kunnalla, teollisuuslaitoksella tai muulla oli oikeus hakea yleisen paikallisväylän määräämistä. *Luoma* s. 2. — VO:n yleiseksi paikallisväyläksi määräämisen edellytyksistä ks. VL 1:3 ja 4:3.1—2.

[270] VO:n yleisen paikallisväylän määräämistä koskevassa asiassa antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta VYO:lta valittamalla, VL (467/87) 17:1. VYO:n antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, VL (467/87) 17:4 ja 17:5.1. — Yleisen paikallisväylän perustamista koskevan päätöksen voimaantulosta ks. VL 21:6.1 ja VL (467/87) 21:6.3—4. Ulosotonhaltijalla ei ole oikeutta määrätä lainvoimaa vailla olevaa VO:n yleisen paikallisväylän perustamista koskevaa päätöstä tulemaan voimaan. Tällöin kun otetaan huomioon VL (467/87) 4:2.1, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke, VL 21:6.1, UL (389/73) 3:1.1,1 ja UL (389/73) 3:1.4, niin UL 3:9—10 eivät sovellu. — Yleinen paikallisväylä on merkittävä VO:ssa pidettävään vesikirjaan ja VO:ssa pidettävään karttaan, VL 4:3.4, VL 15:12 ja VA 5 §. — Yleisen paikallisväylän merkitsemisestä

viitoitetun yleisen paikallisväylän leveys on lateraalimerkkien välinen leveys. Lateraalimerkit osoittavat väylän vasenta ja oikeaa reuna-aluetta, MKHp 9. 1. 1980 3.2,1 §. Kardinaalimerkit eivät ilmaise näillä viitoitetun yleisen paikallisväylän leveyttä. Ne osoittavat, missä ilmansuunnassa on kulkukelpoista vettä, MKHp 9. 1. 1980 3.2,2 §.

VO voi hakemuksesta lakkauttaa yleisen paikallisväylän, VL 4:2.2.[271] ÅLL (65/78) 2.1 § ei siirrä VO:lta MaaKH:lle toimivaltaa käsitellä hakemus saada Ahvenanmaan maakunnassa sijaitseva yleinen paikallisväylä lakkautetuksi. Tällainen käsittely on kansalaisten oikeusturvan tarpeiden vuoksi lainkäyttöä.[272] Tätä kantaa voidaan perustella myös sillä, että VO on tuomioistuin eikä hallintoviranomainen.

Oikeus tehdä hakemus on ainakin omistajalla tai erityisen oikeuden haltijalla, jonka alueella yleinen paikallisväylä sijaitsee.[273] Yleisen paikallisväylän siirtäminen merkitsee, että väylä lakkautetaan siirrettävältä alueelta ja perustetaan uudelle alueelle.

Julkiset kulkuväylät ja yleiset paikallisväylät ovat **yleisiä kulkuväyliä**, VL 4:1.1.[274]

Yleistä kulkuväylää ei saa rakentamalla sulkea tahi supistaa eikä asettaa siihen sen käyttämistä vaikeuttavaa laitetta tai muuta tilapäistä estettä, jollei VL:ssa olevista tai erikseen annetuista säännöksistä muuta johdu tai jollei ole saatu VO:n lupaa, VL 1:12.3, VL 1:14, ÅLL 1.1 § ja ÅLL (65/78) 2.1 §.[275] Yleinen kulkuväylä on yleisenä uittoväylänä, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:1.2.

---

luonnossa ks. VL 1:3 ja 4:5. — Turvallisuuslaitteiden rakentamisesta yleiseen paikallisväylään on lisäksi voimassa, mitä merenkulun turvallisuuslaitteista erikseen on säädetty, VL 4:3.3. Tällä tavalla erikseen säädetään seuraavissa säännöksissä: MerkitsemisA 1.1 §, MerkitsemisA (992/80) 1.2—3 §, MerkitsemisA 2—3,1 §, MerkitsemisA (992/80) 3,2 §, MerkitsemisA 3,3—14 §, MKHp 9. 1. 1980 1—15,5 §, MKHp 9. 1. 1980 (1073/82) 15,6 §, MKHp 9. 1. 1980 16—19 § sekä MKHp 30. 12. 1980.

[271] Siitä, mikä on se VO, jolle hakemus on annettava kirjallisesti ja joka on toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, ks. VL 4:2.2 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke sekä VL 15:10.1, 15:11 ja 16:1.1.

[272] Ks. VTA (150/64) 2.2 § ja AIL 1951 2.2 §, 19.2 § sekä 21—22 §. Ks. myös *Ls. framst. nr 36/1977—78* passim ja *Lu. bet. nr 32/1977—78* passim.

[273] Yleisen paikallisväylän lakkauttamisen edellytyksistä ei säädetä mitään. Lienee perusteltua katsoa, että väylä on lakkautettavissa, jos sen perustamisen VL (467/87) 4:2.1:ssä säädetyt edellytykset eivät täyty. — VO:n yleisen paikallisväylän lakkauttamista koskevassa asiassa antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta VYO:lta valittamalla, VL (467/87) 17:1. VYO:n antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, VL (467/87) 17:4 ja 17:5.1. — Yleisen paikallisväylän lakkauttamista koskevan päätöksen voimaantulosta ks. VL 21:6.1 ja VL (467/87) 21:6.3—4. Ulosotonhaltijalla ei ole oikeutta määrätä lainvoimaa vailla olevaa VO:n yleisen paikallisväylän lakkauttamista koskevaa päätöstä tulemaan voimaan. Tällöin kun otetaan huomioon VL 4:2.2, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke, VL 21:6.1, UL (389/73) 3:1.1,1 ja UL (389/73) 3:1.4, niin UL 3:9—10 eivät sovellu.

[274] Ks. ilmausta yleinen kulkuväylä käytetään KLS 1976 1.3 §:ssä.

[275] Ks. VL 2:2, 3:2.1 ja 7:2, VL (467/87) 8:1.1 sekä VL 9:2.1.

Uitto voi olla vanhan väliaikaisen uittoluvan a:n, vanhan väliaikaisen uittoluvan b:n tai vanhan varsinaisen uittoluvan varaista yleisessä kulkuväylässä, VL 1:3, 4:1.1, 5:8.1, 5:35 ja 5:37.1. VL 5:8.1:ssä säädettiin, että uiton toimittaminen on järjestettävä uittosäännöllä yleisessä kulkuväylässä, milloin siinä on huomattavaa liikennettä. Vanha uittosääntö saatiin vahvistaa säädetyin edellytyksin yleiseen kulkuväylään, jossa ei ollut huomattavaa liikennettä, VL 1:3, 4:1.1 ja 5:8.1—2.

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista VL 4:1.1:n mukaisessa yleisessä kulkuväylässä. Tällainen kulkuväylä ei ole esteenä uuden uittosäännön vahvistamiselle siihen. Liikennöimisestä yleisissä kulkuväylissä annetuista säännöksistä ei muuta johdu, VL (649/76) 5:1.3. Tämän lainkohdan mukaan puutavaran uittoon yleisessä kulkuväylässä sovelletaan VL 5 luvun ja sen muutosten voimassa olevia säännöksiä vain siltä osin kuin liikennöimisestä yleisissä kulkuväylissä annetuista säännöksistä ei muuta johdu.[276]

4.2.8 Kanava

Uitto ei ollut vanhan väliaikaisen uittoluvan a:n, vanhan väliaikaisen uittoluvan b:n eikä vanhan varsinaisen uittoluvan varaista kanavassa. Uitto ei ollut kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista kanavassa VL 5:1.3:n voimassaoloaikana. Vanhaa uittosääntöä ei saanut vahvistaa kanavaan. VL 5:1.3:ssa säädettiin, että puutavaran uitosta kanavassa on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty. VL 5:1.3 lakkasi olemasta voimassa 15. 8. 1976, paitsi että sitä oli vielä sovellettava 15. 8. 1976 KHO:ssa, VYO:ssa ja KKO:ssa vireillä olevaan asiaan, VL (649/76) 5:1.3 ja VL:n (649/76) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 ja 4 momentti. Vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 78.2 § kuului:

"Puutavaran uitosta kanavassa on noudatettava, mitä siitä on erikseen säädetty."[277]

Vesioikeuslakikomitea perusteli momenttiehdotustaan: "Tämän pykälän 2 momentissa on ainoastaan huomautus siitä, etteivät vesioikeuslain määräykset koske uitto-oikeutta kanavassa vaan että siihen nähden on noudatettava mitä erikseen on säädetty. Tästä on nyt voimassa Suomen kanavien ja kääntösiltojen kautta käyvän liikenteen järjestyssääntö huhtikuun 13 päivältä 1917."[278]

Uittotavaran kuljetus Suomen kanavien ja kääntösiltojen kautta oli luvallinen, kun noudatettiin Suomen kanavien ja kääntösiltojen kautta

[276] Ks. jäljempänä 4.2.9 kohdassa tarkasteltavassa oikeustapauksessa, jossa **KHO** antoi **5. 3. 1981** päätöksensä **t. 1235**, uusi väliaikainen uittolupa a myönnettiin yleiseen kulkuväylään.

[277] *KM 1939:3* s. 1* ja 15*.

[278] Mts. 182. Komitean yllä lainattu momenttiehdotus ja OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 78.2 § olivat kieliasultaan yhtenevät. *KM 1939:3* s. 1* ja 15* sekä *HE 1944* s. 9 ja 20.

käyvän liikenteen järjestyssäännössä sekä erityisesti vahvistetussa kanavataksassa ja säännössä kanavamaksujen kannosta olevia määräyksiä, SSp 1917 1.1 §.[279] Vesiproomujen, kehäpuomeilla varustettujen nippulauttojen sekä muiden senkaltaisten lauttojen kuljetukseen kanavan kautta oli noudatettava, mitä siitä oli säädetty tai vastedes säädettiin, SSp 1917 (168/38) 4 §.[280] Sulkukanavaan ei saanut vahvistaa lauttaussääntöä.[281] Uittotavaran kuljetuksessa avokanavan tahi kääntösillan kautta oli sitä paitsi noudatettava, mitä asianomaisessa lauttaussäännössä oli määrätty, SSp 1917 1.2 §. Avokanavassa ja kääntösillan kautta oli, jollei lauttaussäännössä ollut määrätty muuta uittoväylää käytettäväksi, lauttaustavaran kuljetus sallittu samoilla ehdoilla kuin sellaisesta kuljetuksesta sulkukanavan kautta oli säädetty, SSp 1917 37.1 § ja SSp 1917 (168/38) 37.1 §.[282] Täten avokanavaan ja kääntösillan alle saatiin vahvistaa säädetyin edellytyksin lauttaussääntö.[283] Näin ollen vesioikeuslakikomitea tulkitsi osittain virheellisesti SSp 1917 1 §:ää ja SSp 1917 (168/38) 37.1 §:ää.[284]

Lainsäädännössä ei ole säännöstä, jolla olisi nimenomaisesti kumottu SSp 1917:n ja sen muutosten voimassa olleet säännökset, kuten SSp 1917 1 §, SSp 1917 (168/38) 4 §, SSp 1917 (139/19) 6 §, SSp 1917 (139/19) 34 § ja SSp 1917 (168/38) 37 §.[285] Nämä säännökset kumottiin 1. 4. 1963, jolloin niiden tilalle tuli voimaan KLS 1963, KLS 1963 43 §. VL 5:1.3:a laadittaessa jäi ottamatta huomioon SSp 1917 1.2 § ja SSp 1917 (168/38) 37.1 §. SSp 1917 1.2 § ja SSp 1917 (168/38) 37.1 § olivat ristiriidassa VL 5:1.3:n kanssa. VL 5:1.3 syrjäytti SSp 1917 1.2 §:n ja SSp 1917 (168/38) 37.1 §:n, HM 92.2 §.

Lautan kuljettaminen valtion sulku- ja avokanavien sekä liikkuvien siltojen kautta, lukuun ottamatta rautatiesiltoja, oli sallittua noudattamalla kanavien liikennesääntöä, KLS 1963 1.1 §. Lautalla tarkoitettiin nippu-, risti- ja suomulauttoja tai näihin verrattavia uivia puutavarakuormia, joita hinattiin, varpattiin tai muutoin uitettiin, KLS 1963 3.1,2 § ja 30 §.[286] TVH:n luvalla oli sallittua toimittaa irtouittoa sulkukanavassa, KLS 1963 3.2 §. Lauttaa avokanavan ja liikkuvan sillan kautta kuljetet-

[279] SSp 1917 tuli voimaan 1. 5. 1917, SSp 1917 53 §.

[280] Ks. sulkukanavien luetteloa SSp 1917 6 § ja SSp 1917 (139/19) 6 §.

[281] Ks. VOL II:1. Vrt. kuitenkin **KHO 1952 II 383**: Lauttaussääntö vahvistettiin Kalkkisten kanavaan. Tämä kanava oli sulkukanava.

[282] Ks. kuitenkin SSp 1917 37.2—3 § ja SSp 1917 (168/38) 37.2—3 §. Ks. avokanavien ja kääntösiltojen luetteloa, SSp 1917 34 § ja SSp 1917 (139/19) 34 §.

[283] Ks. VOL II:1.

[284] 27. 4. 1939 annettu VNp 1939 sisälsi erinäisiä määräyksiä pyöreän puutavaran kuljettamisesta vesiproomuissa tai kehäpuomeilla varustetuissa nippulautoissa maan sulkukanavien kautta. VNp 1939:ssä ei ollut määräystä siitä, koska VNp 1939 tuli voimaan. Se lienee tullut voimaan silloin, kun se julkaistiin SA:ssa eli 29. 4. 1939. Se kumottiin 3. 6. 1952, KTA 29 §. *SL I* pitää ilmeisesti VNp 1939:ää edelleen voimassa olevana. Nimittäin *SL I:ssä* s. 728 VL (649/76) 5:1.3:n jälkeen pyydetään katsomaan VNp 1939.

[285] Ks. *Manner, Yleiskäyttö* s. 150. Näitä säännöksiä ei voitu talvi- ja jatkosodan jälkeen soveltaa Suomesta Neuvostoliitolle luovutetulle alueelle jääneeseen kanavaan tai kääntösiltaan.

[286] Ks. luetteloa sulkukanavista KLS 1963 4 § ja luetteloa avokanavista ja liikkuvista silloista KLS 1963 31 §.

taessa oli lisäksi noudatettava kysymyksessä olevan väylän uittosääntöä, KLS 1963 1.2 §. Avokanavan ja liikkuvan sillan kautta oli puutavaran uittaminen sallittua samoilla ehdoilla kuin sellaisesta kuljetuksesta sulkukanavan kautta oli säädetty, jollei uittosäännössä ollut määrätty muuta uittoväylää käytettäväksi, KLS 1963 34 §. Tämän perusteella avokanavaan tai liikkuvan sillan alle olisi ollut vahvistettavissa uittosääntö. KLS 1963 1.2 §:ää ja 34 §:ää laadittaessa jäi ottamatta huomioon VL 5:1.3. KLS 1963 1.2 § ja 34 § olivat ristiriidassa VL 5:1.3:n kanssa. VL 5:1.3 syrjäytti KLS 1963 1.2 §:n ja 34 §:n, HM 92.2 §.[287]

MH:n hakemuksesta **ISVO 3. 4. 1963** antamallaan päätöksellä vahvisti VL 5:8:n, 5:11:n, 5:13:n, 5:21:n, 5:24—27:n, 5:29:n ja 5:31:n nojalla Haponlahden avokanavaa Säämingin kunnassa koskevan uittosäännön lisäyksen. Tämän lisäyksen 1 § kuului:

"Haponlahden kanavassa saadaan hinaamalla uittaa alaspäin hyvin sidottuja nippulauttoja. Nippulautta saa olla enintään 30 metriä leveä ja enintään niin suuri, että hinaaja kykenee sitä kuljettamaan tyynellä säällä syvässä vedessä vähintään 2,0 kilometrin nopeudella tunnissa."

TVH lausui valituksessaan KHO:ssa, että KLS 1963 31 §:ssä oli Haponlahden kanavan kautta kulkevan lautan leveydeksi määrätty enintään 32,0 m. Koska ISVO:n päätöksellä vahvistettu uittosäännön lisäys oli ristiriidassa KLS 1963:n kanssa ja lisäys muutoinkin sisälsi asioita, joista ei tullut määrätä uittosäännössä, TVH vaati, että KHO kumoaisi lisäyksen.

Koska KLS 1963 1.2 §:n mukaan uittosäännössä voitiin KLS 1963:n säännösten lisäksi antaa määräyksiä lautan kuljettamisesta avokanavassa eikä valituksenalaisen päätöksen ensimmäisen lupaehdon määräys enintään 30 m leveästä nippulautasta niin ollen ollut ristiriidassa KLS 1963 31 §:n kanssa, **KHO 30. 8. 1963** antamallaan päätöksellä, **KHO 1963 A II 274**, hylkäsi valituksen ja jätti ISVO:n päätöksen lopputuloksen pysyväksi.

Yllä esitetyn perusteella Haponlahden avokanavaan ei olisi saanut vahvistaa uittosäännön lisäystä.

Lautan kuljettaminen Saimaan kanavan[288] Suomen puoleisella osalla Saimaan ja valtakunnanrajan välillä oli sallittu noudattamalla Suomessa meriliikenteestä ja liikenteestä sisäisillä kulkuvesillä annettuja lakeja ja asetuksia sekä Saimaan kanavan väliaikaista liikennesääntöä, SKLS 1968 1.1 § ja 2.1 §.[289] Täten lautan kuljetukseen ei ollut sovellettava VL 5 luvun säännöksiä. Lautalla käsitettiin puutavaranipuista kokoonpantua tai siihen verrattavaa uivaa puutavarakuormaa, jota hinattiin tai muutoin uitettiin, SKLS 1968 3.1,3 §. TVH voi päätöksellään antaa tarkempia määräyksiä puutavaralauttojen kuljettamisesta Saimaan kanavan Suomen

[287] KLS 1963 kumottiin 1. 4. 1976, KLS 1976 101 §. Vrt. *Laurila* s. 11.

[288] Siitä, mitä Saimaan kanavalla tarkoitettiin, ks. SKA 1.1 §. Tämä tuli voimaan 10. 7. 1968 ja lakkasi olemasta voimassa 1. 2. 1989, SKA 16 § ja KLA 15 §.

[289] SKLS 1968 oli annettu 9. 7. 1968, mutta se ei sisältänyt säännöstä siitä, koska se tuli voimaan. Se lienee tullut voimaan sinä päivänä, kun se julkaistiin SA:ssa eli 19. 7. 1968.

puoleisella osalla Saimaan ja valtakunnanrajan välillä, SKLS 1968 1.1 § ja 2.2 §. SKLS 1968 1.1 §, 2 § ja 3.1,3 § olivat sopusoinnussa VL 5:1.3:n kanssa.[290]

Lautan kuljettaminen Saimaan kanavan Suomen puoleisella osalla Saimaan ja valtakunnanrajan välillä oli sallittu noudattamalla Suomessa meriliikenteestä ja liikenteestä sisäisillä kulkuvesillä annettuja lakeja ja asetuksia sekä Saimaan kanavan väliaikaista liikennesääntöä, SKLS 1970 1.1 § ja 2.1 §.[291] Täten lautan kuljetukseen ei ollut sovellettava VL 5 luvun ja sen muutosten voimassa olevia säännöksiä. Lautalla käsitettiin puutavaranipuista kokoonpantua tai siihen verrattavaa uivaa puutavarakuormaa, jota hinattiin taikka ilman hinaajaa uitettiin sulkuun tai sulusta, SKLS 1970 3.1,3 §. TVH voi päätöksellään antaa tarkempia määräyksiä puutavaralauttojen kuljettamisesta Saimaan kanavan Suomen puoleisella osalla Saimaan ja valtakunnanrajan välillä, SKLS 1970 1.1 § ja 2.2 §. SKLS 1970 1.1 §, 2 § ja 3.1,3 § olivat sopusoinnussa VL 5:1.3:n kanssa.[292]

Puutavaran uittoon kanavassa sovelletaan VL 5 luvun ja sen muutosten voimassa olevia säännöksiä vain siltä osin kuin liikennöimisestä kanavissa annetuista säännöksistä ei muuta johdu, VL (649/76) 5:1.3. Liikenteestä kanavassa on voimassa, mitä siitä erikseen on säädetty, VL 1:24.4.[293]

Lautan kuljettaminen Saimaan kanavan[294] Suomen puoleisella osalla Saimaan ja valtakunnanrajan välillä on sallittu noudattamalla Suomessa meriliikenteestä ja liikenteestä sisäisillä kulkuvesillä annettuja lakeja ja asetuksia sekä Saimaan kanavan liikennesääntöä, SKLS 1972 1.1 § ja 2.1 §.[295] Täten lautan kuljettamiseen ei olisi sovellettava VL 5 luvun ja sen muutosten voimassa olevia säännöksiä. Lautalla tarkoitetaan puutavaranipuista kokoonpantua tai siihen verrattavaa uivaa puutavarakuormaa, jota hinataan taikka ilman hinaajaa uitetaan sulkuun tai sulusta, SKLS 1972 3.1,3 §. TVH voi päätöksellään antaa tarkempia määräyksiä puutavaralauttojen kuljettamisesta Saimaan kanavan Suomen puoleisella osalla Saimaan ja valtakunnanrajan välillä, SKLS 1972 1.1 § ja 2.2 §.

Uitto ei ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvan

---

[290] SKLS 1968 oli voimassa vuoden 1969 loppuun asti, SKLS 1968 120 §.

[291] SKLS 1970 oli annettu 24. 4. 1970, mutta se ei sisältänyt säännöstä siitä, koska se tuli voimaan. Se lienee tullut voimaan sinä päivänä, kun se julkaistiin SA:ssa eli 28. 4. 1970.

[292] SKLS 1970:n ja sen muutosten voimassa olleet säännökset, kuten SKLS 1970 1.1 §, 2 § ja 3.1,3 §, olivat voimassa vuoden 1972 huhtikuun loppuun asti, SKLS 1970 122 §.

[293] Ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 169.

[294] Siitä, mitä Saimaan kanavalla tarkoitetaan, ks. KLA 2.1 §. Tämä tuli voimaan 1. 2. 1989, KLA 15.1 §.

[295] SKLS 1972 tuli voimaan 1. 5. 1972, SKLS 1972 122 §.

varaista Saimaan kanavan Suomen puoleisessa osassa Saimaan ja valtakunnanrajan välillä. Uutta uittosääntöä ei saa vahvistaa Saimaan kanavan Suomen puoleiseen osaan Saimaan ja valtakunnanrajan välillä.

Lautan kuljettaminen valtion sulku- ja avokanavilla sekä avattavien siltojen kautta lukuun ottamatta Saimaan kanavan Suomeen kuuluvaa osaa ja rautatiesiltoja on sallittu noudattamalla Suomessa meriliikenteestä ja liikenteestä sisäisillä kulkuvesillä annettuja lakeja ja asetuksia sekä kanavien liikennesääntöä, KLS 1976 1.1—2 § ja 2 §.[296] Täten lautan kuljettamiseen ei olisi sovellettava VL 5 luvun ja sen muutosten voimassa olevia säännöksiä. Lautalla käsitetään puutavaranipuista kokoonpantua tai siihen verrattavaa uivaa puutavarakuormaa, jota hinataan taikka ilman hinaajaa uitetaan sulkuun tai sulusta, KLS 1976 3.1,3 §. Kuitenkin lauttaa kuljetettaessa on lisäksi noudatettava kysymyksessä olevan väylän uittosääntöä, KLS 1976 1.4 §. Täten ei olisi noudatettava VL 5 luvun ja sen muutosten voimassa olevia säännöksiä, mutta sen sijaan on noudatettava niiden nojalla vahvistettua uittosääntöä. KLS 1976 38 § on sopusoinnussa yllä sanotun kanssa. Nimittäin KLS 1976 38 §:n mukaan puutavaran uittaminen on sallittu avokanavan ja avattavan sillan kautta KLS 1976:n ja sen muutosten voimassa olevia säännöksiä noudattaen, ellei uittosäännössä ole määrätty muuta uittoväylää käytettäväksi.[297] Näin ollen KLS 1976 1.4 §:ssä ja 38 §:ssä uittosäännöllä tarkoitetaan VL 5:8.2:n mukaista uittosääntöä.[298] KML 1.2 § ei ole ristiriidassa edellä sanotun kanssa. Nimittäin tämän lainkohdan mukaan kanavan käyttäminen voi perustua uittosäännössä annettuun määräykseen tai vesilain nojalla annettuun lupapäätökseen. Sulkukanavilla saavat määrättyinä aikoina liikennöidä lautat, joiden pituus, leveys ja syväys sekä korkeus veden pinnasta laskettuna eivät ylitä lautan suurinta sallittua pituutta, leveyttä ja syväystä sekä korkeutta veden pinnasta lukien.[299] Avokanavilla tai avattavien siltojen kautta saavat määrättyinä aikoina liikennöidä lautat, joiden leveys ja syväys sekä korkeus veden pinnasta laskettuna eivät ylitä suurinta sallittua leveyttä ja syväystä sekä korkeutta veden pinnasta lukien.[300]

Uitto ei ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista valtion sulkukanavan, avokanavan tai avattavan sillan VL 1:1.2:n mu-

[296] KLS 1976 tuli voimaan 1. 4. 1976, KLS 1976 101 §.

[297] Ks. KLS 1976 48 §.

[298] Ks. *KM 1974:11* s. 19 ja *HE 61/1976* s. 2. KLS 1976 1.4 § ja 38 § olivat hetken aikaa ristiriidassa VL 5:1.3:n kanssa. VL 5:1.3 syrjäytti KLS 1976 1.4 §:n ja 38 §:n, HM 92.2 §.

[299] Ks. KLS 1976 3.1,9 §, KLS 1976 (211/85) 13 §, KLS 1976 17.1—2 § ja KLS 1976 (211/85) 59 §. Sulkukanavat on lueteltu KLS 1976 (211/85) 13 §:ssä ja 59.1 §:ssä.

[300] Ks. KLS 1976 3.1,9 §, KLS 1976 (211/85) 14 §, KLS 1976 17.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke sekä KLS 1976 (211/85) 37 §. Avokanavat ja avattavat sillat on lueteltu KLS 1976 (211/85) 14 §:ssä ja 37.1 §:ssä.

kaisessa vesistössä tai VL 1:3:n mukaisessa meressä. Sen sijaan uusi uittosääntö saadaan vahvistaa säädetyin edellytyksin valtion sulkukanavan, avokanavan tai avattavan sillan VL 1:1.2:n mukaiseen vesistöön tai VL 1:3:n mukaiseen mereen. Tässä kappaleessa kanavalla en tarkoita Saimaan kanavan Suomeen kuuluvaa osaa.

4.2.9 Rauhoituspiiri

RakK (31/02) 17:5—10, 17:11.3, 17:15.1, 17:19 ja 18:6.1, KalS 16 §, 19—21 §, 24—25 §, 37 § ja 40.1 §, VälirajaL 16.2 §, AJ 156.2 § sekä JL 112.2 § sääntelivät rauhoituspiiriä kalojen suojelemiseksi koko Suomessa.[301]

Rauhoituspiiri voi sijaita vesialueella, RakK (31/02) 17:6.[302] Rauhoituspiiri saattoi sijaita myös sellaisessa kymissä tai joessa, joka oli rajana toista maata vastaan, sekä sen lisäjoissa ja sen suun ulkopuolella olevassa meressä, mikäli ei toisin ollut määrätty tai vastedes määrätty, RakK (31/02) 17:6 ja 18:6.1. Kalastushoitoyhdistyksellä oli oikeus perustaa rauhoituspiiri pakkolunastamalla, RakK (31/02) 17:6.1.[303] Armollisella määräyksellä saatiin perustaa rauhoituspiiri, RakK (31/02) 17:6.1—2 ja KalS 37 § sekä 40.1 §.[304] Vesistön jaossa oli erotettava yksi tai useampi rauhoituspiiri, jos vesistöön ei ollut lunastamalla perustettu rauhoituspiirejä, RakK (31/02) 17:6.4 ja VälirajaL 16.2 §.[305] Vesistön jaossa oli erotettava yksi tai useampi rauhoituspiiri, jos vesistöön ei ollut lunastamalla perustettu rauhoituspiiriä, RakK (31/02) 17:6.4 ja AJ 156.2 §.[306] Milloin vesistössä ei ollut rauhoituspiiriä, oli vesialueen jaossa Ahvenanmaan maa-

[301] Ks. AIL 1920 10.1 § ja 38 § sekä AIL 1951:n lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 ja 4 momentti. RakK:n (31/02) ja KalS:n mainitut säännökset sekä VälirajaL 16.2 § tulivat voimaan koko Suomessa 1. 3. 1903, RakK (31/02) 18:6.2 ja KalS 40.2 § sekä VälirajaL 19.3 §. RakK:n (31/02) ja KalS:n sanotut säännökset lakkasivat olemasta voimassa 1. 1. 1952 muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa, KalL 1951 110.1 §. RakK:n (31/02) ja KalS:n mainitut säännökset kumottiin Ahvenanmaan maakunnassa 8. 8. 1956 annetulla FiskeLL 93 §:llä. FiskeLL:ssä ei ollut määräystä siitä, koska kumoaminen tuli voimaan. Kumoaminen lienee tullut voimaan silloin, kun FiskeLL julkaistiin ÅFS:ssä eli 27. 10. 1956. VälirajaL 16.2 § lakkasi olemasta voimassa koko Suomessa 1. 1. 1917, AJ 210 § ja 215 §. AJ 156.2 § tuli voimaan koko Suomessa 1. 1. 1917 ja lakkasi olemasta voimassa koko Suomessa 1. 1. 1953, AJ 210 § ja JL 352.1 § sekä 354.1 §. JL 112.2 § tuli voimaan 1. 1. 1953 koko Suomessa ja lakkasi olemasta voimassa koko Suomessa 1. 1. 1983, JL 352.1 § ja KalL 1982 128.1 §, 129.1,4 § sekä 129.4 §. Kun otetaan huomioon, että KalL 1982 oli annettu 16. 4. 1982, niin vertaa *Hyvönen, Kiinteistöjärjestelmä* s. VI, XXII ja 593.

[302] Ks. kuitenkin RakK (31/02) 17:15.1 ja *HE 59/1950* s. 8.

[303] Ks. PakkolunL, AIL 1920 10.1 § ja 38 §, ELL 1924 sekä ELL 1953.

[304] Ks. *Lakiselityksiä* s. 118, *Hernberg* s. 283—284, *Moring, Maalainsäädäntö* s. V ja 96, *Willgren* s. 486—488, *Moring, III* s. XIX, XXIII ja 734—735, *Willgren, Talousoikeus* s. 269, *Ståhlberg, II* s. 713, *Lang—Haataja* s. 85, *Konttinen—Pohjanpelto* s. 86, *Haataja, Maa- ja vesioikeus* s. 237 ja *Haataja, I* s. 387 ja 549—550.

[305] Ks. *Hernberg* s. 283 ja *Moring, Maalainsäädäntö* s. 96.

[306] Ks. *Haataja* s. 188—189, *Moring, III* s. 733—735, *Lang—Haataja* s. 84—86 ja 110 sekä *Haataja, I* s. 387—389.

kunnassa sellainen erotettava, jos toimitusmiehet katsoivat sen tarpeelliseksi, RakK (31/02) 17:6.4 ja JL 112.2 §:n ensimmäinen virke. Vesialueen jaossa ennestään oleva rauhoituspiiri voitiin tarpeen vaatiessa muuttaa tai poistaa, JL 112.2 §.[307]

Oletetaan, että yllä mainitunlainen pakkolunastamalla perustettu, armollisella määräyksellä perustettu tai vesistön jaossa erotettu rauhoituspiiri oli. Niin ikään oletetaan, että rauhoituspiiri sijaitsi Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kuntien sekä Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolella. Se pysyi voimassa vuoden 1985 loppuun asti, jollei sitä ollut lakkautettu vesialueen jaossa JL 112.2 §:n nojalla tai jollei sen pysyttämisestä tai lakkauttamisesta kalastusalueen valtuuskunta päättänyt vuosien 1983—1985 aikana, KalL 1982 128.1 §, 129.1,1 §, 129.4 § ja 133 §.[308] Rauhoituspiirissä ei saanut harjoittaa lauttausta, milloin lauttausväylää oli muutoin riittävästi, KalL 1951 38.3—4 § ja 40.1 §.[309] Tämä lauttauskielto tuli voimaan 1. 1. 1952 ja oli voimassa vuoden 1982 loppuun asti, KalL 1951 110.1 § ja KalL 1982 128.1 §, 129.1,1 § sekä 129.4 §. Kuitenkin lauttauskielto oli voimassa vain, jos rauhoituspiiri oli olemassa.[310]

Oletetaan, että edellä kerrotunlainen pakkolunastamalla perustettu, armollisella määräyksellä perustettu tai vesistön jaossa erotettu rauhoituspiiri sijaitsee Inarin, Enontekiön tai Utsjoen kuntien alueella. Se on edelleen voimassa, jollei sitä ole lakkautettu vesialueen jaossa JL 112.2 §:n mukaan, KalL 1982 128.1 §, 129.1,1 § ja 129.4 §.[311] Rauhoituspiirissä ei saa harjoittaa lauttausta, milloin lauttausväylää on muutoin riittävästi, KalL 1951 38.3—4 § ja 40.1 § ja KalL 1982 128.1 §, 129.1,1 § sekä 129.4 §. Tämä lauttauskielto tuli voimaan 1. 1. 1952, KalL 1951 110.1 §.[312]

Yllä mainitunlainen pakkolunastamalla perustettu, armollisella määräyksellä perustettu tai vesistön taikka vesialueen jaossa erotettu tai muu-

[307] Ks. *Suomaa* s. 110—111.

[308] Vrt. *Manner, Selvitys* s. 6—7. Ks. eduskunnan varta vasten säätämällä lailla vuonna 1971 purettiin eli lakkautettiin osittain 5. 3. 1934 maarekisteriin merkityssä vesialueen jaossa perustettu rauhoituspiiri Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä, RPL.

[309] Kalastuskomitean laatiman rakennuskaariehdotuksen XVII:9.2:n mukaan rauhoituspiirissä ei saanut uittaa puutavaraa, milloin uittoväylää muutoinkin oli riittävästi. *KM 1898:4* s. 156, 160 ja 163. Kalastuskomitea perusteli säännösehdotustaan, että rauhoituspiiri oli rauhoitettu tukinuitolta, mikäli suinkin oli mahdollista. Mts. 86. Ks. *Lakiselityksiä* s. 132 ja *Haataja, I* s. 385—386, av. 2.

[310] Oikeustapauksen **KKO 1971 II 21** vuosikirjaotsikon ensimmäinen kappale kuuluu: "Maarekisteriin 21. 3. 1917 merkityssä vesialueen jaossa jako-osakasten yhteiseksi erotettu ja rauhoituspiiriksi muodostettu vesialue voidaan lain mukaan jakaa jako-osakasten kesken, vaikka alue pysytetäänkin rauhoituspiirinä." Täten aikaisemmin perustettu rauhoituspiiri katsottiin edelleen olevan voimassa. — Vuosien 1931—1933 aikana vesialueen jaossa muodostettu rauhoituspiiri vesialueelle Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä oli vuonna 1971 KalL 1951 38 §:n mukainen ja siinä oli kielletty kaikenlainen kalakantaa häiritsevä toiminta KalL 1951 40.1 §:n nojalla. Ks. *HE 20/1971* s. 1, *LTVM 7/1971* s. 1 ja RPL.

[311] Vrt. *Manner, Selvitys* s. 6—7.

[312] Melanderin mielestä lauttaus on rauhoituspiirissä kielletty KalL 1951 40 §:n nojalla, milloin lauttaus voidaan tyydyttävästi järjestää muulla tavalla. *Melander, Yleiskäyttö* s. 3.

tettu rauhoituspiiri Ahvenanmaan maakunnassa on edelleen voimassa, jollei sitä ole lakkautettu vesialueen jaossa JL 112.2 §:n mukaan.[313] Rauhoituspiirissä ei saa harjoittaa uittoa, mikäli uittoväylää on muutoin riittävästi, FiskeLL 27.4—5 § ja 29.1 §. Tämä uittokielto tuli voimaan näiden lainkohtien voimaantullessa.[314]

Kalaveden omistajat saivat sopimuksella perustaa rauhoituspiirin, RakK (31/02) 17:6.3 ja KalS 19 §.

Oletetaan, että kalaveden omistajien sopimuksella perustama rauhoituspiiri sijaitsi Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolella. LH voi määrätä vuosien 1952—1982 aikana hakemuksesta, että rauhoituspiirissä ei saa harjoittaa lauttausta, milloin lauttausväylää on muutoin riittävästi, KalL 1951 40 § ja 110.1 § ja KalL 1982 128.1 §, 129.1,1 § sekä 129.4 §.[315] On erotettava kaksi eri tapausta. Oletetaan ensiksi, että rauhoituspiiri, jota koski lauttauskielto, sijaitsi 1. 1. 1983 Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kuntien ulkopuolella. Rauhoituspiiri ja lauttauskielto pysyivät voimassa vuoden 1985 loppuun asti, jollei rauhoituspiiriä lakkautettu vesialueen jaossa JL 112.2 §:n nojalla tai jollei rauhoituspiirin pysyttämisestä tai lakkauttamisesta kalastusalueen valtuuskunta päättänyt vuosien 1983—1985 aikana, KalL 1982 128.1 §, 129.1,1 §, 129.4 § ja 133 §. Toisessa tapauksessa oletetaan, että rauhoituspiiri, jota koskee lauttauskielto, sijaitsee Inarin, Enontekiön tai Utsjoen kunnassa. Rauhoituspiiri ja lauttauskielto ovat edelleen voimassa, jollei rauhoituspiiriä ole lakkautettu vesialueen jaossa JL 112.2 §:n nojalla, KalL 1982 128.1 §, 129.1,1 § ja 129.4 §.[316]

Oletetaan, että kalaveden omistajien sopimuksella perustama rauhoituspiiri sijaitsi 1. 1. 1983 Inarin, Enontekiön tai Utsjoen kunnassa. LH voi määrätä hakemuksesta, että rauhoituspiirissä ei saa harjoittaa lauttausta, milloin lauttausväylää on muutoin riittävästi, KalL 1951 40 § ja KalL 1982 128.1 §, 129.1,1 § sekä 129.4 §.[317]

MaaKH voi määrätä hakemuksesta, että kalaveden omistajien sopimuksella perustamassa rauhoituspiirissä Ahvenanmaan maakunnassa ei saa uittaa, mikäli uittoväylää on muutoin riittävästi, FiskeLL 29 §.[318]

---

[313] Vrt. *Manner, Selvitys* s. 6—7.

[314] FiskeLL ei sisällä säännöstä siitä, koska se tuli voimaan. Se lienee tullut voimaan silloin, kun se julkaistiin ÅFS:ssä eli 27. 10. 1956.

[315] Veden omistaja, kalastuskunta tai kalastushoitoyhtymä voi tehdä hakemuksen, KalA 1951 5.2 § ja KalL 1982 128.1 §, 129.1,2 § sekä 129.4 §. LH:n päätöksestä saatiin valittaa KHO:lle, LHA 1937 59.1 § ja 66.2 §, LHA 1955 62.1 § ja LHA 1955:n lopussa oleva numeroimaton pykälä. Lauttauskieltoa oli noudatettava vasta sitä koskevan päätöksen lainvoimaiseksitulohetkestä alkaen. Ks. kuitenkin HValL 14.1 §, HValL (389/68) 14.1 §, HValL 14.2 §, HValL 14.3 §, HValL (389/68) 14.3 §, HValL 16 § ja HValL:n (389/68) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 momentti.

[316] Vrt. *Manner, Selvitys* s. 6—7.

[317] Vesialueen omistaja, kalastuskunta tai kalastushoitoyhtymä voi tehdä hakemuksen, KalA 1982 1 §, 4.2 § ja 48 §. LH:n päätöksestä saadaan valittaa KHO:lle, LHA 1988 30.1 § ja HValL 2.1 § sekä 5.1 §. Lauttauskieltoa on noudatettava vasta sitä koskevan päätöksen lainvoimaiseksitulohetkestä alkaen. Ks. kuitenkin HValL (389/68) 14.1 §, HValL 14.2 § ja HValL (389/68) 14.3 §.

[318] Veden omistajalla, kalastuskunnalla ja kalastushoitoyhtymällä on oikeus tehdä hakemus,

Nyt siirryn tarkastelemaan rauhoituspiirin perustamista, muuttamista ja lakkauttamista 1. 1. 1952 alkaen Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolella Suomessa.

Joukko säännöksiä on säännellyt ja osa niistä sääntelee yhä rauhoituspiiriä kalakannan suojelemiseksi. Tässä kappaleessa jäljempänä mainitut säännökset ovat niitä. KalL 1951 38—41 §, 100 §, 107.1 § ja 108.1 § olivat voimassa muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa ja ovat voimassa vielä Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa. KalA 1951 5 §, 6.1—2 §, 6.5 §, 16.2,e §, 23.2,e §, 31.1,2 §, 42.2 § ja 43 § olivat voimassa muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa. AJ 156.2 § ja JL 112.2 § olivat voimassa myös Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolella Suomessa.[319] KalA 1982 1 §, 4 §, 5.1 §, 25.2,5 §, 32.2,5 § ja 38.1,2 § ovat voimassa Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa.[320]

Rauhoituspiiri voi sijaita vesialueella, KalL 1951 38 §.[321] Rauhoituspiiri voi sijaita myös rajana toista valtakuntaa vastaan olevassa meressä, järvessä ja joessa sekä sen lisäjoissa, mikäli ei ole määrätty toisin, KalL 1951 38 § ja 108.1 §.[322]

Valtiolla, kalastuskunnalla ja kalastushoitoyhtymällä oli oikeus perustaa rauhoituspiiri pakkolunastamalla muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa, KalL 1951 38.3 §. Valtiolla, kalastuskunnalla ja kalastushoitoyhtymällä on vielä oikeus perustaa rauhoituspiiri pakkolunastamalla Inarin, Enontekiön tai Utsjoen kunnissa, KalL 1951 38.3 §.[323]

Vesialueen jaossa muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa saatettiin erottaa rauhoituspiiri, ks. KalL 1951 38.4 §. Vesistön jaossa oli erotettava yksi tai useampi rauhoituspiiri, jos vesistöön ei ollut lunastamalla perustettu rauhoituspiiriä, AJ 156.2 §. Milloin vesistössä ei ollut rauhoituspiiriä, oli vesialueen jaossa sellainen erotettava, jos toimitusmiehet katsoivat sen tarpeelliseksi, JL 112.2 §:n ensimmäinen virke. Vesialueen jaossa ennestään oleva rauhoituspiiri voitiin tarpeen vaatiessa muuttaa tai poistaa, JL 112.2 §.[324] Tämän lainkohdan kumoamisen vuoksi

ks. FiskeLF 4.2 §. Ks. myös FiskeLF 32 §. 13. 11. 1957 annettu FiskeLF tuli voimaan heti, FiskeLF 34.2 §. Tämä tarkoittanee sitä, että se tuli voimaan sinä päivänä, jolloin se julkaistiin ÅFS:ssä eli 23. 12. 1957. MaaKH:n päätöksestä saadaan valittaa KHO:lle, AIL 1951 40.1 §, LHA 1988 30.1 § ja 36.1 §, MSL 1 § ja 3 § sekä HValL 2.1 § ja 5.1 §. Uittokieltoa on noudatettava vasta sitä koskevan päätöksen lainvoimaiseksitulohetkestä alkaen. Ks. kuitenkin HValL (389/68) 14.1 §, HValL 14.2 § ja HValL (389/68) 14.3 §.

[319] KalL 1951:n mainitut säännökset ja KalA 1951:n sanotut säännökset tulivat voimaan 1. 1. 1952, KalL 1951 110.1 §, KalA 1951 49 § ja AIL 1951 13.1,8 §. KalL 1951:n mainitut säännökset lakkasivat olemasta voimassa 1. 1. 1983, paitsi että ne ovat edelleen voimassa Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa, KalL 1982 128.1 §, 129.1,1 § ja 129.4 §. KalA 1951:n sanotut säännökset lakkasivat olemasta voimassa 1. 1. 1983, KalL 1982 128.1 §, 129.1,2 § ja 129.4 §. Edellä olen esittänyt AJ 156.2 §:n ja JL 112.2 §:n voimaantulo- ja kumoamisajankohdan.

[320] Nämä KalA 1982:n säännökset tulivat voimaan 1. 1. 1983, KalA 1982 48 §.

[321] Ks. kuitenkin KalL 1951 107.1 §.

[322] Ks. *HE 59/1950* s. 8.

[323] Ks. PakkolunL ja sen muutokset sekä LunL ja sen muutokset, KalL 1951 39 §, KalA 1951 5.1 § sekä KalA 1982 1 § ja 4.1 §. Ks. myös *Ojanen* s. 59 ja 62.

[324] Ks. *Suomaa* s. 110—111.

rauhoituspiiriä ei ole saanut vuoden 1982 jälkeen enää perustaa, muuttaa eikä lakkauttaa vesialueen jaossa.

Oletetaan, että viimeksi esitetynlainen pakkolunastamalla perustettu tai vesialueen jaossa erotettu tai muutettu rauhoituspiiri oli. On erotettava kaksi eri tapausta.

Ensimmäisessä tapauksessa rauhoituspiiri ei sijainnut Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa. Se pysyi voimassa vuoden 1985 loppuun asti, jollei sitä lakkautettu vesialueen jaossa JL 112.2 §:n nojalla tai jollei sen pysyttämisestä tai lakkauttamisesta kalastusalueen valtuuskunta päättänyt vuosien 1983—1985 aikana, KalL 1982 128.1 §, 129.1,1 §, 129.4 § ja 133 §.[325] Rauhoituspiirissä ei saanut harjoittaa lauttausta, milloin lauttausväylää oli muutoin riittävästi, KalL 1951 38.3—4 § ja 40.1 §. Tämä lauttauskielto tuli voimaan silloin, kun rauhoituspiiri oli perustettu lainvoimaisesti. Lauttauskielto oli voimassa vuoden 1982 loppuun asti, KalL 1982 128.1 §, 129.1,1 § ja 129.4 §. Kuitenkin lauttauskielto pysyi voimassa vain, jos rauhoituspiiri oli olemassa.

Toisessa tapauksessa rauhoituspiiri sijaitsee Inarin, Enontekiön tai Utsjoen kunnassa. Se on edelleen voimassa, jollei sitä ole lakkautettu vesialueen jaossa JL 112.2 §:n mukaan, KalL 1982 128.1 §, 129.1,1 § ja 129.4 §.[326] Rauhoituspiirissä ei saa harjoittaa lauttausta, milloin lauttausväylää on muutoin riittävästi, KalL 1951 38.3—4 § ja 40.1 §. Tämä lauttauskielto tuli voimaan silloin, kun rauhoituspiiri oli perustettu lainvoimaisesti. Lauttauskielto on edelleen voimassa, KalL 1982 128.1 §, 129.1,1 § ja 129.4 §. Kuitenkin lauttauskielto on voimassa vain, jos rauhoituspiiri on olemassa.

Vesialueen omistajat voivat perustaa yhteisellä sopimuksella rauhoituspiirin jaetulle vesialueelleen muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa vuoden 1982 loppuun asti, KalL 1951 38.2 §. Vesialueen omistajat voivat vielä perustaa yhteisellä sopimuksella rauhoituspiirin jaetulle vesialueelleen Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa, KalL 1951 38.2 §. Vesialueen omistaja sai perustaa rauhoituspiirin jaetulle vesialueelleen muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa vuoden 1982 loppuun asti, KalL 1951 38.2 §. Vesialueen omistaja saa edelleen perustaa rauhoituspiirin jaetulle vesialueelleen Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa, KalL 1951 38.2 §. Kalastuskunta tai kalastushoitoyhtymä voivat perustaa rauhoituspiirin jakamattomalle vesialueelle muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa vuoden 1982 loppuun asti, KalL 1951 38.2 §. Kalastuskunta tai kalastushoitoyhtymä voivat yhä perustaa rauhoituspiirin jakamattomalle vesialueelle Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa, KalL 1951 38.2 §.[327] Lauttauskieltoon näissä rauhoituspiireissä soveltuu edellä oleva esitys lauttauskiellosta Ahvenanmaan maakunnan

[325] Vrt. *Manner, Selvitys* s. 6—7.

[326] Vrt. mts. 6—7.

[327] Manner väittää, että milloin uittoa varten varattu alue on tarpeen rauhoituspiiriksi, voitaneen se sellaiseksi perustaa vain KalL 1951 38.3 §:n mukaista pakkolunastusta käyttämällä. *Manner, Selvitys* s. 6—8. Hänen väitteensä on perusteeton.

ulkopuolella olevassa rauhoituspiirissä, joka oli perustettu kalaveden omistajien sopimuksella RakK (31/02) 17:6.3:n ja KalS 19 §:n mukaan.[328]

Nyt siirryn tarkastelemaan rauhoituspiirin perustamista, muuttamista ja lakkauttamista 1. 1. 1983 alkaen Suomessa Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kuntien sekä Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolella.[329]

Kalastusalueen hallituksen tuli selvittää, mitä aikaisemman lainsäädännön mukaisesti perustettuja rauhoituspiirejä alueella oli ja millä tavalla ne oli muodostettu, KalL 1982 133.1 §:n ensimmäinen virke. Aikaisempi lainsäädäntö oli voimassa ennen KalL 1982:n voimaantuloa, 1. 1. 1983, KalL 1982 128.1 §. Kalastusalueen valtuuskunnan tuli päättää, mitkä aikaisemman lainsäädännön mukaisesti perustetuista rauhoituspiireistä oli pysytettävä tai lakkautettava, KalL 1982 72.1,5 § ja 133.1 §:n ensimmäinen sekä toinen virke. Jos valtuuskunta pysytti rauhoituspiirin päätöksellään, rauhoituspiiri pysyy voimassa kymmenen vuotta päätöksen tekemisestä, jollei valtuuskunta määrännyt lyhyempää aikaa, KalL 1982 133.1 §.[330] Aikaisemman lainsäädännön mukaisesti perustettu rauhoituspiiri katsotaan lakanneeksi, jos selvittelyä siitä, onko rauhoituspiiri pysytettävä tai lakkautettava, ei toimitettu kolmen vuoden kuluessa KalL 1982:n voimaantulosta, KalL 1982 133 §.[331] KalL 1982:ta on sovellettava aikaisemman lainsäädännön mukaisesti perustettuun rauhoituspiiriin, jonka kalastusalueen valtuuskunta on päättänyt pysyttää KalL 1982 133.1 §:n nojalla, KalL 1982 135 §:n ensimmäinen virke. Kuitenkin aikaisemmin määrätyt käyttörajoitukset rauhoituspiirissä pysyvät voimassa, KalL 1982 135 §:n ensimmäinen ja toinen virke. Kalastusalueen valtuuskunta voi muuttaa käyttörajoituksia samoin edellytyksin kuin KalL 1982 43 §:n mukaisesti perustetun rauhoituspiirin käyttörajoituksia, KalL 1982 135 §.[332]

Kalastusalueen valtuuskunta voi KalL 1982 1 §:n mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, jollei muita keinoja ole sopivasti käytettävissä, perustaa enintään kymmeneksi vuodeksi rauhoituspiirin vesialueelle, jossa arvokkaat kalalajit kutevat tai oleskelevat tai jota ne käyttävät kulkutienään, KalL 1982 43.1 § ja 72.1,5 §.[333] Rauhoituspiiri on perustettavissa sekä vesistöön että mereen, KalL 1982 43.3 § ja 117.2 §.[334] Rauhoituspiiri on perustettavissa valtakunnan-

[328] Ks. rauhoituspiirin kuuluttamisesta KalA 1951 5.4 § ja KalA 1982 4.4 §. Rauhoituspiirin merkitsemisestä ks. KalL 1951 41 §, KalA 1951 5.2—3 §, 6.1—2 §, 6.5 § ja 43 § ja KalA 1982 4.2—3 § sekä 5.1 §.

[329] KalL 1982 tuli voimaan 1. 1. 1983 Suomessa Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kuntien sekä Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolella, KalL 1982 128.1 §, 129.1,1 § ja 129.4 § sekä AIL 1951 13.1,8 §.

[330] Ks. KalL 1982 133.2 §.

[331] Ks. KalL 1982 134.1 §. Ks. myös *Vihervuori, Ongelmia* s. 252—253.

[332] Ks. KalL 1982 134 §.

[333] Ks. KalL 1982 4 §.

[334] Ks. kuitenkin KalL 1982 117.1 § ja *HE 214/1980* s. 38.

rajalla olevaan vesistöön tai mereen, mikäli vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella ei ole toisin säädetty, KalL 1982 43.3 §, 116.1 § ja 117.2 §.[335] Kalastusalueen valtuuskunta saa perustaa rauhoituspiirin sekä omasta aloitteestaan että toisen esityksestä. Rauhoituspiirin perustamispäätöksessä on tarpeen mukaan määrättävä mm., ettei rauhoituspiirissä saa uittaa puutavaraa, KalL 1982 43.2 §. Rauhoituspiiriä perustettaessa ja sitä koskevia määräyksiä annettaessa on huolehdittava mm. siitä, ettei uittoa vesistössä tai meressä kokonaan estetä, KalL 1982 43.3 § ja 117.2 §.[336]

Kalastusalueen valtuuskunta voi tarvittaessa muuttaa rauhoituspiiriä koskevia määräyksiä, KalL 1982 43.4 § ja 72.1,5 §. Sillä on esitetty päätäntävalta sekä omasta aloitteestaan että toisen esityksestä.

Rauhoituspiirin perustamista tai perustetun rauhoituspiirin määräysten muuttamista koskeva kalastusalueen valtuuskunnan päätös on alistettava kalastuspiirin vahvistettavaksi, KalL 1982 44.1 §.[337] Määräajaksi perustettu rauhoituspiiri lakkaa ilman erityistä päätöstä määräajan kuluttua umpeen, jollei piirin pysyttävää päätöstä ole tehty.[338]

Kalastusalueen valtuuskunnalla on oikeus päättää kalastusalueen hallituksen ehdotuksesta, että määräaikainen rauhoituspiiri pysyy entisessä paikassaan määräajan päätyttyä enintään kymmenen vuotta, KalL 1982 43.1 §, 46.1 § ja 72.1,5 §. Niin ikään kalastusalueen valtuuskunnalla on oikeus päättää kalastusalueen hallituksen ehdotuksesta, että määräaikainen rauhoituspiiri siirretään toiseen paikkaan enintään kymmeneksi vuodeksi, ks. KalL 1982 43.1 §, 46.1 § ja 72.1,5 §. Näissä tapauksissa on sovellettava soveltuvin osin edellä olevaa esitystä rauhoituspiirin perustamisesta.[339]

Kalastusalueen valtuuskunta voi lakkauttaa rauhoituspiirin, KalL 1982 46.2 §:n ensimmäinen virke ja 72.1,5 §. Se saa lakkauttaa rauhoituspiirin sekä omasta aloitteestaan että toisen esityksestä. Lakkauttamispäätöstä ei tarvitse alistaa kalastuspiirin vahvistettavaksi.[340]

---

[335] Ks. *HE 214/1980* s. 38.

[336] Ks. mts. 18.

[337] Kalastuspiirin päätöksestä saadaan valittaa MMM:n kalastus- ja metsästysosastolle, KalL 1982 123.3 §, HValL 6 §, MMA 1 §, MMA (678/86) 2.1 §, MMA 8,1 § ja MMA 8,5 §. MMM:n kalastus- ja metsästysosaston päätöksestä saadaan valittaa KHO:lle, HValL 5.1 §. Rauhoituspiiri tulee voimaan silloin, kun sen perustava päätös saa lainvoiman. Rauhoituspiirin muutos tulee voimaan silloin, kun sitä koskeva päätös saa lainvoiman. Ks. *KM 1977:47* s. 109. Ks. kuitenkin HValL (389/68) 14.1 §, HValL 14.2 § ja HValL (389/68) 14.3 §.

[338] Ks. *HE 214/1980* s. 19.

[339] Ks. mts. 19. Rauhoituspiirin rajat voidaan selvittää kalastusalueen hallituksen hakemuksesta suoritettavassa maanmittaustoimituksessa, ks. KalL 1982 45.1 §. Ks. *HE 214/1980* s. 19. Rauhoituspiirin merkitsemisestä ks. KalL 1982 45.2 § ja KalastusA 51.1 §. Rauhoituspiirin käyttörajoitusten tiedottamisesta ja valvonnasta ks. KalL 1982 45.3 §.

[340] Ks. *HE 214/1980* s. 19. Oikaisuvaatimuksesta ks. KalL 1982 72.1,8 § ja 85 §. Lakkautus

VO saa asianomaisen viranomaisen hakemuksesta lakkauttaa rauhoituspiirin, KalL 1982 47.1 §.[341] Tällainen päätäntävalta VO:lla on vain, jos kaavoituksen toteuttamista, liikenneolojen järjestelyä tai muuta tärkeätä yleistä tarkoitusta varten rauhoituspiiri olisi osaksi tai kokonaan lakkautettava tai sen käyttörajoituksia muutettava ja jos kalastusalueen valtuuskunta ei ole suostunut tätä tarkoittavaan esitykseen, KalL 1982 47.1 §.[342] Rauhoituspiirin lakkaaminen poistaa alueen käyttöä koskevat rajoitukset, KalL 1982 46.3 §.[343]

Rauhoituspiiriksi ei saa määrätä uudelleen aluetta, joka on kuulunut VO:n, VYO:n tai KHO:n päätöksellä lakkautettuun rauhoituspiiriin, KalL 1982 47.2 §. Kuitenkin VO saa kalastusalueen hakemuksesta määrätä alueen uudelleen rauhoituspiiriksi, jos olosuhteet ovat muuttuneet, KalL 1982 47.2 §.[344]

FiskeLL 27—30 § ja FiskeLF 4 §, 5.1—2 §, 5.4 §, 11.2,e §, 18.2,e § sekä 25.1,2 § sääntelevät rauhoituspiiriä Ahvenanmaan maakunnassa. Kalakannan suojelemista varten vesialueelle[345] perustettava rauhoituspiiri ei saa käsittää uittoväylää eikä mikäli mahdollista tämän lähialuetta, ks. FiskeLL 27.1—2 §.

Maakunnalla, kalastuskunnalla ja kalastushoitoyhtymällä on oikeus perustaa rauhoituspiiri pakkolunastamalla, FiskeLL 27.4 §.[346] Rauhoituspiirissä ei saa uittaa, mikäli uittoväylää on muutoin riittävästi, FiskeLL 29.1 §.

Vesialueen jaossa saatiin erottaa rauhoituspiiri, ks. FiskeLL 27.5 §. Rauhoituspiirin erottamisesta ja ennestään olevan rauhoituspiirin muuttamisesta ja poistamisesta vesialueen jaossa säädettiin yllä tarkastellussa 1. 1. 1983 kumotussa JL 112.2 §:ssä. Täten vesialueen jaossa ei saa enää perustaa, muuttaa eikä lakkauttaa rauhoituspiiriä. Vesialueen jaossa ero-

---

tulee voimaan kun valtuuskunta on tiedottanut siitä noudattaen, mitä julkisista kuulutuksista on säädetty, KalL 1982 46.2 §. Ks. KuulL 1 § ja 2.1—2 §.

[341] Asianomainen viranomainen on se kunnan tai valtion viranomainen, joka huolehtisi rauhoituspiirin estämän hankkeen toimeenpanemisesta. Ks. kalastuslainsäädäntökomitean laatiman kalastuslakiehdotuksen 45.1 §, *KM 1977:47* Liite 1 s. 1 ja 22 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 116—117 verrattuna KalL 1982 47.1 §.

[342] Ks. *HE 214/1980* s. 19—20. — Vain lakkauttamista hakenut viranomainen ja kalastusalue saavat hakea muutosta VO:n antamaan päätökseen VYO:lta valittamalla, KalL 1982 47.3 § ja 123.2 § sekä VL (467/87) 17:1. VYO:n antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, KalL 1982 47.3 § ja 123.2 § sekä VL (467/87) 17:4 ja 17:5.1. Rauhoituspiirin lakkautuksen voimaantulosta ks. HValL (389/68) 14.1 §, HValL 14.2 § ja HValL (389/68) 14.3 §. Vrt. kuitenkin KalL 1982 123.2 §, VL 21:6.1 ja VL (467/87) 21:6.3—4. Vrt. myös KalL 1982 46.2 §.

[343] Ks. *KM 1977:47* s. 113 ja *HE 214/1980* s. 19.

[344] Vain lakkauttamista hakenut viranomainen ja kalastusalue saavat hakea muutosta VO:n antamaan päätökseen VYO:lta valittamalla, KalL 1982 47.3 § ja 123.2 § sekä VL (467/87) 17:1. VYO:n antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, KalL 1982 47.3 § ja 123.2 § sekä VL (467/87) 17:4 ja 17:5.1.

[345] Ks. kuitenkin FiskeLL 89 §.

[346] Ks. ELL 1953, ELL 1979 ja FiskeLF 4.1 §.

tetussa tai muutetussa rauhoituspiirissä ei saa uittaa, mikäli uittoväylää on muutoin riittävästi, FiskeLL 29.1 §.

Vesialueen omistajat voivat perustaa rauhoituspiirin yhteisellä sopimuksella jaetulle vesialueelleen, FiskeLL 27.3 §. Vesialueen omistaja voi perustaa rauhoituspiirin jaetulle vesialueelleen, FiskeLL 27.3 §. Kalastuskunta tai kalastushoitoyhtymä voivat perustaa rauhoituspiirin jakamattomalle vesialueelle, FiskeLL 27.3 §. Uittokieltoon tällaisissa rauhoituspiireissä soveltuu edellä oleva esitys uittokiellosta Ahvenanmaan maakunnassa olevassa rauhoituspiirissä, joka oli perustettu kalaveden omistajien sopimuksella RakK (31/02) 17:6.3:n ja KalS 19 §:n mukaan.[347]

Edellä lauttaus tai uitto rauhoituspiirissä kuljetustoimintana on samanlaista kuin jäljempänä 4.5 kohdassa uitto kuljetustoimintana.

Vanha väliaikainen uittolupa a tai vanha väliaikainen uittolupa b saatiin myöntää säädetyin edellytyksin rauhoituspiiriin, joka sijaitsi VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä tai VL 1:3:n mukaisessa meressä. Vanha varsinainen uittolupa saatiin myöntää säädetyin edellytyksin rauhoituspiiriin, joka sijaitsi VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä tai VL 1:3:n mukaisessa meressä. VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä tai VL 1:3:n mukaisessa meressä oleva rauhoituspiiri ei ollut esteenä vanhan uittosäännön vahvistamiselle sinne. Kuitenkaan vanhalla väliaikaisella uittoluvalla a:lla, vanhalla väliaikaisella uittoluvalla b:llä, vanhalla varsinaisella uittoluvalla tai vanhalla uittosäännöllä ei saanut poistaa rauhoituspiirissä olevaa kieltoa tai rajoitusta uittaa puutavaraa.

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista rauhoituspiirissä, joka sijaitsee VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä tai VL 1:3:n mukaisessa meressä. Kuitenkaan luvalla ei saa poistaa rauhoituspiirissä olevaa kieltoa tai rajoitusta uittaa puutavaraa.

Sulkavankosken nippujen veteenpudotuspaikka sijaitsi Heinolan maalaiskunnassa. U Oy pyysi hakemuksessaan ISVO:ssa, että tämä myöntäisi sille VL [649/76] 5:35:n nojalla oikeuden käyttää veteenpudotuspaikkaa siihen saakka, kunnes oli annettu lainvoimainen ratkaisu VH:n hakemukseen, jossa oli pyydetty ISVO:ta vahvistamaan tätä pudotuspaikkaa koskeva uittosäännön lisäys.

ISVO 3. 11. 1983 antamallaan päätöksellä **n:o 99/Ym I/83** tutki asian. Vesialue, johon käyttöoikeutta oli pyydetty, sijaitsi maarekisteriin 1. 3. 1966 merkityssä vesialueen jaossa rauhoituspiiriksi muodostetulla III Sulkavan palstalla. Maa-alue, johon käyttöoikeutta oli pyydetty, sijaitsi sanotun rauhoituspiirin rannalla. Nyt voimassa olevan 16. 4. 1982 annetun kalastuslain 133 §:ssä tarkoitettua kalastusalueen valtuuskunnan päätöstä siitä, oliko sanottu rauhoituspiiri lakkautettava tai pysytettävä, ei

[347] Rauhoituspiirin kuuluttamisesta ks. FiskeLF 4.4 §. Rauhoituspiirin merkitsemisestä ks. FiskeLL 30 § ja FiskeLF 4.2—3 §, 5.1—2 § sekä 5.4 §.

ollut. Rauhoituspiiri oli edelleen olemassa ja oli sen kohdalla voimassa aikaisemmat käyttörajoitukset. Näin ollen oli lauttauksen harjoittaminen rauhoituspiirissä, kun oli katsottava, että lauttausväylää muutoin oli riittävästi, 28. 9. 1951 annetun kalastuslain 40.1 §:n mukaan kielletty. Rauhoituspiirin alueen käyttämisestä uiton toimintapaikkana tulisi aiheutumaan VL [649/76] 5:35.1:ssä tarkoitettua erityistä haittaa kalakannalle ja kalastukselle. Kun oikeudellisia edellytyksiä anotun luvan myöntämiselle ei näin ollen ollut, ISVO, ottaen huomioon luvan epäämistä tarkoittavat vaatimukset, hylkäsi hakemuksen.

ISVO:n päätöksestä käy ilmi, että uitto oli uuden väliaikaisen uittoluvan a:n varaista rauhoituspiirissä. ISVO epäsi tällaisen luvan oikeudellisten edellytysten puuttumisen vuoksi. En tiedä toista tapausta, jossa uusi väliaikainen uittolupa a olisi evätty oikeudellisten edellytysten puuttumisen vuoksi. Hyväksyn ISVO:n päätöksen perustelut ja lopputuloksen.

Savon Uittoyhdistys ja Kuopion tie- ja vesirakennuspiiri pyysivät hakemuksessaan ISVO:ssa, että tämä vahvistaisi Maaningan kunnan Tavinsalmen kylässä sijaitsevaa Mustavirran pudotuspaikkaa koskevan uittosäännön lisäyksen. Samalla hakijat pyysivät, että ISVO myöntäisi VL [649/76] 5:35:ssä tarkoitetun väliaikaisen luvan toimittaa uittoa sanotun pudotuspaikan kautta ja käyttää sitä varten tarvittavia, toisille kuuluvia maa- ja vesialueita. Mustavirran kautta kulki merikarttaan merkitty yleinen kulkuväylä, joka Mustavirran alaosassa kulki vesialueen jaossa erotetun rauhoituspiirin kautta. Pudotuspaikkaa oli tarkoitus käyttää kuormaautoilla ja traktoreilla tuotavien puutavaranippujen pudottamiseen sulaan veteen yksinomaan talvikautena eli varsinaisen purjehduskauden ulkopuolisena aikana. Pudottamisen jälkeen niput siirtyisivät virran mukana yleistä kulkuväylää seuraillen rauhoituspiirin lävitse Mustavirran alapäässä olevien Vaarnikkasaaren ja Vahtisaaren välistä näiden saarten eteläpuolelle asetettavaan vastuuseen.

Ruokovirran kalastuskunta esitti muistutuksessaan ISVO:ssa: Mikäli uittotoiminta tapahtuisi esitetyn suunnitelman mukaisesti, rauhoituspiiri menettäisi pääosiltaan merkityksensä. Hanke oli ristiriidassa KalL 1951 40 §:n ja rauhoituspiiriin liittyvien määräysten kanssa. ISVO:n oli hylättävä väliaikaista lupaa koskeva hakemus.

Hakijat esittivät ISVO:ssa muistutuksen johdosta, että pudotustoiminta ei vaikuttanut rauhoituspiiriin, koska niput kulkivat rauhoituspiiriin läpi jäämättä tämän alueelle.

Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan Mustavirta, jota uittosäännön lisäyksen vahvistamista tarkoittava hakemus ja siinä tehdyt väliaikaiset lupapyynnöt koskivat, kuului sellaiseen vesistöön ja sen osaan, jossa uiton toimittaminen oli VL [649/76] 5:8.1:n mukaan järjestettävä uittosäännöllä. Kysymyksessä olevassa vesistössä toimitettiin jatkuvasti sanotun virran kautta kulkevaa uittoa. Vuotuiset uittomäärät olivat varsin huomattavat. Uittoa puheena olevassa vesistössä oli pidettävä yleiseltä kannalta tärkeänä. Tähän nähden ja kun otettiin huomioon Mustavirran erityisen edullinen sijainti kelirikkoajan uittotoimintaa ajatellen ja tästä joh-

tuva säästö puutavaran kuljetuskustannuksissa, **ISVO 8. 11. 1979** antamassaan päätöksessä katsoi, että uiton lykkääntymisestä olisi uittajalle huomattavaa vahinkoa. Määrättävät uittotoiminnan aikarajoitukset ja väliaikaisen luvan kestoaika huomioon ottaen ei uiton aloittamisen voitu ennalta arvioiden katsoa tuottavan liikenteelle, kalastukselle, vesistön virkistyskäytölle tai vesistön muulle käyttämiselle erityistä haittaa eikä vahingoittavan vesistössä tai sen rannassa olevia laitteita tai rakennelmia. Määrättävien alueiden väliaikainen käyttäminen uittotoimintaan ei estänyt olojen palauttamista ennalleen siinä tapauksessa, että lopullista lupaa ei myönnetty tai että se myönnettiin toisenlaisin ehdoin kuin väliaikainen lupa. Tämän vuoksi ISVO, hyläten uittajan pyynnön oikeudesta syyskelirikkoajan väliaikaiseen uittoon, VL [649/76] 5:13.1:n, VL 5:13.2—5:n ja VL [649/76] 5:35—36:n nojalla myönsi hakijalle Savon Uittoyhdistykselle uittajana väliaikaisen luvan toimittaa kevätkelirikkoajan uittoa suunnitellun Mustavirran pudotuspaikan kautta ja väliaikaisen luvan käyttää määrättyjä maa- ja vesialueita sanottuun uittotoimintaan sekä hakijalle Kuopion tie- ja vesirakennuspiirille väliaikaisen luvan määrättyjen kuntoonpanotöiden suorittamiseen sanotuilla maa- ja vesialueilla. Tämä väliaikainen lupa oli voimassa siihen saakka, kun uittosäännön lisäystä koskeva asia oli lainvoimaisesti ratkaistu, kuitenkin enintään vuoden 1983 kesäkuun loppuun.

Ruokovirran kalastuskunta pyysi valituksessaan KHO:ssa, että tämä epäisi väliaikaisen luvan uittotoimintaan Mustavirrassa.

Savon Uittoyhdistys ja Kuopion tie- ja vesirakennuspiiri vaativat vastineessaan KHO:ssa tätä hylkäämään valituksen.

KHO 5. 3. 1981 antamallaan päätöksellä **t. 1235** tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa ISVO:n päätöstä, joka siis jäi pysyväksi.

Tapauksesta käy ilmi, että uitto oli uuden väliaikaisen uittoluvan a:n varaista yleisessä kulkuväylässä ja rauhoituspiirissä.

Mustavirrassa olleessa rauhoituspiirissä ei saanut harjoittaa lauttausta, milloin lauttausväylää muutoin oli riittävästi, KalL 1951 38.4 § ja 40.1 §. Näin oli asianlaita myös rauhoituspiirin siinä osassa, joka oli yleistä kulkuväylää, KalL 1951 38.4 § ja 40.1 § sekä VL (649/76) 5:1.3.

Hakemus olisi pitänyt hylätä siltä osin kuin siinä haettiin lupaa uittaa rauhoituspiirin kautta, jos lauttausväylää muutoin oli riittävästi.[348]

VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä tai VL 1:3:n mukaisessa meressä oleva rauhoituspiiri ei ole esteenä uuden uittosäännön vahvistamiselle sinne. Kuitenkaan uudella uittosäännöllä ei saa poistaa rauhoituspiirissä olevaa kieltoa tai rajoitusta uittaa puutavaraa.

[348] ISVO:n päätös, siltä osin kuin Kuopion tie- ja vesirakennuspiirille myönnettiin VL (649/76) 5:35—36:n nojalla väliaikainen lupa kuntoonpanotöiden suorittamiseen, on virheellinen. Hakemus saada suorittaa nämä kuntoonpanotyöt olisi pitänyt ratkaista hakemuksena saada työlupa, VL (453/63) 2:26.1—2, VL 2:26.3—4, VL (453/63) 2:26.5 ja VL 5:13.5.

4.3 UITON VESISTÖSSÄ/MERESSÄ UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN A:N, UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN B:N TAI UUDEN VARSINAISEN UITTOLUVAN VARAISEKSI SAATTAVISTA SEIKOISTA

4.3.1 Yleistä

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n varaista vain sellaisessa vesistössä tai meressä, johon soveltuu yksi tai useampi VL (467/87) 1:7 a:n ja VL (649/76) 5:8.1:n mukainen tunnusmerkki, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a ja VL (649/76) 5:35.1.[349]

> VL (649/76) 5:35.1:tä vastaava säännös oli jo LauttausA 2.2 §. VL (649/76) 5:35.1:tä vastaava säännös oli VOL II:8.[350] Uitto oli mahdollista olla vanhan väliaikaisen uittoluvan a:n varaista ainoastaan sellaisessa vesistössä tai meressä, johon soveltui yksi tai useampi VL 5:8.1:n mukainen tunnusmerkki, VL 1:3 ja 5:35.[351]

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan b:n varaista vain sellaisessa vesistössä tai meressä, johon soveltuu yksi tai useampi VL (467/87) 1:7 a:n ja VL (649/76) 5:8.1:n mukainen tunnusmerkki, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1.

> Uitto oli mahdollista olla vanhan väliaikaisen uittoluvan b:n varaista ainoastaan sellaisessa vesistössä tai meressä, johon soveltui yksi tai useampi VL 5:8.1:n mukainen tunnusmerkki, VL 1:3, 5:35 ja 5:37.1.

Uitto voi olla uuden varsinaisen uittoluvan varaista vain sellaisessa vesistössä tai meressä, johon soveltuu yksi tai useampi VL (467/87) 1:7 a:n ja VL (649/

---

[349] Ks. *Hollo, Kiinteistöoikeus 1980* s. 269 ja *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 313.

[350] VOL II:8:ssa säädettiin: "Jos joku pyytää, sen jälkeen kuin hakemus lauttauksen järjestämisestä vesistössä on tehty, saadakseen ryhtyä siellä lauttaukseen ennenkuin asia on ratkaistu, ja näyttää, että lauttauksen viivyttäminen saattaa hänelle huomioonotettavan tappion, sekä asettaa vakuuden vahingosta ja haitasta; jos myöskin katsotaan lauttauksen voivan tapahtua tuottamatta melkoisempaa haittaa toiselle; silloin myönnettäköön hakijalle lupa siihen ehdoilla, jotka katsotaan tarpeellisiksi." Tämän lainkohdan tulkinnasta ks. *Serlachius J.* s. 23, *Lang, Luennot* s. 146—147, *Serlachius J., II* s. 35—38, *Lindberg K., FTS 1932* s. 32—33, *Lindberg K., SUV 1934* s. 29—30, *Manner, Yleiskäyttö* s. 135 ja 286 sekä *Haataja, II* s. 248.

[351] VL 5:35:ssä säädettiin: "Kun uittosäännön vahvistamista on haettu tämän luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua vesistöä varten, voi vesioikeus, ennen kuin asia on lopullisesti ratkaistu, hakemuksesta myöntää uittajalle määräajaksi luvan toimittaa väliaikaisesti vesistössä uittoa, mikäli uiton lykkääntymisestä olisi hakijalle huomattavaa vahinkoa ja uiton aloittaminen voi tapahtua tuottamatta liikenteelle, kalastukselle tai vesistön muulle käyttämiselle erityistä haittaa taikka sanottavasti vahingoittamatta vesistössä ja sen rannassa olevia laitteita tai rakennelmia." Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 54.

76) 5:8.1:n mukainen tunnusmerkki, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a ja VL (649/76) 5:8.1.[352]

> VL (649/76) 5:8.1:tä vastaava säännös oli jo LauttausA 2.1 §.[353] VL (649/76) 5:8.1:tä vastaava säännös oli VOL II:4.1.[354] Uitto oli mahdollista olla vanhan varsinaisen uittoluvan varaista ainoastaan sellaisessa vesistössä tai meressä, johon soveltui yksi tai useampi VL 5:8.1:n mukainen tunnusmerkki, VL 1:3 ja 5:8.1.[355] VL (649/76) 5:8.1:tä vastaava säännös oli VL 5:8.1.[356]

Jotta uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista VL 1:1.2:n mukaisessa

---

[352] Ks. *Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä* s. 343, *Wallin, Ympäristöoikeudesta* s. 32, *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 63, av. 53, *Vihervuori, YJ 1984* s. 23 ja *Kotkasaari 1988* s. 24 ja 59.

[353] LauttausA 2.1 §:ssä säädettiin: "Niissä paikoissa, joissa yleistä kulkuväylää höyry- tahi purjelaivoja varten pidetään, joissa silta, sulku, vesi- tai kalastuslaitos taikka muu kalanpyynti, jota säännöllisesti viljellään, saattaisi turmeltua, taikka joissa muu arvokkaampi laitos löytyy tahi metsäntuotteita ei sovi vettä patoamatta kuljettaa, älköön lauttaamista toimitettako, ennenkuin katselmusta ja tutkintoa on pidetty, tästä alempana sanotulla tavalla, jollei asia ainoastansa koske yksityisten asianomaisten oikeutta ja ne lauttaamiseen suostuvat." Ks. tämän asetuskohdan tulkinnasta *Nya lagberedningens förslag 1879* s. 150—151, *Bergh* s. 115—117, *KM 1895:7* s. 165—166, *Hällfors, SUV 1935* s. 33—34, *Seppänen* s. 151, *KM 1939:3* s. 181, *Manner, Yleiskäyttö* s. 117—118 ja *Johansson* s. 37. Siitä, että metsäntuotteiden lauttaaminen oli järjestyssäännön varaista vesistössä, johon soveltui LauttausA 2.1 §:n mukainen tunnusmerkistö, ks. tapaus **SOO:n päätös 29. 1. 1900**, 23. oikeustapaus, JFT 1901, Bilaga s. 6.

[354] VOL II:4.1:ssä säädettiin: "Vesistössä, missä käy jonkunarvoinen keskuusliike taikka on sulku, arvokas laitos tahi muu kalliimpi laite taikka harjoitetaan melkoisempaa kalastusta, älköön ryhdyttäkö lauttaukseen, ennenkuin sen toimittamisen tapa ja järjestys on, hakemuksesta, vahvistettu lauttaussäännöllä. Jos ainoastaan yksityisen oikeus on lauttauksen esteenä, olkoon kuitenkin tällä valta myöntää lauttaus vesistössä." Lainkohdan tulkinnasta ks. *VVM 1/1900* perusteluosa s. 57 ja lakiehdotusosa s. 1 ja 15, *Moring, II* s. 79, *Serlachius J.* s. 22—23, *Lang, Luennot* s. 122—123 ja 148, *Erich* s. 186, *Koskenmaa* s. 2—3, *Serlachius J., II* s. 22—25, *Serlachius J., IV* s. 59—60, *Betänkande 1917* s. 495, *Lindberg K. E.* s. 10, *Pentti* s. 27, *Puustinen* s. 12, *Lindberg K., FTS 1928* s. 40, *Willgren, Talousoikeus* s. XV ja 284, *Ståhlberg, II* s. 820—821, *Juridiska Föreningens förhandling 1931* s. 73, *Seppänen, SUV 1938* s. 34—35, *Konttinen—Pohjanpelto* s. 68, *Hällfors, SFÅ 1944* s. 3949—3950, *Oksala* s. 183, *Seppänen, Vesiteitse kuljetus* s. 406, *Hällfors, VV 1950* s. 127—128, *Haataja, Maa- ja vesioikeus* s. 194, *Manner, Yleiskäyttö* s. 6, 135 ja 286, *Hällfors, VV 1954* s. 54, *Haataja, II* s. 244—248, *Kivelä, II* s. 4—5, *Kyttä, Lainsäädäntö* s. 243 ja *Pietilä, Vesioikeus* s. 11. Siitä, että metsäntuotteiden lauttaus oli lauttaussäännön varaista vesistössä, johon soveltui VOL II:4.1:n mukainen tunnusmerkistö, ks. tapaukset **SOO:n päätös 31. 5. 1911**, 75. oikeustapaus, JFT 1912, Bilaga s. 179 a—180 a, **SOO:n päätös 26. 11. 1912**, 63. oikeustapaus, JFT 1913, Bilaga s. 354 a ja **SOO:n päätös 12. 12. 1917**, 652. oikeustapaus, Suomen senaatin oikeusosaston päätökset ja tuomiot 1917, I, Päätökset s. 307—309.

[355] Ks. *Luoma* s. 5—6, *Haara* s. 6302, *Kantonen* s. 177, *KM 1975:10* s. 21, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 166 ja *Pietilä, Vesioikeus* s. 54.

[356] VL 5:8.1:ssä säädettiin: "Vesistössä tai vesistön osassa, jossa on arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma taikka jossa harjoitetaan huomattavaa kalastusta samoin kuin myös yleisessä kulkuväylässä sekä valtaväylässä, milloin siinä on huomattavaa liikennettä, on uiton toimittaminen järjestettävä uittosäännöllä sekä huolehdittava muiden etujen turvaamisesta suorittamalla sanotussa säännössä määrätyt työt ja muut toimenpiteet."

vesistössä tai VL 1:3:n mukaisessa meressä, on vesistöön/mereen sovelluttava ainakin yksi seuraavista *tunnusmerkeistä*: 1) *vesistössä/meressä on arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma*, 2) *vesistössä/meressä harjoitetaan huomattavaa kalastusta, nahkiaisen pyyntiä tai ravun pyyntiä*, 3) *vesistössä/meressä on huomattavaa liikennettä*, 4) *vesistöllä/merellä on huomattavaa arvoa kalastukselle, nahkiaisen pyynnille tai ravun pyynnille*, 5) *vesistöllä/merellä on huomattavaa arvoa virkistyskäytölle* tai 6) *vesistön/meren välittömässä läheisyydessä on taaja-asutusta*, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:8.1, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1.[357]

Hakija V Oy esitti hakemuksessaan ISVO:ssa: V Oy oli 24. 11. 1970 päivätyllä vuokrasopimuksella vuokrannut A:lta Asikkalan kunnan Urajärven kylässä sijaitsevan maa-alueen Rutalahden rannalta varastoalueeksi. V Oy oli rakentanut vuokratun maa-alueen kohdalle Rutalahteen Urajärven kylän yhteiselle vesialueelle laiturin, joka oli noin 30 m pitkä ja noin 10 m leveä. Puutavara uitettiin nippuina laiturin luo. Laiturin luo uitettu puutavara nostettiin laiturilla moottoriajoneuvoihin ja kuljetettiin V Oy:n tuotantolaitoksille. V Oy pyysi, että ISVO myöntäisi sille luvan laiturin pitämiseen Rutalahdessa määräajaksi enintään vuoden 1977 loppuun asti. Jos ISVO katsoi, ettei laiturin pitämiseen riittänyt VL 1:28:n mukainen rannanomistajalle tai -haltijalle kuuluva oikeus, V Oy pyysi ISVO:ta myöntämään tarvittavan oikeuden laiturialueeseen VL 2:7:n nojalla.

Maanomistajat ja vuokralaiset pyysivät muistutuksessaan ISVO:ssa, ettei tämä myöntäisi V Oy:lle lupaa laiturin pitämiseen.

ISVO:ssa oli vireillä hakemus, jossa VH pyysi ISVO:ta vahvistamaan Rutalahden puutavaran pudotus- ja nostopaikkaa koskevan uittosäännön.

Hakija oli pyytänyt vuoden 1977 loppuun lupaa rakentamansa laiturin pitämiseen Rutalahdessa ja oikeutta laiturin tekemiseen tarvittuun vesialueeseen. Kun laiturin käyttötarkoitus oli, että Rutalahteen uittamalla tuotu puutavara lastattiin maitse tapahtuvaa kuljetusta varten laiturilla kuorma-autoihin, sisälsi hakemus myös pyynnön saada käyttää laituria juuri sanottuun tarkoitukseen. Laiturin pitäminen paikallaan ja edellä selostetulla tavalla käyttäminen Rutalahteen uitetun puutavaran vedestä nostamispaikkana ja lastauspaikkana oli tarpeen puutavaran hakijan teollisuuslaitoksille tarkoituksenmukaista kuljettamista varten. Laiturin paikallaan pitäminen ja käyttäminen eivät, huomioon ottaen jäljempänä annettavat määräykset, sanottavasti loukanneet yleistä tai yksityistä etua. Tämän vuoksi **ISVO 30. 4. 1976** antamallaan päätöksellä VL 2:3:n, 2:6.1:n ja 2:7.2:n nojalla myönsi vuoden 1977 loppuun saakka hakijalle luvan jo rakennetun laiturin pitämiseen paikallaan ja käyttämiseen sekä käyttöoikeuden rakentamisessa tarvittuun Urajärven kylän yhteiseen vesialueeseen. ISVO:n määräyksen mukaan laituria sai käyttää vuosina 1976

[357] Vrt. *Havu* s. 20—21.

ja 1977 puutavaran nostamiseen vedestä ja lastaamiseen poiskuljetusta varten 15. 8. jälkeen, paitsi että laituria ei saanut käyttää lauantaisin ja sunnuntaisin. ISVO:n määräyksen mukaan laiturin käyttäminen oli mahdollisuuksien mukaan järjestettävä niin, että siitä oli mahdollisimman vähän haittaa lähistöllä asuville.

Maanomistajat ja vuokralaiset pyysivät valituksessaan KHO:ssa, että tämä tutkisi täsmällisesti myönnetyn käyttöoikeuden oikeusperusteet.

V Oy vaati vastineessaan KHO:ssa tätä hylkäämään valituksen.

KHO 31. 3. 1977 antamallaan päätöksellä **t. 1391** tutki asian ja katsoi tosin laiturin käyttämisestä ISVO:n päätöksen mukaisesti ajaltaan ja muutoin rajoitettunakin aiheutuvan VL 2:6.1:ssä tarkoitettu suurempi yleisen ja yksityisen edun loukkaus, mutta koska puheena olevasta rakentamisesta saatava hyöty, ottaen myös huomioon, ettei lupa antanut oikeutta puutavaran varastoimiseen laiturin lähistöllä olevalla vesialueella, oli rakentamisesta johtuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattava, KHO jätti ISVO:n päätöksen lopputuloksen pysyväksi.

Jos laiturin lähellä oleva vesistön osa, jota pitkin puutavara uitettiin laiturin luo, oli sellainen, että siihen soveltui yksi tai useampi VL 5:8.1:n mukainen tunnusmerkki, niin uitto oli siinä vanhan väliaikaisen uittoluvan a:n tai vanhan varsinaisen uittoluvan varaista, VL 5:8.1 ja 5:35. V Oy:lle myönnettiin oikeudet virheellisesti VL 2:3:n, 2:6.1:n ja 2:7.2:n nojalla. Näiden lainkohtien sijasta V Oy:n hakemus olisi pitänyt ratkaista VL 2:1.3:n, VL (453/63) 2:26.1—2:n, VL 2:26.3—4:n, VL (453/63) 2:26.5:n, VL 5:2.1:n, 5:2.3:n, 5:8.1—2:n, 5:10—11:n, 5:13:n, 5:35—36:n ja 14:1.3:n sekä NaapL 17, 20 ja 22 §:n nojalla.

Hakija V Oy pyysi hakemuksessaan ISVO:ssa, että tämä VL [649/76] 5:35:n nojalla myöntäisi sille luvan saada käyttää edellisessä tapauksessa kerrottua laituria Rutalahdessa puutavaran nostamiseen sekä laiturin edustalla olevaa vesialuetta puutavaran varasto- ja käsittelyalueena vuoden 1982 loppuun asti. V Oy lausui, että uiton lykkääntymisestä aiheutuisi sille huomattavaa vahinkoa ja että uittamisesta ei aiheutunut vesistön käyttämiselle erityistä vahinkoa tai haittaa.

Maanomistajat ja kalastuskunta vaativat ISVO:ssa, että tämä sai myöntää luvan laiturin pysyttämiseen korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

ISVO:ssa oli vireillä VH:n vireille panema Rutalahden puutavaran pudotus- ja nostopaikkaa koskeva uittosäännön vahvistamisasia, jossa oli haettu lupaa alueen osittain lunastamiseen ja osittain käyttöön saamiseen. Hakijan hakemuksessa tarkoitetun vesialueen väliaikainen käyttäminen laiturin pitämiseen paikallaan ja paikalle uitetun puutavaran lyhytaikaiseen seisottamiseen ennen puutavaran vesistöstä nostamista ei estänyt olojen palauttamista ennalleen siinä tapauksessa, että lupaa ei myönnettäisikään tai että se myönnettäisiin toisenlaisin ehdoin kuin tämä väliaikainen lupa. Tämän vuoksi **ISVO 4. 8. 1978** antamallaan päätöksellä VL [649/76] 5:35.2:n ja 5:36.1:n nojalla myönsi siihen saakka, kunnes yllä kerrottu uittosäännön vahvistamisasia oli lainvoimaisesti ratkaistu, kui-

tenkin enintään vuoden 1982 loppuun saakka, hakijalle luvan väliaikaisesti käyttää uittoon laiturin pitämistä ja puutavaran lyhytaikaista seisottamista varten tarvittavia vesialueita. ISVO:n määräyksen mukaan laituria ja vesialuetta sai käyttää kunakin vuonna 15. 8. jälkeen, laituria puutavaran nostamiseen vedestä ja lastaamiseen poiskuljetusta varten ja vesialuetta puutavaran lyhytaikaista seisottamista varten, paitsi että laituria ei saanut käyttää lauantaisin ja sunnuntaisin.

Maanomistajat ja kalastuskunta valituksessaan KHO:ssa uudistivat aikaisemmin lausumansa ja esittivät, ettei lupaa olisi tullut lainkaan antaa ISVO:n myöntämillä perusteilla. Lisäksi nämä esittivät valituksessaan, että lupaa ei saanut missään tapauksessa myöntää pitemmäksi ajaksi kuin vuoden 1980 loppuun, jolloin maa-alueen vuokra-aika päättyi.

KHO 5. 12. 1979 antamallaan päätöksellä **t. 5084** tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa ISVO:n päätöstä, joka siis jäi pysyväksi.

Sekä ISVO:lta että KHO:lta jäi huomiotta se, että laiturin lähellä olevassa vesistön osassa, jota pitkin puutavara uitettiin laiturin luo, uitto oli uuden väliaikaisen uittoluvan a:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista. ISVO piti tätä vesistön osaa yhden tai useamman VL (649/76) 5:8.1:n mukaisen tunnusmerkin mukaisena, kun **ISVO** vahvisti **3. 6. 1982** antamallaan päätöksellä **n:o 57/Ym I/82** Rutalahden nostopaikkaa koskevan uittosäännön lisäyksen. Tässä lainvoimaisessa päätöksessä ISVO sovelsi VL [649/76] 5:8.1:tä, mutta sen sijaan se ei soveltanut VL 5:8.2:ta.

Kun ISVO antoi päätöksensä V Oy:n hakemukseen, sen olisi pitänyt tutkia, täyttyivätkö uuden väliaikaisen uittoluvan a:n myöntämisen edellytykset. Kun KHO antoi päätöksensä valitukseen, sen olisi pitänyt tutkia, täyttyivätkö uuden väliaikaisen uittoluvan a:n myöntämisen edellytykset.

Roslaxin kalastuskunta LSVO:lle tekemässään virka-apuhakemuksessa pyysi, että LSVO velvoittaisi T Oy:n lopettamaan puutavaran veteenpudotuksen ja uiton kalastuskunnan vesialueella Hålax vik -nimisessä lahdessa Houtskarin kunnassa.

LSVO 15. 9. 1981 antamallaan päätöksellä hylkäsi hakemuksen. LSVO:n perustelut kuuluivat: "Enär på flottning av obarkat virke, med beaktande av 5 kap. 96 § vattenlagen, ej tillämpas regeln i 1 kap. 19 § vattenlagen, kan flottningen som" T Oy "bedriver i Hålax viken, ej anses på denna grund eller av annan orsak vara lagstridig enligt vattenlagen till dess nämnda verksamhet möjligen kommer med anledning av i 5 kap. 96 § vattenlagen nämnd ansökan att förbjudas och fiskelagets under behandling varande handräckningsansökan kan ej anses vara även ansökan enligt 5 kap. 96 § vattenlagen."

Roslaxin kalastuskunta valituksessaan KHO:ssa uudisti LSVO:ssa esittämänsä virka-apupyynnön.

T Oy ja R Oy vaativat vastineissaan KHO:ssa tätä hylkäämään valituksen.

KHO (neljä HntoN:ta ja kaksi YIN:ta) **30. 6. 1983** antamallaan päätöksellä **t. 2628** kumosi LSVO:n antaman päätöksen ja palautti asian

LSVO:lle uudelleen käsiteltäväksi. KHO perusteli ratkaisuaan: Asiakirjojen mukaan T Oy, vuodesta 1979 R Oy, olivat pudottaneet puutavaraa pudotuslaiturilta ja uittaneet puutavaraa meressä kalastuskunnan vesialueella. Virka-apuhakemus koski myös viimeksi mainittua yhtiötä. Tämän jälkeen KHO:n perustelut kuuluivat: "Eftersom den flottande ej enligt flottningsstadga eller på grund av tillstånd vilket beviljats till interimistisk flottning medan ärende rörande fastställande av flottningsstadga är anhängigt, eller på annan särskild grund har rätt till fiskelagets vattenområde, och verksamheten bör anses kränka fiskelagets intresse i större utsträckning än vad avses i 5 kap. 2 § 1 mom vattenlagen, och verksamheten inte heller kan anses vara sådan som avses i 1 kap. 28 § eller 5 kap. 3 § 1 mom vattenlagen, borde vattendomstolen icke på angivna grunder ha förkastat fiskelagets ansökan om handräckning." Eri mieltä ollut HntoN katsoi, ettei ollut syytä muuttaa LSVO:n antamaa päätöstä.[358]

LSVO:n päätöksen perustelut ja lopputulos sekä eri mieltä olleen HntoN:n perustelut ja lopputulos ovat virheelliset.

T Oy:n ja R Oy:n puutavaran pudotus pudotuslaiturilta kalastuskunnan vesialueelle olisi ollut väliaikaisen käyttöluvan, uuden varsinaisen käyttöluvan tai uuden varsinaisen lunastusluvan varaista, VL 1:3, VL (649/76) 5:13.1, VL 5:13.2:n ensimmäinen virke ja VL (649/76) 5:35.2. Oli tarpeetonta nojautua VL 5:2.1:een. Oikea on KHO:n näkemys, etteivät VL 1:28 ja VL (649/76) 5:3.1 oikeuttaneet T Oy:tä ja R Oy:tä pudottamaan puutavaraa pudotuslaiturilta kalastuskunnan vesialueelle ja uittamaan puutavaraa siellä. Täten KHO:n päätöksen lopputulos on oikea.[359] Sen sijaan LSVO:lta ja KHO:lta jäi tutkimatta, oliko kalastuskunnan vesialue VL 1:3:n ja VL (649/76) 5:8.1:n mukaisesti yhden tai useamman tunnusmerkin käsittämää merta. Koska kalastuskunnan vesialue oli VL 1:3:n ja VL (649/76) 5:8.1:n mukaisesti yhden tai useamman tunnusmerkin tarkoittamaa merta, niin uitto oli tällä vesialueella uuden väliaikaisen uittoluvan a:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL (649/76) 5:35.1. Ks. jäljempänä 5.3 kohdassa tarkasteltava oikeustapaus, jossa **KHO** antoi **3. 4. 1985** päätöksensä **t. 1278**.[360]

4.3.2 Vesistössä/meressä on arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä tai VL 1:3:n mukaisessa meressä, jos vesistössä/meressä on arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1. Kuinka tätä tunnusmerkkiä on tulkittava?

---

[358] Vrt. *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 314.

[359] Samoin Vihervuori, ks. *Vihervuori, YJ 1984* s. 20—24.

[360] Vrt. *Havu* s. 20—21.

Arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma on vesistössä/meressä tunnusmerkin mukaisesti vain, jos sen sijainti on oikeusjärjestyksen mukainen. Oikeusjärjestyksen vastainen sijainti ei nauti oikeusjärjestyksen suojaa. Tunnusmerkin mukainen arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma on ainakin osittain vesistössä/meressä. Se voi olla esimerkiksi pato, penger, silta, johto, kuljetuslaite tai laituri.[361] Se on joko kiinteä tai irrallinen. Tunnusmerkin mukainen kiinteä arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma on kiinnitetty johonkin, esimerkiksi maakamaraan. Tunnusmerkin mukaista irrallista arvokasta laitetta, rakennusta tai muuta rakennelmaa ei ole kiinnitetty mihinkään.[362] Tunnusmerkin mukainen arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma on valmistettu mistä tahansa aineesta, jolla on arvoa, esimerkiksi puusta, kivestä, muovista tai metallista. Sen sijaan luonnonmuodostuma, esimerkiksi kiviröykkiö tai kallio, ei voine olla tällainen arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma.[363] Arvokkaalle laitteelle, rakennukselle tai muulle rakennelmalle ei ole asetettu tunnusmerkissä mitään tiettyä vähimmäiskokovaatimusta.[364] On tulkittava tunnusmerkin mukaista arvokasta laitetta, rakennusta tai muuta rakennelmaa niin, että arvokas on niiden kaikkien attribuutti.[365] Nykysuomessa arvokas on yhtä kuin: 1) jolla on arvoa, suuri- tai kallisarvoinen ja tärkeä, 2) arvossa pidetty ja arvonantoa nauttiva, 3) arvokkuutta osoittava, juhlallinen ja vakava sekä 4) arvollinen ja kyllin hyvä.[366] Jotta laite, rakennus tai muu rakennelma olisi tunnusmerkin mukaisesti arvokas, sillä on oltava objektiivisesti laskettavissa olevaa rahallista arvoa. Laitteen, rakennuksen tai muun rakennelman ulkonäöllä saattaa olla vaikutusta laitteen, rakennuksen tai muun rakennelman rahalliseen arvoon. Jonkun ihmisen laitteeseen, rakennukseen tai muuhun rakennelmaan kohdistuvia subjektiivisia tunnearvoja ei oteta huomioon, kun päätetään, onko laite, rakennus tai muu rakennelma tunnusmerkin mukaisesti arvokas. Subjektiivisilla tunnearvoilla ei ole objektiivisesti laskettavissa olevaa rahallista arvoa. Otan esimerkin subjektiivisista tunnearvoista. Ihmisellä A on voimakkaita tunnearvoja rakennusta X kohtaan. A ei puhu kenellekään näistä tunnearvoista. A:n tunnearvoissa saattaa tapahtua muutoksia. Kuinka uittaja B voisi tietää A:n tunnearvoista? Ei mitenkään. Tosin B saattaisi päätellä A:n käyttäytymisen perusteella, että A:lla on tunnearvoja X:ää kohtaan.

[361] Vrt. VL 2:1.1 ja VL (467/87) 2:1.1.

[362] Ks. kuitenkin uittajan oikeudesta siirtää irrallisia esineitä ja aitoja VL 1:3 ja 5:4 sekä jäljempänä kohta 5.14.3.

[363] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 78.1 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 15* sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 182 ja OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 78.1 §, *HE 1944* s. 9 ja 20.

[364] Vrt. *Luoma* s. 5.

[365] Ks. mts. 5.

[366] *Nykysuomen sanakirja* s. 107.

Tunnusmerkin mukainen arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma on vesistössä/meressä. Tämän vuoksi uitto siellä voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista vain arvokkaan laitteen, rakennuksen tai muun rakennelman lähiympäristössä ja vain silloin, kun arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma on todellisuudessa lähiympäristössä.[367] Lähiympäristö on se alue, jolla yleisen elämänkokemuksen mukaan on vaara, että uitto vahingoittaisi arvokasta laitetta, rakennusta tai muuta rakennelmaa. Lähiympäristö on sitä suurempi, mitä suurempi on arvokkaalla laitteella, rakennuksella tai muulla rakennelmalla vaara vahingoittua uitosta.

Arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma on vesistössä/meressä -tunnusmerkin preesens ilmaisee olemista nykyisin ja tulevaisuudessa. Menneisyydessä vesistössä/meressä ollut tunnusmerkin mukainen arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma ei saata nykyisin uittoa siellä uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaiseksi.

4.3.3 Vesistössä/meressä harjoitetaan huomattavaa kalastusta, nahkiaisen pyyntiä tai ravun pyyntiä

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä tai VL 1:3:n mukaisessa meressä, jossa harjoitetaan huomattavaa kalastusta, nahkiaisen pyyntiä tai ravun pyyntiä, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:35.1 sekä VL 5:37.1. Kuinka tätä tunnusmerkkiä on tulkittava?

Huomattavaa kalastusta harjoitetaan vesistössä/meressä tunnusmerkin mukaisesti vain, mikäli kalastus on oikeusjärjestyksen mukaista. Oikeusjärjestyksen vastainen kalastus ei nauti oikeusjärjestyksen suojaa. Mitä tässä kappaleessa edellä sanoin huomattavasta kalastuksesta, koskee vastaavasti nahkiaisen huomattavaa pyyntiä ja ravun huomattavaa pyyntiä.[368] Sen sijaan vesistössä/

[367] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 78.1 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 15* sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 182.

[368] Kalastusoikeudesta muualla Suomessa kuin Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa sekä Ahvenanmaan maakunnassa ks. KalL 1982:n ja sen muutosten voimassa olevat säännökset sekä KalastusA. Kalastusoikeudesta Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa ks. KalL 1951:n ja sen muutosten voimassa olevat säännökset sekä KalA 1982. Kalastusoikeudesta Ahvenanmaan maakunnassa ks. FiskeLL:n ja FiskeLF:n sekä niiden muutosten voimassa olevat säännökset. Nahkiaisen pyynti luetaan kalastukseksi, KalL 1982 4.2 §, KalL 1951 (4/64) 34,4 § ja FiskeLL (31/64) 18.2 §. Ravun pyynti on rinnastettavissa kalastukseen, ks. KalL 1982 4.1 §, KalL 1951 21 § ja FiskeLL 22 § sekä 32 §.

meressä harjoitettava metsästys, vaikka se olisi oikeusjärjestyksen mukaista, ei ole tunnusmerkin mukaista huomattavaa kalastusta, nahkiaisen pyyntiä tai ravun pyyntiä.

Tunnusmerkin mukaista huomattavaa kalastusta, nahkiaisen pyyntiä tai ravun pyyntiä harjoitetaan ammattimaisesti, kotitarpeeksi tai virkistystarkoituksessa.[369] Tunnusmerkin mukaista huomattavaa kalastusta voi olla sekä kalastus, jota harjoitetaan ajoittain vesistössä/meressä, että kalastus, jota harjoitetaan jatkuvasti siellä. Mitä tässä virkkeessä sanoin huomattavasta kalastuksesta, koskee vastaavasti nahkiaisen huomattavaa pyyntiä ja ravun huomattavaa pyyntiä. Kun päätetään siitä, harjoitetaanko vesistössä/meressä tunnusmerkin mukaisesti huomattavaa kalastusta, nahkiaisen pyyntiä tai ravun pyyntiä, otetaan huomioon siellä kaloja, nahkiaisia ja rapuja pyytävien lukumäärä ja saaliiden suuruus sekä rahallinen arvo. Nykysuomessa huomattava on yhtä kuin: huomiota ansaitseva, merkittävä, merkityksellinen, melkoinen, tuntuva, suuri, tärkeä, arvokas, etevä, kuuluisa, maineikas, tunnettu ja huomattu.[370]

Huomattavaa kalastusta, nahkiaisen pyyntiä tai ravun pyyntiä harjoitetaan tunnusmerkin mukaisesti vesistössä/meressä. Tämän vuoksi uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista siellä vain siinä osassa, jossa harjoitetaan huomattavaa kalastusta, nahkiaisen pyyntiä tai ravun pyyntiä, ja vain sinä aikana, jolloin huomattavaa kalastusta, nahkiaisen pyyntiä tai ravun pyyntiä harjoitetaan todellisuudessa.

Vesistössä/meressä oleva jääpeite ei estä sitä, että siellä harjoitetaan tunnusmerkin mukaisesti huomattavaa kalastusta, nahkiaisen pyyntiä tai ravun pyyntiä.[371]

Vesistössä/meressä harjoitetaan huomattavaa kalastusta, nahkiaisen pyyntiä tai ravun pyyntiä -tunnusmerkin preesens ilmaisee harjoittamista nykyisin ja tulevaisuudessa. Menneisyydessä vesistössä/meressä tunnusmerkin mukaisesti harjoitettu huomattava kalastus, nahkiaisen pyynti tai ravun pyynti ei saata nykyisin uittoa siellä uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaiseksi.[372]

---

[369] Ks. ammatti-, kotitarve- ja virkistyskalastuksen määrityksestä KalastusA 1 §. Vrt. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 78.1 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 15* sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 182 ja OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 78.1 §, *HE 1944* s. 9 ja 20.

[370] *Nykysuomen sanakirja* s. 533.

[371] Ks. uittajan oikeudesta räjäyttää jäätä, VL 12:17.1 ja VL (467/87) 12:17.2.

[372] Ks. *Ekroos—Salomaa—Marttila* s. 59.

4.3.4 Vesistössä/meressä on huomattavaa liikennettä

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä tai VL 1:3:n mukaisessa meressä, jossa on huomattavaa liikennettä, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1. Kuinka tätä tunnusmerkkiä on tulkittava?

Huomattavaa liikennettä on vesistössä/meressä tunnusmerkin mukaisesti vain, jos se on oikeusjärjestyksen mukaista. Oikeusjärjestyksen vastainen liikenne ei nauti oikeusjärjestyksen suojaa.

Tunnusmerkin mukainen liikenne tapahtuu vesistössä/meressä olevaa sulaa vettä pitkin liikennevälinettä hyväksi käyttäen. Kysymykseen tuleva liikennevåline voi olla alus, laiva, hinaaja, lautta, lossi, kanootti, moottorivene, purjelauta, purjevene, soutuvene tai vesisukset jne. Liikenne vesistön/meren jäätä pitkin ei liene tunnusmerkin mukaista liikennettä. VL 1:3:n ja 1:24.1:n mukaan kulkeminen vesistön/meren jäätä pitkin ei ole kulkemista vesistössä/meressä. Tosin näiden lainkohtien mukaan vesistön/meren jäätä pitkin saadaan kulkea samoilla edellytyksillä kuin saadaan kulkea vesistössä/meressä.[373] Sekä ajoittainen että jatkuva liikenne vesistössä/meressä voi olla tunnusmerkin mukaista huomattavaa liikennettä. Uitto ei ole tunnusmerkin mukaista liikennettä.

Huomattavaa liikennettä on tunnusmerkin mukaisesti vesistössä/meressä. Tämän vuoksi uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista siellä vain siinä osassa, jossa on huomattavaa liikennettä, ja vain silloin, kun sitä on todellisuudessa.

Vesistössä/meressä on huomattavaa liikennettä -tunnusmerkin preesens ilmaisee olemista nykyisin ja tulevaisuudessa. Menneisyydessä vesistössä/meressä tunnusmerkin mukaisesti ollut huomattava liikenne ei saata nykyisin uittoa siellä uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaiseksi.

4.3.5 Vesistöllä/merellä on huomattavaa arvoa kalastukselle, nahkiaisen pyynnille tai ravun pyynnille

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä tai VL 1:3:n mukaisessa meressä, jolla on huomattavaa arvoa kalastuksel-

[373] Ks. uittajan oikeudesta räjäyttää jäätä, VL 12:17.1 ja VL (467/87) 12:17.2.

le, nahkiaisen pyynnille tai ravun pyynnille, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:35.1 sekä VL 5:37.1. Kuinka tätä tunnusmerkkiä on tulkittava?

Tunnusmerkin mukainen kalastus on samanlaista kuin se kalastus, joka otetaan huomioon päätettäessä siitä, harjoitetaanko vesistössä/meressä huomattavaa kalastusta. Mitä tässä virkkeessä sanoin kalastuksesta, soveltuu vastaavasti nahkiaisen pyyntiin ja ravun pyyntiin. Ks. edellä kohta 4.3.3.

Tunnusmerkin mukainen huomattava arvo koostuu ainakin raha-arvosta, jonka laskeminen objektiivisesti saattaa olla vaikeaa.[374] Vesistössä/meressä olevilla kalojen kulkuteillä, kutu-, kalankasvatus- ja apajapaikoilla on yleensä tunnusmerkin mukaista huomattavaa arvoa kalastukselle.

Vesistöllä/merellä voi olla tunnusmerkin mukaisesti huomattavaa arvoa kalastukselle, nahkiaisen pyynnille tai ravun pyynnille, sekä jos vesistöstä/merestä pyydetään kaloja, nahkiaisia tai rapuja että jos sieltä ei pyydetä niitä.

Tunnusmerkin mukaisesti vesistöllä/merellä on huomattavaa arvoa kalastukselle, nahkiaisen pyynnille tai ravun pyynnille. Tämän vuoksi uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista siellä vain siinä osassa, jolla on huomattavaa arvoa kalastukselle, nahkiaisen pyynnille tai ravun pyynnille, ja vain silloin, kun näin on asianlaita.

Vesistöllä/merellä on huomattavaa arvoa kalastukselle, nahkiaisen pyynnille tai ravun pyynnille -tunnusmerkin preesens ilmaisee olemista nykyisin ja tulevaisuudessa. Menneisyydessä vesistöllä/merellä tunnusmerkin mukaisesti ollut huomattava arvo kalastukselle, nahkiaisen pyynnille tai ravun pyynnille ei saata nykyisin uittoa siellä uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaiseksi.

4.3.6 Vesistöllä/merellä on huomattavaa arvoa virkistyskäytölle

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä tai VL 1:3:n mukaisessa meressä, jolla on huomattavaa arvoa virkistyskäytölle, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1. Kuinka tätä tunnusmerkkiä on tulkittava?

Mainittu virkistyskäyttö on oikeusjärjestyksen mukaista. Oikeusjärjestyksen vastainen virkistyskäyttö ei nauti oikeusjärjestyksen suojaa.

[374] Vrt. VL 2:11.3 ja VL (467/87) 2:11.3.

Tunnusmerkin mukainen virkistyskäyttö koostuu vesistön/meren käyttämisestä virkistysuintiin, -veneilyyn, -kalastukseen, -ulkoiluun tai -retkeilyyn.[375] Mitä tässä sanoin virkistyskalastuksesta, sovelletaan vastaavasti virkistystarkoituksessa tapahtuvaan nahkiaisen tai ravun pyyntiin.

Tunnusmerkin mukainen huomattava arvo koostuu ainakin raha-arvosta, jonka laskeminen objektiivisesti saattaa olla vaikeaa.[376] Vesistön/meren osalla, jonka lähellä sijaitsee loma-asunto, leirintäalue tai matkailukeskus tai joka on uimarantaa, on yleensä tunnusmerkin mukaista huomattavaa arvoa virkistyskäytölle.

Vesistöllä/merellä voi olla tunnusmerkin mukaista huomattavaa arvoa virkistyskäytölle, sekä jos siellä on virkistyskäyttöä että jos siellä ei ole tätä.

Tunnusmerkin mukaisesti vesistöllä/merellä on huomattavaa arvoa virkistyskäytölle. Tämän vuoksi uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista siellä vain siinä osassa, jolla on huomattavaa arvoa virkistyskäytölle, ja vain silloin, kun näin on asianlaita.

Vesistöllä/merellä on huomattavaa arvoa virkistyskäytölle -tunnusmerkin preesens ilmaisee olemista nykyisin ja tulevaisuudessa. Menneisyydessä vesistöllä/merellä tunnusmerkin mukaisesti ollut huomattava arvo virkistyskäytölle ei saata nykyisin uittoa siellä uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaiseksi.

4.3.7 Vesistön/meren välittömässä läheisyydessä on taaja-asutusta

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä tai VL 1:3:n mukaisessa meressä, jonka välittömässä läheisyydessä on taaja-asutusta, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1. Kuinka tätä tunnusmerkkiä on tulkittava?

Mainittu taaja-asutus on oikeusjärjestyksen mukaista. Oikeusjärjestyksen vastainen taaja-asutus ei nauti oikeusjärjestyksen suojaa.

---

[375] Ks. *Mietintö 1981* s. 26—27 ja *HE 266/1984* s. 11. Virkistysaluekomitea tarkoittaa virkistyskäytöllä ensi sijassa ulkosalla (luonnossa) jalan, hiihtäen, pyöräillen, veneillen tai näihin verrattavalla tavalla vapaa-ajan viettämistarkoituksessa tapahtuvaa liikkumista sekä tilapäistä oleskelua uimista, lyhytaikaista telttailua, marjojen ja sienien poimimista, onkimista, joutenoloa, yleistä luonnonharrastusta yms. toimintaa varten. *KM 1973:143* s. 1. Ks. *KM 1984:50* s. 59. KalastusA 1.3 §:n mukaan virkistyskalastuksena pidetään kalastusta, milloin saalis käytetään kalastajan taloudessa ja sillä ei ole toimeentulon kannalta merkitystä.

[376] Vrt. VL 2:11.3 ja VL (467/87) 2:11.3.

Tunnusmerkin mukaisella taaja-asutuksella tarkoitetaan yhtenäistä asutusta, jota varten on yhteisten tarpeiden tyydyttämiseksi ryhdytty erityisiin toimenpiteisiin, niin kuin teiden, viemärin tai vesijohdon rakentamiseen.[377] Alueelle, jolla on tällaista taaja-asutusta, on yleensä vahvistettu asema-, rakennus- tai rantakaava.[378]

Esitetty taaja-asutuksen välitön läheisyys käsittää vesistöstä/merestä ne osat, joissa yleisen elämänkokemuksen mukaan on vaara, että uitto haittaisi tai häiritsisi taaja-asutusta. Näin ollen välitön läheisyys ulottuu sitä kauemmaksi taaja-asutuksesta, mitä suurempi on vaara, että uitto haittaisi tai häiritsisi taaja-asutusta.

Tunnusmerkin mukaisesti vesistön/meren välittömässä läheisyydessä on taaja-asutusta. Tämän vuoksi uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista ainoastaan vesistön/meren siinä osassa, jonka välittömässä läheisyydessä on taaja-asutusta, ja vain silloin, kun näin on asianlaita.

Vesistön/meren välittömässä läheisyydessä on taaja-asutusta -tunnusmerkin preesens ilmaisee olemista nykyisin ja tulevaisuudessa. Menneisyydessä vesistön/meren välittömässä läheisyydessä ollut taaja-asutus tunnusmerkin mukaisesti ei saata nykyisin uittoa vesistössä/meressä uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaiseksi.

4.3.8 Lainvoimaisessa uudessa varsinaisessa uittoluvassa tehtäväksi määrätyn edunturvaamistoimen tekemättömyys

Uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan b:n varaista vain sellaisessa VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä tai VL 1:3:n mukaisessa meressä, johon ei ole vielä tehty lainvoimaisessa uudessa varsinaisessa uittoluvassa tehtäväksi määrättyjä VL (467/87) 1:7 a:n ja VL (649/76) 5:11.1:n mukaisia yksityisen tai yleisen edun turvaamiseksi tarkoitettuja töitä, laitteita ja rakennelmia, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:11.1, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1. Tällaisia töitä, laitteita ja rakennelmia kutsun **edunturvaamistoimiksi**.[379] Edun-

[377] Ks. RakL 4 § ja ÅBL 4 § sekä 7 §. Vrt. LSL (708/64) 19.1 §, NLL 23.1 §, JHL 7.1 § ja RLL 3.1 §.

[378] Ks. RakL (626/69) 5.1 §, RakL (588/73) 5.2 §, RakL 5.3 §, ÅBL 5.1—2 § ja ÅBL 5.5 §. Taaja-asutuksen käsitteestä ks. esimerkiksi *Muukkonen* passim, *Larma—Hallberg—Jatkola—Wirilander* s. 30—37 ja *Hyvönen, Rakentamisoikeus* s. 310—327.

[379] Pietilä käytti ilmausta vahingontorjuntatoimenpiteet VL 5:11.1:n mukaisista töistä, laitteista ja toimenpiteistä lukuun ottamatta tässä lainkohdassa viimeksi sanottuja toimenpiteitä. *Pietilä, Vesioikeus* s. 92 ja 283.

turvaamistoimilla tarkoitetaan vain VL (467/87) 1:7 a:n ja VL (649/76) 5:11.1:n mukaisia tehtäväksi määrättyjä töitä ja laitteita sekä suoritettavaksi määrättyjä muita toimenpiteitä toisen oikeuden ja edun suojaamiseksi uiton tuottamalta vahingolta ja sen haitan välttämiseksi, joka uitosta saattaa aiheutua veden vapaalle juoksulle, liikenteelle, kalastukselle, nahkiaisen pyynnille, ravun pyynnille, vesistön/meren virkistyskäytölle, taaja-asutukselle, ympäristölle tai muulle yleiselle edulle. Edunturvaamistoimia eivät ole VL (649/76) 5:11.1:n mukaiset toimenpiteet, joihin muutoin on määrätty ryhdyttäväksi vesistön/meren kuntoonpanemiseksi uittoa varten. Täten uudessa varsinaisessa uittoluvassa tehtäväksi määrättävän edunturvaamistoimen tarkoituksena voi olla turvata edellä 4.3.2—4.3.7 kohdissa tarkasteltua yhden tai useamman tunnusmerkin mukaista oikeutta tai etua, jonka vuoksi uitto voi olla uuden varsinaisen uittoluvan varaista, tai muuta oikeutta tai etua.[380]

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa tehtäväksi määrättyä edunturvaamistointa ei ole tehty. Tämän vuoksi uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan b:n varaista vain vesistön/meren siinä osassa, jossa uitosta saattaisi aiheutua vahinko, haitta tai muu edunmenetys. Sen syntymisen estämiseksi edunturvaamistoimi on määrätty tehtäväksi.

4.4 UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN A:N, UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN B:N JA UUDEN VARSINAISEN UITTOLUVAN VARAISEN UITON SUHTEESTA VÄLITTÖMÄSTI LAIN NOJALLA SALLITTUUN UITTOON JA UUDEN UITTOSÄÄNNÖN MUKAISEEN UITTOON

Puutavaraa saadaan uittaa yleisessä uittoväylässä ja muuallakin vesistössä/meressä, missä tämä on avoinna, VL 1:3 ja 5:1.1. Täten saadaan uittaa toiselle kuuluvassa vesistössä/meressä.[381] Näin sallittua uittoa kutsun **välittömästi lain nojalla sallituksi uitoksi**. Tällainen jokaiselle kuuluva valta uittaa on yleiskäyttöä, VL 1:3 ja 1:6.2.[382] Yleisenä uittoväylänä on valtaväylä, yleinen kulku-

[380] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 81,3—4 §, 96 § ja 98.1 §, *KM 1939:3* s. 1*, 16* ja 19* sekä lainkohtaehdotusten perustelut mts. 183—184, 197 ja 199 sekä OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 81,3—4 §, 96 § ja 98.1 §, *HE 1944* s. 9, 21 ja 23—24.

[381] Ks. *Manner, Selvitys* s. 1, *Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä* s. 77 ja *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 330.

[382] Ks. ulkomaalaisen uittajan velvollisuudesta antaa vakuus uittajan velvoitusten täyttämisestä VL 5:100.

väylä ja yleiseksi uittoväyläksi VL (649/76) 5:18:n mukaisesti uittosäännössä määrätty alue, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:1.2. Yleisenä uittoväylänä on myös yleiseksi uittoväyläksi VL 5:18:n mukaisesti uittosäännössä määrätty alue, VL 1:3 ja 5:1.2.[383]

Nimenomainen säännös puuttuu siitä, koska vesistö/meri on yllä kerrotusti avoinna. Vesistö/meri on avoinna, jollei sitä ole suljettu laillisen oikeuden perusteella.[384] VL 1:3:n ja 13:10:n mukaan jos omistaja tai muu henkilö tahallansa ilman laillista oikeutta estää vesistössä/meressä puutavaran uittoa, rangaistakoon sakolla tai enintään kuuden kuukauden vankeudella. Tästä käy ilmi, että puutavaran uitto vesistössä/meressä on estettävissä laillisen oikeuden perusteella.

> VOL II:1:n mukaan luonnollista vesistöä, missä se oli avoinna, saatiin käyttää metsäntuotteiden lauttaamiseen. Lainkohdasta ei käy ilmi, koska vesistö oli avoinna. Valtiosäädyt hyväksyivät VOL II:1:n kieliasultaan vesioikeusvaliokunnan laatiman vesioikeuslakiehdotuksen II:1:n mukaisena, paitsi että pykäläehdotuksesta puuttuivat pilkut ilmauksen "missä se on avoinna" molemmilta puolilta.[385] Vesioikeusvaliokunta oli perustellut pykäläehdotustaan, että vesistö oli avoinna, jollei se ollut "vesilaitoksen, kalastuslaitoksien, muiden laitteiden tahi laskettujen kalanpyydyksien sulkema."[386] Täten VOL II:1:n mukaan vesistö oli avoinna, jollei se ollut vesilaitoksen, kalastuslaitoksien, muiden laitteiden tai laskettujen kalanpyydyksien sulkema. Tällainen esine oli kiinteä tai irrallinen. Valmistelutöistä ei saada tukea käsitykselle, että vain kiinteä laite, rakennus tai muu rakennelma olisi voinut sulkea VOL II:1:n mukaisen avoimen vesistön. VL 5:4:ää vastaavaa säännöstä ei ollut VOL:ssa eikä tämän muutetuissa lainkohdissa.
>
> Kommentaariteoksen, *Lakiselityksiä* s. 89—90, mukaan vesistö oli VOL II:1:n mukaisesti avoinna, jos se ei ollut vesilaitoksen, kalastuslaitoksien, muiden laitteiden taikka laskettujen kalanpyydyksien sulkema.
>
> Langin mielestä vesistö oli VOL II:1:n mukaan avoinna, jos patorakennukset, vesilaitokset, sillat, kalastus- tai muut laitokset eivät sulkeneet sitä.[387]
>
> Koskenmaan näkemys oli, että vesistö oli VOL II:1:n mukaan avoin-

[383] Ks. kuitenkin VL:n (649/76) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 ja 2 momentti.

[384] Näin myös Hollo, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 165 ja Pietilä, joka tosin käyttää potentiaalia, *Pietilä, Vesioikeus* s. 40—41. Haaran mielestä VL:n mukaan vesistö lakkaa olemasta avoinna, jos vesistön omistaja sulkee vesistön tai myönnetään lupa sulkea vesistö padolla tai muulla laitteella. *Haara* s. 6300—6301. Suomalais-ruotsalainen rajajokikomitea esittää, että yleinen uitto-oikeus voidaan saada raukeamaan, jos vesialueen omistaja laillisesti sulkee tai hänelle annetaan lupa sulkea vesistö padolla tai muulla laitteella. *NU 1968:17* s. 162. Kalakannan hoitovelvoitetoimikunnan mielestä vesistö on VL 5:1.1:n mukaisesti avoinna, jos siinä ei ole kiinteitä laitteita tai rakennelmia. *KM 1972: B 80* s. 31.

[385] *VVM 1/1900* lakiehdotusosa s. 1 ja 14 verrattuna VOL II:1.

[386] *VVM 1/1900* perusteluosa s. 55.

[387] Ks. *Lang, Luennot* s. 115. Ks. myös *Serlachius A.* s. 120.

na, kun sitä eivät sulkeneet patorakennukset, vesilaitokset, sillat, kalastus- ym. laitokset.[388]

Serlachiuksen mielestä vesistö oli VOL II:1:n mukaan avoinna, jollei sitä ollut suljettu vesilaitoksella, pysyvällä kalastuslaitoksella tai muulla pysyvällä rakennuksella.[389]

Föreningen för allmänna flottningsintressen nimisen yhdistyksen asettaman komitean näkemys oli, että VOL II:1:n mukaan vesistö oli avoinna, jos vesilaitos, pysyvä kalastuslaitos tai muu pysyvä rakennus ei sulkenut sitä.[390]

Lindberg katsoi vesistön VOL II:1:n mukaan avoimeksi, jos vesi- tai kalastuslaitos ynnä muu ei sulkenut vesistöä.[391]

Puustinen piti vesistöä VOL II:1:n mukaan avoimena, jos patorakennukset, sillat, vesi-, kalastus- tai muut laitokset eivät sulkeneet vesistöä.[392]

Hakkilan mielestä vesistöt olivat VOL II:1:n mukaan avoimia, sikäli kuin niitä eivät sulkeneet patorakennukset, vesilaitokset, sillat, kalastustms. laitokset.[393]

Haatajan näkemys oli, että vesistö oli VOL II:1:n mukaan avoinna, jollei sitä ollut suljettu kiinteällä laitteella, kuten sillalla, padolla, vesilaitoksella jne.[394]

Kytän mielestä VOL II:1:n mukaan vesistö oli suljettu uitolta vain, milloin sen sulkivat kiinteät laitteet, sellaiset kuin vesilaitokset ja sillat.[395]

Sekä vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 75 § että OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 75 § kuuluivat:

"Luonnon vesistöä ja sen sijaan tehtyä vesireittiä saadaan, mikäli ne ovat avoinna, käyttää puutavaran uittamiseen.

Vesistö katsotaan uitolle avoimeksi, jollei sitä ole laillisen oikeuden perusteella suljettu kiinteällä laitoksella."[396]

Pykäläehdotuksen toista momenttia ja pykäläluonnoksen toista momenttia vastaava säännös jäi pois VL:sta.

Jokaisella on oikeus välttäen tarpeetonta häiriön aiheuttamista kulkea vesistössä/meressä, missä tämä on avoinna, VL 1:3 ja 1:24.1:n ensimmäinen virke. Vesistö/meri katsotaan avoimeksi, jollei sitä ole laillisen oikeuden perusteella suljettu, VL 1:3 ja 1:24.1:n ensimmäinen sekä toinen

---

[388] *Koskenmaa* s. 1.

[389] Ks. *Serlachius J., II* s. 1 ja 5—6. Ks. myös *Serlachius J.* s. 21.

[390] *Betänkande 1917, Vattenrättslag* s. 3—4.

[391] *Lindberg K. E.* s. 10 ja *Lindberg K., FTS 1928* s. 40.

[392] Ks. *Puustinen* s. 9—10. Ks. myös edellä 4.2.7 kohdassa tarkasteltu oikeustapaus **KKO 1921 I 21.**

[393] *Hakkila* s. 521—522. Ks. *Hällfors, SFÅ 1944* s. 3949 ja *Manner, Yleiskäyttö* s. 134.

[394] Ks. *Haataja, II* s. 215—217. Ks. myös *Haataja, I* s. 533 ja *Haataja, III* s. 298.

[395] Ks. *Kyttä, Lainsäädäntö* s. 242.

[396] *KM 1939:3* s. 1* ja 14* sekä *HE 1944* s. 9 ja 20. Ks. vesioikeuslakikomitean esittämät pykäläehdotuksen perustelut *KM 1939:3* s. 178—179 ja OM:ssä laaditut pykäläluonnoksen perustelut, *HE 1944* s. 4.

virke. Täten vesistön/meren voi sulkea muukin kuin lailliseen oikeuteen perustuva kiinteä laite.[397]

Laillinen oikeus, joka sulkee vesistön/meren välittömästi lain nojalla sallitulta uitolta, on mikä tahansa tällaisen uiton laillisesti mahdottomaksi tekevä toimenpide esimerkiksi rakentaminen tai pelkkä tällaisen uiton laillisesti kieltävä määräys. VL 5:1.1:ssä ei ole viitattu välittömästi lain nojalla sallittua uittoa rajoittaviin säännöksiin.[398]

Vesistö/meri on suljettavissa laillisella oikeudella välittömästi lain nojalla sallitulta uitolta vain, jos sulkemisen tarkoitus ei ole pelkästään estää tällaista uittoa uittajan kiusaamiseksi.[399]

Vesistöä/merta eivät sulje välittömästi lain nojalla sallitulta uitolta ne siellä olevat pyydykset, muut veteen pannut irralliset esineet tai aidat, jotka uittajalla on oikeus siirtää ja ottaa talteen VL 1:3:n ja 5:4:n nojalla. Tätä uittajan oikeutta tarkastelen tuonnempana kohdassa 5.14.3.

Välittömästi lain nojalla sallitun uiton ulkopuolelle sulkeutuu vesistö/meri, jossa uitto on uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista.[400]

Uusi uittosääntö voidaan, jos se muiden etujen turvaamiseksi, uiton järjestämiseksi yhteiseksi tai muusta tällaisesta syystä on tarpeen, tarvittaessa vahvistaa vesistöön/mereen, 1) jossa ei ole arvokasta laitetta, rakennusta tai muuta

[397] Melanderin mielestä vesistö on VL 1:24.1:n mukaisesti avoinna, jollei sitä ole suljettu rakennuksilla, puomeilla tai muilla sellaisilla esteillä laillisessa järjestyksessä. *Melander, Yleiskäyttö* s. 2. Ks. *Kantonen* s. 171 ja *Kotkasaari 1988* s. 23. — A oli rakentanut sillan erään lahden yli Tammisaaren maalaiskunnassa. B omisti tilan lahden pohjukassa. B vaati sillan poistamista ja A:n tuomitsemista rangaistukseen, koska silta esti veneliikenteen B:n tilan rantaan. **KKO 22. 3. 1971** antamallaan päätöksellä **t. 739** katsoi tosin selvitetyksi, että silta oli sikäli vaikeuttanut kulkemista B:n tilaan rajoittuvalle vesialueelle, että B ei ollut voinut moottoriveneellään päästä vesialueelta maihin tilansa rannassa. Koska A:lla rannanomistajana ja vesialueen, johon B:llä ei ollut osuutta, osakkaana oli ollut oikeus ilman erityistä lupaa rakentaa silta, jolla ei suljettu yleistä kulku- tai uittoväylää ja josta ei aiheutunut haitallisia muutoksia vesiolosuhteissa, ja koska jokaiselle kuuluva oikeus kulkea vesistössä oli voimassa vain siellä, missä vesistö oli avoinna, A ei ollut rikkonut vesilain säännöksiä eikä muutoin syyllistynyt rangaistavaan menettelyyn. Näin perustellen KKO hylkäsi B:n vaatimukset. Pietilä esittää tämän tapauksen yksityiskohdat osittain virheellisesti, ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 40.

[398] Vrt. LauttausA 1.1 § ja VOL II:1. **KHO 1955 II 318**: VOL II:1:n mukaan luonnollista vesistöä saatiin siellä, missä se oli avoinna, käyttää puutavaran lauttaukseen, eikä lauttaussääntöön tehdyillä lisäyksillä ollut rajoitettu tätä myös lauttaussäännön 1 §:n mukaan uittajalle kuuluvaa oikeutta. Tapauksesta käy ilmi, että vesistö oli suljettavissa lauttaukselta lauttaussäännöllä.

[399] Ks. *Manner, Yleiskäyttö* s. 126, *Haataja, II* s. 218 ja *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 165—166. Vesistön sulkeminen piikkilanka-aidalla VL 1:24.1:n mukaiselta kulkemiselta oli tapahtunut ilman laillista oikeutta sikaanikiellon vastaisesti tapauksessa, jossa **KKO 19. 12. 1984** antamallaan päätöksellä **t. 4104** ei myöntänyt valituslupaa. Ks. *Manner, Allmänheten* s. 21.

[400] Rokka väittää, että uiton tulee saada vesistössä aina kulkea. Ks. *Rokka* s. 66. Hänen väitteensä on virheellinen.

rakennelmaa, 2) jossa ei harjoiteta huomattavaa kalastusta, nahkiaisen pyyntiä tai ravun pyyntiä, 3) jossa ei ole huomattavaa liikennettä, 4) jolla ei ole huomattavaa arvoa kalastukselle, nahkiaisen pyynnille tai ravun pyynnille, 5) jolla ei ole huomattavaa arvoa virkistyskäytölle ja 6) jonka välittömässä läheisyydessä ei ole taaja-asutusta, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:8.1 ja VL 5:8.2. Uitto ei ole uuden uittosäännön varaista vesistössä/meressä, johon voidaan vahvistaa uusi uittosääntö.[401]

> Eduskunta hyväksyi VL 5:8.2:n kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 5:8.2:n mukaisena.[402] Hallitus oli perustellut momenttiehdotustaan: "Hakemuksesta uittosääntö voitaisiin vahvistaa myös muuta vesistöä tai vesistönosaa varten (5: 8)."[403]

Ei uutta väliaikaista uittolupaa a:ta eikä uutta väliaikaista uittolupaa b:tä ole myönnettävissä vesistöön/mereen, johon saadaan vahvistaa uusi uittosääntö.[404] Vaikutusta ei ole uuden uittosäännön mukaisen uiton aloittamiseen sillä, ovatko uudessa uittosäännössä tehtäväksi määrätyt työt, laitteet ja rakennelmat tehdyt.[405] Täten uudella uittosäännöllä säädellään vain välittömästi lain nojalla sallittua uittoa.

4.5 UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN A:N, UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN B:N TAI UUDEN VARSINAISEN UITTOLUVAN VARAISESTA UITOSTA KULJETUSTOIMINTANA

VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:8.1, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1 saattavat uiton vesistössä/meressä uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n ja uuden varsinaisen uittoluvan varaiseksi. Näistä lainkohdista ei käy ilmi tarkemmin, mikä on luvanvaraista uittoa.

VL 1:3 ja 5:1.1 sallivat välittömästi lain nojalla sallitun uiton vesistössä/meressä. Näistä lainpaikoista ei ilmene yksityiskohtaisemmin, mikä on sallittua puutavaran uittoa.

---

[401] Ks. *Luoma* s. 5—6, *Kantonen* s. 177, *Pietilä, Vesioikeus* s. 54 ja *Vihervuori, YJ 1984* s. 23. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 166 ja *Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä* s. 343.

[402] *HE 64/1959* s. 40 ja 57 verrattuna VL 5:8.2.

[403] Ks. *HE 64/1959* s. 12—13. Ks. VOL II:4.2. Ks. myös vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 79 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 15* sekä pykäläehdotuksen perustelut, mts. 182 ja OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 79 §, *HE 1944* s. 9 ja 20.

[404] Ks. VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1.

[405] Vrt. VL 1:3 ja 5:22.

Uuden uittosäännön mukaisen uiton vesistössä/meressä sääntely perustuu VL 1:3:een ja 5:8.2:een. Näistä lainkohdista ei käy ilmi tarkemmin, mitä on tällainen uitto.

Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n varainen uitto, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n varainen uitto, uuden varsinaisen uittoluvan varainen uitto, välittömästi lain nojalla sallittu uitto ja uuden uittosäännön mukainen uitto ovat samanlaista kuljetustoimintaa.

LauttausA 2 § ja 4.1—2 § saattoivat metsäntuotteiden lauttauksen vesistössä vanhan väliaikaisen lauttausluvan ja järjestyssäännön varaiseksi. Näistä asetuskohdista ei käy ilmi tarkemmin, mitä lauttaus oli.

LauttausA 1.1 § salli välittömästi asetuksen nojalla metsäntuotteiden lauttauksen järvessä, kymissä, virrassa, joessa, salmessa tai muussa luonnollisessa vesistössä. Tästä asetuskohdasta ei ilmene yksityiskohtaisemmin, mitä tällainen lauttaus oli.

Vanhan väliaikaisen lauttausluvan mukainen lauttaus, järjestyssäännön mukainen lauttaus ja välittömästi asetuksen nojalla sallittu lauttaus olivat samanlaista kuljetustoimintaa.

Järjestyssäännössä oli määrättävä, saatiinko puuaineita "kuljettaa irroillaan tahi lautoiksi yhdistettyinä", LauttausA 3 § ja 4.1—2 §. Täten vanhan väliaikaisen lauttausluvan varainen lauttaus ja järjestyssäännön varainen lauttaus olivat puiden kuljettamista vesistössä irrallaan tai lautoiksi yhdistettyinä.

VOL II:4.1 ja II:8 saattoivat lauttauksen vesistössä uuden väliaikaisen lauttausluvan ja lauttaussäännön varaiseksi. Näistä lainkohdista ei käy ilmi tarkemmin, mitä tällainen lauttaus oli. VOL II:1 ja VII:13 sallivat välittömästi lain nojalla metsäntuotteiden lauttauksen vesistössä/meressä. Näistä lainkohdista ei ilmene tarkemmin, mikä oli sallittua lauttausta. Lauttaussäännön mukaisen, muttei tämän varaisen, lauttauksen vesistössä/meressä sääntely pohjautui VOL II:4.2:een. Tästä lainkohdasta ei käy ilmi, mitä tällainen lauttaus oli.

Uuden väliaikaisen lauttausluvan varainen lauttaus, lauttaussäännön varainen lauttaus, välittömästi lain nojalla sallittu lauttaus ja lauttaussäännön mukainen, muttei tämän varainen, lauttaus olivat samanlaista kuljetustoimintaa.

Lauttaussäännössä oli määrättävä, oliko "lautattava puutavara pidettävä ympäryspuomin sisässä tahi yhdistettynä lauttaan" tai saiko "sitä kuljettaa irtonaisena", VOL II:4 ja VI:4—5 sekä VOA 22.1,a §. VOL II:17:ssä säädettiin rannanomistajan oikeudesta ottaa omakseen lautattu puu, joka oli "rannalle tahi rantaan jääneenä ulkona lautasta tahi ympäryspuomista". Täten puut olivat lautattaessa irrallaan mahdollisesti ympäryspuomien sisässä tai lautoiksi sidottuina.

Sekä uuden väliaikaisen lauttausluvan varainen että lauttaussäännön varainen lauttaus oli metsäntuotteiden eli puiden kuljettamista vesistössä veden varassa irrallaan, kehäpuomien ympäröimänä tahi yhdeksi tai useammaksi lautaksi tai nipuksi sidottuina käyttämällä hyväksi veden kanto-

ja kuljetuskykyä.[406] Lauttamuodot olivat: kehä-, nippu-, risti-, sikari-, suomus- ja tynnyrilautta sekä vesiproomu. Kehälautassa lautattava puutavara oli ympäröity puomituksella. Nippulautta käsitti usean puutavaranipun. Ristilautassa puut oli vedetty ristiin kerroksittain toistensa päälle ja sidottu eri tavoilla kiinni. Sikarilautta oli kehien varaan tehty sikarin muotoinen puutavaralautta. Suomuslautassa puut oli vedetty limittäin eli suomukselle. Tynnyrilautta oli sidottu tynnyrin muotoinen puutavaralautta. Vesiproomu oli proomun muotoinen puutavaran vesikuljetukseen käytetty kehys, joka ei kannattanut lastina olevaa puutavaraa, mutta joka piti sen koossa.[407]

Lautattavan puutavaran varastointi vesistössä/meressä oli lauttaussäännön varaista.[408] Lauttauksen aikana lauttaajalla oli välittömästi lain nojalla oikeus laskea lauttatavara rantaan eräin rajoituksin, VOL II:2.1. Kuitenkaan lauttatavaraa ei saanut pidättää rannassa kauemmin kuin tarve vaati, VOL II:2.2. Tämä lauttaajan oikeus ei kuitenkaan oikeuttanut varastoimaan lautattavaa puutavaraa vesistössä/meressä.[409] VOL II:2:n mukaan lauttaajalla oli oikeus laskea lauttatavara rantaan vain tilapäisesti.[410]

K esitti kanteessaan Alatornion KO:ssa: K Oy ja T Oy omistivat kahtia Alatornion pitäjän Pirkkiön jakokuntaan kuuluvan Hellälän talon N:o 13 Pirkkiön kylässä. K Oy ja T Oy käyttivät yksinään hyväkseen tukkisatamana mainitun talon maan kohdalla Tornionjoessa olevaa Laiskalahden ja Hellälänlahden vesialuetta. Tuo vesialue, lukuun ottamatta Laiskalahdessa olevaa Hellälän talolle yksinään kuuluvaa lohipadon paikkaa, oli jakokunnan yhteistä vesistöä. K saman jakokunnan osakkaana vaati, että KO velvoittaisi K Oy:n ja T Oy:n luovuttamaan puheena olevan vesialu-

---

[406] Ks. *Serlachius J.* s. 21—23, *Lang, Luennot* s. 116—117, 122 ja 146—147, *Serlachius J., II* s. 1—4, *Moring, Maalainsäädäntö* s. 52, oikeustapaus **KHO 1921 II 415**, *Puustinen* s. 7 ja 12, *Juridiska Föreningens förhandling 1931* s. 71—75, *KM 1939:3* s. 174, *Hällfors, SFÅ 1942* s. 3670, *Hällfors, SFÅ 1945* s. 4105, *KM 1947:24* s. 52—53, *Seppänen, Vesiteitse kuljetus* s. 397 ja 399, *Haataja, Maa- ja vesioikeus* s. 190—191, *Kyttä, Lainsäädäntö* s. 241—242 ja *Seppänen, Uitto* s. 373. Vrt. *Hakkila* s. 521—522, *Willgren, Talousoikeus* s. 283, *Saarinen* s. 97, *Manner, Yleiskäyttö* s. 134—135 ja 234 sekä *Haataja, II* s. 188—193. — TAL 1.2,8 §:n mukaan puutavaran lauttaus ja uitto, paitsi lauttausväyläin pysyväisillä erottelu- ja lajittelupaikoilla, ei ole lain alaista. TN 28. 12. 1951 antamassaan lausunnossa tulkitsi TAL 1.2,8 §:ää niin, että puutavaran uittoon ja lauttaukseen on katsottu kuuluvaksi kaikki ne työt, jotka kohdistuvat metsästä vesistön varteen kuljetetun puutavaran käsittelyyn siitä alkaen, kun puut vieritetään veteen siihen asti, kunnes ne nostetaan maalle, nämä työt mukaan luettuna. *TN 1951*. Ks. *KM 1941:5* s. 11.

[407] Lauttamuodoista ks. *Oksala* s. 143—165. Vrt. *Kivelä, I* s. 33 ja 90—95.

[408] Ks. VOL II:3 ja VII:13. Ks. myös *Serlachius J., II* s. 11—14 ja 69—70, *Puustinen* s. 63—64, *Oksala* s. 103, *Seppänen, Vesiteitse kuljetus* s. 402—403 ja *Manner, Yleiskäyttö* s. 148, av. 56 ja s. 287. **KHO 1925 II 2207**: Lauttausyhdistys sai lunastaa lauttaussäännössä vesialueen jokeen lautattavaksi tarkoitetun puutavaran varastopaikaksi.

[409] Ks. *Seppänen, Vesiteitse kuljetus* s. 402, *Haataja, Maa- ja vesioikeus* s. 193, *Haataja, II* s. 230 ja 239—240 sekä *Seppänen, Uitto* s. 375—376. Vrt. *Lang, Luennot* s. 117—118 ja 137—139.

[410] Tätä samaa kantaa edusti Moring, joka esitti, että VOL II:2:n mukaiset toimenpiteet olivat tilapäisiä. *Moring, II* s. 75—76. Manner esitti, ettei lauttaajalla ollut oikeutta pelkästään lain nojalla käyttää vesialuetta puutavaran erottelupaikkana. *Manner, Yleiskäyttö* s. 287.

een jakokunnan yhteiseen nautintaan ja olemaan estämättä jakokuntaa käyttämästä samaa aluetta. L, Pirkkiön jakokunnan osakas, yhtyi tähän kanteeseen.

K Oy ja T Oy vaativat KO:ssa, että tämä hylkäisi kanteen.

Alatornion KO 27. 6. 1917 julistamassaan päätöksessä havaitsi kantajien esiintuomilla perusteilla ja muutenkin asiassa käyneen selville, että riidanalaiset Laiskalahti ja Hellälänlahti, lukuun ottamatta patopaikkaa, joka kantajien puolelta oli myönnetty kuuluvaksi Hellälän taloon, kuuluivat vahvistetuilla rajoilla määrättyyn jakokunnan yhteiseen vesistöön ja että vastaajat K Oy ja T Oy Hellälän talon omistajina, olivat esitetyllä tavalla yksityisesti hyödykseen nauttineet näitä yhteisen vesistön paikkoja, mutta etteivät vastaajat olleet voineet toteuttaa, että puheena olevat paikat olisivat laillisesti joutuneet vastaajien yksityisesti käytettäviksi sillä tavoin kuin oli tapahtunut. Tämän vuoksi KO katsoi oikeaksi velvoittaa K Oy:n ja T Oy:n, Hellälän talon omistajina, heti jättämään ja luovuttamaan riidanalaiset paikat jakokunnan vapaaseen nautintaan.

K Oy vaati muutoksenhakemuksessaan Waasan HO:ssa tätä kumoamaan KO:n päätöksen ja hylkäämään kanteen.

T Oy vaati muutoksenhakemuksessaan Waasan HO:ssa tätä kumoamaan KO:n päätöksen ja hylkäämään kanteen tai palauttamaan jutun KO:lle, jos HO katsoi palauttamisen tarpeelliseksi.

Koskei ollut näytetty, että K Oy ja T Oy olisivat käyttäneet Pirkkiön jakokunnalla Hellälänlahdessa ja Laiskalahdessa K Oy:n ja T Oy:n omistaman rannan vierellä olevaa vesialuetta omaa lauttaustaan varten yli sen oikeuden, mikä K Oy:llä ja T Oy:llä lain mukaan metsäntuotteiden lauttaamiseen tällaisissa luonnollisissa vesistöissä oli, eikä ollut väitettykään, että K Oy ja T Oy samoissa lahdissa olisivat harjoittaneet kalastusta, **Waasan HO 29. 10. 1919** antamallaan tuomiolla kumosi KO:n päätöksen ja hylkäsi kanteen.

K ja L esittivät muutoksenhakemuksessaan KKO:ssa: HO oli lähtenyt siitä, että kysymys oli lauttauksen harjoittamisesta. Puheena olevalla vesialueella ei tullut kysymykseen mikään lauttaus. Vesialuetta käytettiin tukkisatamana eli makasiini- tai säilytyspaikkana sen jälkeen, kun lauttaustoimet jo olivat loppuneet. KKO:n oli kumottava HO:n tuomio ja jätettävä asia KO:n päätöksen varaan.

K Oy esitti vastineessaan KKO:ssa: Hellälän tilan rannikko oli asemansa puolesta sitä laatua, että Tornionjokea myöten uitettavat tukit siinä koottiin siksi aikaa, kunnes ne ennätettiin siitä kuljettaa sahoille. Hellälän ranta ei ollut mikään pysyvä tukkimakasiini. KKO:n oli vahvistettava HO:n tuomio.

KKO (kolme OikN:ta) **22. 4. 1921** antamallaan tuomiolla, **KKO 1921 tuomio II 167**, tutki jutun ja katsoi siinä selvitetyksi, että K Oy ja T Oy olivat pitäneet Pirkkiön jakokunnan puheenalaista, Hellälänlahdessa ja Laiskalahdessa olevaa yhteistä vesialuetta pysyväisenä tukkien säilytyspaikkana ja siten käyttäneet vesialuetta yli niillä sekä jakokunnan osakkaina että metsäntuotteiden lauttaajina lain mukaan olevan oikeuden.

Tämän vuoksi KKO harkitsi oikeaksi, kumoten HO:n tuomion, sikäli hyväksyä kanteen, että K Oy:tä ja T Oy:tä kiellettiin enää mainituin tavoin käyttämästä puheenalaista yhteistä vesialuetta. Eri mieltä olleet kaksi OikN:ta katsoivat selvitetyksi, että K Oy ja T Oy olivat pitäneet Pirkkiön jakokunnan puheena olevaa yhteistä vesialuetta Helläänlahdessa ja Laiskalahdessa pysyväisenä tukkien säilytyspaikkana ja siten käyttäneet vesialuetta yli niille sekä jakokunnan osakkaina että metsäntuotteiden lauttaajina lain mukaan olevan oikeuden. Tämän vuoksi he harkitsivat oikeaksi, kumoten HO:n tuomion, sikäli hyväksyä kanteen, että K Oy:tä ja T Oy:tä kiellettiin enää mainituin tavoin käyttämästä puheenalaista yhteistä vesialuetta. Jutun esittelijä ehdotti, että KKO katsonee oikeaksi kumota HO:n tuomion ja vahvistaa KO:n päätöksen.

KKO:n enemmistö ja vähemmistö päätyivät hieman eri sanoin samaan lopputulokseen.

Tapauksesta on pääteltävissä: Tukkien pysyvä säilytys vesialueella ei ollut VOL II:2:n mukaista lauttatavaran rantaan laskemista. Se ei ollut sallittua välittömästi lain nojalla.

Valkealan KO virallisen syyttäjän ja asianomistajien, kymmenen talollisen, ajamasta syytteestä **16. 3. 1932** julistamallaan päätöksellä lausui selvitetyksi, että vastaaja E Oy säilytettyään useamman viime vuoden ajan puutavaroitaan Immasenjärvessä, oli pilannut apajapaikat tässä järvessä siihen uponneilla puilla. Tämän vuoksi KO velvoitti E Oy:n viimeistään kesäkuun 1. päiväksi 1932 puhdistamaan tässä järvessä olevat apajapaikat ja järvi puista puhtaaksi. Mitä sitten tuli syyttäjän ja asianomistajien vaatimukseen E Oy:n toimitusjohtajan, K:n, tuomitsemiseksi rangaistukseen, niin koska oli näytetty, ettei Immasenjärvi edes kuulunut Luumäen—Valkealan uittoväylään, ja kun K kantajien kieltäessä ei ollut myöskään näyttänyt E Oy:n saaneen kantajien suostumusta puiden varastoimiselle Immasenjärveen, sekä kun E Oy:n menettely puiden varastoimistapaankin nähden jo oli katsottava olevan laitonta, josta K:n E Oy:n toimitusjohtajana oli vastattava, niin KO VOL I:24:n ja VII:1:n nojalla tuomitsi vastaaja K:n E Oy:n toimitusjohtajana mainitusta rikoksesta viidenkymmenen 20 mk:n suuruiseen päiväsakkoon.

E Oy ja K vaativat valituksessaan Viipurin HO:ssa tätä kumoamaan KO:n päätöksen ja hylkäämään kanteen.

Asianomistajat vaativat vastineessaan HO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.

Viipurin HO 16. 9. 1932 antamallaan päätöksellä tutki asian ja katsoi, ettei ollut esitetty syytä muuttaa KO:n päätöstä, joka siis jäi pysyväksi, kuitenkin niin että E Oy:n oli puhdistettava Immasenjärvi puista 15. 11. 1932 mennessä.

E Oy ja K vaativat valituksessaan KKO:ssa tätä kumoamaan HO:n päätöksen ja hylkäämään kanteen.

KKO 29. 11. 1932 antamallaan päätöksellä, **KKO 1932 II 523**, tutki jutun ja katsoi käyneen selville, että E Oy oli talveksi 1930—1931 luvattomasti varastoinut lautattavia puutavaroita Immasenjärveen, mutta sitä

vastoin jääneen näyttämättä, että E Oy olisi jättänyt uponneita tai uppoamaisillaan olevia puita sanottuun järveen kunkin vuoden lauttausajan jälkeen, jonka vuoksi ja kun tätä luvatonta varastoimista oli pidettävä VOL VII:3.2:ssa mainittuna rikkomuksena, KKO, samalla kuin E Oy:tä vastaan ajettu kanne hylättiin ja E Oy vapautettiin velvollisuudesta puhdistaa Immasenjärvi puista, katsoi, ettei K ollut esittänyt syytä muuttaa HO:n päätöksen lopputulosta, joka siis mainitun lainpaikan nojalla jäi hänen osaltaan pysyväksi. Tätä KKO:n päätökseksi tullutta näkemystä edusti viidestä OikN:sta kaksi. — Yksi OikN harkitsi oikeaksi alempien oikeuksien mainitsemilla perusteilla ja koskei ollut väitettykään, että Luumäen—Valkealan uittoväylää varten 23. 2. 1914 vahvistetussa lauttaussäännössä olisi lauttaajalle annettu oikeus lauttaustavaran varastoimiseen ja lajitteluun Immasenjärvessä, jättää asian HO:n päätöksen lopputuloksen varaan, kuitenkin siten että E Oy velvoitettiin puhdistamaan Immasenjärvi puista 15. 9. 1933 mennessä. Tämä OikN hyväksyi esittelijän päätöslauselmaehdotuksen. — Yksi OikN katsoi käyneen selville, että E Oy:n puiden varastoiminen Immasenjärveen oli ennen vuotta 1931 tapahtunut asianomistajien luvalla sekä että syksyllä vuonna 1930 järveen jääneet lautat oli jo ennen seuraavan vuoden toukokuun 12. päivää kuljetettu pois. Tämän vuoksi ja kun kerrotun luvan oli katsottava sisältäneen senkin, ettei E Oy ollut velvollinen puhdistamaan Immasenjärveä uponneista puista, tämä OikN kumosi alempien oikeuksien päätökset ja hylkäsi kanteen. — Yksi OikN katsoi käyneen selville, että E Oy:n puiden varastoiminen Immasenjärveen oli ennen vuotta 1931 tapahtunut asianomistajien luvalla sekä että syksyllä vuonna 1930 järveen jääneet lautat oli jo ennen seuraavan vuoden toukokuun 12. päivää kuljetettu pois. Tämän vuoksi ja kun ei ollut selvitetty, että E Oy oli jättänyt ennen kunkin vuoden lauttausajan loppua vedestä keräämättä uponneita ja uppoamaisillaan olevia puita, tämä OikN kumosi alempien oikeuksien päätökset ja hylkäsi kanteen.

Tapauksesta käy ilmi, ettei välittömästi lain nojalla ollut sallittua varastoida lautattavia puita vesistössä toiselle kuuluvalla alueella.[411]

R omisti Kyttälän sahan, joka sijaitsi Kokemäen kunnassa Kokemäenjoen Korvainalustan haaran rannalla. Hän pyysi hakemuksessaan VTK:ssa, että tämä määräisi sahaa varten tuosta joenhaarasta vesialueen tukkien varastoimis- ja seisontapaikaksi. Niin ikään hän pyysi hakemuksessaan VTK:ssa, että tämä tekisi Pyhäjärven ja siitä alkavan Kokemäenjoen lauttaussääntöön asiasta aiheutuvat muutokset.

VTK 22. 5. 1954 antamallaan päätöksellä tutki asian. Koska puheena olevat alueet eivät olleet uiton toimittamista varten välttämättömiä, VTK hylkäsi hakemuksen.

R esitti valituksessaan KHO:ssa: Vesialueen tukkien varastoimis- ja seisontapaikaksi määrääminen oli välttämätön Kyttälän sahan yksityis-

[411] **KKO 1950 II 365**: P Oy:n sahalaitokselle lauttaamalla tuotavien tukkien lauttaaminen katsottiin päättyneen aivan sahan läheisyydessä olevalla vesialueella, jolla P Oy seisotti tukkeja. Ks. *Haataja, II* s. 249 ja 438—439. Vrt. *Lang, Luennot* s. 118.

uiton ja lähinnä siihen liittyvän erottelun ja varastoimisen vuoksi. VTK oli käsitellyt asian lauttaussääntöön tehtävää muutosta koskevana, vaikka hän oli hakemuksellaan tarkoittanut vesialueen varaamista tukkien varastoimis- ja seisontapaikaksi Kyttälän sahaa varten ja anonut lauttaussääntöä samalla muutettavaksi vain, jos hakemuksen hyväksyminen sitä vaatisi. Hän ilmoitti luopuvansa hakemuksestaan sikäli kuin se koski lauttaussääntöön tehtävää muutosta ja vaati hakemuksensa muulta osalta hyväksymistä.

KHO 22. 4. 1955 antamallaan päätöksellä, **KHO 1955 II 345**, tutki asian. Koska VTK:n toimivaltaan ei ollut kuulunut vesialueen määrääminen puutavaran varastoimis- ja seisontapaikaksi R:n yksityistä tarvetta varten eikä VTK:n niin ollen olisi tullut ottaa R:n hakemusta mainitulta kohden tutkittavaksi, KHO kumosi ja poisti VTK:n päätöksen, mikäli siinä R:n hakemus edellä mainitulta osalta oli hylätty.

Tapauksesta ilmenee, ettei lautattavia tukkeja saanut välittömästi lain nojalla varastoida ja seisottaa joenhaarassa.

VL 1:3, 5:8.1, 5:35 ja 5:37.1 saattoivat uiton vesistössä/meressä vanhan väliaikaisen uittoluvan a:n, vanhan väliaikaisen uittoluvan b:n ja vanhan varsinaisen uittoluvan varaiseksi. Näistä lainkohdista ei käy ilmi tarkemmin, mikä oli luvanvaraista uittoa. Vanhan uittosäännön mukaisen uiton vesistössä/meressä sääntely pohjautui VL 1:3:een ja 5:8.2:een. Näistä lainkohdista ei käy ilmi yksityiskohtaisemmin, mitä tällainen uitto oli. Vanhan väliaikaisen uittoluvan a:n varainen uitto, vanhan väliaikaisen uittoluvan b:n varainen uitto, vanhan varsinaisen uittoluvan varainen uitto ja vanhan uittosäännön mukainen uitto olivat samanlaista kuljetustoimintaa kuin uuden väliaikaisen uittoluvan a:n varainen uitto, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n varainen uitto, uuden varsinaisen uittoluvan varainen uitto ja uuden uittosäännön mukainen uitto kuljetustoimintana.[412]

Ainoastaan puutavaran uitto on uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista. VL 5 luvun pääotsakkeena on "Puutavaran uitto.". Puutavaraa on kuusi, mänty, koivu, haapa tai leppä jne. Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan mukaisessa uitossa oleva puutavara on havu- tai lehtipuuta.[413] Tällainen puutavara on kaadettua tai itsestään kaatunutta ja lahoamatonta tai lahoa. Tällainen puutavara pitää olla vähintään noin yhden metrin pituinen ja vähintään noin viiden senttimetrin paksuinen.[414]

---

[412] Hollo väittää, että suuren yleiskäytön, uiton, harjoittamista ei ole katsottu voitavan sisällöllisesti täsmentää. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 165.

[413] Ks. VOL II:14.1 ja VL 5:96.2.

[414] VOL II:14.1 säänteli haloiksi tarkoitettujen halkomattomien puiden lauttausta. Uitettavan puutavaran koolla on merkitystä, kun päätetään VL 1:2,1:n mukaisesti siitä, onko vesiuoma vesistö tai vesistön osa. Perusteeton on näkemys, että tällaisessa päätöksenteossa uitettavana puutavarana olisi esimerkiksi tulitikku.

Uitto on mahdollista olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista vain VL 1:1.2:n mukaisessa vesistössä ja VL 1:3:n mukaisessa meressä. Näillä luvilla ei saa myöntää oikeutta kuljettaa puutavaraa vesistön ja meren ulkopuolella.

Milloin uitettavana oleva puutavara jossakin kohdassa kuljetetaan maitse[415] tai muulla tavoin siirretään vesistöstä/merestä tai sen osasta toiseen, on tällaiseen kuljetukseen soveltuvin osin voimassa, mitä VL:n ja sen muutosten voimassa olevissa lainkohdissa säädetään uitosta, VL 1:3 ja 5:7. Täten uitettavana olevan puutavaran jossakin kohdassa maitse kuljettaminen tai muulla tavoin siirtäminen vesistöstä/merestä tai sen osasta toiseen ei ole uittoa. Uitettavana olevan puutavaran jossakin kohdassa maitse kuljettaminen tai muulla tavoin siirtäminen vesistöstä/merestä tai sen osasta toiseen on, siltä osin kuin tällaisessa kuljetuksessa käytetään toisen aluetta, väliaikaisen käyttöluvan, uuden varsinaisen käyttöluvan tai uuden varsinaisen lunastusluvan varaista, VL 1:3, VL (649/76) 5:13.1, VL 5:13.2:n ensimmäinen virke ja VL (649/76) 5:35.2.

VL 2:20:ssä säädetään uittomahdollisuuden VL 2:18:ssa tarkoitetussa vesistössä poistuessa rakentajan velvollisuudesta tehdä "*puutavaran maitse kuljettamista varten* tie, rata, laitos tai muu rakennelma." (Kursivointi tässä.) Tässäkään ei käytetä puutavaran maitse kuljettamisesta ilmausta uitto.

> Haaran mielestä VL:n mukaan uittoon kuuluu myös uitettavan puutavaran kuljetus lyhyehköjä matkoja maitse voimalaitospatojen tai vastaavien esteiden ohi sellaisissa tapauksissa, joissa puutavara maakuljetuksen jälkeen siirretään takaisin vesistöön. Hänen mukaansa uitettavan puutavaran pitkähköt maakuljetukset esimerkiksi eri vesistöjen välillä tai saman vesijärjestelmän eri osien välillä eivät ole uittoa VL:n mukaan.[416]
>
> Suomalais-ruotsalainen rajajokikomitea väittää, että uitoksi luetaan myös uittotavaran kuljetus lyhyempiä matkoja maitse esimerkiksi voimalaitospatojen ja senkaltaisten esteiden ohi silloin, kun tavara maakuljetuksen jälkeen viedään takaisin vesistöön.[417]
>
> Hollo tulkitessaan VL 2:20:tä puhuu erillisellä radalla tai tieosuudella tapahtuvasta uitosta.[418]
>
> Jokela lukee uittoon kuuluvaksi puutavaran kuljettamisen lyhyiden maataipaleiden yli, kuten voimalaitosten ja patojen yms. esteiden ohi. Hänen mielestään sen sijaan pitemmät kuljetukset maitse vesistöstä toiseen eivät enää kuulu uittoon.[419]
>
> Haaran, suomalais-ruotsalaisen rajajokikomitean, Hollon ja Jokelan näkemykset ovat ristiriidassa VL 2:20:n sanamuodon kanssa.

[415] Tapoja kuljettaa puutavara maitse ovat: hevos-, traktori-, auto- ja rautatiekuljetus.
[416] *Haara* s. 6300.
[417] *NU 1968:17* s. 162.
[418] Ks. *Hollo* s. 110—111.
[419] *Jokela* s. 394.

Uittaja saa, mikäli uittosääntöön otetuista määräyksistä ei muuta johdu, ilman erityistä lupaakin pitää vesistössä/meressä puutavaran vesistöön/mereen siirtämistä ja uiton toimittamista, liikenteen turvaamista sekä toisen omaisuuden ja edun suojaamista varten tarpeellisia puomeja ja muita irrallisia laitteita sekä tehdä vesistöön/mereen ja sen rantaan kiinnikkeitä tai sellaisina käyttää luonnonesineitä, jotka eivät saata siitä vahingoittua, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:3.1:n ensimmäinen virke. Uiton aikana uittajalla on lupa laskea sekä kiinnittää uittotavaraa ja uittokalustoa rantaan, säilyttää toisen rannalla uittokalustoa sekä kulkea siellä uiton toimittamista varten, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:3.1:n ensimmäinen sekä toinen virke. Uittajalla on oikeus nostaa rannalle uppoamaisillaan olevia tai uponneita puita ja pitää ne siellä enintään seuraavaan uittokauteen saakka, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:3.1. Uittaja saa, mikäli uittosääntöön otetuista määräyksistä ei muuta johdu, ajaa puutavaraa uiton toimittamista varten jäälle, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:3.1:n ensimmäinen virke.[420] Uittajalla on välittömästi lain nojalla oikeus tällaiseen puomien ja muiden irrallisten laitteiden pitoon, kiinnikkeiden tekemiseen, luonnonesineiden kiinnikkeinä käyttämiseen, uittotavaran ja uittokaluston rantaan laskemiseen ja kiinnittämiseen, uittokaluston säilyttämiseen, kulkemiseen toisen rannalla, puiden rannalle nostamiseen ja rannalla pitämiseen sekä puutavaran jäälle ajoon. Nämä toimenpiteet eivät ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n eivätkä uuden varsinaisen uittoluvan varaista uittoa.[421]

> Hollon mielestä uitto tarkoittaa itse puutavaran kuljetuksen ohella niitä toimenpiteitä, joihin uittajalla lain mukaan on oikeus ilman erityistä lupaa.[422] Tätä näkemystä hän ei esitä kirjansa uudessa painoksessa.[423] Hän on ilmeisesti luopunut näkemyksestään.
>
> Räisänen väittää, että puutavaran varastointi maalla pudotuspaikkojen läheisyydessä sekä pudotuspaikalle johtavan yksityistien käyttö ovat uittoa.[424] Tämä käsitys on hylättävä.
>
> Jokela väittää uittoon kuuluvan rannalle varastoitujen puiden vierittäminen veteen sekä vastaanottopaikalla puiden erottelu ja luovuttaminen vastaanottajalle.[425] En yhdy tähän mielipiteeseen.

Uittajalla on välittömästi lain nojalla oikeus siirtää ja ottaa talteen pyydyksiä, muita veteen pantuja irrallisia esineitä sekä aitoja, VL 1:3 ja 5:4. Ks. jäljempänä kohta 5.14.3. Siirtäminen ja talteen ottaminen eivät ole uuden väli-

---

[420] Ks. näiden oikeuksien rajoituksista VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1 ja VL 5:3.2.

[421] Ks. *Jatkola* s. 60, *KM 1974:11* s. 8, *KM 1976:48* s. 13, *KM 1977:25* s. 12—13, *Havu* s. 19 ja *Räisänen J.* s. 12.

[422] *Hollo, Kiinteistöoikeus 1980* s. 269.

[423] Ks. *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 313—314.

[424] *Räisänen J.* s. 12—13.

[425] *Jokela* s. 394. Vrt. VL 5:69,3.

aikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n eivätkä uuden varsinaisen uittoluvan varaista uittoa.

Uittajalla on välittömästi lain nojalla oikeus eräin edellytyksin tilapäisellä padolla tai muulla rakennelmalla väliaikaisesti nostaa vettä toisen maalle tai muutoin tilapäisesti muuttaa vedenjuoksua tai vedenkorkeutta, mikäli se uiton tarkoituksenmukaista toimittamista varten on tarpeellista, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:5.1. Tällainen vedenjuoksun tai vedenkorkeuden muuttaminen ei ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n eikä uuden varsinaisen uittoluvan varaista uittoa.

VL 2:18.1—2:ssa säädetään rakennelman omistajan velvollisuudesta tehdä rakennelma tai laite, jos vesistössä, jossa on valtaväylä ja jolla on uiton kannalta merkitystä, uittosääntöä muuttamalla siirrytään toiseen uittotapaan. Tällainen uittosääntö voi olla uusi varsinainen uittolupa. Uittotavan muutos tarkoittaa siirtymistä irtouitosta nippu-uittoon tai päinvastoin.

> Eduskunta hyväksyi VL 2:18.2:n ensimmäisen virkkeen kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 2:18.2:n ensimmäisen virkkeen mukaisena.[426] Hallitus oli lainkohtaehdotuksensa perusteluna nimenomaisesti tuonut julki uittotavan muutoksen, irtouitosta nippu-uittoon siirtymisen.[427]

Uuden varsinaisen uittoluvan varaisen uiton yhtenä uittotapana tuodaan julki nimenomaisesti "nippu-uitto" VL (649/76) 5:11.1:n ensimmäisessä virkkeessä.[428]

Uittomerkki pitää olla puutavarassa ennen tämän laskemista vesistöön/mereen, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:93.1:n ensimmäinen virke. Tässä on kysymys irtouitosta. Jos puutavara uitetaan nipuissa, uittomerkin pitää olla nipussa ennen tämän laskemista vesistöön/mereen, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:93.1.[429] Tässä tarkasteltu merkitsemisvelvollisuus koskee myös uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n ja uuden varsinaisen uittoluvan nojalla uitettavaa puutavaraa. Täten luvanvarainen uitto olisi irto- ja nippu-uittoa.[430]

> Aaltonen väittää, että kun hallituksen vesilakiehdotuksessa *(HE 64/1959)* on sana uitto, sillä tarkoitetaan joko verrattain suppeasti uiton teknillistä suorittamista ja sen edellytyksiä tai laajemmin uittoa eräänä puun kuljetusmuotona yleensä.[431] Täten hänen mielestään sanaa uitto käytetään kahdessa eri merkityksessä hallituksen vesilakiehdotuksessa. Tällainen käsitys on perusteeton.

[426] *HE 64/1959* s. 40 ja 48 verrattuna VL 2:18.2:n ensimmäinen virke.

[427] Ks. *HE 64/1959* s. 9. Ks. myös *Aaltonen* s. 33, *Haara* s. 6303 ja *Hollo* s. 107.

[428] Ks. VL 5:96.2.

[429] Ks. hallituksen ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 5:93.1, *HE 61/1976* s. 10 ja 15 sekä momenttiehdotuksen perustelut, mts. 9. Ks. mahdollisuudesta saada vapautus uittotavaran merkitsemisvelvollisuudesta VL 5:93.3.

[430] Ks. *KM 1974:11* s. 17, *HE 61/1976* s. 3 ja *SOU 1977:27* s. 230.

[431] Ks. *Aaltonen* s. 30.

Haaran mukaan VL lukee kaikenlaisen puutavaran hinauksen — myös hinauksen merellä — uitoksi.[432]

Vesiteiden luokittelutoimikunta määrittelee uiton: Uitto toimitetaan joko irto- tai nippu-uittona. Irtouitossa puut kulkevat irrallaan ja yksitellen virran mukana tai niitä hinataan puomien sisässä avolautoissa. Nippuuitossa niput voidaan kuljettaa kolmella eri tavalla. Ne voivat kulkea irrallaan yksitellen virran mukana. Ne voidaan kuljettaa irrallaan puomien sisässä hinaamalla nippukehälautoissa eli ns. mullikkalautoissa. Niput voidaan hinata säikeistä muodostetuissa sidotuissa nippulautoissa.[433] Vesiteiden luokittelutoimikunta tarkoittanee tässä uitolla VL:n mukaista uittoa.[434]

Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomitean laatiman Ehdotuksen sopimukseksi Suomen ja Ruotsin välillä rajavesistöistä 6 luvun 1 artiklan 2 momentti kuuluu:

"Uitolla tarkoitetaan puutavaran kuljettamista irtaimena, kiinteinä lauttoina tai nippuina siitä riippumatta, uiko puutavara vesistössä vapaasti vai kuljetetaanko sitä hinaamalla tai muulla mekaanisella tavalla."[435]

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomitea lausuu, että tämä määritelmä liittyy lähinnä Suomen oikeuteen.[436] Komitea toteaa, että puutavaran kuljetus kimpuissa kuuluu myös lainatun momenttiehdotuksen mukaiseen uittoon.[437] Niin ikään komitea esittää, että Suomessa kaikenlainen puutavaran hinaus — myös hinaus merellä — kuuluu uittoon.[438]

Enäjärven mielestä uitto on puutavaran kuljettamista vedessä käyttämällä hyväksi veden kantokykyä ja ainakin osittain myös sen kuljettamiskykyä.[439]

Uittolainsäädännön tarkistamistoimikunta määrittelee uiton: "Uiton on traditionaalisesti katsottu olevan puutavaran kuljettamista vedessä käyttämällä hyväksi veden kantokykyä ja useissa tapauksissa myös sen kuljettamiskykyä siten, että puut joko irrallaan taikka nipuiksi tai lautoiksi sidottuina kelluvat veden varassa."[440]

Uittohallintotoimikunta määrittelee uiton: "Uiton on katsottu olevan puutavaran kuljettamista vedessä käyttämällä hyväksi veden kantokykyä ja useissa tapauksissa myös sen kuljettamiskykyä siten, että puut joko irrallaan taikka nipuiksi tai lautoiksi sidottuina kelluvat veden varassa."[441]

Lammassaari toteaa puutavaran hinauksen merellä kuuluvan uittoon

[432] *Haara* s. 6300.

[433] Ks. *KM 1965: B 109* s. 47.

[434] Ks. mts. 19—21. Ks. Helsingin sääntöjen (Helsinki Rules on the Uses of the Waters of International Rivers) puutavaran uiton (timber floating) käsitteestä, *ILA. Report 1966* s. 477, 511 ja 513—514 sekä *Manner, LM 1968* s. 274—275.

[435] *NU 1968:17* s. 7 ja 29.

[436] Mts. 163.

[437] Mts. 163.

[438] Mts. 162.

[439] *Enäjärvi* s. 30 ja 33.

[440] Ks. *KM 1974:11* s. 8.

[441] Ks. *KM 1976:48* s. 13 ja 32.

Suomen lain mukaan.[442] Toisaalla hän tarkastelee uiton käsitettä lainsäädännöllisessä ja toiminnallisessa mielessä. Hänen mielestään uitto kokonaiskäsitteenä sulkee piiriinsä hyvin monia osatoimintoja, joista mainittakoon puutavaran käsittely uittoon panoa varten, veteenpano, hinauskuormien valmistaminen, hinaus ja irtouitto, suojautuminen säältä ja uiton pysäyttäminen järjestelyä varten, erottelut ja omistajille luovutus tarkistusmittauksineen jne.[443] Hänen näkemyksensä uiton käsitteestä on sekava ja hylättävä.

Räisäsen mielestä uitto voidaan määritellä puutavaran kuljettamiseksi vedessä uiden.[444]

Jokelan mukaan uitolla tarkoitetaan puutavaran kuljettamista irrallaan tai lauttoina vedessä ilman että puutavara on lastattuna alukseen. Hänen mielestään uitosta annettuja määräyksiä sovelletaan myös yhdistettyjen lauttojen kuljettamiseen hinaamalla sisäjärvissä ja meressä.[445]

VH asetti 25. 8. 1983 työryhmän selvittämään uittoon liittyvän vesivarastoinnin sekä sahojen ja kyllästämöiden vesiensuojelukysymyksiä.[446] Työryhmä kirjoittaa: "Vedessä tapahtuva raakapuun käsittely voidaan jakaa uittoon ja vesivarastointiin. Uittoa säädellään vesilain 5. luvun säännösten perusteella. Se on periaatteessa erotettava toiminnasta teollisuuslaitosten vesivarastoalueilla, joiden juridinen asema on jossain määrin selkiintymätön." Niin ikään työryhmä kirjoittaa: "Uittoon voi kuulua useanlaista toimintaa: puun niputusta, veteen tai -jäällepanoa, lyhytaikaista varastointia maalla tai vedessä, kuorman kokoamista ja tekoa, hinausta, irtouittoa, siirtoa vesistön osasta tai -alueesta toiseen kanavien tai siirtolaitteiden avulla, erottelua jne."[447] Puutavaran vedessä varastointi ei ole puutavaran uittoa riippumatta siitä, varastoidaanko puutavaraa teollisuuslaitoksen vesivarastoalueella vai tämän ulkopuolella vesistössä/meressä. Työryhmän käsitys uiton käsitteestä on hylättävä.

Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varainen uitto on puutavaran kuljettamista vesistössä/meressä veden varassa irrallaan, kehäpuomien ympäröimänä tahi yhdeksi tai useammaksi lautaksi tai nipuksi sidottuna käyttämällä hyväksi veden kanto- ja kuljetuskykyä. Edellä olen käsitellyt erilaisia lauttamuotoja. Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaisessa uitossa puutavara kulkee veden virtauksen mukana, tuulen työntämänä, ihmisen työntämänä, ihmisen vetämänä tai konevoimalla. Puutavaran kuljetus alukseen lastattuna ei ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden

[442] *Lammassaari* s. 10.

[443] Ks. *Lammassaari, Uittolainsäädäntö* s. 23—24.

[444] Ks. *Räisänen J.* s. 12—13 ja 99—100. Viimeksi esitettyä aikaisemmin olen jo käsitellyt hänen näkemystään uiton käsitteestä.

[445] *Jokela* s. 393—394. Viimeksi esitettyä varhemmin olen jo käsitellyt hänen kantaansa uiton käsitteestä.

[446] Ks. *Selvitys* s. 6.

[447] Mts. 16. Ks. mts. 14.

väliaikaisen uittoluvan b:n eikä uuden varsinaisen uittoluvan varaista uittoa. Vesistön/meren pohjaan vajonneen puutavaran vetäminen pohjaa pitkin ei ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n eikä uuden varsinaisen uittoluvan varaista uittoa. Puutavaran kuljettaminen vesistön/meren jäätä pitkin ei ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n eikä uuden varsinaisen uittoluvan varaista uittoa.[448] Uitto on uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista riippumatta siitä, onko uitto yleiseltä kannalta tärkeää.[449]

Uitettavan puutavaran varastointi vesistössä/meressä ei ole uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n eikä uuden varsinaisen uittoluvan varaista uittoa. Varastointi on puutavaran toistuvaa tai pitempiaikaista säilyttämistä vesistön/meren samassa kohdassa. Se on väliaikaisen käyttöluvan, uuden varsinaisen käyttöluvan tai uuden varsinaisen lunastusluvan varaista, VL 1:3, VL (649/76) 5:13.1, VL 5:13.2:n ensimmäinen virke ja VL (649/76) 5:35.2. Näin on asianlaita siitä huolimatta, aiheutuisiko varastoinnista vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä vesistön/meren omistajalle, vesistöön/mereen kohdistuvan erityisen oikeuden haltijalle tai jollekin muulle. VL (649/76) 5:13.1:n ensimmäisen virkkeen mukainen uittotavaran vedessä varastointi on yksi VL 5:13.2:n ensimmäisen virkkeen mukaisista tarkoituksista.

> Vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 81,6 §:n mukaan uittosäännössä voidaan myöntää käyttöoikeus tarpeelliseen vesialueeseen uittotavaran säilyttämistä ja varastoimista varten.[450]
>
> VL (649/76) 5:97.4:ssä on ilmaus: " — — puita, joita säilytetään uittosäännössä määrätyllä varasto-, erottelu- ja niputuspaikalla." Ilmausta uitto ei käytetä lainkohdassa tällaisesta säilyttämisestä.
>
> Manner esitti, että puutavaran varastoimiseen toiselle kuuluvalla vesialueella tarvittiin vesialueen omistajan suostumus tai VL 5:13:n nojalla uittosäännössä myönnetty oikeus. Hänen mielestään varastoimista ei voitu lukea kuuluvaksi uittoon sen varsinaisessa merkityksessä.[451]
>
> Uittajalla ei ole siis välittömästi lain nojalla oikeutta varastoida uitettavaa puutavaraa vesistössä/meressä, VL 1:3, VL (649/76) 5:3.1 ja VL 5:3.2.[452]

---

[448] Ks. VL 12:17.1 ja VL (467/87) 12:17.2.

[449] Vrt. *Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä* s. 343.

[450] *KM 1939:3* s. 1*, 16* ja 185. Ks. OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 81,6 §, *HE 1944* s. 9 ja 21 sekä *Uittokomitea, Lausunto* s. 8.

[451] Ks. *Manner, Selvitys* s. 2 ja 5—6. Ks. kalastuskunnan oikeudesta vuokrata vesialue puutavaran varastoimista varten, KalL 1982 125 §, 129.1,1 § ja 129.4 §, KalL 1951 (4/64) 68.1 § sekä FiskeLL (31/64) 55 §. Ks. *Vihervuori, Ongelmia* s. 246—248. Ks. myös kiinteistön hyväksi jaossa perustettavasta rasitteesta puutavaran varastointia varten VL 12:7.2 ja JL (984/76) 116 § sekä 116 a §.

[452] Vrt. *Airaksinen* s. 7. Uittolainsäädännön tarkistamistoimikunnan laatiman ehdotuksen

Uitto on uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista huolimatta siitä, uitettaisiinko puutavara luvan nojalla kotitarpeeksi[453], puunjalostusteollisuuden tarpeeksi tai jostakin muusta syystä.

VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäisessä virkkeessä säädetään uuden yksityisuittoluvan myöntämisestä puutavaran omistajalle yhteisuittoalueella toimitettavaan yksityisuittoon. VL (649/76) 5:19.2:n toisessa virkkeessä säädetään:

> "Puutavaran omistajalla on aina oikeus lupaa siihen hankkimatta yksityisesti uittaa kotitarpeeksi kuljetettavat puunsa."

Tämä lainkohta oikeuttaa puutavaran omistajan kotitarpeeksi uittamaan puunsa yhteisuittoalueella yksityisuittona ilman uutta yksityisuittolupaa. VL (649/76) 5:19.2 ei ollenkaan sääntele sitä, onko puutavaran omistajan uitto kotitarpeeksi uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista.

> Myöskään VL 5:19.2 ei ollenkaan säätänyt siitä, oliko puutavaran omistajan uitto kotitarpeeksi vanhan väliaikaisen uittoluvan a:n, vanhan väliaikaisen uittoluvan b:n tai vanhan varsinaisen uittoluvan varaista. Pietilä oli toista mieltä. Hänen mielestään kotitarvepuun uitto ei ollut vanhan väliaikaisen uittoluvan a:n eikä vanhan varsinaisen uittoluvan varaista. Hän nojautui kantansa tueksi VL 5:19.2:een.[454] Hänen näkemyksensä on virheellinen. VL 5:19.2:n kolmas virke oikeutti puutavaran omistajan kotitarpeeksi uittamaan puunsa yhteisuittoalueella yksityisuittona ilman vanhaa yksityisuittolupaa.[455]

Laiksi vesilain muuttamisesta 5:3.1 kuului:

"Uittaja saa, mikäli uittosääntöön otetuista määräyksistä ei muuta johdu, ilman erityistä lupaakin puutavaran vesistöön siirtämistä ja uiton toimittamista, liikenteen turvaamista sekä toisen omaisuuden ja edun suojaamista varten pitää vesistössä tarpeellisia puomeja ja muita irrallisia laitteita sekä tehdä vesistöön ja sen rantaan kiinnikkeitä tai sellaisena käyttää luonnonesineitä, jotka eivät saata siitä vahingoittua. Uiton aikana on uittajalla myös lupa laskea ja kiinnittää uittotavaraa ja uittokalustoa rantaan, säilyttää toisen rannalla uittokalustoa sekä kulkea siellä uiton toimittamista varten. Niin ikään uittajalla on oikeus nostaa rannalle uppoamaisillaan olevia ja uponneita puita ja pitää ne siellä enintään seuraavaan uittokauteen saakka sekä ajaa puutavaraa uiton toimittamista varten jäälle." *KM 1974:11* s. 44—45. Ks. mts. 20—21.

PSVO:n mielestä lainkohtaehdotus merkitsee pysyväisluonteisen varastoimisoikeuden myöntämistä uittajalle ilman uittosääntöön otettua määräystäkin. Ks. *Lausunnot 1975* s. 25. PSVO tulkitsee lainkohtaehdotusta hyvin laajentavasti uittajan eduksi. Lainkohtaehdotus ei olisi sallinut uitettavan puutavaran vedessä varastointia.

[453] Ks. VL 5:94.

[454] *Pietilä, Vesioikeus* s. 54.

[455] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 84 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 16* sekä pykäläehdotuksen perustelut, mts. 189. Ks. Suksniemen eriävä mielipide, mts. 447—448. Ks. OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 84 §, *HE 1944* s. 9 ja 21 sekä *Uittokomitea, Lausunto* s. 15. Ks. myös VOL II:7.

Osaa uiton käsitettä koskevasta oikeuskäytännöstä voidaan arvostella voimakkaasti.

KHO:n 9. 5. 1964 antama päätös **t. 2164 a**: Veden juoksutuksen muuttamisesta uittotoiminnalle aiheutuvat vahingot ja haitat eivät olleet VL 11:4:n johdosta korvattavat. Voimalaitoksen käyttämisestä puutavaran jäälle tai maalle varastoimisessa, jäälle kuljetuksessa tai veteen vierityksessä aiheutuneita lisäkustannuksia samoin kuin uittokaluston siirrosta voimalaitoksen ohi aiheutuvia kustannuksia oli pidettävä sellaisina uiton kustannuksina, joita VL 11:4:n mukaan ei ollut pidettävä korvattavana vahinkona.

VL 11:4:n ensimmäisen virkkeen mukaan korvattavaksi vahingoksi ei katsota tässä laissa säädettyyn yleiseen oikeuteen perustuvan vesistössä uiton estymistä tai vaikeutumista.

KHO piti puutavaran jäälle ja maalle varastoimista, jäälle kuljetusta ja veteen vieritystä sekä uittokaluston siirtoa voimalaitoksen ohi VL 11:4:n ensimmäisen virkkeen mukaisena uittona. En hyväksy tätä näkemystä.

Pietilä kirjoittaa: *"KKO 31.5.1967 taltio 1385:* Koska muuta kuin uittolaitteille aiheutuvaa vahinkoa, ottaen huomioon VL 11:4:n säännökset, ei ollut pidettävä voimalaitosluvan hakijan korvattavana vahinkona, niin hylättiin uittoyhdistyksen vaatimus rahakorvauksen määräämisestä veden juoksutuksen muuttamisesta uittotoiminnalle aiheutuvista vahingoista ja haitoista."[456]

Pietilän kirjoituksessa on virhe. Hän sotkee yllä tarkastelemani KHO:n päätöksen lainauksessa mainittuun KKO:n päätökseen. Molemmat päätökset on annettu samassa asiassa, mutta uittoyhdistys ei edes hakenut asiassa muutoksenhakulupaa ja muutosta KKO:lta. Tämä ei myöntänyt muutoksenhakulupaa asiassa. KKO ei lausunut päätöksessään mitään lainauksessa esitettyä. Sen päätös ei ollut yksimielinen.

KHO 1964 A II 252: Mitä tuli MH:n valituksessaan esittämään vaatimukseen korvausten suorittamisesta vahingosta, joka aiheutui puutavaran maalle varastoinnin sekä veteen vierityspaikkojen käytön estymisestä tai vaikeutumisesta säännöstelyn johdosta, niin koska **PSVO:n 8. 11. 1962** antaman päätöksen lupaehtojen neljä kohdassa hakija oli velvoitettu toimenpitein ehkäisemään vahinkojen syntymisen, **KHO 3. 9. 1964** antamallaan päätöksellä, ottaen huomioon VL 11:13:n, hylkäsi valituksen tältä osin. Mitä tuli MH:n valituksessaan esittämään vaatimukseen sen vahingon korvaamisesta, joka aiheutui puutavaran veteen ja jäälle varastoinnin sekä veteen vierityksen estymisestä tai vaikeutumisesta, niin koska veteen ja jäälle varastoinnin sekä veteen vierityksen estymisestä tai vaikeutumisesta aiheutuneita kustannuksia ei ollut pidettävä VL 11:4:n mukaan korvattavana uiton vahinkona, KHO hylkäsi valituksen tältä osin.

VL 11:13:n mukaan rahakorvausvelvollisuuden sijasta määrätään toimenpidevelvollisuus.

KHO ei pitänyt puutavaran maalle varastointia ja veteen vierityspaik-

[456] *Pietilä, Vesioikeus* s. 162.

kojen käyttöä VL 11:4:n ensimmäisen virkkeen mukaisena uittona. Olen samaa mieltä.

KHO piti puutavaran veteen ja jäälle varastointia sekä veteen vierityst ä VL 11:4:n ensimmäisen virkkeen mukaisena uittona. En yhdy tähän käsitykseen.[457]

Nimismies N lausui ISVO:ssa, että K, M, H ja J olivat talvella 1967—1968, K toimiessaan E Oy:n metsäpäällikkönä, M toimiessaan A Oy:n metsäpäällikkönä, H toimiessaan H Ky:n toimitusjohtajana ja J toimiessaan H Ky:n metsäpäällikkönä, varastoittaneet Leppävirran kunnan Leppävirran kylässä olevan Kalmalahden jäälle Nikkilänmäen jakokunnan ja Nikkilänmäen kalastuskunnan omistamalle vesialueelle puutavaraa ilman jakokunnan ja kalastuskunnan lupaa tai VL 5:13.1:ssä tarkoitettua uittosäännössä myönnettyä lupaa. Tämän vuoksi N vaati VL 13:2.1:n ja RL 7:2:n nojalla, että ISVO tuomitsisi K:n, M:n, H:n ja J:n rangaistukseen jatketusta luvattomasta puutavaran varastoimisesta toisen omistaman vesialueen jäälle. Asianomistajat jakokunta ja kalastuskunta yhtyivät N:n rangaistusvaatimukseen.

ISVO (VOT ja VOI) **5. 12. 1969** antamallaan päätöksellä katsoi selvitetyksi, että 1) K, E Oy:n metsäpäällikkönä, M, A Oy:n metsäpäällikkönä, H, H Ky:n vastuunalaisena johtajana ja J, H Ky:n metsäpäällikkönä, vuodesta toiseen jatkunutta käytäntöä noudattaen talvella 1968 tammikuun ja toukokuun välisenä aikana ajattaneet ja säilyttäneet yhtiönsä uittoon tarkoitettua puutavaraa eri jakokuntiin kuuluvan Kalmalahden vesialueen jäällä, K 377 nippua, M 8 nippua, sekä H ja J yhdessä 181 nippua ja että 2) H, H Ky:n vastuunalaisena johtajana, ja J, H Ky:n metsäpäällikkönä, säilyttivät tällä vesialueella syksystä 1967 alkaen seuraavan talven yli H Ky:n noin 150 nippua. Niin ikään ISVO katsoi selvitetyksi, että kunkin kolmen yhtiön puutavaraerästä ainakin osa oli ulottunut Nikkilänmäen jakokunnan omistaman vesialueen jäälle ilman, että heillä olisi ollut sanottuun varastointiin VL 5:13.1:ssä tarkoitettua, uittosäännössä myönnettyä oikeutta. Mutta koska kerrotun menettelyn, mikäli nyt oli kysymys Nikkilänmäen jakokunnan vesialueen jäällä tapahtuneesta toiminnasta, ei voitu kuitenkaan katsoa tapahtuneen jakokunnan tai sen osakkaiden tietämättä ja ilman että jakokunnan ei voitaisi katsoa toistaiseksi sallineen alueellaan tuollaista toimintaa, jonka oli katsottava saaneen nimenomaisitta muistutuksitta tapahtua jatkuvasti talvikaudesta toiseen aina talven 1969 alkamiseen saakka, mistä alkaen jakokunnan oli katsottava kieltäneen vesialueensa ja sen jään enemmän käyttämisen kerrottuun tarkoitukseen, ja kun syytettyjen, joiden ei ollut väitettykään lou-

[457] Vrt. *Hollo* s. 107. Uittokomitea esitti huomautuksena vesilakikomitean laatimasta ehdotuksesta vesilaiksi: "Ehdotukseen vesilaiksi ei sisälly säännöksiä vesistön käyttämisestä puutavaran uittoa palveleviin tarkoituksiin vesistön ollessa jäätyneenä. Kun vesistöjen jääpeitettä on vanhastaan yleisesti käytetty uitettavan puutavaran varastopaikkana ennen uiton alkamista ja kun nykyisin yhä kasvavassa määrässä ajetaan puutavaraa jäälle jopa valmiiksi nippulauttamuodostelmiksi, olisi tällaisesta uittoon liittyvästä toiminnasta tarpeen säätää uittoluvussa kuten vastaavasti on tehty ehdotuksen 24 §:ssä kulkemisesta jäällä." *Uittokomitea, Huomautuksia* s. 5. Täten uittokomitea ei pitänyt uitettavan puutavaran varastointia jäällä uittona.

kanneen menettelyllään yleistä etua, niin ollen, kun otettiin huomioon myös VL 1:15.2, ei voitu katsoa syyllistyneen syytteessä heidän viakseen väitettyyn VL:n vastaiseen menettelyyn, ISVO hylkäsi syytteen. VOI oli eri mieltä. Hänen mielestään koska VL 5:1.1:n, 5:3.2:n ja 1:24.1:n nojalla syytettyjen K:n, M:n, H:n ja J:n ei voitu katsoa olleen velvollisia hankkimaan puutavaran jäälleajoon puheena olevalle vesialueelle tai niiden säilyttämiseen siellä avovesikauteen saakka Nikkilänmäen jakokunnan suostumusta ja kun syytettyjen ei niin ollen voitu katsoa syyllistyneen VL:n vastaiseen menettelyyn, hän hylkäsi syytteen.

N ja asianomistajat valituksissaan VYO:ssa uudistivat aikaisemmin esittämänsä ja vaativat VYO:ta kumoamaan ISVO:n päätöksen ja tuomitsemaan syytetyt rangaistukseen.

K, M, H ja J vaativat vastineissaan VYO:ssa tätä hylkäämään valitukset.

VYO 30. 3. 1971 antamallaan päätöksellä (**VYD 1970 N:o 9**) katsoi yllä mainitun 1) kohdan osalta, koska puutavaranippujen säilyttäminen jäällä ei ollut käsittänyt pitempiaikaista yhtäjaksoista saman alueen käyttämistä varastopaikkana ja yllä mainitun 2) kohdan osalta ISVO:n mainitsemilla perusteilla, ettei ollut syytä muuttaa sitä lopputulosta, johon ISVO oli päätöksessään johtunut.[458]

Tapauksessa puutavaran säilyttäminen jakokunnan vesialueella oli uitettavan puutavaran varastointia, joka oli vanhan varsinaisen käyttöluvan tai vanhan varsinaisen lunastusluvan varaista, VL 5:13.1 ja 5:13.2:n ensimmäinen virke. Puutavaran varastointia jakokunnan vesialueella ei tehnyt sallituksi se, ettei jakokunta ollut kieltänyt nimenomaisesti puutavaran varastointia vesialueellaan. Syytetyt olisi pitänyt tuomita VL 13:2.1:n nojalla rangaistukseen luvattomasta puutavaran varastoimisesta jakokunnan vesialueella.

Tapauksen **KKO 1973 II 82** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Uiton lähtökohdassa uittopuutavaran varastoimista ja nippuhinauskuormien tekemistä varten vesistöön rakennettuja paaluryhmiä, 'ukkoja', jotka oli pysyvästi kiinnitetty vesistön pohjaan, pidettiin VL 5 luvun 13 §:n 1 mom:ssa tarkoitettuina laitteina, joiden tekeminen on luvallista ainoastaan siinä tapauksessa, että uittosäännössä on myönnetty siihen oikeus." Täten KKO:n mielestä paikka, jossa uittaminen alkoi, oli vesistö.

Tapauksen **KHO 1975 A II 91** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Lupa toimittaa vesistössä väliaikaisesti uittoa voitiin antaa myös sellaisia uittoon käytettäviä alueita koskevana, joita tarkoitetaan VesiL 5 luvun 13 §:ssä."

Hakijat, kuusi osakeyhtiötä ja osuuskunta, pyysivät hakemuksessaan ISVO:ssa, että tämä vahvistaisi uittosäännön lisäyksen. Tämän mukaan puutavaranippujen pudotuspaikkaa ja nippukuormien kokoamispaikkaa varten myönnettäisiin pysyvä käyttöoikeus Rantasalmen kunnan Rantasalon kylässä sijaitseviin 0,18 ha:n suuruiseen tiealueeseen ja 0,16 ha:n suuruiseen maa-alueeseen Mustalahti-tilasta RN:o 2:48 sekä 0,07 ha:n

[458] Vikatmaa kommentoi tapausta ottamatta huomioon ISVO:n päätökseen liitettyä VOI:n eriävää mielipidettä. *Vikatmaa* s. 102.

suuruiseen pengerrettyyn alueeseen vesialueesta CXVII, 8,07 ha:n suuruiseen alueeseen vesialueesta CXVII ja 2,36 ha:n suuruiseen alueeseen vesialueesta CXXVII. Vesialueet olivat Haukivesi nimistä järveä. Lisäksi hakijat pyysivät, että ISVO myöntäisi niille VL 5:35:n nojalla väliaikaisen luvan käyttää hakemuksessa tarkoitettuja alueita uittotoimintaan.

ISVO (kaksi VOI:ä) **18. 4. 1974** antamallaan päätöksellä hylkäsi jälkimmäisen pyynnön lakiin perustumattomana, koska VL 5:35:n nojalla ei voitu myöntää väliaikaista oikeutta sellaiseen toisen omistaman alueen erityiseen käyttämiseen, jollaisesta nyt oli kysymys. Eri mieltä ollut VOT hylkäsi jälkimmäisen pyynnön lakiin perustumattomana, koska asiassa ei ollut kysymys uiton järjestämisestä VL 5:8.1:n mukaisessa vesistön osassa. VOT esitti, että puutavaran moottoriajoneuvoilla tapahtuvaa tiekuljetusta, kun otettiin huomioon myös VL 5:7, ei voitu pitää uittona.

Mikäli asiaa ei ratkaistu lopullisesti KHO:n päätöksellä, hakijat pyysivät valituksessaan KHO:ssa, että tämä myöntäisi niille haetun väliaikaisen luvan.

Asianosaisista Mustalahti-tilan omistaja H, tämän tilan vieressä sijaitsevan Kuusharju-tilan RN:o 16:1 osaomistaja R ja Pyyvilän kalastuskunta vaativat vastineessaan KHO:ssa tätä hylkäämään valituksen.

KHO (kolme HntoN:ta ja yksi YIN) **27. 2. 1975** antamallaan päätöksellä tutki asian ja katsoi, että uittosääntö, jonka muuttamisesta oli kysymys, koski VL 5:8.1:ssä tarkoitettua vesistön osaa. Hakemuksessa oli pyydetty käyttöoikeutta maa- ja vesialueisiin uiton toimittamista varten, joten uittajalle voitiin myöntää VL 5:35:ssä säädetyin edellytyksin lupa väliaikaisesti käyttää kysymyksessä olevia alueita uittoon. Uiton lykkääntymisestä olisi hakijoille huomattavaa vahinkoa. Kysymyksessä olevien alueiden väliaikainen uittoon käyttäminen myös voi, kun otettiin huomioon, että kysymyksessä olevaa maa-aluetta oli vuokrasopimuksen nojalla käytetty uittoon 20 vuotta, tapahtua tuottamatta liikenteelle, kalastukselle tai vesistön muulle käyttämiselle erityistä haittaa tai sanottavasti vahingoittamatta vesistössä ja sen rannalla olevia laitteita tai rakennelmia. Näistä syistä KHO, kumoten ISVO:n päätöksen, myönsi hakijoille luvan väliaikaisesti käyttää uittoon hakijoiden hakemia alueita, paitsi että tiealue Mustalahti-tilasta käsitti haetun 0,18 ha:n suuruisen alueen sijasta 0,1 ha:n suuruisen alueen. KHO:n päätöksen mukaan alueita saatiin käyttää avovesikautena pudotuslaiturin kautta tapahtuvaan puutavaranippujen veteenajoon, nippukuormien tekoon ja säilyttämiseen sekä talvisin, milloin luonnonolot sallivat, puutavaranippujen jäälleajoon sekä näiden nippujen keväällä jäiden lähdettyä tapahtuvaan säilyttämiseen. KHO:n eri mieltä olleet jäsenet (kaksi HntoN:ta ja yksi YIN) katsoivat, että uittosääntö, jonka muuttamisesta oli kysymys, koski VL 5:8.1:ssä tarkoitettua vesistöä. Uiton lykkääntymisestä aiheutui hakijoille huomattavaa vahinkoa ja uiton aloittaminen voi tapahtua tuottamatta liikenteelle, kalastukselle tai vesistön muulle käyttämiselle erityistä haittaa taikka sanottavasti vahingoittamatta vesistössä ja sen rannalla olevia laitteita tai rakennelmia. Sen vuoksi ja ottaen myös huomioon, että kysymyksessä oleva pu-

dotuspaikka laitteineen oli ollut jo käytössä alueen vuokrasopimukseen perustuen ja että ISVO oli antanut hakijoille vesilain 2:26:n mukaisen luvan, he katsoivat, että ISVO:n ei olisi tullut hylätä hakijoiden hakemusta saada VL 5:35:ssä tarkoitettu lupa käyttää puheena olevia maa- ja vesialueita väliaikaisesti uittotoimintaan. Asian esittelijän ratkaisuehdotus oli eri mieltä olleiden jäsenten lausunnon mukainen.[459]

Wirilander väittää virheellisesti, että KHO sovelsi tapauksessa VL [649/76] 5:35:ttä.[460] Kun KHO antoi päätöksensä asiassa, tätä säännöstä ei ollut vielä olemassakaan.

Vuosikirjaotsikko on virheellinen. ISVO:n päätöksen perustelut ja lopputulos ovat oikeat. VOT:n eriävän mielipiteen perustelut ovat oikeat sillä poikkeuksella, että uitto oli VL 5:8.1:n nojalla vanhan varsinaisen uittoluvan varaista osassa hakemuksen kohteena olleesta vesialueesta. VOT:n eriävän mielipiteen lopputulos on oikea. KHO:n päätöksen, KHO:n eriävän mielipiteen ja esittelijän ratkaisuehdotuksen perustelut ja lopputulos ovat virheelliset. KHO:n enemmistö, KHO:n vähemmistö ja esittelijä tulkitsivat VL 5:35:ttä niin, että tulkinta merkitsi lainkohdan selvää muuttamista. He ylittivät toimivaltansa. HM 2.2 §:n mukaan lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta yhdessä tasavallan presidentin kanssa. Täten lain muuttaminen ei kuulu KHO:n toimivaltaan.

Luvan antaminen hakijoille kuljettaa moottoriajoneuvoilla puutavaranippuja veteen Mustalahti-tilaan kuuluvan tie- ja maa-alueen kautta oli pakkolunastukseen verrattava puuttuminen vieraaseen omaisuuteen, ks. HM 6.1 § ja 6.3 §.

Mustalahden tilaan kuuluva tie- ja maa-alue ei ollut VL 5:8.1:n mukaista vesistöä. Moottoriajoneuvoilla tapahtuva puutavaranippujen veteenajo Mustalahti-tilaan kuuluvan tie- ja maa-alueen kautta, nippukuormien teko ja säilyttäminen sekä moottoriajoneuvoilla tapahtuva puutavaranippujen jäälleajo eivät olleet VL 5:35:n mukaista uittoa.

Voimassa olleessa lainsäädännössä ei ollut säännöstä, jonka nojalla VO tai KHO olisi voinut laillisesti myöntää hakijoille väliaikaisen luvan moottoriajoneuvoilla tapahtuvaan puutavaranippujen veteenajoon Mustalahti-tilaan kuuluvan tie- ja maa-alueen kautta. Tämä on sopusoinnussa uittolainsäädännön tarkistamistoimikunnan, hallituksen ja eduskunnan näkemysten kanssa.

Uittolainsäädännön tarkistamistoimikunta totesi vuonna 1974, ettei uittajalla ole mahdollisuutta saada käytettäväksi uiton kannalta välttämättömiä alueita ennen kuin niiden käyttöoikeuden myöntämistä tarkoittava uittosäännön tai sen muutoksen vahvistamista koskeva päätös on saanut lainvoiman. Tämän vuoksi toimikunta ehdotti hyväksyttäväksi ehdotuksensa Laiksi vesilain muuttamisesta 5:35.2:n, joka kuului:

"Milloin uittosäännön tai sen muutoksen vahvistamisen yhteydessä haetaan 13 §:ssä [tarkoittaa 5:13:ssa] tarkoitettua lupaa alueen lunastami-

[459] Vrt. *Lang, Luennot* s. 116—117 ja *Haataja, II* s. 241.
[460] Ks. *Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä* s. 554.

seen tai käyttöön saamiseen, vesioikeus voi hakemuksesta, ennen asian lopullista ratkaisua myöntää uittajalle väliaikaisen luvan sanotun alueen käyttämiseen. Käytöstä aiheutuva vahinko, haitta tai muu edunmenetys, on uittajan asianomaiselle korvattava."[461]

Hallitus totesi vuonna 1976, ettei uittajalla ole mahdollisuutta saada käytettäväksi uiton kannalta välttämättömiä alueita ennen kuin niiden käyttöoikeuden myöntämistä tarkoittava uittosäännön tai sen muutoksen vahvistamista koskeva päätös on saanut lainvoiman. Tämän vuoksi hallitus ehdotti, että eduskunta hyväksyisi hallituksen ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 5:35.2:n, joka kuului:

"Milloin uittosäännön tai sen muutoksen vahvistamista koskevan asian ollessa vireillä haetaan 13 §:ssä [tarkoittaa 5:13:ssa] tarkoitettua lupaa alueen lunastamiseen tai käyttöön saamiseen, vesioikeus voi hakemuksesta ennen asian lopullista ratkaisemista antaa uittajalle väliaikaisen luvan sanotun alueen käyttämiseen, jos se ei estä olojen palauttamista ennalleen siinä tapauksessa, että lupaa ei myönnetä tai että se myönnetään toisenlaisin ehdoin kuin väliaikainen lupa. Käytöstä aiheutuva vahinko, haitta tai muu edunmenetys on uittajan asianomaiselle korvattava."[462]

Eduskunta hyväksyi VL (649/76) 5:35.2:n kieliasultaan viimeksi lainatun hallituksen lainkohtaehdotuksen mukaisena.[463]

Vasta VL (649/76) 5:35.2:n voimaantulon jälkeen olisi voitu myöntää väliaikainen käyttölupa tämän lainkohdan nojalla, mikäli luvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset olisivat täyttyneet, kuljettaa moottoriajoneuvoilla puutavaranippuja veteen Mustalahti-tilaan kuuluvan tie- ja maa-alueen kautta.

Mustalahti-tilan omistaja, H, vaati purkuhakemuksessaan KHO:ssa tätä purkamaan KHO:n yllä kerrotun päätöksen HPurkuL 6 §:n nojalla siltä osin kuin KHO oli myöntänyt VL 5:35:n nojalla hakijoille luvan väliaikaisesti käyttää Mustalahden tilaan kuuluvaa tie- ja maa-aluetta. H esitti, että VL 5:35:n nojalla voitiin antaa oikeus tilapäisesti toimittaa vesistössä uittoa, että Mustalahti-tilaan kuuluva tie- ja maa-alue ei ollut vesistöä ja että maa-alueella olevan puutavaran kuljetukset maitse vesialueelle eivät olleet uittoa.

KHO 18. 12. 1975 antamallaan päätöksellä **t. 4990** hylkäsi H:n hakemuksen. KHO perusteli ratkaisuaan, että sen yllä mainittua päätöstä hakemuksessa tarkoitetulta osalta ei voitu pitää ilmeisesti väärään lain soveltamiseen tai erehdykseen perustuvana ja että hakemuksen tueksi ei ollut esitetty muutakaan sellaista seikkaa, jonka perusteella sanottu päätös, kun otettiin huomioon HPurkuL 6 §, voitaisiin purkaa.

KHO:n päätös on virheellinen. KHO:n olisi pitänyt HPurkuL 6 §:n nojalla purkaa KHO:n luvan myöntänyt päätös siltä osin kuin H vaati sen purkamista. Nimittäin päätös perustui selvästi väärään lain soveltamiseen tai erehdykseen, joka oli voinut olennaisesti vaikuttaa siihen.

[461] Ks. *KM 1974:11* s. 30, 44 ja 53. Ks. myös *Lausunnot 1975* s. 43—45.
[462] Ks. *HE 61/1976* s. 5—6, 10 ja 13.
[463] Mts. 10 ja 13 verrattuna VL (649/76) 5:35.2.

Oy U Ab pyysi, että ISVO VL 5:35:n nojalla antaisi luvan toimittaa Muikunlahden pudotuspaikalla Viitasaaren kunnassa ja Juokslahden pudotuspaikalla Jämsän kauppalassa väliaikaisesti puutavaran uittoa niin kauan, kunnes VH:n uittosäännön lisäystä koskeva hakemus oli lainvoimaisesti ratkaistu. Oy U Ab lausui pyrkivänsä näin saamaan uittajille luvan jatkaa Muikunlahden ja Juokslahden veteenpanopaikoilla tapahtunutta uittotoimintaa ja käyttää sitä varten rakennettuja laitureita ja muita laitteita sekä niiden rakentamiseen ja käyttöön tarvittavia alueita siihen asti, kunnes asia ratkaistiin uittosäännön lisäyksellä. Oy U Ab ilmoitti tarkoittavansa uittoon kuuluvilla toimenpiteillä, joiden suorittamista varten lupa pyydettiin, puutavaran siirtämistä maakuljetuksesta veteen joko niputuslaitureiden tai jäälleajopaikkojen kautta ja hinauskuormien järjestelyä hinauskuntoon. Oy U Ab esitti, että Muikunlahden veteenpanopaikalla 1) Taimoniemen—Kymönkosken maantieltä Keiteleen rantaan johtava hakijayhtiön rakentama tie R:n omistaman Ilolan tilan RN:o 4:15 maalla, 2) nippujen sitomiseen ja kuorma-autojen kääntymiseen tarvittava hakijayhtiön rakentama pengerrysalue Ilolan tilan maalla, 3) Keiteleeseen Muikunlahden jakokunnan vesialueelle rakennettu pengerrysalue, jonka ulkolaidassa oli nippujen pudotuslaituri ja 4) hinauskuormien kokoamisalue Muikunlahden jakokunnan vesialueella, olivat toimenpiteiden suorittamiseen tarvittavat alueet. Oy U Ab esitti, että Juokslahden veteenpanopaikalla 1) noin 315 m:n pituinen tilustie valtatie n:o 4:ltä lähtien H:n omistaman Konkolan tilan RN:o 6:82, D:n ja L:n omistaman Koivikon tilan RN:o 4:41, H:n ja H:n omistaman Pirttiniemen tilan RN:o 12:2 ja P:n omistaman Rumpinpohjan tilan RN:o 4:14 maalla, 2) hakijayhtiön rakentama noin 300 m:n pituinen tie Pirttiniemen tilan maalla, 3) puutavaranippujen sitomis- ja autojen kääntymisalue Pirttiniemen tilan maalla, 4) veteen pengerretty laiturialue Pirttiniemen tilan sekä K:n ja K:n sekä M:n omistaman Lippaanniemen tilan RN:o 8:36 vesiheinikkoalueella ja 5) hinauskuormien kokoamisalue osittain Pirttiniemen ja Lippaanniemen tilan vesiheinikkoalueella ja osittain Juokslahden jakokunnan yhteisellä vesialueella, olivat toimenpiteiden suorittamiseen tarvittavat alueet.

ISVO 15. 5. 1974 antamallaan päätöksellä jätti hakemuksen tutkimatta siltä osin kuin siinä oli pyydetty uittajille oikeutta saada käyttää väliaikaisesti yllä mainittuja teitä, koska asia tältä osin ei ollut vesiasia, eikä vaikuttanut hakemukseen sisältyvän vesiasian ratkaisuun. ISVO tutki muutoin hakijan hakemuksen. ISVO totesi, että oikeus hakijayhtiön tarkoittamiin alueisiin voitiin myöntää vain uittosäännössä. Tämän vuoksi ja kun hakijayhtiön, joka tosin itse ei uittoa toimittanutkaan, hakemuksessa ilmoittama toiminta ja alueiden käyttäminen eivät olleet VL 5:35:ssä tarkoitettua puutavaran vesistössä uittoa, ISVO, ottaen huomioon hakemuksen epäämistä tarkoittavat muistutukset, hylkäsi hakemuksen lakiin perustumattomana.

Oy U Ab, MH ja VH vaativat valituksissaan KHO:ssa, että tämä kumoaisi ISVO:n päätöksen ja myöntäisi Oy U Ab:n hakeman luvan.

Viitasaaren kunnanhallitus sekä viisi Muikunlahden pudotuspaikan

lähellä sijaitsevien kiinteistöjen omistajaa vaativat selityksissään KHO:ssa tätä hylkäämään Muikunlahden pudotuspaikkaa koskevat valitukset.

H, H ja H, P sekä K ja K vaativat selityksissään KHO:ssa tätä hylkäämään Juokslahden pudotuspaikkaa koskevat valitukset.

KHO 22. 4. 1975 antamallaan päätöksellä **t. 1641** tutki asian. Mitä ensinnä tuli yhtiön hakemuksessa mainittuihin teihin, niin koska sanottuja teitä oli pidettävä muihin hakemuksessa tarkoitettuihin alueisiin rinnastettavina uittoa varten tarvittavina alueina ja asiaa siis teidenkin osalta vesiasiana, ei ISVO:n olisi tullut jättää hakemusta tältä osin tutkimatta. Tämän vuoksi KHO kumosi ja poisti ISVO:n päätöksen tältä osin. Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan oli uittosääntöön haettu määräystä siitä, että kysymyksessä olevia maa- ja vesialueita sekä teitä saatiin käyttää uittotoimintaan. Uittajalle voitiin näin ollen VL 5:35:n nojalla myöntää lupa väliaikaisesti käyttää kysymyksessä olevia alueita sekä teitä uittoon, mikäli sanotussa lainkohdassa mainitut edellytykset olivat olemassa. ISVO:n ei siten olisi tullut hylätä hakemusta lakiin perustumattomana. Ottamatta välittömästi tutkittavakseen, olivatko mainitut edellytykset väliaikaisen luvan myöntämiselle olemassa, KHO kumosi ISVO:n päätöksen myös siltä osin kuin hakemus oli lakiin perustumattomana hylätty ja palautti yhtiön hakemuksen ISVO:lle uudelleen käsiteltäväksi.

ISVO:n päätöksen perustelut ja lopputulos ovat oikeat. KHO:n päätöksen perustelut ja lopputulos ovat virheelliset.

Haetut tie- ja maa-alueet eivät olleet VL 5:8.1:n mukaista vesistöä. Moottoriajoneuvoilla tapahtuva puutavaranippujen veteenajo haettujen tie- ja maa-alueiden kautta ei ollut VL 5:35:n mukaista uittoa. Moottoriajoneuvoilla tapahtuva puutavaranippujen jäälleajo ei ollut VL 5:35:n mukaista uittoa.

ISVO 18. 2. 1976 antamallaan päätöksellä Oy U Ab:n hakemuksesta myönsi VL 5:35:n nojalla uittajille luvan väliaikaisesti käyttää Oy U Ab:n hakemia tie-, maa- ja vesialueita Muikunlahden ja Juokslahden pudotuspaikoilla hakemuksen mukaisiin tarkoituksiin. ISVO katsoi, että uiton lykkääntymisestä Muikunlahden ja Juokslahden pudotuspaikoilla olisi uittajille huomattavaa vahinkoa ja että hakemuksessa tarkoitettujen alueiden ja yksityisen tien käyttäminen uittoon tai uiton tarpeisiin ei vahingoittanut vesistössä ja sen rannassa olevia laitteita tai rakennelmia eikä, kun otettiin huomioon uittoa varten tarvittavien alueiden jo pitkään jatkunut käyttäminen uiton tarpeisiin, tuottanut erityistä haittaa vesiliikenteelle, kalastukselle tai vesistön muulle käyttämiselle.

Viitasaaren kunnanhallitus vaati valituksessaan KHO:ssa tätä epäämään Muikunlahden pudotuspaikkaan myönnetyn luvan.

H ja H sekä P vaativat valituksissaan KHO:ssa tätä epäämään Juokslahden pudotuspaikkaan myönnetyn luvan.

Oy U Ab vaati vastineessaan KHO:ssa tätä hylkäämään valitukset.

KHO 25. 11. 1976 antamallaan päätöksellä **t. 4586** hylkäsi Viitasaaren kunnanhallituksen, H:n ja H:n sekä P:n valitukset ja pysytti ISVO:n

antaman päätöksen. Se totesi perusteluissaan, että se otti huomioon myös VL:n (649/76) voimaantulosäännöksen.

Kun otetaan huomioon VL:n (649/76) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 ja 4 momentti, niin KHO ei voinut vielä soveltaa 29. 7. 1976 annettua VL (649/76) 5:35.2:ta.

Yllä esitetyn perusteella KHO:n hyväksymät ISVO:n päätöksen perustelut ja lopputulos ovat lakiin perustumattomat.

ISVO 26. 4. 1975 antamansa päätöksen perusteluissa esitti, että kuorimon puutavaran vesivarastoalueen pitämistä ja käyttöä ei ollut pidettävä VL:ssa tarkoitettuna uittona.

VYO 8. 12. 1975 antamallaan päätöksellä ja **KKO 10. 11. 1976** antamallaan päätöksellä **t. 1645** eivät muuttaneet ISVO:n antaman päätöksen yllä esitettyä perustelua.

Kuorimo sijaitsi Lappeenrannan kaupungissa. Vesivarastoalue sijaitsi Saimaassa, siis vesistössä. Vesivarastoalueelle uitettiin puutavaraa.

MH haki PSVO:ssa, että tämä myöntäisi käyttöoikeuden uittosäännössä Värriöjoen varrella valtion maalla oleviin puutavaran kesä- ja talvivarastoalueeseen, kahteen puutavaran kesävarastoalueeseen ja neljään puutavaran talvivarastoalueeseen. Nämä alueet sijaitsivat Savukosken kunnassa.

PSVO 6. 2. 1976 antamallaan päätöksellä hylkäsi hakemuksen, koska VL:n nojalla uittosäännössä ei voitu myöntää uittajalle käyttöoikeutta maa-alueeseen uitettavan puutavaran varastoimista varten ennen puutavaran uittoon panemista.

MH valituksessaan KHO:ssa vaati PSVO:n päätöksen muuttamista siten, että uittosääntöön lisättäisiin yllä mainitut varastoalueet. MH:n mielestä puutavaran veteen toimittaminen varastoimisineen ja vyörytyksineen kuului oleellisena osana uittoon.

Mitä tuli MH:n valitukseen, niin koska asiassa ei ollut selvitetty, missä määrin puheena olevat puutavaran varastointiin tarkoitetut alueet olivat tarpeen puutavaran vesistöön siirtämistä varten, **KHO 27. 1. 1977** antamallaan päätöksellä **t. 267**, ottaen huomioon VL 5:13, katsoi, ettei ollut esitetty syytä muuttaa PSVO:n päätöksen lopputulosta, joka siis tältä osin jäi pysyväksi.

KHO:lla ei ollut oikeutta soveltaa tapauksessa VL (649/76) 5:13.1:tä, VL:n (649/76) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 ja 4 momentti. Ei PSVO eikä KHO pitänyt puutavaran varastointia maa-alueella uittona.

MH haki PSVO:ssa, että tämä myöntäisi käyttöoikeuden uittosäännössä Kittilän kunnassa sijaitseviin rantoihin puutavaran kesävarastoimista varten.

PSVO 24. 2. 1976 antamallaan päätöksellä hylkäsi MH:n vaatimuksen, koska VL:n nojalla uittosäännössä ei voitu myöntää uittajalle käyttöoikeutta maa-alueeseen uitettavan puutavaran varastoimista varten ennen sen uittoon panemista.

Mitä tuli MH:n valituksessaan esittämään vaatimukseen käyttöoikeu-

den myöntämisestä uittosäännössä rannoilla oleviin kesävarastoalueisiin, niin koska asiassa ei ollut selvitetty, missä määrin puheena olevat alueet olivat tarpeen puutavaran vesistöön siirtämistä varten, **KHO 21. 4. 1977** antamallaan päätöksellä **t. 1614**, ottaen huomioon VL 5:13, ei pitänyt käyttöoikeuden myöntämistä sanottuihin alueisiin uittosäännössä aiheellisena.

KHO:lla ei ollut oikeutta soveltaa tapauksessa VL (649/76) 5:13.1:tä, VL:n (649/76) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 ja 4 momentti. Ei PSVO eikä KHO pitänyt puutavaran varastointia rannalla uittona.

KHO 28. 9. 1977 antamansa päätöksen **t. 3781** perusteluissa puhui alueiden käyttämisestä uittoon. Nämä alueet käsittivät Piispajoen suussa olevat kaksi vesialuetta ja yhden maa-alueen Suomussalmen kunnassa.[464]

Ks. jäljempänä 5.7 kohdassa tarkasteltavassa oikeustapauksessa **KHO 1981 A II 92** käytettiin virheellisesti ilmausta uitto maa-alueella tapahtuvasta toiminnasta.

Tapauksen **KHO 1978 A II 129** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Luvan saaminen tukkien vesivarastointiin jakokuntien vesialueella ja sen vaatimien rakenteiden vesistöön rakentamiseen oli, kun toimintaa ei ollut pidettävä uittona, käsiteltävä VesiL 2 luvun vesistöön rakentamista koskevien säännösten mukaisesti ottaen tällöin huomioon myös se, mitä VesiL 1 luvun 19 §:ssä lausuttiin. Kysymys myös siitä, ettei hakijana ollut yhtiö ollut ko. vesialueen omistaja."

A Oy pyysi hakemuksessaan LSVO:ssa, että tämä myöntäisi sille luvan rakentaa sahatukkien veteen pudottamiseen tarvittavan laiturin A Oy:n omistaman Parkanon kaupungissa sijaitsevan Ylikoski II nimisen tilan RN:o 5:62 rantaan Aurejärven jakokunnan n:o 5 omistamalle vesialueelle Aurejärvessä. Niin ikään A Oy pyysi hakemuksessaan LSVO:ssa, että tämä myöntäisi sille luvan rakentaa Aurejärveen sahatukkien vedessä varastoimiseen tarvittavat kiinnikkeet ja puomilinjat ja pitää ne vesistössä sekä varastoida sahatukkeja Aurejärvessä Aurejärven jakokunnan ja Aineslahden jakokunnan omistamalla vesialueella Parkanon kaupungissa ja Kurun kunnassa. Haetun vesialueen suuruus oli 10,6 ha. Vesialue sijaitsi A Oy:n omistaman sahan edustalla. A Oy:n omistama saha sijaitsi Aurejärven rannalla järvestä lähtevän Aurejoen suulla A Oy:n omistamilla tiloilla. Sahatukit olisi varastoitu nippuina. Talvella niput olisi ajettu jäälle ja kesällä ne olisi pudotettu veteen yllä mainitulta laiturilta, jonka pituus oli noin 45 m. Varastoalueella olisi käsitelty 43.000—65.000 m^3 sahatukkeja vuosittain. Varastoalue olisi ympäröity puomilla. Riippapollarit olisivat olleet vesialueella puomin kiinnikkeinä. Toiminta olisi tapahtunut siten, että varastoalueelta tukit olisi uitettu noin 450 m jokea alaspäin, jossa ne sahausta varten olisi nostettu vedestä. Myös tälle jokiosuudelle olisi varastoitu tukkeja tilapäisesti. A Oy väitti, että tukkien vesivarastointi olisi vähentänyt sahan menoja.

[464] Ks. jäljempänä 5.3 kohdassa tarkasteltava oikeustapaus, jossa **KHO** antoi **5. 2. 1981** päätöksensä **t. 645**.

Hakemuksessa tarkoitettu puutavaran varastointi vesialueella ei ollut vesilain 5 luvussa tarkoitettua uittoon kuuluvaa varastointia eikä muutakaan vesilain piiriin kuuluvaa toimintaa. Tämän vuoksi **LSVO** (kaksi VOI:ä) **16. 3. 1978** antamallaan päätöksellä hylkäsi hakemuksen varastoinnin osalta. Hakija ei omistanut varastointiin käytettävää vesialuetta eivätkä vesialueen omistajat olleet antaneet siihen suostumustaan. Koska hakijalla ei näin ollen ollut oikeutta varastointiin ja koska hakemuksessa tarkoitetut rakenteet palvelivat yksinomaan puutavaran varastointia, LSVO hylkäsi hakemuksen myös rakenteita koskevalta osalta. VOT oli eri mieltä. Hakija ei omistanut puheena olevaan puutavaran varastointiin tarvittavaa vesialuetta, eivätkä omistajat olleet antaneet varastointiin suostumustaan. Kysymyksessä olevan varastoinnin toiselle kuuluvalla vesialueella ei ollut katsottava myöskään olevan vesilain 5 luvussa tarkoitettua uittotoimintaa, eikä sitä myöskään voitu pitää yleisen tarpeen vaatimana. Tämän vuoksi soveltaen edellä mainitun vesilain 5 luvun ja saman lain 2 luvun säännöksiä VOT hylkäsi hakemuksen varastoinnin osalta. Koska hakijalla ei näin ollen ollut oikeutta varastointiin ja koska hakemuksessa tarkoitetut toisen vesialueelle tehtävät rakenteet palvelivat yksinomaan puutavaran varastointia, VOT hylkäsi hakemuksen myös rakenteita koskevalta osalta.

A Oy esitti valituksessaan KHO:ssa: A Oy:n hakema tukkien varastointi oli uittoon liittyvää. A Oy myös uitti tukkeja sahalle saarista ja rannoilta. Tukkien kuljetus pudotuslaiturilta vesivarastoon ja sieltä nostolaiturille oli jo uittoa, koska mahdollinen kuljetusmatka oli noin 1,5 km pitkä. KHO:n oli kumottava LSVO:n päätös ja todettava, että hakemus tarkoitti vesilain piiriin kuuluvaa toimintaa.

Viisi yksityistä asianosaista vaativat vastineissaan KHO:ssa, että tämän oli pysytettävä LSVO:n luvan epäävä päätös. Näistä kaksi kiisti vastineessaan, että A Oy oli uittanut puutavaraa viime vuosina.

KHO 2. 11. 1978 antamallaan päätöksellä tutki asian. Tukkien pudotuslaiturin sekä puomilinjojen ja kiinnikkeiden rakentamisesta sekä tukkien vesivarastoinnista puheena olevassa vesistössä siinä laajuudessa kuin hakemuksessa oli pyydetty voi aiheutua VL 1:12—15:ssä tarkoitettuja vesistön muutoksia ja seurauksia. Mainitut toimenpiteet saattoivat aiheuttaa myös VL 1:19:ssä tarkoitettua vesistön pilaantumista. Yhtiö ei näin ollen voinut ryhtyä hakemuksessa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ilman VO:n lupaa. Yhtiö oli hakemuksessaan pyytänyt oikeutta sahatukkien varastoimiseen yhtiön omistaman maa-alueen edustalla olevalla vesialueella. Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan varastointiin ei liittynyt vesilain 5 luvussa tarkoitettua uittamista. Yhtiö ei näin ollen ollut sanotussa luvussa tarkoitettu uittaja. Yhtiön hakemusta ei sen vuoksi voitu pitää mainitun luvun 13 §:n mukaisen oikeuden saamista tarkoittavana hakemuksena. Luvan myöntäminen hakemuksessa mainittujen rakenteiden ja laitteiden rakentamiseen sekä tukkien vesistössä varastoimiseen olisi käsiteltävä vesilain 2 luvun vesistöön rakentamista koskevien säännösten mukaisesti ja ottaen tällöin huomioon myös se, mitä VL 1:19:ssä

oli säädetty. Yhtiö ei ollut kysymyksessä olevan varastointiin käytettävän vesialueen omistaja eikä yhtiölle sen perusteella, mitä asiakirjoista ilmeni yhtiön hallinnasta tuohon vesialueeseen, voitu VL 2:7:n nojalla eikä myöskään VL 2:8:n nojalla, kun rakentaminen ei ollut yleisen tarpeen vaatima, myöntää oikeutta kysymyksessä olevan vesialueen käyttämiseen. Tämän huomioon ottaen ei myös pudotuslaiturin rakentaminen olisi tarpeellista. Edellä mainituilla perusteilla KHO katsoi, ettei ollut syytä muuttaa LSVO:n päätöksen lopputulosta, joka siis jäi pysyväksi.[465]

Edellä olevasta käy ilmi, että KHO:n perustelut ovat sekavat.

LSVO:n, VOT:n ja KHO:n näkemys, ettei sahatukkien vesivarastointi olisi ollut uittoa, on oikea.[466] A Oy olisi ilmeisesti myös uittanut tukkeja sahalle saarista ja rannoilta. Se olisi uittanut tukkeja pudotuslaiturilta vesivarastoon ja sieltä nostolaiturille. Se olisi ollut VL (649/76) 5:13.1:n ja VL 5:13.2:n ensimmäisen virkkeen mukainen uittaja. Väliaikaisella käyttöluvalla, uudella varsinaisella käyttöluvalla tai uudella varsinaisella lunastusluvalla olisi ollut myönnettävissä oikeus varastoida vesistössä sellaisia tukkeja, joita olisi uitettu, jos luvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset olisivat täyttyneet, VL 5:2.1, 5:2.3 ja 5:10, VL (649/76) 5:13.1, VL 5:13.2:n ensimmäinen virke, VL (649/76) 5:35.2, VL 14:1.3 sekä NaapL 17, 20 ja 22 §. A Oy:n hakema rakentaminen, siltä osin kuin se ei olisi ollut sallittua välittömästi lain nojalla huomioon ottaen VL 1:30, VL 5:2.1, VL (649/76) 5:3.1 ja VL 5:3.2, olisi ollut työluvan ja uuden kuntoonpanoluvan varaista, VL (453/63) 2:26.1—2, VL 2:26.3—4, VL (453/63) 2:26.5, VL 5:2.1, 5:2.3 ja 5:10, VL (649/76) 5:13.1, VL 5:13.5 ja 14:1.3 sekä NaapL 17, 20 ja 22 §. Vrt. viimeksi tarkasteltua tapausta jäljempänä 5.9.4 kohdassa tarkasteltavaan oikeustapaukseen, jossa **KHO** antoi **20. 1. 1987** päätöksensä **t. 168**.

PSVO 26. 3. 1982 antamallaan päätöksellä vahvisti Kuhmon reitin uittosäännön. Mitä tuli V:n jakokunnan ja sen valittajakumppanien valituksessaan esittämään uittoaikaa koskevaan vaatimukseen, niin ottaen huomioon myös, että tämän asian yhteydessä annettavalla päätöksellä ei ratkaistu kysymystä siitä, millä edellytyksillä voitiin vesialueilla varastoida puutavaraa uiton toimittamisen jälkeen, **KHO 21. 2. 1984** antamallaan päätöksellä **t. 725** jätti PSVO:n päätöksen lopputuloksen tältä osin pysyväksi.

Täten KHO ei pitänyt puutavaran varastointia vesialueilla puutavaran uittona.

---

[465] Vihervuori kommentoi tapausta ottamatta huomioon VOT:n LSVO:n päätökseen liittämää eriävää mielipidettä, ks. *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 338—339.

[466] KHO ei pitänyt sahatukkien vesivarastointia rakentamisena. Vrt. kuitenkin *Vihervuori, MM 1988* s. 117.

4.6 JÄRJESTYSSÄÄNNÖN, LAUTTAUSSÄÄNNÖN, VANHAN VARSINAISEN UITTOLUVAN, VANHAN UITTOSÄÄNNÖN TAI UUDEN UITTOSÄÄNNÖN MUKAISESTA UITOSTA ILMAN UUTTA VÄLIAIKAISTA UITTOLUPAA A:TA, UUTTA VÄLIAIKAISTA UITTOLUPAA B:TA JA UUTTA VARSINAISTA UITTOLUPAA

Aikaisemmin olen jo tuonut julki, että LauttausA tuli voimaan 1. 5. 1873. Myönnetty vanha väliaikainen lauttauslupa salli luvan mukaisen lauttauksen vesistössä, LauttausA 2.2 § ja 12.2 §. Vahvistettu ja muuttamaton tai muutettu järjestyssääntö salli järjestyssäännön mukaisen lauttauksen vesistössä, LauttausA 2.1 §, 4 § ja 12.2 §. Varhemmin olen jo esittänyt, että LauttausA kumottiin 1. 3. 1903. Tästä kumoamishetkestä alkaen vesistöön ei saanut enää myöntää vanhaa väliaikaista lauttauslupaa eikä vahvistaa järjestyssääntöä. Tästä huolimatta myönnettyjä vanhoja väliaikaisia lauttauslupia ja vahvistettuja järjestyssääntöjä oli edelleen noudatettava, kunnes niiden tilalle lauttaussääntö oli tullut sääntelemään lauttausta, VOL VII:14.2.[467]

Aiemmin olen jo kertonut, että VOL tuli voimaan 1. 3. 1903. Myönnetty uusi väliaikainen lauttauslupa salli luvan mukaisen lauttauksen vesistössä, VOL II:8 ja II:26. Vahvistettu lauttaussääntö salli lauttaussäännön mukaisen lauttauksen vesistössä/meressä, VOL II:4 ja II:26. Järjestyssäännön tilalle saatiin vahvistaa lauttaussääntö säädettyjen edellytysten täyttyessä ja lauttaussääntöä saatiin muuttaa säädettyjen edellytysten täyttyessä, VOL II:4, II:26, VI:5.2, VI:10.2 ja VII:14.2 sekä VOA 21 § ja 30 §.[468]

Lauttaussääntö voitiin kumota säädetyin edellytyksin, VOL II:25.[469]

Varhemmin olen esittänyt, että VOL muuttamattomilta osin ja VOL:n kumoamattomat muutokset lakkasivat olemasta voimassa muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa 1. 4. 1962 ja Ahvenanmaan maakunnassa vasta 1. 1. 1964.[470] 1. 4. 1962 alkaen muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa vesistöön ei saanut enää myöntää uutta väliaikaista lauttauslupaa eikä enää vahvistaa vesistöön/mereen lauttaussääntöä. 1. 1. 1964 alkaen Ahvenanmaan maakunnassa vesistöön ei saanut enää myöntää uutta väliaikaista lauttauslupaa eikä enää vahvistaa vesistöön/mereen lauttaussääntöä.

---

[467] Ks. *Serlachius J., IV* s. 80—81.

[468] Edellä 1.2 kohdassa olen käsitellyt VOA:n voimaantuloa.

[469] Ks. *Lang, Luennot* s. 122 ja 148, *Serlachius J., II* s. 104 ja *Haataja, II* s. 468 ja 470.

[470] VOA muuttamattomilta osin ja VOA:n muutokset kumottiin 1. 4. 1962, VA 87 § ja VA:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös. Kuitenkin VOA muuttamattomilta osin ja VOA:n muutokset kumottiin Ahvenanmaan maakunnassa vasta 1. 1. 1964, VA 87 §, VA:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös, ÅLL 1.2 §, ÅLL 2.1 § ja ÅLL:n lopussa oleva numeroimaton säännös.

Jos vesistöön/mereen oli aikaisemmin vahvistettu uittosääntö, oli sitä toistaiseksi VL:n voimaantultua noudatettava, VL 1:3 ja 22:4.1:n ensimmäinen virke. Aiemmin on ollut puhe siitä, että VL tuli voimaan muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa 1. 4. 1962 ja Ahvenanmaan maakunnassa vasta 1. 1. 1964 ÅLL:ssä säädetyin poikkeuksin. Mikäli uittosäännön määräykset eivät olleet VL:n mukaiset eikä niitä ollut viiden vuoden kuluessa VL:n voimaantulosta sellaisiksi muutettu, on VL:n säännöksiä sovellettava uittosäännön määräysten asemesta niissä kohdin, joissa ne poikkeavat toisistaan, VL 1:3 ja 22:4.1. Tässä uittosäännöllä tarkoitetaan nimenomaan järjestyssääntöä ja lauttaussääntöä. Järjestyssääntö ja lauttaussääntö olisi tehty VL:n mukaiseksi tekemällä niihin VL:n edellyttämät muutokset.

> Eduskunta hyväksyi VL 22:4.1:n kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 22:4.1:n mukaisena.[471] Hallitus oli perustellut momenttiehdotustaan: "Vahvistettua uittosääntöä olisi ehdotuksen mukaan vesilain voimaan tultua toistaiseksi edelleen noudatettava. Mikäli kuitenkin uittosäännön määräykset eivät ole vesilain mukaiset, eikä *uuden lain edellyttämää muutosta* ole viiden vuoden kuluessa lain voimaan tulosta niihin tehty, on vesilain säännöksiä sovellettava uittosäännön määräysten asemasta niissä kohdin, joissa ne poikkeavat toisistaan (22: 4)." (Kursivointi tässä.)[472]

Täten järjestyssääntöjen ja lauttaussääntöjen määräykset, joita ei ollut muutettu VL:n mukaiseksi viiden vuoden kuluessa VL:n voimaantulosta, kumoutuivat viiden vuoden kuluttua VL:n voimaantulosta.

Sekä myönnetty vanha väliaikainen uittolupa a että myönnetty vanha väliaikainen uittolupa b salli uiton vesistössä/meressä, VL 1:3, 5:35, 5:37.1 ja 21:13. Myönnetty vanha varsinainen uittolupa salli uiton vesistössä/meressä, VL 1:3, 5:8.1 ja 21:13. Vahvistetulla vanhalla uittosäännöllä säänneltiin uittoa vesistössä/meressä, VL 1:3, 5:8.2 ja 21:13.

Järjestyssäännön ja lauttaussäännön tilalle saatiin myöntää vanha varsinainen uittolupa tai vahvistaa vanha uittosääntö säädettyjen edellytysten täyttyessä, VL 1:3, 5:8.1—2, 5:9 ja 21:13.

Voitiin kumota sekä järjestyssääntö että lauttaussääntö säädetyin edellytyksin, VL 1:3, VL 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL (427/70) 5:34.1:n ensimmäinen virke ja VL 21:13.

Vanhaa varsinaista uittolupaa ja vanhaa uittosääntöä saatiin muuttaa säädettyjen edellytysten täyttyessä, VL 1:3, 5:8.1—2, 5:9 ja 21:13.

Sekä vanha varsinainen uittolupa että vanha uittosääntö voitiin kumota sää-

[471] *HE 64/1959* s. 40 ja 122 verrattuna VL 22:4.1.
[472] *HE 64/1959* s. 38. Ks. kolme ensimmäistä oikeustapausta jäljempänä 4.8 kohdassa.

detyin edellytyksin, VL 1:3, VL 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL (427/70) 5:34.1:n ensimmäinen virke ja VL 21:13.

Aikaisemmin olen tuonut julki, että VL (649/76) tuli voimaan 15. 8. 1976. Tästä ajankohdasta alkaen vesistöön/mereen ei saanut myöntää vanhaa väliaikaista uittolupaa a:ta, vanhaa väliaikaista uittolupaa b:tä eikä vanhaa varsinaista uittolupaa eikä vahvistaa vanhaa uittosääntöä. Kuitenkin 15. 8. 1976 KHO:ssa, VYO:ssa tai KKO:ssa vireillä olevaan vanhan väliaikaisen uittoluvan a:n, vanhan väliaikaisen uittoluvan b:n tai vanhan varsinaisen uittoluvan saamista koskevaan asiaan tai vanhan uittosäännön vahvistamista koskevaan asiaan oli sovellettava vielä aikaisempia säännöksiä, VL:n (649/76) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 ja 4 momentti.

Vanhat väliaikaiset lauttausluvat ja uudet väliaikaiset lauttausluvat määräaikaisina[473] ovat lakanneet olemasta voimassa. Vanhat väliaikaiset uittoluvat a:t ja vanhat väliaikaiset uittoluvat b:t määräaikaisina olivat voimassa määräajan loppuun asti vesistössä/meressä, vaikka tähän soveltui yksi tai useampi edellä 4.3.2—4.3.7 kohdassa kerrottu tunnusmerkki.

Jos vesistöön/mereen oli aikaisemmin vahvistettu uittosääntö, oli sitä toistaiseksi VL:n (649/76) voimaantultua noudatettava, VL 1:3 ja VL:n (649/76) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 2 momentin ensimmäinen virke. Mikäli uittosäännön määräykset eivät olleet VL:n (649/76) mukaiset eikä niitä ollut viiden vuoden kuluessa VL:n (649/76) voimaantulosta sellaisiksi muutettu, on VL:n (649/76) säännöksiä sovellettava uittosäännön määräysten asemesta niissä kohdin, joissa ne poikkeavat toisistaan, VL 1:3 ja VL:n (649/76) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 2 momentti. Tässä uittosäännöllä käsitetään nimenomaan järjestyssääntöä, lauttaussääntöä, vanhaa varsinaista uittolupaa ja vanhaa uittosääntöä.

Järjestyssääntö, lauttaussääntö, vanha varsinainen uittolupa ja vanha uittosääntö olisi tehty VL:n (649/76) mukaiseksi tekemällä niihin VL:n (649/76) edellyttämät muutokset.

> Ks. edellä hallituksen esittämä perustelu vesilakiehdotuksensa 22:4.1:een. VL 22:4.1 ja VL:n (649/76) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 2 momentti ovat kieliasultaan yhtenevät, paitsi että edellisessä olevan sanan "voimaantulosta" tilalla on jälkimmäisessä ilmaus "voimaan tulosta", paitsi että edellisessä olevan sanan "vesilain" tilalla jälkimmäisessä on ilmaus "tämän lain" ja paitsi että edellisessä olevan sanan "asemasta" tilalla jälkimmäisessä on ilmaus "asemesta".

Näin ollen järjestyssääntöjen, lauttaussääntöjen, vanhojen varsinaisten uitto-

[473] Vrt. *KM 1939:3* s. 198.

lupien ja vanhojen uittosääntöjen määräykset, joita ei ollut muutettu VL:n (649/76) mukaiseksi viiden vuoden kuluessa VL:n (649/76) voimaantulosta, kumoutuivat viiden vuoden kuluttua VL:n (649/76) voimaantulosta.

Tapaus tapaukselta on ratkaistava, onko järjestyssääntö, lauttaussääntö, vanha varsinainen uittolupa tai vanha uittosääntö kumoutunut ja onko se kumoutunut kokonaan tai joltakin osin. Niinpä esimerkiksi järjestyssääntö, lauttaussääntö, vanha varsinainen uittolupa tai vanha uittosääntö on kumoutunut, jos siinä ei ole VL (649/76) 5:8.1:n ja 5:11.1:n mukaisesti otettu huomioon toisten oikeuksia ja etuja.

15. 8. 1976 alkaen vesistöön/mereen on saatu ja saadaan vahvistaa uusi uittosääntö säädettyjen edellytysten täyttyessä, VL 1:3, 5:8.2 ja 21:13. Järjestyssäännön, lauttaussäännön, vanhan varsinaisen uittoluvan tai vanhan uittosäännön tilalle säädetyin edellytyksin on voitu ja voidaan vahvistaa vesistöön/mereen uusi uittosääntö, VL 1:3, 5:8.2, 5:9 ja 21:13.

Sekä järjestyssääntö että lauttaussääntö on voitu ja voidaan kumota säädetyin edellytyksin, VL 1:3, VL (649/76) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke ja VL 21:13. Jäljempänä 6.2.2 kohdassa oleva esitys uudesta varsinaisesta uittoluvasta soveltuu vastaavasti järjestyssääntöön ja lauttaussääntöön. Sekä vanha varsinainen uittolupa että vanha uittosääntö on voitu ja voidaan kumota säädetyin edellytyksin, VL 1:3, VL (649/76) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke ja VL 21:13. Tuonnempana 6.2.2 kohdassa oleva esitys uudesta varsinaisesta uittoluvasta soveltuu vastaavasti vanhaan varsinaiseen uittolupaan ja vanhaan uittosääntöön.

Uutta uittosääntöä on saatu ja saadaan muuttaa säädettyjen edellytysten täyttyessä, VL 1:3, 5:8.2, 5:9 ja 21:13.

Uusi uittosääntö on voitu ja voidaan kumota säädetyin edellytyksin, VL 1:3, VL (649/76) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke ja VL 21:13. Jäljempänä 6.2.2 kohdassa oleva esitys uudesta varsinaisesta uittoluvasta soveltuu vastaavasti uuteen uittosääntöön.[474]

Vesistöön on vahvistettu järjestyssääntö. Jos se on voimassa, sen mukaisesti saadaan uittaa siellä ilman uutta väliaikaista uittolupaa a:ta, uutta väliaikaista uittolupaa b:ta ja uutta varsinaista uittolupaa, vaikka sinne soveltuisi yksi tai useampi edellä 4.3.2—4.3.7 kohdassa esitetty tunnusmerkki. Tässä kappaleessa edellä oleva esitys vesistöön vahvistetusta järjestyssäännöstä koskee vastaavasti 1) vesistöön/mereen vahvistettua lauttaussääntöä, 2) vesistöön/mereen myönnettyä vanhaa varsinaista uittolupaa, 3) vesistöön/mereen vahvistettua vanhaa uittosääntöä ja 4) vesistöön/mereen vahvistettua uutta uittosääntöä.

[474] Ks. VA (690/86) 76 § ja *Uittosääntöluettelo* s. 1—33.

4.7 UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN A:N, UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN B:N TAI UUDEN VARSINAISEN UITTOLUVAN VARAISEN UITON AJANKOHDASTA JA TOIMITTAJASTA

Edellä 4.2 kohdassa esitetyn perusteella uitto voi olla uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista vesistössä/meressä. Oletetaan, että sinne soveltuu yksi tai useampi edellä 4.3.2—4.3.7 kohdan mukainen tunnusmerkki. Niin ikään oletetaan, että siellä ei saa uittaa järjestyssäännön, lauttaussäännön, vanhan varsinaisen uittoluvan, vanhan uittosäännön eikä uuden uittosäännön perusteella. Uitto siellä on uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista. Tällöin uiton uuden väliaikaisen uittoluvan a:n varaisuuden, uiton uuden väliaikaisen uittoluvan b:n varaisuuden ja uiton uuden varsinaisen uittoluvan varaisuuden ajallinen järjestys on seuraava.

Uitto on uuden väliaikaisen uittoluvan a:n varaista vesistössä/meressä siihen asti, kun hakemus saada uusi varsinainen uittolupa sinne on ratkaistu lopullisesti, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:35.1. Hakemus on ratkaistu lopullisesti, kun se on ratkaistu kaikilta osin lainvoimaisesti.

Uusi varsinainen uittolupa on myönnetty vesistöön/mereen. Sinne ei ole vielä tehty luvassa tehtäväksi määrättyä edunturvaamistointa. Uitto siellä on uuden väliaikaisen uittoluvan b:n varaista uuden varsinaisen uittoluvan lainvoimaiseksitulohetkestä siihen asti, kun edunturvaamistoimi on tehty, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1. Viimeksi mainittu lupa on lainvoimainen, kun se on ratkaistu kaikilta osin lainvoimaisesti. Edunturvaamistoimen tekemisen jälkeen uitto vesistössä/meressä on viimeksi sanotun luvan varaista, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:35.1 sekä VL 5:37.1.

Vesistöön/mereen on myönnetty uusi varsinainen uittolupa. Sinne ei ole luvassa määrätty tehtäväksi edunturvaamistointa tai sinne on tehty luvassa tehtäväksi määrätty edunturvaamistoimi viimeistään luvan saadessa lainvoiman. Uitto siellä on mainitun luvan varaista siitä alkaen, kun lupa tulee lainvoimaiseksi, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:35.1 sekä VL 5:37.1.

> Kuorimattoman puutavaran uittoluvalla ei saanut myöntää oikeutta vanhan väliaikaisen uittoluvan a:n, vanhan väliaikaisen uittoluvan b:n tai vanhan varsinaisen uittoluvan varaiseen uittoon, VL 1:3, 5:8.1, 5:35, 5:37.1 sekä 5:96.1—2.[475]

Kuorimattoman puutavaran uittoluvalla ei saa myöntää oikeutta uuden väli-

[475] Ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 170—171.

aikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaiseen uittoon, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:35.1 sekä VL 5:37.1 ja 5:96.1—2.

> Ei vanhalla varsinaisella käyttöluvalla eikä vanhalla varsinaisella lunastusluvalla saanut myöntää oikeutta vanhan väliaikaisen uittoluvan a:n, vanhan väliaikaisen uittoluvan b:n tai vanhan varsinaisen uittoluvan varaiseen uittoon, VL 1:3, 5:8.1, 5:13.1, 5:13.2:n ensimmäinen virke, 5:35 ja 5:37.1.

Ei väliaikaisella käyttöluvalla, uudella varsinaisella käyttöluvalla eikä uudella varsinaisella lunastusluvalla saa myöntää oikeutta uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaiseen uittoon, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:8.1, VL (649/76) 5:13.1, VL 5:13.2:n ensimmäinen virke, VL (649/76) 5:35 ja VL 5:37.1.

Silloin kun uitto on uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista vesistössä/meressä, niin tämä koskee jokaista uittajaa, suomalaista luonnollista henkilöä, suomalaista oikeushenkilöä, ulkomaalaista luonnollista henkilöä ja ulkomaalaista oikeushenkilöä, seuraavin poikkeuksin.[476] Edellä kohdassa 4.2.1 on ollut puhe poikkeuksista, jotka koskevat Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön Suomeen kuuluvaa osaa. Jos uitto on uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista ainoastaan yksityisen oikeuden tai edun vuoksi, niin tämän yksityisen oikeuden tai edun haltijalle tai tämän suostumuksella muulle uitto ei ole tällaisen luvan varaista. Suostumus on annettavissa suullisesti tai kirjallisesti. Yleisestä edusta johtuvaa uiton uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaisuutta ei ole poistettavissa sopimuksella.[477]

> Erosen mielestä hakemusasioihin liittyy merkittävä määrä seikkoja, joista ei voida sopia, vaan joita koskevat oikeussuhteet on VO:n toimesta järjestettävä. Hänen mukaansa sellaisia ovat yleensä ne seikat, joiden vaikutus ulottuu laajemmalle kuin yksityisen etuihin.[478] Toisaalla hän to-

[476] Ks. VL 5:100. Vesilakivaliokunta totesi *HE 64/1959:n* johdosta: "Hallituksen esityksessä käytetään puutavaran uittoa koskevassa luvussa eri yhteyksissä sanoja uittaja, uiton toimittaja, puutavaran omistaja sekä uitettavan ja uitetun puutavaran omistaja. Uittajaa ei tarkemmin määritellä. Valiokunta edellyttää, ettei säännösten tulkinnassa edellä mainitusta syystä kuitenkaan aiheudu epätietoisuutta, vaan että uittajalla ilman lakiin otettua määritelmääkin ymmärretään sitä yksityistä tai yhteisöä, joka kulloinkin käyttää kysymyksessä olevaa yleistä oikeutta." *VVM 1/1960* s. 4.

[477] VL (467/87) 1:15.1:stä ja VL 1:15.3:sta [viimeksi mainittu lainkohta on siirretty VL 1:15.2:sta VL 1:15.3:ksi VL:n (467/87) nojalla] käy ilmi, ettei yleisestä edusta saa sopia.

[478] Ks. *Eronen* s. 5—6.

[479] *Eronen, Puhevalta* s. 1.

teaa, että yleisistä eduista ei niiden laadun vuoksi kukaan ole oikeutettu määräämään sopimuksella.[479]

Vihervuoren mielestä yleisistä eduista tai niiden edellyttämistä toimista ei voida sopia muita sitovalla tavalla, vaikka asianomaista intressiä edustava viranomainen olisi identifioitavissa.[480]

Hollon mukaan viranomainen, ei edes valvontaviranomainen, ei voi yleisten etujen osalta suostua siihen, ettei muutoin tarpeellista VO:n lupaa haettaisi.[481]

KHO 1966 A II 128: Hakijan ja uittoyhdistyksen välillä tehtyä uittolaitteiden rakentamista ja korvausta koskevaa sopimusta ei voitu ottaa huomioon vahvistettaessa, mitä rakennelmia ja laitteita voimalaitoksen omistaja oli velvoitettava VL 2:18.1:n nojalla tekemään.[482]

LauttausA 2.1 §:ssä säädettiin poikkeus lauttauksen vanhan väliaikaisen lauttausluvan ja järjestyssäännön varaisuudesta: ", jollei asia ainoastansa koske yksityisten asianomaisten oikeutta ja ne lauttaamiseen suostuvat." VOL II:4.1:ssä säädettiin poikkeus lauttauksen uuden väliaikaisen lauttausluvan ja lauttaussäännön varaisuudesta: "Jos ainoastaan yksityisen oikeus on lauttauksen esteenä, olkoon kuitenkin tällä valta myöntää lauttaus vesistössä."[483] Valmistelutöistä ei käy ilmi, miksi VOL II:4.1:tä vastaavasta VL 5:8.1:stä jätettiin pois VOL II:4.1:n viimeksi lainattua virkettä vastaava säännös.[484] Myöskään VOL II:4.1:tä vastaavassa VL (649/76) 5:8.1:ssä ei ole VOL II:4.1:n viimeksi lainattua virkettä vastaavaa säännöstä. Tästä saattaisi olla perusteltua päätellä, että VL (649/76) 5:8.1 olisi kokonaan pakottava säännös.[485] Jos edellä 4.2.6 kohdassa esitettyä hallituksen perustelua hallituksen ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 5:8.1:een tulkitaan kirjaimellisesti, uitto olisi aina uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista vesistössä/meressä, jossa on huomattavaa liikennettä, jolla on huomattavaa arvoa kalastukselle, jolla on huomattavaa arvoa virkistyskäytölle tai jonka välittömässä läheisyydessä on taaja-asutusta. Uitto on saatettu

---

[480] Ks. *Vihervuori, SKL 1980* s. 43, *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 71—72 ja *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 184, av. 19.

[481] *Hollo, Soravarojen käytöstä* s. 7. Ks. *Jokela* s. 424 ja *Mäenpää, Hallintolupa* s. 232 ja 353.

[482] Ks. Hyvösen kommentti tapauksesta, *Hyvönen, Määräämistoimista* s. 3. Ks. myös oikeustapaus **KHO 1969 A II 157**.

[483] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 78.1 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 15* sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 182 sekä OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 78.1 §, *HE 1944* s. 9 ja 20.

[484] Ks. vesilakikomitean laatiman vesilakiehdotuksen 5:8.1, *KM 1958:97* ja momenttiehdotuksen perustelut, mts. 32—33 ja hallituksen vesilakiehdotuksen 5:8.1, *HE 64/1959* s. 40 ja 57 sekä momenttiehdotuksen perustelut, mts. 12—13.

[485] Vrt. VL 1:15.3 ja 11:9.

uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n ja uuden varsinaisen uittoluvan varaiseksi VL 1:3:ssa, VL (649/76) 5:8.1:ssä, VL (649/76) 5:35.1:ssä ja VL 5:37.1:ssä nimenomaan muiden kuin uittajan oikeuksien ja etujen turvaamiseksi. VL 12:7.1:stä käy ilmi, että asianosaisten välinen sopimus voi tehdä VL:n mukaisen luvan tarpeettomaksi.

Uitto on uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista vesistössä/meressä myös tämän omistajalle tai pysyvälle haltijalle, jollei uitto ole luvanvaraista pelkästään hänen yksityisen oikeutensa tai etunsa vuoksi, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 1:9.1—2, VL (649/76) 5:8.1, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1.

Oletetaan, että vesistö/meri on yhteisomistuksessa. Siellä uitto on uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista vesistön/meren osakkaalle, vaikka siellä uitto olisi luvanvaraista pelkästään osakkaiden yksityisen oikeuden tai edun vuoksi, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 1:10.3, VL (649/76) 5:8.1, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1.

Tapaus tapaukselta päätetään, onko uitto uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista ainoastaan yksityisen oikeuden tai edun vuoksi. Yksityisen edun ja yleisen edun välinen raja on häilyvä. Otan esimerkin kannattamani tulkintaohjeen soveltamisesta. Oletetaan, että uitto on uuden väliaikaisen uittoluvan a:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista vesistön osassa pelkästään sen vuoksi, että arvokas rakennelma on siellä. Jos tässä tapauksessa uitto on luvanvaraista yksinomaan rakennelman omistajan yksityisen oikeuden tai edun vuoksi, niin se ei ole luvanvaraista rakennelman omistajalle ja hänen suostumuksellaan muulle.

Uitto on uittajalle uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista huolimatta siitä, uittaisiko hän omistamaansa vai toiselle kuuluvaa puutavaraa.

4.8 UUDEN YKSITYISUITTOLUVAN VARAISEN UITON TOIMITTAMISPAIKASTA, KULJETUSTOIMINNASTA, AJANKOHDASTA JA TOIMITTAJASTA

VL:n voimaantultua oli noudatettava edelleen järjestyssäännön LauttausA 3.2 §:n mukaista määräystä, että lauttaaminen on tehtävä yhteiseksi ja yksityiseksi eduksi kaikkia puutavaran omistajia varten yhteisesti, jos määräystä ei kumottu järjestyssäännön muutoksella tai kumoamisella. Kuitenkin mikäli mää-

räys ei ollut VL 5:19.1:n mukainen eikä määräystä viiden vuoden kuluessa VL:n voimaantulosta ollut muutettu lainkohdan mukaiseksi, oli määräyksen sijasta sovellettava lainkohtaa siltä osin kuin ne poikkesivat toisistaan. Ks. edellä kohta 4.6. Määräys on voinut kumoutua. Se ja VL 5:19.1 voivat olla ristiriidassa keskenään. Määräys oli asetettu LauttausA 3.2 §:n nojalla. LauttausA 3.2 § ja VL 5:19.1 poikkesivat oleellisesti toisistaan.

VL:n voimaantultua oli noudatettava edelleen lauttaussäännön VOL II:7.1:n mukaista määräystä, että lauttaus on toimitettava kaikkien tavaranomistajien yhteisesti, jos määräystä ei kumottu lauttaussäännön muutoksella tai kumoamisella. Kuitenkin mikäli määräys ei ollut VL 5:19.1:n mukainen eikä määräystä viiden vuoden kuluessa VL:n voimaantulosta ollut muutettu lainkohdan mukaiseksi, oli määräyksen sijasta sovellettava lainkohtaa siltä osin kuin ne poikkesivat toisistaan. Ks. edellä kohta 4.6. Määräys on voinut kumoutua. Se ja VL 5:19.1 voivat olla ristiriidassa keskenään. Määräys oli asetettu VOL II:7.1:n nojalla. VOL II:7.1 ja VL 5:19.1 poikkesivat oleellisesti toisistaan.[486]

Tapauksen **KHO 1967 A II 138** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Päijänteen rannoilta kerätty tai Päijänteeseen yksityisuitossa tullut puutavara, joka uitettiin Vesijärven rannalla olevalle sahalle, saatiin Päijänteellä uittaa yksityisesti."

R Oy hakemuksessaan ISVO:ssa lausui, että sen Vesijärven eteläranalla omistamalle Lahden sahalle oli sahan koko toiminnassa oloajan eli yli 90 vuoden ajan toimitettu puutavaraa uittamalla puut yksityisesti Päijännettä pitkin Vesijärven kanavalle ja sen kautta edelleen Vesijärvelle sekä sitä pitkin sahalle. Uiton toimittamisesta Päijänteellä oli voimassa Päijänteen lauttaussääntö, jonka 2.1—2 § kuuluivat:

"Puutavara, mitä aijotaan lautata Päijänteeltä edelleen, on lautattava yhteisesti ja toimittaa sen Kymin lauttausyhdistys sille asianomaisessa järjestyksessä vahvistettujen sääntöjen mukaisesti.

Muun puutavaran kuljettakoon kukin puutavaran omistaja erikseen omalla vastuullaan tai lauttausyhdistys eri sopimuksen mukaan yhteisesti."

Koska Kymin Uittoyhdistys oli ilmoittanut pitävänsä R Oy:n harjoittamaa edellä mainittua uittoa Päijänteen lauttaussäännön vastaisena, R Oy pyysi ISVO:ta, mikäli tämä katsoi, ettei R Oy:llä ollut oikeutta toimittaa yksityisuittoa Päijänteellä entiseen tapaan, myöntämään R Oy:lle VL 5:19.2:n mukaisen luvan.

ISVO 23. 2. 1967 antamallaan päätöksellä käsitteli asian. Mitä tuli hakemuksen siihen osaan, joka tarkoitti luvan saamista yksityisuittoon sen puutavaran osalta, joka lautattiin Päijänteellä tarkoituksella uittaa se edelleen Vesijärven kanavan kautta Vesijärvelle, niin koska Päijänteen uittosäännön [pitäisi olla lauttaussäännön] 2 §:n 2 momentin mukaan ha-

[486] Vrt. *Ahola, MAL 1966* s. 425—426 ja 428—429 sekä *Luoma, SUV 1966* s. 51—59.

kijalla oli oikeus yksityisuiton suorittamiseen Päijänteellä eikä sellaisen, Päijänteen rannoilta kerätyn tai Päijänteeseen yksityisuitossa tulleen puutavaran uitto, joka päättyi Päijänteen rannalla tai jota jatkettiin Vesijärven kanavan kautta Vesijärveen, ollut sanotun uittosäännön 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua kauttakulkevaa eli Päijänteestä yhteisuitossa menevää uittoa ja hakijalla oli tämän mukaan oikeus uittaa hakemuksen tässä osassa tarkoitettu puutavara yksityisuitossa eivätkä Päijänteen uittosääntö ja VL:n säännökset tässä suhteessa poikenneet toisistaan eikä Päijänteen uittosäännön muuttamista tarkoittavaa hakemusta ollut edes vireillä ISVO:ssa, lausunnon antaminen hakemuksen tältä osalta raukesi.

MH esitti valituksessaan KHO:ssa: ISVO oli tulkinnut virheellisesti Päijänteen lauttaussääntöä. Lauttaussääntö ei oikeuttanut Päijänteellä uittamaan yksityisesti puutavaraa, joka uitettiin edelleen Vesijärven kanavan kautta Vesijärvelle. KHO:n oli kumottava ISVO:n päätös ja KHO:n oli palautettava hakemus ISVO:lle VL 5:19.2:n mukaisena lupa-asiana käsiteltäväksi.

Kymin Uittoyhdistys esitti valituksessaan KHO:ssa: Sekä Päijänteen lauttaussäännön että VL:n mukaan Kymin Uittoyhdistyksen oli uitettava Päijänteellä yhteisesti puutavara, joka oli tarkoitettu edelleen uitettavaksi Vesijärven kanavan kautta Vesijärvelle. ISVO:n olisi pitänyt ratkaista hakemus VL 5:19.2:n mukaisena lupa-asiana ja hylätä hakemus lakiin perustumattomana. Kymin Uittoyhdistys vaati, että KHO kumoaisi ISVO:n päätöksen ja hylkäisi hakemuksen uittaa Päijänteellä yksityisesti puutavara, joka oli tarkoitettu uitettavaksi Vesijärven kanavan kautta. Jos KHO ei voisi tutkia ensimmäisenä asteena sitä, olivatko olemassa VL 5:19.2:n mukaiset edellytykset yksityisuittoon, Kymin Uittoyhdistys pyysi, että KHO lausuisi kerrotunlaisen yksityisuiton Päijänteellä olevan Päijänteen lauttaussäännön ja VL 5:19.1:n vastainen ja että KHO palauttaisi asian ISVO:lle uutta, tämän kannan mukaista käsittelyä varten.

R Oy vastineessaan KHO:ssa uudisti hakemuksensa.

KHO 16. 11. 1967 antamallaan päätöksellä tutki asian, hylkäsi valitukset ja pysytti ISVO:n päätöksen.

Hyväksyn jutun lopputuloksen, koska Päijänteen lauttaussäännön 2.1—2 § eivät olleet ristiriidassa VL 5:19.1:n kanssa.

Tapauksen **KHO 1969 A II 158** vuosikirjaotsikko kuuluu: "VOL:n voimassa ollessa vahvistetun uittosäännön määräys oikeudesta toimittaa yhteisuittoalueella kauttakulkevaa uittoa yksityisuittona ei ollut ristiriidassa VesiL:n säännösten kanssa. Uittosäännön muuttamista koskeva hakemus hylättiin."

VTK oli 25. 1. 1950 antamallaan päätöksellä vahvistanut 1—3 pykälät käsittävän lisäyksen Rautalammin reitin pääväylälle 23. 2. 1914, Pielaveteen laskeville vesistöille 5. 11. 1926, Kukertais- ja Kerkonjoen vesistöille 7. 10. 1925, Virmasveteen ja Rasvankiin laskeville vesistöille 7. 10. 1925, Myhinjärven vesistölle 7. 10. 1925 sekä Vanaja- ja Paihmaanjärvestä Kynsiveteen laskeville vesistöille 25. 8. 1924 vahvistettuihin lauttaussääntöihin. VTK oli 10. 6. 1952 antamallaan päätöksellä lisännyt tä-

män lisäyksen 1 §:ään 4 ja 5 momentin ja KHO oli 24. 11. 1952 antamallaan päätöksellä pysyttänyt nämä momentit. MH vaati hakemuksessaan ISVO:ssa, että tämä muuttaisi lauttaussäännön lisäyksen 1 ja 2 §:n. MH:n mielestä lisäyksen 1 §:n 4 ja 5 momentti olivat ilmeisessä ristiriidassa VL:n kanssa.

Toimitusmiehet olivat 4. 3. 1968 päivätyssä lausunnossaan ehdottaneet, että ISVO vahvistaisi Rautalammin reitin pääväylän, Kuttajärven ja Virmasveden välisen Kuttakosken kanavan sekä Kukertais- ja Kerkonjoen vesistöjen lauttaussääntöihin yhteisuittoa koskevan lisäyksen. Ehdotetun lisäyksen 3 §:n mukaan tulisivat lisäyksen saatua lainvoiman lakkaamaan olemasta voimassa yllä mainitut VTK:n 25. 1. 1950 vahvistama lauttaussääntöjen lisäys Rautalammin reitin pääväylää sekä Niiniveden ja Keiteleen välistä Kerkonkosken, Kiesimän ja Neiturin kanavien kautta kulkevaa nippu-uittoväylää koskevalta osalta ja KHO:n 24. 11. 1952 antamallaan päätöksellä pysyttämä lauttaussääntöjen lisäys.

P Oy, I Oy, M Oy ja R Oy muistutuksissaan ISVO:ssa vastustivat toimitusmiesten ehdottaman muutoksen tekemistä lauttaussääntöihin ja vaativat hakemuksen hylkäämistä.

Kymin Uittoyhdistys vaati muistutuksessaan ISVO:ssa toimitusmiesten ehdottaman muutoksen tekemistä lauttaussääntöihin.

MH lausunnossaan ISVO:ssa ilmoitti, ettei sillä ollut huomauttamista toimitusmiesten lausunnon johdosta.

ISVO 10. 3. 1969 antamallaan päätöksellä tutki asian. Koska järvireitti Pielavesi—Nilakka—Koskiselkä—Rasvanki—Iisvesi—Niinivesi sekä Niinivedestä edelleen jatkuva kanavareitti Niinivesi—Kiesimäjärvi—Konnevesi—Keitele muodostivat uittoteknillisesti yhtenäisen, vain kanavien jakaman altaan eikä voimassa olevien uittosääntöjen [pitäisi olla lauttaussääntöjen] salliman yksityisuiton toimittamisen yhteisuittona ollut katsottava uiton yleisen järjestelyn kannalta tai puutavaran omistajan kuljetuskustannusten vähentämiseksi tulevan yksityisuittoa edullisemmaksi, eivätkä nykyisin voimassa olevien uittosääntöjen [pitäisi olla lauttaussääntöjen] määräykset yhteis- ja yksityisuiton kannalta olleet ristiriidassa VL:n määräysten kanssa, ISVO hylkäsi hakemuksen.

MH, Kymin Uittoyhdistys, K Oy, E Oy, T Oy, H Co ja Y Oy valituksissaan KHO:ssa vaativat ISVO:n päätöksen kumoamista ja toimitusmiesten ehdottamien muutosten vahvistamista lauttaussääntöihin.

P Oy, I Oy, M Oy ja R Oy vaativat vastineissaan KHO:ssa tätä hylkäämään valitukset.

KHO 3. 12. 1969 antamallaan päätöksellä tutki asian ja katsoi, että VL 5:19:n mukaan voitiin uittosäännössä antaa puutavaran omistajalle oikeus yhteisuittoalueella toimittaa yksityisuittona kauttakulkevaa uittoa. Puheena oleva määräys puutavaran uittamisesta yhteisuittoalueella Rautalammin reitin pääväylässä Koivujoen laskusta Pielaveteen aina Iisveden aseman puutavaran nostopaikalle ja tältä väylältä Vaajasalmen, Niiniveden, Kerkonkosken kanavan, Kiesimänjärven, Kiesimän kanavan, Konneveden ja Neiturin kanavan kautta Keiteleelle ja sieltä edelleen Suolahteen

ja Äänekosken tehtaalle yksityisuittona sidotuissa lautoissa ei niin ollen, vaikka sanottua uittoa olikin osittain pidettävä kauttakulkevana uittona, ollut ristiriidassa VL:n säännösten kanssa. Sen vuoksi ja kun puheena olevia uittosääntöjä [pitäisi olla lauttaussääntöjä] ei siis ollut VL 22:4.1:n johdosta muutettava eikä muutakaan syytä, joka antaisi aihetta vaaditun muutoksen tekemiseen uittosääntöön [pitäisi olla lauttaussääntöön], ollut katsottu olevan, KHO jätti pysyväksi sen lopputuloksen, johon ISVO oli päätöksessään johtunut.

Hyväksyn KHO:n päätöksen perustelut yllä huomauttamiani kohtia lukuun ottamatta ja lopputuloksen.

Tapauksen **KHO 1969 A II 159** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Uittosäännön määräys yksityisuitosta yhteisuittoalueella ei ollut ristiriidassa VesiL:n määräysten kanssa. Kun ei ollut esitetty muutakaan syytä, joka olisi antanut aiheen muutosten tekemiseen uittosääntöön, hylättiin muuttamista koskeva hakemus."

Längelmäveden vesistön pääreitin ja siihen liittyvän Pälkäneveden reitin lauttaussäännön 2 § kuului:

"Puutavaran uiton Längelmäveden reitillä, alkaen Säkkiänselästä ja ulottuen Valkeakosken alapuolella olevaan Kärjenniemen selkään saakka, välillä olevat järvet mukaanluettuina, sekä reittiin Mallasvedessä yhtyvällä Pälkäneen reitillä, joka alkaa Joutsenselästä ja päättyy Mallasveteen, toimittaa yhteisesti Kokemäenjoen Uittoyhdistys vahvistetun säännön mukaisesti seuraavin poikkeuksin:

Maanomistajilla on oikeus uittaa yksityisuittona kotitarvepuunsa. Samoin saa muukin puutavaranomistaja, milloin hänen puutavaransa on muusta puutavarasta erillään ja hän sitä haluaa uittaa puutavaransa yksityisuittona Längelmäveden ja Pälkäneen reiteillä oleville teollisuuslaitoksilleen ja nostopaikoilleen. Yhtyneet Paperitehtaat Osakeyhtiöllä on oikeus yksityisuittoon sekä Apianvirrassa että Valkeakoskessa. Lisäksi saa puutavaranomistaja mainituilla reiteillä uittaa sidotun puutavaran yksityisuittona.

Yksityisuitto ei saa aiheuttaa mitään haittaa yhteisuitolle, ja on sen toimittamisajasta sovittava Kokemäenjoen Uittoyhdistyksen uittopäällikön tai jos uitto ei ulotu uittoesimiespiirin ulkopuolelle, kyseisen piiriesimiehen kanssa.

Uittolaitteita käytettäessä on niistä maksettava korvaus, mikä kuitenkaan ei saa nousta uittoyhdistyksen jäsenten saman laitteen käyttämisestä maksamaa korvausta korkeammaksi."

Tätä 2 §:ää vastaavia olivat Vanajaveden vesistön pääväylän ja sen jatkona olevan Etelä-Hämeen reitin lauttaussäännön 2 § ja Hauhon vesistön pääväylän lauttaussäännön 2 §.

MH esitti hakemuksessaan LSVO:ssa, että tämä muuttaisi yllä mainittujen lauttaussääntöjen 2 §:t näin kuuluviksi:

"Puutavaran uitto kunkin uittosäännön tarkoittamalla vesistöllä toimitetaan puutavaranomistajien yhteiseen lukuun Kokemäenjoen Uittoyhdistyksen toimesta."

MH:n mielestä lauttaussääntöjen 2 §:t olivat ilmeisessä ristiriidassa VL:n säännösten kanssa.

LSVO 24. 4. 1969 antamallaan päätöksellä tutki asian. Siihen nähden, että uitto hakemuksen tarkoittamilla vesistön osilla oli katsottava olevan pääasiassa kauttakulkevaa uittoa, jonka toimittamista yksityisuittona ei vesistöolojen tai muiden syiden ollut katsottava vaativan, ja kun uiton toimittamista vesistössä yhteisuittona uiton järjestelyn kannalta yleisesti katsoen oli pidettävä yksityisuittoa tarkoituksenmukaisempana, LSVO nojautuen VL 5:19.1:een, 5:9:ään, 5:20:een ja 5:45.1:een sekä soveltuvin osin 5:10:een, vahvisti yllä kerrottujen lauttaussääntöjen 2 §:ien tilalle seuraavasti kuuluvan 2 §:n:

"Puutavaran uitto on toimitettava puutavaran omistajien yhteiseen lukuun yhteisuittona seuraavilla vesistönosilla:

— Längelmäveden vesistössä Säkkiän selästä alkaen Valkeakosken alapuolella olevaan Kärjenniemen selkään saakka, välillä olevat järvet mukaan luettuina, sekä tähän väylään Mallasvedessä yhtyvässä Pälkäneveden vesistössä Joutsenselästä alkaen Mallasveteen ja edelleen Valkeakoskelle, välillä olevat järvet mukaan luettuina,

— Vanajaveden vesistön pääväylällä Kernaalanjärvestä Vanajaveteen, mainitut järvet mukaan luettuina, sekä tähän väylään liittyvällä ja sen jatkona olevalla Etelä-Hämeen reitillä Valkeakosken alapuolelta Tampereen kaupungin eteläpuolella olevaan Pyhäjärveen saakka, molemmilla reiteillä välillä olevat järvet ja niiden kanssa tasavedessä olevat vedet mukaan luettuina, sekä

— Hauhon vesistön pääreitillä Kouhijärvestä alkaen Mallasveteen asti, välillä olevat järvet sekä Hauhon vesistön kanssa yhteydessä oleva Pyhäjärvi ja siitä alkava väylä mukaan luettuina.

Yhteisuiton toimittaa Kokemäenjoen Uittoyhdistys tai muu uittoyhdistys, jonka toiminta-alueeksi nämä uittoväylät vahvistetaan."

N Oy, M Ok, P Ok, W Oy ja Y Oy vaativat valituksessaan KHO:ssa tätä kumoamaan LSVO:n päätöksen ja määräämään päätöksessä tarkoitetut vesistöreitit yksityisuittoalueeksi.

MH vaati vastineessaan KHO:ssa tätä hylkäämään valituksen.

KHO 9. 12. 1969 antamallaan päätöksellä tutki asian ja katsoi, että VL 5:19:n mukaan voitiin uittosäännössä antaa puutavaran omistajalle oikeus yhteisuittoalueella toimittaa yksityisuittona kauttakulkevaa uittoa. Puheena olevat uittosäännöt [pitäisi olla lauttaussäännöt] eivät niin ollen olleet ristiriidassa VL:n säännösten kanssa eikä niitä siis ollut VL 22:4.1:n johdosta muutettava. Kun otettiin huomioon, että puutavaran uitto kysymyksessä olevilla uittoväylillä nykyään toimitettiin miltei yksinomaan nippu-uittona sidotuissa lautoissa ja että puutavaraa ei nykyisin uitettu järvialueilta meren rannikolle Kokemäenjoessa eikä ollut tietoa siitä, aloitettiinko uitto sanotussa joessa joskus uudelleen, sekä että nykyisen käytännön mukaista uiton järjestelyä oli ainakin toistaiseksi pidettävä kysymyksessä olevilla reiteillä vallitseviin olosuhteisiin sopivana, KHO katsoi, ettei ollut esitetty muutakaan sellaista syytä, joka antaisi

aiheen vaadittujen muutosten tekemiseen uittosääntöihin [pitäisi olla lauttaussääntöihin]. Sen vuoksi KHO jätti pysyväksi LSVO:n päätöksen lopputuloksen, mikäli N Oy:n ja sen asiakumppanien vaatimus vesistöjen määräämisestä yksityisuittoalueeksi oli siinä hylätty sekä muulta osalta, eli siis mikäli voimassa olevia uittosääntöjen [pitäisi olla lauttaussääntöjen] määräyksiä oli LSVO:n päätöksellä MH:n esityksestä muutettu, kumosi LSVO:n päätöksen ja hylkäsi MH:n hakemuksen.

Hyväksyn KHO:n päätöksen perustelut yllä huomauttamiani kohtia lukuun ottamatta ja lopputuloksen.

Lainkäyttö KHO:n edellä esitetyssä kolmessa päätöksessä oli yhtenäistä. Päätöksillä annettiin oikeussuojaa jo käytössä oleville uittotavoille.

Kutsun **vanhaksi yhteislauttausalueeksi** sitä aluetta, jolla LauttausA 3.2 §:n nojalla järjestyssäännössä on määrätty, että lauttaaminen on tehtävä yhteiseksi ja yksityiseksi eduksi kaikkia puutavaran omistajia varten yhteisesti.

Uudeksi yhteislauttausalueeksi nimitän aluetta, jolla VOL II:7.1:n nojalla lauttaussäännössä on määrätty, että lauttaus on toimitettava kaikkien tavaranomistajien yhteisesti.

Edellä esitetyn perusteella sekä VL 1:1.2:n mukaiseen vesistöön että VL 1:3:n mukaiseen mereen saatiin myöntää vanha varsinainen uittolupa tai vahvistaa vanha uittosääntö säädettyjen edellytysten täyttyessä. Sekä vanhassa varsinaisessa uittoluvassa että vanhassa uittosäännössä uitto määrättiin toimitettavaksi yhteisuittona tai yksityisuittona, VL 1:3, 5:8.1—2, 5:11.1:n ensimmäinen virke, 5:11.3 ja 5:19.1. **Yhteisuitolla** tarkoitettiin kahden tai useamman puutavaran omistajan omistamien puutavaroiden uittoa, jonka uittoyhdistys toimitti yhteisuittoalueellaan puutavaran omistajien yhteiseen lukuun.[487] Muunlainen uitto oli **yksityisuittoa**.[488] Kutsun **vanhaksi yhteisuittoalueeksi** vesistön/meren osaa, jossa uitto määrättiin vanhassa varsinaisessa uittoluvassa tai vanhassa uittosäännössä toimitettavaksi yhteisuittona.[489]

Yksityisuitto yhteisuittoalueella oli vanhan yksityisuittoluvan varaista, VL

[487] Ks. VL 5:19, 5:20.1, 5:40.1, 5:42.1 ja 5:42.3.

[488] Ks. VL 5:19.2 ja 5:42.2:n ensimmäinen virke. Tosin näiden lainkohtien perusteella yksityisuiton toimittajia olivat vain puutavaran omistaja ja uittoyhdistys.

[489] Ks. VL 5:19.2. Jos vanhassa varsinaisessa uittoluvassa oli määrätty tehtäväksi VL 5:11.1:n mukaisia yksityisen tai yleisen edun turvaamiseksi tarkoitettuja töitä, laitteita ja rakennelmia luvassa määrätylle vanhalle yhteisuittoalueelle, luvan määräystä vanhan yhteisuittoalueen perustamisesta oli noudatettava vasta sen jälkeen kun sanotut työt, laitteet ja rakennelmat oli tehty ja määräys oli saanut lainvoiman. Muutoin vanhan varsinaisen uittoluvan määräystä vanhan yhteisuittoalueen perustamisesta oli noudatettava määräyksen lainvoimaiseksitulohetkestä alkaen. Ks. VL 1:3, 5:8.1, 5:11.1, 5:19.1, 5:35, 5:37 ja 21:6.1. Vanhan uittosäännön määräystä vanhan yhteisuittoalueen perustamisesta oli noudatettava määräyksen lainvoimaiseksitulohetkestä alkaen. Ks. VL 21:6.1.

1:3, 5:19.1 ja 5:19.2:n ensimmäinen virke. Yhteisuittoalue käsitti vanhan yhteislauttausalueen, uuden yhteislauttausalueen ja vanhan yhteisuittoalueen.[490]

P Oy pyysi hakemuksessaan ISVO:ssa ensisijaisesti, että tämä toteaisi sillä olevan oikeuden voimassa olevan lauttaussäännön määräysten mukaisesti toimittaa Kallaveden tasossa olevissa järvissä tapahtuva uitto yksityisuittona 1. 4. 1967 jälkeenkin siihen saakka, kunnes asiasta uittosäännössä toisin määrättiin. Sen varalta, ettei ISVO voisi katsoa P Oy:llä olevan mainitunlaista yksityisuitto-oikeutta, P Oy pyysi toissijaisesti, että VL 5:19.2:n nojalla, sen estämättä mitä uittotavasta lauttaussäännössä oli määrätty tai uittosäännössä määrättiin, ISVO antaisi sille luvan toimittaa sen omistaman puutavaran uitto yksityisuittona hakemuksessa mainituilla järvillä Pitkälahden sahalle toimitettavaksi. Hakemuksessa tarkoitetulla alueella toimitettavan uiton uittotavasta oli määrätty Porovedeltä välillä olevia vesiä myöten Haukiveteen laskevan lauttausväylän lauttaussäännön 2 §:ssä, Syvärin—Vuotjärven—Kallaveden välisen vesijakson lauttaussäännön 2 §:ssä ja Kallavedeltä Vehmersalmen kautta Suvasveden eteläpäähän Kärängänvirran niskaan johtavan väylän lauttaussäännön 2 §:ssä.

ISVO 17. 2. 1968 antamallaan päätöksellä tutki asian ja VL 5:19.2 ja 22:4.1 huomioon ottaen katsoi, ettei ollut esitetty syytä suostua hakemukseen muutoin kuin että P Oy:lle myönnettiin lupa yhteisuittoalueella Kallaveden ja sen kanssa tasavedessä olevien järvien muodostamassa järvialtaassa, joka ulottui Iisalmen reitillä Maaninkajärven yläpäähän, Nilsiän reitillä Muuruveden Matkussalmeen, Heinäveden reitillä Suvasveden Virranniemeen ja Leppävirran reitillä Konnuksen kanavalle, järvialtaan rannoilta tulevan puutavaran uittoon Kuopion maalaiskunnassa sijaitsevalle Pitkälahden sahalaitokselle nippu-uittona tapahtuvana yksityisuittona.

MH vaati valituksessaan KHO:ssa tätä muuttamaan ISVO:n päätöstä siten, että lupaan liitettiin sen valituskirjassa mainitut, P Oy:n osallistumista uittoyhdistyksen kustannuksiin koskevat ehdot.

Savon Uittoyhdistys vaati valituksessaan KHO:ssa tätä kumoamaan ISVO:n päätöksen ja hylkäämään hakemuksen, koska ISVO ei ollut vahvistanut Savon Uittoyhdistyksen esittämiä lupaehtoja ja koska P Oy:n Pitkälahdessa omistama sahalaitos ei ollut ollut toiminnassa huhtikuusta 1967 lähtien.

KHO 14. 11. 1968 antamallaan päätöksellä **t. 5649** tutki asian. Koska MH:n valituskirjassa tarkoitettua uittoyhdistyksen uittomäärän pienentymisestä johtuvaa yhteisuiton yksikkökustannusten nousua ei ollut katsottava sellaiseksi yhteisuiton kustannusten nousuksi, jota tarkoitettiin VL 5:19.2:ssa, niin ja kun siitä yksityisuitosta, mihin ISVO:n päätöksellä oli myönnetty lupa, ei aiheutunut yhteisuitolle sanottavaa haittaa tai kustannusten nousua, KHO mainitun lainkohdan nojalla hylkäsi valitukset ja jätti ISVO:n päätöksen lopputuloksen pysyväksi.

[490] Ks. *Ahola, MAL 1966* s. 428.

Täten vanha yksityisuittolupa myönnettiin uudelle yhteislauttausalueelle.[491]

Tapauksen **KHO 1968 A II 149** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Yhteisuitosta yksityisuittoon siirtymisestä johtuvaa yhteisuiton yksikkökustannusten nousua ei katsottu VesiL 5 luvun 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuksi yhteisuiton kustannusten nousuksi. Yksityisuitosta ei aiheutunut yhteisuitolle sanottavaa haittaa tai kustannusten nousua."

A Oy lausui hakemuksessaan ISVO:ssa, että voimassa olevien lauttaussääntöjen 2 §:ien mukaan A Oy:llä oli oikeus uittaa yksityisuittona omistamaansa puutavaraa kehälauttoina Kallaveden ja tämän kanssa tasavedessä olevien järvien rannoilta Varkauden tehtaille ja että uitto nykyään toimitettiin pääasiassa nippu-uittona. A Oy pyysi VL 5:19.2:n nojalla, että ISVO myöntäisi sille luvan uittaa nippulauttoja yksityisuittona Kallaveden ja tämän kanssa tasavedessä olevien järvien rannoilta Konnuksen kanavalle (tämän niskalle) sekä Unnukan ja tämän kanssa tasavedessä olevien järvien rannoilta A Oy:n Varkauden tehtaille.

Hakemuksessa tarkoitetulla alueella toimitettavan uiton uittotavasta oli määrätty Porovedeltä välillä olevia vesiä myöten Haukiveteen laskevan lauttausväylän lauttaussäännön 2 §:ssä, Syvärin—Vuotjärven—Kallaveden välisen vesijakson lauttaussäännön 2 §:ssä ja Kallavedeltä Vehmersalmen kautta Suvasveden eteläpäähän Kärängänvirran niskaan johtavan väylän lauttaussäännön 2 §:ssä.

ISVO 29. 2. 1968 antamallaan päätöksellä tutki asian ja VL 5:19.2:n ja 22:4.1:n nojalla myönsi A Oy:lle sen Varkauden tehtaiden tarvetta varten luvan yhteisuittoalueilla 1) Kallaveden ja sen kanssa tasavedessä olevien järvien muodostamassa järvialtaassa, joka ulottui Iisalmen reitillä Maaninkajärven yläpäähän, Nilsiän reitillä Muuruveden Matkussalmeen, Heinäveden reitillä Suvasveden Virranniemeen ja Leppävirran reitillä Konnuksen kanavan niskalle ja 2) Unnukan ja sen kanssa tasavedessä olevien järvien muodostamassa järvialtaassa, joka ulottui pohjoisessa Saviputaan ja Möhköskosken alapuolelle ja etelässä A Oy:n vesivarastoalueelle Taipaleen kanavan yläpuolella, mainittujen järvialtaiden rannoilta tulevan puutavaran uittoon nippu-uittona tapahtuvana yksityisuittona.

MH pyysi valituksessaan KHO:ssa, että tämä kumoaisi ISVO:n päätöksen, mikäli päätöksessä oli annettu lupa yksityisuittoon Kallavedessä ja tämän kanssa tasavedessä olevien järvien muodostamassa järvialtaassa. Edelleen MH pyysi valituksessaan, että KHO liittäisi lupaan Unnukan ja tämän kanssa tasavedessä olevien järvien rannoilta tapahtuvan uiton osalta sekä Kallaveden uittoväylän uiton osalta, mikäli ISVO:n päätös vastoin odotuksia vahvistettaisiin tältä osin, MH:n valituskirjassa mainitut A Oy:n osallistumista uittoyhdistyksen kustannuksiin koskevat ehdot.

Savon Uittoyhdistys vaati valituksessaan KHO:ssa, että tämä lisäisi A Oy:lle myönnettyyn yksityisuittolupaan yhdistyksen valituskirjassa mai-

[491] KHO:n näkemys, että uittoyhdistyksen uittomäärän pienentymisestä johtuvaa yhteisuiton yksikkökustannusten nousua ei ollut katsottava sellaiseksi yhteisuiton kustannusten nousuksi, jota tarkoitettiin VL 5:19.2:ssa, on ilmeisesti virheellinen. Ks. *Uittokomitea, Lausunto* s. 13 ja 15.

nitut ehdot A Oy:n velvollisuudesta suorittaa yhdistykselle korvaus sellaisten alueiden, laitteiden ja rakennelmien käyttämisestä, jotka lauttaussäännön vahvistamisen jälkeen oli uittoa varten hankittu tai tehty, sekä velvollisuudesta osallistua yhdistyksen kustannuksiin.

A Oy vaati vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi valitukset. Kuitenkin A Oy vaati, että KHO hyväksyisi Savon Uittoyhdistyksen vaatimuksen yhteisiin kustannuksiin osallistumisesta, jollei se katsonut ISVO:n päätöksen sanamuodon riittävän.

KHO 14. 11. 1968 antamallaan päätöksellä tutki asian. Koska MH:n valituskirjassa tarkoitettua yhteisuitossa uitettavan puumäärän supistumisesta johtuvaa yhteisuiton yksikkökustannusten nousua ei ollut katsottava sellaiseksi yhteisuiton kustannusten nousuksi, jota tarkoitettiin VL 5:19.2:ssa, niin ja kun siitä yksityisuitosta, mihin ISVO:n päätöksellä oli myönnetty lupa, ei aiheutunut yhteisuitolle sanottavaa haittaa tai kustannusten nousua, KHO mainitun lainkohdan nojalla hylkäsi valitukset ja jätti ISVO:n päätöksen lopputuloksen pysyväksi.

Täten vanha yksityisuittolupa myönnettiin uudelle yhteislauttausalueelle.[492]

Kuitenkin ilman vanhaa yksityisuittolupaa saatiin uittoyhdistyksen suostumuksella yksityisesti uittaa puutavaraa yhteisuittoalueella, jos kysymyksessä olevassa vesistön/meren osassa ei uitettu samanaikaisesti kenenkään muun puita, VL 1:3, 5:19.1 ja 5:19.2:n ensimmäinen sekä toinen virke. Tässä yksityisesti uittaminen oli pelkästään yksityisuittoa. Puutavaran omistajalla oli aina oikeus vanhaa yksityisuittolupaa hankkimatta yksityisesti uittaa kotitarpeeksi kuljetettavat puunsa yhteisuittoalueella, VL 1:3 ja 5:19.1—2. Tässä yksityisesti uittaminen oli yksinomaan yksityisuittoa. Puutavaran omistajalla oli oikeus kotitarveuittoon huolimatta siitä, oliko hän maanomistaja. Kotitarveuittoon oikeutettu puutavaran omistaja oli esimerkiksi maanomistaja tai -vuokramies. Kotitarveuitto käsitti puiden, kuten rakennus- tai polttopuiden, kotitarpeeksi uittamisen.

Hallituksen vesilakiehdotuksen 5:19.2:n kolmas virke kuului:

"Maanomistajalla on aina oikeus lupaa siihen hankkimatta yksityisesti uittaa kotitarpeeksi kuljetettavat puunsa."[493]

Hallituksen vesilakiehdotuksen 5:19.2:n kolmas virke ja vesilakivaliokunnan vesilakiehdotuksen 5:19.2:n kolmas virke olivat kieliasultaan yhtenevät, paitsi että edellisessä olevan sanan "Maanomistajalla" sijasta jälkimmäisessä oli ilmaus "*Puutavaran* omistajalla".[494]

Vesilakivaliokunta oli perustellut lainkohtaehdotustaan: "Valiokunnan mielestä ei kotitarveuiton edellytyksenä tulisi olla maanomistusoikeus, vaan pitäisi esim. sen, joka vuokraoikeuden nojalla hallitsee jotakin aluet-

[492] KHO:n näkemys, että yhteisuitossa uitettavan puumäärän supistumisesta johtuvaa yhteisuiton yksikkökustannusten nousua ei ollut katsottava sellaiseksi yhteisuiton kustannusten nousuksi, jota tarkoitettiin VL 5:19.2:ssa, on ilmeisesti virheellinen. Ks. *Uittokomitea, Lausunto* s. 13 ja 15.

[493] *HE 64/1959* s. 40 ja 60.

[494] Mts. 40 ja 60 verrattuna *VVM 1/1960* s. 11 ja 15.

ta, myös saada mahdollisuus kotitarveuittoon, jollaisena tavallisimmin tulee kysymykseen rakennuspuiden tai polttopuiden uittaminen. Pykälään on sen vuoksi tehty tätä koskeva muutos."[495]

Eduskunta hyväksyi VL 5:19.2:n kolmannen virkkeen kieliasultaan vesilakivaliokunnan vesilakiehdotuksen 5:19.2:n kolmannen virkkeen mukaisena.[496]

Yksityisuitosta vain kotitarveuitto oli sallittua ilman vanhaa yksityisuittolupaa ja ilman uittoyhdistyksen suostumusta yhteisuittoalueella VL 1:3:n ja 5:19.2:n perusteella.

Vanha yksityisuittolupa vapautti luvansaajan velvollisuudesta noudattaa yhteisuittoalueella voimassa olevista määräyksistä vain määräyksen toimittaa uitto yhteisuittona.

Vanhan varsinaisen uittoluvan määräystä vanhan yhteisuittoalueen perustamisesta oli noudatettava siihen hetkeen asti, jolloin määräyksen kumoaminen vanhan varsinaisen uittoluvan muutoksella tai kumoamisella sai lainvoiman. Vanhan uittosäännön määräystä vanhan yhteisuittoalueen perustamisesta oli noudatettava siihen hetkeen asti, jolloin määräyksen kumoaminen vanhan uittosäännön muutoksella tai kumoamisella sai lainvoiman.[497]

Aiemmin on ollut puhe järjestyssäännön määräyksellä perustetusta vanhasta yhteislauttausalueesta. Jos määräystä ei ollut kumottu järjestyssäännön muutoksella tai kumoamisella ja jos määräys ei ollut kumoutunut, sitä oli noudatettava edelleen VL:n (649/76) voimaantultua. Kuitenkin jos määräys ei ollut VL (649/76) 5:19.1:n mukainen eikä määräystä viiden vuoden kuluessa VL:n (649/76) voimaantulosta ollut muutettu lainkohdan mukaiseksi, on määräyksen sijasta sovellettava lainkohtaa siltä osin kuin ne poikkeavat toisistaan. Ks. edellä 4.6 kohta. Määräys on voinut kumoutua. Se ja VL (649/76) 5:19.1 voivat olla ristiriidassa keskenään. Määräys oli asetettu LauttausA 3.2 §:n nojalla. LauttausA 3.2 § ja VL (649/76) 5:19.1 poikkeaisivat oleellisesti toisistaan.

Varhemmin on ollut puhe lauttaussäännön määräyksellä perustetusta uudesta yhteislauttausalueesta. Jos määräystä ei ollut kumottu lauttaussäännön muutoksella tai kumoamisella ja jos määräys ei ollut kumoutunut, sitä oli noudatettava edelleen VL:n (649/76) voimaantultua. Kuitenkin jos määräys ei ollut VL (649/76) 5:19.1:n mukainen eikä määräystä viiden vuoden kuluessa VL:n (649/76) voimaantulosta ollut muutettu lainkohdan mukaiseksi, on määräyksen sijasta sovellettava lainkohtaa siltä osin kuin ne poikkeavat toisistaan. Ks. edellä 4.6 kohta. Määräys on voinut kumoutua. Se ja VL (649/76) 5:19.1 voivat olla ristiriidassa keskenään. Määräys oli asetettu VOL II:7.1:n nojalla. VOL II:7.1 ja VL (649/76) 5:19.1 poikkeaisivat oleellisesti toisistaan.

[495] *VVM 1/1960* s. 4.
[496] Mts. 11 ja 15 verrattuna VL 5:19.2:n kolmas virke.
[497] Ks. VL 21:6.1.

VL:n (649/76) voimaantultua oli noudatettava edelleen sekä vanhan varsinaisen uittoluvan että vanhan uittosäännön määräystä vanhan yhteisuittoalueen perustamisesta, jos määräystä ei kumottu. Kuitenkin mikäli määräys ei ollut VL (649/76) 5:19.1:n mukainen eikä määräystä viiden vuoden kuluessa VL:n (649/76) voimaantulosta ollut muutettu lainkohdan mukaiseksi, on määräyksen sijasta sovellettava lainkohtaa siltä osin kuin ne poikkeavat toisistaan. Ks. edellä kohta 4.6.

Sekä vanhan varsinaisen uittoluvan että vanhan uittosäännön määräys vanhan yhteisuittoalueen perustamisesta on voinut kumoutua. Määräys ja VL (649/76) 5:19.1 voivat olla ristiriidassa keskenään. Määräys asetettiin VL 5:19.1:n nojalla. VL 5:19.1 ja VL (649/76) 5:19.1 poikkeavat oleellisesti toisistaan.

Yllä esitetyn perusteella sekä VL 1:1.2:n mukaiseen vesistöön että VL 1:3:n mukaiseen mereen voidaan myöntää uusi varsinainen uittolupa tai vahvistaa uusi uittosääntö säädettyjen edellytysten täyttyessä. Sekä uudessa varsinaisessa uittoluvassa että uudessa uittosäännössä uitto määrätään toimitettavaksi yhteisuittona tai yksityisuittona, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:8.2, VL (649/76) 5:11.1:n ensimmäinen virke, VL 5:11.3 ja VL (649/76) 5:19.1. Ks. jäljempänä kohta 5.9.5. **Yhteisuitolla** tarkoitetaan kahden tai useamman puutavaran omistajan omistamien puutavaroiden uittoa, jonka uittoyhdistys toimittaa yhteisuittoalueellaan puutavaran omistajien yhteiseen lukuun.[498] Muunlainen uitto on **yksityisuittoa.**[499] Kutsun **uudeksi yhteisuittoalueeksi** vesistön/meren osaa, jossa uitto on määrätty uudessa varsinaisessa uittoluvassa tai uudessa uittosäännössä toimitettavaksi yhteisuittona.[500]

Vanhan yksityisuittoluvan nojalla ei saa toimittaa yksityisuittoa uudella yhteisuittoalueella. Vanhaa yksityisuittolupaa ei ole myönnetty sinne. VL 5:19.2:n mukaisesti saadulla uittoyhdistyksen suostumuksella ei saa toimittaa yksityisuittoa siellä. Tällaista suostumusta ei ole myönnetty sinne.

Jos uudessa varsinaisessa uittoluvassa on määräys uuden yhteisuittoalueen perustamisesta, siitä, koska määräys tulee voimaan, ks. jäljempänä kohta 5.13. Oletetaan, että uudessa uittosäännössä on määräys uuden yhteisuittoalueen perustamisesta. Sen voimaantuloon sovelletaan vastaavasti jäljempänä 5.13 kohdassa olevaa esitystä siitä, koska tulee voimaan uuden yhteisuittoalueen perustamista koskeva määräys, joka on asetettu uudessa varsinaisessa uittoluvassa määräämättä edunturvaamistointa tehtäväksi.

Yksityisuitto yhteisuittoalueella on uuden yksityisuittoluvan varaista, VL 1:3, VL (649/76) 5:19.1 ja VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäinen virke. Tässä

[498] Ks. VL (649/76) 5:19.1—2 ja VL 5:20.1, 5:40.1, 5:42.1 sekä 5:42.3.

[499] Ks. VL (649/76) 5:19.2 ja VL 5:42.2:n ensimmäinen virke. Tosin näiden lainkohtien perusteella yksityisuiton toimittajia olisivat vain puutavaran omistaja ja uittoyhdistys.

[500] Ks. VL (649/76) 5:19.2.

yhteisuittoalue käsittää vanhan yhteislauttausalueen, uuden yhteislauttausalueen, vanhan yhteisuittoalueen ja uuden yhteisuittoalueen. Yksityisuitto on yhteisuittoalueella uuden yksityisuittoluvan varaista jokaiselle puutavaran omistajalle huolimatta siitä, onko puutavaran omistaja suomalainen luonnollinen henkilö, suomalainen oikeushenkilö, ulkomaalainen luonnollinen henkilö vai ulkomaalainen oikeushenkilö.[501] Puutavaran omistajalla on kuitenkin aina oikeus uutta yksityisuittolupaa hankkimatta yksityisesti uittaa kotitarpeeksi kuljetettavat puunsa yhteisuittoalueella, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:19.1—2. Tässä yksityisesti uittaminen on pelkästään yksityisuittoa. Puutavaran omistajalla on oikeus kotitarveuittoon huolimatta siitä, onko hän maanomistaja. Kotitarveuittoon oikeutettu puutavaran omistaja on esimerkiksi maanomistaja tai -vuokramies. Kotitarveuitto käsittää puiden, kuten rakennus- tai polttopuiden, kotitarpeeksi uittamisen. Puutavaran omistajalla on oikeus kotitarveuittoon huolimatta siitä, uittaisiko hän omasta metsästä vai toiselle kuuluvasta metsästä lähtöisin olevan puutavaransa.[502] Yksityisuitosta vain kotitarveuitto on sallittua ilman uutta yksityisuittolupaa yhteisuittoalueella VL 1:3:n ja VL (649/76) 5:19.2:n perusteella.

VL 1:3 ja VL (649/76) 5:19.2 saattavat yksityisuiton yhteisuittoalueella uuden yksityisuittoluvan varaiseksi vain puutavaran omistajalle. Tästä saattaisi päätellä, että muilla kuin puutavaran omistajalla on oikeus harjoittaa yksityisuittoa yhteisuittoalueella. Koska puutavaran omistajalla ei ole oikeutta uittaa puutavaraansa yksityisuittona yhteisuittoalueella, niin vastaavasti muillakaan ei ole oikeutta uittaa tätä puutavaraa siellä yksityisuittona VL 1:3:n ja VL (649/76) 5:19.2:n perusteella. Muulle tai muille ei saa edes myöntää uutta yksityisuittolupaa tätä uittoa varten. Niinpä uittoyhdistykselle, joka ei omista puutavaraa, ei saa myöntää uutta yksityisuittolupaa toimittaa yksityisuittoa uittoyhdistyksen tai toisen uittoyhdistyksen yhteisuittoalueella. Uittoyhdistys, joka ei omista puutavaraa, ei ole VL (649/76) 5:19.2:n mukainen puutavaran omistaja.[503]

Uusi yksityisuittolupa vapauttaa luvansaajan velvollisuudesta noudattaa yhteisuittoalueella voimassa olevista määräyksistä vain määräyksen toimittaa uitto yhteisuittona.

Uuden varsinaisen uittoluvan määräys uuden yhteisuittoalueen perustamisesta saadaan kumota säädettyjen edellytysten täyttyessä. Ks. jäljempänä kohta 6.2.2. Uuden uittosäännön määräys uuden yhteisuittoalueen perustamisesta saadaan kumota säädettyjen edellytysten täyttyessä.

[501] Ks. VL 5:100.

[502] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 84.2 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 16* sekä momenttiehdotuksen perustelut, mts. 189.

[503] Ks. kuitenkin VL 5:20.2 ja *VVM 1/1960* s. 4. VL (649/76) 5:83.4:stä käy ilmi, että uittoyhdistys voi alueellaan harjoittaa yksityisuittoa. Tämän harjoittaminen perustuu muuhun kuin uuteen yksityisuittolupaan.

4.9 KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUVAN VARAISEN UITON KULJETUSTOIMINNASTA, AJANKOHDASTA JA TOIMITTAJASTA

Kuorimattoman puutavaran uittolupa sääntelee ainoastaan kelvollista kuorimista vailla olevan puutavaran uittoa kuljetustoimintana, VL 1:3 ja 5:96.1—2. Sen sijaan puutavaran uitto on uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varaista huolimatta siitä, onko luvan nojalla uitettava puutavara kelvollisesti kuorittua, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:35.1 sekä VL 5:37.1. Muilta osin kuorimattoman puutavaran uittoluvan varainen uitto kuljetustoimintana on samanlaista kuin uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai uuden varsinaisen uittoluvan varainen uitto kuljetustoimintana, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:35.1 sekä VL 5:37.1 ja 5:96.1—2. Ks. edellä kohta 4.5.

Vain kelvollista kuorimista vailla olevan puutavaran uitto voi olla vesistössä/meressä kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista, VL 1:3 ja 5:96.1—2.

Kelvollista kuorimista vailla olevan puutavaran vastakohta on kelvollisesti kuorittu puutavara. Koska puutavara on kelvollisesti kuorittu?

> VOL II:14.1:n mukaan vesistöön lautattaviksi laskettavien puiden piti olla kelvollisesti kuorittuja eräin poikkeuksin. Kelvollisesti kuoritun puutavaran tilalla VL 5:96.1—2:ta vastaavissa vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 131.1—2 §:ssä ja OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 131.1—2 §:ssä oli tarkkaan kuorittu puutavara.[504] Uittokomitea lausui OM:ssä laaditusta vesistölakiluonnoksen 131.1—2 §:stä:
>
> "Jalostamaton puutavara on kuljetusvaiheen aikana kuorimisasteeltaan kuorimatonta, aisattua, puolipuhdasta, nilapuhdasta tai kokopuhdasta. Etelä-Suomen väylissä uitettavat havupuuerät ovat jokseenkin kaikki puolipuhtaiksi kuorittuja, mutta Pohjois-Suomessa uitetaan havutukit yleisesti kuorimattomina ja havupinotavara puolipuhtaana. Kuoritusta puutavarasta on vain pieni määrä nila- tai kokopuhdasta eli niin kuorittua, ettei siitä voi irrota vesistöön minkäänlaista roskaa tai jätettä. Havupuutavara on pyritty kuorimaan (puolipuhtaaksi) sen tähden, että näin menetellen puu säilyy paremmin maavarastossa ja tilavuuspaino alenee, mistä on hyötyä sekä ajo- että uittovaiheen aikana. — —.
>
> — —. Kuorimista koskevat säännökset olisi muotoiltava lähinnä samaan tapaan kuin on tehty Ruotsin uudessa uittolakiehdotuksessa (76 §). Siten tulisi periaatteessa sallia kaiken sekä havu- että lehtipuun uitto kuorimattomana kaikissa vesistöissä riippumatta siitä, onko uitto 1- vai 2-vuotinen ja vain poikkeustapauksessa voisi vesistöoikeus erityisistä syistä määrätä puutavaran kuorittavaksi. Tällöinkään ei puutavaraa saisi

[504] *KM 1939:3* s. 1* ja 26* sekä *HE 1944* s. 9 ja 29.

määrätä 'tarkkaan' kuorittavaksi, sillä puolipuhtaaksi kuorittua, mikä on metsä- tai metsävarastokuorinnan normaalinen kuorimisaste, ei voida sanoa tarkkaan kuorituksi. Jos kuorimisaste halutaan sanoa laissa, on nykyisen VOL:n termi 'kelvollisesti kuorittu' sopiva."[505]

Täten kelvollisesti kuoritulla puutavaralla tarkoitetaan kokopuhtaaksi tai puolipuhtaaksi kuorittua puutavaraa.

Puutavaran uitto vesistössä/meressä on kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista vuoden kuluttua puutavaran kaatamisesta, VL 1:3 ja 5:96.1—2. Kuitenkin kesällä lehteen kaadetun lehtipuun uittaminen vesistössä/meressä on kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista vasta puutavaran kaatamishetkestä kahden vuoden kuluttua, VL 1:3 ja 5:96.1—2. Niin ikään kuitenkin muun puutavaran kuin kesällä lehteen kaadetun lehtipuun nippu-uitto vesistössä/meressä, joka on pääasiallisesti selkävettä, on kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista vasta puutavaran kaatamishetkestä kahden vuoden kuluttua, VL 1:3 ja 5:96.1—2. Kesä koostuu kesä-, heinä- ja elokuusta. Lehteen kaadetulla lehtipuulla on kaadettaessa lehdet. Selkävesi on rantavesien ulkopuolella oleva suuri tai suurehko yhtenäinen ja aukea vesistön/meren osa. Puutavara uitetaan pääasiallisesti selkävedessä, jos enemmän kuin puolet uittomatkasta kulkee selkävettä pitkin.

Kuitenkin yllä kerrotuissa tapauksissa puutavaran uitto on kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista vain, jos puutavara ei ole kelvollisesti kuorittua ja jos sen uittoa ei lasketa varmuudella voitavan saattaa loppuun vuoden kuluessa sen kaatamisesta, VL 1:3 ja 5:96.1—2.[506]

Uittoa ei lasketa varmuudella voitavan saattaa loppuun vuoden kuluessa siitä, kun puut on kaadettu, jos tähän arvioon on päädytty huolellisen arvioinnin perusteella, vaikka arvio olisi todellisuudessa virheellinen.

Eduskunta hyväksyi VL 5:96.1:n kieliasultaan vesilakivaliokunnan vesilakiehdotuksen 5:96.1:n mukaisena, paitsi että momenttiehdotus alkaa "Puutavaraa saadaan" ja momentti alkaa "Puutavara saadaan".[507] Vesilakivaliokunta oli perustellut momenttiehdotustaan: "Puutavaran kuorimattomana uittaminen edellyttää pykälän 1 momentin [tarkoittaa hallituksen vesilakiehdotuksen 5:96.1:tä, *HE 64/1959* s. 73] mukaan, että uitto lasketaan voitavan saattaa loppuun vuoden kuluessa siitä, kun puut on kaadettu. Koska tämän määräajan ylittäminen ei saa huolimattoman arvioinnin vuoksi tulla kysymykseen, on valiokunta, tehostaakseen mainitun säännöksen noudattamista tehnyt 1 momentin ensimmäiseen lauseeseen lisäyksen, jonka mukaan puutavara on laskettava varmuudella voitavan saada uitetuksi edellä tarkoitetussa määräajassa."[508]

[505] *Uittokomitea, Lausunto* s. 36—37.
[506] Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 170.
[507] *VVM 1/1960* s. 11 ja 16—17 verrattuna VL 5:96.1.
[508] *VVM 1/1960* s. 5.

Arvio siitä, lasketaanko puiden uitto varmuudella voitavan saattaa loppuun vuoden kuluessa niiden kaatamisesta, tehdään ennen kuin aletaan uittaa kelvollista kuorimista vailla olevaa puutavaraa. Uittaja on velvollinen näyttämään toteen puutavaran kaatamisajankohdan, jos hän uittaa puutavaraa, jota ei ole kelvollisesti kuorittu.[509]

Järjestyssääntöjen ja lauttaussääntöjen määräykset saattoivat sallia lautata puutavaraa, jota ei ollut kelvollisesti kuorittu, LauttausA 3.2 § ja VOL II:14.3. Tällaiset määräykset ovat kumoutuneet, VL 1:3, 5:96.1—2, 22:1.1:n ensimmäinen virke ja 22:4.1.

Kuvernööri, sittemmin hänen tilalleen tullut maaherra ja sittemmin maaherran tilalle tullut LH voi myöntää helpotusta vesistössä lautattavien puiden kuorimisvelvollisuudesta, VOL II:14.1—2, VOL VI:4, KMA, LHA 1937 66 §, LHA 1955 68 § ja LHA 1955:n lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös.[510] Kuvernöörin päätöksestä saatiin valittaa senaatin talousosastolle, maaherran päätöksestä saatiin valittaa senaatin talousosastolle ja sittemmin KHO:lle sekä LH:n päätöksestä saatiin valittaa KHO:lle, VOL VI:14 ja KHOL 3.1,1 §.[511]

Viranomaisten myöntämät helpotukset kuorimisvelvollisuudesta ovat lakanneet olemasta voimassa, vaikkei asiasta ole nimenomaista säännöstä VL:n ja sen muutosten voimassa olevissa säännöksissä. Helpotus kuorimisvelvollisuudesta on verrattavissa lauttaussäännön määräykseen, joka salli lautata kelvollista kuorimista vailla olevaa puutavaraa.[512]

Ei järjestyssäännön, lauttaussäännön, vanhan varsinaisen uittoluvan, vanhan uittosäännön, vanhan yksityisuittoluvan, välittömästi lain, uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden uittosäännön eikä uuden yksityisuittoluvan nojalla ole oikeutta kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaiseen uittoon, VL 1:3 ja 5:96.1—2.

> Ei vanhalla väliaikaisella uittoluvalla a:lla eikä vanhalla väliaikaisella uittoluvalla b:llä saanut myöntää oikeutta kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaiseen uittoon, VL 1:3, 5:35, 5:37.1 ja 5:96.1—2.

---

[509] Ks. **SOO:n päätös 30. 5. 1906**, 39. oikeustapaus, JFT 1907, Bilaga s. 119 a—120 a ja *Haataja, II* s. 423.

[510] Vrt. *Jokela* s. 104. Valtiosäädyt hyväksyivät VOL II:14.1—2:n kieliasultaan vesioikeusvaliokunnan vesioikeuslakiehdotuksen II:14.1—2:n mukaisena. *VVM I/1900* lakiehdotusosa s. 1 ja 18—19 verrattuna VOL II:14.1—2. Vesioikeusvaliokunta oli perustellut momenttiehdotuksiaan, että "hallinnollisille viranomaisille on jätetty valta kussakin eri tapauksessa myöntää lisähelpoituksia kuorimisvelvollisuudesta." *VVM I/1900* perusteluosa s. 59. Ks. mts. 110—111. Ks. myös *Lang, Luennot* s. 157—158, *Serlachius J., II* s. 64—66, *Serlachius J., IV* s. 9—11, *Seppänen, Vesiteitse kuljetus* s. 403, *Haataja, Maa- ja vesioikeus* s. 204—205, *Kivelä, I* s. 22—23, *Haataja, II* s. 421—424, *Kyttä, Lainsäädäntö* s. 246, *Seppänen, Uitto* s. 377 ja *Kantonen* s. 180. Vrt. *Kommittébetänkande 1915:4* s. 5.

[511] Ks. kuitenkin KHOL 5 §. Vrt. *Jokela* s. 91, *Kuusiniemi, Valinnasta* s. 19 ja *Hyvönen, Käsittelyjärjestyksestä* s. 18—19.

[512] Ks. VL 5:96.1—2, 22:1.1:n ensimmäinen virke ja 22:4.1 sekä ÅLL.

Ei uudella väliaikaisella uittoluvalla a:lla, uudella väliaikaisella uittoluvalla b:llä, uudella varsinaisella uittoluvalla, uudella uittosäännöllä eikä uudella yksityisuittoluvalla saa myöntää oikeutta kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaiseen uittoon, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:8.2, VL (649/76) 5:19.2 ja 5:35.1 sekä VL 5:37.1 ja 5:96.1—2.[513]

> Ei vanhalla varsinaisella käyttöluvalla eikä vanhalla varsinaisella lunastusluvalla saanut myöntää oikeutta kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaiseen uittoon, VL 1:3, 5:13.1, 5:13.2:n ensimmäinen virke ja 5:96.1—2.

Ei väliaikaisella käyttöluvalla, uudella varsinaisella käyttöluvalla eikä uudella varsinaisella lunastusluvalla saa myöntää oikeutta kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaiseen uittoon, VL 1:3, VL (649/76) 5:13.1, VL 5:13.2:n ensimmäinen virke, VL (649/76) 5:35.2 ja VL 5:96.1—2.

Silloin kun uitto on kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista, niin tämä koskee jokaista uittajaa, suomalaista luonnollista henkilöä, suomalaista oikeushenkilöä, ulkomaalaista luonnollista henkilöä ja ulkomaalaista oikeushenkilöä.[514] Edellä kohdassa 4.2.1 on ollut puhe poikkeuksista, jotka koskevat Rajavesistösopimus 1.1 art:n mukaisen rajavesistön Suomeen kuuluvaa osaa.

Vesistön/meren omistus tai pysyvä hallinta ei poista uiton kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaisuutta vesistöstä/merestä, VL 1:3, 1:9.1—2 ja 5:96.1—2.

Uitto on uittajalle kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista huolimatta siitä, uittaisiko hän omistamaansa vai toiselle kuuluvaa puutavaraa.

Yllä olen edellyttänyt, ettei ole kielletty kuorimattoman puutavaran uittokiellon nojalla uittaa vesistössä/meressä puutavaraa, jota ei ole kelvollisesti kuorittu.

4.10 KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOKIELLOSTA

4.10.1 Kuorimattoman puutavaran uittokieltoa hakemaan oikeutetuista

Kuorimattoman puutavaran uittokielto on annettavissa hakemuksesta, VL 1:3 ja 5:96.1. Tämän yksityiskohtaisemmin ei säädetä kuorimattoman puutava-

[513] Tosin lauttaussäännössä määrättiin puutavaran lauttaamisesta kuorimattomana, ks. oikeustapaukset **KHO 1919 II 1718**, **KHO 1921 II 415** ja **KHO 1933 II 433**. Ks. myös *Oksala* s. 185—186 ja 188, *Seppänen, Vesiteitse kuljetus* s. 403—404 ja 408, *Haataja, Maa- ja vesioikeus* s. 204—205, *Kyttä, Lainsäädäntö* s. 246 ja *Seppänen, Uitto* s. 377. Vrt. *Serlachius J., II* s. 31—32. Ks. VOL II:14.3.

[514] Ks. VL 5:100.

ran uittokieltoa hakemaan oikeutetuista. Kieltoa on toimivaltainen hakemaan jokainen, jonka oikeutta tai etua asia koskee. Kieltoa ei saa antaa hakemuksetta.

4.10.2 Vesioikeuden toimivallasta ottaa vastaan ja käsitellä hakemus saada kuorimattoman puutavaran uittokielto sekä varsinaiset muutoksenhakukeinot

Kuorimattoman puutavaran uittokieltoa on haettava VO:lta kirjallisella hakemuksella ja sama VO on toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, VL 1:3, 5:96.1 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke sekä VL 16:1.1.[515] ÅLL (65/78) 2.1 § ei siirrä VO:lta MaaKH:lle toimivaltaa käsitellä hakemus saada kuorimattoman puutavaran uittokielto Ahvenanmaan maakuntaan. Tällainen käsittely on lainkäyttöä kansalaisten oikeusturvan tarpeiden vuoksi.[516] Tätä kantaa voidaan perustella myös sillä, että VO on tuomioistuin eikä hallintoviranomainen.

> VO on toimivaltainen käsittelemään hakemuksen saada kuorimattoman puutavaran uittokielto toimialueellaan sijaitsevaan vesistöön/mereen, VL 1:3, 5:96.1 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke sekä VL 15:10.1:n ensimmäinen virke. Jos tämän perusteella hakemus joutuisi useamman kuin yhden VO:n käsiteltäväksi, hakemus on käsiteltävä siinä VO:ssa, 1) jonka toimialueella olevaan vesistöön/mereen kuorimattoman puutavaran uittokielto annettaisiin pääasiallisesti, 2) jonka toimialueella olevassa vesistössä/meressä kuorimattoman puutavaran uitto kiellettäisiin pääosaltaan kuorimattoman puutavaran uittokiellon nojalla tai 3) jonka vesioloja hakemus koskee ensisijaisesti, VL 1:3, 5:96.1 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke sekä VL 15:10.1.
>
> Mikäli VO on ottanut tutkittavaksi hakemuksen saada kuorimattoman puutavaran uittokielto, ylempi tuomioistuin ei saa ottaa tutkittavaksi sitä, onko VO ollut alueellisesti toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, VL 1:3, 5:96.1 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke sekä VL 15:10.1 ja 15:11.1. Ylempi tuomioistuin on sekä VYO että KHO, VL (467/87) 17:1, 17:4 ja 17:5.1. Ylemmän tuomioistuimen tutkimiskielto koskee vain VO:ien välistä alueellista toimivaltaristiriitaa.[517] Kuitenkin VYO:n on määrättävä asianosaisen pyynnöstä, minkä VO:n on käsiteltävä hakemus saada kuorimattoman puutavaran

[515] Vrt. *KM 1972: B 134* s. 35, 41, 57 ja 207—208.

[516] Ks. VTA (150/64) 2.2 § ja AIL 1951 2.2 §, 19.2 § sekä 21—22 §. Ks. myös *Ls. framst. nr 36/1977—78* passim ja *Lu. bet. nr 32/1977—78* passim.

[517] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 293 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 54* sekä pykäläehdotuksen perustelut, mts. 396—397 ja OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 293 §, *HE 1944* s. 9 ja 52.

uittokielto, jos eri VO:t ovat ryhtyneet käsittelemään samaa hakemusta tai jos mikään VO ei ole katsonut hakemuksen kuuluvan sen alueelliseen toimivaltaan, VL 1:3, 5:96.1 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke sekä VL 15:10.1, 15:11.1 ja 15:11.2:n ensimmäinen virke. Asianosaisen pyynnölle ei ole säädetty muotovaatimuksia eikä pyynnön esittämiselle ole säädetty määräaikaa. Tästä huolimatta on suotavaa, että asianosainen esittää pyyntönsä kirjallisesti. VYO:n on päätettävä asia soveltamalla VL 15:10.1:tä. VYO:n antamaan päätökseen tässä asiassa ei saa hakea muutosta, VL 15:11.2. Täten VYO:n antamasta päätöksestä ei saa hakea muutosta VL (467/87) 17:4:n ja 17:5.1:n mukaisesti KHO:lta pyytämällä valituslupaa ja valittamalla. Tämä muutoksenhakukielto ei tarkoita ylimääräisiä muutoksenhakukeinoja, kantelua ja purkua.

VO:n päätöksestä hakemukseen saada kuorimattoman puutavaran uittokielto saadaan hakea muutosta VYO:lta valittamalla, VL (467/87) 17:1. VYO:n päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, VL (467/87) 17:4 ja 17:5.1.

4.10.3 Kuorimattoman puutavaran uittokiellon mukaisen uiton mahdollinen sijainti

Kuorimattoman puutavaran uittokiellolla on kiellettävissä kuorimattoman puutavaran uitto vesistössä/meressä, jossa voi olla kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista uittaa kelvollista kuorimista vailla olevaa puutavaraa, VL 1:3 ja 5:96.1—2. Kuitenkaan kuorimattoman puutavaran uittokiellolla ei saa kieltää uittaa myönnetyn kuorimattoman puutavaran uittoluvan nojalla puutavaraa, jota ei ole kelvollisesti kuorittu, VL 1:3 ja 5:96.1—2.[518] Kuorimattoman puutavaran uittoluvalla ei saa sallia uittaa kelvollista kuorimista vailla olevaa puutavaraa vesistössä/meressä, jossa on kielletty kuorimattoman puutavaran uittokiellolla uittaa tätä puutavaraa, VL 1:3 ja 5:96.1—2.[519]

4.10.4 Kuorimattoman puutavaran uittokiellon antamisen oikeudellisista edellytyksistä

Kuorimattoman puutavaran uittokielto on annettavissa vesistöön/mereen vain, jos kuorimattoman puutavaran uitosta aiheutuu haittaa, VL 1:3 ja 5:96.1.

[518] Ks. *Hinkka, Päätöksenteko* s. 5, *LTK 1980:2* s. 32 ja *Manner, Näkökohtia* s. 213. Vrt. VL 10:25 ja VL (467/87) 10:25.

[519] Vrt. VL 2:27 ja 2:28.1, VL (414/84) 2:28.2, VL 4:2.2 ja 5:9, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke sekä VL (467/87) 9:15.2, 10:5.2 ja 10:25.

Kun uitetaan kuorimatonta puutavaraa, sanottua haittaa aiheutuu ainakin kolmessa seuraavassa tapauksessa. Kuorimattoman puutavaran kuoresta aiheutuva haitta kalastukselle, nahkiaisen pyynnille tai ravun pyynnille on edellisessä virkkeessä mainittua haittaa.[520] Kuorimattomasta puutavarasta aiheutuva vesistön/meren pilaantuminen on viimeksi sanottua haittaa. Tällaista haittaa on myös kuorimattomasta puutavarasta aiheutuva vesistön/meren pilaantumisvaara tai veden käyttömuotojen häiriytyminen.[521]

Kuorimattoman puutavaran uittokielto on annettavissa vesistön/meren siihen osaan, jossa kiellon kaikki oikeudelliset antamisedellytykset täyttyvät, ja vain siksi ajaksi, jolloin näin on asianlaita. Kieltoa ei saa antaa taannehtivasti. Sitä ei saa antaa ilman hakijan suostumusta hakemuksesta olennaisesti poikkeavaan paikkaan. Ks. jäljempänä 4.10.6 kohdassa lainattavat VL 16:21.1 ja VL (467/87) 16:21.2.[522]

Tapauksen **KHO 1983 A II 151** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Toimitusmiehet olivat ehdottaneet luonnonravintolammikon rakentamista koskevan hankkeen toteuttamista hakemuksesta poikkeavasti. Hakijat eivät olleet hyväksyneet ehdotusta. Ehdotus muutti hakemuksessa tarkoitettua hanketta niin oleellisesti, että hakemuksen ei voitu katsoa koskevan luvan saamista ehdotuksen mukaisesti toteutettavalle hankkeelle."

KHO antoi tässä tapauksessa päätöksensä **15. 8. 1983**. Se lausui päätöksessään: Hakemuksessa oli pyydetty lupaa sellaisen luonnonravintolammikon rakentamiseen ja käyttämiseen, jonka vedenpinnan ylin korkeus oli N_{43}+28,45 m. Hakijat eivät olleet hyväksyneet hankkeen toteuttamista niin, että sanottu ylin korkeus oli toimitusmiesten ehdottama ja **PSVO:n 28. 6. 1982** antamassa päätöksessä määrätty N_{43}+29.00 m. Tämä korkeusmääräys muutti hakemuksessa tarkoitettua hanketta niin oleellisesti, että hakemuksen ei voitu katsoa koskevan luvan saamista mainittua määräystä noudattaen toteutettavalle hankkeelle. Lisäksi hakijat eivät olleet pyytäneet käyttöoikeuden myöntämistä PSVO:n päätöksessä rakennettavaksi määrättyjen huoltotien ja tyhjennysojan alueisiin eivätkä olleet edes voineet tarkoittaa käyttöoikeuden saamista mainitun tien alueeseen. Asiakirjoista ei myöskään ilmennyt, että sanotut tien ja ojan alueet suurimmalta osaltaan kuuluivat hakijoille siten kuin VL 2:7.1:ssä oli edellytetty, jotta käyttöoikeus voitaisiin tuon säännöksen nojalla myöntää. Näistä syistä KHO kumosi valituksenalaisen päätöksen ja palautti asian PSVO:lle uudelleen käsiteltäväksi.[523]

---

[520] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 131.1 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 26* sekä momenttiehdotuksen perustelut, mts. 228—230.

[521] Samoin Hollo, *Hollo. Pilaamiskiellon sisältö* s. 170.

[522] Ks. *Eronen, Luvat* s. 3, *Pietilä. Tapauskohtainen käsittely* s. 32, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 302—303 ja *Pietilä. Vesioikeus* s. 77, 129—130, 136 ja 138. Vrt. VL 5:10.

[523] Mäenpää on kommentoinut tapausta, *Mäenpää. Hallintolupa* s. 215.

4.10.5 Kuorimattoman puutavaran uittokiellon ehdoista

Kuorimattoman puutavaran uittokiellossa on määrättävä, missä vesistön/meren osassa ja kuka ei saa uittaa puutavaraa kuorimattomana, VL 1:3 ja 5:96.1. Niin ikään kiellossa on määrättävä, mitä puutavaraa ja minä aikana ei saa uittaa kuorimattomana, VL 1:3 ja 5:96.1. VL 5:96.1:n kirjaimellisen tulkinnan mukaan kuorimattoman puutavaran uittokiellolla on kiellettävissä uittaa kuorimatonta puutavaraa, siis sellaista puutavaraa, jota ei ole kuorittu lainkaan. Kuitenkin VL 5:96.1—2:n perusteella kiellolla on kiellettävissä uittaa vain sellaista puutavaraa, jota ei ole kelvollisesti kuorittu.

Säadaan antaa kuorimattoman puutavaran uittokielto määräajaksi tai pysyvänä. Kiellon antamista määräajaksi voidaan perustella sillä, että kun VO, VYO tai KHO saa säädetyin edellytyksin olla antamatta kieltoa, niin vastaavasti sillä on oikeus antaa kielto määräajaksi. Näet hakijan kannalta kiellon antaminen määräajaksi on lievempi seuraamus kuin kiellon antamatta jättäminen. Kiellon antamista määräajaksi voidaan perustella myös sillä, että kieltoa ei saa antaa siksi ajaksi, jolloin kiellon antamisen yksi tai useampi oikeudellinen edellytys ei täyty.

Kuorimattoman puutavaran uittokiellossa on määrättävä, millä tavalla tapahtuva kuorimattoman puutavaran uitto on kielletty vesistössä/meressä, VL 1:3 ja 5:96.1.

VO voi määrätä, että sen päätöksellä annettua kuorimattoman puutavaran uittokieltoa on noudatettava, vaikka päätökseen haetaan muutosta, VL 1:3, 5:96.1 ja 5:96.3.[524] Koska näissä lainkohdissa ei ole nimenomaista säännöstä, että VO voi määrätä sanotusti vain vaatimuksesta, niin se voi määrätä sanotusti sekä vaatimuksetta että vaatimuksesta. Yleensä VO:n ei pitäisi määrätä vaatimuksetta. Vaatimuksella tarkoitan asianosaisen esittämää vaatimusta. Tulkitsen sanaa voi samalla tavoin kuin tulkitsen sanaa voi tuonnempana 5.3 kohdassa. VO ei saa määrätä niin, että vain osaa sen päätöksestä on noudatettava, vaikka päätökseen haetaan muutosta. VO ei saa määrätä niin, että päätöstä on noudatettava määrätystä ajankohdasta alkaen.

---

[524] Vihervuoren mielestä HValL 14.2 §:n tarkoittamasta poikkeuksesta on kysymys VL 5:96.3:ssa. *Vihervuori, Soveltamisalasta* s. 138. VL 5:96.3 on poikkeus VL 21:6.1:stä. VL 5:96.3 ja 21:6.1 syrjäyttävät HValL (389/68) 14.1 §:n ja HValL 14.2 §:n.

4.10.6 Kuorimattoman puutavaran uittokiellon voimaantulosta ja voimassaolosta

Kun kuorimattoman puutavaran uittokielto tulee voimaan, niin kiellon käsittämä puutavaran uitto ei ole sallittua.

Jos VO määrää, että sen päätöstä, jolla se antaa kuorimattoman puutavaran uittokiellon, on noudatettava, vaikka päätökseen haetaan muutosta, niin kielto tulee voimaan päätöksen antamishetkellä, VL 1:3, 5:96.1 ja 5:96.3. Kuitenkin jos VO:n antamasta päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle, VYO saa määrätä, ettei kielto ole voimassa ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin.[525] Tosin asiasta ei ole nimenomaista säännöstä.[526] Kuitenkin VYO:n päätäntävalta voitaisiin perustaa samoihin lainkohtiin kuin VO:n päätäntävalta eli siis VL 1:3:een, 5:96.1:een ja 5:96.3:een, kun otetaan huomioon VL 14:1.1.[527] VYO:n päätäntävallalle saadaan tukea seuraavaksi tarkasteltavasta oikeustapauksesta.

Virka-apuasiassa VO voi, jos siihen oli erityistä syytä, määrätä, että virka-apupäätös oli pantava täytäntöön, vaikka siihen haettiin muutosta, VL 21:3.1—2. Tämän säännöksen tulkintaa havainnollistaa tapaus **KHO 1971 A II 95**. Tapauksen vuosikirjaotsikko kuuluu: "Vesioikeuden virka-apupäätöksen täytäntöönpanemiseen muutoksenhausta huolimatta ei ollut syytä sen jälkeen kun vesioikeus oli antanut asiassa toisen päätöksen."

ISVO 29. 4. 1971 antamallaan päätöksellä VH:n vireille panemassa virka-apuasiassa VL 1:19:n ja 21:3.1:n nojalla kielsi K Oy:tä ja H Oy:tä johtamasta jätevettä Lievestuoreenjärveen. Se määräsi, että yhtiöiden, joille VH:n oli annettava tästä päätöksestä tieto, oli seitsemän päivän kuluessa tiedoksisaamisesta niille kummallekin erikseen nyt asetetun 100.000 mk:n sakon uhalla lopetettava kysymyksessä oleva jäteveden johtaminen. ISVO määräsi VL 21:3.2:n nojalla, että tämä päätös oli pantava täytäntöön, vaikka siihen haettiin muutosta.

K Oy ja H Oy vaativat valituksessaan KHO:ssa, että tämä kieltäisi ISVO:n päätöksessä määrätyn täytäntöönpanon.

VH pyysi KHO:ssa tätä hylkäämään valituksen.

KHO (presidentti, viisi HntoN:ta ja kaksi YIN:ta) **2. 6. 1971** antamallaan päätöksellä tutki asian mikäli se koski K Oy:n ja H Oy:n vaatimusta, että virka-apupäätöksen täytäntöönpano kiellettäisiin. Yhtiöiden esitettyä ISVO:ssa vireillepanemassaan hakemusasiassa lisäselvitystä Lievestuo-

[525] Valitusaika VO:n päätöksestä on 60 päivää, ks. VL (467/87) 17:1. Ks. kuitenkin MääräaikaL 1 §, MääräaikaL (358/66) 5.1 § ja MääräaikaL (662/78) 6.1 §.

[526] Ks. kuitenkin HValL (389/68) 14.3 §. **VYO 17. 10. 1988** antamassaan päätöksessä (**101/1988**) käyttöoikeutta koskevassa hakemusasiassa sovelsi HValL [659/66] 9 a §:ää. Päätökseen on haettu muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla samalle viranomaiselle.

[527] Vrt. kuitenkin VL (467/87) 21:3.2.

reen tehtaan jätevesien puhdistamistoimenpiteistä ja vaikutuksesta vesistöön, ISVO oli tämän selvityksen perusteella 1. 6. 1971 antamallaan päätöksellä siinä mainituin ehdoin oikeuttanut yhtiöt toistaiseksi ja enintään siihen saakka, kun varsinainen lupa-asia oli tullut ISVO:ssa ratkaistuksi, johtamaan Lievestuoreen sulfiittiselluloosatehtaan jätevedet Lievestuoreenjärveen. Edellä sanotun johdosta ei enää ollut syytä virka-apupäätöksen täytäntöönpanemiselle muutoksenhausta huolimatta. Sen vuoksi KHO kielsi ISVO:n virka-apupäätöksen täytäntöönpanemisen ennen kuin virka-apuasia oli lainvoimaisesti ratkaistu. Eri mieltä ollut HntoN katsoi, että asiassa esitetyn selvityksen perusteella ei ollut enää syytä virka-apupäätöksen täytäntöönpanemiselle muutoksenhausta huolimatta. Sen vuoksi hän tuli samaan lopputulokseen kuin enemmistö.

Vihervuoren mukaan tapauksessa oli kysymys siitä, että KHO voi HValL 14.3 §:n nojalla kieltää tai keskeyttää valituksenalaisen päätöksen täytäntöönpanon.[528] KHO ei nojautunut päätöksensä perusteluissa HValL (389/68) 14.3 §:ään, jota Vihervuori tarkoittaa, vaikka hän puhuu HValL 14.3 §:stä.[529] Hänen väitteensä saattaa olla paikkansa pitämätön. VO voi VL 21:3.2:ssa säädetyin edellytyksin määrätä, että sen virka-apuasiassa antama päätös oli pantava täytäntöön, vaikka siihen haettiin muutosta. Tehdyn valituksen perusteella KHO:lla olisi ollut oikeus saman lainkohdan nojalla kumota VO:n täytäntöönpanomääräys, VL 14:1.1. Tosin Liivalan mielestä mikäli KHO virka-apuasiassa katsoisi, että VO:n päätöksen täytäntöönpano tulisi keskeyttää, ei liene estettä siihen, että KHO HValL [389/68] 14.3 §:n nojalla kieltää päätöksen täytäntöönpanon.[530] Hän esitti tämän näkemyksen jo vuonna 1969.[531] Salomaa esitteli viimeksi käsitellyn jutun KHO:ssa. Hän tarkastelee tapausta esittämättä, että KHO sovelsi tapauksessa HValL (389/68) 14.3 §:ää.[532]

Kuitenkin jos valitus tai valitukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin, VYO:n antama määräys raukeaa silloin, kun yhtään valitusta ei ole enää peruuttamatta.

VO päätöksellään antaa kuorimattoman puutavaran uittokiellon määräämättä kieltoa noudatettavaksi, vaikka päätökseen haetaan muutosta. Päätöksestä ei valiteta lainmukaisesti VYO:lle. Kielto tulee voimaan silloin, kun valitusaika VO:n päätöksestä päättyy. Kielto on ratkaistu lainvoimaisesti valitusajan päättyessä.[533]

---

[528] *Vihervuori, Soveltamisalasta* s. 139.

[529] Ks. mts. 128.

[530] *Liivala* s. 8.

[531] Mts. 9.

[532] Ks. *Salomaa* s. 10. Ks. myös *Kurvinen, Päätöksenteko* s. 177. Vrt. kuitenkin VL 21:3.2 verrattuna VL (467/87) 21:3.2.

[533] Kuorimattoman puutavaran uittokiellon antavan VO:n päätöksen lainvoimaan sovelletaan soveltuvin osin niitä oppeja, jotka koskevat yleisen alioikeuden riita-asiassa antaman päätöksen lainvoimaa, VL 1:3, 5:96.1, 5:96.3 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäi-

Päätöksellään VO antaa kuorimattoman puutavaran uittokiellon: Se ei määrää kieltoa noudatettavaksi, vaikka päätökseen haetaan muutosta. Päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle. Tässä tapauksessa VYO:lla ei ole oikeutta määrätä, että kielto tulee voimaan ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin.[534]

VO päätöksellään antaa kuorimattoman puutavaran uittokiellon määräämättä kieltoa noudatettavaksi, vaikka päätökseen haetaan muutosta. Päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle. Tässä tapauksessa kielto ei tule voimaan ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin, vaikka kiellosta olisi valitettu vain osittain. Asiaan ei vaikuta, kuka on valittaja. Kiellon täydellinen tai osittainen lainvoiman puute estää kiellon voimaantulon.[535] Mikäli yleinen etu vaatii, VYO voi viran puolesta valitukseen tai valituksiin antamassaan päätöksessä tehdä VO:n päätökseen sellaisenkin muutoksen tai lisäyksen, jota yhdessäkään valituksessa ei ole vaadittu tehtäväksi. VYO:lla on oikeus soveltaa VL 16:21.1:tä ja VL (467/87) 16:21.2:ta tutkiessaan VO:n päätöksestä tehtyä valitusta tai tehtyjä valituksia, VL 1:3, 5:96.1 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1 sekä VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke.

> VL 16:21.1:ssä säädetään:
> "Hakemusasiassa, joka koskee luvan saamista tässä laissa tarkoitettua yritystä tai toimenpidettä varten, vesioikeuden on viran puolesta tutkittava, ovatko luvan edellytykset olemassa. Niin ikään vesioikeuden on, vaikkei vahingonkorvausvaatimusta ole tehty, tutkittava, onko havaitusta vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä ja mihin määrään suoritettava korvausta, sekä viran puolesta muutoinkin otettava huomioon, mitä tässä laissa yleisen edun sekä yksityisten oikeuksien ja etujen turvaamiseksi on säädetty. Milloin asiassa on pidetty katselmustoimitus, älköön vesioikeus kuitenkaan poiketko siitä, mitä toimitusmiehet ovat korvausten osalta esittäneet, jollei oikeudelle ole siitä laillisessa järjestyksessä esitetty vaatimusta taikka muutos johdu suunnitelmaan tehdyistä tai olosuhteissa tapahtuneista muutoksista taikka muusta erityisestä syystä."
> VL (467/87) 16:21.2:ssa säädetään:
> "Vesioikeus voi tehdä hakemukseen liitettyyn suunnitelmaan sellaisia muutoksia tai lisäyksiä, jotka ovat tämän lain säännökset huomioon ottaen tarpeellisia."[536]

---

nen virke, VL 21:6.1, UL (389/73) 3:1.1,1 ja 3:1.4 sekä UL 3:2. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 402 ja *Vihervuori, Soveltamisalasta* s. 138. Lainvoimasta siviiliprosessissa ks. esimerkiksi *Lager, Lainvoimasta* passim ja *Tirkkonen, II* s. 268—274. VL 21:6.1:n tulkinnasta ks. *Virtanen* s. 219, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 407, av. 210 ja *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 306.

[534] Vrt. VL (467/87) 21:3.2.

[535] Ks. VL 1:3, 5:96.1 ja 5:96.3.

[536] Kun KHO tutki VL 17:1.1—3:n mukaisesti VO:n päätöksestä hakemusasiassa tehtyä valitusta, sillä oli oikeus soveltaa VL 16:21:tä, VL 14:1.1. Ks. **KHO:n 10. 2. 1967** antama päätös

Kuitenkin jos valitus tai valitukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin niin, ettei yhtään valitusta ole peruuttamatta, kielto tulee voimaan silloin, kun yhtään valitusta ei ole peruuttamatta.

Oletetaan, että VO päätöksellään antaa kuorimattoman puutavaran uittokiellon tai on antamatta kuorimattoman puutavaran uittokieltoa, että päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle ja että tämä antamassaan päätöksessä valitukseen tai valituksiin pysyttää, myöntää tai epää kiellon. Tässä tapauksessa VYO:n päätös tulee voimaan sinä hetkenä, jolloin VYO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin, VL (467/87) 21:6.3. Kuitenkin VYO voi VL (467/87) 21:6.3:n toisessa virkkeessä säädetyin edellytyksin määrätä, että päätös tulee voimaan osittain tai kokonaan vasta lainvoimaisena.

> VL (467/87) 21:6.3:n toisessa virkkeessä säädetään, että milloin VYO:n päätös koskee toimenpidettä, jonka toteuttaminen sillä tavoin muuttaa vallitsevia oloja, että muutoksen hakeminen päätöksen olennaiselta osalta menettäisi sen johdosta pääasiallisen merkityksensä, VYO voi päätöksessään osittain tai kokonaan kieltää täytäntöönpanon ennen kuin päätös on saanut lainvoiman.[537]

VYO:n päätös on lainvoimainen silloin, kun valitusluvan hakuaika ja valitusaika päätöksestä päättyvät, jos päätökseen ei haeta lainmukaisesti muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle.[538] Jos VYO:n antamaan päätökseen haetaan muutosta lainmukaisesti pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, päätös, siltä osin kuin siitä ei ole valitettu, tulee lainvoimaiseksi silloin kun valitusluvan hakuaika ja valitusaika päätöksestä päättyvät ja päätös, siltä osin kuin siitä on valitettu, tulee lainvoimaiseksi silloin, kun KHO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin.[539] Kuitenkin VYO:n päätöksen valitettu osa, jos muutoksenhakemus tai muutoksenhakemukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen KHO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituk-

t. **764**, *Vihervuori* s. 4—5, *Pietilä, Vesioikeus* s. 129—130 ja 194—195, *Vihervuori, SKL 1980* s. 41 ja *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 69. Vrt. *Vihervuori, VT 1976* s. 14—15, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 405—406 ja 413—415 sekä *Sahamies* s. 189 ja 214. Ks. Kurvisen näkemys niistä tapauksista, joissa valitusviranomainen pääasiaratkaisussaan saa mennä valitusvaatimuksen ulkopuolelle hallintoprosessissa, *Kurvinen* s. 628—631. — VL (467/87) 15:23:n mukaan mikäli tässä laissa muualla ei ole toisin säädetty, asian käsittelyssä VYO:ssa on muutoin noudatettava soveltuvin osin laillista oikeudenkäyntijärjestystä. Ks. *Pekkanen, YJ 1984* s. 5, *HE 266/1984* s. 24—25 ja *Ellilä K.* s. 25. Laillisesta oikeudenkäyntijärjestyksestä ks. esimerkiksi *Merikoski, Oikeussuojajärjestelmä* s. 45—51, *Merikoski, II* s. 124—128 ja *Kurvinen, Päätöksenteko* s. 30—31.

[537] Ks. *HE 266/1984* s. 28.

[538] Valitusluvan hakuaika ja valitusaika ovat 60 päivää, ks. VL (467/87) 17:7. Ks. kuitenkin MääräaikaL 1—2 §, MääräaikaL (358/66) 5.1 § ja MääräaikaL (662/78) 6.1 §.

[539] Ks. VL (467/87) 17:4.3 ja 17:12.

siin, tulee lainvoimaiseksi silloin, kun siihen ei kohdistu yhtään valitusta. Kuitenkin jos VYO:n päätöksestä lainmukaisesti haetaan valituslupaa KHO:lta ja valitetaan tälle, tämä käsitellessään muutoksenhakemusta voi määrätä VL (467/87) 21:6.4:ssä säädetyin edellytyksin, että VYO:n päätös lakkaa olemasta voimassa tai että VYO:n antama määräys, jonka mukaan VYO:n päätös tulee voimaan osittain tai kokonaan vasta lainvoimaisena, lakkaa olemasta voimassa.

> VL (467/87) 21:6.4:ssä säädetään, että milloin syytä on, KHO voi muutoksenhakuasian ollessa sen käsiteltävänä määrätä, ettei VYO:n päätöstä saada ennen sanotun asian ratkaisemista panna täytäntöön tai sen täytäntöönpanoa jatkaa taikka että annettu täytäntöönpanokielto lakkaa olemasta voimassa.[540]

KHO saa määrätä yllä esitetyn määräyksensä olemaan voimassa enintään siihen hetkeen asti, jolloin se antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin. Kuitenkin jos muutoksenhakemus tai muutoksenhakemukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen kuin KHO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin, KHO:n antama määräys raukeaa silloin, kun yhtään valitusta ei ole peruuttamatta. KHO:n antama päätös valitukseen tai valituksiin tulee voimaan silloin, kun KHO antaa päätöksensä.

Jos asianosaiset ovat sopineet, että kuorimattoman puutavaran uittokielto tulee voimaan ja on voimassa yllä esitetystä poikkeavasti, niin tällainen sopimus on pätemätön. Kuorimattoman puutavaran uittokiellon voimaantuloa ja voimassaoloa koskevat säännökset on annettu osittain yksityisen edun ja osittain yleisen edun vuoksi. Asianosaiset eivät saa poiketa sopimuksella yleistä etua koskevista säännöksistä.[541]

> Ulosotonhaltijalla ei ole oikeutta määrätä lainvoimaa vailla olevalla VO:n päätöksellä annettua kuorimattoman puutavaran uittokieltoa tulemaan voimaan. Tällöin kun otetaan huomioon VL 1:3, 5:96.1, 5:96.3 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke, VL 21:6.1, UL (389/73) 3:1.1,1 sekä UL (389/73) 3:1.4, niin UL 3:9—10 eivät sovellu.

4.10.7 Kuorimattoman puutavaran uittokiellon lakkaamisesta

Määräajaksi annettu kuorimattoman puutavaran uittokielto lakkaa olemasta voimassa silloin, kun päättyy määräaika, joksi kielto on annettu. Sen sijaan sitä ei saa lakkauttaa ennen määräajan päättymistä. Pysyvänä annettua kuorimatto-

---

[540] Ks. *HE 266/1984* s. 28.

[541] Vrt. *Lager* s. 159—181 ja 261—286.

man puutavaran uittokieltoa ei saa lakkauttaa. Voimassa olevassa lainsäädännössä ei ole säännöstä, joka oikeuttaisi lakkauttamaan määräajaksi annetun kuorimattoman puutavaran uittokiellon ennen määräajan päättymistä tai pysyvänä annetun kuorimattoman puutavaran uittokiellon.[542]

Vesistön/meren myynti pakkotoimin tai muulla tavoin luovuttaminen tai siirtyminen toisen omaksi ei lakkauta vesistöön/mereen annettua kuorimattoman puutavaran uittokieltoa, VL 1:3, 5:96.1 ja 12:6.1.

---

[542] Vrt. VL 4:2.2 ja 5:9, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL 8:21.4 ja 9:4.1 sekä VL (467/87) 9:15.2, 10:5.2, 10:25.2 ja 10:27.4.

5 UUTEEN VÄLIAIKAISEEN UITTOLUPAAN A:HAN, UUTEEN VÄLIAIKAISEEN UITTOLUPAAN B:HEN, UUTEEN VARSINAISEEN UITTOLUPAAN, UUTEEN YKSITYISUITTOLUPAAN TAI KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUPAAN PERUSTUVAN OIKEUDEN UITTAA PUUTAVARAA SYNTYMISESTÄ

5.1 UUTTA VÄLIAIKAISTA UITTOLUPAA A:TA, UUTTA VÄLIAIKAISTA UITTOLUPAA B:TÄ, UUTTA VARSINAISTA UITTOLUPAA, UUTTA YKSITYISUITTOLUPAA JA KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUPAA HAKEMAAN OIKEUTETUISTA

Oikeus hakea sekä uutta väliaikaista uittolupaa a:ta että uutta väliaikaista uittolupaa b:tä on vain uittajalla, joka uittaisi hakemansa luvan nojalla, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1.[1] Uittoyhdistys on hakukelpoinen uittaja, VL 5:20.2. Hakukelpoinen uittaja on suomalainen tai ulkomaalainen luonnollinen henkilö taikka suomalainen tai ulkomaalainen oikeushenkilö.[2] VL 5:9:ssä ei säädetä uutta väliaikaista uittolupaa a:ta eikä uutta väliaikaista uittolupaa b:tä hakemaan oikeutetuista.

> **KHO 22. 4. 1975** antamallaan päätöksellä **t. 1641** katsoi, että Oy U Ab:n hakemuksesta voitiin VL 5:35:n nojalla myöntää uittajalle vanha väliaikainen uittolupa a. Tätä tapausta olen tarkastellut edellä kohdassa 4.5. Tämä päätös on virheellinen. Oy U Ab kuntoonpanijana ei ollut VL 5:35:n mukainen hakemaan oikeutettu. Se ei ollut uittaja. Lupa olisi pitänyt evätä. Ks. edellä 4.5 kohdassa tarkasteltu tapaus, jossa **KHO** antoi **25. 11. 1976** päätöksensä **t. 4586**.
>
> Jäljempänä 5.3 kohdassa tarkasteltavassa tapauksessa **ISVO 4. 1. 1980** antamallaan päätöksellä myönsi Oy U Ab:n hakemuksesta uittajille uuden väliaikaisen uittoluvan a:n ja **KHO 5. 2. 1981** antamallaan

[1] Ks. LauttausA 2.2 §, VOL II:8 ja VL 5:35. Ks. myös vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 96 § ja 98.1 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 19* sekä OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 96 § ja 98.1 §, *HE 1944* s. 9 ja 23—24.

[2] Ks. VL 5:100.

päätöksellä **t. 645** pysytti luvan, paitsi että se muutti lupaehtoja. Nämä päätökset ovat virheelliset. Oy U Ab, kuntoonpanija, ei ollut VL (649/76) 5:35.1:n mukainen lupaa hakemaan oikeutettu. Se ei ollut uittaja. Lupa olisi pitänyt evätä.

Uittajalla on oikeus hakea sekä uutta väliaikaista uittolupaa a:ta että uutta väliaikaista uittolupaa b:tä vesistöön/mereen huolimatta siitä, onko toinen hakenut lupaa ja huolimatta siitä, onko jollekin myönnetty lupa.

Ei uutta väliaikaista uittolupaa a:ta eikä uutta väliaikaista uittolupaa b:tä saa myöntää hakemuksetta.

Puutavaran omistaja tai se, joka aikoo uittaa puutavaraa vesistössä/meressä, on toimivaltainen hakemaan uutta varsinaista uittolupaa, VL 1:3 ja 5:9. Hakemus kohdistuisi tähän vesistöön/mereen. Puutavaran omistaja on hakukelpoinen vain, jos hän itse tai joku muu aikoisi uittaa tätä puutavaraa.[3]

Erosen mielestä lienee puutavaran omistajalla VL 5:9:ssä ymmärrettävä metsänomistajaa sekä niitä, joiden säännönmukaiseen toimintaan kuuluu puutavaran hankinta kyseessä olevaan vesistöön uitettavaksi.[4] Tähän näkemykseen on syytä yhtyä.

Uittoyhdistys on hakukelpoinen uittaja, VL 5:20.2. Hakukelpoinen uittaja voi olla suomalainen tai ulkomaalainen luonnollinen henkilö tahi suomalainen tai ulkomaalainen oikeushenkilö.[5]

Asianomainen viranomainen on toimivaltainen hakemaan uutta varsinaista uittolupaa, VL 1:3 ja 5:9. Tällä perusteella viranomainen on toimivaltainen hakemaan uutta varsinaista uittolupaa vesistöön/mereen vain, jos tämän käyttämisen valvonta kuuluu jossakin suhteessa viranomaisen toimialaan.[6]

Vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 79 §:n mukaan valtion viranomainen on asianomainen hakemaan uittosäännön vahvistamista vesistölle.[7] Vesioikeuslakikomitea perusteli pykäläehdotustaan, että tällainen hakukelpoinen on se valtion viranomainen, jonka valvonnan alaiseksi vesistön käyttäminen jossakin suhteessa kuuluu.[8] OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 79 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan valtion viranomainen voi hakea uittosäännön vahvistamista vesistölle ja uittosäännön muuttamista.[9]

[3] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 79 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 15* sekä pykäläehdotuksen perustelut mts. 182 ja OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 79 §:n ensimmäinen virke, *HE 1944* s. 9 ja 20.

[4] Ks. *Eronen, Asianosaiset* s. 2.

[5] Ks. VL 5:100.

[6] Ks. *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 284.

[7] *KM 1939:3* s. 1* ja 15*.

[8] Mts. 182.

[9] *HE 1944* s. 9 ja 20. Ks. *KHO:n lausunto* 79 §:n kohta.

Asianomainen viranomainen on valtion, Ahvenanmaan maakunnan tai kunnan viranomainen.[10] Ulkomaalainen viranomainen ei ole asianomainen viranomainen. Asianomainen viranomainen on toimivaltainen hakemaan uutta varsinaista uittolupaa, vaikkei se saisi luvasta taloudellista hyötyä.[11]

MH on asianomainen viranomainen toimialallaan hakemaan uutta varsinaista uittolupaa muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevaan vesistöön/mereen, MHL 1—2 §, MHA 1.1 §, 2.1—2 §, 3.1 § ja 7.1,11—13 §, ÅLL 1.1 §, ÅLL (65/78) 2.1 § sekä AIL 1951 19 §. MaaKH on MH:n sijasta asianomainen viranomainen hakemaan uutta varsinaista uittolupaa Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevaan vesistöön/mereen, ks. MHL 1—2 §, MHA 1.1 §, 2.1—2 §, 3.1 § ja 7.1,11—13 §, ÅLL 1.1 §, ÅLL (65/78) 2.1 § sekä AIL 1951 19 §.[12]

MKH on asianomainen viranomainen toimialallaan hakemaan uutta varsinaista uittolupaa Suomessa sijaitsevaan vesistöön/mereen, MKHA (71/37) 1 §, ÅLL 1.1 §, ÅLL (65/78) 2.1 § ja AIL 1951 11.2,17 §, 19.1,8 §, 19.1,10 § sekä 19.2 §. Näin ollen sanottu vesistö/meri voi sijaita esimerkiksi Ahvenanmaan maakunnassa.

TVH on asianomainen viranomainen toimialallaan hakemaan uutta varsinaista uittolupaa Suomessa sijaitsevaan vesistöön/mereen, ks. TVL 1 §, 2.1 § ja 4 §, TVA 1—3 §, ÅLL 1.1 §, ÅLL (65/78) 2.1 § ja AIL 1951 11.2,17 §, 13.1,17 §, 19.1,8 § sekä 19.2 §. Täten mainittu vesistö/meri voi sijaita esimerkiksi Ahvenanmaan maakunnassa.[13]

Voi olla säädetty, ettei viranomaisella ole oikeutta hakea uutta varsinaista uittolupaa vesistöön/mereen, vaikka tämän käyttämisen valvonta kuuluisi jossakin suhteessa viranomaisen toimialaan.

Uittoa koskevat asiat, lukuun ottamatta VL (649/76) 5:30.3:ssa tarkoitettuja tehtäviä, eivät kuuluu VYH:n tehtäviin, jollei erikseen ole toisin säädetty, VYL 1.1 § ja VYL (235/89) 3.1,2 §. VL (649/76) 5:30.3:ssa ei säädetä VYH:n oikeudesta hakea uutta varsinaista uittolupaa. VYH ei ole VL 5:9:n mukainen asianomainen viranomainen, kun on kysymys uuden varsinaisen uittoluvan hakemisesta. Näin ollen VYH:lla ei ole oikeutta hakea uutta varsinaista uittolupaa

[10] Haara esittää, että valtion ja kuntien viranomaisilla on oikeus hakea uittosäännön vahvistamista VL:n mukaan. *Haara* s. 6302. Vrt. *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 133.

[11] Ks. *Pietilä, Tapauskohtainen käsittely* s. 37.

[12] Kumotun ÅLL 2.1 §:n mukaan MaaKH toimi MH:n sijasta. Lainkohdassa oli tuotu julki nimenomaisesti MH. Eronen katsoo asianomaisella viranomaisella VL 5:9:ssä ymmärrettävän MH:ta. *Eronen, Asianosaiset* s. 2. Vesilainsäädännön siirtymävaihetoimikunnan mielestä VL 5:9:n mukaan uittosäännön vahvistamista, muuttamista ja kumoamista koskevan hakemuksen voi tehdä MH. *KM 1963:98* s. 61.

[13] Tosin kumotun ÅLL 2.1 §:n mukaan MaaKH toimi TVH:n sijasta. Lainkohdassa oli tuotu julki nimenomaisesti TVH.

asianomaiselle viranomaiselle kuuluvan hakuoikeuden perusteella.

Kunnan ympltk tai sen tehtävät hoitava muu lautakunta tai kunnanhallitus on toimivaltainen hakemaan uutta varsinaista uittolupaa kuntansa alueella sijaitsevaan vesistöön/mereen, ks. VL 1:3 ja 5:9, VL (67/86) 20:1 sekä KYL 1 §, 5 § ja 6,1. §. Sen sijaan sillä ei liene oikeutta hakea uutta varsinaista uittolupaa toisen kunnan alueella olevaan vesistöön/mereen. Tässä kappaleessa esitetty ei koske Ahvenanmaan maakuntaa.

Ahvenanmaan maakunnassa vesiltk tai sen tehtävät hoitava kunnanhallitus tai muu kunnallinen elin on toimivaltainen hakemaan uutta varsinaista uittolupaa kuntansa alueella sijaitsevaan vesistöön/mereen, ks. VL 1:3, VL 5:9, ÅLL 1.1 § ja ÅLL (44/86) 1a §. Sen sijaan sillä ei liene oikeutta hakea uutta varsinaista uittolupaa toisen kunnan alueella olevaan vesistöön/mereen.[14]

Vesialueen, rannan, laitteen, rakennuksen tai muun rakennelman omistaja, vesiliikenteen harjoittaja sekä muukin, milloin uiton toimittaminen vesistössä/meressä välittömästi saattaa koskea hänen oikeuttaan tai etuaan, on toimivaltainen hakemaan uutta varsinaista uittolupaa, VL 1:3 ja 5:9. Vesialue käsittää VL 1:1.1:n mukaisen vesialueen. Tämän määritelmän olen esittänyt edellä 4.2.1 kohdassa. Ranta on maan ja veden raja sekä tämän molemmin puolin oleva maa- ja vesikaista. Laite, rakennus tai muu rakennelma voi olla esimerkiksi pato, penger, silta, johto, kuljetuslaite tai laituri.[15] Laite, rakennus tai muu rakennelma on kiinteä tai irrallinen.[16] Omistajalla tarkoitetaan sekä osa- että täysomistajaa.[17] Vesiliikenne käsittää vain oikeusjärjestyksen mukaisen vesiliikenteen. Oikeusjärjestyksen vastainen vesiliikenne ei nauti oikeusjärjestyksen suojaa. Vesiliikenne tapahtuu vesistössä/meressä olevaa sulaa vettä pitkin liikennevälinettä hyväksi käyttäen. Kysymykseen tuleva liikenneväline voi olla alus, laiva, hinaaja, lautta, lossi, kanootti, moottorivene, purjelauta, purjevene, soutuvene tai vesisukset jne.[18] Muukin lupaa hakemaan oikeutettu voi olla esimerkiksi erityisen oikeuden haltija.

Vesistön/meren kuntoonpanijalla on oikeus hakea uutta varsinaista uittolupaa.[19]

Uutta varsinaista uittolupaa hakemaan oikeutettu saa hakea lupaa huolimatta siitä, onko toinen hakenut lupaa.

---

[14] Eroselta, Ellilältä, Kuusiniemeltä ja Vihervuorelta näyttää jääneen huomaamatta, että Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevassa kunnassa on vesiltk tai sen tehtävät hoitava kunnanhallitus tai muu kunnallinen elin. Ks. *Eronen—Ellilä K.—Kuusiniemi* s. 21 ja 23 sekä *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 169.

[15] Vrt. VL 2:1.1 ja VL (467/87) 2:1.1.

[16] Ks. kuitenkin uittajan oikeudesta siirtää irrallisia esineitä ja aitoja, VL 1:3 ja 5:4.

[17] Ks. VL 1:10.1 ja 1:10.3.

[18] Ks. VL 1:3 ja 1:24.1.

[19] Ks. VL 5:13.3.

Näennäisongelma on kysymys, pidetäänkö VL 5:9:n mukaisen hakemusvaltuuden perustetta muodollisena, aineellisena vai kummankinlaisena.[20]

Uutta varsinaista uittolupaa ei saa myöntää hakemuksetta. Uutta varsinaista uittolupaa saadaan muuttaa VL (236/89) 18:7:n mukaisen yrityksen tai toimenpiteen käsittelyn yhteydessä vain hakemuksesta.[21]

Oikeus hakea uutta yksityisuittolupaa on vain puutavaran omistajalla, joka uittaisi luvan nojalla, VL (649/76) 5:19.2. Hakukelpoinen puutavaran omistaja on suomalainen tai ulkomaalainen luonnollinen henkilö taikka suomalainen tai ulkomaalainen oikeushenkilö.[22] VL 5:9:ssä ei säädetä uutta yksityisuittolupaa hakemaan oikeutetuista.

Puutavaran omistajalla on oikeus hakea uutta yksityisuittolupaa yhteisuittoalueelle huolimatta siitä, onko muu puutavaran omistaja hakenut lupaa ja huolimatta siitä, onko jollekin myönnetty lupa.

Uutta yksityisuittolupaa ei saa myöntää hakemuksetta.

Kuorimattoman puutavaran uittolupaa hakemaan oikeutettu ei käy ilmi VL 5:96.1—2:sta. Toimivaltainen hakemaan tällaista lupaa on vain uittaja, joka uittaisi luvan nojalla. Muulle ei ole säädetty toimivaltaa hakea. Uittoyhdistys on hakukelpoinen uittaja, VL 5:20.2. Hakukelpoinen uittaja on suomalainen tai ulkomaalainen luonnollinen henkilö taikka suomalainen tai ulkomaalainen oikeushenkilö.[23] VL 5:9:ssä ei säädetä kuorimattoman puutavaran uittolupaa hakemaan oikeutetuista.

Uittajalla on oikeus hakea kuorimattoman puutavaran uittolupaa vesistöön/mereen huolimatta siitä, onko toinen hakenut lupaa ja huolimatta siitä, onko jollekin myönnetty lupa.

Kuorimattoman puutavaran uittolupaa ei saa myöntää hakemuksetta.

---

[20] Vrt. *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 130.

[21] Ks. tämä lainkohta. Ks. myös VL (427/70) 18:7 ja *KM 1974:11* s. 42—43. Vrt. *Lang, Luennot* s. 123 ja 147. Vrt. myös **KHO 1953 II 292**: Hakemuksetta LH ei saanut muuttaa lauttaussääntöä, koska ei ollut sellaista syytä, jonka johdosta LH:lla VOL VI:10.2:n tai muun pykälän mukaan olisi ollut valta omasta aloitteestaan ryhtyä toimenpiteisiin lauttaussäännön muuttamiseksi.

[22] Ks. VL 5:100.

[23] Ks. VL 5:100.

5.2 VESIOIKEUDEN TOIMIVALLASTA OTTAA VASTAAN JA KÄSITELLÄ HAKEMUS SAADA UUSI VÄLIAIKAINEN UITTOLUPA A, UUSI VÄLIAIKAINEN UITTOLUPA B, UUSI VARSINAINEN UITTOLUPA, UUSI YKSITYISUITTOLUPA TAI KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUPA SEKÄ VARSINAISET MUUTOKSENHAKUKEINOT

Sekä uutta väliaikaista uittolupaa a:ta että uutta väliaikaista uittolupaa b:tä on haettava VO:lta kirjallisella hakemuksella ja sama VO on toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1, VL 5:37.1, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke ja VL 16:1.1.

Uutta varsinaista uittolupaa on haettava VO:lta kirjallisella hakemuksella ja sama VO on toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke, VL 16:1.1, VL 16:1.3 ja VL (236/89) 18:7.

Uutta yksityisuittolupaa on haettava VO:lta kirjallisella hakemuksella ja sama VO on toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäinen virke, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke ja VL 16:1.1.

Kuorimattoman puutavaran uittolupaa on haettava VO:lta kirjallisella hakemuksella ja sama VO on toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, VL 1:3, 5:96.1—2 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke sekä VL 16:1.1.[24] Tosin VL 5:96.1—2:sta ei käy ilmi, että kuorimattoman puutavaran uittolupa on myönnettävissä hakemuksesta. Tämä on pelkkä lainsäätäjän kömmähdys. Koska kuorimattoman puutavaran uittokielto on nimenomaisesti VL 5:96.1:n mukaan annettavissa hakemuksesta, niin vastaavasti kuorimattoman puutavaran uittolupa on myönnettävissä hakemuksesta.[25]

ÅLL (65/78) 2.1 § ei siirrä VO:lta MaaKH:lle toimivaltaa käsitellä hakemus saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa Ahvenanmaan maakuntaan. Tällainen käsittely on kansalaisten oikeusturvan tarpeiden vuoksi lainkäyttöä.[26] Tätä kantaa voidaan perustella myös sillä, että VO on tuomioistuin eikä hallintoviranomainen.

---

[24] Vrt. *KM 1972: B 134* s. 35, 41, 57 ja 207—208.

[25] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 131.1—2 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 26* sekä OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 131.1—2 §, *HE 1944* s. 9 ja 29.

[26] Ks. VTA (150/64) 2.2 § ja AIL 1951 2.2 §, 19.2 § sekä 21—22 §. Ks. *Ls. framst. nr 36/1977—78* passim ja *Lu. bet. nr 32/1977—78* passim. Ks. myös *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 417—418.

Ahvenanmaalta oleva viemäriyhtiö pyysi LSVO:lle jättämässään hakemuksessa viemäriyhtiön sääntöjen vahvistamista. MaaKH 27. 3. 1979 päivätyssä lausunnossaan katsoi, että viemäriyhtiön sääntöjen vahvistaminen muodosti hallintotoimen ja että AIL 1951 19 §:n ja ÅLL (65/78) 2.1 §:n nojalla viemäriyhtiön sääntöjen vahvistaminen kuului MaaKH:n toimivaltaan eikä LSVO:n toimivaltaan. **LSVO 16. 5. 1980** antamallaan päätöksellä **n:o 38/1980 C** hylkäsi MaaKH:n väitteen, ettei LSVO ollut toimivaltainen asiassa, ja VL 10:16:n verrattuna VL 6:25.3:n nojalla vahvisti viemäriyhtiön säännöt. Täten LSVO piti viemäriyhtiön sääntöjen vahvistamista lainkäyttönä.

Vesioikeuslakikomitea totesi vesioikeuslakiehdotukseensa sisältyvistä hakemusasioista, että ne "tulisivat lakiehdotuksen mukaan olemaan paljon suuremmassa määrin tuomioistuinasioiden kaltaisia kuin nykyisin." Niin ikään komitea esitti, että hakemusasiat vesioikeuslakiehdotuksen mukaan tulisivat käsiteltäväksi vesituomioistuimessa eikä hallinnollisessa järjestyksessä.[27]

KHO lausui OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen hakemusasioista[28]: "Hakemusasiatkin tosin käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin määrättyä prosessimenettelyä noudattaen, mutta tuo käsittely, mikäli siinä ei joutuisi ratkaistaviksi asianosaisriitoja, ei kuitenkaan olisi luonteeltaan lainkäyttöä, eipä edes hallinto-oikeudellista lainkäyttöä, vaan hallintotoimintaa — —."[29]

Hallitus piti laatimaansa vesilakiehdotukseen sisältyvää hakemusasiaa lupapäätöksen tai muun siihen verrattavan ratkaisun osalta hallinnollisluontoisena. Toisaalta se näyttää pitäneen hakemukseen liittyviä korvauskysymyksiä luonteeltaan oikeudellisina.[30]

Holopaisen mielestä VO:n voitaneen sanoa olevan virkakoneistossamme siinä poikkeuksellisessa asemassa, että se on funktioltaan suuressa määrin hallinto-orgaani lainkäyttöorgaanin struktuuristaan huolimatta.[31]

Uotila katsoo hakemusasioiden käsittelyn olevan luonteeltaan yleensä hallintoa. Kuitenkin hän pitää hakemusasiaan liittyvän korvauskysymyksen käsittelyä VO:ssa lainkäytön luonteisena.[32]

Ellilän mielestä usein vesiasia voidaan hyvin luonnehtia "sekaluontoiseksi", sillä vesiasioissa saattaa esiintyä toisaalta vahvasti juuri oikeusasian piirteitä, mutta toisaalta myös hallintoasian piirteitä.[33]

---

[27] *KM 1939:3* s. 1*, 55*—61*, 401 ja 410. Vrt. *Haataja, Kirjelmä*, Yleisperustelut s. 14 ja *HE 1944* s. 7.

[28] Ks. 301—330 §:t, *HE 1944* s. 53—58.

[29] *KHO:n lausunto*. Ks. *Aura* s. 478 ja 480—481 sekä *KKO:n lausunto* II osan kohta.

[30] *HE 64/1959* s. 29 ja 40.

[31] *Holopainen* s. 877.

[32] Ks. *Uotila* s. 236—239 ja 247. Ks. myös *Uotila—Laakso—Pohjolainen—Vuorinen* s. VI ja 23.

[33] Ks. *Ellilä T.* s. 461, 465 ja 467.

Suomela toteaa, että lupahakemusten käsittely on muodollisesti lainkäyttöä, ei hallintoa.[34]

Hinkka toteaa, että vesiasiain oikeudellinen käsittely toimitetaan vesilain mukaan hallintolainkäyttömenettelyssä.[35]

Kahanpään mukaan lupaa vesitaloudelliseen yritykseen tarkoittava hakemusasia sisältää vahvoja hallintolainkäytön piirteitä.[36]

Pekkasen mielestä hakemusasiat kuuluvat luvan myöntämisen osalta selvästi hallintolainkäytön piiriin. Hänen mukaansa korvauskysymyksien ratkaiseminen katsotaan kuuluvan yleensä lainkäytön piiriin.[37]

Johansson katsoo vesilupa-asioiden käsittelyn kuuluvan asiallisen luonteensa puolesta hallinnon piiriin.[38]

Uittohallintotoimikunta lausuu, että uittosäännön vahvistaminen tai muuttaminen on luonteeltaan tuomioistuinasia.[39]

Vilkkosen mielestä hallintoon on luettavissa VO:n toimivaltaan kuuluvien hakemusasioiden käsitteleminen lukuun ottamatta korvauskysymysten tutkimista, joka on lainkäyttöä.[40]

Vihervuoren mukaan VO:lle tehdyn lupahakemuksen käsittely oikeudelliselta luonteeltaan on ennen muutoksenhakuvaihetta lähinnä hallintotoimintaa, johon kuitenkin liittyy selviä lainkäytön aineksia.[41] Toisaalla hän esittää, että tärkeillä hakemusasioilla ja näistä erityisesti lupa-asioilla on vahvoja hallintomenettelyn piirteitä.[42]

KKO (kolme OikN:ta) **8. 5. 1979** antamassaan päätöksessä, **KKO 1979 II 49**, lausui, että VO hakemusasioissa käsittelee hallinnolliseen lainkäyttöön kuuluvia asioita. Kaksi OikN:ta eriävissä mielipiteissään eivät lausuneet tätä näkemystä.

Hyvösen mielestä vesiasiat ovat luonteeltaan sekaluontoisia hallinnon ja lainkäytön välimailla olevia asioita, joskus lähempänä hallintoa ja joskus lainkäyttöä.[43]

Pietilän mukaan hakemusasioiden käsittely kuuluu asiallisen luonteensa puolesta hallinnon piiriin.[44]

Saukon ja Kahanpään mielestä hakemusasioiden käsittelyn on katsottava olevan luonteeltaan hallinnollista lainkäyttöä. Heidän mukaansa jaottelutavasta riippuen tämä on myös luonnehdittavissa esimerkiksi prosessimuotoiseksi hallintomenettelyksi.[45]

---

[34] Ks. *Suomela* s. 40—41.

[35] *Hinkka, Vesivarainhoito* s. 222.

[36] *Kahanpää* s. 104.

[37] *Pekkanen, Muutoksenhakujärjestelmä* s. 138—139. Vrt. *Pekkanen* s. 23, av. 11. Vrt. myös *Vihervuori, Soveltamisalasta* s. 122 ja *Jokela* s. 246.

[38] *Johansson* s. 69.

[39] *KM 1976:48* s. 23.

[40] Ks. *Vilkkonen, I* s. 189 ja 232.

[41] *Vihervuori, Kalatalouden huomioonottaminen* s. 113. Ks. *Vihervuori, Soveltamisalasta* s. 124 ja 132, *Vihervuori, LM 1979* s. 20—21 ja *Vihervuori, Yleisestä tarpeesta* s. 56.

[42] *Vihervuori, DL 1984* s. 50.

[43] Ks. *Hyvönen, LM 1979* s. 642—643 ja *Hyvönen, Käsittelyjärjestyksestä* s. 36—38 ja 46.

[44] *Pietilä, Vesioikeus* s. 65.

[45] *Saukko—Kahanpää* s. 408.

Jokela esittää vesiasiain luonteesta: "Hakemusasiat kuuluvat lupakysymyksen osalta hallintoon. Kuitenkin niiden yhteydessä käsiteltävät korvauskysymykset ja ennakkoluonteiset kysymykset voivat olla lainkäytön luonteisia."[46]

Saukko toteaa, että pääosa VO:n käsiteltävistä asioista on hallinnollisen lainkäytön alaan kuuluvia hakemusasioita.[47]

Kuusiniemi pitää vesiasioita sekaluontoisina.[48]

Hollon mukaan VO:n toiminta lupa-asioissa muistuttaa paljolti hallinto-oikeudellista lainkäyttöä eikä hallintotoimintaa.[49]

Eilavaaran mielestä vesiasiat kuuluvat osittain yleisen lainkäytön ja osittain hallintolainkäytön piiriin.[50]

Eronen, Ellilä ja Kuusiniemi käsitellessään vesituomioistuimia toteavat, että eräiden viranomaisten tehtävänä on käsitellä vesiasioiden lupahakemuksia sekä ratkaista muita vesien käyttöön liittyviä oikeusasioita. He korostavat, että vesioikeudellisen lupa-asian katsotaan sisältävän merkittäviä hallintoasian piirteitä.[51]

Yllä esitetystä käy ilmi, että näkemykset vesiasian käsittelyn luonteesta poikkeavat toisistaan.

Vesioikeuksien lainkäyttö -ilmaus on VL (467/87) 15:14.1:ssä.

VL (467/87) 15:23:n mukaan mikäli tässä laissa muualla ei ole toisin säädetty, asian käsittelyssä VYO:ssa on muutoin noudatettava soveltuvin osin laillista oikeudenkäyntijärjestystä.

Eduskunta hyväksyi tämän pykälän kieliasultaan hallituksen ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 15:23:n mukaisena.[52] Hallitus oli perustellut pykäläehdotustaan: "Vesituomioistuimilla on etenkin ehdotetun muutoksenhakujärjestelmän takia monia hallintotuomioistuimille ominaisia piirteitä. Ne kuuluvat lähinnä hallintotuomioistuimiin. Sen vuoksi niiden *lainkäytössä* tulisi voida kehittää sellaisia menettelymuotoja, jotka ovat erityisen soveliaita vesiasioiden käsittelyyn. Tämän vuoksi ehdotetaan, että luvun 23 §:ää muutetaan siten, että ellei vesilaista muuta johdu, asioiden käsittelyyn vesiylioikeudessa olisi soveltuvin osin noudatettava laillista oikeudenkäyntijärjestystä." (Kursivointi tässä.)[53]

Tämän perusteella hakemusasian käsittely VO:ssa olisi lainkäyttöä.[54]

VO on toimivaltainen käsittelemään hakemuksen saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa toimialueellaan sijaitsevaan vesistöön/mereen, VL 14:1.1 ja 15:10.1:n ensimmäinen virke. Jos tämän perusteella hakemus joutuisi useamman kuin yhden

[46] *Jokela* s. 182, 234, 247—253 ja 262. Vrt. *Manner, Näkökohtia* s. 203 ja 207.
[47] *Saukko, Lainkäyttö* s. 320.
[48] Ks. *Kuusiniemi, Valinnasta* s. 63, 69—70, 85, 88, 98, 102—103 ja 105.
[49] *Hollo, DL 1986* s. 30—31. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 258—259.
[50] *Eilavaara* s. 182.
[51] *Eronen—Ellilä K.—Kuusiniemi* s. 17.
[52] *HE 266/1984* s. 31 ja 41 verrattuna VL (467/87) 15:23.
[53] *HE 266/1984* s. 24.
[54] Vrt. *Vihervuori, Suhteesta* s. 62—63.

VO:n käsiteltäväksi, hakemus on käsiteltävä siinä VO:ssa, 1) jonka toimialueella olevaan vesistöön/mereen lupa myönnettäisiin pääasiallisesti, 2) jonka toimialueella olevassa vesistössä/meressä luvan nojalla uitettaisiin pääosaltaan tai 3) jonka vesioloja hakemus koskee ensisijaisesti, VL 15:10.1. Mikäli VO on ottanut tutkittavaksi hakemuksen saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa, ylempi tuomioistuin ei saa ottaa tutkittavaksi sitä, onko VO ollut alueellisesti toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, VL 15:11.1. Ylempi tuomioistuin on sekä VYO että KHO, VL (467/87) 17:1, 17:4 ja 17:5.1. Ylemmän tuomioistuimen tutkimiskielto koskee vain VO:ien välistä alueellista toimivaltaristiriitaa.[55] Kuitenkin VYO:n on määrättävä asianosaisen pyynnöstä, minkä VO:n on käsiteltävä hakemus saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa, jos eri VO:t ovat ryhtyneet käsittelemään samaa hakemusta tai jos mikään VO ei ole katsonut hakemuksen kuuluvan sen alueelliseen toimivaltaan, VL 15:11.2:n ensimmäinen virke. Asianosaisen pyynnölle ei ole säädetty muotovaatimuksia eikä pyynnön esittämiselle ole säädetty määräaikaa. Tästä huolimatta on suotavaa, että asianosainen esittää pyyntönsä kirjallisesti. VYO:n on päätettävä asia soveltamalla VL 15:10.1:tä. VYO:n antamaan päätökseen tässä asiassa ei saa hakea muutosta, VL 15:11.2. Täten VYO:n antamasta päätöksestä ei saa hakea muutosta VL (467/87) 17:4:n ja 17:5.1:n mukaisesti KHO:lta pyytämällä valituslupaa ja valittamalla. Tämä muutoksenhakukielto ei tarkoita ylimääräisiä muutoksenhakukeinoja, kantelua ja purkua.

VO:n antamasta päätöksestä hakemukseen saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa saadaan hakea muutosta VYO:lta valittamalla, VL (467/87) 17:1. VYO:n antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, VL (467/87) 17:4 ja 17:5.1. Kun KHO ratkaisee VL (467/87) 17:4.2:n mukaisesti VYO:n päätöksestä tehdyn valituslupahakemuksen, niin tällöin KHOL 5 § ei sovellu. Tässä lainkohdassa säädetään:

> "Jos Korkein hallinto-oikeus katsoo valituksen koskevan kysymystä, jonka ratkaisu pääasiassa riippuu päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkitsemisesta, on asia jätettävä Hallituksen ratkaistavaksi.
>
> Jos asiassa, josta 1 momentissa on puhe, on kysymys myös siitä, onko päätös tai toimenpide lainvastainen, antakoon Korkein hallinto-oikeus siitä lausuntonsa.

[55] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 293 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 54* sekä pykäläehdotuksen perustelut, mts. 396—397 ja OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 293 §, *HE 1944* s. 9 ja 52.

> Korkeimman hallinto-oikeuden tässä pykälässä tarkoitettu toimenpide tai lausunto on lopullinen."[56]

Valituslupahakemus ei ole valitus. Asianlaita on näin huolimatta siitä, sisältyvätkö valituslupahakemus ja valitus yhteen vai useampaan muutoksenhakukirjelmään.

Silloin kun asian hallituksen ratkaistavaksi jättämisen edellytykset täyttyvät, KHO:n on siirrettävä asia hallituksen ratkaistavaksi, vaikkei valittaja tai muu asianosainen olisi vaatinut asian jättämistä hallituksen ratkaistavaksi. Täten KHO:n on viran puolesta otettava huomioon KHOL 5 §, kun se käsittelee valitusta.

Koska valitus koskee kysymystä, jonka ratkaisu pääasiassa riippuu päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkitsemisesta? Jos KHO on myöntänyt valitusluvan, onko sen jätettävä valitus KHOL 5.1 §:ssä säädetyin edellytyksin hallituksen ratkaistavaksi?

Valmistelutöistä saadaan valaistusta siihen, koska valitus koskee kysymystä, jonka ratkaisu pääasiassa riippuu päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkitsemisesta.

> Eduskunta hyväksyi KHOL 5 §:n kieliasultaan hallituksen ehdotuksen Laiksi Korkeimmasta Hallinto-oikeudesta 3 §:n mukaisena, paitsi että KHOL 5 §:ssä olevat sanat "hallinto-oikeus", "hallinto-oikeus" ja "hallinto-oikeuden" oli kirjoitettu isolla alkukirjaimella lakiehdotuksen 3 §:ssä ja paitsi että KHOL 5.1 §:ssä olevan sanan "Hallituksen" tilalla oli lakiehdotuksen 3.1 §:ssä sana "Senaatin".[57] Hallitus oli perustellut pykäläehdotustaan: "Asian luonnon ja muissa maissa saavutetun kokemuksen mukaista on, että hallinto-oikeudellisista asioista ne, joiden ratkaisu riippuu lain soveltamisesta, etupäässä soveltuvat tuomioistuimissa käyteltäviksi, kun taas sellaiset asiat, jotka koskevat kysymystä hallinnollisen toimenpiteen sopivaisuudesta tahi tarkoituksenmukaisuudesta, yleensä jätetään hallinnon piiriin. Ehdotus perustuu sen vuoksi siihen periaatteeseen, että ne valitusasiat, joiden ratkaisu riippuu pääasiassa päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkitsemisesta, edelleenkin jäävät Senaatin ratkaistavaksi. Jotta olisi mahdollista yhtenäisesti arvostella oikeuspaikkakysymystä ja ehkäistä pätevyysriitojen syntymistä Senaatin ja Korkeimman Hallinto-oikeuden välillä, jätettäisiin kuitenkin yleensä kaikki valitusasiat Korkeimpaan Hallinto-oikeuteen, jonka tulisi mainittua kysymystä harkittuaan lykätä Senaatin ratkaistavaksi yllämainitun laatuiset asiat."[58]

---

[56] 22. 7. 1918 annettu KHOL ei sisällä voimaantulosäännöstä. Se lienee tullut voimaan silloin, kun se julkaistiin SA:ssa eli 2. 8. 1918.

[57] *HE 7/1917* s. 6—7 verrattuna KHOL 5 §.

[58] *HE 7/1917* s. 2—3. Ks. *LVM 15/1917* s. 2—3, *LVM 7/1917* s. 1—2, *Hallberg* s. 45—46 ja *Kulla* s. 286—295. Vrt. *Mäenpää, Hallintolupa* s. 176—177.

KHOL 5 § soveltuu hallinto-oikeudellisiin valitusasioihin. Tällaisia eivät ole ainakaan kaikki uitto-oikeudelliset valitusasiat. KHO:n ei pidä yleensä siirtää KHOL 5 §:n mukaan hallituksen ratkaistavaksi valitusasioista niitä, joiden ratkaisu riippuu lain soveltamisesta. KHOL 5 §:ää sovellettaessa joudutaan käymään rajaa oikeusharkinnan ja tarkoituksenmukaisuusharkinnan välillä. Oikeusharkinnassa on keskeisessä asemassa yhden tai useamman säännöksen soveltaminen. Tarkoituksenmukaisuusharkinnassa on olennaisena piirteenä päätöksen tai toimenpiteen sopivuuden tai tarkoituksenmukaisuuden harkitseminen.[59]

Mitä puhtaammasta oikeusharkinnasta on kysymys, sitä yksityiskohtaisemmin harkintaa rajoittaa oikeusjärjestys. Mitä puhtaammasta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta on kysymys, sitä vähemmän harkintaa rajoittaa oikeusjärjestys. Paljolti arvostuksenvarainen asia on, kuinka paljon oikeusjärjestyksen on rajoitettava harkintaa, jotta kysymys olisi oikeusharkinnasta, ja kuinka paljon oikeusjärjestyksen on jätettävä harkintaa vapaaksi rajoituksista, jotta kysymys olisi tarkoituksenmukaisuusharkinnasta.

Valitusta koskevan kysymyksen ratkaisun on ainakin pääasiassa riiputtava päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkitsemisesta, jotta KHO:n olisi jätettävä asia hallituksen ratkaistavaksi KHOL 5.1 §:n nojalla. Sanalla 'pääasiassa' on keskeinen asema lainkohdan tulkinnassa. Pääasiassa on yhtä kuin olennaisesti.

KHO käsitellessään VOL VI:14:n mukaisesti tehtyä valitusta lauttaussäännön vahvistamista koskevassa asiassa oli velvollinen soveltamaan KHOL 5 §:ää.

Turun ja Porin läänin maaherra 22. 12. 1923 antamallaan päätöksellä Suomen senaatin kulkulaitostoimikunnan määräyksestä 23. 7. 1902 annetun vesioikeuslain säännösten nojalla vahvisti Karhi- ynnä muiden järvien kautta eri suuhaaroja myöten Pohjanlahteen laskeville vesistöille kaikkine lisävesineen lauttaussäännön. Tämän 3 §:n 3 kohta kuului:

"Uittoyhdistys on myös velvollinen joensuilla meressä niputtamaan omistajan siteillä puutavaran, kun omistaja sitä uittopäälliköltä pyytää."

A Oy vaati valituksessaan KHO:ssa, että lauttaussäännön 3 §:n 3 kohta piti muuttaa kuulumaan näin:

"Puutavaran saavuttua joensuuhun meressä on jokaisen tavaranomistajan velvollisuus viedä se sieltä heti edelleen, niin ettei jatkuvan uiton järjestelyssä ilmaannu mitään estettä tai ettei yleistä liikettä häiritä."

[59] Oikeus- ja tarkoituksenmukaisuusharkintaa käsittelevästä oikeuskirjallisuudesta ks. esimerkiksi *Ahava* s. 259—260, *Aura, LM 1950* s. 6—22, *Merikoski* passim, *Andersson E.* s. 23—45, *Sipponen* s. 197—212, *Merikoski, Oikeussuojajärjestelmä* passim, *Holopainen, Kunnan asema* s. 66—73 ja 78—84, *Vilkkonen* s. 372—396, *Vilkkonen, I* s. 146—153, *Pietilä, Vesioikeus* s. 172—174, *Konstari* s. 77—94, *Kurvinen, Päätöksenteko* s. 111—115, *Hyvönen, Käsittelyjärjestyksestä* s. 52—54 ja *Uotila—Laakso—Pohjolainen—Vuorinen* s. 42—46. Viranomaisen harkintavallasta lupa-asioissa ks. *Mäenpää, Hallintolupa* s. 146—211.

MH lausunnossaan KHO:ssa piti A Oy:n valitusta aiheettomana.

KHO (kolme HntoN:ta) **23. 4. 1925** antamallaan päätöksellä, **KHO 1925 II 860**, käsitteli asian ja katsoi, mikäli A Oy:n valitus tarkoitti lauttaussäännön 3 §:n edellä kerrotun kohdan muuttamista, että 23. 7. 1902 annetun vesioikeuslain sekä siitä, mitä tätä lakia käytettäessä oli noudatettava, samana päivänä annetun asetuksen säännökset tosin eivät estäneet lauttaussäännön sanotun kohdan vahvistamista maaherran hyväksymässä muodossa; mutta koska asian ratkaisu tässä osassa pääasiassa riippui puheena olevan määräyksen tarkoituksenmukaisuuden harkitsemisesta, KHO, nojautuen KHOL 5.1 §:ään, jätti asian viimeksi mainitussa osassa hallituksen ratkaistavaksi. Eri mieltä ollut HntoN tutki valituksen, mikäli se koski lauttaussäännön 3 §:n 3 kohdan muuttamista, mutta katsoi, että A Oy:n valitus ei antanut aihetta maaherran päätöksen muuttamiseen, jonka päätöksen varaan asia siis oli jäävä. Toinen eri mieltä ollut HntoN katsoi, että A Oy ei ollut esiintuonut syytä muuttaa maaherran valituksenalaista päätöstä, joka siis oli jäävä pysyväksi.

VN 8. 10. 1925 antamallaan päätöksellä (**N:o K.D. 80/276 K.M. 63/497 1925**) tutki asian, mikäli se oli hallituksen ratkaistavaksi jätetty, ja katsoi, ettei valittaja ollut esittänyt syytä muuttaa maaherran valituksenalaista päätöstä, jonka varaan asia siis tässä osassa oli jäävä.

Vaasan läänin maaherra 14. 3. 1924 antamallaan päätöksellä jätti muuttamatta Jalasjoen, Ilmajoen ja Kyrönjoen järjestyssäännön 18 §:n, jonka mukaan lauttaus Koivulahden pitäjässä oli toimitettava pitkin Kyrönjoen Karlgrundsfaret nimistä suuhaaraa. Maaherra ei perustellut päätöstään.

MH valituksessaan KHO:ssa vaati, että järjestyssäännön 18 § toimitusinsinöörin ehdotuksen mukaisesti muutettaisiin näin kuuluvaksi: "Jokisuulla Koivulahden pitäjässä toimitetaan lauttaus pitkin Stenå nimistä suuhaaraa."

Maataloushallitus ja tie- ja vesirakennusten ylihallitus lausunnoissaan KHO:ssa pyysivät maaherran valituksenalaisen päätöksen pysyttämistä.

KHO 30. 4. 1925 antamallaan päätöksellä katsoi, että MH:n valitus koski kysymystä, jonka ratkaisu pääasiassa riippui asiasta annettavan päätöksen tarkoituksenmukaisuuden harkitsemisesta. Tämän vuoksi KHO KHOL 5.1 §:n nojalla jätti asian hallituksen ratkaistavaksi.

MH VN:lle lähettämässään kirjelmässä 31. 7. 1925 selitti, ettei MH:lla ollut enää syytä vaatia lauttausväylän siirtämistä Kyrönjoen toiseen, Stenå nimiseen suuhaaraan.

Koska MH oli peruuttanut valituksensa, **VN 8. 10. 1925** antamallaan päätöksellä (**N:o K.D. 85/277 K.M. 72/499 1925**) määräsi, että enemmän lausunnon antaminen valituksesta sai raueta.

Pietilä väittää: "VOL 1902:n voimassaolon aikana on KHOL 5 §:n perusteella uittosäännön [pitäisi olla lauttaussäännön] vahvistamisesta tehtyjä valituksia siirretty KHO:sta VN:n käsiteltäväksi, jos valitus on koskenut uittosäännössä [pitäisi olla lauttaussäännössä] tehtyjä teknista-

loudellista laatua olevia ratkaisuja, ks. *KHO 1925 II 860, 1929 II 881* ja *1929 II 960 — —*."[60]

Hyvönen väittää käsitellessään KHOL 5 §:ää: "Vuoden 1902 VOL:n aikana korkein hallinto-oikeus siirsi joitakin uittosäännön [pitäisi olla lauttaussäännön] vahvistamisesta tehtyjä valituksia, jotka koskivat teknistaloudellisia ratkaisuja (KHO 1925 II 860, 1929 II 881 ja 1929 II 960)."[61]

Pietilän ja Hyvösen väitteet ovat sikäli virheelliset, että tapaukset **KHO 1929 II 881** ja **KHO 1929 II 960** eivät koskeneet lainkaan lauttaussäännön eivätkä uittosäännön vahvistamista. Edellinen tapaus koski nippulauttain hinaamista Vääräkosken kanavan kautta ja jälkimmäinen tapaus koski kunnallistaksoitusta. Pietilän ja Hyvösen esityksissä lienee sikäli painovirhe, että he tarkoittanevat tapauksella **KHO 1929 II 960** seuraavaksi tarkasteltavaa tapausta.

Noormarkun-Merikarvian Uittoyhdistyksen hakemuksesta **Turun ja Porin läänin maaherra 12. 2. 1929** antamallaan päätöksellä vesioikeuslain säännösten nojalla muutti Karhi- ynnä muiden järvien kautta eri suuhaaroja myöten Pohjanlahteen laskeville vesistöille kaikkine lisävesineen vahvistetun lauttaussäännön 3 §:n 3 kohdan näin kuuluvaksi:

"Puutavaran saavuttua jokisuulle meressä, on jokaisen puutavaran omistajan velvollisuus viedä se heti eroittelun jälkeen eroittelupaikalta edelleen niin, ettei jatkuvan uiton järjestelyssä ilmaannu mitään estettä, eikä yleistä liikennettä vesistössä häiritä."

MH valituksessaan KHO:ssa vaati, että lauttaussäännön 3 §:n 3 kohta piti muuttaa kuulumaan näin:

"Uittoyhdistys on myös velvollinen joensuilla meressä sitomaan kiinteisiin lauttoihin omistajien siteillä puutavaran kun omistaja sitä uittopäälliköltä pyytää, mutta ei kuitenkaan suurempiin merilauttoihin, joiden teko kuuluu puutavaran omistajalle."

Noormarkun-Merikarvian Uittoyhdistys vastineessaan KHO:ssa vaati maaherran valituksenalaisen päätöksen pysyttämistä.

KHO (kolme HntoN:ta) **22. 11. 1929** antamallaan päätöksellä, **KHO 1929 II 2960**, käsitteli asian ja katsoi, että 23. 7. 1902 annetun vesioikeuslain sekä siitä, mitä tätä lakia käytettäessä oli noudatettava, samana päivänä annetun asetuksen säännökset tosin eivät estäneet puheena olevan lauttaussäännön 3 §:n 3 kohdan vahvistamista siinä muodossa, mikä sillä oli maaherran valituksenalaisessa päätöksessä; mutta koska asian ratkaisu muutoin pääasiassa riippui puheenalaisen määräyksen tarkoituksenmukaisuuden harkitsemisesta, KHO, nojautuen KHOL 5 §:ään, jätti asian tässä osassa hallituksen ratkaistavaksi. Eri mieltä ollut HntoN katsoi, että MH ei ollut esiintuonut syytä muuttaa maaherran valituksenalaista päätöstä, joka siis oli jäävä pysyväksi. Toinen eri mieltä ollut HntoN oli asiasta, mitä tuli lauttaussäännön 3 §:n 3 kohtaan samaa mieltä kuin KHO:n enemmistö, mutta katsoi, että asia voitiin tutkia ja ratkaista

[60] *Pietilä, Vesioikeus* s. 173.
[61] *Hyvönen, Käsittelyjärjestyksestä* s. 52.

KHO:ssa asiallisesti sitä hallituksen ratkaistavaksi lähettämättä.

TVH lausunnossaan VN:ssa piti MH:n valitusta aiheettomana.

VN 23. 10. 1930 antamassaan päätöksessä (**KD 152/259 KM 188/392 1929**) katsoi, että valittaja ei ollut esittänyt syytä muuttaa maaherran valituksenalaista päätöstä, joka siis jäi pysyväksi.

Näiden tapausten johdosta on syytä mainita, että VOL:ssa ja tämän muutoksissa metsäntuotteiden lauttaamisesta oli vähemmän säännöksiä kuin VL:ssa ja tämän muutoksissa on säännöksiä puutavaran uitosta. Esimerkiksi VOL:ssa tai tämän muutoksissa ei ollut VL 5:2.1:tä ja 5:2.3:a vastaavia säännöksiä.[62]

Haatajan mielestä jos KHO katsoi maaherran päätöksestä uiton järjestelyä koskevassa asiassa tehdyn valituksen koskevan sellaista kysymystä, jonka ratkaisu pääasiassa riippui päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkitsemisesta, niin KHO:n oli siirrettävä asia VN:n ratkaistavaksi. Hän viittasi KHOL 5 §:ään.[63]

VTK oli toimivaltainen käsittelemään VN:n määräyksestä kiireellisen vesioikeusasian, kuten lauttausväylän tekemistä koskevan asian, sittemmin lauttauksen järjestämistä koskevan asian. Ks. ErKiirL ja ErKiirL (157/37).

Jokela väittää, että kun KHO käsitteli ErKiirL 21 §:n mukaisesti VTK:n päätöksestä tehtyä valitusta, sen tuli siirtää asia VN:lle, jos asian ratkaisu riippui päätöksen tarkoituksenmukaisuuden harkinnasta.[64] Tämä näkemys on osittain virheellinen. Näet kun KHO käsitteli ErKiirL 21 §:n mukaisesti VTK:n päätöksestä tehtyä valitusta, sen piti siirtää kysymys hallituksen ratkaistavaksi KHOL 5.1 §:n nojalla vain, jos kysymyksen ratkaisu pääasiassa riippui päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkitsemisesta.

Tutkimustani varten tutkin KHO:n VL 17:1.2:n, 17:1.4:n ja 21:3.1—2:n mukaisesti antamat päätökset valituksiin uittoa koskevissa hakemusja virka-apuasioissa 1. 4. 1962 jälkeiseltä ajalta. KHO ei siirtänyt yhdessäkään tapauksessa valitusta miltään osin hallituksen ratkaistavaksi. Tästä ei liene perusteltua tehdä päätelmää, ettei yksikään valitus koskenut kysymystä, jonka ratkaisu pääasiassa riippui päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkitsemisesta. Tosin näkemys siitä, koska valitus koski tällaista kysymystä, oli kovin arvostuksenvarainen.

Nyt käsiteltävillä esitöillä on merkitystä, kun otetaan kantaa harkinnan laatuun hakemusasiassa.

Vesioikeuslakikomitea totesi laatimaansa vesioikeuslakiehdotukseen sisältyvistä hakemusasioista: "Niissä olisi useimmiten myös käytettävä hallinnollista harkintavaltaa, ja ne olisivat harvoin pelkkiä oikeuskysymyksiä, vaikka viimeksi mainittujakin tulisi niiden yhteydessä ratkaistavaksi."[65]

---

[62] Ks. *Kuusiniemi, Valinnasta* s. 18 ja *Hyvönen, Käsittelyjärjestyksestä* s. 52.

[63] *Haataja, II* s. 299. Ks. *Haataja, III* s. 338. Ks. myös *HE 50/1933* s. 3 ja *Aura* s. 485.

[64] *Jokela* s. 106. Ks. *Kuusiniemi, Valinnasta* s. 21.

[65] *KM 1939:3* s. 1*, 55*—61* ja 400.

KHO lausui OM:ssä laaditusta vesistölakiluonnoksesta (*HE 1944*), että tämän "mukaan entisestään tulisi huomattavasti lisääntymään niiden tapausten lukumäärä, jolloin alemmassa asteessa vesioikeudelliseen hakemusasiaan annetusta päätöksestä tehdyn valituksen ratkaisu tulisi pääasiassa riippumaan valituksenalaisen toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkitsemisesta."[66]

KKO lausui OM:ssä laaditusta vesistölakiluonnoksesta (*HE 1944*), että eräissä valitusasioissa ratkaisu "tulisi lakiehdotuksen mukaan riippumaan yksistään tarkoituksenmukaisuusharkinnasta".[67]

Vesilakikomitean mukaan voitiin todeta, että VYO erikoistuomioistuimena olisi sopivampi käsittelemään hakemusasioita koko laajuudessaan, ja siis myös niihin sisältyviä toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkintaa koskevia kysymyksiä, kuin KHO, jonka toimivaltaa tässä kohdin rajoitti KHOL 5 §:ssä oleva määräys.[68]

Hallitus kirjoitti: "Lisäksi on huomattava, että vesiylioikeus erikoistuomioistuimena voisi käsitellä hakemusasiat niiden koko laajuudessa ja siis myös kaikki niihin sisältyvät toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkintaa koskevat kysymykset, kun taas korkeimmalle hallinto-oikeudelle eivät sitä koskevan lain mukaan kuulu ratkaisut, jotka pääasiassa riippuvat päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkinnasta."[69]

Täten hallituksen mielestä sen vesilakiehdotuksen (*HE 64/1959* s. 40) hakemusasiassa voi olla kysymys toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkinnasta.

KHO antoi päätöksensä valitukseen, joka oli tehty sille VL 17:1.1—3:n mukaan VO:n antamasta päätöksestä hakemusasiassa. Oliko KHO velvollinen soveltamaan KHOL 5 §:ää? Kysymykseen ei saada vastausta vesilakikomitean ja hallituksen edellä esitetystä näkemyksestä. Nimittäin KHO oli valitusviranomainen hakemusasiassa vastoin vesilakikomitean ja hallituksen ehdotusta. Sen sijaan seuraavaksi esitettävässä kirjallisuudessa on otettu kantaa viimeksi esitettyyn kysymykseen.

Korkeimman hallinto-oikeuden lainsäädäntökomitea esitti:

"Voimassa olevan lain mukaan valitukset, jotka pääasiassa ovat koskeneet päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuutta, on aina ollut siirrettävä hallituksen ratkaistavaksi, sen jälkeen kun korkein hallinto-oikeus on tutkinut asiassa esiintyneet oikeuskysymykset. Kun hallinnon tarkoituksenmukaisuutta koskevien kysymysten harkitseminen ei kuulu lainkäyttöelimelle, on tämä säännös edelleen pysytetty laissa kuitenkin

---

[66] Ks. *KHO:n lausunto*. Ks. myös *Aura* s. 482 ja 485.

[67] *KKO:n lausunto* II osan kohta.

[68] *KM 1958:97* s. 72—73. Vesilakikomitean laatiman vesilakiehdotuksen 17:1:n ja 17:4.1:n mukaan KHO ei olisi ollut valitusviranomainen hakemusasiassa. Mt.

[69] *HE 64/1959* s. 29. Hallituksen vesilakiehdotuksen 17:1.1:n ja 17:4.1:n mukaan KHO ei olisi ollut valitusviranomainen hakemusasiassa. Mts. 40 ja 114.

eräin poikkeuksin, kun on ilmeistä, ettei ole kysymys pelkästään vapaasta harkinnasta."[70]

Komitea laati ehdotuksen Laiksi korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Lakiehdotuksen 5.1,1 §:n mukaan KHO:n on tutkittava ja ratkaistava valitukset mm. VO:n päätöksistä, jollei ole toisin säädetty. Lakiehdotuksen 6.1 § kuului:

"Jos valitus koskee kysymystä, jonka ratkaiseminen pääasiassa riippuu päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkitsemisesta, on korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellään ratkaistava valitukseen liittyvät oikeuskysymykset ja muulta osalta siirrettävä asia valtioneuvostossa ratkaistavaksi."

Lakiehdotuksen 6.2,2 § kuului:

"Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, korkein hallinto-oikeus ratkaisee lopullisesti:

2) vesilain (264/61) mukaan tehtävät valitukset; ja".[71]

Korkeimman hallinto-oikeuden lainsäädäntökomitea oli ilmeisesti sitä mieltä, että KHO oli velvollinen soveltamaan KHOL 5 §:ää, kun se antoi päätöksensä valitukseen, joka oli tehty sille VL 17:1.1—3:n mukaisesti VO:n antamasta päätöksestä hakemusasiassa. Komitea katsonee, ettei harkinta hakemusasiassa ole pelkästään vapaata harkintaa eli tarkoituksenmukaisuusharkintaa.

Pekkasen mielestä VL:n muutoksenhakujärjestelmää luotaessa oli tiettävästi tarkoituksena, että KHO käsittelisi kaikki sille VL:n mukaan kuuluvat asiat kokonaisuudessaan siirtämättä niitä hallitukselle.[72]

Suomelan mukaan mikäli KHO katsoisi tarkoituksenmukaisuusharkinnan mahdolliseksi, sen olisi siirrettävä päätösten tarkoituksenmukaisuutta koskevat valitukset VN:n käsiteltäviksi (KHOL 5 §).[73] Täten hänen mielestään KHO oli velvollinen soveltamaan KHOL 5 §:ää, kun se antoi päätöksensä valitukseen, joka oli tehty sille VL 17:1.1—3:n mukaisesti VO:n antamasta päätöksestä hakemusasiassa. Tosin hänen esityksensä on osittain ristiriidassa KHOL 5.1 §:n kanssa. Hän ei ole ottanut huomioon lainkohdan sanaa 'pääasiassa'.

Pietilän mielestä KHO:n kokoonpano vesiasioita käsiteltäessä oli eräänä todistuksena siitä, ettei näitä asioita, vaikka valitus koskisikin teknistaloudellisen tarkoituksenmukaisuuden alaan kuuluvaa kysymystä, ollut tarkoitettu siirrettäväksi VN:n ratkaistaviksi.[74] Hän oli ilmeisesti sitä mieltä, että kun KHO antoi päätöksensä valitukseen, joka oli tehty sille VL 17:1.1—3:n mukaisesti VO:n antamasta päätöksestä hakemusasiassa, KHO:n ei pitänyt siirtää asiaa hallituksen ratkaistavaksi, vaikka KHOL 5.1 §:n mukaan hallitukselle siirtämisen edellytykset olisivat täyttyneet.

---

[70] *KM 1964: B 102* s. 5.

[71] Mts. 14—16.

[72] Ks. *Pekkanen* s. 23, av. 11.

[73] Ks. *Suomela* s. 41. Ks. myös *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 261 ja *Hollo, DL 1986* s. 26—27.

[74] Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 67 ja 173—174.

Vihervuoren mukaan VL:n säännösten on katsottu kaikilta osiltaan kuuluvan oikeusharkinnan piiriin siinä mielessä, että KHOL 5 §:n tarkoittamia siirtoja VN:lle ei suoriteta. Hänen mielestään tällöin ei niinkään liene kysymys ratkaisujen sisältöön pohjautuvasta kannanotosta, vaan ilmeisesti ennen muuta siitä, että VL:a säädettäessä siirtomahdollisuutta ei liene edellytetty.[75] Vihervuoren mukaan vesilain erityispiirteistä on katsottu johtuvan, ettei KHO voi missään tilanteessa siirtää lupa-asian tai muun mahdollisesti tarkoituksenmukaisuuspainotteisen kysymyksen ratkaisua maan hallitukselle.[76]

Kuusiniemi kirjoitti: "Joustavien oikeusnormien ei tavallisesti katsota suovan vapaata harkintavaltaa.[45] Siinä mielessä näkemys esimerkiksi vesiasioissa pitääkin paikkansa, ettei niitä ole siirretty KHOL 5.1 §:n mukaisesti hallituksen ratkaistaviksi.[46]"[77] Täten hänen mielestään vesiasiat eivät jääneet KHOL 5.1 §:n soveltamisalan ulkopuolelle.

Hyvösen mielestä KHO:n tuli ratkaista vesiasiassa tehty valitus siirtämättä sitä miltään osin hallituksen ratkaistavaksi. Hän lausui: "Vesituomioistuimen organisaatio ja kokoonpano kehitettiin nimenomaan sellaisiksi, että asiat ratkaistaisiin kokonaisuuksina ilman siirtämisen tarvetta."[78]

VL 17:5:ssä säädettiin KHO:n velvollisuudesta siirtää VO:n antamasta päätöksestä hakemusasiassa KHO:lle tehdyn valituksen korvauskysymys VYO:n käsiteltäväksi. Lainkohdasta teen vastakohtaispäätelmän. Sen mukaan ei ollut lainsäätäjän tarkoitus, että KHO soveltaisi KHOL 5 §:ää valitukseen, joka oli tehty sille VL 17:1.1—3:n mukaisesti VO:n antamasta päätöksestä hakemusasiassa. Jos KHOL 5 § olisi ollut yksittäisessä tapauksessa ristiriidassa VL 17:5:n kanssa, jälkimmäinen lainkohta olisi syrjäyttänyt edellisen lainkohdan. Nimittäin KHOL 5 § oli tullut voimaan ennen kuin VL 17:5 tuli voimaan.

Heinolan kunta pyysi hakemuksessaan ISVO:ssa, että tämä myöntäisi sille luvan johtaa Vierumäen asemanseudun rakennuskaava-alueen jätevedet rakennettavalta jäteveden puhdistamolta ojaa ja Myllyojaa myöten Ruotsalaisen järven Nyynäistenlahteen Heinolan kunnassa.

S ja hänen muistuttajakumppaninsa muistutuksessaan ISVO:ssa vaativat Heinolan kunnan jätevesien johtamista Heinolan kaupungin puhdistamon kautta Kymenvirtaan.

ISVO 14. 7. 1977 antamallaan päätöksellä käsitteli asian. Hakemuksessa tarkoitettujen jätevesien johtaminen Heinolan kaupungin viemäriverkkoon edellytti hakijan ja kaupungin yhteistoimintaa. ISVO:n toimivaltaan ei kuulunut hakijan ja kaupungin velvoittaminen yhteistoimintaan. Tämän vuoksi ISVO jätti tutkimatta S:n ja hänen muistuttajakumppaniensa muistutuksen siltä osin kuin siinä oli tarkoitettu vaatia jätevedet

[75] Ks. *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 51 ja 319—320. Ks. myös *Vihervuori, Soveltamisalasta* s. 121 ja *Jokela* s. 126 ja 600.

[76] *Vihervuori, Oikeus 1986* s. 46.

[77] Ks. *Kuusiniemi, Valinnasta* s. 62 ja 71—72.

[78] Ks. *Hyvönen, Käsittelyjärjestyksestä* s. 52—54.

johdettaviksi kaupungin viemäriverkkoon. Muutoin ISVO tutki asian. Se myönsi VL 10:5—6:n ja 10:24:n nojalla Heinolan kunnalle luvan Vierumäen asemanseudun rakennuskaava-alueelta tulevien keskimäärin 136 m^3/vrk määräisten jätevesien johtamiseen hakemuksen liitteenä olevaan karttaan merkittyä ojaa ja Myllyojaa myöten Nyynäistenlahteen Heinolan kunnassa. ISVO määräsi, että lupa oli voimassa vuoden 1987 loppuun.

S ja hänen asiakumppaninsa vaativat valituksessaan KHO:ssa, että tämä velvoittaisi Heinolan kunnan kiireesti ryhtymään toimenpiteisiin nyt puheena olevien Myllyojan ja Vierumäen asemanseudun rakennuskaava-alueiden ja teollisuuslaitosten jätevesien hoitamiseksi putkiviemäröitynä yhteistoimin Heinolan kaupungin kanssa kunnolla puhdistettuina Kymijoen Jyrängönvirran eteläpuoleiseen voimakkaasti virtaavaan veteen. Kuitenkin jos KHO katsoi samoin kuin ISVO, että Heinolan kunnan velvoittaminen yhteistyöhön tässä asiassa ei kuulunut KHO:n toimivaltaan, S ja hänen asiakumppaninsa pyysivät valituksessaan KHO:ssa tätä siirtämään tämän asian VN:n ratkaistavaksi.

Heinolan kunta vaati vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.

Mitä tuli S:n ja hänen asiakumppaniensa tekemään vaatimukseen asian siirtämisestä VN:n ratkaistavaksi, **KHO 10. 11. 1977** antamallaan päätöksellä **t. 4546** hylkäsi tämän vaatimuksen lakiin perustumattomana.

KHO hyväksyi ISVO:n näkemyksen, ettei kuulunut ISVO:n toimivaltaan velvoittaa Heinolan kuntaa ja Heinolan kaupunkia yhteistoimintaan jätevesien johtamiseksi Heinolan kaupungin viemäriverkkoon. VO:n toimivaltaan kuulumatonta kysymystä KHO ei ollut toimivaltainen siirtämään hallituksen ratkaistavaksi, vaikka siirtämisen KHOL 5.1 §:ssä säädetyt edellytykset olisivat täyttyneet. Täten KHO ei hylännyt S:n ja hänen asiakumppaniensa vaatimusta asian siirtämiseksi VN:n ratkaistavaksi KHOL 5.1 §:n nojalla. Vihervuoren esityksestä saa sellaisen käsityksen, että hänen mielestään KHO hylkäsi S:n ja hänen asiakumppaniensa vaatimuksen asian siirtämiseksi VN:n ratkaistavaksi KHOL 5.1 §:n nojalla.[79] Hänen näkemyksensä on virheellinen.

Kahanpään mukaan harkittaessa luvan myöntämistä vesitaloudelliseen yritykseen harkinta on sidottua eli oikeusharkintaa eikä tarkoituksenmukaisuusharkintaa.[80]

Pietilän mielestä VO:n harkintavalta kuuluu oikeus- eli sidotun harkinnan piiriin siinä mielessä, ettei VO ole oikeutettu perustamaan ratkaisuaan muihin tosiseikkoihin ja arvostelmiin kuin niihin, jotka vastaavat ratkaisun perusteeksi VL:n mukaan asetettavien normien olio- ja arvostelmatunnusmerkistöä.[81]

Karvisen mukaan VO:ien vesilain nojalla myöntämät luvat perustunevat oikeusharkintaan eivätkä tarkoituksenmukaisuusharkintaan.[82]

[79] Ks. *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 51.
[80] *Kahanpää* s. 104.
[81] Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 172—174.
[82] *Karvinen* s. 10.

MMM pitää oikeusharkintaan perustuvina ratkaisuina vesilain perusteella myönnettäviä lupia.[83]

Vihervuoren mielestä on ajateltavissa, että eräissä VL:n lupatilanteissa yleisten tulkinta-argumenttien mukaan olisi kyse tarkoituksenmukaisuusharkinnasta.[84]

Räisäsen mielestä lupakysymyksen harkinta vesilain mukaan kuulunee oikeudellisen harkinnan piiriin.[85]

Mäenpää väittää, että vesioikeudellista lupaa pidetään täysin vakiintuneesti oikeusharkinnalla päätettävänä lupana. Hänen mielestään pelkästään lupaharkintaa koskevien normien perusteella tämä tulkinta ei kuitenkaan ole mitenkään itsestään selvää.[86] Hänen ensiksi mainittu väitteensä on osittain paikkansa pitämätön.

Hyvönen katsoo luvan myöntämisen vesitaloudelliseen yritykseen olevan sidottua laillisuusharkintaa.[87]

Imppolan mukaan vakiintuneesti on katsottu, että vesioikeudellinen lupaharkinta on oikeusharkintaa.[88] Tämä väite on osittain virheellinen.

Edellä olevasta esityksestä käy ilmi, että vesioikeudellista lupaharkintaa on yleensä pidetty oikeusharkintana. Kuitenkin nimenomaan edellä käsiteltyjen esitöiden perusteella vesioikeudellinen lupaharkinta on yksittäisessä tapauksessa oikeusharkintaa, tarkoituksenmukaisuusharkintaa tai molempia. Tosin se on erittäin harvoin pelkästään tarkoituksenmukaisuusharkintaa.

Vihervuori kirjoittaa: "Lupa-asioissa VYO käyttää jatkossa de facto varsin mittavaa vesipoliittista harkintavaltaa joustavia oikeusnormeja tulkitessaan. Formaalisesti kysymys on aina oikeusharkinnasta, koska ratkaisut tehdään tuomioistuinlaitoksen sisäisinä."[89] Päätettäessä siitä, onko lupaharkinta oikeusharkintaa, tarkoituksenmukaisuusharkintaa vai molempia, ei ole merkitystä sillä, että ratkaisut tehdään tuomioistuinlaitoksen sisäisinä. Täten Vihervuoren esittämän väitteen perustelu on perusteeton.

Kun KHO myöntää valitusluvan VL (467/87) 17:4.2:n mukaisesti, sen on ratkaistava valitus kokonaan siirtämättä asiaa miltään osin hallituksen ratkaistavaksi, vaikka siirtämisen KHOL 5.1 §:n mukaiset edellytykset täyttyisivät.[90] Näet tällaista siirtämistä ei edellytetty tapahtuvan valituslupaa ja valitusta koskevia VL (467/87) 17:4:ää ja 17:5.1:tä säädettäessä.[91]

---

[83] *MMM:n yleiskirje* s. 4.

[84] *Vihervuori, Lupaharkinta* s. 175.

[85] Ks. *Räisänen S.* s. 8 ja *Räisänen S., VT 1986* s. 4.

[86] Ks. *Mäenpää, Hallintolupa* s. 159—160.

[87] Ks. *Hyvönen, Käsittelyjärjestyksestä* s. 52—54.

[88] *Imppola* s. 64.

[89] *Vihervuori, MM 1988* s. 122.

[90] Vrt. *Vihervuori, Suhteesta* s. 63—64.

[91] Ks. *LTK 1980:2* s. 167—171 ja Liite 1 s. 38—39, *Mietintö 1981* s. 71—74 ja Liite s. 32—33, *HE 266/1984* s. 25—26 ja 44 sekä *LTVM 20/1986* s. 8, 15 ja 31.

Jos hakemus saada vesistöön/mereen uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa on hylätty lainvoimaisella päätöksellä, niin uusi hakemus saada lupa samaan kohteeseen on tutkittava.[92]

Tapauksen **KHO 1967 A II 98** vuosikirjaotsikossa esitetään: VO:n päätös, jolla oli osittain hylätty vesialueen täyttämistä koskeva hakemus, ei ollut esteenä osaksi saman vesialueen täyttämistä tarkoittavan uuden hakemuksen tutkimiselle.

Tapauksen **KHO 1970 A II 138** vuosikirjaotsikossa esitetään: VO:n aikaisemmin antama jäteveden johtamista koskeva päätös ei ollut esteenä uuden, saman alueen jätevesien johtamista koskevan hakemuksen tutkimiselle.[93]

5.3 UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN A:N JA UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN B:N MYÖNTÄMISEN OIKEUDELLISISTA EDELLYTYKSISTÄ

Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n myöntämisen oikeudellisena edellytyksenä vesistöön/mereen on, että uutta varsinaista uittolupaa on haettu samaan paikkaan, johon nyt pyydetään uuden väliaikaisen uittoluvan a:n myöntämistä, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL (649/76) 5:35.1. Sen sijaan uuden väliaikaisen uittoluvan a:n myöntämisen oikeudellisena edellytyksenä ei ole, että tätä lupaa on hakenut sama henkilö, joka on hakenut uutta varsinaista uittolupaa. Uutta väliaikaista uittolupaa a:ta ei saa myöntää siitä hetkestä alkaen, jolloin hakemus saada uusi varsinainen uittolupa peruutetaan.[94]

Oy U Ab pyysi hakemuksessaan ISVO:ssa, että tämä myöntäisi VL [649/76] 5:35:n nojalla luvan käyttää väliaikaisesti puutavara-autojen kääntymistä varten tarvittavaa noin 0,150 ha:n suuruista Mattila nimisen

---

[92] Ks. *Hinkka* s. 2—3, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 277—278 ja 397 sekä *Laurila* s. 26. Vesioikeuslakikomitea esitti ehdotuksestaan saada lupa rakentaa vesistöön, että hakemuksen hylkääminen ei estä hakijaa "toistamasta hakemustansa sen entisessä muodossa ja laajuudessa." *KM 1939:3* s. 140—141. — Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, ettei hallintolupahakemuksen hylkääminen estä asian uudelleen tutkimista, jos tehdään uusi hakemus. Ks. *Ståhlberg, I* s. 333, *Ståhlberg, Hallinto-oikeus* s. 142, *Merikoski, Oikeussuojajärjestelmä* s. 81, 458 ja 463—464, *Merikoski, II* s. 64, 70—71 ja 197—199, *Kurvinen, Päätöksenteko* s. 56 ja 85, *Mäenpää, Hallintolupa* s. 304—306 sekä *Uotila—Laakso—Pohjolainen—Vuorinen* s. 187—188.

[93] Pietilä pyytämällä katsomaan tätä tapausta toteaa, että myönteinen ratkaisu ei liioin ole esteenä samaa yritystä koskevan uuden hakemuksen käsittelylle. *Pietilä, Vesioikeus* s. 199. Hollo on kommentoinut näitä tapauksia, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 277—279.

[94] Ks. hakemuksen peruuttamisesta VL (236/89) 16:22.

tilan RN:o 2:53 maa-aluetta ja puutavaranippujen pudotuspaikan pengerrystä ja pudotuslavaa varten tarvittavaa noin 0,178 ha:n suuruista Lökön jakokunnan vesialuetta Viitasaaren kunnassa. Tätä pudotuspaikkaa kutsuttiin Keitelepohjan pudotuspaikaksi.

Mattilan tilan RN:o 2:53 omistaja E, Lökön jakokunta ja kaksitoista muuta yksityistä asianosaista pyysivät muistutuksessaan ISVO:ssa tätä harkitsemaan, voitiinko lupa myöntää, koska oikeudellista perustetta ei ollut niille toimenpiteille, jotka oli suoritettu Keitelepohjan pudotuspaikalla. Muistutuksentekijät esittivät, että jos lupa myönnettiin, se oli myönnettävä vain enintään heinäkuun 1980 loppuun saakka. Näistä yksi vaati vielä erikseen hakemuksen hylkäämistä ja toinen vaati vielä erikseen Keitelepohjan pudotuspaikan lopettamista ensi tilassa.

ISVO oli 28. 12. 1979 antanut päätöksen n:o 90/Ym I/79 VH:n vireille panemaan hakemukseen, jossa alunperin oli pyydetty muun muassa Keitelepohjan toimintapaikkaa koskevan kuntoonpanosuunnitelman ja lisäyksen asianomaiseen uittosääntöön vahvistamista. VH:n ISVO:ssa numerolla 41.Hu.74 varustetun hakemuksen ollessa käsiteltävänä katselmustoimituksessa VH luopui esittämästä Keitelepohjan toimintapaikan ottamista uittosääntöön ja esitti Keitelepohjan toimintapaikan läheisyydessä olevan Iponlahden toimintapaikan kuntoonpanosuunnitelman ja lisäyksen asianomaiseen uittosääntöön vahvistamista. Toimitusmiehet olivat tuossa asiassa toimitusmiesten lausunnossa esittäneet toimintapaikan perustamista Iponlahteen. Katselmustoimituksen tultua pidetyksi olivat eräät muistutuksentekijät vaatineet toimintapaikan määräämistä Keitelepohjaan. Kun ISVO:ssa numerolla 41.Hu.74 varustetussa asiassa siis oli tehty vaatimuksia toimintapaikan määräämisestä Keitelepohjaan ja kun ISVO:n 28. 12. 1979 antaman päätöksen n:o 90/Ym I/79 ollessa vailla lainvoimaa kysymystä siitä, mihin Ylä-Keiteleen pohjoisosaan perustettava uiton toimintapaikka tuli tehtäväksi, ei ollut vielä lopullisesti ratkaistu, **ISVO 4. 1. 1980** antamassaan päätöksessä katsoi, että hakijan hakemuksesta voitiin uittajille VL [649/76] 5:35:ssä säädetyin edellytyksin myöntää lupa väliaikaisesti käyttää hakemuksessa tarkoitettuja alueita uittoon. Hakemuksessa tarkoitetun maa- ja vesialueen väliaikainen käyttäminen uiton tarpeisiin ei tarvittaessa estänyt olojen palauttamista ennalleen. Tämän vuoksi ISVO VL [649/76] 5:35—36:n nojalla antoi 31. 12. 1985 saakka, kauintaan kuitenkin siihen asti, kunnes ISVO:n 28. 12. 1979 antamassa päätöksessä n:o 90/Ym I/79 rakennettavaksi määrätty Iponlahden toimintapaikka oli otettu käyttöön, uittajille luvan käyttää uittoon hakemuksessa osoitettua maa- ja vesialuetta. ISVO määräsi, että uittajat saivat käyttää tätä maa- ja vesialuetta uiton tarpeisiin.

Yllä mainituista muistutuksentekijöistä E, Lökön jakokunta, erillisen muistutuksen tekijät ja yhdeksän muuta valituksessaan KHO:ssa uudistivat aikaisemmin esittämänsä. Lisäksi nämä valittajat esittivät, että lupaa ei olisi tullut myöntää paria vuotta pitemmäksi ajaksi.

Oy U Ab vaati vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.

KHO 5. 2. 1981 antamallaan päätöksellä **t. 645** tutki asian ja katsoi,

ettei ollut syytä muulla tavalla muuttaa ISVO:n päätöstä kuin että lupa määrättiin olemaan voimassa 31. 12. 1984 saakka, kauintaan kuitenkin siihen asti, kunnes edellä mainittu Iponlahden toimintapaikka oli otettu käyttöön sekä että ISVO:n päätöksen puutavaran veteenpudotuksen pudotusaikaa koskeva määräys muutettiin kuulumaan toisin.

ISVO:n päätös ja KHO:n päätös ovat virheelliset. Sen jälkeen kun VH oli peruuttanut hakemuksensa siltä osin kuin tämä koski Keitelepohjan toimintapaikan ottamista uittosääntöön, VL (649/76) 5:35.1:n mukaisesti ei ollut haettu uittosäännön vahvistamista Oy U Ab:n hakemaa Lökön jakokunnan vesialuetta varten. Lupa olisi pitänyt evätä.

Sekä uusi väliaikainen uittolupa a että uusi väliaikainen uittolupa b voidaan myöntää vesistöön/mereen vain, jos uiton lykkääntymisestä olisi luvanhakijalle huomattavaa vahinkoa, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1. Uitolla tarkoitetaan pelkästään haetun luvan mukaista uittoa. Jos uitto lykkääntyisi ilman haetun luvan myöntämistä, on tutkittava, kuinka pitkä olisi uiton lykkääntymisaika. Jotta esitetty edellytys täyttyisi, luvan myöntämisestä pitää aiheutua luvanhakijalle puutavaran kuljetuskustannusten huomattava säästö tai huomattava tulo puutavaran kuljetusajan nopeutumisesta. Tätä varten on tutkittava,

— kuinka paljon hakija kuljettaisi puutavaraa,
— mihin hakija kuljettaisi puutavaran,
— mitä eri kuljetusmuotoja käyttäen tämä olisi kuljetettavissa,
— kuinka nopeasti se olisi kuljetettavissa eri kuljetusmuotoja käyttäen ja
— kuinka paljon kustannuksia eri kuljetusmuodoista aiheutuisi hakijalle.

Kun puutavaran kuljetusaika lyhenee, aika, jolloin ei ole mahdollista ruveta hyödyntämään puutavaraa, lyhenee kuljetusajan lyhenemisen verran.

Sekä uusi väliaikainen uittolupa a että uusi väliaikainen uittolupa b voidaan myöntää vesistöön/mereen vain, jos uiton aloittaminen voi tapahtua tuottamatta liikenteelle, kalastukselle, nahkiaisen pyynnille, ravun pyynnille, vesistön/meren virkistyskäytölle tai vesistön/meren muulle käyttämiselle erityistä haittaa taikka sanottavasti vahingoittamatta vesistössä/meressä ja sen rannassa olevia laitteita tai rakennelmia, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1. Uitto on pelkästään haetun luvan mukaista uittoa. Liikenne on samanlaista kuin se liikenne, joka otetaan huomioon päätettäessä siitä, onko vesistössä/meressä huomattavaa liikennettä. Ks. edellä kohta 4.3.4. Kalastus on samanlaista kuin se kalastus, joka otetaan huomioon päätettäessä siitä, harjoitetaanko vesistössä/meressä huomattavaa kalastusta. Sama koskee vastaavasti nahkiaisen ja ravun pyyntiä. Ks. edellä kohta 4.3.3. Virkistyskäyttö on samanlaista kuin aiemmin kohdassa 4.3.6 tarkastellun tunnusmerkin mukainen virkistyskäyttö. Vesistön/meren muulla käyttämisellä tarkoitetaan vain oikeusjärjestyksen mukaista mitä tahansa vesistön/meren muuta käyttämistä. Oikeusjärjestyksen vas-

tainen muu käyttäminen ei nauti oikeusjärjestyksen suojaa. Erityinen haitta koostuu haitasta, joka on objektiivisesti rahalla mitattavissa, ja haitasta, jota on vaikeaa mitata objektiivisesti rahalla.[95] Rannalla tarkoitetaan samaa kuin varhemmin kohdassa 5.1 olen tarkoittanut rannalla. Käsiteltävän edellytyksen mukainen sijainti laitteella tai rakennelmalla on vain, jos nämä sijaitsevat vesistössä/meressä tai tämän rannassa oikeusjärjestyksen mukaisesti. Oikeusjärjestyksen vastainen sijainti ei nauti oikeusjärjestyksen suojaa. Laitteet ja rakennelmat ovat samanlaiset kuin edellä 4.3.2 kohdassa tarkastellun tunnusmerkin mukaiset arvokkaat laitteet, rakennukset ja muut rakennelmat, paitsi että ensiksi sanottujen laitteiden ja rakennelmien ei tarvitse olla, mutta voivat olla, arvokkaat. Edellytyksen mukainen laitteisiin tai rakennelmiin kohdistuva vahingoittaminen koostuu vahingosta, joka on objektiivisesti rahalla mitattavissa, ja vahingosta, jota on vaikeaa mitata objektiivisesti rahalla.[96]

Lakiin perustumaton on vaatimus, että uusi väliaikainen uittolupa a on myönnettävissä vain, jos uusi varsinainen uittolupa on myönnettävissä.[97] Kun tutkitaan, täyttyvätkö uuden väliaikaisen uittoluvan a:n myöntämisen oikeudelliset edellytykset, ei tarvitse tutkia, täyttyvätkö uuden varsinaisen uittoluvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset.

Ei uutta väliaikaista uittolupaa a:ta eikä uutta väliaikaista uittolupaa b:tä saa myöntää ilman hakijan suostumusta hakemuksesta olennaisesti poikkeavaan paikkaan.[98]

> E Oy, R Oy ja T Oy pyysivät hakemuksessaan LSVO:ssa, että tämä myöntäisi niille luvan saada toimittaa väliaikaista uittoa sekä väliaikaisen luvan käyttää uittoa varten tarpeellisia alueita Hålaxvikenin puutavaran veteenpanopaikassa Houtskarin kunnassa.
>
> Nylassas-tilan RN:o 1:17 omistajat, Lassas-tilan RN:o 1:21 omistajat ja Roslaxin kalastuskunta vaativat muistutuksessaan LSVO:ssa tätä hylkäämään hakemuksen. Kuitenkaan nämä muistuttajat eivät esittäneet yhtään vaihtoehtoista puutavaran veteenpanopaikkaehdotusta.
>
> Houtskarin kunta muistutuksessaan LSVO:ssa esitti kaksi vaihtoehtoista puutavaran veteenpanopaikkaehdotusta.
>
> Koska tässä hakemusasiassa oli kysymys väliaikaisesta luvasta saada käyttää niitä maa- ja vesialueita, jotka liittyivät Hålaxvikenin puutavaran

---

[95] Vrt. VL 2:11.3 ja VL (467/87) 2:11.3.

[96] Vrt. VL 2:11.3 ja VL (467/87) 2:11.3. Uittajan oikeudesta siirtää irrallisia esineitä ja aitoja ks. VL 1:3 ja 5:4.

[97] Vrt. *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 313.

[98] Ks. VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, 5:11.1 ja 5:35.1 sekä VL 5:37.1. Vrt. VL 5:10, VL 16:21.1 ja VL (467/87) 16:21.2. Ks. *Eronen, Luvat* s. 3, *Pietilä, Tapauskohtainen käsittely* s. 32, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 302—303 ja *Pietilä, Vesioikeus* s. 77, 129—130, 136 ja 138 sekä edellä 4.10.4 kohdassa tarkasteltu tapaus **KHO 1983 A II 151**.

veteenpanopaikkaan, **LSVO 19. 4. 1984** antamallaan päätöksellä jätti tässä yhteydessä tehtyinä tutkimatta vaihtoehtoisia veteenpanopaikkoja koskevat vaatimukset. Muilta osin LSVO tutki asian ja myönsi hakijoille VL [649/76] 5:13.1:n, VL 5:13.2—5:n ja VL [649/76] 5:35—36:n nojalla väliaikaisen luvan toimittaa uittoa LSVO:ssa vireillä olevaan Saaristomeren hinausväylän kuntoonpanosuunnitelman ja uittosäännön vahvistamista koskevaan asiaan kuuluvan Hålaxvikenin veteenpano- ja lautankokoamispaikan kautta Houtskarin kunnan Roslaxin kylässä sekä sitä varten väliaikaisen luvan käyttää mainitussa uittosääntöasiassa lunastettavaksi ehdotettuja hakemuksen liitteenä olevaan karttapiirrokseen merkittyjä Lassas nimiseen tilaan RN:o 1:21 kuuluvaa 0,27 ha:n suuruista maa-aluetta sekä 2,44 ha:n suuruista osaa Roslaxin kylän yhteisistä vesialueista sekä oikeuden käyttää noin 150 m:n päässä veteenpanopaikasta sijaitsevalta yleiseltä tieltä veteenpanopaikalle johtavaa yksityistä tietä. LSVO:n asettaman määräyksen mukaan tämä lupa oli voimassa siihen saakka, kun LSVO:ssa vireillä oleva Saaristomeren hinausväylän kuntoonpanosuunnitelman ja uittosäännön vahvistamista koskeva hakemusasia oli lainvoimaisesti ratkaistu.

Yllä mainitut tilojen omistajat ja kalastuskunta vaativat valituksessaan KHO:ssa, että tämä kumoaisi LSVO:n päätöksen ja hylkäisi hakemuksen. Nämä esittivät nyt valituksessaan Houtskarin kunnan aikaisemmin esittämät kaksi vaihtoehtoista puutavaran veteenpanopaikkaehdotusta.

E Oy, R Oy ja T Oy vaativat vastineessaan KHO:ssa tätä hylkäämään valituksen.

KHO 3. 4. 1985 antamallaan päätöksellä **t. 1278** tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa LSVO:n päätöstä.

Täten LSVO ei tutkinut hakemuksesta poikkeavia puutavaran veteenpanopaikkaehdotuksia. KHO hyväksyi tämän näkemyksen.

Tapauksessa jäi soveltamatta VL 1:3. Hålaxvikenin puutavaran veteenpanopaikkaan kuuluva vesialue, osa Hålax vik -nimisestä lahdesta, on merta. LSVO päätöksensä perusteluissa käytti virheellisesti ilmausta vesistö.

VL 1:3:n, VL (467/87) 1:7 a:n, VL (467/87) 1:19.1:n ja VL 1:19.2:n mukaista vesistön/meren pilaamiskieltoa on sovellettava sekä uuden väliaikaisen uittoluvan a:n että uuden väliaikaisen uittoluvan b:n mukaisen uiton aiheuttamaan pilaantumiseen.[99] VO:n luvalla on poikettavissa vesistön/meren pilaamis-

---

[99] Ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 166 ja 171, *HE 1978* s. 13 ja 36, *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 55 ja *Selvitys* s. 14. Vrt. *LTK 1980:2* s. 18, 21, 179—181 ja 204. — **ISVO 26. 4. 1975** antamassaan päätöksessä sovelsi VL 1:19:ää kuorimon puutavaran vesivarastoalueen pitämiseen ja käyttöön. **VYO 8. 12. 1975** antamassaan päätöksessä ja **KKO 10. 11. 1976** antamassaan päätöksessä **t. 1645** eivät muuttaneet ISVO:n antamaa päätöstä kerrotulta osin. Vesivarastoalue sijaitsi Saimaassa, siis vesistössä. Vesivarastoalueelle uitettiin puutavaraa. — Siitä, että puutavaran uitosta saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista ks. *Pajula—Matinvesi* passim, *Savolainen* passim ja *Selvitys* s. 78—79.

kiellosta, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (467/87) 1:19.1 ja VL 1:19.2.[100] Tällainen lupa on uusi väliaikainen uittolupa a ja uusi väliaikainen uittolupa b, jos luvan mukaisesta uitosta aiheutuisi pilaamiskiellon vastainen seuraamus, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (467/87) 1:19.1, VL 1:19.2, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1. VL 1:3:n ja VL (467/87) 10:24.1—2:n mukaisen pilaamisluvan sijasta uudella väliaikaisella uittoluvalla a:lla ja uudella väliaikaisella uittoluvalla b:llä on sallittavissa luvan mukaisesta uitosta aiheutuva pilaamiskiellon vastainen seuraamus.[101] Jos VL 1:3:n ja VL (467/87) 10:24.1—2:n mukaisen pilaamisluvan nojalla olisi sallittavissa uuden väliaikaisen uittoluvan a:n tai uuden väliaikaisen uittoluvan b:n mukaisesta uitosta aiheutuva pilaamiskiellon vastainen seuraamus, niin pilaantumisesta aiheutuvan vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen korvaamisesta olisi säädetty kahteen kertaan.[102]

Sekä uusi väliaikainen uittolupa a että uusi väliaikainen uittolupa b *voidaan* myöntää, jos sen myöntämisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1. Täten kun harkitaan, onko uusi väliaikainen uittolupa a tai uusi väliaikainen uittolupa b myönnettävä, olisi oikeus myöntää tai olla myöntämättä lupa, vaikka sen myöntämisen oikeudelliset edellytykset täyttyisivät. Tästä huolimatta sekä uusi väliaikainen uittolupa a että uusi väliaikainen uittolupa b on yleensä myönnettävä, jos sen myöntämisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät.[103]

Tuonnempana kohdassa 5.4 tarkastelen uuden varsinaisen uittoluvan myöntämisen oikeudellista edellytystä, uittorajoitusta, josta säädetään VL 1:3:ssa, VL (467/87) 1:7 a:ssa ja VL 5:2.1:ssä. Uittorajoitusta ei ole säädetty nimenomaisesti sovellettavaksi uuden väliaikaisen uittoluvan a:n tai uuden väliaikaisen uittoluvan b:n myöntämisen oikeudellisena edellytyksenä.[104]

---

[100] Pilaamiskiellosta ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* passim, *Ratia* s. 2—4 ja *Kotkasaari* s. 7—9.

[101] Ks. *HE 1978* s. 13 ja 36, *LTK 1980:2* s. 18, 21 ja 204, *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 55 ja *Rokka* s. 67. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 171, 491 ja 535.

[102] Ks. VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:79, VL 10:24.3, 11:1.1—2, 11:2.2 ja 11:3,1—3, VL (467/87) 11:3,4, VL 11:3,5—6, VL (467/87) 11:3,7 sekä VL 11:3,8, 11:4 ja 12:15. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 491.

[103] Ks. *Suomela* s. 40—41, *Vihervuori, Lupaharkinta* s. 175 ja *Hyvönen, Käsittelyjärjestyksestä* s. 53. Vrt. *Holopainen* s. 877 ja *Jokela* s. 417, av. 38, jossa Jokela virheellisesti väittää Revon näkemysten pohjalta tekemänsä yleistyksen olevan Revon näkemys. Ks. *Repo* s. 221—223. KHO tulkitsi OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen (*HE 1944*) kohtia, joiden mukaan vesistöoikeus voi myöntää luvan tai oikeuden, kuten esimerkiksi vesistölakiluonnoksen 96 §:ää, jonka mukaan vesistöoikeus voi myöntää väliaikaisen luvan toimittaa vesistössä uittoa (*HE 1944* s. 9 ja 23), niin, että asian ratkaisu jätettiin "vesistöoikeuden enemmän tai vähemmän vapaan harkinnan varaan". Ks. *KHO:n lausunto*. Ks. myös *Aura* s. 482—483. Vrt. *Majamaa* s. 268—269.

[104] Ks. VL 5:2.3, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1.

Jäljempänä 5.7 kohdassa tarkasteltavassa tapauksessa **KHO 1981 A II 92** KHO sovelsi VL 5:2:ta uuden väliaikaisen uittoluvan a:n myöntämisen oikeudellisena edellytyksenä.

Täten uittorajoitusta on sovellettava sekä uuden väliaikaisen uittoluvan a:n että uuden väliaikaisen uittoluvan b:n myöntämisen yhtenä oikeudellisena edellytyksenä, jollei luvan myöntämisen muista oikeudellisista edellytyksistä muuta johdu.

Sekä uusi väliaikainen uittolupa a että uusi väliaikainen uittolupa b on myönnettävissä vesistön/meren siihen osaan, jossa luvan myöntämisen kaikki oikeudelliset edellytykset täyttyvät, ja vain siksi ajaksi, jolloin näin on asianlaita.

Ei uutta väliaikaista uittolupaa a:ta eikä uutta väliaikaista uittolupaa b:tä saa myöntää taannehtivasti.

Jos vesistössä/meressä on uitettu aikaisemmin vuokrasopimuksen perusteella, niin vuokrasopimus ei luo minkäänlaista oikeutta saada uusi väliaikainen uittolupa a tai uusi väliaikainen uittolupa b vuokrasopimuksen päätyttyä.

5.4 UUDEN VARSINAISEN UITTOLUVAN MYÖNTÄMISEN OIKEUDELLISISTA EDELLYTYKSISTÄ

Uittoa toimitettaessa on, tarvittaessa asianmukaisiin toimenpiteisiin ryhtyen, meneteltävä siten, ettei liikennettä ja vesistön/meren muuta käyttämistä tehdä mahdottomaksi tai tarpeettomasti vaikeuteta, kalan, nahkiaisen tai ravun kulkua vesistössä/meressä estetä, vesialueelle, rannalle tai muulle omaisuudelle aiheuteta vältettävissä olevaa vahinkoa taikka yleistä tai yksityistä etua muutoin loukata enempää, kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättömästi vaatii, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a ja VL 5:2.1. Esitettyä säännöstä kutsun **uittorajoitukseksi.**[105] Uittorajoitusta on soveltuvin kohdin noudatettava uittoa uudella varsinaisella uittoluvalla järjestettäessä, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1, VL 5:2.3 ja VL (649/76) 5:8.1. Kun päätetään siitä, onko uusi varsinainen uittolupa myönnettävä, niin päättäminen on uiton järjestämistä uudella varsinaisella uittoluvalla. Uittorajoitus soveltuu harkittaessa, onko uusi varsinainen uittolupa myönnettävä.[106] Täten uittorajoitus on uuden varsinaisen uittolu-

[105] Wirilander kutsuu VL 5:2.1:tä haittavaikutusten minimointisäännökseksi, *Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä* s. 479, av. 132.

[106] Ks. jäljempänä tapaus, jossa **KHO** antoi **1. 10. 1970** päätöksensä **t. 4462**, tapaus **KHO 1975 A II 91** ja tapaus **KHO 1976 A II 89**.

van myöntämisen oikeudellinen edellytys.[107] Näin ollen harkittaessa luvan myöntämistä suoritetaan etuvertailu.[108] Uittorajoituksen mukainen liikenne on samanlaista kuin se liikenne, joka otetaan huomioon päätettäessä siitä, onko vesistössä/meressä huomattavaa liikennettä. Ks. edellä kohta 4.3.4. Uittorajoituksen mukaisella vesistön/meren muulla käyttämisellä tarkoitetaan vain oikeusjärjestyksen mukaista mitä tahansa vesistön/meren muuta käyttämistä, kuten kalojen, nahkiaisten ja rapujen pyyntiä sekä virkistyskäyttöä. Oikeusjärjestyksen vastainen muu käyttäminen ei nauti oikeusjärjestyksen suojaa. Kalan kululla uittorajoituksessa tarkoitetaan mihin tahansa kalalajiin kuuluvien kalojen kulkua. Mitä tässä virkkeessä sanoin kalan kulusta, koskee vastaavasti nahkiaisen ja ravun kulkua. Uittorajoituksen mukainen vesialue on määritelty VL 1:1.1:ssä. Tämä määritelmä on esitetty edellä kohdassa 4.2.1. Uittorajoituksessa rannalla tarkoitetaan samaa kuin edellä kohdassa 5.1 olen käsittänyt rannalla. Uittorajoituksen mukaisella muulla omaisuudella käsitetään esimerkiksi maa-aluetta, laitetta, rakennusta tai muuta rakennelmaa, laitosta, varastoa, kalastusta tahi pyydystä.[109] Uittorajoituksen mukainen vesialueelle, rannalle tai muulle omaisuudelle aiheutuva vahinko koostuu vahingosta, joka on objektiivisesti rahalla mitattavissa, ja vahingosta, jota on vaikeaa mitata objektiivisesti rahalla.[110]

Uittorajoitusta on tulkittava niin, että harkittaessa uuden varsinaisen uittoluvan myöntämistä voidaan joutua tinkimään uiton kannalta parhaasta vaihtoehdosta uittopaikan valinnassa, kunhan löydetään tyydyttävä ratkaisu.

Jos hakemusta saada uusi varsinainen uittolupa käsiteltäessä esitetään toisistaan eroavia ehdotuksia uiton järjestämisestä ja sitä varten suoritettavista toimenpiteistä, on etusija annettava ehdotukselle, joka uiton kannalta yleisesti katsottuna on tarkoituksenmukaisin sekä samalla myös riittävässä määrin ottaa huomioon muut vesistön/meren käyttöön liittyvät yleiset ja yksityiset edut, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL 5:10.[111] Hakemuksesta poikkeavan ehdotuksen tekijän on riittävän yksityiskohtaisesti esitettävä ehdotuksensa. Oikeus esittää ehdotus on jokaisella niistä, joilla on puhevalta asiassa. Hakemuksesta poikkeavassa ehdotuksessa saadaan vaatia uittamista haetussa paikassa haetusta poik-

[107] Ks. *Kotkasaari 1988* s. 59.

[108] Ks. *Hollo, Valvonta* s. 105. Vrt. *Suomela* s. 40 ja *Pfäffli* s. 2—3. Pietilä ei käsittele VL 5:2.1:tä ja VL 5:2.3:a otsakkeen "VESITALOUDELLISTEN YRITYSTEN YLEISET OIKEUDELLISET EDELLYTYKSET" alla, vaan hän käsittelee näitä lainkohtia otsakkeen "INTRESSIKOLLISIOIDEN VÄLTTÄMINEN TEKNISIN KEINOIN" alla. Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 54, 78, 84—85, 90 ja 92. Tästä saattaisi olla pääteltävissä, ettei hän pitänyt VL 5:2.1:tä vanhan varsinaisen uittoluvan myöntämisen oikeudellisena edellytyksenä.

[109] Vrt. VL 1:15.1, VL (467/87) 1:15.1 ja VL 1:25.1 sekä 2:11.1—2.

[110] Vrt. VL 2:11.3 ja VL (467/87) 2:11.3.

[111] Vrt. *Kotkasaari 1988* s. 59—60. Vrt. myös VL 16:1.3 ja 16:12.2—3.

keavasti tai haetun paikan sijasta toisessa paikassa. Ehdotuksessa saadaan myös vaatia puutavaran kuljettamista uittamisen sijasta maanteitse tai rautateitse.[112] Ehdotus on uiton kannalta yleisesti katsottuna sitä tarkoituksenmukaisempi, mitä nopeammin puutavara olisi kuljetettavissa ehdotuksen mukaan ja mitä pienemmillä kustannuksilla puutavara olisi kuljetettavissa ehdotuksen mukaan. Kun puutavaran kuljetusaika lyhenee, aika, jolloin ei ole mahdollista ruveta hyödyntämään puutavaraa, lyhenee kuljetusajan lyhenemisen verran. Uittorajoituksesta saadaan vastaus siihen, ottaako ehdotus riittävässä määrin huomioon muut vesistön/meren käyttöön liittyvät yleiset ja yksityiset edut. Tämän vuoksi etusijan saava ehdotus on tai ei ole uiton kannalta yleisesti katsottuna tarkoituksenmukaisin.[113] On ajateltavissa, että on useita ehdotuksia, joille on annettava etusija. Tässä tapauksessa VL 5:10:stä ei käy ilmi, mikä ehdotuksista olisi valittava. Kun harkitaan, täyttyvätkö uuden varsinaisen uittoluvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset, on sovellettava VL 5:10:tä vain, jos on tehty vähintään yksi hakemuksesta poikkeava ehdotus.[114]

> **ISVO** (VOT ja VOI) **31. 10. 1969** antamallaan päätöksellä Savon Uittoyhdistyksen hakemuksesta katsoi selvitetyksi, että Kalmalahdelta, joka uittosäännön [pitäisi olla lauttaussäännön] mukaan kuului yhteisuittona toimitettavan nippu-uiton yhteisuittoalueeseen ja jota oli jatkuvasti käytetty uittotarkoituksiin, lähtevää uittoa, ottaen huomioon sanotun lahden kautta uittoon tulevan puutavaran määrän, oli yleiseltä kannalta pidettävä tärkeänä. Tämän vuoksi ja kun uittajalle oli tarpeen saada Kalmalahdesta rajoiltaan määrätty vesialue käytettäväksi suunnitelmassa, jota katselmustoimituksessa oli osittain muutettu, edellytetyllä tavalla uittotarkoituksiin, avovesikautena nippuhinauskuormien teko- ja säilyttämispaikkana ja talvisin alueen jäälle tuotavien, jäiden lähdettyä uittoon joutuvien puutavaranippujen kokoamis- ja säilyttämispaikkana, ISVO VL 5 luvun säännösten nojalla, soveltaen aluekysymykseen ja kysymykseen alueen kiinteistä uittolaitteista VL 5:13:a, vahvisti uittosäännön lisäyksen. Tämän mukaan Savon Uittoyhdistykselle myönnettiin oikeus saada käytettäväksi Leppävirran kunnan Kalmalahdessa Karlvikin, Nikkilänmäen ja Pappilan jakokuntien vesialueesta yhteensä 21,27 ha. Uittosäännön lisäyksen mukaan tätä aluetta saatiin käyttää uittotarkoituksiin Kalmalahden kautta uittoon tulevan puutavaran nippuhinauskuormien teko- ja säilytyspaikkana avovesikaudella kaikkina vuorokauden aikoina eräin rajoituksin sekä talvisin alueen jäälle tuotavien, jäiden lähdettyä uittoon

---

[112] Vrt. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 80.1 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 15* sekä momenttiehdotuksen perustelut, mts. 183 ja OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 80.1 §, *HE 1944* s. 9 ja 20—21. Ks. *Uittokomitea, Lausunto* s. 7—8.

[113] Vrt. *Luoma* s. 7.

[114] Vrt. kuinka KHO tulkitsi edellä mainittua OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 80.1 §:ää, *KHO:n lausunto*, 80.1 §:n kohta.

joutuvien puutavaranippujen kokoamis- ja säilyttämispaikkana kaikkina vuorokauden aikoina. VOI eriävänä mielipiteenään esitti, että kysymykseen alueen kiinteistä uittolaitteista ei sovellettaisi VL 5:13:a. Muutoin hän yhtyi ISVO:n enemmistön näkemykseen.

Maa- ja vesialueiden omistajat valituksessaan KHO:ssa esittivät: Vaihtoehto II:n alue oli useiden hehtaarien alalta kareista vapaa soveltuen uittotarkoituksiin paljon paremmin kuin haettu alue. KHO:n oli kumottava ISVO:n päätös ja hylättävä hakemus.

Savon Uittoyhdistys vaati vastineessaan KHO:ssa tätä hylkäämään valituksen. Yhdistyksen mielestä vaihtoehto II ei ollut uiton kannalta järkevä ratkaisu.

Mitä tuli itse asiaan eli mikäli koski lisäyksen vahvistamista uittosääntöön [pitäisi olla lauttaussääntöön] alueen varaamiseksi hakemuksessa mainittuun tarkoitukseen, niin **KHO 1. 10. 1970** antamallaan päätöksellä **t. 4462** katsoi, että kysymys alueen varaamisesta sanottuun tarkoitukseen sekä se, mistä mahdollisesti tarpeellinen alue tuohon tarkoitukseen oli varattava, oli ratkaistava katselmustoimituksessa hankittua laajemman selvityksen puitteissa uiton tarkoituksenmukaisesta järjestelystä kysymyksessä olevassa vesistön osassa ja mahdollisuudesta tyydyttää sen tarpeet erilaisin aluevarauksin. Katselmustoimituksessa ja asiaa käsiteltäessä ISVO:ssa ei ollut hankittu myöskään asian ratkaisemiseksi riittävää selvitystä niin sanotussa vaihtoehto II:ssa tarkoitetun alueen tarkasta sijainnista, syvyyssuhteista ja soveltuvuudesta hakemuksessa tarkoitetun alueen sijasta varattavaksi kysymyksessä olevaan tarkoitukseen. Asiassa puuttui sen vuoksi sen ratkaisemiseksi tarpeellista selvitystä myös siitä, loukattiinko ISVO:n päätöksessä mainitun alueen varaamisella puheena olevaan tarkoitukseen yleistä ja yksityistä etua enemmän kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättömästi vaati. Tämän vuoksi KHO ottaen huomioon VL 5:2.1:n ja 5:2.3:n kumosi ISVO:n päätöksen ja palautti asian ISVO:lle uudelleen käsiteltäväksi.

Tapauksesta käy ilmi, että muullakin kuin uittajalla tai kuntoonpanijalla oli oikeus esittää hakemuksesta poikkeava ehdotus. KHO piti VL 5:2.3:n mukaisena uiton järjestämisenä uittosäännöllä päättämistä, oliko uittosäännön lisäys vahvistettava. Tämän vuoksi KHO oli lainkohdan nojalla velvollinen soveltamaan VL 5:2.1:tä soveltuvin kohdin. Se katsoi, että jälkimmäinen lainkohta soveltui tapaukseen. Hyväksyn KHO:n päätöksen perustelut ja lopputuloksen. Kuitenkin KHO:n olisi pitänyt nojautua päätöksessään myös VL 5:10:een.[115]

Edellä 4.5 kohdassa olen esittänyt hakijoiden uittosäännön lisäystä Rantasalmen kunnan Rantasalon kylässä koskevan hakemuksen. Tässä asiassa **ISVO** (kaksi VOI:ä) **18. 4. 1974** antamallaan päätöksellä, koska

[115] Hyväksyn ISVO:n kannan, että kysymykseen alueen kiinteistä uittolaitteista oli sovellettava VL 5:13:a. Sen sijaan eri mieltä olleen VOI:n näkemys, että kiinteät uittolaitteet olisi saanut tehdä välittömästi lain nojalla, on hylättävä. Ks. VL 5:3.1—2 ja 5:13.1—2 sekä oikeustapaus **KKO 1973 II 82** edellä 4.5 kohdassa.

uittoa kysymyksessä olevassa vesistön osassa oli yleiseltä kannalta pidettävä tärkeänä, vesilain 5 luvun ja 11 luvun säännösten nojalla, soveltaen aluekysymyksiin ja kysymyksiin alueiden kiinteistä uittolaitteista VL 5:13:a, vahvisti uittosäännön lisäyksen. Tämä myönsi puutavaranippujen pudotuspaikkaa ja nippukuormien kokoamispaikkaa varten pysyvän käyttöoikeuden hakijoiden hakemiin alueisiin, paitsi että tiealue Mustalahti-tilasta käsitti haetun 0,18 ha:n sijasta 0,1 ha:n. VOT eriävässä mielipiteessään katsoi, että haetun pudotuspaikan pysyvästä, jatkuvasta käytöstä, kun otettiin huomioon paikan sijainti ja paikalliset olot, olisi ajan oloon omiaan aiheutumaan ympäristölle varsinkin sulan veden aikana puutavarakuormien purkamisen ja moottoriajoneuvojen synnyttämän kolinan ja melun muodossa pysyvää kohtuutonta rasitusta. Tämän vuoksi ja kun haetun pudotuspaikan ja siihen liittyvän, vesialueelle tulevan käsittelyalueen ei toisaalta voitu katsoa olevan ainoan tarkoitukseen vastaavasti soveltuvan paikkakunnalla, hän VL 5:13:n ja 14:1.3:n sekä NaapL 17, 20 ja 22 §:n huomioon ottaen ei katsonut voivansa myöntää oikeutta pudotuspaikan ja käsittelyalueen perustamiseen haetulle alueelle niiden pysyvää, jatkuvaa käyttöä varten. Kun kuitenkin puheena olevan pudotuspaikan kautta tähän saakka jatkunut, maan omistajan kanssa tehtyyn sopimukseen perustunut toiminta oli tapahtunut keskeytyksettä jo noin 20 vuoden ajan, ja kun toisaalta tätä toimintaa, paikan kautta uittoon vuosittain tulleet puumäärät huomioon ottaen oli pidettävä siinä määrin tärkeänä, ettei sen välittömästi tapahtuva lakkaaminen mainitulla paikalla ollut perusteltua, hän asianosaisten vaatimuksia sovitellen katsoi asianmukaiseksi, että paikan kautta tapahtuva puutavaran uittoon toimittaminen, sen toiseen paikkaan järjestämistä varten vaatiman kohtuullisen ajan, sai edelleen tapahtua tästä nykyisestä paikasta. Tämän vuoksi hän, hyläten hakemuksen enemmälti, vesilain 5 luvun, 11 luvun ja eräistä naapuruussuhteista annetun lain säännösten nojalla, soveltaen aluekysymyksiin ja kysymyksiin alueiden kiinteistä uittolaitteista VL 5:13:a, vahvisti uittosäännön lisäyksen, joka oli voimassa toistaiseksi ja enintään vuoden 1978 loppuun. Tämä lisäys myönsi puutavaranippujen pudotuspaikkaa ja nippukuormien kokoamispaikkaa varten käyttöoikeuden hakijoiden hakemiin alueisiin lukuun ottamatta Mustalahden tilaan kuuluvaa tiealuetta.

Mustalahti-tilan omistaja H, tämän tilan vieressä olevan Kuusharjutilan RN:o 16:1 osaomistaja R ja Pyyvilän kalastuskunta vaativat valituksessaan KHO:ssa tätä kumoamaan ISVO:n päätöksen ja hylkäämään hakemuksen. Nämä valittajat esittivät valituksessaan vaihtoehtoisia paikkoja puutavaranippujen pudotuspaikaksi ja nippukuormien kokoamispaikaksi.

Hakijat vaativat vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.

KHO (kolme HntoN:ta ja YIN) **27. 2. 1975** antamallaan päätöksellä, **KHO 1975 A II 91**, tutki asian. Kysymys alueen varaamisesta hakemuksessa mainittuun tarkoitukseen, ottaen huomioon, että katselmustoimituksessa jo oli esitetty maanomistajien taholta vaihtoehtoisia paikkoja kysymyksessä olevaan tarpeeseen ja että, sen mukaan mitä KHO:n toimitta-

massa katselmuksessa oli käynyt ilmi, asiassa ei ollut riittävästi selvitetty kysymykseen tulevia muitakin paikkoja, oli ratkaistava vesioikeuskäsittelyssä hankittua laajemman selvityksen puitteissa uiton tarkoituksenmukaisesta järjestelystä kysymyksessä olevassa vesistönosassa ja mahdollisuudesta tyydyttää sen tarpeet erilaisin aluevarauksin. Vasta mainitun selvityksen jälkeen voitiin ratkaista se, oliko käyttöoikeus hakemuksessa tarkoitettuihin alueisiin myönnettävä. Tämän vuoksi KHO ottaen huomioon VL 5:2:n, 5:10:n ja 5:13:n, kumosi ISVO:n päätöksen sikäli kuin se koski lisäystä uittosääntöön ja palautti asian ISVO:lle uudelleen käsiteltäväksi. Kaksi HntoN:ta ja YIN olivat eri mieltä. Mitä tuli maanomistajien ja kalastuskunnan valitukseen, he katsoivat, että uittoa kysymyksessä olevassa vesistönosassa oli yleiseltä kannalta pidettävä tärkeänä. Uittosäännön lisäyksessä tarkoitettu nippujen pudotuspaikka ja nippukuormien kokoamispaikka oli vaihtoehtoisina paikkoina esitettyihin verrattuna uiton kannalta yleisesti katsottuna tarkoituksenmukaisin ja otti riittävässä määrin huomioon muut vesistön käyttöön liittyvät yleiset ja yksityiset edut. Sanottua pudotuspaikkaa ja nippukuormien kokoamispaikkaa varten myönnettävällä käyttöoikeudella kysymyksessä oleviin alueisiin ei liikennettä ja vesistön muuta käyttämistä tehty mahdottomaksi tai tarpeettomasti vaikeutettu, kalankulkua vesistössä estetty, vesialueelle, rannalle tai muulle omaisuudelle aiheutettu vältettävissä olevaa vahinkoa taikka yleistä tai yksityistä etua muutoin loukattu enempää, kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättömästi vaati. Kun otettiin huomioon Mustalahden ranta-alueen käyttö venerantana ja satamana sekä se, että alueella oli jo aikaisemmin ollut puutavaranippujen pudotuspaikka, ei hankkeesta voitu katsoa aiheutuvan valittajille kohtuutonta pysyväistä rasitusta. Tämän vuoksi, ottaen huomioon VL 5:2:n, 5:10:n ja 5:13:n sekä NaapL 17 §:n, he katsoivat, ettei ollut syytä muuttaa ISVO:n päätöstä muulla tavoin kuin että he lisäsivät uittosäännön lisäykseen yhden uuden ehdon. Asian esittelijän ratkaisuehdotus oli yllä kerrotun eriävän mielipiteen mukainen.[116]

Tapauksesta käy ilmi, että muillakin kuin uittajalla tai kuntoonpanijalla oli oikeus esittää hakemuksesta poikkeava ehdotus. KHO:n enemmistö, vähemmistö ja esittelijä pitivät VL 5:2.3:n mukaisena uiton järjestämisenä uittosäännöllä päättämistä, oliko uittosäännön lisäys vahvistettava. Tämän vuoksi KHO:n enemmistö, vähemmistö ja esittelijä olivat lainkohdan nojalla velvolliset soveltamaan VL 5:2.1:tä soveltuvin kohdin. He katsoivat, että jälkimmäinen lainkohta soveltui tapaukseen. Kuitenkin KHO:n vähemmistö ja esittelijä tulkitsivat VL 5:2.1:tä siten, että tulkinta suosi yksipuolisesti uittajien etua muiden oikeuksien ja etujen kustannuksella. Tällainen tulkinta on hylättävä.[117] Tulkinta on ristiriidassa tämän tapauksen edellä tarkastellun KHO:n päätöksen kanssa.

Jatkola toteaa, että kysymys siitä, mitä VL 5:2.1:ssä ja 5:2.3:ssa tar-

[116] Ks. olen kommentoinut tapausta aikaisemmin, *Repo* s. 228—230.

[117] Ks. Hollo hyväksyy KHO:n enemmistön kannan, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 171.

koitetaan sanonnalla "enempää kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättä vaatii", on aiheuttanut erimielisyyttä. Hän jatkaa: "Voidaan ajatella, että uitto on vesilaissa niin vahvasti etusijalla, että valitaan sen kannalta esimerkiksi paras pudotuspaikka ja vain tämän valinnan puitteissa otetaan muita intressejä mahdollisuuksien mukaan huomioon. KHO ei kuitenkaan ole tulkinnut säännöstä näin, vaan on lähtenyt laajemmalta pohjalta eli siitä, että voidaan joutua tinkimään parhaasta ratkaisusta jo pudotuspaikan valinnassa, kunhan löydetään *tyydyttävä ratkaisu*. Sitä varten voidaan joutua suorittamaan suunnittelua ja selvittelyä useankin vaihtoehtoisen paikan kohdalta." (Kursivointi tässä.) Hänen mukaansa tällä perusteella ja tällaisen selvityksen puuttuessa KHO periaateratkaisussaan yllä viimeksi tarkastellussa tapauksessa kumosi ISVO:n päätöksen pudotuspaikkaa koskevan lisäyksen tekemisestä uittosääntöön.[118] HntoN Jatkola oli tapauksessa yksi enemmistön muodostaneista KHO:n jäsenistä. Hyväksyn KHO:n enemmistön ja Jatkolan näkemyksen.

Tapauksen **KHO 1976 A II 89** vuosikirjaotsikko kuluu: "Pudotuspaikan rakentamisella katsottiin loukattavan yleistä ja yksityistä etua enemmän kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättömästi vaati. VEO:n päätös, jolla oli tehty uittosääntöön pudotuspaikkaa koskeva lisäys, kumottiin."

MH pyysi hakemuksessaan ISVO:ssa uittosääntöä täydennettäväksi siten, että ISVO ottaisi tähän määräykset Viitasaaren kunnassa sijaitsevan Keihärinkosken pudotuspaikan rakentamisesta ja käyttämisestä sekä käyttöoikeuden myöntämisestä tätä varten tarvittaviin alueisiin. Pudotuspaikka oli tarkoitus rakentaa Keiteleen rantaan Keihärinkosken suulle pengertämällä järveen. Pudotuspaikkaa varten tarvittavaa vesialuetta oli aikaisemmin käytetty puutavaran lajittelu- ja lastauspaikkana. Katselmustoimituksessa MH esitti vaihtoehtoisen suunnitelman, jonka mukaan pudotuspaikka sijoitettaisiin Keihärinkosken suun vasemmalle puolelle alavirtaan päin katsottuna. MH:n mielestä pudotuspaikka oli edullisinta ja sopivinta rakentaa hakemuksessa tarkoitettuun paikkaan. Lisäksi MH ilmoitti, että Keihärinkosken pudotuspaikan kautta uittoon tuleva puumäärä olisi vähintään 20.000 ja enintään 23.000 k-m^3 vuodessa. Lähimmät vesistön varrella olevat muut pudotuspaikat sijaitsivat pohjoisessa 17 km:n ja etelässä 15 km:n päässä haetusta paikasta. Yksinomaan jäävarastoina käytetyt paikat sijaitsivat 4 km:n päässä haetusta paikasta. Keihärinkosken pudotuspaikan merkitys oli siinä, että paikan vaikutusalueelta saatavan puutavaran ajomatka lyheni, sekä siinä rationalisointihyödyssä, joka saatiin, kun puutavaran ajo voi jatkua sulana pysyvään pudotuspaikkaan aikana, jolloin jäät olivat vielä liian heikkoja jäävarastointiin.

Kysymyksessä olevassa vesistön osassa oli uittoa yleiseltä kannalta pidettävä tärkeänä. Hakijan alkuperäisen suunnitelman mukainen hanke oli tehdyistä ehdotuksista uiton kannalta yleisesti katsottuna tarkoituksenmukaisin sekä samalla, huomioon ottaen uittosäännön lisäyksessä an-

[118] *Jatkola, Kommentti* s. 30.

netut määräykset, otti riittävässä määrin huomioon muut vesistön käyttöön liittyvät yleiset ja yksityiset edut. Tämän vuoksi **ISVO 30. 1. 1976** antamallaan päätöksellä VL 5:8:n, 5:10—11:n, 5:13:n, 5:23:n, 5:25—26:n ja 5:29:n nojalla vahvisti Viitasaaren kunnan Keihärinkosken kyläss ä Keiteleessä olevaa Keihärinkosken nipunpudotuspaikkaa ja tähän liittyvää puutavaran varasto- ja käsittelyaluetta koskevan uittosäännön lisäyksen.

MMM kalastus- ja metsästysosaston sekä yleisen osaston luonnonvarainhoitotoimiston toimialojen osalta esitti valituksessaan KHO:ssa: Pudotuspaikan rakentaminen välittömästi kosken tuntumaan heikentäisi huomattavasti Keihärinkosken arvoa sekä ympäristönsuojelullisessa että kalataloudellisessa mielessä. Hanketta ja sen vaikutuksia oli tarkasteltu liian yksipuolisesti uiton kannalta, jättämällä huomioon ottamatta ympäristönsuojelulliset, lähinnä maisemansuojelulliset, näkökohdat, joiden arvoa oli varsin hankala muuttaa rahaksi. Selvityksissä ei ollut kiinnitetty riittävästi huomiota hankkeen mahdollisiin vaikutuksiin Keihärinkosken koko vaikutusalueen kalastoon ja kalastukseen. Pudotuspaikan rakentamista ei voitu pitää välttämättömänä, ainakaan ISVO:n päätöksessä edellytettyyn paikkaan. Hakijalle ei tullut myöntää lupaa pudotuspaikan rakentamiseen kosken välittömään läheisyyteen ainakaan nyt suunnitellulla tavalla, vaan KHO:n tuli palauttaa asia uuteen katselmukseen.

MH vaati vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.

Kymin Uittoyhdistys esitti vastineessaan KHO:ssa: Sellaista vaihtoehtoista ratkaisua, joka olisi kauempana kosken välittömästä läheisyydestä, ei ollut eikä voinutkaan olla. Kysymyksessä oli nimenomaan puutavaran ajo kosken vaikutuksesta sulana pysyvään veteen silloin, kun tavanmukaisten veteenpanopaikkojen edustat olivat jäässä, mutta jää ei ollut kyllin vahvaa kestääkseen puutavaran jäälleajon.

KHO 11. 11. 1976 antamallaan päätöksellä tutki asian. Ottaen huomioon Keihärinkosken merkityksen luonnonkauneuden ja maisemalliselta kannalta sekä hankkeen näissä suhteissa haitalliset vaikutukset ja siitä kalakannalle aiheutuvan vahingon KHO katsoi, että hankkeesta saatavaan hyötyyn nähden kysymyksessä olevan pudotuspaikan rakentamisella loukattiin yleistä ja yksityistä etua enemmän kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättömästi vaati. Tämän vuoksi KHO, ottaen huomioon VL 5:2:n ja 5:13:n, kumosi ISVO:n päätöksen ja hylkäsi MH:n hakemuksen.[119]

[119] Mäenpää väittää virheellisesti tapauksen olevan KHO:n vuoden 1975 vuosikirjaratkaisu. *Mäenpää* s. 271. Vihervuoren mielestä KHO rakensi tapauksessa VL 5:2:n pohjalta eräänlaisen intressivertailun. *Vihervuori, YT 1978* s. 11, *Vihervuori, Kalatalouden huomioonottaminen* s. 114—115 ja *Vihervuori, Yleisestä tarpeesta* s. 60—61. Ks. *Vihervuori, MM 1988* s. 129. Hollo tarkastellessaan tapausta esittää, että kun VL 5:2:lla ohjataan myös uittokohteita, uittoyrityksen luvallistamisedellytykset eivät olennaisesti poikkea muihin vesioikeudellisiin hankkeisiin liittyvästä intressivertailuedellytyksestä. *Hollo, Valvonta* s. 105. Ks. *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 331. Ks. Kirkkomäen kommentit tapauksesta, *Kirkkomäki—Schildt—Siivola—Pfäffli—Aalto—Vääriskoski—Doktar* s. 316 ja *Kirkkomäki, Korvausjärjestelmä* s. 5—6. Ks. myös Rokan kommentti tapauksesta, *Rokka* s. 65—66.

KHO piti VL 5:2.3:n mukaisena uiton järjestämisenä uittosäännöllä päättämistä, oliko uittosäännön lisäys vahvistettava. Tämän vuoksi KHO oli lainkohdan nojalla velvollinen soveltamaan VL 5:2.1:tä soveltuvin kohdin. Se katsoi, että jälkimmäinen lainkohta soveltui tapaukseen. Tämä on VL:n voimassaoloaikana ensimmäinen tapaus, jossa uittosäännön vahvistamista koskeva hakemus hylättiin VL 5:2.1:ssä säädettyjen oikeudellisten edellytysten puuttumisen vuoksi. Hyväksyn KHO:n päätöksen perustelut ja lopputuloksen.

VH pyysi hakemuksessaan ISVO:ssa, että tämä vahvistaisi Karttulanlahden puutavaran pudotus- ja jäälleajopaikan kuntoonpanosuunnitelman sekä tähän perustuvan uittosääntöehdotuksen. Tämä paikka sijaitsi Karttulan kunnassa. Aikaisemmin paikassa puutavaraa oli pudotettu veteen ja ajettu jäälle vuokrasopimuksen perusteella. Koska hakemusta oli vastustettu katselmustoimituksessa, VH oli toimittanut toimitusinsinöörin kehotuksesta hänelle vaihtoehtoisen suunnitelman. Tämän mukaan Karttulan kunnan Kuivaniemeen perustettaisiin puutavaran pudotus- ja jäälleajopaikka. Sitä ei ollut ollut aikaisemmin Kuivaniemessä.

ISVO 17. 2. 1977 antamallaan päätöksellä hylkäsi MH:n ja Kymin Uittoyhdistyksen vaatimuksen pudotus- ja jäälleajopaikan määräämisestä Karttulanlahteen, koska pudotus- ja jäälleajopaikan Karttulanlahteen muutetunkin suunnitelman mukaisella uudelleen rakentamisella loukattiin yleistä ja yksityistä etua hankkeesta saatavaan hyötyyn nähden enemmän kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättömästi vaati. Tämän vuoksi ISVO vesilain 2:13.1:n, 5:2.1:n, 5:2.3:n, 5:8.1:n, 5:9—10:n, 5:11.1—2:n, 5:13:n, 5:22—26:n, 5:27.1:n, 5:29.1—2:n, 5:31.1:n, 5:79:n ja 5:80.1:n sekä 11 luvun säännösten nojalla vahvisti Kuivaniemen pudotus- ja jäälleajopaikkaa koskevan uittosäännön lisäyksen. Tämän lisäyksen 11.2 §:n mukaan Kuivaniemen pudotus- ja jäälleajopaikan kuntoonpanokustannusten arvioitu määrä oli 230.000 mk.

MH esitti valituksessaan KHO:ssa: KHO:n oli hylättävä Kuivaniemen pudotus- ja jäälleajopaikka ja KHO:n oli määrättävä pudotus- ja jäälleajopaikaksi Karttulanlahti, jota käytettiin tähän tarkoitukseen nykyisin. Kuivaniemi oli Karttulanlahtea alttiimpi tuulille, mikä vaikeutti uiton työskentelyä paikalla. Puutavaran alkukuljetusmatka pidentyisi tuntuvasti käytettäessä Kuivaniemeä Karttulanlahden sijasta. Pidentyminen lisäisi huomattavasti puutavaran hankintakustannuksia, mikä alentaisi pudotuspaikan vaikutusalueen metsäkiinteistöistä hakattavan puun kantorahaa. Pudotuspaikan perustamiskustannukset tienparannuksineen olivat suuret Kuivaniemessä, jossa ei ollut ennestään mitään uittorakenteita ja -laitteita.

Kymin Uittoyhdistys esitti valituksessaan KHO:ssa: KHO:n oli hylättävä Kuivaniemen pudotus- ja jäälleajopaikka ja KHO:n oli määrättävä pudotus- ja jäälleajopaikaksi Karttulanlahti. Laiturin määrääminen Karttulanlahden sijasta Kuivaniemeen merkitsi kokonaan uusia rakennuskustannuksia sekä vuotuisten käyttökustannusten lisäystä pidentyvän auto-

ajomatkan vuoksi siinä määrin, ettei hanke enää ilmeisestikään ollut kannattava eikä uudelle laiturille ainakaan nykyoloissa tullut käyttöä. Karttulanlahden laiturin perustamiskustannukset oli jo maksettu ja peritty käyttömaksuina takaisin. Laiturista Karttulanlahdessa muille intresseille aiheutuvaa haittaa voitiin riittävästi vähentää tarpeellisin rajoituksin esimerkiksi uiton käytössä olevan vesialueen laajuuteen nähden.

Kaksi yksityistä asianosaista vastineessaan KHO:ssa vastustivat pudotus- ja jäälleajopaikan määräämistä Karttulanlahteen. Yksi yksityinen asianosainen vastineessaan KHO:ssa vaati pudotus- ja jäälleajopaikan määräämistä Karttulanlahteen.

KHO 28. 9. 1978 antamallaan päätöksellä **t. 4089** tutki asian, hylkäsi MH:n ja Kymin Uittoyhdistyksen valitukset sekä pysytti ISVO:n päätöksen.

Näin ollen KHO hyväksyi ISVO:n päätöksen perustelut ja lopputuloksen. Näitä ei ole syytä moittia. ISVO:n päätöksen perusteluista ilmenee, että ISVO poikkesi alkuperäisestä hakemuksesta nimenomaan VL 5:2.1:n ja 5:2.3:n nojalla.

ISVO 28. 12. 1979 antamallaan päätöksellä VH:n hakemuksesta vesilain 2:13.1:n, 5:2.1:n, 5:2.3:n, 5:8.1:n, 5:9—10:n, 5:11.1—2:n, 5:13:n, 5:22—23:n, 5:25—26:n, 5:27.1:n, 5:29.1—2:n, 5:31.1:n, 5:79:n, 5:80.1:n sekä 11 luvun säännösten nojalla vahvisti Säviän pudotus- ja jäälleajopaikkaa Pielaveden kunnan Taipaleen kylässä koskevan uittosäännön lisäyksen. Tämä pudotus- ja jäälleajopaikka käsitti Mäntyrannan tilaan RN:o 10:76 kuuluvan 23 m^2:n maa-alueen, Kivirannan tilaan RN:o 10:84 kuuluvan 0,173 ha:n maa-alueen, Virranniskan tilaan RN:o 10:91 kuuluvan 0,245 ha:n maa-alueen ja 2,193 ha:n suuruisen osan Kotaniemen jakokunnan vesialueesta. Näihin alueisiin myönnettiin uittosäännössä pysyvä käyttöoikeus.

Virranniskan tilan RN:o 10:91 omistajat esittivät valituksessaan KHO:ssa: Säviän pudotus- ja jäälleajopaikka tulisi asutustaajamaan, johon Pielaveden kunta laati parhaillaan maankäyttösuunnitelmaa. He olivat esittäneet jo katselmustoimituksessa kaksi vaihtoehtoista paikkaa kyseessä olevaan tarpeeseen. Ei ollut riittävästi tutkittu niitä mahdollisuuksia, jotka olivat tarjolla pudotus- ja jäälleajopaikan sijoittamiseksi muualle kuin ISVO:n määräämään paikkaan. He esittivät vielä yhden uuden vaihtoehtoisen paikan kyseessä olevaan tarpeeseen. KHO:n oli kumottava ISVO:n päätös siltä osin kuin se koski Säviän pudotus- ja jäälleajopaikkaa ja KHO:n oli palautettava asia ISVO:lle uudelleen käsiteltäväksi.

Kymin Uittoyhdistys esitti vastineessaan KHO:ssa, että Säviän pudotus- ja jäälleajopaikka, jossa nippujen pudotustoimintaa oli tapahtunut jo kolmattakymmentä vuotta, oli erittäin sovelias uiton toimintapaikka.

KHO 5. 2. 1981 antamallaan päätöksellä **t. 644** tutki asian ja ISVO:n päätöstä muuttaen määräsi, että VH:n oli, tarpeellisen selvityksen hankittuaan, vuoden 1989 loppuun mennessä pantava ISVO:ssa vireille hake-

mus sen ratkaisemiseksi, oliko tarpeen uittosääntöä muuttamalla siirtää Säviän toimintapaikka muualle.[120]

KHO:n päätöksessä VH:lle määrätty velvoite saatiin asettaa VL 5:2.1:n, 5:2.3:n ja 5:10:n perusteella. Olisi ollut paikallaan vahvistaa Säviän pudotus- ja jäälleajopaikkaa koskeva uittosäännön lisäys vain määräajaksi VL 5:2.1:n ja 5:2.3:n perusteella.

Hakija on velvollinen suorittamaan ne katselmustoimituksesta johtuvat kustannukset, jotka aiheutuvat hakemuksesta poikkeavien ehdotusten tutkimisesta, VL 18:9 ja VL (468/87) 21:11.1—2. Toimitusinsinöörillä on oikeus vaatia tällaisia kustannuksia varten suoritettavaksi ennakkomaksun uhalla, että asian käsittelyä ei jatketa, ennen kuin maksu on suoritettu tai hyväksyttävä vakuus sen maksamisesta asetettu, VL (468/87) 21:12.1.[121] Jos hakija kieltäytyy toimitusinsinöörin asettaman määräajan kuluessa suorittamasta maksua tai asettamasta hyväksyttävää vakuutta, toimitusmiehillä on oikeus ehdottaa VO:lle, että koko hakemus katsotaan rauenneeksi.[122] Tällainen kieltäytyminen on tulkittava hakemuksesta luopumiseksi.

Hakemus saada uusi varsinainen uittolupa on ratkaistava huolimatta siitä, vaatisiko yleinen tarve luvan myöntämistä.[123]

VL 1:3:n, VL (467/87) 1:7 a:n, VL (467/87) 1:19.1:n ja VL 1:19.2:n mukaista vesistön/meren pilaamiskieltoa on sovellettava uuden varsinaisen uittoluvan mukaisen uiton aiheuttamaan pilaantumiseen.[124] VO:n luvalla on poikettavissa vesistön/meren pilaamiskiellosta, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (467/87) 1:19.1 ja VL 1:19.2. Tällainen lupa on uusi varsinainen uittolupa, jos luvan mukaisesta uitosta aiheutuisi pilaamiskiellon vastainen seuraamus, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (467/87) 1:19.1, VL 1:19.2 ja VL (649/76) 5:8.1. VL 1:3:n ja VL (467/87) 10:24.1—2:n mukaisen pilaamisluvan sijasta uudella varsinaisella uittoluvalla on sallittavissa luvan mukaisesta uitosta aiheutuva pilaamiskiellon vastainen seuraamus.[125] Jos VL 1:3:n ja VL (467/87) 10:24.1—2:n mukaisen pilaamisluvan nojalla olisi sallittavissa uuden varsinaisen uittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuva pilaamiskiellon vastainen seuraamus, niin pilaantumisesta aiheutuvan vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen korvaamisesta

---

[120] Rokan esittämät tiedot KHO:n päätöksen sekä antamisajankohdasta että taltion numerosta ovat virheelliset. *Rokka* s. 66. Tapauksessa uittosääntöä ei vahvistettu määräajaksi. Vrt. kuitenkin mts. 66.

[121] Ks. VL (468/87) 21:12.2.

[122] Ks. *Eronen, VT 1965* s. 22—23.

[123] Vrt. *Pietilä, Vesioikeus* s. 54, 84—85 ja 117 sekä *Kotkasaari 1988* s. 59—60.

[124] Ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 166 ja 171, *HE 1978* s. 13 ja 36, *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 55 ja *Selvitys* s. 14. Vrt. *LTK 1980:2* s. 18, 21, 179—181 ja 204.

[125] Ks. *HE 1978* s. 13 ja 36, *LTK 1980:2* s. 18, 21 ja 204, *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 55 ja *Rokka* s. 67. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 171, 491 ja 535.

olisi säädetty kahteen kertaan.[126]

Uusi varsinainen uittolupa on myönnettävä, jos sen myöntämisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:8.1.

Uusi varsinainen uittolupa on myönnettävissä vesistön/meren siihen osaan, jossa luvan myöntämisen kaikki oikeudelliset edellytykset täyttyvät, ja vain siksi ajaksi, jolloin näin on asianlaita.[127]

> **LSVO 22. 11. 1962** antamallaan päätöksellä myönsi Kokemäenjoen Uittoyhdistyksen hakemuksesta tälle VL 2:5—7:n, 22:7.1:n ja 22:8.1—2:n nojalla luvan puutavaran purkauslaiturin rakentamiseen Hiidenjokeen Janakkalan kunnassa.
>
> Useat maanomistajat esittivät valituksessaan KHO:ssa: Hiidenjoen vastakkaisella rannalla oli jo olemassa puutavaran purkauslaituri, jota nykyisin käytettiin puutavaran veteenajoon ja jota Kokemäenjoen Uittoyhdistyskin voisi aivan hyvin käyttää puutavaran veteenajoon. Laiturin käytöstä ei aiheutuisi lainkaan haittaa meidän omakotitaloillemme. KHO:n oli kumottava LSVO:n päätös ja evättävä lupa.
>
> Kokemäenjoen Uittoyhdistys vaati vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.
>
> **KHO 31. 5. 1963** antamallaan päätöksellä, **KHO 1963 A II 222**, tutki asian ja katsoi selvitetyksi, ettei puheena olevan laiturin rakentaminen vaarantanut yleistä terveydentilaa, aiheuttanut vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteissa eikä huonontanut paikkakunnan asutus- tai elinkeino-oloja. Tämän vuoksi ja kun oli katsottava, että rakentaminen hyötyisän tarkoituksensa takia oli tarpeen hyödyllistä taloudellista toimintaa varten eikä ollut näytetty, että rakentaminen sanottavasti loukkaisi yleistä tai yksityistä etua, KHO, ottaen huomioon VL 2:5, 2:6.1 ja 2:7.2, hyläten valituksen jätti LSVO:n päätöksen lopputuloksen pysyväksi.
>
> LSVO:n päätös ja KHO:n päätös ovat virheelliset. VL 2:5—7 eivät soveltuneet tapaukseen, VL 2:1.3 ja 5:13. Asia olisi pitänyt ratkaista VL 5:2.1:n, 5:2.3:n, 5:8.1—2:n, 5:10:n, 5:13:n, 14:1.3:n ja 22:7.1:n sekä NaapL 17, 20 ja 22 §:n nojalla.

Uutta varsinaista uittolupaa ei saa myöntää taannehtivasti.

Jos vesistössä/meressä on uitettu aikaisemmin vuokrasopimuksen perusteella, niin vuokrasopimus ei luo minkäänlaista oikeutta saada uusi varsinainen uittolupa vesistöön/mereen vuokrasopimuksen päätyttyä.[128]

---

[126] Ks. VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:79, VL 10:24.3, 11:1.1—2, 11:2.2 ja 11:3,1—3, VL (467/87) 11:3,4, VL 11:3,5—6, VL (467/87) 11:3,7 sekä VL 11:3,8, 11:4 ja 12:15. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 491.

[127] Vrt. *Pietilä, Vesioikeus* s. 54 ja 179.

[128] Ks. edellä tarkasteltu tapaus **KHO 1975 A II 91**, edellä tarkasteltu tapaus, jossa **KHO** antoi **28. 9. 1978** päätöksensä **t. 4089** ja jäljempänä kohdassa 5.9.4 tarkasteltava tapaus, jossa **KHO** antoi **27. 11. 1985** päätöksensä **t. 5506**. Vrt. tuonnempana kohdassa 5.7 tarkasteltava tapaus **KHO 1985 A II 97**.

5.5 UUDEN YKSITYISUITTOLUVAN MYÖNTÄMISEN OIKEUDELLISISTA EDELLYTYKSISTÄ

Uusi yksityisuittolupa voidaan myöntää, jos puutavaran omistajan jatkuva puutavaran saanti ei muulla tavoin tule ilman kohtuuttomia kustannuksia turvatuksi ja jollei siitä aiheudu yhteisuitolle sanottavaa haittaa tai yksikkökustannusten mainittavaa nousua, VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäinen virke. Yhteisuitossa uitettavalle puutavaralle laskettavat kustannukset puutavarakuutiometriä ja kilometriä kohti, siis p/m^3 km, ovat yksikkökustannukset.[129] Yksikkökustannusten mainittava nousu voi aiheutua yhteisuitossa uitettavan puumäärän supistumisesta, mikäli supistuminen aiheutuisi uuden yksityisuittoluvan myöntämisestä.[130]

Uusi yksityisuittolupa on myönnettävä lähinnä teollisuuslaitokselle, joka luvan mukaan toimittaa yksityisuiton paikallisesti yhdellä järvialtaalla. Kuitenkaan yksityisuitto ei saa vaatia muun uiton kanssa yhteisorganisaatiota eikä yhteisiä laitteita.

> Eduskunta hyväksyi VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäisen virkkeen kieliasultaan hallituksen ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 5:19.2:n ensimmäisen virkkeen mukaisena.[131] Hallitus oli perustellut lainkohtaehdotustaan: "Käytännössä ehdotettu muutos merkitsisi sitä, että lupa tulisi myönnettäväksi lähinnä teollisuuslaitoksen paikallisesti yhden järvialtaan puitteissa toimittamalle uitolle, joka ei vaadi muun uiton kanssa yhteisorganisaatiota ja yhteisiä laitteita."[132]

Teollisuuslaitos voi saada yllä esitetyssä tapauksessa uuden yksityisuittoluvan vain, jos se on puutavaran omistaja. Ks. tuonnempana 5.10.2 kohta.

Uutta yksityisuittolupaa ei saa myöntää ilman hakijan suostumusta hakemuksesta olennaisesti poikkeavaan paikkaan.[133]

VL 1:3:n, VL (467/87) 1:7 a:n, VL (467/87) 1:19.1:n ja VL 1:19.2:n mukaista vesistön/meren pilaamiskieltoa on sovellettava uuden yksityisuittoluvan mukaisen uiton aiheuttamaan pilaantumiseen.[134] VO:n luvalla on poikettavissa vesistön/meren pilaamiskiellosta, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (467/87)

---

[129] Ks. VL 5:46,11, VL 5:70.1, VL (649/76) 5:70.2 ja VL 5:70.3. Vrt. VL 5:26.2 ja 12:11.2.

[130] Vrt. tapaus, jossa **KHO** antoi **14. 11. 1968** päätöksensä **t. 5649**, ja tapaus **KHO 1968 A II 149** sekä näiden jälkeen sanottua, edellä kohdassa 4.8.

[131] *HE 61/1976* s. 10 ja 12 verrattuna VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäinen virke.

[132] *HE 61/1976* s. 5.

[133] Ks. VL 16:21.1 ja VL (467/87) 16:21.2. Ks. *Eronen, Luvat* s. 3, *Pietilä, Tapauskohtainen käsittely* s. 32, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 302—303, *Pietilä, Vesioikeus* s. 77, 129—130, 136 ja 138 sekä edellä 4.10.4 kohdassa tarkasteltu tapaus **KHO 1983 A II 151**. Vrt. VL 5:10.

[134] Ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 166 ja 171, *HE 1978* s. 13 ja 36, *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 55 ja *Selvitys* s. 14. Vrt. *LTK 1980:2* s. 18, 21, 179—181 ja 204.

1:19.1 ja VL 1:19.2. Tällainen lupa on uusi yksityisuittolupa, jos luvan mukaisesta uitosta aiheutuisi pilaamiskiellon vastainen seuraamus, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (467/87) 1:19.1, VL 1:19.2 ja VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäinen virke. VL 1:3:n ja VL (467/87) 10:24.1—2:n mukaisen pilaamisluvan sijasta uudella yksityisuittoluvalla on sallittavissa luvan mukaisesta uitosta aiheutuva pilaamiskiellon vastainen seuraamus.[135] Jos VL 1:3:n ja VL (467/87) 10:24.1—2:n mukaisen pilaamisluvan nojalla olisi sallittavissa uuden yksityisuittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuva pilaamiskiellon vastainen seuraamus, niin pilaantumisesta aiheutuvan vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen korvaamisesta olisi säädetty kahteen kertaan.[136]

Voidaan myöntää uusi yksityisuittolupa, jos sen myöntämisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät, VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäinen virke. Tulkitsen sanaa voidaan samalla tavoin kuin edellä 5.3 kohdassa olen tulkinnut sanaa voidaan.

Uusi yksityisuittolupa on myönnettävissä yhteisuittoalueen siihen osaan, jossa luvan myöntämisen kaikki oikeudelliset edellytykset täyttyvät, ja vain siksi ajaksi, jolloin näin on asianlaita.

Uutta yksityisuittolupaa ei saa myöntää taannehtivasti.

5.6 KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUVAN MYÖNTÄMISEN OIKEUDELLISISTA EDELLYTYKSISTÄ

Kuorimattoman puutavaran uittolupa on myönnettävissä, jos erittäin tärkeät syyt vaativat luvan myöntämistä, VL 1:3 ja 5:96.1—2.[137] Ainakin ennalta arvaamattomat syyt, joiden vuoksi ei ole ennätetty uittaa kelvollista kuorimista vailla olevaa puutavaraa ennen kuin uitosta tulee kuorimattoman puutavaran uittoluvan varaista, voivat olla erittäin tärkeitä syitä.[138] Kun harkitaan, vaativatko erittäin tärkeät syyt kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntämistä vesistöön/mereen, otetaan huomioon, mitä vaikutuksia vesistöön/mereen aiheutuisi luvan myöntämisestä.[139]

---

[135] Ks. *HE 1978* s. 13 ja 36, *LTK 1980:2* s. 18, 21 ja 204, *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 55 ja *Rokka* s. 67. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 171, 491 ja 535.

[136] Ks. VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:79, VL 10:24.3, 11:1.1—2, 11:2.2 ja 11:3,1—3, VL (467/87) 11:3,4, VL 11:3,5—6, VL (467/87) 11:3,7 sekä VL 11:3,8, 11:4 ja 12:15. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 491.

[137] Vrt. *HE 1978* s. 13, 36 ja 41.

[138] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 131.1—2 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 26* sekä momenttiehdotusten perustelut mts. 230.

[139] Ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 170.

Tapauksen **KHO 1974 A II 110** vuosikirjaotsikko kuuluu "Toistaiseksi annettu lupa ylivuotisen kuorimattoman havupuutavaran uittamiseen katsottiin sellaiseksi ratkaisuksi, jota tehtäessä oli harkittava, olisiko annettava määräykset myös haittojen ja vahinkojen selvittämisestä tai niiden estämisestä taikka korvaamisesta."

Kemijoen Uittoyhdistys lausui hakemuksessaan PSVO:ssa: PSVO oli 25. 5. 1968 antamallaan päätöksellä n:o 27/68/II oikeuttanut Kemijoen Uittoyhdistyksen uittamaan vuosittain tämän yhteisuittoalueella enintään 200.000 p-m^3 kuorimatonta puutavaraa toisena vuotena tämän kaatamisesta lukien. Puutavaran hankintatoiminnassa ennalta arvaamattoman nopea teknillinen kehitys oli osoittanut, että mainittu lupamäärä voi tulevina vuosina olla riittämätön. Tällainen kehitys johtui ensinnäkin siitä, että puutavaran hankinta-alueet sijoittuivat aika-ajoin sellaisille vesistön latvaosille, joista kevään ja alkukesän aikana hakattua puutavaraa ei ehditty saada uittokuljetukseen ennen kuin seuraavana kesänä. Maakuljetuksena mainitun tavaran edelleen kuljettaminen ei ollut edes mahdollista tavaran etäisen sijainnin ja tieverkoston puutteellisuuden vuoksi. Metsäpäässä tapahtuva kuorinta ei voinut tulla kysymykseen kustannuksiensa vuoksi, vaan kuorinta tapahtui tehtailla, joihin se oli siirtynyt ja joihin oli hankittu sitä varten erityiset kuorintakoneet. Toisena seikkana oli korostetusti otettava huomioon työllistämistarve. Mikäli jouduttaisiin vähentämään keväällä ja alkukesällä tapahtuvaa hakkuutoimintaa, vähentämisellä olisi työllisyyden kannalta erittäin vahingolliset seuraukset. Kemijoen uittoon puutavaraa tuli myös Neuvostoliitosta. Siinä saattoi olla sellaista puutavaraa, joka oli valmistettu sellaisena aikana, ettei se ehtinyt vuoden kuluessa määränpäähän. Kemijoen Uittoyhdistys pyysi yllä esitetyn perusteella PSVO:ta muuttamaan edellä mainittua PSVO:n antamaa päätöstä siten, että Kemijoen Uittoyhdistykselle olisi oikeus toistaiseksi uittaa vuosittain enintään 400.000 p-m^3 havupuusta valmistettua puutavaraa kuorimattomana toisena vuotena puiden kaatamisesta lukien. Kemijoen Uittoyhdistys pyydettynä lausuntonaan ilmoitti, että kerättyjen tilastojen mukaan tehdaskuorinnan välittömät kustannukset olivat noin kaksi kolmasosaa metsäkuorinnan kustannuksista.

Koska erittäin tärkeät kansantaloudelliset ja työllisyyspoliittiset syyt: hankintakustannusten säästö ja hankintatöiden tarkoituksenmukainen ajoittaminen sitä vaativat, **PSVO 26. 5. 1972** antamallaan päätöksellä VL 5:2:n ja 5:96.2:n nojalla myönsi Kemijoen Uittoyhdistykselle luvan uittaa vuosittain tämän yhteisuittoalueella enintään 400.000 p-m^3 kuorimatonta havupuutavaraa toisena vuonna tämän kaatamisesta lukien. PSVO määräsi, että hakijan tuli kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla tarkkailla nyt kysymyksessä olevan uiton vaikutusta kalatalouteen ja että asia oli saatettava PSVO:n ratkaistavaksi, mikäli tarkkailusta ei sovittu. PSVO:n määräyksen mukaan tämä päätös, jolla kumottiin yllä mainittu PSVO:n 25. 5. 1968 antama päätös, oli voimassa toistaiseksi ja niin kauan kuin PSVO uittoyhdistyksen, asianomaisen viranomaisen tai toimenpiteestä vahinkoa kärsivän hakemuksesta ehkä toisin määräsi.

MMM:n kalastus- ja metsästysosasto pyysi valituksessaan KHO:ssa tätä muuttamaan PSVO:n päätöstä siten, että hakija velvoitettaisiin kustannuksellaan MMM:n hyväksymällä tavalla selvittämään hankkeen kalataloudelliset vaikutukset, esittämään toimenpiteet hankkeen aiheuttamien kalataloudellisten haittojen ja vahinkojen vähentämiseksi tai kompensoimiseksi sekä toimittamaan selvitys ja esitys toimenpiteistä MMM:lle välittömästi niiden valmistuttua.

Kemijoen Uittoyhdistys vaati vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen ja pysyttäisi PSVO:n päätöksen.

KHO 26. 9. 1974 antamallaan päätöksellä tutki asian. Mitä tuli MMM:n kalastus- ja metsästysosaston valitukseen, jossa vaadittiin valituksenalaisessa päätöksessä määrätyn tarkkailuvelvoitteen sijasta määrättäväksi kalataloudellisten haittojen ja vahinkojen selvittämisvelvoitetta sekä toimenpide-ehdotuksen tekemistä mahdollisten haittojen ja vahinkojen estämiseksi ja korvaamiseksi, niin puheena olevasta ylivuotisen puutavaran uittamisesta ei asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan aiheutunut välittömästi sellaista ennakolta arvioitavaa vahinkoa tai haittaa kalakannalle, että uittoyhdistys olisi voitu velvoittaa ryhtymään muihin toimenpiteisiin kuin PSVO:n päätöksessä mainittuun tarkkailuun. Mainitun uiton jatkuessa siitä kuitenkin saattoi aiheutua vahinkoa tai haittaa. Luvan myöntäminen toistaiseksi saattoi näissä oloissa merkitä sellaista uittosäännön muuttamiseen rinnastettavaa ratkaisua, jota tehtäessä olisi harkittava, olisiko annettava määräykset myös haittojen ja vahinkojen selvittämisestä tai niiden estämisestä taikka korvaamisesta. Sen vuoksi ja kun tässä kohden ei ollut esitetty riittävää selvitystä eikä hakemuksesta ollut annettu laillisessa järjestyksessä tietoa VH:n, MH:n ja MMM:n kalastus- ja metsästysosaston lisäksi niille, joiden etua tai oikeutta asia saattoi koskea tilaisuuden varaamiseksi muistutusten ja vaatimusten tekemiseen, KHO hylkäsi MMM:n kalastus- ja metsästysosaston valituksen enemmälti ja muutti PSVO:n antamaa päätöstä siten, että tällä myönnetty lupa oli voimassa vuoden 1976 loppuun.[140]

KHO:n väite, ettei ylivuotisen puutavaran uittamisesta aiheutunut välittömästi ennakolta arvioitavaa vahinkoa tai haittaa kalakannalle, on perusteeton. Näin on asianlaita varsinkin silloin, jos Kemijoen Uittoyhdistyksen hakemuksessa mainittu puutavara oli torjunta-aineella käsiteltyä. Ylivuotisen puutavaran uittamisesta aiheutui VL 1:19.1:n vastainen seuraamus. KHO:n väite, että luvan myöntäminen toistaiseksi saattoi merkitä uittosäännön muuttamiseen rinnastettavaa ratkaisua, on virheellinen. Uittosääntö ei ole muutettavissa kuorimattoman puutavaran uittoluvalla.[141] Tapauksessa ei ollut oikeudellisia edellytyksiä myöntää kuorimattoman puutavaran uittolupaa toistaiseksi. Jos Kemijoen Uittoyhdistyksen hakemuksessa mainittu puutavara oli lindaania sisältävällä torjunta-aineella käsiteltyä, niin kuorimattoman puutavaran uittolupa olisi pitänyt

[140] Vrt. *Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä* s. 566.
[141] Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 170—171.

ehdottomasti hylätä. Näet lindaania sisältävällä torjunta-aineella käsitellyn puutavaran uittaminen oli kielletty.[142]

Kuorimattoman puutavaran uittolupaa ei saa myöntää ilman hakijan suostumusta hakemuksesta olennaisesti poikkeavaan paikkaan.[143]

VL 1:3:n, VL (467/87) 1:7 a:n, VL (467/87) 1:19.1:n ja VL 1:19.2:n mukaista vesistön/meren pilaamiskieltoa on sovellettava kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisen uiton aiheuttamaan pilaantumiseen.[144]

Ks. edellä kohdassa 4.3.1 tarkastellussa tapauksessa **LSVO 15. 9. 1981** antamassaan päätöksessä ja yksi HntoN **KHO:n 30. 6. 1983** antamaan päätökseen **t. 2628** liittämässä eriävässä mielipiteessään katsoivat, ettei VL 1:19.1—2 soveltuneet kuorimattoman puutavaran uittoon. Käsittelen vastakkaista kantaa edustavat oikeustapaukset jäljempänä.

VO:n luvalla on poikettavissa vesistön/meren pilaamiskiellosta, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (467/87) 1:19.1 ja VL 1:19.2. Tällainen lupa on kuorimattoman puutavaran uittolupa, jos luvan mukaisesta uitosta aiheutuisi pilaamiskiellon vastainen seuraamus, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a ja 1:19.1 sekä VL 1:19.2 ja 5:96.1—2. VL 1:3:n ja VL (467/87) 10:24.1—2:n mukaisen pilaamisluvan sijasta kuorimattoman puutavaran uittoluvalla on sallittavissa luvan mukaisesta uitosta aiheutuva pilaamiskiellon vastainen seuraamus.[145] Jos VL 1:3:n ja VL

---

[142] Ks. MMp 1969 1.3 § ja 2.1,3 §, MMMp 2. 6. 1972 2.1 § ja 4 § sekä MMMp 20. 9. 1972 2.3 § ja 4 § sekä jäljempänä kohta 5.14.5.

[143] Ks. VL 16:21.1 ja VL (467/87) 16:21.2. Ks. myös *Eronen, Luvat* s. 3, *Pietilä, Tapauskohtainen käsittely* s. 32, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 302—303, *Pietilä, Vesioikeus* s. 77, 129—130, 136 ja 138 sekä edellä 4.10.4 kohdassa tarkasteltu tapaus **KHO 1983 A II 151**. Vrt. VL 5:10.

[144] Ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 166 ja 171, *HE 1978* s. 13 ja 36, *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 55 ja *Selvitys* s. 14. Vrt. *LTK 1980:2* s. 18, 21, 179—181 ja 204. — Serlachius esitti, että VOL II:14 itse asiassa sisälsi VOL I:24:n yleisen kiellon pilata vesistöä soveltamisen lauttaukseen. Ks. *Serlachius J., II* s. 64—66. Haatajan mukaan puiden kuorimattomina uittaminen oli katsottava yhdeksi sellaiseksi vesistön likaamisen lajiksi, josta VOL I:24 sisälsi yleisen määräyksen, mutta josta uittoa koskeva säännös oli erikoislaatuisena ja uittoa välittömästi koskevana otettu uittosäännöksien yhteyteen. Uittoa koskevalla säännöksellä hän tarkoitti VOL II:14:ää. Ks. *Haataja, II* s. 422—423. Täten hän ei olisi soveltanut VOL I:24.1:n pilaamiskieltoa kuorimattoman puutavaran uittamisen aiheuttamaan pilaamiseen. Ks. myös, oikeustapaus **KKO 1956 II 15**. VOL I:24.1:n pilaamiskielto ei soveltunut kuorimattoman puutavaran lauttaukseen meressä, ks. VOL II:14.3 ja VII:13.

[145] Ks. *HE 1978* s. 13 ja 36, *LTK 1980:2* s. 18, 21 ja 204 sekä *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 55. Ks. VOL I:24 ja II:14. Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 23 § ja 131 §, *KM 1939:3* s. 1*, 4* ja 26* sekä jälkimmäisen lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 228—229. Eduskunta hyväksyi VL 10:24.1:n kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 10:24.1:n mukaisena. *HE 64/1959* s. 40 ja 95 verrattuna VL 10:24.1. Hallitus oli esittänyt, että tämän momenttiehdotuksen mukaisesti myönnetty lupa pilata vesistöä vastaa VOL I:24.3:n mukaisesti laitokselle myönnettyä helpotusta päästää vesistöön pilaavia aineita. Sen sijaan hallitus ei ollut esittänyt, että momenttiehdotuksen mukaisesti myönnetty lupa pilata vesistöä vas-

(467/87) 10:24.1—2:n mukaisen pilaamisluvan nojalla olisi sallittavissa kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuva pilaamiskiellon vastainen seuraamus, niin pilaantumisesta aiheutuvan vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen korvaamisesta olisi säädetty kahteen kertaan.[146]

Tapauksen **KHO 1976 A II 90** vuosikirjaotsikko kuuluu "VEO voi erittäin tärkeiden syiden vaatiessa VesiL 5 luvun 2 §:n ja 96 §:n 2 mom:n sekä 10 luvun 24 §:n nojalla myöntää luvan ennen vuotta 1973 kaadetun kuorimattoman havupuutavaran uittamiseen vielä vuonna 1975."

Kemijoen Uittoyhdistys pyysi hakemuksessaan PSVO:ssa, että tämä myöntäisi sille luvan uittaa sen yhteisuittoalueella vuonna 1975 sellaista kuorimatonta havupuutavaraa, joka oli kaadettu ennen vuotta 1973. Puutavaran määrä ei ollut tarkoin määriteltävissä, mutta se ei ylittänyt 100.000 m^3. Puutavara oli jäänyt vuonna 1973 ajamatta jokivarteen, koska tuolloin sääolojen vuoksi tienpohjat olivat olleet sellaiset, että ajaminen oli ollut mahdotonta. Täten puutavara ei ollut ehtinyt normaalisti vuoden 1974 uittoon. Puutavara oli osittain jäällä ja osittain rantatörmillä. Jäällä olevan puutavaran kuljettaminen autolla oli mahdotonta. Rantatörmällä olevan puutavaran kuljettaminen autolla aiheutti niin suuret kustannukset, ettei tällainen kuljetus ollut taloudellisesti mahdollista. Puiden kuoriminen ei ollut enää mahdollista. Koska kerrotun puutavaraerän jääminen käyttämättömäksi aiheuttaisi suurta taloudellista vahinkoa ja muutakin haittaa ja koska kysymyksessä oli poikkeuslupa vain yhden vuoden uittoa varten, Kemijoen Uittoyhdistys katsoi, että lain edellyttämät erittäin tärkeät syyt suostua hakemukseen olivat olemassa.

Useat asianosaiset muistutuksissaan PSVO:ssa vastustivat luvan myöntämistä.

Koska kysymyksessä olevan puutavaraerän jääminen käyttämättömäksi aiheuttaisi suurta taloudellista vahinkoa eikä hankkeesta aiheutunut ennalta arvioitavissa olevaa vahinkoa, haittaa tai edunmenetystä kenellekään ja koska ylivuotisen puutavaran uittamista kuorimattomana voitiin niistä mahdollisesti aiheutuvien vahingollisten vaikutusten vuoksi pitää VL 10:24:ssä tarkoitettuun muuhun toimenpiteeseen rinnastettavana hankkeena, **PSVO 10. 9. 1975** antamallaan päätöksellä VL 5:96:n, VL 10:27.1—3:n ja VL [427/70] 10:27.4:n nojalla myönsi Kemijoen Uittoyhdistykselle luvan uittaa tämän yhteisuittoalueella vuonna 1975 100.000 m^3 sellaista kuorimatonta havupuutavaraa, joka oli kaadettu ennen vuotta 1973. PSVO:n määräyksen mukaan nyt myönnetyn luvan johdosta Kemijoen Uittoyhdistyksen oli maksettava tämän päätöksen saatua lainvoiman

taisi VOL II:14.2:n mukaisesti myönnettyä helpotusta puutavaran kuorimisvelvollisuudesta. Ks. *HE 64/1959* s. 20. Tällainen helpotus vastasi kuorimattoman puutavaran uittolupaa. Vrt. VL 10:24.1:tä VL (299/79) 10:24.1:een ja VL (467/87) 10:24.1:een. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 170—171, 361, 491 ja 535 sekä *Rokka* s. 67.

[146] Ks. VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:79, VL 10:24.3, 11:1.1—2, 11:2.2 ja 11:3,1—3, VL (467/87) 11:3,4, VL 11:3,5—6, VL (467/87) 11:3,7 sekä VL 11:3,8, 11:4 ja 12:15. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 491.

MMM:lle Kemijoella ylivuotisen kuorimattoman puutavaran uittamisesta aiheutuvien vahingollisten vaikutusten selvittämistä koskeviin tutkimuksiin käytettävä 3.000 mk:n suuruinen vesiensuojelumaksu.

Neljä kalastuskuntaa, yhden maakirjatalon osakkaat ja kaksi jako- ja kalastuskuntaa vaativat valituksessaan KHO:ssa tätä epäämään kuorimattoman puutavaran uittoluvan. Nämä valittajat katsoivat, etteivät Kemijoen Uittoyhdistyksen esittämät taloudelliset näkökohdat olleet erittäin tärkeitä syitä.

Kemijoen Uittoyhdistys vaati vastineessaan KHO:ssa tätä hylkäämään valituksen.

PSVO esitti KHO:lle antamassaan lausunnossa: PSVO oli tulkinnut VL 5:96.2:ta siten, että se voi, mikäli erittäin tärkeät syyt sitä vaativat, antaa luvan uittaa irtouitossa toisvuotista vanhempaakin havupuuta muuallakin kuin pääasiassa selkävesillä. PSVO oli tulkinnut VL 5:96.2:n sanan "muutoinkin" siten, että tämä ei tarkoittanut yksinomaan uitettavan puutavaran laatua, uittotapaa ja uittovesistöä, vaan myös puutavaran ikää. Mikäli VL 5:96.2:ssa olisi tarkoitettu vain uittotapaa ja -aluetta, "selkävesillä" sanan jäljessä ei olisi ollut pilkkua.

KHO 9. 9. 1976 antamassaan päätöksessä katsoi, ettei toimenpiteestä aiheutunut ennakolta arvioitavissa olevaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä. Kun erittäin tärkeät syyt olivat vaatineet hakemukseen suostumista, PSVO oli voinut, ottaen huomioon VL 5:2, 5:96.2 ja 10:24, myöntää puheena olevan luvan. Tämän vuoksi KHO katsoi, ettei ollut syytä muuttaa PSVO:n päätöksen lopputulosta, joka siis jäi pysyväksi.

PSVO:n ja KHO:n väite, ettei kuorimattoman puutavaran uittamisesta aiheutunut ennalta arvioitavissa olevaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä, on perusteeton. Näin on asianlaita varsinkin jos Kemijoen Uittoyhdistyksen hakemuksessa mainittu puutavara oli torjunta-aineella käsiteltyä. Kuorimattoman puutavaran uittamisesta aiheutui VL 1:19:n vastainen seuraamus. PSVO ja KHO sovelsivat VL 10:24:ää päättäessään siitä, täyttyivätkö kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset. Täten ne sovelsivat VL 1:19:ää kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaiseen uittoon.[147] Edellä tarkastelemassani tapauksessa **KHO 1974 A II 110** harkittaessa, täyttyivätkö kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset, ei sovellettu VL 10:24:ää. Jos Kemijoen Uittoyhdistyksen hakemuksessa mainittu puutavara oli lindaania sisältävällä torjunta-aineella käsiteltyä, niin kuorimattoman puutavaran uittolupa olisi pitänyt ehdottomasti hylätä. Näet lindaania sisältävällä torjunta-aineella käsitellyn puutavaran uittaminen oli kielletty.[148]

Kemijoen Uittoyhdistys pyysi hakemuksessaan PSVO:ssa, että tämä myöntäisi sille luvan uittaa sen yhteisuittoalueella vuonna 1976 noin 55.000 m^3 sellaista kuorimatonta havupuutavaraa, joka oli kaadettu ennen

[147] Ks. VL 10:24.
[148] Ks. jäljempänä kohta 5.14.5.

15. 6. 1974. Puutavara oli jäänyt vuonna 1975 ajamatta jokivarteen, koska tuolloin sääolojen vuoksi tiepohjat olivat olleet sellaiset, että ajaminen oli ollut mahdotonta. Täten puutavaraa ei ollut saatu normaalisti vuoden 1975 uittoon. Puutavara oli ajettu tai ajettiin jokitörmille, koska se oli sellaisilla alueilla, että sen kuljettaminen muulla tavoin oli mahdotonta. Puutavaraa ei voitu enää kuoria, koska alueella ei ollut tarvittavia laitteita. Koska puutavaran määrä oli erittäin vähäinen verrattuna uitettavaan puutavaraan kokonaisuudessaan, koska puutavaran käyttämättömäksi jääminen olisi aiheuttanut suurta taloudellista vahinkoa ja muutakin haittaa ja koska kysymyksessä oli poikkeuslupa vain yhden vuoden uittoa varten, Kemijoen Uittoyhdistys katsoi, että lain edellyttämät erittäin tärkeät syyt hakemukseen suostumiselle olivat olemassa.

Useat yksityiset asianosaiset muistutuksissaan PSVO:ssa vastustivat luvan myöntämistä.

Koska asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan nyt kysymyksessä olevan puutavaraerän arvo ja sen merkitys metsäteollisuudelle ja työllisyyden hoitaminen vaativat nyt kysymyksessä olevan puutavaraerän uittamista kuorellisena eikä toimenpiteestä huomioon ottaen puutavaraerän vähäisyys aiheutunut kenellekään sellaista ennalta arvioitavissa olevaa vahinkoa, haittaa ja edunmenetystä, josta korvaus olisi määrättävä maksettavaksi tässä lupapäätöksessä, **PSVO 15. 3. 1976** antamallaan päätöksellä VL 5:79—81:n, 5:96.2:n ja 5:99:n nojalla myönsi Kemijoen Uittoyhdistykselle luvan uittaa tämän yhteisuittoalueella vuonna 1976 noin 55.000 m^3 sellaista kuorimatonta havupuutavaraa, joka oli kaadettu ennen 15. 6. 1974. Koska nyt kysymyksessä olevan ylivuotisen puutavaran uittamista kuorimattomana voitiin siitä mahdollisesti aiheutuvien vahingollisten vaikutusten vuoksi pitää VL 10:24:ssä tarkoitettuun muuhun toimenpiteeseen rinnastettavana hankkeena, PSVO VL 10:27.1—3:n ja VL [427/70] 10:27.4:n nojalla määräsi, että Kemijoen Uittoyhdistyksen oli, mikäli se halusi käyttää nyt myönnettyä lupaa kuorimattoman puutavaran uittamiseen, maksettava tämän päätöksen saatua lainvoiman VH:lle Kemijoella ylivuotisen kuorimattoman puutavaran uittamisesta aiheutuvien vahingollisten vaikutusten selvittämistä koskeviin tutkimuksiin käytettäväksi 5.500 mk:n suuruinen vesiensuojelumaksu.

Useat yksityiset asianosaiset — niiden joukossa monia jako- ja kalastuskuntia — vaativat valituksissaan KHO:ssa tätä epäämään luvan ja kumoamaan PSVO:n päätöksen.

MMM:n kalastus- ja metsästysosasto vaati valituksessaan KHO:ssa, että tämä velvoittaisi luvansaajan maksamaan kymmenen penniä puutavarakuutiometriltä suuruisen vesiensuojelumaksun MMM:n kalastus- ja metsästysosastolle tämän toimesta käytettäväksi kalakantojen ylläpitämiseen uittoalueella.

Kemijoen Uittoyhdistys vaati vastineessaan KHO:ssa tätä hylkäämään valitukset.

KHO 9. 9. 1976 antamassaan päätöksessä **t. 3256** totesi, että toimenpiteestä ei aiheutunut ennakolta arvioitavissa olevaa vahinkoa, haittaa tai

muuta edunmenetystä. Kun erittäin tärkeät syyt olivat vaatineet hakemukseen suostumista, PSVO oli voinut, ottaen huomioon VL 5:2, 5:96.2 ja 10:24, myöntää puheena olevan luvan. Kun kysymyksessä olevan puutavaraerän uittamisen ei voitu katsoa ilmeisesti vahingoittavan vesistön kalakantaa siten, että vesiensuojelumaksu olisi määrättävä käytettäväksi kalakannan säilyttämiseen vesistössä, PSVO oli voinut antaa päätöksestä ilmenevät määräykset vesiensuojelumaksusta. Tämän vuoksi KHO katsoi, ettei näissä kohdin ollut syytä muuttaa PSVO:n päätöksen lopputulosta, joka siis jäi pysyväksi.

KHO:n väite, ettei kuorimattoman puutavaran uittamisesta aiheutunut ennakolta arvioitavissa olevaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä, on perusteeton. Näin on asianlaita varsinkin, jos Kemijoen Uittoyhdistyksen hakemuksessa mainittu puutavara oli torjunta-aineella käsiteltyä. Kuorimattoman puutavaran uittamisesta aiheutui VL 1:19:n vastainen seuraamus. PSVO ja KHO sovelsivat VL 10:24:ää päättäessään kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntämisestä. Täten ne sovelsivat VL 1:19:ää kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaiseen uittoon.[149] Jos Kemijoen Uittoyhdistyksen hakemuksessa mainittu puutavara oli lindaania sisältävällä torjunta-aineella käsiteltyä, niin kuorimattoman puutavaran uittolupa olisi pitänyt ehdottomasti hylätä. Nimittäin lindaania sisältävällä torjunta-aineella käsitellyn puutavaran uittaminen oli kielletty.[150]

Hollo väittää syksyllä 1976 ilmestyneessä väitöskirjassaan, että tiettävästi Suomessa ei ole vielä oikeuskäytännössä sovellettu pilaamiskieltoa yleiskäyttöisen uiton aiheuttamaan mahdolliseen pilaamiseen.[151] Hän kirjoittaa: "Yleiskäyttö ei ole luvanvaraista muulloin kuin järjestetyn kulun ja uiton ollessa kyseessä (VL 4 ja 5 luvut), vaikka näitä tapauksia tuskin on syytä pitää yleiskäyttönä."[152] Yllä esitetystä käy ilmi, että pilaamiskieltoa on sovellettu oikeuskäytännössä kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisen uiton aiheuttamaan pilaamiseen. Tällainen uitto on ollut yleiskäyttöä. Ks. jäljempänä kohta 5.12.2.2.

Kemijoen Uittoyhdistys pyysi hakemuksessaan PSVO:ssa, että tämä myöntäisi sille vuoden 1977 alusta lukien toistaiseksi luvan uittaa vuosittain sen yhteisuittoalueella enintään 400.000 p-m^3 kuorimatonta havupuuta toisena vuotena tämän kaatamisesta lukien. Hakija esitti, että aikaisemmissa hakemuksissa esitetyt erittäin tärkeät syyt luvan myöntämiselle olivat olemassa jatkuvasti.

Useat yksityiset asianosaiset muistutuksissaan PSVO:ssa vastustivat luvan myöntämistä.

PSVO 24. 1. 1978 antamassaan päätöksessä katsoi, ettei nyt myönnettävän luvan nojalla tapahtuvan ylivuotisen havupuutavaran irrallaan uittamisesta ennalta arvioiden aiheutunut yksityisille sellaista arvioitavissa

---

[149] Ks. VL 10:24.
[150] Ks. jäljempänä kohta 5.14.5.
[151] *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 165. Ks. mts. 311. Vrt. kuitenkin mts. 361 ja 491.
[152] Ks. mts. 166.

olevaa vahinkoa, haittaa tai edunmenetystä, että sen korvaamisesta tulisi antaa määräykset tässä päätöksessä. PSVO katsoi, että hankkeesta ennalta arvioiden aiheutui vahinkoa Kemijoen kalakannalle ja että vahinko tuli hyvitetyksi jäljempänä määrättävällä kalanistutuksella. PSVO katsoi, että hankintakustannusten säästö ja hankintatöiden tarkoituksenmukainen ajoittaminen sekä siihen liittyvät työllisyyspoliittiset syyt olivat sellaisia VL 5:96.2:ssa tarkoitettuja erittäin tärkeitä syitä, jotka vaativat hakemukseen suostumista. Tämän vuoksi PSVO VL 5:80.1:n, VL [649/76] 5:80.2:n, VL 5:96.2:n sekä VL 11:13:n nojalla myönsi Kemijoen Uittoyhdistykselle luvan kuorimattoman ylivuotisen havupuutavaran uittamiseen Kemijoen yhteisuittoalueella. PSVO:n päätöksen mukaan luvansaajan oli noudatettava seuraavia lupaehtoja:

1) Kuorimatonta havupuutavaraa saatiin, noudattaen muutoin voimassa olevia uittosääntöjä, uittaa toisena vuotena sen kaatamisesta lukien Kemijoen yhteisuittoalueella enintään 400.000 p-m^3 vuodessa.

2) Uittajan oli ilmoitettava kunakin uittokautena uitettavan ylivuotisen havupuutavaran määrä, laatu ja veteenpanopaikka Lapin vesipiirin vesitoimistolle 1. 4. mennessä.

3) Puutavaran veteenpano varastopaikoilla ja muualla oli niin suoritettava, ettei vesistöön joutunut oksia, roskia, maata tai muuta haitallista ainetta siinä määrin, että niistä aiheutui haittaa tai vahinkoa vesistön muulle käytölle.

4) Tässä päätöksessä tarkoitetun puutavaran uitosta kalastolle ja kalastukselle aiheutuvien vahinkojen poistamiseksi oli luvansaajan vuosittain istutettava Kemijoen yhteisuittoalueelle 100.000 kappaletta kesänvanhaa siian ja 100.000 kappaletta kesänvanhaa harjuksen poikasta MMM:n hyväksymällä tavalla. Vaihtoehtoisesti saatiin istuttaa myös vastakuoriutuneita poikasia, jolloin yhden kesänvanhan poikasen katsottiin vastaavan 75 vastakuoriutunutta poikasta.

5) Luvansaajan oli tarkkailtava tässä luvassa tarkoitetun ylivuotisen havupuutavaran uittamisen vaikutuksia vesistön veden ja pohjan laatuun sekä kalastoon ja kalastukseen. Lisäksi tässä kohdassa oli seikkaperäiset määräykset tarkkailun suorittamisesta.

6) Mikäli luvansaajan oli tarpeen uittaa ylivuotista kuorellista havupuutavaraa vuoden 1984 jälkeen, tuli tätä tarkoittava hakemus jättää PSVO:lle vuoden 1983 loppuun mennessä. Hakemukseen tuli liittää edellä 5) kohdassa mainitun tarkkailun tulokset tarpeellisilta osin sekä asianmukainen suunnitelma luvanhaun kohteena olevan uiton vesistössä aiheuttamien vahingollisten vaikutusten rajoittamis- ja poistamismahdollisuuksista. Tämä lupa oli voimassa, kunnes tässä kohdassa mainittuun hakemukseen annettu päätös oli saanut lainvoiman.

7) VL 5:96.3:n nojalla tätä päätöstä oli noudatettava, vaikka siihen haettiin muutosta.

PSVO totesi, että se asetti kolmannen ehdon lupaan VL 5:2:n perusteella.

Kemijoen Uittoyhdistys esitti valituksessaan KHO:ssa: Uitosta vesis-

tön yleiskäyttäjänä sai aiheutua muille vesistön käyttäjille ilman korvausvelvollisuutta määrätyn suuruista vahinkoa ja haittaa. KHO:n piti korjata PSVO:n päätöksen kolmannen lupaehdon liian ahdas sanonta vesilain periaatteita vastaavaksi tai poistaa tämä lupaehto tarpeettomana kokonaan. KHO:n piti poistaa PSVO:n päätöksen neljäs lupaehto, kalanpoikasten istutusvelvoite. PSVO:n päätöksen viides lupaehto, tarkkailuvelvoite, oli liian laaja ja sellainen, ettei sillä saavutettu tavoitteeksi asetettuja tuloksia.

MH esitti valituksessaan KHO:ssa: KHO:n oli poistettava PSVO:n päätöksen kolmas lupaehto tarpeettomana. Tällainen lupaehto voitiin antaa, mikäli siihen oli perusteltua aihetta. KHO:n oli poistettava PSVO:n päätöksen neljäs lupaehto, kalanpoikasten istutusvelvoite, ja viides lupaehto, tarkkailuvelvoite.

Kuusi jakokuntaa ja yksi maakirjatalon osakas esittivät valituksessaan KHO:ssa: KHO:n oli evättävä lupa. Mikäli KHO pysyttäisi luvan, sen oli määrättävä PSVO:n päätöksen neljännessä lupaehdossa määrätyn siian poikasten istutusvelvollisuuden sijasta tätä vastaava taimenen istutusvelvoite ja se ei saisi sallia lainkaan vastakuoriutuneiden poikasten istuttamista.

Yksi jako- ja kalastuskunta ja yksi siikapäivyysyhtymä valituksessaan KHO:ssa sekä kolme jako- ja kalastuskuntaa valituksessaan KHO:ssa vaativat tätä hylkäämään hakemuksen.

KHO 13. 9. 1979 antamallaan päätöksellä **t. 3732** tutki asian ja katsoi, ottaen huomioon VL 5:2:n, VL 5:96:n, VL [299/79] 10:24.1:n ja VL 10:24.2—3:n, ettei ollut syytä muutoin muuttaa PSVO:n päätöstä kuin, että lupaehtojen 3, 4 ja 5 kohdat muutettiin. KHO:n määräämän kolmannen lupaehdon mukaan puutavaran veteenpano varastopaikoilla ja muualla oli niin suoritettava, ettei vesistöön joutunut oksia, roskia, maata tai muuta haitallista ainetta siinä määrin, että niistä tarpeettomasti aiheutui haittaa tai vahinkoa vesistön muulle käytölle. PSVO:n asettamassa kolmannessa lupaehdossa ei ollut sanaa "tarpeettomasti". KHO:n määräämä neljäs lupaehto oli PSVO:n päätöksen neljännen lupaehdon mukainen, paitsi että siinä ei ollut vastakuoriutuneita poikasia koskevaa määräystä. KHO:n määräämä viides lupaehto oli PSVO:n päätöksen viidennen lupaehdon mukainen, paitsi että siinä ei ollut velvollisuutta tarkkailla uittamisen vaikutuksia vesistön veden laatuun.

Kuorimattoman puutavaran uittamisesta aiheutui VL 1:19.1—2:n vastainen seuraamus. KHO sovelsi VL (299/79) 10:24.1:tä ja VL 10:24.2—3:a. Täten se sovelsi VL 1:19.1—2:ta kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaiseen uittoon.[153] Jos Kemijoen Uittoyhdistyksen hakemuksessa mainittu puutavara oli lindaania sisältävällä torjunta-aineella käsiteltyä, niin kuorimattoman puutavaran uittolupa olisi pitänyt ehdottomasti evätä. Näet lindaania sisältävällä torjunta-aineella käsitellyn puutavaran uittaminen oli kielletty.[154]

[153] Ks. VL (299/79) 10:24.1.

[154] Ks. jäljempänä kohta 5.14.5.

Laintarkastuskunta väittää, että pilaamiskielto ei koske kuorimattoman puutavaran uittoa.[155] Yllä tarkastelluissa tapauksissa tämä näkemys on hylätty.

Edellä kohdassa 5.4 olen tarkastellut uuden varsinaisen uittoluvan myöntämisen oikeudellista edellytystä, uittorajoitusta, josta säädetään VL 1:3:ssa, VL (467/87) 1:7 a:ssa ja VL 5:2.1:ssä. Uittorajoitusta ei ole nimenomaisesti säädetty sovellettavaksi kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntämisen oikeudellisena edellytyksenä.[156] Edellä tarkastelluissa tapauksissa VL 5:2:ta on sovellettu kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntämisen yhtenä oikeudellisena edellytyksenä. Täten uittorajoitusta on sovellettava kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntämisen yhtenä oikeudellisena edellytyksenä, jollei luvan myöntämisen muista oikeudellisista edellytyksistä muuta johdu.

Kuorimattoman puutavaran uittolupa on myönnettävä, jos sen myöntämisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät, VL 1:3 ja 5:96.1—2. Kuorimattoman puutavaran uittolupa on myönnettävissä vesistön/meren siihen osaan, jossa luvan myöntämisen kaikki oikeudelliset edellytykset täyttyvät, ja vain siksi ajaksi, jolloin näin on asianlaita.

Kuorimattoman puutavaran uittolupaa ei saa myöntää taannehtivasti.

Laintarkastuskunta ehdotti VL 5:96.2:n muuttamista siten, että VO voi antaa luvan kuorimattoman puutavaran uittoon, jos erittäin tärkeät syyt sitä vaativat ja siitä saatava hyöty merkittävästi ylittää kuorimattomana uittamisesta aiheutuvat haitat.[157] Tällainen lainmuutos olisi pitänyt toteuttaa. Se olisi huonontanut luvanhakijan asemaa.

5.7 KOKONAISSUUNNITELMAN, KAAVAEHDOTUKSEN TAI KAAVAN HUOMIOON OTTAMINEN TAI HUOMIOTTA JÄTTÄMINEN HARKITTAESSA UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN A:N, UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN B:N, UUDEN VARSINAISEN UITTOLUVAN, UUDEN YKSITYISUITTOLUVAN TAI KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUVAN MYÖNTÄMISTÄ

Vesihallinnon tuli huolehtia vesien eri käyttömuodot huomioon ottavasta kokonaissuunnittelusta, VHL 3,1 §.[158] Vesihallinto laati ja hyväksyi vesien käy-

[155] *LTK 1980:2* s. 18, 21 ja 204.
[156] Ks. VL 5:2.3 ja 5:96.2.
[157] Ks. *LTK 1980:2* s. 204 ja Liite 1 s. 1 ja 10.
[158] VHL tuli voimaan 1. 7. 1970, VHL 8.1 §. Ks. Manner on ehdottanut vesitaloudellisten

tön kokonaissuunnitelmia.[159] Nämä on julkaistu sarjassa Vesihallituksen julkaisuja. Vesien käytön kokonaissuunnitelmat ovat yleispiirteisiä suunnitelmia vesien eri käyttömuodoista.[160] VL:n ja tämän muutosten voimassa olevissa säännöksissä ei ole säännöstä, jonka nojalla VO, VYO tai KHO olisi velvollinen ottamaan huomioon vesien käytön kokonaissuunnitelman, kun se päättää hakemuksesta saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa alueelle, jolle on hyväksytty mainittu kokonaissuunnitelma.[161] VO päättää hakemuksesta ensimmäisena oikeusasteena. VYO päättää hakemuksesta VO:n päätöksestä tehdyn yhden tai useamman valituksen perusteella. KHO päättää hakemuksesta VYO:n päätöksestä tehdyn yhden tai useamman valituslupahakemuksen ja valituksen perusteella. Kun VO, VYO tai KHO päättää hakemuksesta, se ei ole sidottu vesien käytön kokonaissuunnitelmaan. Täten tämä on VO:lle, VYO:lle ja KHO:lle pelkkä suositus ja tietolähde.[162]

Vesi- ja ympäristöhallinnon tulee laatia ehdotuksia vesien käytön, hoidon ja suojelun valtakunnallisiksi tavoiteohjelmiksi, kokonaissuunnitelmiksi sekä alueellisiksi ja hankekohtaisiksi suunnitelmiksi ja hyväksyä ne suunnitelmat, jotka eivät kuuluu VN:n tai ministeriön ratkaistaviin asioihin, VYL 2.1,8 §.[163] VL:n ja tämän muutosten voimassa olevissa säännöksissä ei ole säännöstä, jonka nojalla VO, VYO tai KHO olisi velvollinen ottamaan huomioon tällaisen suunnitelman, kun se päättää hakemuksesta saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi

---

aluesuunnitelmien aikaansaamista. *Manner* s. 66—67. Ks. myös *KM 1959:10* s. 58 ja 61—62. Manner toteaa, että vesistökohtaisten yleissuunnitelmien aikaansaaminen oli ollut harkittavana VL:a valmisteltaessa. *Manner, Vesilainsäädäntö* s. 8 ja 10—11.

[159] Ks. *KM 1972: B 134* s. 3, *Haverinen* s. 46—49, *KM 1976:35* s. 36—37, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 117—120, *Wallin, Vesilain uudistamisesta* s. 6, *HE 1978* s. 13, *Hyvönen, DL 1979* s. 441—442, *LTK 1980:2* s. 54 ja 56—59, *KM 1982:46* s. 75—77 ja *Kotkasaari 1987* s. 91.

[160] VHL 3,1 § kumottiin 1. 10. 1986, VYL 7.1 §. Tällöin kuitenkaan ei kumottu vesien käytön kokonaissuunnitelmia.

[161] Vesilain tarkistamiskomitea ehdotti vesilakiin lisättäväksi säännökset vesien käytön yleissuunnittelusta. Ks. *KM 1972: B 134* passim. Ehdotuksesta esitettyjä kommentteja ks. *Hollo, LM 1973* s. 501—504, *Lausunnot 1973* s. 13—15, 27—40, 182—183, 185—186, 193 ja 196, *Pietilä, Tapauskohtainen käsittely* s. 43—44, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 282 ja 298—299 ja *Wallin, Vesilain uudistamisesta* s. 6—7. OM:ssä laaditussa luonnoksessa Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vesilain muuttamisesta ehdotettiin vesilakiin lisättäväksi säännökset vesien käytön kokonaissuunnittelusta. Ks. *HE 1978* s. 3, 13—16, 30, 32—33 ja 46—47. Ehdotuksesta esitettyjä kommentteja ks. *Hyvönen, LM 1979* s. 636 ja 640 sekä *Hyvönen, DL 1979* s. 441—450. Laintarkastuskunta ei kannattanut ehdotusta. Ks. *LTK 1980:2* s. 14—15, 54—103, 189 ja 269.

[162] Ks. *Vesien pilaantuminen* s. 56—58, *KM 1976:35* s. 36—37, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 51, 101, 118 ja 186, *Wallin* s. 243, *KM 1977:49* s. 10, *HE 1978* s. 4, *Wallin, Päästömaksu* s. 34, *Hollo, Valvonta* s. 110, *LTK 1980:2* s. 58 ja 64, *KM 1982:46* s. 75 ja 77, *Hyvönen, Käsittelyjärjestyksestä* s. 43—44, *Hollo, Ympäristöoikeus* s. 376 ja *Kotkasaari 1988* s. 120. Ks. myös jäljempänä tarkasteltava oikeustapaus **KHO 1981 A II 92.**

[163] VYL tuli voimaan 1. 10. 1986, VYL 7.1 §.

väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa alueelle, jolle on hyväksytty mainittu suunnitelma. Kun VO, VYO tai KHO päättää hakemuksesta, se ei ole sidottu suunnitelmaan. Täten tämä on VO:lle, VYO:lle ja KHO:lle pelkkä suositus ja tietolähde.[164]

Alue sijaitsee Suomessa Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolella. Sitä koskee kaavaehdotus tai kaava. On tehty hakemus saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa mainitulle alueelle. Kun VO, VYO tai KHO päättää esitetyssä tapauksessa hakemuksesta, onko sen otettava huomioon tai jätettävä huomiotta kaavaehdotus tai kaava? Tähän kysymykseen vastaan nyt.

VL:n ja tämän muutosten voimassa olevissa säännöksissä ei ole säännöstä, jonka nojalla VO, VYO tai KHO olisi velvollinen esitetyssä tapauksessa ottamaan huomioon kaavaehdotuksen tai kaavan, kun se päättää hakemuksesta.

> TieL (51/81) 10.2 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan yleistä tietä ei saa tehdä siten, että hyväksytyn tai vahvistetun asema-, rakennus- tai rantakaavan toteuttaminen vaikeutuu. TieL (51/81) 10.2 §:n toisen virkkeen mukaan yleisen tien suunnittelussa on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon myös muut alueiden käytön suunnitelmat. TieL (51/81) 10.2 §:n kolmannen virkkeen mukaan vahvistetun seutu- ja yleiskaavan oikeusvaikutuksista on säädetty erikseen. YksTL (521/75) 7.2 §:n viimeisen virkkeen mukaan alueella, jolle on vahvistettu asema-, rakennus- tai rantakaava taikka jolla on tai jolle on syntymässä taaja-asutusta, yksityistä tietä ei saa tehdä niin, että vahvistetun tai vastaisen kaavan toteuttaminen saattaa vaikeutua.[165]
>
> Yllä esitetystä olisi tehtävissä päätelmä, että kun VO, VYO tai KHO päättää hakemuksesta saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa alueelle, se ei ole velvollinen ottamaan huomioon tätä aluetta koskevaa kaavaehdotusta tai kaavaa.

Seutukaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueen käyttämisestä kahdessa tai useammassa kunnassa, RakL 2.1 §.[166] Seutukaava voi käsittää vesialueen.[167]

---

[164] Ks. *Hollo, JFT 1986* s. 343. Kahdessa yllä olevassa kappaleessa esitetty ei koske Ahvenanmaan maakuntaa. Ks. AIL 1951 13.1,4 §.

[165] Ks. YVL 7 § ja KalL 1982 82 §.

[166] RakL tuli voimaan 1. 7. 1959, RakL 152.1 §.

[167] Tosin lain tai asetuksen nimenomainen säännös asiasta puuttuu. Seutukaavoissa käytettävät merkinnät käsittävät myös vesialueita, ks. SMp 1959 (49/81) III osasto. RakL (493/68) 22.2 § on tulkittavissa niin, että lainsäätäjän tarkoituksena ei ole ollut vesialueen seutukaavoittaminen. Vihervuoren mukaan on selvää, että RakL:n mukaiset kaavat voivat käsittää myös vesialueita. Ks. *Vihervuori, LM 1983* s. 176, *Vihervuori, Perusteet* s. 6 ja *Vihervuori, Suhteesta* s. 60—61.

Yleiskaavassa osoitetaan alueen käyttämisen pääpiirteet kunnassa, RakL 2.2 §. Yleiskaava voi käsittää vesialueen.[168]

Rantakaavassa annetaan yksityiskohtaiset määräykset loma-asutuksen ja alueen muun käytön järjestämisestä ranta-alueella, jolla ei ole voimassa rakennuskaavaa tai asemakaavaa, RakL (626/69) 2.4 §. Rantakaava voi käsittää vesialueen.[169]

Rakennuskaavassa annetaan yksityiskohtaiset määräykset maalaiskuntaan kuuluvan alueen käytön järjestämisestä, RakL (626/69) 2.3 §. Rakennuskaava voi käsittää vesialueen.[170]

Asemakaavassa annetaan yksityiskohtaiset määräykset kaupunkialueen tai maalaiskuntaan kuuluvan alueen käytön järjestämisestä, RakL (626/69) 2.3 §. RakL 36.1,8 §:stä käy ilmi nimenomaisesti, että asemakaavassa voidaan määrätä alueita vesialueiksi. Asemakaava voi käsittää vesialueen.[171]

Seutu-, yleis-, ranta-, rakennus- tai asemakaavalla ei voida muuttaa uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntämisen laissa säädettyjä oikeudellisia edellytyksiä.[172]

> Pielisen-Koitajoen aluekomitean mielestä rakennuslain mukaisella kaavoituksella on mahdollista vaikuttaa uiton ja siihen liittyvien toimintojen sijoittamiseen maa-alueilla.[173]
>
> Hollon mukaan vaikka vahvistettuakaan kaavaa ei ole säädetty nimenomaisesti otettavaksi huomioon vesioikeudellisessa lupaharkinnassa, sillä voi olla ja on käytännössä ollut argumentaatiossa merkitystä.[174]

On tehty hakemus saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa alueelle. Tätä koskee seutu- tai yleiskaavaehdotus, voimaan tulematon seutu- tai yleiskaava tai voimaan tullut seutu- tai yleiskaava. Nämä eivät sido VO:ta, VYO:ta eivätkä KHO:ta, kun ne päättävät hakemuksesta.

Eduskunta hyväksyi RakL (493/68) 26.1—2 §:n kieliasultaan hallituk-

---

[168] Tosin lain tai asetuksen nimenomainen säännös asiasta puuttuu. Yleiskaavoissa käytettävät merkinnät käsittävät myös vesialueita, ks. SMp 1959 (39/80) II osasto. RakL (493/68) 22.2 § ja 29.1 § ovat tulkittavissa niin, että lainsäätäjän tarkoituksena ei ole ollut vesialueen yleiskaavoittaminen. Vrt. edellisessä alaviitteessä esitetty Vihervuoren näkemys.

[169] Ks. RakA 34,4 §, RakA (673/66) 114.2 § ja RakA (628/69) 145 a §.

[170] Ks. RakA 34,4 § ja RakA (673/66) 114.2 §.

[171] Ks. RakA 34,4 §. — Kaavan voimaantulosta ks. RakL 125.3 § ja RakL (499/81) 141.1 §.

[172] Ks. HM 92.2 § ja *Hyvönen, Rakentamisoikeus* s. 536, 589, 635, 693 ja 739.

[173] *KM 1974:153* s. 47.

[174] *Hollo, DL 1986* s. 26. Ks. *Palokangas—Tarukannel—Nuuja* s. 192.

sen ehdotuksen Laiksi rakennuslain muuttamisesta 26.1—2 §:n mukaisena.[175] RakL (493/68) 26.1—2 §:ssä säädettiin:

"Seutukaava on oleva ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa, asemakaavaa ja rakennuskaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta seutukaavan toteutumista."

Hallitus oli perustellut viimeksi mainittuja momenttiehdotuksiaan: "Seutukaavan toteutumisen edistämiseksi eri viranomaisten olisi suunnittelussaan ja ratkaisuissaan otettava huomioon seutukaavassa esitetyt maan käytön yleispiirteet siinä määrin kuin se on mahdollista. Tämän vuoksi ehdotetaan lakiin sisällytettäväksi säännös, jonka mukaan viranomaisen on suunnitellessaan alueiden käyttöön liittyviä toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteellä vaikeuteta seutukaavan toteutumista (26 §)."[176]

Kumotun RakL (493/68) 26.1 §:n tilalle tulleessa RakL (626/69) 26.1 §:ssä säädetään, että seutukaava on oleva ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa, asemakaavaa, rakennuskaavaa ja rantakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. RakL (493/68) 26.2 § on edelleen voimassa. Tätä lainkohtaa on tulkittava yllä esitetyn hallituksen esityksen perustelun mukaisesti. Lainkohdan sanamuoto liian ehdottomana on epäonnistunut. RakL (626/69) 26.1 § koskee rakennuslainsäädännön nojalla tapahtuvaa suunnittelua ja päätöksentekoa ja RakL (493/68) 26.2 § koskee muun lainsäädännön nojalla tapahtuvaa suunnittelua ja päätöksentekoa. **KHO** hyväksyi tämän näkemyksen **29. 4. 1980** antamassaan päätöksessä **KHO 1980 A I 1**.[177] Täten RakL (493/68) 26.2 §:ää on tulkittava niin, että seutukaavan toteutumisen edistämiseksi eri viranomaisten olisi suunnittelussaan ja ratkaisuissaan otettava huomioon seutukaavassa esitetyt alueen käytön yleispiirteet siinä määrin kuin se on mahdollista.[178] Tässä seutukaavalla käsitetään voimassa olevaa seutukaavaa.[179] RakL (493/68) 26.2 § soveltuu yhtä lailla sekä voimassa olevaan, lainvoimaa vailla olevaan seutukaavaan että voimassa olevaan, lainvoimaiseen seutukaavaan.

Karvisen mukaan VO:ien vesilain nojalla myöntämät luvat perustunevat oikeusharkintaan eivätkä tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Tämän

---

[175] *HE 23/1968* s. 10 ja 12 verrattuna RakL (493/68) 26.1—2 §.

[176] *HE 23/1968* s. 4.

[177] SM hyväksyy tämän näkemyksen, ks. *SM:n yleiskirje 1981* s. 200—201 ja *SM:n yleiskirje 1982* s. 293. Kangas hyväksyy näkemyksen, ks. *Kangas, Vaikutus* s. 5 ja 16. Kangas väittää, että yllä kerrotun KHO:n päätöksen taltion numero on 2262. Mts. 5. Väite on virheellinen. Päätöksen oikea taltion numero on 2263. Ks. *Salmela* s. 16, oikeustapaus **KHO 1983 A II 72** ja *Hyvönen, Rakentamisoikeus* s. 551 ja 555.

[178] Ks. *Pokka* s. 91—92 ja 95. Vrt. *Seutukaavoitus* s. 121 ja *Vihervuori, Suhteesta* s. 62—68 ja 75.

[179] Ks. *HE 23/1968* s. 4, RakL 125.3 § ja RakL (499/81) 141.1 §.

jälkeen hän kirjoittaa: "Vahvistettu seutukaava ei voine estää vesioikeudellisen luvan myöntämistä, mikäli edellytykset luvan myöntämiselle ovat olemassa. Seutukaavasta voidaan kuitenkin saada asian harkitsemiseksi tarvittavaa tietoa."[180] Kangas arvostelee Karvisen näkemystä kirjoittamalla: "Lausumalla, ettei vahvistettu seutukaava voine estää vesioikeudellisen luvan myöntämistä, mikäli edellytykset luvan myöntämiselle ovat olemassa, Karvinen harhaanjohtavasti kuittaa kysymyksen seutukaavan ja vesilain suhteesta. Oikean kuvan saaminen asiasta edellyttäisi sen tarkastelemista, mitä vesilaissa on eri lupien myöntämisen edellytyksistä säädetty. Tällöin havaittaisiin, että vesilaissa on useissa kohdin joustavia normeja käyttäen edellytetty suoritettavaksi kokonaisvertailu, jossa erilaiset intressit, myös yleinen etu tulee ottaa huomioon."[181] Kankaan lainauksessa esittämä Karvisen näkemyksen arvostelu on perusteetonta.

SM:n mielestä erityislainsäädännön säännöksistä saattaa johtua, ettei RakL [493/68] 26.2 § tule sovellettavaksi. SM katsoo, että seutukaavan huomioon ottaminen ei edellytä nimenomaista säännöstä erityislaissa.[182]

Oikeuskanslerin mielestä RakL [493/68] 26.2 §:n on katsottava koskevan viranomaisten tarkoituksenmukaisuusharkintaan perustuvaa hallintotoimintaa, mutta jos viranomaisten on oikeusharkintaan perustuvassa hallintotoiminnassaan päädyttävä tiettyyn lopputulokseen, mainittu lainkohta ei aiheuta muutosta tuollaiseen päätökseen.[183]

MMM:n mukaan RakL [493/68] 26.2 § koskee viranomaisten tarkoituksenmukaisuusharkintaan perustuvaa hallintotoimintaa. MMM:n mielestä jos viranomaisen on oikeusharkintaan perustuvassa hallintotoiminnassa päädyttävä tiettyyn lopputulokseen, RakL [493/68] 26.2 § ei aiheuta muutosta päätökseen. MMM esittää, että esimerkkinä oikeusharkintaan perustuvista ratkaisuista voidaan mainita vesilain perusteella myönnettävät luvat.[184]

Jatkolan mielestä RakL (493/68) 26.2 §:ää on tulkittava rinnan asianomaista hallinnonalaa koskevien mahdollisten erityissäännösten kanssa, jotka saattavat rajoittaa tai toisaalta korostaakin seutukaavan merkitystä alalla. Tämän jälkeen hän kirjoittaa: "Esimerkiksi vesilain uittoa koskevat säännökset voivat oikeusharkintaisina johtaa mm. pudotuspaikkojen sijoittamiseen seutukaavasta poikkeavasti, mutta toisaalta nuo säännökset itse ovat sellaisia joustavia normeja, että jo niiden sisältämät vaatimukset sijoitusratkaisujen sopeuttamisesta muut maa- ja vesialueiden käyttötarpeet huomioon ottaviksi antavat merkitystä myös seutukaavan ratkaisuille."[185]

Kangas tulkitsee RakL [493/68] 26.2 §:ää: Erityislainsäädännön säännöksistä saattaa johtua, ettei lainkohtaa voida sellaisenaan soveltaa. Sen

---

[180] *Karvinen* s. 10.
[181] Ks. *Kangas* s. 16.
[182] Ks. *SM:n yleiskirje 1981* s. 201. Ks. myös *Salmela* s. 17.
[183] *Oikeuskanslerinviraston muistio.*
[184] Ks. *MMM:n yleiskirje* s. 4.
[185] *Larma—Hallberg—Jatkola—Wirilander* s. VIII ja 106—107.

soveltaminen ei kuitenkaan edellytä nimenomaista mainintaa erityislaissa, vaikka eräisiin lakeihin tällainen säännös sisältyy. Se tulee sovellettavaksi kuitenkin vain niissä tapauksissa, joissa toimenpiteen suorittaminen joltakin osin voidaan perustaa tarkoituksenmukaisuusharkintaan.[186]

RakL (493/68) 26.2 §:ää koskevassa yllä tarkastellussa hallituksen esityksessä ei ole eroteltu oikeusharkintaa ja tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Näin ollen lainkohta koskee viranomaisen lainkohdan mukaista päättämistä huolimatta siitä, onko päättäminen oikeusharkintaa, tarkoituksenmukaisuusharkintaa vai molempia. Kuitenkaan seutukaavalla ei voida muuttaa lakia.[187] Tämän vuoksi RakL (493/68) 26.2 § ei rajoita viranomaisen lainkohdan mukaista päättämistä, joka on lain mukaista oikeusharkintaa.[188]

Tapauksen **KHO 1981 A II 92** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Lupaa uiton väliaikaiseen toimittamiseen myönnettäessä oli otettava huomioon muun muassa vahvistetun seutukaavan sisältö."

Pohjois-Karjalan Uittoyhdistys pyysi hakemuksessaan ISVO:ssa, että tämä myöntäisi sille ennen Pielisen järven uittosäännön muuttamista koskevan asian lopullista ratkaisemista luvan väliaikaisesti uittaa Nurmeksen kaupungissa olevan Kannaslahden pudotuspaikan kautta ja tätä varten väliaikaisen luvan käyttää Savikkola-tilan RN:o 1:31 27.900 m^2:n suuruista maa-aluetta, Rantasärkkä-tilan RN:o 1:19 10.300 m^2:n suuruista maa-aluetta sekä Nurmeskylän jakokunnan 27.55 ha:n suuruista vesialuetta.

ISVO 17. 7. 1980 antamallaan päätöksellä katsoi, että Kannaslahden pudotus- ja jäälleajopaikan kautta tapahtuvan uiton keskeytymisestä olisi uittajalle huomattavaa vahinkoa ja että tässä päätöksessä määrättävällä tavalla tapahtuva alueiden väliaikainen käyttäminen uittoon ei estänyt olojen palauttamista ennalleen siinä tapauksessa, että lopullista lupaa niiden käyttämiseen ei myönnetty tai että se myönnettiin toisenlaisin ehdoin kuin väliaikainen lupa. Kun otettiin huomioon paikan kautta uittoon tulevat puumäärät ja se, että uittoa oli paikan kautta toimitettu jatkuvasti 1950-luvun loppupuolelta lähtien, voi uitto jatkua paikan kautta edelleen väliaikaisena tässä päätöksessä määrättävän ajan tuottamatta liikenteelle, kalastukselle, vesistön virkistyskäytölle tai vesistön muulle käyttämiselle erityistä haittaa ja vahingoittamatta vesistössä ja sen rannalla olevia toiselle kuuluvia laitteita tai rakennelmia. Tämän vuoksi ISVO, hyläten hakemuksen enemmälti, VL [649/76] 5:13.1:n, VL 5:13.2—5:n ja VL [649/76] 5:35—36:n nojalla myönsi Pohjois-Karjalan Uittoyhdistykselle uittajana väliaikaisen luvan toimittaa uittoa ISVO:ssa vireillä olevaan Pielisen järven uittosäännön muutosasiaan kuuluvan Kannaslahden pudotus- ja jäälleajopaikan kautta sekä sitä varten väliaikaisen luvan käyttää mainitussa uittosäännön muutosasiassa lunastettavaksi pyydetyistä alueista

[186] *Kangas, Vaikutus* s. 16.
[187] Ks. HM 92.2 §.
[188] Vrt. *Vihervuori, Suhteesta* s. 62 ja 75.

Nurmeksen kaupungin omistamaa Savikkolan tilan RN:o 1:31 noin 1,5 ha:n suuruista maa-aluetta ja Nurmeskylän jakokunnan noin 27,55 ha:n suuruista vesialuetta. ISVO:n määräyksen mukaan uittoa Kannaslahden pudotuspaikan ja tähän kuuluvien alueiden kautta saatiin toimittaa alueiden sallimassa laajuudessa kaikkina vuoden ja vuorokauden aikoina, paitsi että kesäisin kesäkuun 15. päivästä elokuun 20. päivään uittoa ei saanut toimittaa ollenkaan lauantaisin ja sunnuntaisin eikä muina viikonpäivinä kello 22 ja 7 välisenä aikana. ISVO:n määräyksen mukaan tämä väliaikainen lupa oli voimassa siihen saakka, kunnes vireillä oleva Pielisen järven uittosäännön muutosasia oli lainvoimaisesti ratkaistu.

Nurmeksen kaupunginhallitus, L Oy, K Oy ja K sekä hänen myötäpuolensa esittivät valituksissaan KHO:ssa, että luvan myöntämisen edellytykset puuttuivat. Tämän vuoksi nämä valittajat vaativat, että KHO kumoaisi ISVO:n päätöksen tai ainakin rajoittaisi luvan sallimaa toimintaa.

Pohjois-Karjalan Uittoyhdistys vaati vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi nämä valitukset.

Pohjois-Karjalan Uittoyhdistys vaati valituksessaan KHO:ssa tätä määräämään ISVO:n määräämän uittokiellon sijasta, että kesäkuun 15. päivästä elokuun 20. päivään puutavaran veteenpudottamista ei saanut toimittaa ollenkaan lauantaisin ja sunnuntaisin eikä muina viikonpäivinä kello 23 ja 7 välisenä aikana.

Pohjois-Karjalan seutukaavaliitto toimitti KHO:lle SM:n 19. 7. 1979 vahvistaman virkistys-, suojelu- ja turvealueet käsittävän Pohjois-Karjalan seutukaavan. Tässä yllä viimeksi mainittu maa-alue sisältyi merkinnällä LO 1 osoitettuun loma-asutusalueeseen, joka oli tarkoitettu ensisijaisesti matkailutarkoituksia varten.[189] Kaavaselostuksen mukaan merkinnän LO 1 luokkasuosituksena oli: "Alueen käyttöä suunniteltaessa tulee laatia lomahotelleja ja/tai lomakyliä koskeva suunnitelma, jossa osoitetaan loma-asutuksen, alueen sisäisten liikenneväylien, liikennealueiden sekä lähivirkistys- ja vapaa-alueet. Suunnitelmassa on kiinnitettävä erityistä huomiota maisemanhoidollisiin näkökohtiin." SM:n seutukaavan vahvistamispäätöksestä ei ollut valitettu KHO:lle. Seutukaava oli tullut voimaan 6. 9. 1979.

KHO 10. 11. 1981 antamallaan päätöksellä tutki asian. Kun otettiin huomioon pudotuspaikan pohjoispuolella sijaitsevaksi suunnitellun niin sanotun Nurmeksen matkailukaupungin tähän mennessä tapahtunut rakentaminen sekä alueelle vahvistetun seutukaavan sisältö, oli vireillä olevaa uittosäännön muutosasiaa ratkaistaessa edellytettävä ainakin Kannaslahden pohjoisen ranta-alueen tulevan käytettäväksi pääasiallisesti loma- ja virkistystoimintaan. Pudotuspaikan käyttämisestä tälle toiminnalle aiheutuvan häiriön ja Kannaslahden vesialueen tarpeellista virkistyskäyttöä rajoittavan vaikutuksen vuoksi oli ennen uittosäännön muutosasian ratkaisemista tarpeen saada, muun ohella kaavoituksen sekä vesihallinnosta

[189] Vrt. *Vihervuori, Perusteet* s. 99.

annetussa laissa ja asetuksessa tarkoitetun vesien käytön suunnittelun edistymistä mahdollisuuksien mukaan hyväksi käyttäen, tähänastista yksityiskohtaisempi selvitys pudotuspaikkojen vaihtoehtoisista sijoitus- ja käyttömahdollisuuksista Pohjois-Pielisen ja siihen liittyvien vesistöjen sekä niiden ranta-alueiden muodostamalla alueella, samoin kuin näiden vaihtoehtojen toteuttamisen vaatimista toimenpiteistä ja kustannuksista. Ottaen huomioon tämän selvityksen ja siihen ehkä liittyvien uutta pudotuspaikkaa koskevan hakemuksen tai VL 5:10:ssä tarkoitettujen ehdotusten tekemisen ja käsittelyn vaatiman ajan sekä pudotuspaikkatoiminnan keskeytymättömän jatkamisen tarpeellisuuden KHO näillä ja muutoin ISVO:n päätöksessä mainituilla perusteilla, ottaen huomioon myös VL 5:2:n ja RakL [493/68] 26.2 §:n, katsoi, ettei ollut syytä muulla tavoin muuttaa ISVO:n päätöstä kuin että luvan voimassaoloaikaa koskeva lupaehto muutettiin kuulumaan: Tämä väliaikainen lupa oli voimassa siihen saakka, kunnes vireillä oleva Pielisen järven uittosäännön muutosasia oli lainvoimaisesti ratkaistu, enintään kuitenkin vuoden 1984 loppuun asti.[190]

Vuosikirjaotsikossa ja KHO:n perusteluissa puhutaan vahvistetusta seutukaavasta, vaikka pitäisi puhua voimassa olevasta seutukaavasta. KHO nojautui päätöksessään myös RakL (493/68) 26.2 §:ään. Täten se piti itseään lainkohdan mukaisena viranomaisena. KHO:n päätös ei vaikeuttanut seutukaavan toteutumista. Seutukaavalla oli vaikutusta jutun lopputulokseen.

Tapauksen **KHO 1985 A II 97** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Uittosäännöllä voitiin vahvistaa uittajalle pysyvä oikeus tarvittaviin alueisiin, vaikka vahvistetun seutukaavan määräys edellytti alueen käyttämistä muihin kuin uiton tarkoituksiin."

ISVO 19. 4. 1984 antamallaan päätöksellä Pohjois-Karjalan Uittoyhdistyksen hakemuksesta vesilain 2:13.1:n, 5:2:n, 5:8.1:n, 5:8.3:n, 5:9—10:n, 5:11.1—2:n, 5:13:n, 5:17:n, 5:19:n, 5:22—26:n, 5:29.1—2:n, 5:31.1:n, 5:79:n, 5:80.1:n, 16:21.1:n ja 11 luvun säännösten sekä RakL [493/68] 26.2 §:n nojalla vahvisti Nurmeksen kaupungin Nurmeksen kylässä olevaa Kannaslahden pudotus- ja jäälleajopaikkaa koskevan uittosäännön. Tämän mukaan tämä pudotus- ja jäälleajopaikka käsitti Savikkolan tilaan RN:o 1:31 kuuluvan 1,37 ha:n maa-alueen ja Nurmeksen kylän talojen RN:o 1—77 yhteistä vesialuetta 27,41 ha. Näihin alueisiin myönnettiin uittosäännössä kuntoonpanijalle, kunnossapitäjälle ja uittajille käyttöoikeus 31. 12. 1993 saakka. Uittosäännön 20 § kuului:

"Kannaslahden toimintapaikkaa koskevalta osalta tämä uittosääntö on voimassa vuoden 1993 loppuun saakka.

Mikäli Kannaslahden toimintapaikan käyttöä halutaan jatkaa edellä mainitun määräajan jälkeen, sitä koskeva uusi hakemus on tehtävä vesioikeudelle vuoden 1990 loppuun mennessä. Hakemuksen tulee sisältää

[190] Kankaan esittämä tieto KHO:n päätöksen antamisajankohdasta on virheellinen, ks. *Kangas* s. 16. Ks. Hollon kommentti tapauksesta, *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 314. Vrt. *Hyvönen, Rakentamisoikeus* s. 560.

paitsi vesiasetuksen vaatimat tiedot, selvitys Kannaslahtea ympäröivien maa-alueiden senhetkisestä käyttötilanteesta ja kaavoituksesta, yhteenveto edellä 14 §:ssä määrätyn tarkkailun tuloksista, toimintapaikan käytöstä aiheutuvan häiriön ja haitan vähentämistä koskeva toimenpidesuunnitelma, selvitys Pohjois-Pielisen kautta uittoon tulleista ja tulevista puumääristä sekä yksityiskohtainen suunnitelma Kannaslahden toimintapaikan osaksi tai kokonaan mahdollisesti korvaavasta uudesta pudotuspaikasta kustannusarvioineen."

ISVO esitti päätöksensä perusteluissa: Uittoa oli Pielisellä pidettävä yleiseltä kannalta tärkeänä. Uiton järjestämiseksi tässä päätöksessä määrättävät toimenpiteet olivat tehdyistä ehdotuksista uiton kannalta yleisesti katsottuna tarkoituksenmukaisimmat sekä samalla, kun erityisesti Kannaslahden toimintapaikan osalta otettiin huomioon uittosäännön 20 §:stä ilmenevät määräykset, ottivat riittävässä määrin huomioon muut vesistön käyttöön liittyvät yleiset ja yksityiset edut eivätkä vaikeuttaneet vahvistetun seutukaavan toteutumista Kannaslahden ympäristössä. Eri mieltä ollut VOI yhtyi muutoin ISVO:n enemmistön (VOT ja VOI) kantaan, paitsi että hän poisti uittosäännön 14 §:ssä määrätyn vesistön tarkkailuvelvoitteen ja tätä koskevan viittauksen uittosäännön 17 ja 20 §:stä sekä tämän vuoksi muutti uittosäännön pykälien numeroita.

SM:n 19. 7. 1979 vahvistamassa virkistys-, suojelu- ja turvealueet käsittävässä Pohjois-Karjalan seutukaavassa yllä mainittu maa-alue sisältyi merkinnällä LO 1 osoitettuun loma-asutusalueeseen, joka oli tarkoitettu ensisijaisesti matkailutarkoituksia varten.[191] Edellisessä tapauksessa on ollut puhe siitä, mikä oli kaavaselostuksen mukaan merkinnän LO 1 luokkasuosituksena. Seutukaava oli tullut voimaan 6. 9. 1979.

Pohjois-Karjalan Uittoyhdistys esitti valituksessaan KHO:ssa: Kannaslahden pudotuspaikkaan oli tähän mennessä kohdistettu huomattavia investointeja pudotuspaikan suuren merkityksen vuoksi. Tulevaisuudessakin oli nähtävissä pudotuspaikan toiminnan ja merkityksen säilyminen entisenlaisena, joten pysyvän käyttöoikeuden myöntäminen pudotuspaikalle oli välttämätöntä. Määräaikainen käyttölupa aiheutti sen, että pudotuspaikkaan kohdistuvat lisäinvestoinnit joutuivat tulevina vuosina entistä kriittisemmän ja tarkemman seulan eteen, eikä pudotuspaikkaa ja tämän ympäristöä voitu kehittää toivotulla tavalla. Pudotuspaikan toiminta nykyisellään ei ollut vaikeuttanut millään lailla niiden suunnitelmien toteuttamista ja edistymistä, mitä oli kohdistunut pudotuspaikkaa ympäröivien alueiden käyttöön. Kannaslahden pudotuspaikan korvaavan pudotuspaikan löytäminen Pohjois-Pieliseltä kohtuullisin kustannuksin rakentaen oli erittäin vaikeata. Näillä perusteilla Pohjois-Karjalan Uittoyhdistys vaati, että KHO myöntäisi kuntoonpanijalle, kunnossapitäjälle ja uittajille pysyvän käyttöoikeuden mainittuihin maa-alueeseen sekä vesialueeseen ja että KHO poistaisi kokonaan uittosäännön 20 §:n.

KHO 12. 6. 1985 antamallaan päätöksellä tutki asian. Mitä tuli uitto-

[191] Vrt. *Hyvönen, Rakentamisoikeus* s. 560.

yhdistyksen tekemään vaatimukseen käyttöoikeuden myöntämisestä Kannaslahden pudotus- ja jäälleajopaikkaan pysyvänä, niin KHO katsoi, että uittoa kysymyksessä olevassa vesistönosassa oli yleiseltä kannalta pidettävä tärkeänä. Kannaslahden pudotus- ja jäälleajopaikan perustamisella uittosäännössä ei liikennettä ja vesistön muuta käyttämistä tehty mahdottomaksi tai tarpeettomasti vaikeutettu, kalan kulkua vesistössä estetty, vesialueelle, rannalle tai muulle omaisuudelle aiheutettu vältettävissä olevaa vahinkoa taikka yleistä tai yksityistä etua muutoinkaan loukattu enempää kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättömästi vaati. Kannaslahden pudotuspaikka oli ollut uiton käytössä ainakin jo 1950-luvulta saakka. Asiaa käsiteltäessä ei ollut esitetty sellaisia Kannaslahden pudotuspaikkaa korvaavia vaihtoehtoisia pudotuspaikkoja tai ratkaisuja, joiden avulla uiton jatkuva toimittaminen tällä alueella voitaisiin turvata. Tähän nähden ei RakL [493/68] 26.2 §:n tai muullakaan perusteella voitu rajoittaa Kannaslahden pudotus- ja jäälleajopaikan rakentamista ja tarvittavien alueiden saamista uiton käyttöön määräaikaiseksi. Tämän vuoksi KHO kumosi uittosäännön 20 §:n ja muutti uittosääntöä niin, että kuntoonpanijalle, kunnossapitäjälle ja uittajille myönnettiin pysyvä käyttöoikeus mainittuihin maa-alueeseen ja vesialueeseen.[192]

Tapauksen vuosikirjaotsikossa puhutaan vahvistetusta seutukaavasta, vaikka pitäisi puhua voimassa olevasta seutukaavasta. Tapauksessa uittosääntö vahvistettiin vastoin voimassa olevaa seutukaavaa. Sekä ISVO:n päätös että KHO:n päätös vaikeuttivat seutukaavan toteutumista. KHO:n olisi pitänyt pysyttää VL 5:2.1:n ja 5:2.3:n perusteella ISVO:n päätöksen lopputulos, määräaikainen uittosääntö. KHO muuttamalla uittosäännön pysyväksi suosi yksipuolisesti uittajien etua muiden oikeuksien ja etujen kustannuksella.

Ks. jäljempänä 5.9.4 kohdassa tarkasteltava oikeustapaus, jossa **KHO** antoi **12. 5. 1988** päätöksensä **t. 1950**.

Vahvistamattomalla yleiskaavalla ei ole oikeusvaikutuksia.[193] Vahvistettu yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa rantakaavaa, rakennuskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi, RakL (493/68) 29.3 §, RakL (626/69) 30.1 §, RakL (493/68) 119.1 § ja RakL (609/77) 119.2 §. Vahvistetun yleiskaavan oikeusvaikutuksista on vastaavasti voimassa, mitä RakL (493/68) 26.2 §:ssä säädetään, RakL (493/68) 29.3 §, 30.2 § ja 119.1 § sekä RakL (609/77) 119.2 §. Täten viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta vahvistetun yleiskaavan toteutumista. Näin ollen tätä oikeusohjetta on tulkittava niin, että vahvistetun yleiskaavan toteutumisen edistämiseksi eri viranomaisten olisi suunnittelussaan ja ratkaisuissaan otettava huomioon vahvistetussa yleis-

[192] Ks. Hyvösen ja Vihervuoren kommentti tapauksesta, mts. 560—561 ja *Vihervuori, Suhteesta* s. 65—66 ja 75.

[193] Ks. RakL (493/68) 29.3 §, RakL (493/68) 119.1 § ja RakL (609/77) 119.2 §.

kaavassa esitetyt alueen käytön yleispiirteet siinä määrin kuin se on mahdollista.[194] Tässä vahvistetulla yleiskaavalla käsitetään voimassa olevaa yleiskaavaa.[195] Oikeusohjetta sovelletaan yhtä lailla sekä voimassa olevaan, lainvoimaa vailla olevaan yleiskaavaan että voimassa olevaan, lainvoimaiseen yleiskaavaan.

ISVO 12. 9. 1985 antamallaan päätöksellä hylkäsi Joensuun kaupunginhallituksen vaatimuksen luvan myöntämisestä Joensuun kaupungin Pielisensuun kylässä olevaa Höytiäisen kanavan Halla-ahon pudotuspaikalle enintään kymmenen vuoden ajaksi, kun otettiin huomioon mitä päätöksessä lausuttiin luvan myöntämisen perusteista ja koska pudotuspaikan perustamisen Halla-ahon uittokanavan varteen ja sen käyttämisen ei voitu katsoa sanottavasti vaikeuttavan Marjalan—Ylämyllyn osayleiskaavan toteutumista. Uittoa oli kysymyksessä olevassa vesistönosassa pidettävä yleiseltä kannalta tärkeänä. Uiton järjestämiseksi päätöksessä määrättävät toimenpiteet olivat tehdyistä ehdotuksista uiton kannalta yleisesti katsottuina tarkoituksenmukaisimmat sekä samalla riittävässä määrin ottivat huomioon muut vesistön käyttöön liittyvät yleiset ja yksityiset edut. Toimintapaikkaa varten oli tarpeen saada hakijan, Pohjois-Karjalan Uittoyhdistyksen, pyytämä käyttöoikeus Pielisensuun jakokunnan vesialueelle täyttämällä muodostuneeseen Halla-ahon kanavan 0,8 ha:n suuruiseen pengeralueeseen ja saman kanavan 0,4 ha:n suuruiseen kaivettuun vesialueeseen. Tämän vuoksi ISVO vesilain 5:2.1:n, 5:2.3:n, 5:8.1:n, 5:9—11:n, 5:13:n, 5:17:n, 5:19:n, 5:22—26:n, 5:29.1—2:n, 5:31.1:n ja 11 luvun säännösten nojalla vahvisti Joensuun kaupungin Pielisensuun kylässä olevaa Höytiäisen kanavan Halla-ahon pudotuspaikkaa koskevan uittosäännön lisäyksen.

Koska ISVO:n päätös pudotuspaikan pysyvästä sijoittamisesta olisi ristiriidassa Joensuun kaupunginvaltuuston 24. 9. 1984 hyväksymän Marjalan—Ylämyllyn osayleiskaavan kanssa, Joensuun kaupunginhallitus pyysi valituksessaan KHO:ssa tätä muuttamaan ISVO:n päätöstä siten, että lupa myönnettäisiin pudotuspaikalle enintään kymmenen vuoden ajaksi.

Pohjois-Karjalan Uittoyhdistys vaati vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.

KHO 9. 4. 1986 antamallaan päätöksellä **t. 1368** tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa ISVO:n päätöstä, joka siis jäi pysyväksi.

Tapauksesta käy ilmi, ettei kaupunginvaltuuston hyväksymän osayleiskaavan toteutumisen vaikeutuminen estänyt uittosäännön lisäyksen vahvistamista. Uittosäännön lisäys olisi pitänyt vahvistaa vain kymmeneksi vuodeksi VL 5:2.1:n ja 5:2.3:n perusteella.

Yllä esitetyn perusteella seutu- tai yleiskaavaehdotus tahi voimaan tulematon seutu- tai yleiskaava on luvan myöntämisharkinnassa pelkkä suositus. Edellä sanotun perusteella luvan myöntämisharkinnassa olisi otettava huomioon voi-

[194] Ks. *HE 23/1968* s. 6.
[195] Ks. RakL 125.3 § ja RakL (499/81) 141.1 §.

massa olevassa seutu- tai yleiskaavassa esitetyt alueen käytön yleispiirteet siinä määrin kuin se on mahdollista.[196]

> Saukko ja Kahanpää toteavat, että detaljikaavoituksella (asema-, rakennus- ja rantakaava) saattaa olla ratkaiseva merkitys vesioikeudellista lupaa edellyttävän yrityksen toteuttamiselle.[197]

On tehty hakemus saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa alueelle. Tätä koskee rantakaava-, rakennuskaava- tai asemakaavaehdotus, voimaan tulematon ranta-, rakennus- tai asemakaava tai voimaan tullut ranta-, rakennus- tai asemakaava. Nämä eivät sido VO:ta, VYO:ta eivätkä KHO:ta, kun ne päättävät hakemuksesta. Asiasta ei ole toisin säädetty.[198] Luvan myöntämisharkinnassa ranta-, rakennus- tai asemakaavaehdotus taikka voimaan tulematon ranta-, rakennus- tai asemakaava on pelkkä suositus. Luvan myöntämisharkinnassa on pyrittävä noudattamaan sekä voimassa olevaa, lainvoimaa vailla olevaa ranta-, rakennus- tai asemakaavaa että voimassa olevaa, lainvoimaista ranta-, rakennus- tai asemakaavaa.

> Kemijoen Uittoyhdistys haki PSVO:ssa, että tämä vahvistaisi muutoksen Alakemijoen lauttaussääntöön. — Mitä tuli Kemin maalaiskunnan kunnanhallituksen vaatimukseen Lautiosaaren pohjoisosassa olevan leikkikenttä- ja puistoalueen rauhoittamisesta **PSVO 20. 12. 1966** antamallaan päätöksellä vahvistetun asemakaavan [pitäisi olla rakennuskaavan] perusteella määräsi tältä alueelta poistettavaksi kaikki uittolaitteet ja alueen rauhoitettavaksi uitolta. — Kemin maalaiskunnan kunnanhallitus oli esittänyt muistutuksessaan PSVO:ssa: Kemin maalaiskunnan Kirkonkylän ja Lautiosaaren taajamien rakennuskaava oli vahvistettu 20. 8. 1963. Koska se alue, jonka toimitusinsinööri oli ehdottanut luovutettavaksi uitolle varasto- ja työmaa-alueeksi, oli rakennuskaavassa varattu uimaranta-alueeksi, kunnanhallitus vastusti toimitusinsinöörin ehdotusta ja esitti varastoalueena käytettäväksi Rimalin saarta. Lautiosaaren taajaman asukkaille tuli varata uitosta vapaata uimaranta- ja virkistysaluetta kohtuullinen määrä.
>
> Kemijoen Uittoyhdistys ja MH esittivät valituksissaan KHO:ssa: PSVO oli määrännyt joen itärannalla Lautiosaaren pohjoispuolella olevalta leikkikenttä- ja puistoalueelta poistettavaksi kaikki uittolaitteet ja alueen rauhoitettavaksi uitolta. Tällä alueella välittömästi rantapadon takana olivat seuraavat uittolaitteet: syöttövastuun vasemmanpuoleinen kiinnike, Isorimalin vastuun vastakannatuksen vasemmanpuoleinen kiinnike, Pikkurimalin vastuun vasemmanpuoleinen kiinnike ja näistä kiinnikkeistä lähtevät rantapadon yli kulkevat vastuiden teräsköydet. Tällä

[196] Ks. *Hollo, JFT 1986* s. 343. Vrt. *Ruuhijärvi* s. 6.
[197] *Saukko—Kahanpää* s. 368.
[198] Ks. kuitenkin RakL (556/81) 124 a §:n 1 momentin mukainen toimenpidekielto.

rannalla olevat kiinnikkeet eivät loukanneet millään tavoin alueen rakennuskaavan mukaista käyttötarkoitusta. Vaikka PSVO:n päätös merkitsi sitä, ettei rannalla olevien kiinnikkeiden käyttäminen ollut enää mahdollista, PSVO ei ollut kuitenkaan määrännyt näille kiinnikkeille uutta sijoituspaikkaa. Kemijoen Uittoyhdistys ja MH vaativat, että KHO kumoaisi PSVO:n päätöksen ja palauttaisi asian PSVO:lle uudelleen käsiteltäväksi.

Kemijoen Uittoyhdistyksen ja MH:n valituksen johdosta Lautiosaaren pohjoisosassa olevan puistoalueen rauhoittamisesta uitolta **KHO 19. 9. 1968** antamallaan päätöksellä **t. 4531** muutti PSVO:n päätöstä tältä osin ja hyväksyi suunnitelman mukaisesti puheena olevalle maa-alueelle syöttövastuun vasemmanpuoleisen kiinnikkeen ja Isorimalin vastuun vastakannatuksen vasemmanpuoleisen kiinnikkeen. KHO määräsi, että Pikkurimalin vastuu siirrettiin lähteväksi Rimalin saaresta taikka Isorimalin vastuun vasemmanpuoleisesta kiinnikkeestä ja päättyväksi Uuden Pölhönpuhtaan ohjeen arkkuun. KHO teki tarvittavat muutokset PSVO:n vahvistamaan uittosäännön muutokseen.

Tapauksesta käy ilmi, etteivät PSVO ja KHO olleet velvolliset noudattamaan vahvistettua rakennuskaavaa. Tällä oli kuitenkin vaikutusta jutun lopputulokseen.[199]

Alue sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa. Sitä koskee kaavaehdotus tai kaava. On tehty hakemus saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa mainitulle alueelle. Kun VO, VYO tai KHO päättää esitetyssä tapauksessa hakemuksesta, onko sen otettava huomioon tai jätettävä huomiotta kaavaehdotus tai kaava? Tähän kysymykseen vastaan nyt.

VL:n, tämän muutosten, ÅLL:n ja tämän muutosten voimassa olevissa säännöksissä ei ole säännöstä, jonka nojalla VO, VYO tai KHO olisi velvollinen esitetyssä tapauksessa ottamaan huomioon kaavaehdotuksen tai kaavan, kun se päättää hakemuksesta.

VLL (78/81) 10.3 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan yleistä tietä (allmän väg) ei saa rakentaa siten, että hyväksytyn tai vahvistetun asema- tai rakennuskaavan (stads- eller byggnadsplan) toteuttaminen vaikeutuu. VLL (78/81) 10.3 §:n toisen virkkeen mukaan yleistä tietä suunniteltaessa on otettava huomioon myös muut alueenkäyttösuunnitelmat. KLL 8.3 §:n mukaan kunnallistietä (kommunalväg) ei saa rakentaa alueelle, jolle on vahvistettu asema- tai rakennuskaava, jolla on taaja-asutusta tai jolle on syntymässä taaja-asutusta, niin että vahvistetun tai vastaisen kaavan toteuttaminen voi vaikeutua.[200]

Yllä esitetystä olisi tehtävissä päätelmä, että kun VO, VYO tai KHO päättää hakemuksesta saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikai-

[199] Ks. jäljempänä 5.9.4 kohdassa tarkasteltava tapaus, jossa **KHO** antoi **20. 1. 1987** päätöksensä **t. 168**.

[200] Ks. VALL 7 §.

nen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa alueelle, se ei ole velvollinen ottamaan huomioon tätä aluetta koskevaa kaavaehdotusta tai kaavaa.

Usean kunnan kaavoituksen yhteensovittamiseksi laaditaan seutukaava (regionplan), ÅBL 2.1 §.[201] Maakuntalainsäädännöstä puuttuu nimenomainen säännös siitä, että seutukaava voisi käsittää vesialueen. Se voi käsittää vesialueen.

Yleiskaavassa (generalplan) osoitetaan maa-alueen (mark) käyttämisen pääpiirteet kunnassa, ÅBL 2.2 §. Tämän perusteella yleiskaava ei voisi käsittää vesialuetta. Tästä huolimatta yleiskaava voinee käsittää vesialueen. Tämä on rinnastettavissa maa-alueeseen.

Rantakaavaa ei ole.

Rakennuskaavalla (byggnadsplan) säännellään lähemmin rakentamista, ÅBL 2.3 §. Rakennuskaava voi käsittää vesialueen.[202]

Asemakaavalla (stadsplan) säännellään lähemmin rakentamista, ÅBL 2.3 §. Asemakaavassa voidaan määrätä alueita vesialueiksi, ÅBL 29.1,8 §. Asemakaava voi käsittää vesialueen.[203]

Seutu-, yleis-, rakennus- tai asemakaavalla ei voida muuttaa laissa säädettyjä uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntämisen oikeudellisia edellytyksiä.[204]

On tehty hakemus saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa alueelle. Tätä koskee seutu- tai yleiskaavaehdotus, voimaan tulematon seutu- tai yleiskaava tai voimaan tullut seutu- tai yleiskaava. Nämä eivät sido VO:ta, VYO:ta eivätkä KHO:ta, kun ne päättävät hakemuksesta.

Seutukaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa, rakennuskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin tietyn alueen käytön järjestämiseksi, ÅBL 19.1 §. Asianomaisten viranomaisten on valvottava, ettei ryhdytä toimenpiteisiin, jotka vaikeuttavat seutukaavan toteutumista, ÅBL 19.2 §. Tätä lainkohtaa on syytä tulkita samalla tavoin kuin RakL (493/68) 26.2 §:ää, koska nämä lainkohdat ovat sisällöltään samankaltaiset. Tässä seutukaavalla käsitetään voimassa olevaa seutukaavaa, ÅBL (33/83) 135.1 §. ÅBL 19.2 § soveltuu yhtä lailla sekä voimassa olevaan, lainvoimaa vailla olevaan seutukaavaan että voimassa olevaan, lainvoimaiseen seutukaavaan. Yleiskaavaa laadittaessa

[201] ÅBL tuli voimaan 1. 1. 1980, ÅBL 142.1 §.

[202] Ks. ÅBF 32,4 § ja 106.2 §. ÅBF tuli voimaan 1. 1. 1964, ÅBF 148 §.

[203] Ks. ÅBF 32,4 §. — Kaavan voimaantulosta ks. ÅBL (57/88) 113.2 § ja ÅBL (33/83) 135.1 §.

[204] Ks. HM 92.2 §.

ja kehitettäessä on sovellettava vastaavasti, mitä seutukaavasta on säädetty, ÅBL 22.1 § ja 107 §. Vahvistamattomalla yleiskaavalla ei ole oikeusvaikutuksia.[205] Vahvistettu yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa rakennus- ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin tietyn alueen käytön järjestämiseksi, ÅBL 19.1 §, 22.1 §, 22.3 § ja 107 §. Asianomaisten viranomaisten on valvottava, ettei ryhdytä toimenpiteisiin, jotka vaikeuttavat vahvistetun yleiskaavan toteutumista, ÅBL 19.2 §, 22.1 §, 22.3 § ja 107 §.[206] Tosin ÅBL 22.1 §:n viittaus kirjaimellisesti tulkittuna ei tarkoittaisi ÅBL 19.2 §:ää. Esitetyssä oikeusohjeessa vahvistetulla yleiskaavalla käsitetään voimassa olevaa yleiskaavaa, ÅBL (33/83) 135.1 §. Esitettyä oikeusohjetta on sovellettava yhtä lailla sekä voimassa olevaan, lainvoimaa vailla olevaan yleiskaavaan että voimassa olevaan, lainvoimaiseen yleiskaavaan.

Yllä esitetyn perusteella seutu- tai yleiskaavaehdotus tai voimaan tulematon seutu- tai yleiskaava on luvan myöntämisharkinnassa pelkkä suositus. Edellä esitetyn perusteella luvan myöntämisharkinnassa olisi otettava huomioon voimassa olevassa seutu- tai yleiskaavassa esitetyt alueen käytön yleispiirteet siinä määrin kuin se on mahdollista.

On tehty hakemus saada uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa alueelle. Tätä koskee rakennus- tai asemakaavaehdotus, voimaan tulematon rakennus- tai asemakaava tai voimaan tullut rakennus- tai asemakaava. Nämä eivät sido VO:ta, VYO:ta eivätkä KHO:ta, kun ne päättävät hakemuksesta. Asiasta ei ole toisin säädetty.[207] Luvan myöntämisharkinnassa rakennus- tai asemakaavaehdotus tahi voimaan tulematon rakennus- tai asemakaava on pelkkä suositus. Luvan myöntämisharkinnassa on pyrittävä noudattamaan sekä voimassa olevaa, lainvoimaa vailla olevaa rakennus- tai asemakaavaa että voimassa olevaa, lainvoimaista rakennus- tai asemakaavaa.

5.8 UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN A:N JA UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN B:N LUPAEHDOISTA

5.8.1 Lupa-alue

Uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa ja uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä on määrättävä, mihin vesistön/meren osaan lupa myönnetään, VL

[205] Ks. ÅBL 22.3 § ja 107 §.
[206] Ks. *ÅUS 1976:9* s. 3, 22 ja 24—25 sekä *Ls. framst. nr 161/1978—79* s. 2, 9, 36 ja 41—42.
[207] Ks. kuitenkin toimenpidekiellosta ÅBL 39 § ja 90 §.

1:3, VL (649/76) 5:35.1, VL (649/76) 5:36.1:n ensimmäinen virke ja VL 5:37.1. Täten luvasta on käytävä ilmi lupa-alueen sijainti. Luvasta olisi syytä käydä ilmi lupa-alueen pinta-ala.[208]

5.8.2 Luvansaaja

Uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa ja uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä on määrättävä, että vain lupaa hakenut saa uittaa luvan nojalla, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1, VL (649/76) 5:36.1:n ensimmäinen virke ja VL 5:37.1.

VOL II:8:n mukaan uusi väliaikainen lauttauslupa oli myönnettävissä vain hakijalle.[209]

Sekä vanha väliaikainen uittolupa a että vanha väliaikainen uittolupa b oli myönnettävissä vain uittajalle tämän hakemuksesta, VL 1:3, 5:35 ja 5:37.1.[210]

Edellä 4.5 kohdassa olen tarkastellut tapausta, jossa **KHO** antoi **22. 4. 1975** ensimmäisen päätöksensä **t. 1641** ja **KHO** antoi **25. 11. 1976** toisen päätöksensä **t. 4586**. Tapauksessa Oy U Ab oli tehnyt hakemuksen saada vanha väliaikainen uittolupa a. Lupa olisi pitänyt evätä myös sen vuoksi, että VL 5:35:n mukaan tällainen lupa voitiin myöntää vain uittajan hakemuksesta tälle uittajalle ja että Oy U Ab kuntoonpanijana ei ollut uittaja.

Edellä 5.3 kohdassa tarkastellussa tapauksessa **ISVO 4. 1. 1980** antamallaan päätöksellä myönsi Oy U Ab:n hakemuksesta uittajille uuden väliaikaisen uittoluvan a:n ja **KHO 5. 2. 1981** antamallaan päätöksellä **t. 645** pysytti luvan, paitsi että se muutti lupaehtoja. Nämä päätökset ovat virheelliset. Oy U Ab kuntoonpanijana ei ollut VL (649/76) 5:35.1:n mukainen uittaja. Lupaa ei olisi saanut myöntää uittajalle, joka ei ollut hakenut lupaa.

5.8.3 Uitettava puutavara

Uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa ja uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä voidaan määrätä, että vain määrätynlaista puutavaraa saadaan uittaa, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1, VL (649/76) 5:36.1:n ensimmäinen virke ja VL 5:37.1. Niinpä luvassa saadaan määrätä, että luvan nojalla saadaan uittaa vain sellaista puutavaraa, josta ei leviä tuhohyönteisiä, kuten ytimennävertäjiä ja kirjanpainajia, metsään. Ne saattavat tuhota metsää. Niin ikään luvassa saa-

[208] Vrt. VA 56 §.

[209] Ks. *Serlachius J., II* s. 35—36, *Manner, Yleiskäyttö* s. 286 ja *Haataja, II* s. 248.

[210] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 96 § ja 98.1 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 19* sekä näiden lainkohtaehdotusten perustelut mts. 198 ja OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 96 § ja 98.1 §, *HE 1944* s. 9 ja 23—24 sekä *Uittokomitea, Lausunto* s. 20.

daan määrätä, että luvan nojalla ei saa uittaa torjunta-aineella käsiteltyä puutavaraa. Torjunta-aineella käsitellyn puutavaran uittaminen saattaa vahingoittaa ympäristöä. Jollei luvassa määrätä, että luvan nojalla saadaan uittaa vain määrätynlaista puutavaraa, niin luvan nojalla saadaan uittaa kaikenlaista puutavaraa, jos voimassa olevista säännöksistä ei muuta johdu.

Sekä uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa että uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä saadaan määrätä, että luvan nojalla saadaan uittaa enintään määrätty määrä puutavaraa määrätyssä ajassa, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1, VL (649/76) 5:36.1:n ensimmäinen virke ja VL 5:37.1. Jollei tällaista rajoitusta aseteta lupaan, niin luvan nojalla saadaan uittaa puutavaraa niin paljon kuin ennätetään.

> **ISVO 8. 10. 1985** antamallaan päätöksellä Savon Uittoyhdistyksen hakemuksesta VL 5:2.1:n ja VL [649/76] 5:35—36:n nojalla myönsi hakijalle uittajana väliaikaisen luvan toimittaa uittoa ISVO:ssa vireillä olevaan Kallaveden pudotuspaikkojen vahvistamista koskevaan uittosääntöasiaan kuuluvan Maaningan kunnassa olevan Tuovilanlahden pudotus- ja jäälleajopaikan kautta sekä sitä varten väliaikaisen luvan käyttää lupaehdoissa mainittuja maa- ja vesialueita. Lupaehdon mukaan kesäkuun alun jälkeisenä avovesikautena käsittelyalueilla sai olla kerrallaan varastoituna puutavaraa enintään 15.000 m^3.
>
> Savon Uittoyhdistys vaati valituksessaan KHO:ssa tätä poistamaan luvasta viimeksi mainitun lupaehdon. Se perusteli vaatimustaan: Puumäärä Tuovilanlahdessa oli yleensä alle 15.000 m^3, mutta keväisin ja lyhytaikaisesti kesällä määrä saattoi ylittyä. Tällöin jouduttaisiin rajoittamaan puutavaran ajoa. Koska eri yhtiöiden ajorytmi voi olla erilainen, yhtiöt ja näiden yksityiset kuorma-autourakoitsijat joutuisivat eriarvoiseen asemaan. Olisi vaikeaa valvoa ajorajoitusta.
>
> Yksi yksityinen asianosainen vaati vastineessaan KHO:ssa tätä hylkäämään valituksen.
>
> **KHO 25. 6. 1986** antamallaan päätöksellä **t. 2617** tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa ISVO:n päätöstä, joka siis jäi pysyväksi.

Ei uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa eikä uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä saa määrätä uitettavan puutavaran kuorimisesta.[211]

5.8.4 Lupa-aika

Sekä uusi väliaikainen uittolupa a että uusi väliaikainen uittolupa b on myönnettävissä vain määräajaksi, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1. Luvassa on määrättävä määräajan pituus.

[211] Ks. VL 1:3 ja 5:96.

Manner väittää, että VL:iin ei haluttu ottaa väliaikaisia tai määräaikaisia lupia koskevia säännöksiä.[212] Hän ei ole huomannut, että vanhaa väliaikaista uittolupaa a:ta ja vanhaa väliaikaista uittolupaa b:tä koskevat säännökset, VL 5:35—37, olivat sekä väliaikaisia että määräaikaisia lupia koskevat.

Edellä 4.5 kohdassa tarkastellussa tapauksessa **KHO 1975 A II 91** vanha väliaikainen uittolupa a myönnettiin olemaan voimassa siihen saakka, kunnes uittosäännön muuttamista koskevaan hakemukseen oli annettu lainvoimainen päätös.

Uusi väliaikainen uittolupa a on myönnettävissä vesistöön/mereen enintään siihen hetkeen asti, jolloin hakemus saada uusi varsinainen uittolupa sinne on lopullisesti ratkaistu, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:35.1. Lupaan asetettu ehto, että lupa on myönnetty siihen asti, kunnes hakemus saada uusi varsinainen uittolupa on lopullisesti ratkaistu, täyttää huonosti määräaikavaatimuksen, koska tällöin luvan päättymisajankohta on lausuttu hyvin epämääräisesti. Tätä tukee myös se, ettei uutta väliaikaista uittolupaa a:ta saa myöntää pysyvänä. Täten luvassa on syytä määrätä tarkasti luvan päättymisajankohta.

Edellä 4.2.9 kohdassa tarkastellussa tapauksessa, jossa **KHO** antoi **5. 3. 1981** päätöksensä **t. 1235**, uusi väliaikainen uittolupa a myönnettiin olemaan voimassa siihen saakka, kunnes uittosäännön lisäystä koskeva asia oli lainvoimaisesti ratkaistu, kuitenkin enintään vuoden 1983 kesäkuun loppuun.

Edellä 5.3 kohdassa tarkastellussa tapauksessa, jossa **KHO** antoi **3. 4. 1985** päätöksensä **t. 1278**, uusi väliaikainen uittolupa a myönnettiin olemaan voimassa siihen asti, kunnes uittosäännön vahvistamista koskeva asia oli lainvoimaisesti ratkaistu.

Uusi väliaikainen uittolupa b on myönnettävissä vesistöön/mereen enintään siihen hetkeen asti, jolloin lainvoimaisessa uudessa varsinaisessa uittoluvassa sinne tehtäväksi määrätty edunturvaamistoimi on tehty, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1 ja VL 5:37.1. Uuteen väliaikaiseen uittolupaan b:hen asetettu ehto, että lupa on myönnetty siihen asti, jolloin lainvoimaisessa uudessa varsinaisessa uittoluvassa vesistöön/mereen tehtäväksi määrätty edunturvaamistoimi on tehty, täyttää huonosti määräaikavaatimuksen, koska tällöin luvan päättymisajankohta on lausuttu hyvin epämääräisesti. Tätä tukee myös se, ettei uutta väliaikaista uittolupaa b:tä saa myöntää pysyvänä. Täten luvassa on syytä määrätä tarkasti luvan päättymisajankohta.

Sekä uusi väliaikainen uittolupa a että uusi väliaikainen uittolupa b on myönnettävissä siten, että luvan nojalla saadaan uittaa luvassa määrätyn ajan

[212] *Manner, Näkökohtia* s. 208.

jokaisen vuorokauden jokaisena hetkenä tai vain luvassa määrätyn ajan yhtenä tai useampana vuorokautena aikarajoituksitta tai aikarajoituksin, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1, VL (649/76) 5:36.1:n ensimmäinen virke ja VL 5:37.1. Niinpä luvassa voidaan sallia uitto muuna aikana kuin öisin ja viikonloppuisin. Jos luvasta puuttuu aikarajoitus, luvan nojalla saadaan uittaa kaikkina aikoina niin kauan kuin lupa on voimassa.

Edellä 5.7 kohdassa tarkastellussa tapauksessa **KHO 1981 A II 92** väliaikainen uittolupa a myönnettiin siten, että luvan nojalla saatiin toimittaa uittoa kaikkina vuoden ja vuorokauden aikoina, paitsi että kesäisin kesäkuun 15. päivästä elokuun 20. päivään uittoa ei saanut toimittaa ollenkaan lauantaisin ja sunnuntaisin eikä muina viikonpäivinä kello 22 ja 7 välisenä aikana.

5.8.5 Uittotapa

Sekä uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa että uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä on määrättävä, miten saadaan toimittaa uittoa luvan nojalla, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1, VL (649/76) 5:36.1:n ensimmäinen virke ja VL 5:37.1. Täten luvassa voidaan määrätä, että luvan nojalla saadaan uittaa puutavaraa esimerkiksi irrallaan tai nippuina. Jos lupa myönnetään niin, että yhtään uittotapaa ei kielletä, niin luvan nojalla saadaan uittaa millä uittotavalla tahansa.

Jos uusi väliaikainen uittolupa a tai uusi väliaikainen uittolupa b myönnetään kahdelle tai useammalle uittajalle, luvassa uitto on sallittava toimitettavaksi kunkin uittajan omaan lukuun, uittajien yhteiseen lukuun tai näillä molemmilla tavoilla.[213]

Ei uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa eikä uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä saa määrätä, että luvan mukainen uitto on toimitettava yhteisuittona tai yksityisuittona. Näin on asianlaita huolimatta siitä, sallitaanko luvan nojalla uittaa yhdelle vai useammalle puutavaran omistajalle kuuluvaa puutavaraa. Määräys uiton toimittamisesta yhteisuittona tai yksityisuittona saadaan antaa vain uudessa varsinaisessa uittoluvassa ja uudessa uittosäännössä, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:8.2, VL (649/76) 5:11.1, VL 5:11.2—3 ja VL (649/76) 5:19.1.[214]

---

[213] Vrt. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 97.3 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 19* sekä momenttiehdotuksen perustelut, mts. 198—199, *Haataja, Kirjelmä*, Lyhyet perustelut vesilakikomitean lakiehdotukseen tehtyihin muutoksiin s. 30, OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 97 §, *HE 1944* s. 9 ja 23, *Hällfors, Lausunto* s. 32, VL (649/76) 5:19 ja VL 5:20.1.

[214] Vrt. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 97.3 § ja 98.1 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 19* sekä lainkohtaehdotusten perustelut, mts. 198—199.

5.8.6 Toimenpiteet uitosta aiheutuvan vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen estämiseksi tai vähentämiseksi

Sekä uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa että uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä on määrättävä, mihin toimenpiteisiin uittajan on ryhdyttävä uitosta aiheutuvan vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen estämiseksi tai vähentämiseksi, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1, VL (649/76) 5:36.1:n ensimmäinen virke ja VL 5:37.1. Uittaja on luvansaaja. Uitolla tarkoitetaan myönnettävän luvan mukaista uittoa. Vahingolla, haitalla ja muulla edunmenetyksellä käsitetään uittovahinkoa, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:79, VL 11:1.1—2, 11:2.2 ja 11:3,1—3, VL (467/87) 11:3,4, VL 11:3,5—6, VL (467/87) 11:3,7 sekä VL 11:3,8, 11:4 ja 12:15. Uittovahingosta ks. jäljempänä kohta 5.12. Vahingolla, haitalla ja muulla edunmenetyksellä tarkoitetaan myös edunmenetystä, jota on vaikeaa mitata objektiivisesti rahalla.[215] Ei uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa eikä uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä saa määrätä maksettavaksi korvausta tämän luvan mukaisen uiton aiheuttamasta uittovahingosta. Ks. tuonnempana kohta 5.12.3. Rahakorvauksen sijasta luvassa määrättävä toimenpidevelvoite on VL 11:13:n mukainen edellä erikseen mainittu tapaus.[216] Tämän vuoksi ei uuden väliaikaisen uittoluvan a:n eikä uuden väliaikaisen uittoluvan b:n saajalle saa asettaa VL 11:13:n mukaista rahakorvauksen sijasta määrättävää toimenpidevelvoitetta.

Sekä uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa että uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä on määrättävä uittajalle yllä kerrottu toimenpidevelvoite ilmeisesti vain, jos siitä aiheutuvat kustannukset ovat kohtuulliset. Näet hakemuksen saada uusi väliaikainen uittolupa a tai uusi väliaikainen uittolupa b suunnitelmassa on selvitettävä, missä määrin luvan mukaisesta uitosta aiheutuvia vahinkoja ja haittoja voidaan kohtuullisin kustannuksin estää tai vähentää ja mitä rakennelmia ja laitteita tässä tarkoituksessa on tehtävä tai muita toimenpiteitä suoritettava, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1, VL (649/76) 5:36.1:n ensimmäinen virke, VL 5:37.1, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke, VA 46 § ja VA 55 §. Luvansaaja maksaa toimenpidevelvoitteesta aiheutuvat kustannukset. Toimenpidevelvoitteesta aiheutuvat kustannukset ovat kohtuulliset, jos ne eivät ylitä suhteettomasti vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen raha-arvoa.[217] Kuitenkaan viimeinen virke ei sovellu siltä osin kuin toimenpiteellä estettävää tai vähennettävää vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä on vaikeaa mitata objektiivisesti rahalla.

[215] Vrt. VL 2:11.3 ja VL (467/87) 2:11.3.
[216] Ks. VL 11:1.1—2.
[217] Vrt. VL 11:13.

Toimenpidevelvoite voi käsittää esimerkiksi velvollisuuden
— tehdä laite, rakennus tai muu rakennelma
— pitää puomeja ja muita irrallisia laitteita sekä käyttää kiinnikkeitä
— kerätä luvan mukaisesta uitosta vesistöön/mereen ja sen rantaan kertyneet roskat ja muut uittojätteet
— tarkkailla luvan mukaisen uiton vaikutuksia vesistöön/mereen, kalastukseen, nahkiaisen pyyntiin tai ravun pyyntiin siellä tai kaloihin, nahkiaisiin tai rapuihin siellä tai
— istuttaa kalan-, nahkiaisen- tai ravunpoikasia vesistöön/mereen.

Kuitenkaan ei uudella väliaikaisella uittoluvalla a:lla eikä uudella väliaikaisella uittoluvalla b:llä saa myöntää oikeutta suorittaa luvassa suoritettavaksi määrättyä toimenpidettä. Ei uudella väliaikaisella uittoluvalla a:lla eikä uudella väliaikaisella uittoluvalla b:llä saa myöskään myöntää toimenpidevelvoitetta varten tarvittavaa käyttöoikeutta toisen alueeseen. Välittömästi lain nojalla saadaan suorittaa uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa tai uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä suoritettavaksi määrätty toimenpide, jos säädetyt edellytykset täyttyvät.[218] Muutoin toimenpiteen suorittaminen on töidenaloittamisluvan ja uuden kuntoonpanoluvan varaista.[219] Käyttöoikeus toisen alueeseen toimenpidevelvoitetta varten on välittömästi lain nojalla, jos säädetyt edellytykset täyttyvät.[220] Käyttöoikeus toisen alueeseen toimenpidevelvoitetta varten on myönnettävissä eräin edellytyksin väliaikaisella käyttöluvalla, uudella varsinaisella käyttöluvalla tai uudella varsinaisella lunastusluvalla.[221]

Jos uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa tai uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä määrätään ryhdyttäväksi toimenpiteeseen, luvassa on syytä määrätä, koska toimenpide pitää olla suoritettu.[222] Luvassa on syytä yleensä määrätä, että toimenpide pitää olla suoritettu ennen kuin saadaan uittaa luvan mukaan. Poikkeuksena tästä on toimenpidevelvoite, joka käsittää toistuvan toimenpiteen.

---

[218] Niistä säädetään VL 1:3:ssa, VL (467/87) 1:7 a:ssa, VL (467/87) 1:30.1:ssä, VL 5:2.1:ssä, VL (649/76) 5:3.1:ssä ja VL 5:3.2:ssa.

[219] Ks. VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (606/82) 2:26, VL 5:2.1, 5:2.3 ja 5:10, VL (649/76) 5:13.1, VL 5:13.5 ja 14:1.3 sekä NaapL 17, 20 ja 22 §.

[220] Niistä säädetään VL 1:3:ssa, VL (467/87) 1:7 a:ssa, VL 5:2.1:ssä, VL (649/76) 5:3.1:ssä ja VL 5:3.2:ssa.

[221] Ks. VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1, 5:2.3 ja 5:10, VL (649/76) 5:13.1, VL 5:13.2:n ensimmäinen virke, VL (649/76) 5:35.2, VL 14:1.3 sekä NaapL 17, 20 ja 22 §. Ks. *Repo* s. 193—230 ja *Repo, Vesilain 2 luvun 4 §:stä* s. 27—46. Vrt. *Kuusiniemi* s. 72—77. Vrt. myös *Mäenpää, Hallintolupa* s. 48 ja 204.

[222] Vrt. VL 2:1.3, 2:12, 5:13.4 ja 5:22.

5.8.7 Velvollisuus antaa vakuus korvausvelvollisuuden täyttämisestä

Sekä uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa että uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä uittaja voidaan velvoittaa antamaan vakuus hänelle tulevan korvausvelvollisuuden täyttämisestä, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1, VL (649/76) 5:36.1:n ensimmäinen ja toinen virke sekä VL 5:37.1. Uittaja on yhtä kuin luvansaaja. Korvausvelvollisuus tarkoittaa luvan mukaisesta uitosta aiheutuvan uittovahingon korvausvelvollisuutta, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:79, VL 11:1.1—2, 11:2.2 ja 11:3,1—3, VL (467/87) 11:3,4, VL 11:3,5—6, VL (467/87) 11:3,7 ja VL 11:3,8, 11:4 sekä 12:15.[223] Uittovahingosta ks. jäljempänä kohta 5.12. Ei ole ehdotonta velvollisuutta asettaa lupaan velvoite antaa vakuus korvausvelvollisuuden täyttämisestä. Yksittäistapauksessa vallitsevien olojen ja uittajan luotettavuuden perusteella on päätettävä, onko velvoite asetettava lupaan.[224] Pantti tai takaus on velvoitteen mukainen vakuus.

5.8.8 Velvoite noudattaa uuden väliaikaisen uittoluvan a:n tai uuden väliaikaisen uittoluvan b:n myöntänyttä päätöstä muutoksenhausta huolimatta

VO voi määrätä, että sen päätöstä, jolla se myöntää uuden väliaikaisen uittoluvan a:n tai uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, on noudatettava, vaikka päätökseen haetaan muutosta, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1, 5:36.1:n ensimmäinen ja toinen virke sekä 5:36.2 ja VL 5:37.1.[225] VO voi määrätä näin, kun se katsoo määräämisen tarpeelliseksi.[226] Koska mainituissa lainkohdissa ei ole nimenomaista säännöstä, että VO voi määrätä sanotusti vain vaatimuksesta, niin se voi määrätä sanotusti sekä vaatimuksetta että vaatimuksesta. Vaatimuksella tarkoitan asianosaisen esittämää vaatimusta. Yleensä VO:n ei pitäisi määrätä vaatimuksetta. Tässä muutoksenhaulla tarkoitetaan valittamista VO:n päätöksestä

---

[223] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 97.1—2 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 19* sekä lainkohtaehdotusten perustelut, mts. 199 sekä OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 97.1 §, *HE 1944* s. 9 ja 23.

[224] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 97.1—2 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 19* sekä lainkohtaehdotusten perustelut, mts. 199 sekä OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 97.1 §, *HE 1944* s. 9 ja 23.

[225] Vihervuoren mielestä HValL 14.2 §:n tarkoittamasta poikkeuksesta on kysymys VL 5:36.2:ssa. *Vihervuori, Soveltamisalasta* s. 138. Hän tarkoittaa VL 5:36.2:lla VL (649/76) 5:36.2:ta. VL (649/76) 5:36.2 on poikkeus VL 21:6.1:stä. VL (649/76) 5:36.2 ja VL 21:6.1 syrjäyttävät HValL (389/68) 14.1 §:n ja HValL 14.2 §:n.

[226] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 97.4 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 19* sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 199 ja OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 97.2 §, *HE 1944* s. 9 ja 23.

VYO:lle, VL (467/87) 17:1. Jos VO määrää, että sen päätöstä on noudatettava, vaikka päätökseen haetaan muutosta, VO:n on määrättävä noudattamaan päätöstään kokonaisuudessaan. VO ei saa määrätä, että sen päätöstä on noudatettava määrätystä ajankohdasta alkaen.

5.8.9 Aikaisemmin myönnetyn uuden väliaikaisen uittoluvan a:n tai uuden väliaikaisen uittoluvan b:n muuttaminen

Voimassa ei ole nimenomaista säännöstä, joka oikeuttaisi uudella väliaikaisella uittoluvalla a:lla muuttamaan aikaisemmin myönnettyä uutta väliaikaista uittolupaa a:ta. Puuttuu nimenomainen voimassa oleva säännös, joka oikeuttaisi uudella väliaikaisella uittoluvalla b:llä muuttamaan aiemmin myönnettyä uutta väliaikaista uittolupaa b:tä.[227] Voidaan tehdä vastakohtaispäätelmä lainkohdista. Sen mukaan uudella väliaikaisella uittoluvalla a:lla ei saisi muuttaa varhemmin myönnettyä uutta väliaikaista uittolupaa a:ta. Mainitut lainkohdat ovat VL (467/87) 2:22.4, VL 2:25.3, 2:27 ja 2:28.1, VL (414/84) 2:28.2, VL (467/87) 2:28.3, VL 5:9, 8:21.4 ja 9:4.1, VL (467/87) 9:15.2, 10:5.2, 10:25 ja 10:27.4 sekä VL (236/89) 18:7. On mahdollista tehdä myös toinen vastakohtaispäätelmä samoista lainkohdista. Sen mukaan uudella väliaikaisella uittoluvalla b:llä ei saisi muuttaa aikaisemmin myönnettyä uutta väliaikaista uittolupaa b:tä. Kuitenkin uudella väliaikaisella uittoluvalla a:lla saadaan muuttaa aiemmin myönnettyä uutta väliaikaista uittolupaa a:ta, jos sen myöntämisolosuhteet ovat muuttuneet tai muuttuvat. Kuitenkin uudella väliaikaisella uittoluvalla b:llä saadaan muuttaa varhemmin myönnettyä uutta väliaikaista uittolupaa b:tä, jos sen myöntämisolosuhteet ovat muuttuneet tai muuttuvat.[228]

5.9 UUDEN VARSINAISEN UITTOLUVAN LUPAEHDOISTA

5.9.1 Lupa-alue ja toimintapaikat

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa on määrättävä, mihin vesistön/meren osaan lupa myönnetään, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL (649/76) 5:11.1:n

---

[227] Ks. VL (649/76) 5:35.1 ja 5:36 sekä VL 5:37.

[228] Ks. VL 16:32.1. Ks. myös *Laurila* s. 25—26, *Hollo, Ympäristöoikeus* s. 379 ja *Kotkasaari 1988* s. 109. Mäenpään mielestä hallintoluvan lupaehtoa saadaan muuttaa tietyin edellytyksin ilman nimenomaista säännöstä, ks. *Mäenpää, Hallintolupa* s. 251—256.

ensimmäinen virke. Täten luvasta on käytävä ilmi lupa-alueen sijainti. Luvasta olisi syytä käydä ilmi lupa-alueen pinta-ala.[229]

Kun asetetaan yllä mainittu lupaehto lupaan, on sovellettava uittorajoitusta soveltuvin kohdin, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1 ja 5:2.3 sekä VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1:n ensimmäinen virke.[230]

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa on määrättävä, mitkä ovat nippu-uiton vakinaiset pudotus-, jäälleajo-, lautanteko- ja suojapaikat sekä muut vastaavat toimintapaikat ja yhteisuiton vakinaiset erottelupaikat, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL (649/76) 5:11.1:n ensimmäinen virke. Tällaisia paikkoja ei ole kuitenkaan perustettavissa uudella varsinaisella uittoluvalla. Uitto ei ole edes aina uuden varsinaisen uittoluvan varaista paikkojen vesistössä/meressä. Käyttöoikeus paikkoihin on perustettavissa eräin edellytyksin väliaikaisella käyttöluvalla, uudella varsinaisella käyttöluvalla tai uudella varsinaisella lunastusluvalla.[231]

5.9.2 Luvansaaja

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa on määrättävä, kenellä on oikeus uittaa luvan nojalla. Tosin päätelmä on tehtävissä VL 1:3:n, VL 5:6:n, VL (649/76) 5:8.1:n, VL (649/76) 5:11.1:n ensimmäisen virkkeen ja VL 5:17:n perusteella. Sen mukaan luvassa olisi aina määrättävä, että jokainen saa uittaa luvan nojalla. Kun asetetaan nyt kysymyksessä oleva lupaehto lupaan, on sovellettava uittorajoitusta soveltuvin kohdin, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1 ja 5:2.3 sekä VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1:n ensimmäinen virke.[232] Uittorajoituksesta voi johtua, että myönnettävän luvan nojalla ei saa sallia jokaisen uittaa.

5.9.3 Uitettava puutavara

Saadaan määrätä uudessa varsinaisessa uittoluvassa, että luvan nojalla saadaan uittaa vain määrätynlaista puutavaraa, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL (649/76) 5:11.1:n ensimmäinen virke. Niinpä luvassa saadaan määrätä, että luvan nojalla saadaan uittaa vain sellaista puutavaraa, josta ei leviä tuhohyönteisiä, kuten ytimennävertäjiä ja kirjanpainajia, metsään. Niin ikään luvassa

[229] Vrt. VA 56 § ja 64.1,11 §.

[230] Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 54 ja 90—92 sekä *Rokka* s. 67.

[231] Ks. VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1, 5:2.3 ja 5:10, VL (649/76) 5:11.1:n ensimmäinen virke ja 5:13.1, VL 5:13.2:n ensimmäinen virke, VL (649/76) 5:35.2, VL 14:1.3 sekä NaapL 17, 20 ja 22 §.

[232] Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 54 ja 90—92 sekä *Rokka* s. 67.

saadaan määrätä, että luvan nojalla ei saa uittaa torjunta-aineella käsiteltyä puutavaraa. Jollei luvassa määrätä, että luvan nojalla saadaan uittaa vain määrätynlaista puutavaraa, niin luvan nojalla saadaan uittaa kaikenlaista puutavaraa, jos voimassa olevista säännöksistä ei muuta johdu.

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa saadaan määrätä, että luvan nojalla saadaan uittaa enintään määrätty määrä puutavaraa määrätyssä ajassa, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL (649/76) 5:11.1:n ensimmäinen virke. Jollei tällaista rajoitusta aseteta lupaan, luvan nojalla saadaan uittaa puutavaraa niin paljon kuin ennätetään.

Kun asetetaan yllä kerrottuja lupaehtoja lupaan, on sovellettava uittorajoitusta soveltuvin kohdin, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1 ja 5:2.3 sekä VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1:n ensimmäinen virke.[233]

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa ei saa määrätä uitettavan puutavaran kuorimisesta.[234]

5.9.4 Lupa-aika

Uusi varsinainen uittolupa on myönnettävissä pysyvänä tai määräaikaisena, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL (649/76) 5:11.1:n ensimmäinen virke. Näistä lainkohdista ei käy ilmi, pitääkö uusi varsinainen uittolupa myöntää pysyvänä vai määräaikaisena.[235]

> Airaksisen mielestä vesilaissa tarkoitettu lupa voidaan myöntää määräaikaisena.[236]
>
> Eronen kirjoittaa: "Vesilaki ei sisällä nimenomaisia määräyksiä siitä, millaisia annettavien lupapäätösten tulee olla kestoltaan. Kun lupia koskevat säännökset rakentuvat pääosiltaan aikaisemmalle järjestelmälle ja kun sen mukaan luvat yleensä myönnettiin kestoltaan rajoittamattomina, voidaan siitä päätellä, että myös vesilain mukaan sen 2—9 luvuissa tarkoitetut luvat on yleensä myönnettävä kestoltaan rajoittamattomana. Tätä havaintoa tukee se, että vesilain 2:27 ja 28 sisältävät tarkat säännökset siitä, missä tapauksissa lupaehtoja voidaan muuttaa sekä siitä korvausvelvollisuudesta, mikä lupaehtojen muuttamiseen liittyy."[237] Erosen mainitsemat lainkohdat eivät tue hänen havaintoaan. Lainkohdat eivät koske

[233] Ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 170, *Pietilä, Vesioikeus* s. 54 ja 90—92 sekä *Rokka* s. 67.

[234] Ks. VL 1:3 ja 5:96.

[235] VL (649/76) 5:11.1:n ensimmäisen virkkeen mukaiset nippu-uiton vakinaiset pudotus-, jäälleajo-, lautanteko- ja suojapaikat sekä muut vastaavat toimintapaikat ja yhteisuiton vakinaiset erottelupaikat ovat joko pysyviä tai määräaikaisia. VL 5:15, VL 5:26, VL (236/89) 5:34.1 ja VL 5:34.2 soveltuvat yhtä lailla sekä pysyvään että määräaikaiseen uittosääntöön.

[236] Ks. *Airaksinen, Liittymäkohdat* s. 27—28.

[237] Ks. *Eronen, Määräaikaisuus* s. 66.

edes rakentamisluvan myöntämistä vesistöön pysyvänä.

VL 1:31:ssä on nimenomainen säännös, että lainkohdan mukainen tutkimislupa on myönnettävissä vain määräajaksi. VL 2:7.3:ssa on nimenomainen säännös, että lainpaikan mukainen käyttöoikeus on myönnettävissä säädetyin edellytyksin määräajaksi. Edellä 5.8.4 kohdassa olen tuonut julki, että sekä uusi väliaikainen uittolupa a että uusi väliaikainen uittolupa b myönnetään määräajaksi.[238]

Wirilanderin mielestä VL [649/76] 5:13.1:n ja VL 5:13.2:n mukainen uittosääntö saadaan vahvistaa määräajaksi.[239]

Pietilä näytti olevan sitä mieltä, että vanha varsinainen uittolupa saatiin myöntää vain pysyvänä.[240]

Vesilain uudistamistyöryhmä kirjoittaa: "Vesilaissa ei ole säädetty päätösten kestoajasta. Pääsääntönä vesilain järjestelmässä ovat voimassaololtaan rajoittamattomat, toistaiseksi myönnetyt luvat."[241] Tämä näkemys on osittain virheellinen.

Saukon ja Kahanpään mielestä vesilain lupajärjestelmän yleisenä periaatteena on, että VO:n antamat luvat ja niissä annetut oikeudet toisen omaisuuteen ovat pysyviä.[242]

Hallitus kirjoittaa: "Vesilaissa ei ole säädetty lupien voimassaoloajasta. Pääsääntönä vesilain järjestelmässä ovat voimassaololtaan rajoittamattomat, toistaiseksi myönnetyt luvat."[243] Tämä väite on osittain virheellinen.

Mäenpään mielestä määräaikaisuutta vesioikeudellisissa luvissa voidaan perustella yleisillä tulkintaperiaatteilla, joissa otetaan huomioon luvanvaraisen toiminnan luonne, luvanvaraistamisen tarkoitus ja luvan tarkoittama toimintaympäristö.[244] Edellä kohdassa 4.1 olen jo todennut, ettei hän pidä uittosääntöä hallintolupana.

Hollon mukaan yrityslupa on yleensä pysyvä, mutta hakijan pyynnöstä tai jos hankkeen haittavaikutuksia ei riittävän varmasti voida lopullisesti ennalta arvioida, voidaan lupa poikkeuksellisesti antaa määräaikaisena.[245]

Uuden varsinaisen uittoluvan myöntämistä määräajaksi voidaan perustella sillä, että kun VO, VYO tai KHO saa säädetyin edellytyksin evätä luvan, niin vastaavasti sillä on oikeus myöntää lupa määräajaksi. Näet luvanhakijan kannalta luvan myöntäminen määräaikaisena on lievempi seuraamus kuin luvan epääminen. Luvan myöntämistä määräajaksi voidaan perustella myös sillä, että

---

[238] Ks. VL (467/87) 10:24 b.1, VA 37 § ja VA (690/86) 37 §.
[239] Ks. *Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä* s. 555 ja 557—558.
[240] Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 54 ja 179.
[241] *Mietintö 1981* s. 19.
[242] *Saukko—Kahanpää* s. 391.
[243] *HE 266/1984* s. 8.
[244] Ks. *Mäenpää, Hallintolupa* s. 238 ja 285—287.
[245] *Hollo, Ympäristöoikeus* s. 379. Ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 320—321 ja 383.

lupaa ei saa myöntää siksi ajaksi, jolloin yksi tai useampi luvan myöntämisen oikeudellinen edellytys ei täyty.[246]

Uusi varsinainen uittolupa on myönnettävissä määräajaksi silloin, kun hakija pyytää ainoastaan määräaikaista lupaa. Uusi varsinainen uittolupa saadaan myöntää määräajaksi silloin, kun hakijalle varataan kohtuullinen aika siirtää uittopaikka hakemuksesta poikkeavaan paikkaan.[247] Uusi varsinainen uittolupa saadaan myöntää määräajaksi silloin, kun se myönnetään vastoin kaavaa.

> Edellä 5.7 kohdassa tarkastellussa tapauksessa **KHO 1985 A II 97** uittosääntö vahvistettiin vastoin voimassa olevaa seutukaavaa pysyvänä. Olen arvostellut KHO:n näkemystä samassa kohdassa. Ks. jäljempänä tarkasteltava oikeustapaus, jossa **KHO** antoi **12. 5. 1988** päätöksensä **t. 1950**.

Saadaan myöntää uusi varsinainen uittolupa määräajaksi, jos luvan myöntämistä on vastustettu, jos luvan myöntämisestä aiheutuvat edunmenetykset eivät ole vähäiset ja jos vaihtoehtoisia uittopaikkoja ei ole selvitetty.

> **ISVO 12. 9. 1984** antamallaan päätöksellä VH:n hakemuksesta vesilain 2:13.1:n, 5:2.1:n, 5:2.3:n, 5:8.1:n, 5:9—10:n, 5:11.1—2:n, 5:13:n, 5:22—23:n, 5:25—26:n, 5:29.1—2:n, 5:31.1:n, 5:79:n, 5:80.1:n sekä 11 luvun säännösten nojalla vahvisti Rautalammin kunnan Rautalammin kylässä sijaitsevaa Kurkilahden pudotus- ja jäälleajopaikkaa koskevan uittosäännön lisäyksen. Tämän mukaan uittotarkoituksiin myönnettiin uittajille vuoden 1990 loppuun käyttöoikeus Sivulan tilan RN:o 13:19 noin 2.508 m²:n suuruiseen maa-alueeseen ja Kosken jakokunnan 1,85 ha:n suuruiseen vesialueeseen. ISVO esitti perusteluissaan: Uittoa oli kysymyksessä olevassa vesistön osassa pidettävä yleiseltä kannalta tärkeänä. Tässä päätöksessä toteutettavaksi määrättävän suunnitelman mukainen hanke oli tehdyistä ehdotuksista uiton kannalta yleisesti katsottuna tarkoituksenmukaisin sekä samalla, huomioon ottaen tässä päätöksessä annetut määräykset, Kurkilahden toimintapaikan osalta erityisesti sen, että toimintapaikka määrättiin määräaikaiseksi, otti riittävässä määrin huomioon muut vesistön käyttöön liittyvät yleiset ja yksityiset edut.
>
> VH, MH ja Kymin Uittoyhdistys vaativat valituksissaan KHO:ssa, että tämä myöntäisi käyttöoikeuden uittosäännössä yllä mainittuun maa- ja vesialueeseen pysyvänä.
>
> Yksityinen asianosainen vaati vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi valitukset.

---

[246] VL 10:24.1:n mukainen pilaamislupa saatiin myöntää määräajaksi ilman nimenomaista säännöstä. Ks. esimerkiksi **KHO 1971 A II 94** ja *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 383—388.

[247] Ks. edellä kohdassa 5.4 tarkastellussa tapauksessa **KHO 1975 A II 91** VOT:n eriävä mielipide.

KHO 27. 11. 1985 antamallaan päätöksellä **t. 5506** tutki asian. Mitä tuli valittajien vaatimukseen, että uittajille vuoden 1990 loppuun myönnetty oikeus käyttää Kurkilahden pudotus- ja jäälleajopaikkana Rautalammin kunnan Rautalammin kylässä Sivulan tilaan RN:o 13:19 kuuluvaa noin 2.508 m^2:n suuruista maa-aluetta ja Kosken jakokunnan 1,85 ha:n suuruista vesialuetta olisi tullut myöntää pysyvänä käyttöoikeutena, niin KHO (kaksi HntoN:ta ja kaksi YIN:ta) katsoi, että uittoa kysymyksessä olevassa vesistön osassa oli yleiseltä kannalta pidettävä tärkeänä. Ottaen huomioon vesistön käyttöön liittyvät muut yleiset ja yksityiset edut sekä sen, että Kurkilahden pudotus- ja jäälleajopaikan korvaavia vaihtoehtoisia pudotus- ja jäälleajopaikkoja ei ollut asiassa selvitetty, KHO katsoi, että tältä osin ei ollut esitetty syytä muulla tavoin muuttaa ISVO:n päätöksen lopputulosta kuin että Sivulan tilaan RN:o 13:19 ja Kosken jakokunnan vesialueeseen uittajille myönnetty käyttöoikeus pidennettiin olemaan voimassa 31. 12. 1995 saakka. Kolme HntoN:ta eriävässä mielipiteessään esittivät: Mitä tuli valittajien vaatimukseen käyttöoikeuden myöntämisestä Kurkilahden pudotus- ja jäälleajopaikkaan pysyvänä, niin he katsoivat, että uittoa kysymyksessä olevassa vesistön osassa oli yleiseltä kannalta pidettävä tärkeänä. Kurkilahden pudotus- ja jäälleajopaikan perustamisella uittosäännössä ei liikennettä ja vesistön muuta käyttämistä tehty mahdottomaksi tai tarpeettomasti vaikeutettu, kalan kulkua vesistössä estetty, vesialueelle, rannalle tai muulle omaisuudelle aiheutettu vältettävissä olevaa vahinkoa taikka yleistä tai yksityistä etua muutoinkaan loukattu enempää kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättömästi vaati. Kurkilahden pudotuspaikka oli tätä ennenkin ollut uiton käytössä. Asiaa käsiteltäessä ei ollut esitetty sellaisia Kurkilahden pudotuspaikkaa korvaavia vaihtoehtoisia pudotuspaikkoja tai ratkaisuja, joiden avulla uiton jatkuva toimittaminen tällä alueella voitaisiin turvata. Tämän vuoksi he muuttivat ISVO:n päätöstä Kurkilahden pudotus- ja jäälleajopaikan osalta tehdyn uittosäännön lisäyksen niin, että käyttöoikeus Sivulan tilaan RN:o 13:19 ja Kosken jakokunnan vesialueeseen myönnettiin uittajille pysyvänä. Asian esittelijän ratkaisuehdotus oli KHO:n vähemmistön näkemyksen mukainen.[248]

Hyväksyn ISVO:n päätöksen perustelut ja lopputuloksen. Tosin ISVO:n olisi pitänyt selvyyden vuoksi mainita, että Kurkilahden pudotus- ja jäälleajopaikkaa koskeva uittosäännön lisäys oli voimassa vuoden 1990 loppuun asti. KHO:n vähemmistön ja esittelijän näkemys, että käyttöoikeus uittosäännössä oli myönnettävä pysyvänä, vaikka vaihtoehtoisia pudotus- ja jäälleajopaikkoja ei ollut selvitetty, on hylättävä. KHO:n vähemmistön ja esittelijän näkemys suosi yksipuolisesti uittajien etua muiden oikeuksien ja etujen kustannuksella. KHO:n enemmistö hylkäsi ratkaisussaan ainakin osittain ne perustelut, jotka KHO edellä 5.7 kohdassa tarkastellussa tapauksessa **KHO 1985 A II 97** esitti pysyvän uittosäännön vahvistamisen puolesta.

[248] Ks. Rokan kommentti tapauksesta, *Rokka* s. 66—67.

Uusi varsinainen uittolupa saadaan myöntää määräajaksi, jos lupaa myönnettäessä tiedetään tai pystytään luotettavasti arvioimaan, että luvan tarve on vain määräaikainen.[249]

Savon Uittoyhdistys ja Kuopion tie- ja vesirakennuspiiri pyysivät hakemuksessaan ISVO:ssa, että tämä vahvistaisi Maaningan kunnan Tavinsalmen kylässä sijaitsevaa Mustavirran pudotuspaikkaa koskevan uittosäännön lisäyksen.

ISVO 29. 8. 1985 antamallaan päätöksellä jätti tutkimatta Ruokovirran kalastuskunnan vaatimuksen Mustavirran pudotuspaikan käytön vuorokautisesta rajoittamisesta, koskei kalastuskunnalla voitu katsoa olevan puhevaltaa tämän kysymyksen osalta. ISVO hylkäsi aiheettomana Ruokovirran kalastuskunnan vaatimuksen haetun uittosäännön lisäyksen epäämisestä, koskei annettavalla uittosäännön lisäyksellä kalan kulkua vesistössä estetty eikä vesialueelle, rannalle tai muulle omaisuudelle aiheutettu vältettävissä olevaa vahinkoa taikka yleistä tai yksityistä etua muutoinkaan loukattu enempää kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättömästi vaati. Ruokovirran kalastuskunnan vaatimuksen kelirikkoajan pudotuspaikan perustamisesta Ruokovirran kanava-alueelle Mustavirran sijasta ISVO hylkäsi VL 5:10:n nojalla, kun otettiin huomioon haettuun paikkaan verrattuna huomattavan suuret pudotuspaikan rakentamis- sekä sinne johtavan tien peruskorjauskustannukset sekä Ruokovirran uittoteknisesti epäedullisempi sijainti. Hakijoiden ja MH:n tekemän vaatimuksen uittosäännön lisäyksen vahvistamisesta pysyvänä sekä Ruokovirran kalastuskunnan vaatimuksen uittosäännön lisäyksen vahvistamisesta 10 vuodeksi ISVO hylkäsi VL 5:10:n nojalla, kun otettiin huomioon, mitä ISVO lausui ratkaisuosassa uittosäännön lisäyksen vahvistamisen perusteista toimitusmiesten esittämällä tavalla 15 vuodeksi. Uittoa puheena olevassa vesistössä oli pidettävä yleiseltä kannalta tärkeänä. Uiton järjestämiseksi päätöksessä määrättävät toimenpiteet olivat tehdyistä ehdotuksista uiton kannalta yleisesti katsottuna tarkoituksenmukaisimmat sekä samalla ottivat riittävässä määrin huomioon muut vesistön käyttöön liittyvät yleiset ja yksityiset edut. ISVO edelleen katsoi, ettei edellytyksiä Mustavirran toimintapaikkaa koskevan uittosäännön vahvistamiselle pysyvänä ollut, koskei asiassa ollut, kun otettiin huomioon väliaikaisen luvan aikana toimintapaikan kautta uittoon toimitetut varsin vähäiset puumäärät, riittävän luotettavasti selvitetty kelirikkoajan pudotuspaikan pysyvää tarvetta Mustavirrassa eikä myöskään hankkeen pitkäaikaisia vaikutuksia kalataloudellisesti arvokkaalla Mustavirran vesialueella. Tämän vuoksi ISVO määräsi uittosäännön lisäyksen voimassaolosta hakemuksen enemmälti hyläten uittosäännön 15 §:stä ilmenevällä tavalla. Edellä olevaan nähden ISVO vesilain 2:13.1:n, 5:2.1—2:n [pitäisi olla 5:2.1:n ja 5:2.3:n], 5:8.1:n, 5:9—10:n, 5:11.1—2:n, 5:13:n, 5:17:n, 5:19.1:n, 5:22—26:n, 5:27.1:n, 5:29.1—2:n, 5:30.1:n, 5:30.3:n, 5:31.1:n,

[249] Ks. *Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä* s. 555 ja 557—558.

5:79:n, 5:80.1:n, 16:21.1:n sekä 11 luvun säännösten nojalla vahvisti uittosäännön lisäyksen. Uittosäännön lisäyksen 1 §:n mukaan tämä uittosääntö koski Kallaveden vesistöalueella Maaninkajärven ja Pienen eli Ylä-Ruokoveden välillä Mustavirrassa olevaa toimintapaikkaa, johon kuului puutavaranippujen pudotuspaikka, nippujen vastuualue sekä käsittelyalue, Maaningan kunnan Tavinsalmen kylässä. Uittosäännön lisäyksen 3 §:n mukaan toimintapaikkaan kuuluva pudotuspaikka käsitti: a) tie- ja vesirakennuslaitoksen hallinnassa tieoikeuden perusteella olevan yleisen tien liitännäisalueen, b) Uittiniemen tilan RN:o 20:2 maa-aluetta 0,09 ha ja c) Tavinsalmen kylään kuuluvien tilojen RN:ot 7:1 ja 8:1 yhteistä vesialuetta 0,035 ha. Uittosäännön lisäyksen 3 §:n mukaan toimintapaikan vastuu- ja käsittelyalue käsittivät d) Tavinsalmen kylän talojen N:ot 2—4 yhteistä vesialuetta 3,86 ha vastuualueena ja 2,12 ha käsittelyalueena ja e) Tavinsalmen kylän tilojen RN:ot 2:18, 2:20, 2:22, 2:23, 3:17 ja 3:19 yhteistä vesialuetta 0,81 ha vastuualueena. Uittosäännön lisäyksen 4.1 §:n mukaan kuntoonpanijoille, kunnossapitäjälle ja uittajille myönnettiin 31. 12. 1999 saakka oikeus käyttää uittotarkoituksiin uittosäännön lisäyksen 3 §:n b)—e) kohdissa mainittuja maa- ja vesialueita. Uittosäännön lisäyksen 4.2 §:n mukaan käyttöoikeus käsitti oikeuden kuntoonpano- ja kunnossapitotöiden tekemiseen, uitettavan puutavaran pudottamiseen nippuina vesistöön, nippujen varastointiin vastuu- ja käsittelyalueella sekä nippujen järjestämiseen hinausta varten. Uittosäännön lisäyksen 15 § kuului:

"Tämä uittosäännön lisäys on voimassa 31. 12. 1999 saakka. Mikäli uittotoimintaa halutaan Mustavirran toimintapaikalla jatkaa tämän jälkeen, on vesioikeudelle toimitettava tätä koskeva hakemus 31. 12. 1997 mennessä. Hakemuksen tulee sisältää, paitsi mitä vesiasetuksen 75 §:ssä määrätään, selvitystä uiton vaikutuksista tämän uittosäännön lisäyksen voimassaolon aikana vesistöön, kalakantaan ja kalastukseen.

Mikäli sanottua uutta hakemusta ei ole ratkaistu edellä mainittuun määräaikaan mennessä, tämä uittosäännön lisäys on voimassa siihen saakka, kunnes sanottu hakemus on lainvoimaisesti ratkaistu."

Ruokovirran kalastuskunta uudisti valituksessaan KHO:ssa aikaisemmin esittämänsä. Se vaati, että KHO:n olisi kumottava ISVO:n päätös ja hylättävä hakemus. Mikäli KHO pysyttäisi uittosäännön lisäyksen, sen olisi lisättävä lisäykseen määräys, että puutavaranippujen veteenpudotus oli sallittua vain tiettynä aikana vuorokaudesta, esimerkiksi kello 7—16.

Savon Uittoyhdistys ja MH vaativat valituksissaan KHO:ssa tätä muuttamaan uittosäännön lisäyksen pysyväksi.

KHO 25. 9. 1986 antamallaan päätöksellä **t. 3680** tutki asian. Mitä ensin tuli Ruokovirran kalastuskunnan vaatimukseen pudotuspaikan käytön vuorokautisen rajoittamisen osalta, niin KHO katsoi, ottaen muun ohella huomioon sen, mitä myöhemmin tässä päätöksessä lausuttiin puutavaranippujen pudottamisesta kuoreen nousun alkamisen jälkeen, että kalastuskunnalla oli asianomistajan puhevalta tältäkin osin. Kun ISVO:lla oli ollut tästä seikasta toinen käsitys, KHO kumosi ISVO:n päätöksen

tältä osin. Viivytyksen välttämiseksi se otti tämän kysymyksen välittömästi ratkaistavakseen ja muutti uittosäännön lisäyksen 2.1 §:n kuulumaan seuraavasti:

"Pudotuspaikkaa ja vastuualuetta saadaan käyttää uittotoimintaan vain purjehduskauden ulkopuolisena aikana siten, että nippujen veteenpudotus aloitetaan aikaisintaan joulukuun 1. päivänä ja lopetetaan viimeistään silloin, kun Maaninkajärven selkä vapautuu jäistä. Kuoreen nousun alkamisen jälkeen saadaan veteenpudotus suorittaa vain kello 7.00—16.00 välisenä aikana. Niput siirretään vastuualueelta käsittelyalueelle kolmen päivän kuluessa mainitusta jäiden lähdöstä. Käsittelyalueelta niput hinataan pois kesäkuun 15. päivään mennessä."

Muilta osin KHO katsoi, ettei valitusten johdosta ollut syytä muuttaa ISVO:n päätöstä, joka siis näiltä osin jäi pysyväksi.[250]

KHO muutti uittosäännön lisäyksen 2.1 §:ää vain lisäämällä määräyksen, että kuoreen nousun alkamisen jälkeen saadaan veteenpudotus suorittaa vain kello 7.00—16.00. ISVO hylkäsi Ruokovirran kalastuskunnan vaatimuksen pudotuspaikan perustamisesta Ruokovirran kanava-alueelle Mustavirran sijasta yllä esitetysti. KHO hyväksyi ISVO:n näkemyksen. Näkemys on virheellinen sen vuoksi, että vaatimusta ratkaistaessa olisi pitänyt nojautua myös VL 5:2.1:een, VL 5:2.3:een, VL (649/76) 5:13.1:een ja VL 5:13.2:een. Päätettäessä siitä, oliko uittosäännön lisäys vahvistettava pysyvänä vai määräaikaisena, olisi pitänyt nojautua myös näihin lainkohtiin. ISVO vahvisti uittosäännön lisäyksen määräajaksi yllä kerrotuista syistä. KHO hyväksyi ISVO:n näkemyksen.

ISVO 26. 2. 1987 antamallaan päätöksellä VH:n, E Oy:n, Oy H Ab:n, Ok M:n, P Oy:n, R Oy:n, T Oy:n ja Oy W Ab:n hakemuksesta vesilain 2:13.1:n, 5:2:n, 5:8.1:n, 5:8.3:n, 5:9—10:n, 5:11.1—2:n, 5:13:n, 5:14.1:n, 5:15:n, 5:16.1—2:n, 5:17:n, 5:19.1:n, 5:22—28:n, 5:29.1—2:n, 5:31.1:n, 5:79:n, 5:80.1:n, 16:21.1:n, 11 luvun säännösten, rakennuslain 26.2 §:n ja oikeudenkäymiskaaren 17:6:n nojalla vahvisti uittosäännön. Tämä koski Saimaan vesistöön kuuluvia Puruvettä ja Pihlajavettä. ISVO määräsi Savilahden pudotus- ja jäälleajopaikan osalta uittosäännön olemaan voimassa 31. 12. 1996 saakka, koska toimintapaikan maa-alue oli ahtautensa vuoksi epäkäytännöllinen nykyiselle kuorma-autokalustolle, koska maa-alueen laajentaminen pengertämällä vaikeuttaisi vahvistetun seutukaavan toteuttamista ja koska asiaa käsiteltäessä oli esitetty korvaavana vaihtoehtona pudotuspaikan perustamista Mehonlahden alueelle, minkä pudotuspaikan perustamisella voitiin turvata uiton jatkuva toimittaminen Puruveden itäpuolisilla alueilla. Uittosäännön mukaan Savilahden pudotus- ja jäälleajopaikka käsitti Kesälahden kunnan Kesälahden kylässä Hummonkerelin tilaan RN:o 54:8 kuuluvan 0,25 ha:n suuruisen maa-alueen ja Kesälahden lohkokunnan vesialuetta 2,20 ha sekä pelkästään jäävarastoaluetta 2,13 ha. Niin ikään ISVO määräsi Naaranlahden ja Multaniemen toimintapaikkojen osalta uittosäännön olemaan voimassa 31. 12. 1996

[250] Rokka väittää virheellisesti, että uittosäännön lisäys oli voimassa vain 31. 12. 1991 saakka. *Rokka* s. 67. Ks. hänen kommenttinsa tapauksesta mts. 67.

saakka, koska niiden läheisyyteen perustettavan Putikon pudotus- ja jäälleajopaikan huomioon ottaen Naaranlahden ja Multaniemen toimintapaikkojen perustamisella pysyvänä loukattaisiin saatavaan etuun nähden yleistä ja yksityistä etua enemmän kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättömästi vaati. Uittosäännön mukaan Naaranlahden pudotus- ja jäälleajopaikka käsitti Punkaharjun kunnan Vaaran kylässä Laiturin tilan RN:o 1:63, Rantalan tilaan RN:o 1:21 kuuluvan 0,035 ha:n suuruisen maa-alueen ja tilojen RN:ot 1:4, 1:10, 1:12—18, 2—7, 8:4—7 ja 8:9 yhteistä vesialuetta 1,556 ha. Uittosäännön mukaan Multaniemen pudotuspaikka käsitti Punkaharjun kunnan Ruhvanan kylässä Utrassalon tilaan RN:o 6:48 kuuluvan 0,144 ha:n maa-alueen ja talojen N:ot 6—8, Pellossalon kylän talon N:o 12 sekä Savonlinnan kaupungin Ruhvanan kylän talojen N:ot 6—8 ja Pellossalon kylän talojen N:ot 1, 2 ja 21 yhteistä vesialuetta 1,52 ha. Uittosäännön mukaan kuntoonpanijalle, kunnossapitäjälle ja uittajille myönnettiin käyttöoikeus 31. 12. 1996 saakka Savilahden, Naaranlahden ja Multaniemen toimintapaikkojen alueisiin. Uittosäännön mukaan pudotus- ja jäälleajopaikkojen käyttöoikeus salli 1) kuntoonpano- ja kunnossapitotöiden tekemisen, 2) uitettavan puutavaran ja uittotarvikkeiden varastoinnin rannalla sekä uitettavien puutavaranippujen varastoinnin vesistössä ja 3) toimenpiteet, jotka olivat tarpeen puutavaranippujen siirtämiseksi vesistöön pudottamalla tai jäälle ajamalla sekä nippujen järjestämiseksi hinausta varten.

H vaati valituksessaan KHO:ssa, että tämä poistaisi uittosäännöstä Naaranlahden pudotus- ja jäälleajopaikan.

E Oy ja tämän myötäpuolet vaativat vastineessaan KHO:ssa tätä hylkäämään tämän valituksen.

E Oy, Oy H Ab, Ok M, P Oy, R Oy, T Oy ja Oy W Ab vaativat valituksessaan KHO:ssa, että tämä muuttaisi Savilahden pudotus- ja jäälleajopaikkaa, Naaranlahden pudotus- ja jäälleajopaikkaa ja Multaniemen pudotuspaikkaa koskevan uittosäännön pysyväksi. Nämä valittajat perustelivat vaatimustaan sillä, että E Oy omisti Savilahden pudotus- ja jäälleajopaikan maa-alueen, että P Oy omisti Naaranlahden pudotus- ja jäälleajopaikan maa-alueen ja että K Oy omisti Multaniemen pudotuspaikan maa-alueen.

H uudisti vastineessaan KHO:ssa aikaisemmin esittämänsä.

Mitä tuli H:n vaatimukseen Naaranlahden pudotus- ja jäälleajopaikan poistamisesta uittosäännöstä sekä E Oy:n ja sen myötäpuolten vaatimukseen Naaranlahden ja Savilahden pudotus- ja jäälleajopaikkojen sekä Multaniemen pudotuspaikan ottamisesta uittosääntöön pysyvinä, **KHO** (neljä HntoN:ta ja kaksi YIN:ta) **12. 5. 1988** antamassaan päätöksessä **t. 1950** katsoi, että uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen, ottaen tässä myös huomioon alueen tämänhetkiset maaliikenneyhteydet, vaati mainittujen toimintapaikkojen määräämistä uittosäännössä. Asiaa käsiteltäessä esitettyjä, ISVO:n mainitsemia vaihtoehtoisia ratkaisuja, joilla nämä toimintapaikat korvattaisiin vuoden 1996 jälkeen, ei voitu pitää tässä vaiheessa uiton kannalta yleisesti katsottuna siten tarkoituksenmukaisempi-

na ja muille vähemmän haittaa tuottavina, että uittosääntö olisi tämän vuoksi kysymyksessä olevien toimintapaikkojen osalta määrättävä ja tarvittavat käyttöoikeudet myönnettävä määräaikaisina. Savilahden pudotus- ja jäälleajopaikan osalta ei uittosääntöä myöskään RakL [493/68] 26.2 §:n perusteella ollut määrättävä olemaan voimassa määräajan. Tämän vuoksi KHO hylkäsi tältä osin H:n valituksen ja muutti ISVO:n päätöstä niin, että uittosääntö näiden pudotus- ja jäälleajopaikkojen osalta määrättiin olemaan voimassa pysyvänä sekä käyttöoikeudet näiden pudotus- ja jäälleajopaikkojen tarvitsemiin alueisiin myönnettiin pysyvinä. Putikon pudotus- ja jäälleajopaikan tultua rakennetuksi siten kuin tässä uittosäännössä määrättiin ja tieyhteyksien mahdollisesti myöskin muuttuessa Naaranlahden, Savilahden ja Multaniemen toimintapaikkojen tarpeellisuus ja niiden käyttämisen laajuus kuin myös se mahdollisuus, että Savilahden toimintapaikka olisi korvattavissa alueelle sijoitettavalla muulla paikalla, oli kuitenkin otettava edelleen tutkittavaksi. Tämän vuoksi KHO määräsi luvansaajat tekemään hakemuksen ISVO:lle vuoden 1992 loppuun mennessä sen ratkaisemiseksi, oliko uittosääntöä toimintapaikkojen sijoituksen suhteen muutettava mahdollisesti muuttunut tilanne huomioon ottaen, ja, mikäli tällaista muutosta ei tehty, oliko mahdollisesti muuttuneessa tilanteessa annettava uittosäännössä uusia määräyksiä muiden etujen turvaamiseksi. Hakemukseen oli liitettävä tarpeellinen selvitys. ISVO voi hakemukseen antamassaan päätöksessä muuttaa niitä määräyksiä, joita nyt oli annettu. Tämä oli siis KHO:n enemmistön kanta. Eri mieltä ollut HntoN lausui: Savilahden ja Naaranlahden pudotus- ja jäälleajopaikkojen sekä Multaniemen pudotuspaikan osalta oikeuden myöntäminen toimintapaikkojen käyttöön pysyvänä loukkasi yleistä tai yksityistä etua enemmän kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättömästi vaati ottaen huomioon mainittujen toimintapaikkojen osalta esitetyt suunnitelmat alueiden käyttämisestä muihin kuin uiton tarpeisiin ja uiton ympäristölle aiheuttamat haitat sekä sen seikan, että kunkin toimintapaikan osalta oli löydettävissä soveltuva ja kohtuullisin kustannuksin käytettävissä oleva korvaava toimintapaikka. Oikeus sanottujen toimintapaikkojen käyttöön voitiin siten uittosäännössä myöntää vain määräaikaisena 31. 12. 1996 saakka. Tämän vuoksi ottaen huomioon VL 5:2:n, VL [649/76] 5:8.1:n, VL 5:8.2—3:n, VL [649/76] 5:11.1:n ja VL 5:11.2—3:n hän katsoi, ettei ollut syytä muuttaa sitä ISVO:n päätöksen lopputulosta, että sanottuja toimintapaikkoja saatiin käyttää vain 31. 12. 1996 saakka.

Yllä mainitulla seutukaavalla tarkoitetaan SM:n 19. 7. 1979 vahvistamaa virkistys-, suojelu- ja turvealueet käsittävää Pohjois-Karjalan seutukaavaa, joka oli tullut voimaan 6. 9. 1979. ISVO puhui perusteluissaan vahvistetusta seutukaavasta, vaikka sen olisi pitänyt puhua voimassa olevasta seutukaavasta. Savilahden pudotus- ja jäälleajopaikkaa koskeva uittosääntö vahvistettiin vastoin voimassa olevaa seutukaavaa. ISVO:n päätös ja KHO:n päätös vaikeuttivat seutukaavan toteutumista.

Hyväksyn eri mieltä olleen HntoN:n eriävän mielipiteen. KHO:n enemmistö muuttamalla uittosäännön pysyväksi suosi yksipuolisesti uit-

tajien etua muiden oikeuksien ja etujen kustannuksella.

Uusi varsinainen uittolupa saadaan myöntää määräajaksi, jos luvan myöntämistä on vastustettu ja jos luvan mukaisesta uitosta aiheutuvat edunmenetykset ovat huomattavat.

MH ja Oulujoen Uittoyhdistys pyysivät hakemuksissaan PSVO:ssa, että tämä vahvistaisi uittosäännön Oulujoen vesistön sille osalle, joka käsitti Oulujärven ja tähän laskevien Kajaaninjoen ja Vuolijoen suualueet.

Kalkkisillan pudotuspaikka sijaitsi Kajaanin kaupungissa 11. 3. 1976 vahvistetun rakennuskaavan mukaisella satama-alueella, jolle johti rakennuskaavan mukainen yleisessä käytössä oleva tie. Pudotuspaikan vesialue sijaitsi Kajaaninjoessa 150—200 m Ämmäkosken alapuolella osittain Kajaanin kaupungin ja osittain Paltaniemen-Jormuan jakokunnan vesialueella. Pudotuspaikan vesialueeseen oli myönnetty lauttaussäännössä uittajille pysyvä käyttöoikeus kaikkiin uittotarkoituksiin. Pudotuspaikka oli rakennettu 1950-luvulla ja sen kautta oli pudotettu veteen puutavaraa keskimäärin 30.000 m^3 vuodessa.

PSVO 26. 3. 1985 antamassaan päätöksessä katsoi, että kysymys Kalkkisillan pudotuspaikan ja siihen liittyvän 2,621 ha:n vesialueen sisällyttämisestä pysyvästi uittosääntöön tai niiden poistamisesta uittosäännöstä tuli kohtuullisen ajan kuluessa saattaa uudelleen hakemuksella PSVO:n ratkaistavaksi. Tämän vuoksi PSVO määräsi MH:n ja Oulujoen Uittoyhdistyksen tekemään PSVO:lle Kalkkisillan pudotuspaikan ja siihen liittyvän vesialueen osalta tuonnempana selostettavan hakemuksen. PSVO vesilain 5:8:n, 5:10—11:n, 5:13:n, 5:15:n, 5:19:n, 5:22—26:n, 5:29:n, 11:3:n ja 11:6.1:n nojalla vahvisti uittosäännön Oulujoen vesistön sille osalle, joka käsitti Oulujärven ja siihen laskevien Kajaaninjoen ja Vuolijoen suualueet.

Uittosäännössä uittajalle myönnettiin käyttöoikeus Kalkkisillan pudotuspaikkaa varten yllä mainittuun Kajaaninjoessa olevaan vesialueeseen. Uittosäännön 3.3 §:ssä määrättiin: Uittopuiden veteenpanoa ja jäälleajoa voitiin toimittaa ympärivuotisesti muualla, paitsi Kalkkisillan pudotuspaikalla, jossa pudotuspaikan käyttö oli kielletty lauantaisin, sunnuntaisin ja pyhäpäivinä sekä yöllä kello 20—7. Uittosäännön 9.3 §:ssä määrättiin: Kalkkisillan pudotuspaikkaa puomeineen ja kiinnikkeineen sekä pudotuspaikkaan liittyvää vesialuetta saatiin käyttää vuoden 1992 loppuun saakka. Uittosäännön 9.4 §:ssä määrättiin: Mikäli Kalkkisillan pudotuspaikan ja siihen liittyvän vesialueen käyttöä haluttiin jatkaa edellä mainitun vuoden jälkeen, sitä koskeva uusi hakemus oli tehtävä PSVO:lle vuoden 1990 loppuun mennessä. Hakemukseen tuli liittää vesiasetuksen edellyttämät tiedot ja sen lisäksi asianmukainen selvitys pudotuspaikan ympäristön maa- ja vesialueiden senhetkisestä käytöstä eri tarkoituksiin sekä ympäristön kaavoitustilanteesta. Edelleen hakemukseen tuli liittää riittävän yksityiskohtainen selvitys pudotuspaikan välttämättömyydestä sekä

pudotuspaikan käytöstä aiheutuvan haitan ja häiriön estämistä tai vähentämistä koskeva toimenpidesuunnitelma. Vielä tuli hakemukseen liittää asianmukainen suunnitelma ja kustannusarvio Kalkkisillan pudotuspaikan kokonaan mahdollisesti korvaavasta uudesta pudotuspaikasta. Kalkkisillan pudotuspaikkaa laitteineen ja siihen liittyvää vesialuetta saatiin kuitenkin nyt vahvistetun uittosäännön nojalla käyttää uittoon siihen saakka, kunnes edellä mainittuun hakemukseen annettava PSVO:n päätös oli saanut lainvoiman.

Uittosäännössä uittajalle myönnettiin pysyvä käyttöoikeus Kajaaninjoessa olevaan käsittely- ja varastoalueeksi tarkoitettuun 10,5 ha:n vesialueeseen Tihisenniemen kohdalla joen pohjoisrannalla. Tämä vesialue kuului Paltaniemen-Jormuan jakokunnalle.

PSVO päätöksellään kumosi edellä mainitun Kalkkisillan pudotuspaikkaa koskevan lauttaussäännön.

Oulujoen Uittoyhdistys esitti valituksessaan KHO:ssa: K Oy:n paperitehtaan valmistusprosessiin liittyvä puuhiomo tarvitsi vedessä varastoitua tuoretta puuta ympäri vuoden. K Oy:n saha tarvitsi vedessä varastoituja sahatukkeja ympäri vuoden. Kalkkisillan pudotuspaikkaa oli käytetty K Oy:n teollisuuslaitosten edellä kerrotunlaisen puuntarpeen tyydyttäjänä vuosikymmenet eikä näköpiirissä ollut mitään sellaisia seikkoja, jotka viittaisivat siihen, että Kajaanissa olevat puunjalostuslaitokset voisivat tulla toimeen ilman ympäri vuoden sulana olevaa Kalkkisillan pudotuspaikkaa. Ei ollut tiedossa syitä, joiden vuoksi pitäisi panna vireille jo viiden vuoden kuluttua hakemus Kalkkisillan pudotuspaikan toiminnan jatkamisesta. Täten Oulujoen Uittoyhdistys vaati, että KHO:n olisi muutettava pysyväksi uittosääntö, siltä osin kuin se koski Kalkkisillan pudotuspaikkaa.

Paltaniemen-Jormuan jakokunta ja kalastuskunta vaativat vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi Oulujoen Uittoyhdistyksen valituksen.

Paltaniemen-Jormuan jakokunta ja kalastuskunta esittivät valituksessaan KHO:ssa: Uitto tarkoitti puutavaran kuljettamista vedessä. Uiton olennaisin ainesosa oli kuljettaminen. Puutavaran uittomatka Kalkkisillan pudotuspaikalta K Oy:n tehtaalle oli noin 1,5 km ja puutavaran maantiekuljetusmatka Kalkkisillan pudotuspaikalta K Oy:n tehtaalle oli noin 2 km. Kalkkisillan pudotuspaikalla ei ollut uittajalle mitään merkitystä. Tältä pudotuspaikalta puiden veteen pudottamisella ja näiden vedessä varastoimisella oli merkitystä vain yksityiselle teollisuuslaitokselle, K Oy:lle, jolla oli kuitenkin laajat maavarastoalueet ja ajanmukaiset kastelulaitteet. Toiminta Kalkkisillan pudotuspaikalla ja Tihisenniemen varastoalueella sekä näiden välisellä Kajaaninjoen osalla ei tarkoitukseltaan ollut vesilain 5 luvussa tarkoitettua uittamista eikä hakijoille voitu myöntää VL [649/76] 5:13.1:n ja VL 5:13.2—5:n mukaisia erityisoikeuksia. Niiden edellytykset siltä osin kuin ne koskivat Kalkkisillan pudotuspaikkaa ja Tihisenniemen varastoaluetta oli ratkaistava vesilain 2 luvun vesistöön rakentamista koskevien säännösten mukaisesti. Hakijoilla ei ollut minkäänlaista käyttöoikeutta vesialueisiin. Lupaa vesialueiden käyttämi-

seen ei voitu myöntää VL 2:7:n eikä VL 2:8:n nojalla, sillä vesialueiden käyttäminen haettuun tarkoitukseen ei ollut yleisen tarpeen vaatima. Uiton toimittaminen Kalkkisillan pudotuspaikan ja Tihisenniemen varastoalueen välisessä Kajaaninjoen osassa, johon sisältyi varastoalue, loukkasi yleistä etua — kulttuurimaiseman rikkoutuminen, virkistysarvon alentuminen, liikenneturvallisuus, alueen moninaiskäytön estyminen — enemmän kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättömästi vaati. Uittoa nyt kysymyksessä olevassa vesistön osassa ei voitu pitää yleiseltä kannalta tärkeänä. Kalkkisillan pudotuspaikka oli korvattavissa toiseen paikkaan perustettavalla pudotuspaikalla. KHO:n oli poistettava uittosäännöstä Kalkkisillan pudotuspaikka sekä Tihisenniemen kohdalla oleva käsittely- ja varastoalue Kajaaninjoen pohjoisrannalla VL 5:2:n, VL [649/76] 5:13.1:n ja VL 5:13.2—5:n nojalla.

MH ja Oulujoen Uittoyhdistys pitivät vastineissaan KHO:ssa Paltaniemen-Jormuan jakokunnan ja kalastuskunnan valitusta aiheettomana. Oulujoen Uittoyhdistys esitti, että yllä mainittua käsittely- ja varastoaluetta käytettiin sekä Kalkkisillan pudotuspaikalta veteen pudotetun puutavaran varastoimiseen että Oulujärveltä hinatun ja käyttöönottoa odottavan puutavaran järjestelemiseen käyttöä varten.

KHO piti 5. 6. 1986 katselmuksen Kalkkisillan pudotuspaikalla, tälle ehdotetun vaihtoehtoisen paikan luona sekä yllä sanotun käsittely- ja varastoalueen luona.

KHO 20. 1. 1987 antamallaan päätöksellä **t. 168** tutki asian. KHO katsoi, ettei Oulujoen Uittoyhdistyksen valituksen johdosta ollut syytä muuttaa PSVO:n päätöstä. Mitä tuli Paltamon-Jormuan [pitäisi olla Paltaniemen-Jormuan] jakokunnan ja kalastuskunnan vaatimukseen siitä, ettei Kalkkisillan pudotuspaikkaa ollut sisällytettävä uittosääntöön, niin ottaen huomioon, että sanottua pudotuspaikkaa koskevan, vuoden 1990 loppuun mennessä tehtäväksi määrätyn hakemuksen tutkimisen yhteydessä tuli harkittavaksi uudelleen pudotuspaikan paikallaan pysyttämistä koskevien oikeudellisten edellytysten olemassaolo, KHO tällä ja muutoin PSVO:n päätöksestä ilmenevillä perusteilla katsoi, ettei ollut syytä muuttaa PSVO:n päätöksen lopputulosta tältä osin. Mitä tuli Paltamon-Jormuan [pitäisi olla Paltaniemen-Jormuan] jakokunnan ja kalastuskunnan vaatimukseen siitä, että Kajaaninjoessa oleva käsittely- ja varastoalue Tihisenniemen kohdalla joen pohjoisrannalla oli poistettava, niin KHO katsoi, ettei ollut syytä muulla tavalla muuttaa PSVO:n päätöstä kuin että muutettiin uittosäännön 9.3 §:ää ja lisättiin uittosäännön 9 §:ään uusi 5 momentti. Muutetun uittosäännön 9.3 §:n mukaan uittosäännön nojalla saatiin Kalkkisillan pudotuspaikkaa sekä käsittely- ja varastoaluetta Kajaaninjoessa Tihisenniemen kohdalla puomeineen, kiinnikkeineen ja muine laitteineen sekä pudotuspaikkaan liittyvää vesialuetta käyttää vuoden 1992 loppuun saakka. Uittosääntöön lisätty 9.5 § kuului: Kajaaninjoen edellä 3 momentissa mainitun käsittely- ja varastoalueen osalta oli, mikäli sitä aiottiin käyttää vielä vuoden 1992 jälkeen, tehtävä uusi hakemus PSVO:lle vuoden 1990 loppuun mennessä. Hakemukseen tuli liittää sel-

vitys Kajaaninjoella uitetusta puumäärästä ja ennuste tulevaisuudessa tapahtuvan uiton suuruudesta sekä selvitys siitä, kuinka paljon varasto- ja käsittelyaluetta Kajaaninjoella enimmillään tarvittiin. Hakemukseen tuli niin ikään liittää selvitys puheena olevaan vesialueeseen rajoittuvien maa-alueiden senhetkisestä käytöstä eri tarkoituksiin sekä selvitys ympäristön kaavoitustilanteesta. Tämä oli KHO:n enemmistön (neljä HntoN:ta ja kaksi YIN:ta) kanta. Yksi HntoN oli eri mieltä. Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan Kalkkisillan pudotuspaikan ympärivuotinen käyttö uittopuiden veteenpanoon vaikeutti tarpeettomasti liikennettä ja vesistön muuta käyttöä Kajaaninjoessa Ämmäkosken ja Tihisenniemen välisellä vesialueella sekä muutoin loukkasi yleistä ja yksityistä etua enemmän kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättömästi vaati. Tämän vuoksi hän muutti VL 5:2:n nojalla PSVO:n päätöksen 3.3 §:n kuulumaan niin, että uittopuiden veteenpanoa ja jäälleajoa voitiin toimittaa ympärivuotisesti muualla, paitsi Kalkkisillan pudotuspaikalla, jossa pudotuspaikan käyttö uittoon ja siihen liittyvään vesivarastointiin Ämmäkosken ja Tihisenniemen välillä oli kielletty toukokuun 1. päivästä marraskuun 30. päivään ja muina aikoina lauantaisin, sunnuntaisin ja pyhäpäivinä sekä yöllä kello 20.00—7.00. Muutoin hän oli samaa mieltä kuin KHO:n enemmistö.[251]

Eri mieltä olleen HntoN:n mainitsema PSVO:n päätöksen 3.3 § tarkoitti uittosäännön 3.3 §:ää.

Tapauksessa K Oy:n puutavara haluttiin kuljettaa määränpäähän Kalkkisillan pudotuspaikan kautta nimenomaan sen vuoksi, että se haluttiin varastoida vedessä. Sen sijaan K Oy:n puutavaraa ei haluttu kuljettaa määränpäähän pudotuspaikan kautta sen vuoksi, että puutavaran vesitse kuljetuksesta pudotuspaikan kautta määränpäähän aiheutuisi pienemmät kuljetuskustannukset kuin saman puutavaran kuljetuksesta maanteitse määränpäähän aiheutuvat kuljetuskustannukset. VL (649/76) 5:13.1:n ja VL 5:13.2:n mukaisen uittosäännön vahvistamisen edellytyksenä oli, että puutavara haluttiin uittaa vesistössä. Tapauksessa tämä edellytys täyttyi, koska pudotuspaikalta veteen pudotettua puutavaraa oli tarkoitus myös kuljettaa vettä pitkin eli uittaa. Sen sijaan sen veteen pudotus ja vesistössä varastointi eivät olleet uittoa. Koska kuitenkin puutavaraa haluttiin uittaa vesistössä, niin tätä puutavaraa varten voitiin myöntää käyttöoikeus puutavaran veteen pudottamista ja vesistössä varastoimista varten VL (649/76) 5:13.1:n ja VL 5:13.2:n mukaisessa uittosäännössä, jos tämän vahvistamisen edellytykset täyttyivät. VL (649/76) 5:13.1 ja VL 5:13.2 syrjäyttivät VL 2:7—8:n, VL 2:1.3 ja 5:13.4—5.

Pudotuspaikkaa koskeva uittosääntö vahvistettiin määräajaksi, vaikka pudotuspaikkaa oli aikaisemmin käytetty pitkän aikaa lauttaussäännön perusteella. Oli tarvetta käyttää pudotuspaikkaa sekä käsittely- ja varastoaluetta myös tulevaisuudessa. Pudotuspaikkaa sekä käsittely- ja varastoaluetta koskeva uittosääntö vahvistettiin määräajaksi näistä ympäristölle

[251] Olen kommentoinut tapausta aikaisemmin, *Repo, YJ 1987* s. 54—57.

aiheutuvan vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen vuoksi. Sekä PSVO:n että KHO:n olisi pitänyt nojautua päätöksessään myös VL 5:2.1:een, 5:2.3:een ja 14:1.3:een sekä NaapL 17, 20 ja 22 §:ään.

Määräajaksi myönnettävään uuteen varsinaiseen uittolupaan saadaan asettaa ehto, että viimeistään määrättyyn ajankohtaan mennessä on haettava uusi varsinainen uittolupa, mikäli luvan mukaisesti halutaan uittaa määräajan jälkeen.[252] Ehto vain täsmentää luvan määräaikaisuutta.

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa on määrättävä, saadaanko luvan nojalla uittaa sen ajan, joksi lupa myönnetään, jokaisena hetkenä vai onko uitto kielletty tästä ajasta jonakin aikana, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL (649/76) 5:11.1:n ensimmäinen virke. Täten luvassa saatetaan sallia uitto muina aikoina kuin yön aikana ja viikonloppuisin.

ISVO 28. 12. 1979 antamallaan päätöksellä VH:n hakemuksesta vesilain 2:13.1:n, 5:2.1:n, 5:2.3:n, 5:8.1:n, 5:9—10:n, 5:11.1—2:n, 5:13:n, 5:22—23:n, 5:25—26:n, 5:27.1:n, 5:29.1—2:n, 5:31.1:n, 5:79:n, 5:80.1:n sekä 11 luvun säännösten nojalla vahvisti Sulkavanlahden jäälleajopaikkaa Viitasaaren kunnan Keihärinkosken kylässä koskevan uittosäännön lisäyksen. Tämän 3.1 §:n määräyksen mukaan jäälleajopaikan vesialueelta on niput uitettava pois juhannukseen mennessä.

MH vaati valituksessaan KHO:ssa, että tämä poistaisi sanotun määräyksen uittosäännön lisäyksestä.

Kymin Uittoyhdistys vaati valituksessaan KHO:ssa tätä muuttamaan sanotun määräyksen kuulumaan niin, että puutavaraniput pyritään hinaamaan jäälleajopaikan vesialueelta pois juhannukseen mennessä, sikäli kuin niistä aiheutuu erityistä haittaa vesialueen käytölle.

KHO 5. 2. 1981 antamallaan päätöksellä **t. 644** tutki asian, hylkäsi valitukset ja pysytti uittosäännön lisäyksen 3.1 §:n kerrotun määräyksen.

Ks. edellä tarkasteltu tapaus, jossa **KHO** antoi **25. 9. 1986** päätöksensä **t. 3680**.

Kun asetetaan yllä tarkasteltuja lupaehtoja uuteen varsinaiseen uittolupaan, on sovellettava uittorajoitusta soveltuvin kohdin, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1 ja 5:2.3 sekä VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1:n ensimmäinen virke.[253]

5.9.5 Uittotapa

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa on määrättävä, miten saadaan toimittaa uittoa luvan nojalla, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL (649/76) 5:11.1:n ensim-

[252] Ks. yllä tarkasteltu tapaus, jossa **KHO** antoi **25. 9. 1986** päätöksensä **t. 3680** ja tapaus, jossa **KHO** antoi **20. 1. 1987** päätöksensä **t. 168**. Vrt. edellä 5.7 kohdassa tarkasteltu tapaus **KHO 1985 A II 97**. Vrt. myös *Manner, Näkökohtia* s. 209.

[253] Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 54 ja 90—92 sekä *Rokka* s. 67—68.

mäinen virke. Täten luvassa on määrättävä, sallitaanko luvan nojalla uittaa puutavaraa esimerkiksi irrallaan vai nippuina. Kun asetetaan ensiksi mainittu lupaehto lupaan, on sovellettava uittorajoitusta soveltuvin kohdin, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1 ja 5:2.3 sekä VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1:n ensimmäinen virke.[254]

Tapauksen **KHO 1982 A II 81** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Uittosäännössä voidaan hakemuksesta poiketenkin, ottaen huomioon VL 5 luvun 2 §:n 1 mom:ssa tarkoitetut muut vesistönkäyttömuodot ja edut sekä saman luvun 10 §:ssä tarkoitetut suunnitelmasta poikkeavat ehdotukset, määrätä uittotavasta niin, että uiton toimittamisessa on siirryttävä irtouitosta nippu-uittoon."

PSVO 3. 10. 1980 antamallaan päätöksellä MH:n, VH:n ja Kemijoen Uittoyhdistyksen hakemuksista vesilain 5:8:n, 5:11:n, 5:13:n, 5:15:n, 5:22—26:n, 5:29:n, 2:22:n, 11:3:n 1 ja 4 kohdan, 11:6.1:n, 16:21:n ja 22:7:n nojalla myönsi uittajalle oikeuden Ala-Kemijoen uittoväylän kuntoonpanoon sekä vahvisti Ala-Kemijoen uittosäännön.

MH ja Kemijoen Uittoyhdistys muistutuksissaan PSVO:ssa vastustivat toimitusmiesten nippu-uittoon siirtymistä koskevaa esitystä. Keminmaan kunta, Muurolan-Jaatilan ja Korkalon jako- ja kalastuskunnat, Koivukylän jako- ja kalastuskunta, Runkauksen jako- ja kalastuskunta, Lapinniemen jako- ja kalastuskunta, Kemin kirkonkylän jako- ja kalastuskunta sekä sen myötäpuolet, Hirmulan jako- ja kalastuskunta sekä sen myötäpuolet, RT, EY ja AT sekä hänen myötäpuolensa vaativat muistutuksissaan PSVO:ssa nippu-uittoon siirtymistä joko heti tai PSVO:n päätöksessä asetettavassa määräajassa. Mitä tuli näihin uittotapaa koskeviin vaatimuksiin, PSVO katsoi sen selvityksen perusteella, joka tällä hetkellä oli käytettävissä irtouiton ja nippu-uiton kustannuksista, huomioon ottaen erityisesti uittoväylän kuntoonpanokustannukset, että uiton kannalta tarkoituksenmukaisin uittotapa edelleen oli nykyisin käytössä oleva irtouitto. Ala-Kemijoen muuttamista nippu-uittoväyläksi ei vastaisuudessakaan voitane uiton kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla suunnitella ja toteuttaa erikseen ottamatta samalla huomioon koko Kemijoen kanavoimista ja siihen liittyviä muita kuljetus- ja liikennejärjestelyjä. Irtouittoa toimitettaessa voitiin nykyisissä olosuhteissa muuhun vesistön käyttöön liittyvät yleiset ja yksityiset edut turvata riittävässä määrin ja nippu-uittoväylän rakentamisesta aiheutuviin kustannuksiin verrattuna vähäisin kustannuksin asianmukaisilla uittolaitteilla ja muilla tässä uittosäännössä määrättävillä toimenpiteillä. Tämän vuoksi PSVO katsoi, että vesilain säännösten nojalla ei ollut perusteita uittotavan muuttamista koskevien määräysten antamiseen vastoin hakemuksissa esitettyä, ja otti huomioon MH:n ja uittoyhdistyksen vaatimukset sekä hylkäsi muut vaatimukset. PSVO:n vahvistaman uittosäännön 3 §:n toinen kappale kuului: "Uitto

[254] Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 54 ja 90—92 sekä *Rokka* s. 67.

toimitetaan irtouittona. Tarvittaessa puutavaraa saadaan uittaa myös kehäpuomien ympäröiminä lauttoina."

Keminmaan kunnanhallitus, Ilmolan-Koroiskylän jako- ja kalastuskunta myötäpuolineen, Muurolan-Jaatilan ja Korkalon jako- ja kalastuskunnat sekä M vaativat valituksissaan KHO:ssa irto-uitosta nippu-uittoon siirtymistä.

KHO toimitti asiassa katselmuksen 8. 6. 1981.

MH katsoi KHO:ssa, ettei uittosääntöön tullut ottaa määräystä nippuuittoon siirtymisestä.

VH katsoi KHO:ssa, että hakemukset, joiden pohjalta asiaa nyt käsiteltiin, eivät antaneet mahdollisuutta nippu-uittoratkaisun tekemiseen.

Kemijoen Uittoyhdistys totesi KHO:ssa, että vaikka uittajat saisivat käyttöönsä valmiiksi rakennetun nippu-uittoväylän, puutavaran kuljetuskustannukset eivät pienenisi.

KHO 3. 3. 1982 antamallaan päätöksellä tutki asian. Mitä tuli Keminmaan kunnanhallituksen, Ilmolan-Koroiskylän jako- ja kalastuskunnan myötäpuolineen, Muurolan-Jaatilan ja Korkalon jako- ja kalastuskuntien sekä M:n tekemiin nippu-uittoon siirtymistä koskeviin vaatimuksiin, niin VL [649/76] 5:11.1:n mukaan uittosäännössä oli muun ohella määrättävä, millä tavoin uittoa saatiin vesistössä toimittaa. Uittosäännössä voitiin näin ollen määrätä uiton toimittamisessa siirryttäväksi nippu-uittoon. Uittotapaa uittosäännöllä ratkaistaessa oli, sen mukaan kuin VL 5:2.1:ssä ja 5:2.3:ssa säädettiin, otettava huomioon, että uittoa toimitettaessa ei liikennettä ja vesistön muuta käyttöä tehty mahdottomaksi tai tarpeettomasti vaikeutettu, kalan kulkua vesistössä estetty, vesialueelle, rannalle tai muulle omaisuudelle aiheutettu vältettävissä olevaa vahinkoa taikka yleistä tai yksityistä etua muutoin loukattu enempää kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättömästi vaati. Asiaa ratkaistaessa oli niin ikään otettava huomioon VL 5:10:n mukaisesti myös suunnitelmasta poikkeavat ehdotukset. Asiassa saadun selvityksen mukaan uiton toimittaminen irtouittona aiheutti erityisesti Kemijoen alajuoksulla huomattavasti suurempaa haittaa VL 5:2.1:ssä tarkoitetuille muille vesistönkäyttömuodoille ja eduille kuin nippu-uitto. Myös uiton kannalta nippuuitto olisi tarkoituksenmukainen uittotapa, edellyttäen, että siihen siirryttiin Ala-Kemijoen ohella myös ainakin Keski-Kemijoella. Suunnitelmia nippu-uiton edellyttämästä uittoväylästä enempää kuin nippu-uiton toimittamisesta muutoinkaan ei ollut käytettävissä. Tämän vuoksi sekä ottaen huomioon uittotavan muuttamisesta aiheutuvat huomattavat kustannukset ja mahdollisuudet irtouitosta aiheutuvien haittojen torjumiseen tai lieventämiseen uittosäännöllä annettavilla määräyksillä KHO katsoi, ettei tässä asiassa uittosäännössä ollut annettava määräystä uittotavan muuttamisesta. Tämän vuoksi KHO jätti pysyväksi PSVO:n päätöksen lopputuloksen, jonka mukaan uittosääntö oli tässä vaiheessa vahvistettu irtouittoa varten. Ottaen huomioon sen, mitä edellä oli lausuttu irto- ja nippuuitosta VL 5:2.1:n säännösten kannalta, KHO samalla määräsi, että MH:n ja uittoyhdistyksen tuli vuoden 1986 loppuun mennessä saattaa hake-

muksella PSVO:ssa vireille kysymys uittosäännön muuttamisesta siten, että uitto toimitettiin nippu-uittona. Tähän hakemukseen oli liitettävä asian ratkaisemiseksi tarpeellinen selvitys.[255]

Tapauksessa oli kysymys uittotavan määräämisestä uittosäännössä. Määrääminen oli VL 5:2.3:n mukaista uiton järjestämistä uittosäännöllä. Tapauksessa VL 5:2.3 velvoitti PSVO:ta ja KHO:ta soveltamaan VL 5:2.1:tä soveltuvin kohdin. KHO:n päätöslauselmasta ilmenee, että KHO katsoi VL 5:2.1:n soveltuvan tapaukseen.

KHO:n päätöstä on tulkittava niin, että MH:n ja Kemijoen Uittoyhdistyksen hakemuksen perusteella on tutkittava, täyttyvätkö edellytykset siirtyä irtouitosta nippu-uittoon.[256]

Jos useat samana uittokautena uittavat puutavaraa vesistössä/meressä, kukin on velvollinen toimittamaan uiton niin, ettei toiselle tule estettä tai haittaa, joka kohtuuttomitta kustannuksitta voidaan välttää, VL 1:3 ja 5:2.2. Tästä poikkeavasti uuden varsinaisen uittoluvan mukainen uitto on sallittavissa lupaan otettavalla määräyksellä, VL 1:3 ja 5:2.2—3 sekä VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1:n ensimmäinen virke.

Uitto on uudessa varsinaisessa uittoluvassa määrättävä toimitettavaksi puutavaran omistajien yhteiseen lukuun uittoyhdistyksen toimesta suoritettavana yhteisuittona, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:8.1, 5:11.1:n ensimmäinen virke sekä 5:19.1:n ensimmäinen virke. Kuitenkaan uittoa ei saa uudessa varsinaisessa uittoluvassa määrätä toimitettavaksi yhteisuittona, jos uiton toimittaminen yksityisuittona on vesistössä/meressä uitettavan puutavaran kuljetuskustannukset huomioon ottaen yhteisuittoa edullisempaa eikä uiton toimittaminen yksityisuittona aiheuta haittaa uiton yleiselle järjestelylle eikä vesistön/meren muulle käytölle, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:8.1, 5:11.1:n ensimmäinen virke sekä 5:19.1. Olen tarkastellut yhteis- ja yksityisuittoa edellä kohdassa 4.8. Uudessa varsinaisessa uittoluvassa uitto on määrättävä toimitettavaksi yhteisuittona siinä vesistön/meren osassa, jossa yhteisuiton määräämisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät. Uudessa varsinaisessa uittoluvassa yksityisuitto on sallittava siinä vesistön/meren osassa, jossa sen toimittamisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät. Näin ollen uuden varsinaisen uittoluvan perusteella sallitaan luvassa määrätyllä alueella toimittaa yhteisuittoa, yhteis- ja yksityisuittoa tai yksityisuittoa. Sekä yhteisuitto että yksityisuitto voidaan toimittaa *sekauittona*, jolloin eri omistajien puutavara on toisiinsa sekoittuneena, tai *erillisuittona*, jolloin eri omistajien puutavara uitetaan erillään.

Kun päätetään siitä, onko uiton toimittaminen yksityisuittona vesistössä/me-

[255] Ks. Rokan kommentti tapauksesta, *Rokka* s. 68—70.

[256] Vrt. *Vihervuori, Suhteesta* s. 61. Ks. selvitystä mahdollisuudesta siirtyä Kemijoella irtouitosta nippu-uittoon, *KM 1984:50* passim.

ressä uitettavan puutavaran kuljetuskustannukset huomioon ottaen yhteisuittoa edullisempaa, otetaan huomioon koko vesistössä/meressä uitettavan puutavaran kuljetuskustannukset.

> Eduskunta hyväksyi VL (649/76) 5:19.1:n kieliasultaan hallituksen ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 5:19.1:n mukaisena.[257] Hallitus oli perustellut momenttiehdotustaan, että vertailtaessa onko uiton toimittaminen yksityisuittona vesistössä uitettavan puutavaran kuljetuskustannukset huomioon ottaen yhteisuittoa edullisempaa, on otettava huomioon koko vesistössä uitettavan puutavaran kuljetuskustannukset.[258]

Uiton toimittaminen yksityisuittona on vesistössä/meressä uitettavan puutavaran kuljetuskustannukset huomioon ottaen yhteisuittoa edullisempaa vain, jos yksityisuitosta aiheutuvat kustannukset olisivat pienemmät kuin yhteisuitosta aiheutuvat kustannukset. Uiton toimittaminen yksityisuittona aiheuttaisi haittaa uiton yleiselle järjestelylle, jos se vaikeuttaisi muuta uittoa.

Kun päätetään siitä, aiheuttaisiko uiton toimittaminen yksityisuittona haittaa vesistön/meren muulle käytölle, käytöllä tarkoitetaan mitä tahansa oikeusjärjestyksen sallimaa käyttöä uittoa lukuun ottamatta. Oikeusjärjestyksen vastainen käyttö ei nauti oikeusjärjestyksen suojaa. Haittaa olisi muun käytön estyminen tai vaikeutuminen.

5.9.6 Määräys yleisen uittoväylän perustamisesta

Edellä kohdissa 4.2.6 ja 4.2.7 olen tuonut julki, että sekä valtaväylä että yleinen kulkuväylä on myös yleinen uittoväylä.

Mikäli uiton toimittamisen turvaamiseksi järvessä tai meressä on tarpeellista, voidaan uudessa varsinaisessa uittoluvassa määrätä, että sellaisessa vesistön/meren osassa, jossa ei ole valtaväylää tai yleistä kulkuväylää, on tietty alue oleva yleisenä uittoväylänä, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:8.1 sekä 5:18.1:n ensimmäinen virke. Uudessa varsinaisessa uittoluvassa voidaan määrätä, että vesistössä/meressä, jossa on yleinen kulkuväylä, yleinen uittoväylä käsittää leveämmän alueen kuin yleinen kulkuväylä, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:8.1 ja 5:18.1:n ensimmäinen sekä toinen virke. Tällöin yleiseksi uittoväyläksi määrätään yleisen kulkuväylän ulkopuolella olevaa vesistöä/merta. Uudessa varsinaisessa uittoluvassa voidaan määrätä yleiseksi uittoväyläksi vain sellainen vesistön/meren osa, johon lupa myönnetään. Määräys yleisestä uittoväylästä voidaan ottaa lupaan vain hakijan hakemuksesta tai muun asianosaisen pyynnöstä. Tosin tästä

[257] *HE 61/1976* s. 10 ja 12 verrattuna VL (649/76) 5:19.1.
[258] Ks. *HE 61/1976* s. 5.

ei ole voimassa nimenomaista säännöstä. Tulkitsen sanaa voidaan samalla tavoin kuin edellä 5.3 kohdassa olen tulkinnut sanaa voidaan.

Yleisen uittoväylän aluetta ei saa määrätä uudessa varsinaisessa uittoluvassa leveämmäksi kuin välttämätön tarve vaatii, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 sekä VL (649/76) 5:18.1:n ensimmäinen, toinen ja kolmas virke. Samaa on sovellettava vastaavasti määrättäessä luvassa yleisen uittoväylän pituutta, vaikkei näissä lainkohdissa ole asiasta mitään säädetty. Välttämätön tarve on luvan mukaisen uiton välttämätön tarve.

Kun asetetaan määräys yleisen uittoväylän perustamisesta uuteen varsinaiseen uittolupaan, on sovellettava uittorajoitusta soveltuvin kohdin, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1 ja 5:2.3 sekä VL (649/76) 5:8.1 ja 5:18.1.

> Uudella varsinaisella uittoluvalla perustettava yleinen uittoväylä on merkittävä lupaan liitettävään karttaan, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:8.1, 5:18.1 sekä 5:18.3. Luvalla ei saa myöntää oikeutta rakentaa merenkululle tarpeellisia turvalaitteita luvalla perustettuun yleiseen uittoväylään.[259] VL 1:3 ja 4:5 eivät myönnä oikeutta rakentaa tällaisia turvalaitteita, syystä että luvalla perustettu yleinen uittoväylä ei ole VL 4:5:n mukainen yleinen kulkuväylä.[260] Tätä VL:n (649/76) valmistelijat eivät huomanneet.

5.9.7 Määräys suorittaa yksi tai useampi edunturvaamistoimi ja kuntoonpanotoimenpide

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa on määrättävä, mitkä työt ja laitteet on tehtävä ja mitä muita toimenpiteitä on suoritettava toisen oikeuden ja edun suojaamiseksi uiton tuottamalta vahingolta ja sen haitan välttämiseksi, joka uitosta saattaa aiheutua veden vapaalle juoksulle, liikenteelle, kalastukselle, nahkiaisen pyynnille, ravun pyynnille, vesistön/meren virkistyskäytölle, taajaasutukselle, ympäristölle tai muulle yleiselle edulle, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a ja VL (649/76) 5:8.1 sekä 5:11.1. Tällaisista töistä, laitteista ja muista toimenpiteistä olen käyttänyt edellä ilmausta edunturvaamistoimet. Sanotunlainen toimenpide voi käsittää esimerkiksi rakennuksen tai muun rakennelman tekemisen taikka ruoppauksen.[261] Uitolla tarkoitetaan myönnettävän uuden varsinaisen uit-

---

[259] Ks. VL (649/76) 5:18.2 ja MerkitsemisA:n sekä sen muutosten voimassa olevat säännökset. Ks. myös *HE 61/1976* s. 2—3.

[260] Ks. VL 4:1 ja VL (467/87) 4:2.1.

[261] Ks. VL 5:22. **KHO 12. 5. 1988** antamallaan päätöksellä **t. 1951** tehdyn valituksen perusteella lisäsi Kerimäen kunnan Yläkuonan kylässä sijaitsevaa Majalahden pudotus- ja jäälleajopaikkaa koskevaan uittosäännön 7 §:ään uuden näin kuuluvan 2 kappaleen: "Kunnossapitäjän tulee pitää ruoppaamalla toimintapaikan vesialue sellaisessa kunnossa, ettei uiton toimittamisesta aiheu-

toluvan mukaista uittoa.

Yllä vahingolla ja haitalla tarkoitetaan uittovahinkoa, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:79, VL 11:1.1—2, 11:2.2 ja 11:3,1—3, VL (467/87) 11:3,4, VL 11:3,5—6, VL (467/87) 11:3,7 ja VL 11:3,8, 11:4 sekä 12:15. Uittovahingosta ks. jäljempänä kohta 5.12. Rahakorvauksen sijasta uudessa varsinaisessa uittoluvassa määrättävä velvoite suorittaa edunturvaamistoimi on VL 11:13:n mukainen edellä erikseen mainittu tapaus.[262] Tämän vuoksi uuteen varsinaiseen uittolupaan ei saa asettaa VL 11:13:n mukaista rahakorvauksen sijasta määrättävää toimenpidevelvoitetta.

Tapauksen **KHO 1974 A II 111** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Uittosääntöön otettua määräystä, jonka mukaan uittoyhdistyksen tuli rakentaa ja ylläpitää kalanviljelylaitos, ei kumottu sen johdosta, että nousevan kalan pääsy vesistöön oli velvoitteen määräämisen jälkeen estynyt. Uittosäännön määräys ei ollut VesiL:n vastainen."

Kemijoen Uittoyhdistys esitti hakemuksessaan PSVO:ssa: KHO oli 30. 9. 1921 antamallaan päätöksellä vahvistanut lauttaussäännön sille osalle Kemijokea, joka sijaitsi Rovaniemen kirkonkylän ja meren välillä. Lauttaussäännön 18 §:ssä oli määrätty, että kalaston lisäämiseksi uittoyhdistyksen oli rakennettava Kemijokeen ja siinä kunnossapidettävä kalanviljelylaitos, kuten siitä eri päätöksellä vastedes tarkemmin voitiin määrätä. Tähän lauttaussäännön määräykseen perustuen Oulun LH 8. 7. 1924 antamallaan päätöksellä oli vahvistanut järjestyssäännön Kemijoen Lauttausyhdistyksen kalanviljelylaitosta varten. Laitoksen tarkoituksena oli ollut erityisesti merilohikannan lisääminen ja ylläpitäminen Kemijoessa ja tähän laskevissa sivujoissa. Kun merilohen ja muunkin merestä nousevan kalan pääsy Kemijoen vesistöön oli estynyt voimalaitoksien rakentamisen takia, uitosta ei voinut enää aiheutua kalakannalle sellaista vahinkoa, että erityisen kalanviljelylaitoksen ylläpito uittajien kustannuksella olisi perusteltua tai kohtuullista. Tämän vuoksi Kemijoen Uittoyhdistys pyysi VL 5:9:n nojalla, että PSVO kumoaisi yllä kerrotun lauttaussäännön 18 §:n.

Useat asianosaiset vaativat muistutuksissaan PSVO:ssa, että tämä hylkäisi hakemuksen.

Siihen nähden, että kysymyksessä olevan kalanviljelylaitoksen järjestyssäännön ja niiden uittosäännön määräysten, jotka olivat muissa Kemijoen osien uittosäännöissä ja koskivat velvollisuutta osallistua mainitun kalanviljelylaitoksen ylläpitämiseen, voimassaolo riippui Kemijoen Uittoyhdistyksen velvollisuudesta ylläpitää mainittua kalanviljelylaitosta, ja

---

du vältettävissä olevaa veden samentumista ja siitä johtuvia haittoja. Ruoppaustyöt on suoritettava siten ja sellaisena vuodenaikana, että töistä aiheutuvat haitat vesistölle ja vesistön käytölle sekä kalastolle mahdollisuuksien mukaan vältetään." KHO:n päätöksestä ei käy ilmi, minkä lainkohdan nojalla KHO lisäsi 2 kappaleen uittosäännön 7 §:ään. Se lisäsi 2 kappaleen uittosäännön 7 §:ään ilmeisesti VL (649/76) 5:11.1:n nojalla.

[262] Ks. VL 11:1.1—2.

koska sen laatuinen uiton kalastukselle aiheuttama vahinko, jonka torjumiseksi kysymyksessä oleva kalanviljelylaitos aikanaan oli määrätty tehtäväksi ja ylläpidettäväksi, oli VL:n mukaan korvattava VL 5:79:ssä tarkoitettuna uittovahinkona, jota koskeva korvausvaatimus oli tehtävä VL 5:80.2:n mukaisessa järjestyksessä, eikä uiton toimittaminen ollut sellainen toimenpide, että siihen voitiin soveltaa VL 2:22:n määräyksiä, **PSVO 28. 9. 1973** antamallaan päätöksellä edellä mainittujen lainkohtien nojalla kumosi ja poisti yllä kerrotun uittosäännön [pitäisi olla lauttaussäännön] 18 §:n.

Useat asianosaiset vaativat valituksissaan KHO:ssa tätä kumoamaan PSVO:n päätöksen ja hylkäämään hakemuksen.

KHO 26. 9. 1974 antamallaan päätöksellä tutki asian. Uittoyhdistys oli tehnyt hakemuksen sillä perusteella, että merilohen sekä muun nousevan kalan pääsy Kemijokeen oli voimalaitosten rakentamisen vuoksi estynyt. Sen selvityksen perusteella, mikä asiakirjoista oli saatavissa, puheena oleva kalanviljelylaitos oli aikanaan määrätty rakennettavaksi ja ylläpidettäväksi uittoväylän kuntoonpanosta ja kunnossapitämisestä sekä uiton toimittamisesta Kemijoen kalastolle aiheutuvien haittojen ja vahinkojen vähentämiseksi tai estämiseksi. Tämän vuoksi kalanviljelylaitoksen ylläpitovelvoitetta ei voitu kumota sillä hakemuksessa mainitulla perusteella, että merilohen ja muun nousevan kalan pääsy Kemijokeen oli puheena olevan velvoitteen määräämisen jälkeen estynyt. Koska sen laatuiset uittoväylän kuntoonpanosta, kunnossapitämisestä ja uiton toimittamisesta kalastolle aiheutuvat vahingot, joiden estämiseksi tai vähentämiseksi puheena oleva kalanviljelylaitos oli aikanaan määrätty rakennettavaksi ja ylläpidettäväksi, voivat ainakin osaksi olla ennakolta arvioitavissa, jolloin korvaus tai sitä vastaava toimenpide voitiin VL 5:11:n, 5:13:n ja 5:79—80:n mukaan määrätä jo uittosäännössä, ei puheena olevaa velvoitetta voitu kumota myöskään PSVO:n päätöksessä mainitulla perusteella eli siis VL:n vastaisena. Uittoyhdistys ei ollut tuonut esiin muitakaan perusteita, jotka osoittaisivat velvoitteen aiheettomaksi. Tämän vuoksi, ja kun PSVO:n ei olisi tullut ratkaista asiaa antamatta siitä tietoa muissakin kuin Kemijoen varrella, Rovaniemen kaupungin ja meren välissä sijaitsevissa kunnissa, joihin hakemuksessa tarkoitetun toimenpiteen vaikutukset ulottuivat, KHO kumosi PSVO:n päätöksen.[263]

Hyväksyn KHO:n päätöksen perustelut ja lopputuloksen. Kuitenkin jos lauttaussäännön 18 § olisi ollut VL:n vastainen, sitä ei olisi tarvinnut kumota, koska se olisi kumoutunut 1. 4. 1967, VL 22:1.1:n ensimmäinen virke ja 22:4.1. Erityisesti on huomattava, että KHO:n esittämien lainkohtien joukossa ei ole VL 11:13. Täten KHO ei soveltanut VL 11:13:a mainitsemaansa korvausta vastaavaan toimenpiteeseen.

ISVO (kaksi VOI:ä) **17. 2. 1977** antamallaan päätöksellä VH:n hakemuksesta vesilain 2:13.1:n, 5:2.1:n, 5:2.3:n, 5:8.1:n, 5:9—10:n, 5:11.1—

[263] Ks. Vihervuoren kommentti tapauksesta, *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 85.

2:n, 5:13:n, 5:22—26:n, 5:27.1:n, 5:29.1—2:n, 5:31.1:n, 5:79:n ja 5:80.1:n sekä 11 luvun säännösten nojalla vahvisti Viitasaaren kunnassa sijaitsevaa Muikunlahden pudotus- ja jäälleajopaikkaa koskevan uittosäännön lisäyksen. Tämän 6 § kuului:

"Kunnossapitäjän on vuosittain puhdistettava Kymönkosken [pitäisi olla Kyminkosken] kylän tilojen Rantala RN:o 3:83, Mäntyranta RN:o 3:82, Koivulehto RN:o 3:54, Lehtikunnas RN:o 3:55 ja Kesäranta RN:o 3:84 ranta ja sen edustalla olevan vesialueen pohja 1 m:n syvyyteen kesän alimmasta vedenpinnasta sanotuille alueille Muikunlahden pudotus- ja jäälleajopaikalta kertyneestä roskasta."

ISVO esitti, että tämä toimenpidevelvoite perustui VL [649/76] 5:79:n, VL 5:80.1:n, VL 11:3,2:n ja VL 11:13:n säännöksiin. VOT eriävässä mielipiteessään oli samaa mieltä kuin ISVO:n enemmistö, paitsi että hän määräsi tämän toimenpidevelvoitteen VL 2:13.1:n, 5:13.4:n, 11:3,2—3:n ja 11:13:n nojalla ja paitsi että hänen mielestään ennakolta arvioitavissa olevaa uittovahinkoa ei syntynyt.

MH ja Kymin Uittoyhdistys vaativat valituksissaan KHO:ssa, että tämä poistaisi uittosäännön lisäyksen 6 §:n uittosäännön lisäyksestä.

KHO 28. 9. 1978 antamallaan päätöksellä **t. 4089** tutki asian, hylkäsi valitukset ja pysytti uittosäännön lisäyksen 6 §:n.

Yllä mainituille tiloille aiheutuneet edunmenetykset, joiden VL (649/76) 5:79.1:n mukaisina uittovahinkoina korvaamisen rahalla sijasta määrättiin uittosäännön lisäyksen 6 §:n mukainen toimenpidevelvoite, eivät olleet VL (649/76) 5:79.1:n mukaisia uittovahinkoja, vaan sen sijaan ne olivat VL 5:13.4:n mukaan korvattavia edunmenetyksiä, VL 2:13.1:n ensimmäinen virke, VL 5:13.4 ja VL (649/76) 5:79.1:n viimeinen virke.[264] ISVO:n päätös, siltä osin kuin ISVO asetti VL (649/76) 5:79.1:n mukaisten uittovahinkojen korvaamisen rahalla sijasta toimenpidevelvoitteen VL 11:13:n nojalla, ja KHO:n päätös, siltä osin kuin KHO hyväksyi ISVO:n näkemyksen, ovat hylättävät.

Edellä olevan ensimmäisen kappaleen ensimmäisessä virkkeessä vahingolla ja haitalla käsitetään myös edunmenetystä, jota on vaikeaa mitata objektiivisesti rahalla.[265]

Mainitun virkkeen mukainen liikenne on samanlaista kuin se liikenne, joka otetaan huomioon päätettäessä siitä, onko vesistössä/meressä huomattavaa liikennettä edellä 4.3.4 kohdan mukaan. Virkkeen mukainen kalastus on samanlaista kuin se kalastus, joka otetaan huomioon päätettäessä siitä, harjoitetaanko vesistössä/meressä huomattavaa kalastusta edellä 4.3.3 kohdan mukaan. Esitys ensiksi mainitusta kalastuksesta koskee vastaavasti nahkiaisen ja ravun pyyntiä. Virkkeessä virkistyskäyttö on samanlaista kuin edellä 4.3.6 kohdassa tarkastelemani tunnusmerkin mukainen virkistyskäyttö. Virkkeessä taaja-asutus on sa-

[264] Ks. *Repo, LM 1984* s. 571—572, 585—589 ja 592.

[265] Vrt. VL 2:11.3 ja VL (467/87) 2:11.3.

manlaista kuin edellä 4.3.7 kohdassa käsitellyn tunnusmerkin mukainen taajaasutus.

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa määrättävä velvoite suorittaa edunturvaamistoimi voi käsittää velvollisuuden kerätä luvan mukaisesta uitosta jäävät roskat ja muut uittojätteet vesistöstä/merestä ja tämän rannasta.[266]

Ks. edellä tarkasteltu tapaus, jossa **KHO** antoi **28. 9. 1978** päätöksensä **t. 4089**.

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa määrättävä velvoite suorittaa edunturvaamistoimi voi sisältää velvollisuuden tarkkailla luvan mukaisen uiton vaikutuksia vesistöön/mereen, kalastukseen, nahkiaisen pyyntiin tai ravun pyyntiin siellä tai kaloihin, nahkiaisiin tai rapuihin siellä.[267]

ISVO 19. 4. 1984 antamallaan päätöksellä vahvisti Kannaslahden pudotus- ja jäälleajopaikkaa koskevan uittosäännön. Edellä 5.7 kohdassa olen esittänyt ne lainkohdat, joiden nojalla ISVO vahvisti tämän uittosäännön. Kun otettiin huomioon Kannaslahden toimintapaikan kautta uittoon toimitettavat suuret puumäärät lahden puhdistautumiskykyyn nähden sekä se, että sanotun lahden rannat oli otettu vakinaisen ja lomaasutuksen käyttöön, ISVO (VOT ja VOI) määräsi VL 2:23:n nojalla uittosäännön 14 §:stä ilmenevän vesistön tarkkailuvelvoitteen sen selvittämiseksi, aiheutuiko toimintapaikalla uittotoiminnan jatkuessa vesistön puhdistautumiskyvyn heikkenemistä haitallisessa määrin. Uittosäännön 14 §:n mukaan kunnossapitäjän oli tarkkailtava Kannaslahden toimintapaikalla uiton vaikutusta vesistön tilaan toimintapaikalla ja sen läheisyydessä. VOI eriävässä mielipiteessään jätti uittosäännöstä pois sanotun tarkkailuvelvoitteen.

Pohjois-Karjalan Uittoyhdistys vaati valituksessaan KHO:ssa, että tämä poistaisi uittosäännön 14 §:n tarkkailuvelvoitteen uittosäännöstä.

KHO 12. 6. 1985 antamallaan päätöksellä, **KHO 1985 A II 97**, tutki asian ja hylkäsi Pohjois-Karjalan Uittoyhdistyksen tarkkailuvelvoitteen poistamisvaatimuksen.

Tapauksessa vesistön tarkkailuvelvoite olisi ollut määrättävissä VL 2:23:n sijasta myös VL (649/76) 5:11.1:n nojalla.

ISVO 29. 8. 1985 antamallaan päätöksellä vahvisti Mustavirrassa olevaa toimintapaikkaa koskevan uittosäännön lisäyksen. Paikka käsitti Maaningan kunnan Tavinsalmen kylässä puutavaranippujen pudotuspaikan, nippujen vastuualueen sekä käsittelyalueen. Edellä 5.9.4 kohdassa olen esittänyt ne lainkohdat, joiden nojalla ISVO vahvisti tämän uittosäännön lisäyksen. Tämän 10 § kuului:

"Uittotoiminnasta kalatalouteen aiheutuvien vaikutusten seurantaa var-

[266] Ks. *Kirkkomäki—Schildt—Siivola—Pfäffli—Aalto—Vääriskoski—Doktar* s. 340 ja *Rokka* s. 67—68.

[267] Ks. *Rokka* s. 67—68.

ten kunnossapitäjä suorittaa tarkkailututkimusta Kuopion kalastuspiirin kalastustoimiston tarkastaman ohjelman mukaisesti.

Ohjelma on toimitettava sanotulle viranomaiselle tarkastettavaksi hyvissä ajoin ennen pudotustoiminnan aloittamista. Jos ohjelman sisällöstä syntyy erimielisyyttä, kysymys voidaan saattaa hakemuksella vesioikeuden ratkaistavaksi."

Savon Uittoyhdistys vaati valituksessaan KHO:ssa tätä kumoamaan uittosäännön lisäyksen 10 §:n.

KHO 25. 9. 1986 antamallaan päätöksellä **t. 3680** tutki asian, hylkäsi valituksen ja pysytti uittosäännön lisäyksen 10 §:n.

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa määrättävä velvoite suorittaa edunturvaamistoimi voi käsittää velvollisuuden istuttaa kalan-, nahkiaisen- tai ravunpoikasia vesistöön/mereen.[268]

ISVO 31. 7. 1978 antamallaan päätöksellä vesilain 5:8:n, 5:10—11:n, 5:13:n, 5:19:n, 5:23:n, 5:25—26:n ja 5:29:n nojalla vahvisti Pamilon voimalaitoksen sekä Koitereen ja Koitajoen säännöstelyn vaikutusalueelle uittosäännön. Tämän 9 § kuului:

"Kalakannan turvaamiseksi tähän uittosääntöön perustuvan uittotoiminnan johdosta on Pohjois-Karjalan Uittoyhdistyksen istutettava vuosittain Koitereeseen 10 000 kpl, Koitajokeen Varaslammen ja Lylykosken välille 400 kpl ja Jäsysjärveen 4 000 kpl kesän vanhoja siikoja tai näiden poikasmäärien kulloistakin rahallista arvoa vastaavasti maa- ja metsätalousministeriön lajiltaan, kooltaan ja määrältään hyväksymiä muita kaloja maa- ja metsätalousministeriön ohjeiden mukaisesti ja sen valvonnan alaisena. Sanottuja ohjeita on Pohjois-Karjalan Uittoyhdistyksen pyydettävä maa- ja metsätalousministeriöltä kunkin vuoden tammikuussa."

Pohjois-Karjalan Uittoyhdistys ja MH vaativat valituksissaan KHO:ssa, että tämä poistaisi uittosäännön 9 §:n uittosäännöstä.

Useat kalastuskunnat ja hoitokunta vaativat vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi valitukset.

KHO 13. 12. 1979 antamallaan päätöksellä **t. 5218** tutki asian, hylkäsi valitukset ja pysytti uittosäännön 9 §:n.

Edellä 5.4 kohdassa tarkastellussa tapauksessa **ISVO 28. 12. 1979** antamallaan päätöksellä vahvisti Säviän pudotus- ja jäälleajopaikkaa koskevan uittosäännön lisäyksen. Tämän 8 § kuului:

"Kunnossapitäjän on istutettava niinä vuosina, joina Säviän toimintapaikkaa käytetään, toimipaikan lähialueille toimintapaikan käyttämisestä aiheutuvien kalataloudellisten menetysten hyvittämiseksi Pielaveteen 2.000 ja Nilakkaan niin ikään 2.000 kpl 1-kesäisiä siian poikasia."

MH ja Kymin Uittoyhdistys vaativat valituksissaan KHO:ssa tätä poistamaan uittosäännön lisäyksen 8 §:n uittosäännön lisäyksestä.

KHO 5. 2. 1981 antamallaan päätöksellä **t. 644** tutki asian, hylkäsi valitukset ja pysytti uittosäännön lisäyksen 8 §:n.

[268] Vrt. *Kirkkomäki—Schildt—Siivola—Pfäffli—Aalto—Vääriskoski—Doktar* s. 340.

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa on määrättävä tehtäväksi edunturvaamistoimi ilmeisesti vain, jos siitä aiheutuvat kustannukset ovat kohtuulliset. Näet hakemuksen saada uusi varsinainen uittolupa suunnitelmassa on tarvittaessa selvitettävä, missä määrin luvan mukaisesta uitosta aiheutuvia vahinkoja ja haittoja voidaan kohtuullisin kustannuksin estää tai vähentää ja mitä rakennelmia ja laitteita tässä tarkoituksessa on tehtävä tai muita toimenpiteitä suoritettava, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9, VL (649/76) 5:11.1 ja VA 55 §, 64.1,10 §, 75.1,5 § sekä 75.2 §. Edunturvaamistoimesta aiheutuvat kustannukset ovat kohtuulliset, jos ne eivät ylitä suhteettomasti vahingon ja haitan raha-arvoa.[269] Kuitenkaan viimeinen virke ei sovellu siltä osin kuin edunturvaamistoimella estettävää tai vähennettävää vahinkoa tai haittaa on vaikeaa mitata objektiivisesti rahalla.

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa ei saa määrätä VL (649/76) 5:11.1:n perusteella uittoyksikköihin perustuvaa maksua, jolla hyvitettäisiin uiton aiheuttamaa edunmenetystä. Tällainen maksu ei ole edunturvaamistoimi.

Edellä 4.2.1 kohdassa olen jo esittänyt, että **ISVO 28. 12. 1983** antamallaan päätöksellä vahvisti uittosäännön, joka koskee Lieksanjoen uittoväylää valtakunnanrajalta Alaniemen uittokanavan ja Lieksankosken voimalaitoksen oikaisukanavan kautta Lieksanjokisuulle Pieliseen. ISVO katsoi uittotoiminnasta, erityisesti irtouitto-osuudella, aiheutuvan kalataloudellista vahinkoa, jonka vuosittainen arviointi vesilain mukaisena uittovahinkona ei ollut tarkoituksenmukaista vahingon laatuun, laajuuteen ja määrään nähden. Tämän vuoksi ISVO vesilain 11 luvun säännösten nojalla määräsi mainittujen vahinkojen estämiseksi tarpeellisena toimenpiteenä uittosäännön 14 §:stä ilmenevän maksuvelvoitteen. Uittosäännön 14 § kuului:

"Kunnossapitäjän on maksettava maa- ja metsätalousministeriölle vuosittain uitetun puumäärän mukaan laskien 1 penni uittoyksiköltä käytettäväksi kalakantojen hoitoon 1 §:ssä mainitulla alueella.

Maksu on suoritettava ensimmäisen kerran siltä vuodelta, jolloin tämä päätös saa lainvoiman. Kunkin vuoden maksu on suoritettava seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Maksut on käytettävä istutuksiin tai muihin kalakannan säilyttämistä tarkoittaviin toimenpiteisiin Lieksanjoen uittoväylän vaikutusalueella."

MMM esitti valituksessaan KHO:ssa: ISVO:n päätöksen mukainen uittomaksu ei ollut riittävä hankkeesta aiheutuvien kalataloudellisten vahinkojen estämiseksi ja kompensoimiseksi. Vesilain 11 luvun säännökset eivät tässä tapauksessa soveltuneet yleiselle edulle aiheutuvien vahinkojen estämiseksi ja kompensoimiseksi määrättävien velvoitteiden perustaksi. KHO:n oli asetettava luvansaajalle VL [649/76] 5:11.1:n ja VL 5:11.2—3:n nojalla istutusvelvoite. KHO:n oli muutettava ISVO:n pää-

[269] Vrt. VL 11:13.

töstä siten, että tässä määrätyn uittomaksun sijasta luvansaaja velvoitettaisiin vuosittain istuttamaan kalatalousviranomaisen hyväksymän ohjelman mukaisesti hankkeen vaikutusalueelle yhteensä 5.000 kpl vähintään 18 cm:n mittaista järvitaimenta ja 60.000 kpl yksikesäistä planktonsiikaa.

MH ja Pohjois-Karjalan Uittoyhdistys vaativat vastineissaan KHO:ssa tätä hylkäämään valituksen.

KHO 13. 6. 1985 antamallaan päätöksellä **t. 2463** tutki asian. Uittotoiminnasta erityisesti irtouitto-osuudella aiheutui kalataloudellista vahinkoa. Uittosäännössä oli VL [649/76] 5:11.1:n mukaan määrättävä, mitä toimenpiteitä uittajan oli suoritettava sanotun yleiselle edulle aiheutuvan haitan torjumiseksi. Tällaisena toimenpiteenä ei voitu pitää ISVO:n määräämää uittoyksikköihin perustuvaa maksua, koska MMM valituksessaankaan ei ollut edes väittänyt, että haitta kalakannalle johtuisi VL [649/76] 5:13.1:n tarkoittamista väylätöistä. Tämän vuoksi KHO muutti ISVO:n päätöstä kalakannan säilyttämistä koskevalta osalta ja määräsi uittosäännön 14 §:n näin kuuluvaksi:

"Kunnossapitäjän on istutettava jokaisen sellaisen vuoden, jolloin Lieksanjoen uittoväylällä on uittoa suoritettu, jälkeisenä vuotena kalatalousviranomaisen ohjeiden mukaan hankkeen vaikutusalueelle 500 kappaletta vähintään 18 senttimetrin mittaista järvitaimenta tai sitä taloudelliselta arvoltaan vastaava määrä muita kalalajeja."

Tässä yhteydessä on syytä korostaa edellä 4.2.1 kohdassa esittämääni, että päätöksenteossa ISVO:ssa ja KHO:ssa jäi huomiotta Rajavesistösopimus 15 art.

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa on määrättävä, mihin toimenpiteisiin muutoin on ryhdyttävä vesistön/meren kuntoonpanemiseksi uittoa varten, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL (649/76) 5:11.1. Tällaisista toimenpiteistä käytän ilmausta **kuntoonpanotoimenpiteet**. Kuntoonpanotoimenpide käsittää työn, laitteen tai rakennelman.[270]

Uudella varsinaisella uittoluvalla ei saa myöntää oikeutta suorittaa edunturvaamistoimi tai kuntoonpanotoimenpide. Uudella varsinaisella uittoluvalla ei saa myöskään myöntää edunturvaamistointa tai kuntoonpanotoimenpidettä varten tarvittavaa käyttöoikeutta toisen alueeseen. Välittömästi lain nojalla saadaan suorittaa edunturvaamistoimi tai kuntoonpanotoimenpide, jos säädetyt edellytykset täyttyvät.[271] Muutoin edunturvaamistoimen tai kuntoonpanotoimenpiteen suorittaminen on töidenaloittamisluvan ja uuden kuntoonpanoluvan varaista.[272] Käyttöoikeus toisen alueeseen edunturvaamistointa tai kuntoonpanotoimenpidettä varten on välittömästi lain nojalla, jos säädetyt edellytykset

[270] Ks. VL 5:22.

[271] Niistä säädetään VL 1:3:ssa, VL (467/87) 1:7 a:ssa, VL (467/87) 1:30.1:ssä, VL 5:2.1:ssä, VL (649/76) 5:3.1:ssä ja VL 5:3.2:ssa.

[272] Ks. VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (606/82) 2:26, VL 5:2.1, 5:2.3 ja 5:10, VL (649/76) 5:13.1, VL 5:13.5 ja 14:1.3 sekä NaapL 17, 20 ja 22 §.

täyttyvät.[273] Käyttöoikeus toisen alueeseen edunturvaamistointa tai kuntoonpanotoimenpidettä varten on myönnettävissä eräin edellytyksin väliaikaisella käyttöluvalla, uudella varsinaisella käyttöluvalla tai uudella varsinaisella lunastusluvalla.[274]

Jos uudessa varsinaisessa uittoluvassa määrätään tehtäväksi edunturvaamistoimi tai kuntoonpanotoimenpide, luvassa on määrättävä, milloin näiden tulee olla valmiina, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL (649/76) 5:11.1 ja VL 5:22. Eri edunturvaamistoimille ja eri kuntoonpanotoimenpiteille luvassa on määrättävissä sama valmistumisajankohta tai eri valmistumisajankohdat. Luvassa on määrättävä aika, enintään kymmenen vuotta, jonka kuluessa edunturvaamistoimi ja kuntoonpanotoimenpide on suoritettava, VL 1:3, 2:1.3 ja 2:12:n ensimmäinen virke, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1 sekä VL 5:13.4 ja 5:22.[275]

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa on määrättävä, miltä osin edunturvaamistoimen on oltava valmiina ennen kuin on lupa uittaa vesistössä/meressä, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL (649/76) 5:11.1 ja VL 5:22.[276] Edunturvaamistoimi pitää yleensä määrätä tehtäväksi täysin valmiiksi ennen kuin on lupa uittaa vesistössä/meressä.[277] Uudessa varsinaisessa uittoluvassa on määrättävä, missä kohtaa vesistöä/merta saadaan uittaa vasta kun edunturvaamistoimi on tehty valmiiksi.

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa on määrättävä kuntoonpanija, joka on velvollinen suorittamaan edunturvaamistoimen ja kuntoonpanotoimenpiteen ja joka on velvollinen suorittamaan näistä aiheutuvat kustannukset, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1 sekä VL 5:22—23 ja 5:24.1.

Kun asetetaan määräys suorittaa edunturvaamistoimi tai kuntoonpanotoimenpide uuteen varsinaiseen uittolupaan, on sovellettava uittorajoitusta soveltuvin kohdin, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1 ja 5:2.3 sekä VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1.[278]

---

[273] Niistä säädetään VL 1:3:ssa, VL (467/87) 1:7 a:ssa, VL 5:2.1:ssä, VL (649/76) 5:3.1:ssä ja VL 5:3.2:ssa.

[274] Ks. VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1, 5:2.3 ja 5:10, VL (649/76) 5:13.1, VL 5:13.2:n ensimmäinen virke, VL (649/76) 5:35.2, VL 14:1.3 sekä NaapL 17, 20 ja 22 §.

[275] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 28.3 § ja 83.1 §, *KM 1939:3* s. 1*, 5* ja 16* sekä lainkohtaehdotusten perustelut, mts. 122 ja 186, OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 28.3 § ja 83.1 §, *HE 1944* s. 9, 13 ja 21 sekä *KHO:n lausunto* 83.1 §:n kohta. Vrt. *Pietilä, Vesioikeus* s. 177—178.

[276] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 81,3—4 § ja 81,9 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 16* sekä lainkohtaehdotusten perustelut, mts. 184—186 sekä OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 81,3—4 § ja 81,9 §, *HE 1944* s. 9 ja 21.

[277] Ks. VL 5:37.1.

[278] Ks. *Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä* s. 495, *Pietilä, Vesioikeus* s. 54 ja 90—92 sekä *Rokka* s. 67—68.

5.9.8 Korvauksen määrääminen ennakolta arvioitavissa olevasta uittovahingosta

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa voidaan määrätä maksettavaksi korvaus ennakolta arvioitavissa olevasta uittovahingosta, joka aiheutuu luvan mukaisesta uitosta, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 4:8, VL (649/76) 5:8.1, 5:18.1 ja 5:79, VL 5:80.1:n ensimmäinen virke, 11:1.1—2, 11:2.2 ja 11:3,1—3, VL (467/87) 11:3,4, VL 11:3,5—6, VL (467/87) 11:3,7 sekä VL 11:3,8, 11:4 ja 12:15.[279] Uittovahingosta ks. jäljempänä kohta 5.12. Tulkitsen sanaa voidaan samalla tavoin kuin edellä 5.3 kohdassa olen tulkinnut sanaa voidaan. Täten luvassa on yleensä määrättävä maksettavaksi korvaus ennakolta arvioitavissa olevasta luvan mukaisen uiton aiheuttamasta uittovahingosta. Uuden varsinaisen uittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuva uittovahinko on ennakolta arvioitavissa, jos lupaa myönnettäessä pystytään luotettavasti ennustamaan sen syntyminen luvan mukaisesta uitosta ja sen kohde, laatu sekä määrä.[280]

Ensi sijassa uittoyhdistys, jos sellainen toimii vesistössä/meressä, johon uusi varsinainen uittolupa myönnetään, tai kuntoonpanija on velvoitettava luvassa maksamaan korvaus uittovahingosta, VL 1:3 ja 5:80.1. Uittoyhdistys toimii vesistössä/meressä, jos se toimittaa yhteis- tai yksityisuittoa siellä. Kuntoonpanijalla tarkoitetaan luvassa määrättävää kuntoonpanijaa. Mikäli uittoyhdistys ei ole kuntoonpanija, näistä jompikumpi on määrättävä luvassa suorittamaan korvaus uittovahingosta. Voimassa olevasta lainsäädännöstä puuttuu säännös siitä, millä perusteella valinta näiden kahden välillä on tehtävä. Ei liene estettä määrätä luvassa molempia maksamaan korvaus uittovahingosta. Jos vesistössä/meressä, johon uusi varsinainen uittolupa myönnetään, ei toimi uittoyhdistystä, jos luvassa ei määrätä kuntoonpanijaa ja jos luvan nojalla uitettaisiin vain yhden puutavaran omistajan puutavaraa, niin tämä omistaja on luvassa velvoitettava suorittamaan korvaus uittovahingosta, VL 1:3, VL 5:80.1 ja VL (649/76) 5:81. Jos vesistössä/meressä, johon uusi varsinainen uittolupa myönnetään, ei toimi uittoyhdistystä, jos luvassa ei määrätä kuntoonpanijaa ja jos luvan nojalla uitettaisiin usean puutavaran omistajan puutavaraa, luvassa on puutavaran omistajat velvoitettava yhteisvastuullisesti korvaamaan uittovahinko, VL 1:3 ja 5:80.1 sekä VL (649/76) 5:81.

Jos uudessa varsinaisessa uittoluvassa määrätään suoritettavaksi korvaus

---

[279] Vrt. *Hollo, JFT 1986* s. 346. Ks. edellä 5.9.7 kohdassa tarkasteltu oikeustapaus **KHO 1974 A II 111.**

[280] Ks. tuonnempana 5.12.2.3 kohdassa tarkasteltava tapaus, jossa **KKO** antoi **3. 11. 1982** päätöksensä **t. 4794.**

uittovahingosta, luvassa on määrättävä korvauksensaajaksi uittovahingonkärsijä.[281]

Korvaus uittovahingosta on määrättävä uudessa varsinaisessa uittoluvassa maksettavaksi yhdellä kertaa, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, 5:18.1 ja 5:79 sekä VL 5:80.1:n ensimmäinen virke, 11:1.1—2, 11:10:n ensimmäinen virke ja 11:11. Tämä on pääsääntö. Kuitenkin korvaus uittovahingosta on määrättävä luvassa maksettavaksi erityisistä syistä määräajoin, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, 5:18.1 ja 5:79 sekä VL 5:80.1:n ensimmäinen virke, 11:1.1—2 ja 11:10:n ensimmäinen virke. Jottei määräajoin maksettavan korvauksen reaaliarvo muuttuisi, korvaus on sidottava elinkustannusindeksiin.[282] Määräajoin maksettavan korvauksen suorittamisesta voidaan, milloin korvauksensaaja sitä vaatii, määrätä luvassa korvausvelvolliselle velvollisuus asettaa VO:n hyväksymä vakuus, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, 5:18.1 ja 5:79 sekä VL 5:80.1:n ensimmäinen virke, 11:1.1—2 ja 11:10. Tulkitsen sanaa voidaan samalla tavoin kuin edellä 5.3 kohdassa olen tulkinnut sanaa voidaan. Vakuus on pantti tai takaus.

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa on määrättävä, milloin ja miten korvaus uittovahingosta on suoritettava, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, 5:18.1 ja 5:79 sekä VL 5:80.1:n ensimmäinen virke, 11:1.1—2 ja 11:14.1. Kertakaikkinen korvaus on yleensä määrättävä maksettavaksi heti korvausta koskevan päätöksen saadessa lainvoiman tai heti VYO:n päätöksen antamisen jälkeen.

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa on tarvittaessa annettava määräykset siitä, milloin saadaan aloittaa luvan mukainen uittaminen, josta korvattava uittovahinko syntyy, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, 5:18.1 ja 5:79 sekä VL 5:80.1:n ensimmäinen virke, 11:1.1—2 ja 11:14.1. Jos annetaan määräykset, luvassa on määrättävä alue, jossa määräyksiä on noudatettava.

Uittovahinko aiheutuu uuden varsinaisen uittoluvan mukaisesta uitosta. Siitä määrätään luvassa maksettavaksi rahana suoritettava kertakaikkinen korvaus. Tässä tapauksessa luvassa on määrättävä, että korvaus on, mikäli asianosaiset eivät ole toisin sopineet, maksettava tai asianmukaisesti talletettava[283] ennen kuin saadaan uittaa luvan mukaan, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, 5:18.1 ja 5:79 sekä VL 5:80.1:n ensimmäinen virke, 11:1.1—2 ja 11:14.2.[284] Jos lupaan asetetaan esitetty määräys, luvassa on määrättävä alue, jossa määräystä on noudatettava.

---

[281] Ks. KalL 1982 66.3 §.

[282] Vrt. *Vihervuori, Vesilaki* s. 10 ja *Arviointi* s. 47. Vesivoimalaitosta koskevan oikeustapauksen **KKO 1952 I 15** vuosikirjaotsikon kolmas kappale kuuluu: "Käyttöoikeudesta suoritettava vuotuinen korvaus sidottu tukkuhintaindeksiin." Vrt. VL (467/87) 2:22 b.

[283] Tallettamisesta ks. VL 11:15 ja *Pietilä, Vesioikeus* s. 182.

[284] Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 181.

5.9.9 Muut lupaehdot

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa on määrättävä luvan mukaista uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien kunnossapitäjä, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL 5:23.2, 5:27 sekä 5:29.1—2. Kuitenkin jos laitteet ja rakennelmat sijaitsevat alueella, jolla uittoyhdistys toimittaa vakinaisesti uittoa, niin se on laitteiden ja rakennelmien kunnossapitäjä, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL 5:23.2, 5:27 sekä 5:29.1—2. Uittoyhdistys toimittaa vakinaisesti uittoa, jos se uittaa puutavaraa vuodesta toiseen. Tässä tapauksessa luvassa ei pidä määrätä kunnossapitäjää. Kuitenkin luvassa voidaan todeta, että uittoyhdistys on kunnossapitäjä.

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa voidaan, ottamalla huomioon VL 5 luvun ja sen muutosten voimassa olevat säännökset, antaa muitakin määräyksiä uitosta, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL (649/76) 5:11.1 ja VL 5:11.2. VO voi asettaa tällaisia määräyksiä lupaan sekä ilman asianosaisen vaatimusta että asianosaisen vaatimuksesta. Tulkitsen sanaa voidaan samalla tavoin kuin edellä 5.3 kohdassa olen tulkinnut sanaa voidaan.

Kun asetetaan edellisessä kappaleessa mainittuja lupaehtoja uuteen varsinaiseen uittolupaan, on sovellettava uittorajoitusta soveltuvin kohdin, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1 ja 5:2.3, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1 sekä VL 5:11.2.[285]

5.9.10 Aikaisemmin myönnetyn uuden varsinaisen uittoluvan muuttaminen

Uudella varsinaisella uittoluvalla saadaan muuttaa aikaisemmin myönnettyä uutta varsinaista uittolupaa, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9 ja VL (236/89) 18:7. Tällainen muutos saadaan tehdä säädettyjen edellytysten täyttyessä.[286]

5.10 UUDEN YKSITYISUITTOLUVAN LUPAEHDOISTA

5.10.1 Lupa-alue

Uudessa yksityisuittoluvassa on määrättävä, mihin osaan yhteisuittoaluetta lupa myönnetään, VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäinen virke. Täten luvasta on

[285] Hollo väitti, että mahdollisuus asettaa uittajalle velvoitteita kaikissa tapauksissa johtuu VL 5:2.1:stä ja 5:2.3:sta. Ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 170. Hänen väitteensä ei pidä paikkaansa. Ks. esimerkiksi VL 5:11.2.

[286] Ks. VL 5:9 ja VL (236/89) 18:7. Ks. myös VL (427/70) 18:7 ja *Lausunnot 1975* s. 55. Vrt. *Laurila* s. 25—26.

käytävä ilmi lupa-alueen sijainti. Luvasta olisi syytä käydä ilmi lupa-alueen pinta-ala.[287]

5.10.2 Luvansaaja

Uudessa yksityisuittoluvassa on määrättävä, että vain lupaa hakenut puutavaran omistaja saa harjoittaa yksityisuittoa luvan nojalla, VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäinen virke.

5.10.3 Uitettava puutavara

Uudessa yksityisuittoluvassa on määrättävä, millaista puutavaraa saadaan uittaa luvan nojalla, VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäinen virke. Niinpä luvassa saadaan määrätä, että luvan nojalla saadaan uittaa vain sellaista puutavaraa, josta ei leviä tuhohyönteisiä, kuten ytimennävertäjiä ja kirjanpainajia, metsään. Niin ikään luvassa saadaan määrätä, että luvan nojalla ei saa uittaa torjunta-aineella käsiteltyä puutavaraa. Jollei luvassa määrätä, että luvan nojalla saadaan uittaa vain määrätynlaista puutavaraa, niin luvan nojalla saadaan uittaa kaikenlaista puutavaraa, jos voimassa olevista säännöksistä ei muuta johdu.

Uudessa yksityisuittoluvassa saadaan määrätä, että luvan nojalla saadaan uittaa enintään määrätty määrä puutavaraa määrätyssä ajassa, VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäinen virke. Jollei tällaista rajoitusta aseteta lupaan, tämän nojalla saadaan uittaa puutavaraa niin paljon kuin ennätetään.

Ei saa määrätä uudessa yksityisuittoluvassa uitettavan puutavaran kuorimisesta.[288]

5.10.4 Lupa-aika

Uusi yksityisuittolupa on myönnettävä pysyvänä tai määräaikaisena, VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäinen virke. Tästä ei ole nimenomaista voimassa olevaa säännöstä. Luvan myöntämistä määräajaksi voidaan perustella sillä, että kun VO, VYO tai KHO saa säädetyin edellytyksin evätä luvan, niin vastaavasti sillä on oikeus myöntää lupa määräajaksi. Näet luvanhakijan kannalta luvan myöntäminen määräajaksi on lievempi seuraamus kuin luvan epääminen. Luvan myöntämistä määräajaksi voidaan perustella myös sillä, että lupaa ei saa myöntää siksi ajaksi, jolloin yksi tai useampi luvan myöntämisen oikeudellinen edellytys puuttuu. Lupa on myönnettävissä määräajaksi silloin, kun hakija pyy-

[287] Vrt. VA 56 §.
[288] Ks. VL 1:3 ja 5:96.

tää vain määräaikaista lupaa. Muissa tapauksissa on ratkaistava tapaus tapaukselta, onko lupa myönnettävä määräajaksi. Näkökohtana sen puolesta, että lupa olisi myönnettävä määräaikaisena, on vaikeus arvioida luvan mukaisen uiton vaikutuksia ympäristöön.

Määräajaksi myönnettävään uuteen yksityisuittolupaan saadaan asettaa ehto, että viimeistään määrättyyn ajankohtaan mennessä on haettava uusi yksityisuittolupa, mikäli luvan mukaista uittoa halutaan toimittaa määräajan jälkeen.[289] Ehto vain täsmentää luvan määräaikaisuutta.

Uudessa yksityisuittoluvassa on määrättävä, saadaanko luvan nojalla uittaa sen ajan, joksi lupa myönnetään, jokaisena hetkenä vai onko uitto kielletty tästä ajasta jonakin aikana, VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäinen virke. Täten luvassa saatetaan sallia uitto muina aikoina kuin yön aikana ja viikonloppuisin.

5.10.5 Uittotapa

Uudessa yksityisuittoluvassa on määrättävä, miten saadaan toimittaa uittoa luvan nojalla, VL (649/76) 5:19.2:n ensimmäinen virke. Täten luvassa saadaan määrätä, että luvan nojalla saadaan uittaa puutavaraa esimerkiksi irrallaan tai nippuina. Jos lupa myönnetään niin, että yhtään uittotapaa ei kielletä, luvan nojalla saadaan uittaa millä uittotavalla tahansa.

Jos uusi yksityisuittolupa myönnetään kahdelle tai useammalle puutavaran omistajalle, luvassa uitto on sallittava kunkin puutavaran omistajan omaan lukuun, puutavaran omistajien yhteiseen lukuun tai näillä molemmilla tavoilla.

Ei saa määrätä uudessa yksityisuittoluvassa, että luvan mukainen uitto on toimitettava yhteisuittona tai yksityisuittona. Näin on asianlaita huolimatta siitä, sallitaanko luvan nojalla uittaa yhdelle vai useammalle puutavaran omistajalle kuuluvaa puutavaraa. Määräys uiton toimittamisesta yhteisuittona tai yksityisuittona saadaan antaa vain uudessa varsinaisessa uittoluvassa ja uudessa uittosäännössä, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:8.2, VL (649/76) 5:11.1, VL 5:11.2—3 ja VL (649/76) 5:19.1.

5.10.6 Toimenpiteet yksityisuitosta aiheutuvan vahingon ja haitan välttämiseksi

Uudessa yksityisuittoluvassa on määrättävä, mitkä työt ja laitteet yksityisuiton toimittajan on tehtävä ja mitä muita toimenpiteitä hänen on suoritettava

[289] Vrt. *Manner, Näkökohtia* s. 209.

toisen oikeuden ja edun suojaamiseksi yksityisuiton aiheuttamalta vahingolta sekä yhteisuitolle tai vesistön/meren muulle käytölle aiheutuvan haitan välttämiseksi, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:19.2—3. Yksityisuiton toimittaja on luvan saava puutavaran omistaja. Vesistön/meren muulla käytöllä tarkoitetaan mitä tahansa oikeusjärjestyksen sallimaa vesistön/meren muuta käyttöä. Oikeusjärjestyksen vastainen vesistön/meren muu käyttö ei nauti oikeusjärjestyksen suojaa. Vahingolla ja haitalla käsitetään uittovahinkoa, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:79, VL 11:1.1—2, 11:2.2 ja 11:3,1—3, VL (467/87) 11:3,4, VL 11:3,5—6, VL (467/87) 11:3,7 sekä VL 11:3,8, 11:4 ja 12:15. Uittovahingosta ks. jäljempänä kohta 5.12. Vahingolla ja haitalla tarkoitetaan myös edunmenetystä, jota on vaikeaa mitata objektiivisesti rahalla.[290] Yhteisuiton estyminen tai vaikeutuminen on yhteisuitolle aiheutuvaa haittaa.[291]

Rahakorvauksen sijasta uudessa yksityisuittoluvassa määrättävä toimenpidevelvoite on VL 11:13:n mukainen edellä erikseen mainittu tapaus.[292] Uuden yksityisuittoluvan mukaisen uiton aiheuttamasta uittovahingosta ei saa määrätä maksettavaksi korvausta tässä luvassa. Ks. jäljempänä kohta 5.12.3. Täten uuteen yksityisuittolupaan ei saa asettaa VL 11:13:n mukaista rahakorvauksen sijasta määrättävää toimenpidevelvoitetta.

Uudessa yksityisuittoluvassa on määrättävä yksityisuiton toimittajalle yllä esitetty toimenpidevelvoite ilmeisesti vain, jos siitä aiheutuvat kustannukset ovat kohtuulliset. Näet hakemuksen saada uusi yksityisuittolupa suunnitelmassa on selvitettävä, missä määrin luvan mukaisesta yksityisuitosta aiheutuvia vahinkoja ja haittoja voidaan kohtuullisin kustannuksin estää tai vähentää ja mitä rakennelmia ja laitteita tässä tarkoituksessa on tehtävä tai muita toimenpiteitä suoritettava, VL 1:3, VL (649/76) 5:19.2—3, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke, VA 46 § ja VA 55 §. Luvansaaja maksaa toimenpidevelvoitteesta aiheutuvat kustannukset. Nämä ovat kohtuulliset, jos ne eivät ylitä suhteettomasti vahingon ja haitan raha-arvoa.[293] Kuitenkaan viimeinen virke ei sovellu sellaiseen vahinkoon ja haittaan, jota on vaikeaa mitata objektiivisesti rahalla.

Uudessa yksityisuittoluvassa asetettava toimenpidevelvoite voi sisältää velvollisuuden

— pitää puomeja ja muita irrallisia laitteita sekä käyttää kiinnikkeitä
— kerätä uuden yksityisuittoluvan mukaisesta yksityisuitosta vesistöön/mereen ja tämän rantaan kertyneet roskat ja muut uittojätteet

---

[290] Vrt. VL 2:11.3 ja VL (467/87) 2:11.3.
[291] Ks. VL 11:4.
[292] Ks. VL 11:1.1—2.
[293] Vrt. VL 11:13.

— tarkkailla uuden yksityisuittoluvan mukaisen yksityisuiton vaikutuksia vesistöön/mereen, kalastukseen, nahkiaisen pyyntiin tai ravun pyyntiin siellä tai kaloihin, nahkiaisiin tai rapuihin siellä tai
— istuttaa kalan-, nahkiaisen- tai ravunpoikasia vesistöön/mereen.

Uudella yksityisuittoluvalla ei saa myöntää oikeutta suorittaa luvassa suoritettavaksi määrättyä toimenpidettä. Uudella yksityisuittoluvalla ei saa myöskään myöntää toimenpidevelvoitetta varten tarvittavaa käyttöoikeutta toisen alueeseen. Välittömästi lain nojalla saadaan suorittaa uudessa yksityisuittoluvassa suoritettavaksi määrätty toimenpide, jos säädetyt edellytykset täyttyvät.[294] Muutoin toimenpiteen suorittaminen on töidenaloittamisluvan ja uuden kuntoonpanoluvan varaista.[295] Käyttöoikeus toisen alueeseen toimenpidevelvoitetta varten on välittömästi lain nojalla, jos säädetyt edellytykset täyttyvät.[296] Käyttöoikeus toisen alueeseen toimenpidevelvoitetta varten on myönnettävissä eräin edellytyksin väliaikaisella käyttöluvalla, uudella varsinaisella käyttöluvalla tai uudella varsinaisella lunastusluvalla.[297]

Jos uudessa yksityisuittoluvassa määrätään ryhdyttäväksi toimenpiteeseen, luvassa on määrättävä, koska toimenpide pitää olla suoritettu. Tosin asiasta puuttuu nimenomainen voimassa oleva säännös.[298] Luvassa pitää yleensä määrätä, että toimenpide pitää olla suoritettu ennen kuin saadaan toimittaa yksityisuittoa luvan mukaan. Poikkeuksena tästä on toimenpidevelvoite, joka käsittää toistuvia toimenpiteitä.

5.10.7 Aikaisemmin myönnetyn uuden yksityisuittoluvan muuttaminen

Ei ole voimassa nimenomaista säännöstä, joka oikeuttaisi uudella yksityisuittoluvalla muuttamaan aikaisemmin myönnettyä uutta yksityisuittolupaa.[299] Voidaan tehdä vastakohtaispäätelmä lainkohdista. Sen mukaan uudella yksityisuittoluvalla ei saisi muuttaa varhemmin myönnettyä uutta yksityisuittolupaa. Mainitut lainkohdat ovat VL (467/87) 2:22.4, VL 2:25.3, 2:27 ja 2:28.1, VL (414/84) 2:28.2, VL (467/87) 2:28.3, VL 5:9, 8:21.4 ja 9:4.1, VL (467/87)

[294] Niistä säädetään VL 1:3:ssa, VL (467/87) 1:7 a:ssa, VL (467/87) 1:30.1:ssä, VL 5:2.1:ssä, VL (649/76) 5:3.1:ssä ja VL 5:3.2:ssa.

[295] Ks. VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (606/82) 2:26, VL 5:2.1, 5:2.3 ja 5:10, VL (649/76) 5:13.1, VL 5:13.5 ja 14:1.3 sekä NaapL 17, 20 ja 22 §.

[296] Niistä säädetään VL 1:3:ssa, VL (467/87) 1:7 a:ssa, VL 5:2.1:ssä, VL (649/76) 5:3.1:ssä ja VL 5:3.2:ssa.

[297] Ks. VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1, 5:2.3 ja 5:10, VL (649/76) 5:13.1, VL 5:13.2:n ensimmäinen virke, VL (649/76) 5:35.2, VL 14:1.3 sekä NaapL 17, 20 ja 22 §.

[298] Vrt. VL 2:1.3, 2:12, 5:13.4 ja 5:22.

[299] Ks. VL (649/76) 5:19.

9:15.2, 10:5.2, 10:25 ja 10:27.4 sekä VL (236/89) 18:7. Kuitenkin uudella yksityisuittoluvalla saadaan muuttaa aiemmin myönnettyä uutta yksityisuittolupaa, jos sen myöntämisolosuhteet ovat muuttuneet tai muuttuvat.[300]

5.11 KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUVAN LUPAEHDOISTA

5.11.1 Lupa-alue

Kuorimattoman puutavaran uittoluvassa on määrättävä, mihin vesistön/meren osaan lupa myönnetään, VL 1:3 ja 5:96.1—2. Täten luvasta on käytävä ilmi lupa-alueen sijainti. Luvasta olisi syytä käydä ilmi lupa-alueen pinta-ala.[301]

5.11.2 Luvansaaja

Kuorimattoman puutavaran uittoluvassa on määrättävä, että vain lupaa hakenut saa uittaa luvan nojalla, VL 1:3 ja 5:96.1—2.

5.11.3 Uitettava puutavara

Kuorimattoman puutavaran uittoluvassa saadaan määrätä, millaista puutavaraa, jota ei ole kelvollisesti kuorittu, saadaan uittaa luvan nojalla, VL 1:3 ja 5:96.1—2. Kuorimattoman puutavaran uittoluvassa on määrättävissä, että luvan nojalla saadaan uittaa kelvollista kuorimista vailla olevaa puutavaraa, jos siitä ei leviä tuhohyönteisiä, kuten ytimennävertäjiä ja kirjanpainajia, metsään. Kuorimattoman puutavaran uittoluvassa saadaan määrätä, että luvan nojalla ei saa uittaa torjunta-aineella käsiteltyä puutavaraa, jota ei ole kelvollisesti kuorittu. Jos kuorimattoman puutavaran uittoluvassa ei määrätä, että luvan nojalla saadaan uittaa vain määrätynlaista, kelvollista kuorimista vailla olevaa puutavaraa, niin luvan nojalla saadaan uittaa kaikenlaista puutavaraa, jota ei ole kelvollisesti kuorittu. Kuitenkaan luvan nojalla ei saa uittaa sellaista puutavaraa, jonka uittaminen on kielletty laillisesti.

---

[300] Ks. VL 16:32.1. Ks. myös *Laurila* s. 25—26, *Hollo, Ympäristöoikeus* s. 379 ja *Kotkasaari 1988* s. 109.

[301] Vrt. VA 56 §.

Kuorimattoman puutavaran uittoluvassa saadaan määrätä, että luvan nojalla saadaan uittaa enintään määrätty määrä kelvollista kuorimista vailla olevaa puutavaraa, VL 1:3 ja 5:96.1—2.

Ks. edellä 5.6 kohdassa tarkasteltuja oikeustapauksia, joissa kuorimattoman puutavaran uittoluvissa oli määräys, kuinka paljon enintään puutavaraa, jota ei ollut kelvollisesti kuorittu, luvansaaja sai uittaa luvan nojalla.

Jos kuorimattoman puutavaran uittoluvassa ei määrätä, että luvan nojalla saadaan uittaa enintään määrätty määrä puutavaraa, jota ei ole kelvollisesti kuorittu, niin luvan nojalla saadaan uittaa kuinka paljon tahansa tällaista puutavaraa.

5.11.4 Lupa-aika

Ei saa myöntää kuorimattoman puutavaran uittolupaa pysyvänä. Se saadaan myöntää määräaikaisena, VL 1:3 ja 5:96.1—2. Tätä kantaa voidaan perustella näistä lainkohdista ilmikäyvällä luvan tarkoituksella.

Edellä 5.6 kohdassa tarkastellussa tapauksessa **KHO 1974 A II 110** KHO muutti pysyvänä myönnetyn kuorimattoman puutavaran uittoluvan määräaikaiseksi.

Kuorimattoman puutavaran uittoluvassa on määrättävä aika, joksi lupa myönnetään.

Edellä 5.6 kohdassa tarkastellussa tapauksessa, jossa **KHO** antoi **13. 9. 1979** päätöksensä **t. 3732**, kuorimattoman puutavaran uittoluvan päättyminen on ilmaistu liian epämääräisesti.

Kuorimattoman puutavaran uittolupaan saadaan asettaa ehto, että viimeistään määrättyyn ajankohtaan mennessä on haettava uusi kuorimattoman puutavaran uittolupa, jos luvan mukaisesti halutaan uittaa sen jälkeen, kun lupa päättyy.[302] Ehto vain täsmentää luvan määräaikaisuutta.

Ks. edellä 5.6 kohdassa tarkasteltu tapaus, jossa **KHO** antoi **13. 9. 1979** päätöksensä **t. 3732.**

Kuorimattoman puutavaran uittoluvassa on määrättävä, että luvan nojalla saadaan uittaa kelvollista kuorimista vailla olevaa puutavaraa lupa-ajan jokaisen vuorokauden jokaisena hetkenä tai vain osan lupa-ajasta, VL 1:3 ja 5:96.1—2. Niinpä luvassa voidaan sallia uittaa puutavaraa, jota ei ole kelvollisesti kuorittu, muuna aikana kuin öisin ja viikonloppuisin.

[302] Vrt. *Manner, Näkökohtia* s. 209.

5.11.5 Uittotapa

Kuorimattoman puutavaran uittoluvassa on määrättävä, miten saadaan toimittaa uittoa luvan nojalla, VL 1:3 ja 5:96.1—2. Täten luvassa saadaan määrätä, että luvan nojalla saadaan uittaa puutavaraa, jota ei ole kelvollisesti kuorittu, esimerkiksi irrallaan tai nippuina. Jos lupa myönnetään niin, ettei yhtään uittotapaa kielletä, luvan nojalla saadaan uittaa millä uittotavalla tahansa.

Jos kuorimattoman puutavaran uittolupa myönnetään kahdelle tai useammalle uittajalle, luvassa uitto on sallittava toimitettavaksi kunkin uittajan omaan lukuun, uittajien yhteiseen lukuun tai näillä molemmilla tavoilla.

Ei saa määrätä kuorimattoman puutavaran uittoluvassa, että luvan mukainen uitto on toimitettava yhteisuittona tai yksityisuittona. Näin on asianlaita huolimatta siitä, sallitaanko luvan nojalla uittaa yhdelle vai useammalle puutavaran omistajalle kuuluvaa puutavaraa. Määräys uiton toimittamisesta yhteisuittona tai yksityisuittona saadaan antaa vain uudessa varsinaisessa uittoluvassa ja uudessa uittosäännössä, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:8.2, VL (649/76) 5:11.1, VL 5:11.2—3 ja VL (649/76) 5:19.1.

5.11.6 Toimenpiteet uitosta aiheutuvan vahingon ja haitan välttämiseksi

Kuorimattoman puutavaran uittoluvassa on määrättävä, mitkä toimenpiteet luvansaajan on suoritettava luvan mukaisesta uitosta aiheutuvan vahingon ja haitan välttämiseksi. Tosin tästä ei ole VL (649/76) 5:11.1:n toista virkettä, 5:19.3:a tai 5:36.1:n ensimmäistä virkettä vastaavaa säännöstä. Kuorimattoman puutavaran uittoluvasta säädetään niukkasanaisesti VL 5:96.2:ssa.[303]

> Yllä esittämäni tulkintaväittämä on sopusoinnussa edellä 5.6 kohdassa tarkastellun tapauksen **KHO 1974 A II 110** ja tapauksen, jossa **KHO** antoi **13. 9. 1979** päätöksensä **t. 3732**, kanssa.

Hakemuksen saada kuorimattoman puutavaran uittolupa suunnitelmassa on selvitettävä, missä määrin luvan mukaisesta uitosta aiheutuvia vahinkoja ja haittoja voidaan kohtuullisin kustannuksin estää tai vähentää sekä mitä rakennelmia ja laitteita tässä tarkoituksessa on tehtävä tai muita toimenpiteitä suoritettava, VL 1:3, 5:96.1—2 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke sekä VA 46 § ja 55 §.[304]

---

[303] Lupaehdon asettamisesta lupaan ilman nimenomaista säännöstä ks. *Uotila, Elinkeinolupa* s. 148—149, *KM 1973:49* s. 136—137, *Konstari* s. 140—142 ja *Mäenpää, Hallintolupa* s. 224—231 ja 389. Vrt. *Ståhlberg, I* s. 336 ja *Merikoski, II* s. 50—52.

[304] Vrt. *Mietintö 1986* s. 24 ja 61—62.

Edellä olevan ensimmäisen kappaleen ensimmäisessä virkkeessä vahingolla ja haitalla tarkoitetaan uittovahinkoa, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:79, VL 11:1.1—2, 11:2.2 ja 11:3,1—3, VL (467/87) 11:3,4, VL 11:3,5—6, VL (467/87) 11:3,7 sekä VL 11:3,8, 11:4 ja 12:15. Uittovahingosta ks. jäljempänä kohta 5.12. Kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuvasta uittovahingosta ei saa määrätä maksettavaksi korvausta tässä luvassa. Ks. jäljempänä kohta 5.12.3. Tämän vuoksi tällaisesta uittovahingosta määrättävän rahakorvauksen sijasta luvassa ei saa määrätä VL 11:13:n mukaista toimenpidevelvoitetta.

Vrt. kuitenkin edellä 5.6 kohdassa tarkasteltu tapaus **KHO 1974 A II 110** ja tapaus, jossa **KHO** antoi **13. 9. 1979** päätöksensä **t. 3732.**

Mainitussa virkkeessä vahingolla ja haitalla käsitetään myös edunmenetystä, jota on vaikeaa mitata objektiivisesti rahalla.[305]

Yllä esitetyn perusteella kuorimattoman puutavaran uittoluvassa on määrättävä luvansaajan suoritettavaksi toimenpidevelvoite ilmeisesti vain, jos siitä aiheutuvat kustannukset ovat kohtuulliset. Ne ovat kohtuulliset, jos ne eivät ylitä suhteettomasti vahingon ja haitan raha-arvoa.[306] Kuitenkaan viimeinen virke ei sovellu sellaiseen vahinkoon ja haittaan, jota on vaikeaa mitata objektiivisesti rahalla.

Toimenpidevelvoite voi sisältää velvollisuuden
— pitää puomeja ja muita irrallisia laitteita sekä käyttää kiinnikkeitä tai
— kerätä kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesta uitosta vesistöön/mereen ja tämän rantaan kertyneet roskat ja muut uittojätteet.

Ks. edellä 5.6 kohdassa käsitelty tapaus, jossa **KHO** antoi **13. 9. 1979** päätöksensä **t. 3732.**

Toimenpidevelvoite voi käsittää velvollisuuden tarkkailla kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisen uiton vaikutuksia vesistöön/mereen, kalastukseen, nahkiaisen pyyntiin tai ravun pyyntiin siellä tai kaloihin, nahkiaisiin tai rapuihin siellä.[307]

Ks. edellä 5.6 kohdassa käsitelty tapaus **KHO 1974 A II 110**[308] ja tapaus, jossa **KHO** antoi **13. 9. 1979** päätöksensä **t. 3732.**

Toimenpidevelvoite voi sisältää velvollisuuden istuttaa kalan-, nahkiaisen- tai ravunpoikasia vesistöön/mereen.

[305] Vrt. VL 2:11.3 ja VL (467/87) 2:11.3.
[306] Vrt. VL 11:13.
[307] Ks. *Wallin, Ympäristöoikeudesta* s. 35.
[308] Ks. Hollon kommentti tapauksesta, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 346.

Ks. edellä 5.6 kohdassa käsitelty tapaus, jossa **KHO** antoi **13. 9. 1979** päätöksensä **t. 3732.**

Kuorimattoman puutavaran uittoluvalla ei saa myöntää oikeutta suorittaa luvassa suoritettavaksi määrättyä toimenpidettä. Kuorimattoman puutavaran uittoluvalla ei saa myöskään myöntää toimenpidevelvoitetta varten tarvittavaa käyttöoikeutta toisen alueeseen. Välittömästi lain nojalla saadaan suorittaa tässä luvassa suoritettavaksi määrätty toimenpide, jos säädetyt edellytykset täyttyvät.[309] Muutoin toimenpiteen suorittaminen on töidenaloittamisluvan ja uuden kuntoonpanoluvan varaista.[310] Käyttöoikeus toisen alueeseen toimenpidevelvoitetta varten on välittömästi lain nojalla, jos säädetyt edellytykset täyttyvät.[311] Käyttöoikeus toisen alueeseen toimenpidevelvoitetta varten saadaan myöntää eräin edellytyksin väliaikaisella käyttöluvalla, uudella varsinaisella käyttöluvalla tai uudella varsinaisella lunastusluvalla.[312]

Jos kuorimattoman puutavaran uittoluvassa määrätään ryhdyttäväksi toimenpiteeseen, luvassa on määrättävä, koska toimenpide pitää olla suoritettu. Tosin asiasta ei ole voimassa nimenomaista säännöstä.[313] Luvassa pitää yleensä määrätä, että toimenpide pitää olla suoritettu ennen kuin saadaan uittaa luvan mukaan. Poikkeuksena tästä on toimenpidevelvoite, joka käsittää toistuvia toimenpiteitä.

Ei saa soveltaa VL (467/87) 10:24.1—2:ta päätettäessä siitä, onko kuorimattoman puutavaran uittolupa myönnettävä. Ks. edellä kohta 5.6. Tämän vuoksi kuorimattoman puutavaran uittoluvassa ei saa määrätä maksettavaksi VL (467/87) 10:27.1—4:n mukaista vesiensuojelumaksua.

Kun harkittiin kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntämistä, ei saanut soveltaa VL 10:24.1:tä. Ks. edellä kohta 5.6. Tämän vuoksi kuorimattoman puutavaran uittoluvassa ei saanut määrätä maksettavaksi VL 10:27:n mukaista vesiensuojelumaksua. Täten kuorimattoman puutavaran uittoluvassa ei saanut määrätä maksettavaksi VL 10:27.1—3:n ja VL (427/70) 10:27.4:n mukaista vesiensuojelumaksua.[314] Kun harkittiin kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntämistä, ei saanut soveltaa VL (299/79) 10:24.1:tä. Ks. edellä kohta 5.6. Tämän vuoksi kuorimattoman

---

[309] Niistä säädetään VL 1:3:ssa, VL (467/87) 1:7 a:ssa, VL (467/87) 1:30.1:ssä, VL 5:2.1:ssä, VL (649/76) 5:3.1:ssä ja VL 5:3.2:ssa.

[310] Ks. VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (606/82) 2:26, VL 5:2.1, 5:2.3 ja 5:10, VL (649/76) 5:13.1, VL 5:13.5 ja 14:1.3 sekä NaapL 17, 20 ja 22 §.

[311] Niistä säädetään VL 1:3:ssa, VL (467/87) 1:7 a:ssa, VL 5:2.1:ssä, VL (649/76) 5:3.1:ssä ja VL 5:3.2:ssa.

[312] Ks. VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1, 5:2.3 ja 5:10, VL (649/76) 5:13.1, VL 5:13.2:n ensimmäinen virke, VL (649/76) 5:35.2, VL 14:1.3 sekä NaapL 17, 20 ja 22 §.

[313] Vrt. VL 2:1.3, 2:12, 5:13.4 ja 5:22.

[314] Hollo oli toista mieltä, ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 170—171, 361, 491 ja 535.

puutavaran uittoluvassa ei saanut määrätä maksettavaksi VL 10:27.1—3:n ja VL (427/70) 10:27.4:n mukaista vesiensuojelumaksua.[315]

Vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 131 §:n mukaan vesituomioistuin voi antaa luvan puutavaran kuorimattomana uittamiseen.[316] Komitea perusteli tätä pykäläehdotustaan, ettei se ole katsonut olevan syytä ottaa lakiehdotukseen määräystä uittoyksikön mukaan suoritettavaa maksua kalastuksen edistämiseksi, milloin myönnetään vapautus puiden kuorimisvelvollisuudesta.[317]

Edellä 5.6 kohdassa tarkastellussa tapauksessa **KHO 1976 A II 90** ja tapauksessa, jossa **KHO** antoi **9. 9. 1976** päätöksensä **t. 3256**, kuorimattoman puutavaran uittolupaan asetettiin määräys suorittaa vesiensuojelumaksu.

Iijoen Uittoyhdistys pyysi hakemuksessaan PSVO:ssa, että tämä myöntäisi sille luvan saada uittaa vuonna 1977 sen yhteisuittoalueella enintään 100.000 m^3 kuorimatonta puutavaraa toisena vuotena puiden kaatamisesta lukien. Hakija perusteli hakemustaan: Vuoden 1977 uittoa varten puutavaran teko olisi aloitettava jo vuosien 1975—1976 syksyn ja talven aikana. Jos lupa evättäisiin, jouduttaisiin hakkuut keskeyttämään ja siirtämään niitä jopa vuodella, jotta puiden uitto voitaisiin varmuudella suorittaa loppuun vuoden kuluessa näiden kaatamisesta lukien. Puutavaran kuoriminen ei ollut mahdollista, koska ei ollut kuorimakoneita ja koska niitä ei enää ehdittäisi hankkia. Puutavaran maakuljetus ei ollut mahdollinen teiden puutteen vuoksi.

Koska kysymyksessä oleva raakapuuerä oli metsäteollisuudelle tärkeä ja sen taloudellinen arvo huomattavan suuri ja sen uitto näin ollen metsätalouden sekä työllisyyskysymyksen hoidon kannalta erittäin tärkeä, eikä hankkeesta aiheutunut ennalta arvioitavissa olevaa vahinkoa, haittaa tai edunmenetystä kenellekään ja koska ylivuotisen puutavaran uittamista kuorimattomana voitiin siitä mahdollisesti aiheutuvien vahingollisten vaikutusten vuoksi pitää VL 10:24:ssä tarkoitettuun muuhun toimenpiteeseen rinnastettavana hankkeena, **PSVO 15. 4. 1976** antamallaan päätöksellä VL 5:96.2—3:n, VL 10:27.1—3:n ja VL [427/70] 10:27.4:n nojalla myönsi Iijoen Uittoyhdistykselle luvan tämän yhteisuittoalueella uittaa vuonna 1977 enintään 100.000 p-m^3 kuorimatonta havupuutavaraa toisena vuotena tämän kaatamisesta lukien. PSVO määräsi, että Iijoen Uittoyhdistyksen oli maksettava tämän päätöksen saatua lainvoiman VH:lle Iijoella ylivuotisen kuorimattoman puutavaran uittamisesta aiheutuvien vahingollisten vaikutusten selvittämistä koskeviin tutkimuksiin käytettäväksi 5.000 mk:n suuruinen vesiensuojelumaksu, mikäli se halusi käyttää hyväkseen tässä päätöksessä annettua lupaa.

Iijoen Uittoyhdistys vaati valituksessaan KHO:ssa, että tämä poistaisi uittajan maksettavaksi määrätyn vesiensuojelumaksun lakiin perustumattomana. Valittaja perusteli vaatimustaan sillä, ettei hakemuksessa maini-

[315] Vrt. *Wallin, Ympäristöoikeudesta* s. 35 ja *Rokka* s. 67.
[316] Ks. *KM 1939:3* s. 1* ja 26*.
[317] Ks. mts. 230.

tun puutavaran uittamisesta aiheutunut VL 1:19:n mukaista pilaantumista.

MMM:n kalastus- ja metsästysosasto vaati valituksessaan KHO:ssa, että tämä määräisi vesiensuojelumaksun maksettavaksi MMM:lle käytettäväksi kalakannan ylläpitämiseen uittoalueella ja vahvistaisi maksun suuruudeksi 10 penniä pinokuutiometriltä.

Iijoen Uittoyhdistys vaati vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi tämän valituksen.

KHO (neljä HntoN:ta ja kaksi YIN:ta) **3. 2. 1977** antamallaan päätöksellä **t. 406** tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa PSVO:n päätöstä. Yksi HntoN oli eri mieltä. Mitä tuli vesiensuojelumaksun suuruuteen, hän oli KHO:n päätöslauselmasta ilmenevällä kannalla. Mitä tuli MMM:n kalastus- ja metsästysosaston vesiensuojelumaksun käyttämistä koskevaan vaatimukseen, hän katsoi selvitetyksi, että nyt myönnetyn luvan mukaisesta kuorimattoman puutavaran uitosta johtuva kuoriaineksen vesistöön joutuminen vahingoitti kalakantaa Iijoen Uittoyhdistyksen yhteisuittoalueella. Hänen mielestään vesiensuojelumaksu oli näin ollen VL 10:27.2:n mukaan käytettävä kalakannan säilyttämiseen vesistössä. Tämän vuoksi hän määräsi, että vesiensuojelumaksu oli suoritettava MMM:lle käytettäväksi kalojen suoja- ja kutupaikkojen sekä kalastuspaikkojen puhdistukseen ja muihin vesistössä suoritettaviin toimenpiteisiin kalakannan ylläpitämiseksi.

Iijoen Uittoyhdistyksen hakemuksessa mainitun puutavaran uittamisesta aiheutui VL 1:19.1:n mukaisen pilaamiskiellon vastainen seuraamus. Kuitenkin KHO:n olisi pitänyt suostua Iijoen Uittoyhdistyksen valituksessaan esittämään vaatimukseen.

5.11.7 Velvoite noudattaa kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntänyttä päätöstä muutoksenhausta huolimatta

VO voi määrätä, että sen päätöstä, jolla se myöntää kuorimattoman puutavaran uittoluvan, on noudatettava, vaikka päätökseen haetaan muutosta, VL 1:3 ja 5:96. Koska näissä lainkohdissa ei ole nimenomaista säännöstä, että VO voi määrätä sanotusti vain vaatimuksesta, niin se voi määrätä sanotusti sekä vaatimuksetta että vaatimuksesta. Vaatimuksella tarkoitan asianosaisen esittämää vaatimusta. Yleensä VO:n ei pitäisi määrätä vaatimuksetta. Tulkitsen sanaa voi samalla tavoin kuin edellä 5.3 kohdassa olen tulkinnut sanaa voi. Tässä muutoksenhaulla tarkoitetaan valittamista VO:n päätöksestä VYO:lle, VL (467/87) 17:1. Jos VO määrää, että sen päätöstä on noudatettava, vaikka päätökseen haetaan muutosta, VO:n on määrättävä noudattamaan päätöstään kokonaisuudessaan. VO ei saa määrätä, että sen päätöstä on noudatettava määrätystä ajankohdasta alkaen.

5.11.8 Aikaisemmin myönnetyn kuorimattoman puutavaran uittoluvan muuttaminen

Ei ole voimassa nimenomaista säännöstä, joka oikeuttaisi kuorimattoman puutavaran uittoluvalla muuttamaan aiemmin myönnettyä kuorimattoman puutavaran uittolupaa.[318] Voidaan tehdä vastakohtaispäätelmä lainkohdista. Sen mukaan kuorimattoman puutavaran uittoluvalla ei saisi muuttaa varhemmin myönnettyä kuorimattoman puutavaran uittolupaa. Mainitut lainkohdat ovat VL (467/87) 2:22.4, VL 2:25.3, 2:27 ja 2:28.1, VL (414/84) 2:28.2, VL (467/87) 2:28.3, VL 5:9, 8:21.4 ja 9:4.1, VL (467/87) 9:15.2, 10:5.2, 10:25 ja 10:27.4 sekä VL (236/89) 18:7. Kuitenkin kuorimattoman puutavaran uittoluvalla saadaan muuttaa aikaisemmin myönnettyä kuorimattoman puutavaran uittolupaa, jos sen myöntämisolosuhteet ovat muuttuneet tai muuttuvat.[319]

PSVO 24. 1. 1978 antamallaan päätöksellä myönsi kuorimattoman puutavaran uittoluvan. Tämän 4. lupaehto sisälsi kalanistutusvelvollisuuden. KHO 13. 9. 1979 antamallaan päätöksellä t. 3732 muutti osittain tätä lupaehtoa. Ks. näitä päätöksiä olen tarkastellut edellä kohdassa 5.6. Kemijoen Uittoyhdistys pyysi ensimmäisessä hakemuksessaan PSVO:ssa tätä muuttamaan mainittua lupaehtoa siten, että uittoyhdistys voisi korvata 100.000 kappaleen harjuksen kesänvanhan poikasen istutuksen muulla MMM:n hyväksymällä kalalaji-istutuksella, joka vastasi rahalliselta arvoltaan mainittua harjuksen istutusvelvoitetta. Kemijoen Uittoyhdistys perusteli hakemustaan: Harjuksen poikasten kasvatus oli epävarmaa. Mädin saanti oli osoittautunut erittäin vaikeaksi. Vastakuoriutuneiden kalanpoikasten kasvatus kesänvanhoiksi luonnonravintolammikoissa oli epäonnistunut viime vuosina lähes täysin. Näistä syistä Kemijoen Uittoyhdistys ei ollut voinut täyttää yllä mainittua kalanistutusvelvoitetta, vaan se oli jäänyt istutusvelvoitteesta jälkeen 199.060 kappaletta harjuksen kesänvanhaa poikasta.

K:n jakokunta ja sen muistuttajakumppanit muistutuksessaan PSVO:ssa vastustivat yllä mainitun 4. lupaehdon muuttamista ja väittivät, ettei PSVO:lla ollut oikeutta muuttaa tätä lupaehtoa.

Kemijoen Uittoyhdistys pyysi toisessa hakemuksessaan PSVO:ssa, että tämä myöntäisi sille luvan toistaiseksi uittaa vuosittain 200.000 m^3 kuorimatonta havupuutavaraa toisena vuotena tämän kaatamisesta lukien.

PSVO 18. 12. 1984 antamallaan päätöksellä hylkäsi perusteettomana K:n jakokunnan ja tämän muistuttajakumppanien väitteen siitä, ettei PSVO:n ollut mahdollista muuttaa istutusvelvollisuutta koskevaa lupapäätöksen kohtaa siitä, millaiseksi tämän KHO oli muuttanut 13. 9. 1979 antamassaan päätöksessä t. 3732. Mitä ensimmäiseen hakemukseen muu-

[318] Ks. VL 5:96.

[319] Ks. VL 16:32.1. Ks. myös oikeustapaus **KHO 1974 A II 110** edellä 5.6 kohdassa, *Laurila* s. 25—26, *Hollo, Ympäristöoikeus* s. 379 ja *Kotkasaari 1988* s. 109.

toin tuli, niin PSVO katsoi, ettei velvoitteen muuttamiselle hakemuksen mukaiseksi ollut laillista perustetta. Tämän vuoksi ja koska suurin osa niistä kalastuskunnista, joita asia koski, oli vastustanut hakemusta ja koska voimassa olevan päätöksen mukainen velvoite oli toteutettavissa jälkikäteen kohtuullisessa ajassa, PSVO antoi määräykset puheena olevan velvoitteen loppuun suorittamisesta jäljempänä lupaehtojen 4 kohdan 3 kappaleessa ja hylkäsi hakemuksen enemmälti. Mitä toiseen hakemukseen tuli, PSVO samalla päätöksellään VL 5:80.1:n, VL [649/76] 5:80.2:n, VL 5:96.2:n ja VL 11:13:n nojalla myönsi Kemijoen Uittoyhdistykselle uuden luvan kuorimattoman ylivuotisen havupuutavaran uittamiseen Kemijoen yhteisuittoalueella. Luvan lupaehtojen 4 kohdan 3 kappaleen mukaan hakijan oli suoritettava PSVO:n 24. 1. 1978 antaman päätöksen nojalla täyttämättä oleva osa harjuksen istutusvelvoitteesta MMM:n asettamassa kohtuullisessa ajassa.

K:n jakokunta ja sen muistuttajakumppanit valituksessaan KHO:ssa uudistivat yllä esitetyn vaatimuksensa ja väitteensä.

KHO 30. 5. 1986 antamallaan päätöksellä **t. 2186** tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muulla tavalla muuttaa PSVO:n päätöstä kuin että tarkkailuvelvoitetta koskeva lupaehtojen 5) kohdan ensimmäinen kappale muutettiin toisin kuuluvaksi. Täten KHO hylkäsi K:n jakokunnan ja tämän muistuttajakumppanien valituksen tässä kerrotulta osin. Näin ollen PSVO ja KHO hyväksyivät näkemyksen, että PSVO:lla oli oikeus muuttaa lainvoimaisen kuorimattoman puutavaran uittoluvan lupaehtoa.

5.12 OIKEUDESTA SAADA KORVAUS UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN A:N, UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN B:N, UUDEN VARSINAISEN UITTOLUVAN, UUDEN YKSITYISUITTOLUVAN TAI KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUVAN MUKAISEN UITON AIHEUTTAMASTA UITTOVAHINGOSTA

5.12.1 Uittovahingon syntytavoista

Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesta uitosta voi aiheutua **uittovahinko**. Nimittäin uittovahingolla tarkoitetaan toisen omaisuudelle uiton yhteydessä suoritetuista töistä ja toimenpiteistä, uittokaluston tai puutavaran säilyttämisestä vesistössä/meressä ja sen rannassa tai törmäämisestä rantaan sekä uittoväen kulkemisesta ja oleskelemisesta rannalla samoin kuin vesistössä/meressä kulkevalle alukselle uponneesta tai uppoamistilassa olevasta uittopuusta taikka veden alla olevasta uitto-

laitteesta tai uittotarvikkeesta tahi uittoväylän ulkopuolella oleville kalastusverkoille nippukuljetuskiinnikkeistä tai uitosta muutoin aiheutunutta vahinkoa, haittaa ja muuta edunmenetystä, jos se on sellainen kuin VL 11 luvun ja tämän muutosten voimassa olevissa säännöksissä tarkoitetaan, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:79.1:n ensimmäinen virke.[320] Mitä tässä sanoin kalastusverkoista, sovelletaan vastaavasti nahkiaisenpyynti- ja ravunpyyntiverkkoihin, VL (467/87) 1:7 a.

Esimerkiksi toisen maa-alue, vesialue, ranta, kalastus, rakennus, rakennelma, laitos, varasto tai pyydys on mainittua toisen omaisuutta.[321]

Uitettavan puutavaran säilyttämisestä vesistössä/meressä tai tämän rannassa uittovahinko voi aiheutua siten, että puutavarasta leviää tuhohyönteisiä, kuten ytimennävertäjiä ja kirjanpainajia, toisen metsään tuhoamaan tätä.[322]

Vesistössä/meressä kulkevalle alukselle uittopuusta, joka ei ole uponnut eikä uppoamistilassa, aiheutuva vahinko, haitta tai muu edunmenetys ei ole uittovahinko.

> Hallituksen ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 5:79.1:n ensimmäisen virkkeen mukaan uittovahingolla olisi tarkoitettu mm. vesistössä kulkevalle alukselle uittopuusta aiheutunutta vahinkoa, haittaa ja muuta edunmenetystä, jos se on sellainen kuin 11 luvussa tarkoitetaan.[323] Kuitenkin eduskunta hyväksyi VL (649/76) 5:79.1:n ensimmäisen virkkeen kieliasultaan laki- ja talousvaliokunnan ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 5:79.1:n ensimmäisen virkkeen mukaisena.[324] Laki- ja talousvaliokunta oli perustellut lainkohtaehdotustaan: "Edelleen valiokunta on katsonut, ettei 79 §:n osalta ole esitetty riittäviä perusteluja sille, että vahingon aiheuttajana säännöksen tarkoittamalla tavalla pidettäisiin myös muuta kuin uponnutta tai uppoamistilassa olevaa uittopuuta, minkä vuoksi valiokunta on palauttanut säännöksen tältä osin voimassa olevan lain mukaiseen sanamuotoon."[325]

Uittopuu on uponnut, kun se on vajonnut vesistön/meren pohjaan. Uittopuu on uppoamistilassa, kun se vedessä kelluessaan on vain pieneltä osin veden pinnan yläpuolella.[326]

---

[320] Vrt. *Jokela* s. 393 ja *Hollo, Ympäristöoikeus* s. 380.

[321] Vrt. VL 1:15.1, VL (467/87) 1:15.1 ja VL 1:25.1, 2:11.1—2 sekä 5:2.1.

[322] Vrt. *KM 1979:64* s. 69, *Lönnberg—Pyymäki* s. 42 ja *Räisänen J.* s. 92 ja 99—100.

[323] *HE 61/1976* s. 10 ja 14. Ks. lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 8. Ks. myös uittolainsäädännön tarkistamistoimikunnan laatiman ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 5:79, *KM 1974:11* s. 44 ja 58 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 36.

[324] *LTVM 8/1976* s. 2—3 verrattuna VL (649/76) 5:79.1:n ensimmäinen virke.

[325] *LTVM 8/1976* s. 1. Ks. laki- ja talousvaliokunnan vähemmistön kanta, mts. 4—6. Vrt. *Lammassaari, Vesilaki* s. 59.

[326] VOL II:19.1:n mukaan uponneen tai uppoamaisillaan olevan puun alukselle aiheuttama vahinko oli korvattava lauttausvahinkona. Myös VOL (72/15) II:18.1:ssä esiintyi ilmaus uponnut tai uppoamaisillaan oleva puu. Ks. tämän ilmauksen tulkinnasta *Seppänen, MAL 1940* s. 141—143 ja *Haataja, II* s. 427—428.

Uittovahingon kohde, vesistössä/meressä kulkeva alus, voi olla laiva, lautta, moottorivene, soutuvene, kanootti tai mikä tahansa vesillä liikkuva laite.[327]

Uittopuusta muulle omaisuudelle kuin vesistössä/meressä kulkevalle alukselle aiheutuva edunmenetys voi olla uittovahinko huolimatta siitä, onko uittopuu edunmenetyksen sattuessa uponneena tai uppoamistilassa, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:79. Tällainen uittovahinko voi aiheutua esimerkiksi siten, että uittopuusta irtoava kuori ja muu roska leviää erityiseen käyttöön otetulle rannalle. Niin ikään tällainen uittovahinko voi aiheutua esimerkiksi kalan-, nahkiaisen- tai ravunpyydykselle siten, että uittopuu repii, sotkee tai roskaa pyydyksen.

> **VYO:n 13. 2. 1981** antama päätös (**VYO 105/1980**): O Oy:n uittamat ja hinauksesta karanneet puut olivat 27. 10. 1972 rikkoneet L:n pyynnissä olevia verkkoja aiheuttaen L:lle vahingon, jonka VYO, koska vahingon laajuutta ei ollut luotettavasti näytetty, arvioi 2.600 mk:n suuruiseksi. Tämän vuoksi VYO velvoitti O Oy:n suorittamaan L:lle korvaukseksi rikotuista verkoista 2.600 mk. Täten VYO piti tällaista edunmenetystä VL 5:79:n mukaan korvattavana uittovahinkona. Näet VL (649/76) 5:79 ei soveltunut tapaukseen, VL:n (649/76) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 ja 5 momentti. Tapauksessa kerrotunlainen edunmenetys, mikäli se aiheutuisi VL (649/76) 5:79.1:n voimassaoloaikana, olisi tämän lainkohdan mukaan korvattava uittovahinko.

Uittovahingon aiheuttaja, veden alla oleva uittolaite tai -tarvike, on joko tilapäinen tai pysyvä.[328] Veden alla on yhtä kuin veden pinnan alapuolella uittovahingon sattuessa. Sen sijaan uittovahinkoa ei ole vahinko, haitta tai muu edunmenetys, joka aiheutuu vesistössä/meressä kulkevalle alukselle veden yllä olevasta uittolaitteesta tai -tarvikkeesta. Veden yllä on yhtä kuin veden pinnan yläpuolella vahingon tapahtuessa. Uittolaite voi olla mikä tahansa uitossa käytettävä laite, esimerkiksi kiinnike. Uittotarvike voi olla mikä tahansa uitossa käytettävä tarvike, esimerkiksi lanka, ketju, vaijeri tai naru.

Uiton aiheuttama ympäristön pilaantuminen voi olla uittovahinko.[329]

Uittovahinkoa ei ole uittoväylässä oleville kalastus-, nahkiaisenpyynti- tai ravunpyyntiverkoille nippukuljetuskiinnikkeistä aiheutunut vahinko, haitta tai muu edunmenetys. Uittoväylällä tarkoitetaan pelkästään VL (649/76) 5:1.2:n mukaista yleistä uittoväylää.[330] Lainsäätäjän lipsahdus on se, että VL (649/76)

---

[327] Ks. *Kantonen* s. 202.

[328] Ks. uittolainsäädännön tarkistamistoimikunnan laatiman ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 5:79.2:n ensimmäinen virke, *KM 1974:11* s. 44 ja 58 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 36 sekä hallituksen ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 5:79.1:n ensimmäinen virke, *HE 61/1976* s. 10 ja 14 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 8. Vrt. VL 5:79:n ensimmäinen virke.

[329] Ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 170 ja 491 sekä *LTK 1980:2* s. 21 ja 204.

[330] Ks. kuitenkin VL 5:18 ja VL:n (649/76) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 ja 2 momentti.

5:79.1:n ensimmäisessä virkkeessä on ilmaus uittoväylä, eikä ilmausta yleinen uittoväylä. Nippukuljetuskiinnikkeitä ovat esimerkiksi nippu-uitossa käytettävät langat, ketjut, narut ja vaijerit.

Uitosta aiheutuva uittoa varten vesistöön/mereen tehtyjen laitteiden ja rakennelmien vahingoittuminen ei ole uittovahinkoa.[331] Tästä on yksi poikkeus. VL 1:3:n ja 5:6:n ensimmäisen virkkeen mukaan jos VL 5:1.1:n, VL (649/76) 5:1.2—3:n, VL 5:2:n, VL (649/76) 5:3.1:n, VL 5:3.2—3:n, VL 5:4:n, VL (649/76) 5:5.1:n ja VL 5:5.2:n mukaisesti on tehty vesistöön/mereen uittoa varten laitteita ja rakennelmia, joita niiden tekijä ei ole poistanut, toinenkin uittaja saa käyttää niitä korvauksetta hyväkseen. Tällaiset laitteet ja rakennelmat on tehty välittömästi lain nojalla.[332] VL 5:6:n mukaan jos laite tai rakennelma käytön johdosta vahingoittuu, on vahinko omistajalle korvattava noudattamalla, mitä uittovahingon korvaamisesta jäljempänä säädetään. Täten tällainen laitteen tai rakennelman vahingoittuminen on uittovahinko.[333]

Uittovahingoksi ei lueta sellaista vahinkoa, josta VL (649/76) 5:13.1:n ja VL 5:13.2—5:n mukaan on uittosäännössä määrätty suoritettavaksi korvaus, VL (649/76) 5:79.1.[334] Jälkimmäinen vahinko ei ole uittovahinko, vaikkei siitä ole vielä määrätty suoritettavaksi korvausta uittosäännössä ja vaikkei siitä määrätä suoritettavaksi korvausta uittosäännössä.

VL (649/76) 5:79.2:n mukaan alusten yhteentörmäyksestä aiheutuneen vahingon korvaamisesta on voimassa, mitä merilaissa säädetään. Täten kahden uittoaluksen tai uittoaluksen ja muunlaisen aluksen yhteentörmäyksestä aiheutuva vahinko ei ole uittovahinko.[335] Uitettaessa puutavaraa uittoaluksen muulle omaisuudelle kuin toiselle alukselle aiheuttama edunmenetys voi olla uittovahinko.[336]

Jotta edunmenetys voisi olla uittovahinko, edunmenetyksen on aiheuduttava VL:n ja tämän muutosten voimassa olevien säännösten taikka näihin perustuvan luvan nojalla suoritetusta toimenpiteestä, VL 11:1.1. Näet uittovahinkoa ja tästä aiheutuvan korvauksen määräämistä koskevista säännöksistä ei muuta joh-

---

[331] Ks. VL 1:3, 5:31 ja 5:38.

[332] Ks. VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 5:2.1, VL 5:3.1, VL (649/76) 5:3.1, VL 5:3.2, VL 5:5.1 ja VL (649/76) 5:5.1.

[333] Ks. VL 5:27 ja 5:31.

[334] Ks. VL 2:1.3, 2:13.1 ja 5:13.4 sekä *Repo, LM 1984* s. 568 ja 571—572.

[335] Oikeudesta saada korvaus kahden uittoaluksen tai uittoaluksen ja muunlaisen aluksen yhteentörmäämisestä aiheutuvasta vahingosta ks. ML 197—198 §, ML (646/75) 199 § ja ML 200—202 §. Ks. myös *HE 61/1976* s. 7—8. Vrt. VL 1:25.1.

[336] Ks. *Jokela* s. 395. Ks. myös jäljempänä 5.12.3 kohdassa tarkasteltava tapaus, jossa **Itä-Suomen HO** antoi **15. 10. 1968** päätöksensä **n:o 915**.

du, VL 11:1.2.[337] Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukainen uitto on VL 11:1.1:n mukainen luvan nojalla suoritettu toimenpide.[338]

Tarkastelen jäljempänä 5.12.2.3—5.12.2.5 kohdassa uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan ja kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuvia edunmenetyksiä. Näillä en tarkoita sellaisia edunmenetyksiä, jotka yllä esitetyn perusteella eivät ole uittovahinkoja.

5.12.2 Uittovahinkona korvattavista edunmenetyksistä

5.12.2.1 Yleistä

Jotta edunmenetys olisi uittovahinko, sen pitää olla VL 11:3,1—3:n, VL (467/87) 1:7 a:n ja 11:3,4:n, VL 11:3,5—6:n, VL (467/87) 1:7 a:n ja 11:3,7:n tai VL 11:3,8:n ja 12:15:n mukainen vahinko, haitta tai muu edunmenetys, jollei jonkin toimenpiteen osalta ole korvauksesta muuta säädetty, VL 11:1.1—2.[339]

> Vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 135 §:ssä määriteltiin uittovahinko ja 227 §:ssä määriteltiin korvattava vahinko ja haitta.[340] 227 §:ää olisi pitänyt soveltaa päätettäessä 135 §:n mukaan korvattavasta uittovahingosta. Vesioikeuslakikomitea totesi uittovahingosta, että vesioikeuslakiehdotuksen 12 luvussa "on säädetty myöskin mitä vahingoksi ja haitaksi luetaan ja miten korvaus siitä on arvioitava."[341] Vesioikeuslakiehdotuksen 12 luku käsitti 226—258 §:t.[342] Vesioikeuslakiehdotuksen 234 §:n mukaan tämän lain "135 §:ssä mainittuun korvaukseen nähden on noudatettava, mitä siitä on erikseen säädetty."[343] Vesioikeuslakikomitea perusteli tätä pykäläehdotustaan: "Tähän pykälään on ainoas-

---

[337] Ks. jäljempänä 5.13 kohdassa tarkasteltava tapaus, jossa **VYO** antoi **23. 12. 1985** päätöksensä (**VYO 3/1985**). Vrt. *LTK 1980:2* s. 45. VL 11:1:n tulkinnasta ks. *Uotila, Vattenförorening* s. 19—20, *KM 1972: B 134* s. 20 ja 208, *Vikatmaa* s. 99, 112—113 ja 116, *KM 1973:49* s. 56, *Ahlbom* s. 74—75, *Saxén* s. 234, *Hölttä* s. 27, *HE 1978* s. 26, *LTK 1980:2* s. 42—43 ja 236, **VYO:n 27. 5. 1982** antama päätös (**VYO 87/1981**) sekä *Jokela* s. 362—368.

[338] Ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 448, av. 21.

[339] Ks. *KM 1972: B 134* s. 20 ja *HE 1978* s. 26. Ks. myös jäljempänä 5.12.2.3 kohdassa tarkasteltava tapaus, jossa **KKO** antoi **3. 11. 1982** päätöksensä **t. 4794**. Vrt. *Eronen, Tyypeistä* s. 12, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 170, *Wallin, Päästömaksu* s. 65, *Pietilä, Vesioikeus* s. 157, *Palokangas—Tarukannel—Nuuja* s. 115 ja *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 180.

[340] Ks. *KM 1939:3* s. 1*, 27* ja 43*.

[341] Mts. 236—237. Ks. myös mts. 353—354.

[342] Mts. 43*—49*.

[343] Mts. 45*.

taan selvennykseksi otettu luettelo niistä tapauksista, joihin nähden on säädetty korvauksen määräämiselle poikkeuksellinen menettely ja laskemisperuste, eikä pykälä kaivanne mitään tarkempaa perustelua."[344] 234 § ei olisi poistanut 227 §:n soveltuvuutta päätettäessä 135 §:n mukaan korvattavasta uittovahingosta.[345]

Hollo väittää, että VL 11 luvun säännöksiä ei voida soveltaa riita-asiassa, vaan ainoastaan hakemusasiassa.[346] VL 5:86.1:n mukainen uittovahingon korvaamista koskeva asia oli riita-asia.[347] Tällaisessa asiassa oli sovellettava VL 11:1.1—2:ta, 11:2.2:ta ja 11:3—4:ää.[348] Täten hänen väitteensä on osittain paikkansa pitämätön.

Jokela väittää, ettei VL:n vahingonkorvausjärjestelmää ole ilmeisesti tarkoitettu sovellettavaksi riita-asioissa, mutta ettei tätä ole nimenomaisesti kiellettykään.[349] Hän pitää uittovahingon korvaamista koskevassa asiassa annetusta välitystuomiosta tehtyä muutoksenhakukannetta VL 5:86.1:n nojalla VO:n toimivaltaan kuuluvana riita-asiana.[350] Täten hänen mielestään VL (649/76) 5:79:n mukaiseen uittovahinkoon ei ole ilmeisesti tarkoitettu sovellettavaksi VL 11:3—4:ää. Hänen näkemyksensä on virheellinen.

P esitti kanteessaan Taivalkosken KO:ssa 30. 8. 1978: Tilani rajoittui Iijokeen ja sillä oli rantaviivaa noin 100 m. Iijoen Uittoyhdistyksellä ei ollut oikeutta talvivarastoida uittopuomeja tilalleni. Tästä huolimatta Iijoen Uittoyhdistys oli varastoinut tilani rantatörmälle puita syksyisin. Vuosina 1968—1971 se oli ilman asianmukaista lupaa hakannut ja hävittänyt rantatörmällä olevaa puustoa ja pensaistoa laajentaen siten jo sinänsä luvatonta varastoaluetta. Kun se nostatti traktorilla koneellisesti uittopuomeja joesta siten, että traktori veti vaijerin perässä puomeja ylös, nämä kaatoivat puita ja pensaita sekä traktorin pyörät polkivat allensa puita ja pensaita. Uiton työporukka kaatoi ja nosti ylös juurineen puita. Täten Iijoen Uittoyhdistys oli aiheuttanut minulle tahallisesti vahingon, josta säädettiin RL 9 luvussa ja sittemmin VahKL:ssa ja joka ei ollut uittovahinko. Yhdistyksen menettely rikoksena oli RL 35:3:n mukaan rangaistava, mutta syyteoikeus rikoksesta oli ehkä vanhentunut. Yhdistys oli velvoitettava suorittamaan korvauksena minulle vahingosta 6.830 mk.

Iijoen Uittoyhdistys katsoi vastineessaan Taivalkosken KO:ssa VL 5:79—80:n ja 5:84:n nojalla, että kyseessä oli uittovahinko, jonka tutkiminen ei kuulunut KO:n toimivaltaan. Yhdistyksen mielestä koska kaikki

[344] Mts. 361.

[345] Haataja oli vastakkaisella kannalla, ks. *Haataja, Kirjelmä*, Lyhyet perustelut vesilakikomitean lakiehdotukseen tehtyihin muutoksiin s. 42—43. Ks. myös OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 135 §, 227 § ja 234 §, *HE 1944* s. 9, 30 ja 43—44, *Hällfors, Lausunto* s. 38, *KHO:n lausunto* 234 §:n kohta ja *KKO:n lausunto* 226 §:n ja 234 §:n kohta.

[346] *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 509, 521 ja 536—537, av. 22.

[347] Ks. VL (453/63) 14:7.1—3. Ks. myös *Tirkkonen* s. 668, *Tirkkonen, II* s. 468 ja *LTK 1980:2* s. 116 ja 202—203.

[348] Ks. VL 5:79 ja VL (649/76) 5:79.

[349] Ks. *Jokela* s. 362—367.

[350] Ks. mts. 149 ja 392. Ks. myös *Jokela, Käsittely* s. 140 ja 142.

kanteessa yksilöidyt teot oli tehty uiton yhteydessä, niin kyseessä oli uittovahinko. Yhdistys pyysi, että KO jättäisi jutun tutkimatta.

Taivalkosken KO 30. 8. 1978 antamallaan päätöksellä tutki väitteen. Koska kanteesta ilmeni, että siinä mainittu Iijoen Uittoyhdistyksen syyksi väitetty menettely oli ilmoitettu tehdyn uiton yhteydessä ja kun niin muodoin kysymyksessä oli uittovahinko, jonka käsitteleminen ei kuulunut KO:n toimivaltaan, KO VL 5:79—80:n ja 5:84:n nojalla jätti kanteen tutkittavaksi ottamatta.

P vaati valituksessaan Vaasan HO:ssa, että HO hyväksyisi hänen KO:ssa esittämänsä vahingonkorvausvaatimuksen tai että HO palauttaisi asian KO:lle uudelleen käsiteltäväksi.

Iijoen Uittoyhdistys vastineessaan Vaasan HO:ssa uudisti kaiken aikaisemmin lausumansa ja vaati, että HO vahvistaisi KO:n päätöksen.

Vaasan HO 9. 10. 1980 antamassaan tuomiossa katsoi, että nyt puheena olevaa vahingonkorvauskannetta, jota ei ollut pantu vireille rangaistusvaatimuksen yhteydessä, oli pidettävä VL 5:79:ssä tarkoitettuna uittovahingon korvaamista koskevana vaatimuksena, eikä se siten, ottaen huomioon VL [453/63] 14:7.3 ja VL 5:84, kuulunut KO:n käsiteltäviin asioihin. Tämän vuoksi HO ei muuttanut KO:n päätöksen lopputulosta.

P pyysi OK [104/79] 30:3.1:n nojalla valituslupaa KKO:lta ja vaati valituksessaan KKO:ssa, että tämä kumoaisi HO:n tuomion ja palauttaisi asian KO:n käsiteltäväksi. P perusteli vaatimustaan: Puheena oleva vahinko, joka oli syntynyt siten, että Iijoen Uittoyhdistys oli rakentanut luvatta tilani maalle noin 1.100 m^2:n suuruisen uittopuomien varastointipaikan, ei ollut VL 5:79:ssä tarkoitettu uittovahinko, vaan lähinnä sellainen vahinko, josta VL 5:13:n mukaan olisi pitänyt määrätä korvaus suoritettavaksi uittosäännössä. Varastointipaikan rakentaminen ei ollut tapahtunut uiton yhteydessä. Uitto oli päättynyt vuosittain Iijoessa varastointipaikan kohdalla useita kuukausia ennen varastointipaikan rakentamista. Uiton yhteydessä ei ollut raivattu lainkaan varastointipaikkaa. Kaikki vahinko oli aiheutettu vasta syksyllä usean vuoden aikana varastointipaikan rakentamisen yhteydessä.

Iijoen Uittoyhdistys vastineessaan KKO:ssa uudisti kaiken aikaisemmin lausumansa ja vaati, ettei KKO myöntäisi valituslupaa. Jos KKO myöntäisi valitusluvan, Iijoen Uittoyhdistys vaati, että KKO hylkäisi valituksen.

KKO 11. 12. 1981 antamallaan päätöksellä **t. 4900** ei myöntänyt valituslupaa.

Iijoen Uittoyhdistys oli rakentanut uittopuomien varastointipaikan P:n tilan alueelle luvattomasti. Tällainen rakentaminen oli vanhan kuntoonpanoluvan varaista, VL 5:3.1—2 ja 5:13.1. P:n tilan alueen käyttäminen uittopuomien varastointipaikkana oli vanhan varsinaisen käyttöluvan tai vanhan varsinaisen lunastusluvan varaista, VL 5:3.1—2, 5:13.1 ja 5:13.2:n ensimmäinen virke. Täten Iijoen Uittoyhdistys käytti P:n tilan aluetta varastointipaikkana luvattomasti. Luvattomalla rakentamisella ja luvattomalla käyttämisellä aiheutettu vahinko ei ollut uittovahinko, VL

5:79, VL 11:1.1—2, RL 9:1—2, RL 9:6, VahKL:n lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 ja 3 momentti sekä VL:n (649/76) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 ja 5 momentti. Asia ei kuulunut KO:n toimivaltaan. Asia oli VL (453/63) 14:7.3:n mukainen riita-asia.

Valmistelutöistä saadaan valaistusta siihen, mitä näkökohtia on otettava huomioon tulkittaessa VL 11:3,1—3:a, VL (467/87) 1:7 a:ta ja 11:3,4:ää, VL 11:3,5—6:ta, VL (467/87) 1:7 a:ta ja 11:3,7:ää sekä VL 11:3,8:aa ja 12:15:tä.

Vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 227 § kuului:

"Tässä laissa tarkoitetuksi vahingoksi ja haitaksi luetaan omaisuusesineen tai sen osan menettäminen, tuhoutuminen, vahingoittuminen tai huononeminen, sen käyttämiselle aiheutetut esteet ja vaikeudet sekä sen tuotannon väheneminen ja muustakin syystä johtuva omaisuuden käyttö- tai myyntiarvon aleneminen."[351]

Vesioikeuslakikomitea perusteli tätä pykäläehdotustaan: "Lopulta mainitaan muutoinkin koituva omaisuuden käyttö- tai myyntiarvon väheneminen, jommoisena juuri on otettava huomioon luonnonkauneuden ja viihtyisyyden hävittäminen."[352] Vesioikeuslakikomitean esittämistä perusteluista ei käy ilmi, hyväksyikö se sanotun pykäläehdotuksen perusteluiksi esittämänsä Ruotsin vesilakikomitean mietinnössä esitetyn kannan: "Vahinkoon on luettava myöskin luonnonkauneuden väheneminen, sikäli kuin tämä seuraamus tulee vahingon kärsineelle kuuluvan kiinteistön omien rajojen sisällä, mutta ei näköalan rumentamista, joka johtuu naapuritalon luonnonkauneuden vähenemisestä."[353]

Suomen vesivoimayhdistys esitti, että vesioikeuslakikomitean käsityksen mukaan kaikki omaisuusesineen arvonaleneminen sekä sen käyttämiselle aiheutetut esteet ja vaikeudet, esiintyivät ne sitten missä muodossa tahansa, kuuluivat vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 227 §:ään.[354] Täten Suomen vesivoimayhdistyksen käsityksen mukaan *kaikenlainen* omaisuusesineen arvonaleneminen olisi ollut pykäläehdotuksen mukaan korvattavaa.

Kyttä esitti, että vesioikeuslakikomitean laatimaan vesioikeuslakiehdotukseen sisältyy nimenomainen säännös [tarkoittanee 227 §:ää] siitä, että "laissa tarkoitetuksi vahingoksi luetaan vain suoranainen esinevahinko mutta ei mitään muuta."[355]

Haataja OM:lle antamassaan lausunnossa huomautti vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 227 §:stä, että vesioikeuslaki-

[351] *KM 1939:3* s. 1* ja 43*.

[352] Mts. 353—354.

[353] Ks. mts. 353—354. Yllä esitetyn kannan olen esittänyt jo aikaisemmin, *Repo, LM 1984* s. 575. Ks. *Betänkande 1911* s. 405 ja *Betänkande 1917, Vattenlag* s. 292—293. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 462—463 ja *Vihervuori, Perusteet* s. 73.

[354] Ks. *Vesivoimayhdistys, Lausunto 1946* s. 14—15.

[355] *Kyttä* s. 38—39.

komitea "on lukenut laissa huomioon otettavaksi vahingoksi vain esinevahingon", ja esitti ehdotusta muutettavaksi niin, että "muukin kuin omaisuusvahinko määrätään korvattavaksi."[356] Haataja halusi tällä muutosehdotuksellaan *esimerkiksi*, että rakentamisesta uitolle valtaväylässä aiheutuva vahinko ja haitta tulisivat korvattavaksi.[357] Hän perusteli pykäläehdotustaan: "Sen sijaan ei korvattavaa vahinkoa ja haittaa ole katsottu voitavan rajoittaa vain esinevahinkoon, vaan on kaikenlainen vahinko ja haitta ollut otettava lukuun."[358]

Haatajan yllä esitetty huomautus otettiin huomioon. Näet OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 227 § kuului:

"Tässä laissa tarkoitetuksi vahingoksi ja haitaksi luetaan omaisuusesineen tai sen osan menettäminen, tuhoutuminen, vahingoittuminen tai huononeminen, sen käyttämiselle aiheutetut esteet ja vaikeudet sekä sen tuotannon väheneminen ja muukin omaisuuden käyttö- tai myyntiarvon aleneminen *sekä muukin varallisuusarvoinen vahinko ja haitta.*" (Kursivointi tässä).[359]

Tämän pykäläluonnoksen OM:ssä laaditut perustelut kuuluivat: "Sen sijaan ei korvattavaa vahinkoa ja haittaa ole katsottu voitavan rajoittaa vain esinevahinkoon, *vaan on kaikenlainen vahinko ja haitta ollut otettava lukuun.*" (Kursivointi tässä.)[360]

Näin ollen sanotulla pykäläluonnoksella vesioikeuslakikomitean laatimaan vesioikeuslakiehdotuksen 227 §:ään verrattuna laajennettiin korvattavien vahinkojen ja haittojen luetteloa.[361]

KKO toi julki antamassaan lausunnossa mainitusta pykäläluonnoksesta: "Lakiehdotuksessa on omaksuttu *edun- eli intressinkorvausperiaate.* Korvattava on suoranaisten esinevahinkojen ohella myös menetetty varallisuusetu (lucrum cessans), kuten *tuotannon väheneminen ja esineen vahingoittumisesta riippumaton omaisuuden käyttö- tai myyntiarvon aleneminen. Velvollisuus menetetyn edun korvaamiseen on periaatteellisesti rajaton. Korvattava on,* niinkuin 227 §:ssä sanotaan, *yleensä jokainen 'varallisuusarvoinen vahinko ja haitta'.*" (Kursivointi tässä.)[362]

Vihervuoren väite, että KKO:n lausunnon taustalla on suppea esinevahingon käsite, on virheellinen.[363] KKO:n lausunnosta ei saada tukea Vi-

---

[356] *Haataja, Kirjelmä*, Lyhyet perustelut vesilakikomitean lakiehdotukseen tehtyihin muutoksiin s. 40.

[357] Ks. mts. 17, 40 ja 43—44. Ks. myös *Haataja, Tutkielmia* s. 180 ja *Haataja, SUV 1942—44* s. 56. Vrt. *Vihervuori, Perusteet* s. 73—74.

[358] *Haataja, Kirjelmä*, Yleisperustelut s. 13.

[359] *HE 1944* s. 9 ja 43.

[360] Mts. 6.

[361] Samaa kantaa edustivat Hällfors, VTK, Suomen vesivoimayhdistys ja KHO, ks. *Hällfors, Lausunto* s. 37—38, *VTK:n lausunto* 227 §:n kohta, *Vesivoimayhdistys, Lausunto 1946* s. 14—15 ja *KHO:n lausunto* 227 §:n kohta.

[362] Ks. *KKO:n lausunto* 227 §:n kohta. Mm. Matti Piipponen ja Y. J. Hakulinen allekirjoittivat tämän lausunnon, ks. mt. viimeinen sivu. Täten he ottivat osaa lausunnon laatimiseen. Vrt. *Hollo, LM 1984* s. 263—264.

[363] Ks. *Vihervuori, Perusteet* s. 74—75. Vrt. Haataja, jonka mielestä VOL II:19:n mukaan

hervuoren väitteelle, että edunkorvausperiaatteen oikeuspoliittisesti tärkein ilmentymä olisi ollut uitto- ja kulkemismenetysten korvattavuus.[364] KKO ei asettanut lainkaan edunkorvausperiaatteen mukaan korvattavia edunmenetyksiä oikeuspoliittisesti tärkeysjärjestykseen.

Ekström määritteli termit damnum emergens ja lucrum cessans: "Man plägar med termen *damnum emergens* beteckna skada, som åsamkats en persons förmögenhet, sådan den förelåg då skadan skedde, och med termen *lucrum cessans frångången vinst, en ökning således, som den skadelidandes förmögenhet skulle hava erhållit efter handlingens begående men vilken på grund av denna uteblivit (t. ex. utebliven handelsvinst).* Klart är, att samma skada kan vara båda delarna." (Kursivointi tässä.)[365] Täten hänen mielestään vahinko voi olla damnum emergens, lucrum cessans tai molemmat. Kun KKO antoi lausuntonsa, se oli ilmeisesti tietoinen hänen näkemyksestään. Hän julkaisi näkemyksensä vuonna 1925, kun taas KKO antoi lausuntonsa vasta vuonna 1948.

Kivimäen mielestä aineellinen eli taloudellinen vahinko saattoi olla joko suoranaista tai epäsuoraa. Hän määritteli suoranaisen vahingon: "Jos joltakulta on vahinkotapahtuman johdosta tuhoutunut tai turmeltunut omaisuutta, on hänelle näin syntynyt varallisuudenvähennys suoranaista l. positiivista vahinkoa (direkt skada, direkter Schaden, damnum emergens); niin esim. jos esine on varastettu tai säretty, tavaravarasto poltettu tai haaskattu." Hän määritteli epäsuoran vahingon: "Jos vahingonkärsinyt olisi omaisuudella, joka on joko tuhoutunut tai turmeltunut, ilman vahinkotapahtumaa voinut jotakin ansaita, on hänen saamatta jäänyt voittonsa (lucrum cessans)[2] suoranaisen vahingon ohella korvattava epäsuorana vahinkona (indirekt skada, indirekter Schaden)."[366] Kun KKO laati lausuntonsa, se oli ilmeisesti tietoinen Kivimäen näistä käsityksistä. Hän julkaisi käsityksensä vuonna 1946.

Edellä tarkasteltujen valmistelutöiden pohjalta vesilakikomitea laati vesilakiehdotuksen 11:3:n.[367] Se perusteli tätä pykäläehdotustaan: "Ehdotuksessa on omaksuttu ns. edunkorvausperiaate, joten suoranaisten esinevahinkojen lisäksi tulee korvattavaksi myös menetetty varallisuusetu."[368]

Vihervuori väittää virheellisesti Revon olevan sitä mieltä, ettei lainattu perustelu koskenut koko pykäläehdotusta. Sana erityisesti ei merkitse samaa kuin sana yksinomaan.[369]

Vesilakikomitea otti lainatun perustelun yllä lainatusta KKO:n lausunnosta. Vesilakikomitean puheenjohtaja oli ollut laatimassa tätä lausuntoa.

---

lauttausvahinkona korvattiin muukin edunmenetys kuin esinevahinko, *Haataja, Maa- ja vesioikeus* s. 206—207 ja *Haataja, II* s. 444—445. Vrt. Manner, jonka mielestä VOL II:19:n mukaan lauttausvahinkona korvattiin muukin kuin esinevahinko, *Manner, Yleiskäyttö* s. 148—149.

[364] Ks. *Vihervuori, Perusteet* s. 74—75.

[365] Ks. *Ekström, VI—VII* s. 916—917.

[366] Ks. *Kivimäki* s. 184—185. Hän tarkasteli myös vahingonkärsijän kokonaisetuuden eli intressin korvaamista. Ks. mts. 187—188.

[367] Ks. *KM 1958:97* s. 5—6. Matti Piipponen oli tämän komitean puheenjohtaja, mt.

[368] Mts. 57.

[369] Ks. *Repo, LM 1984* s. 577 ja *Vihervuori, Perusteet* s. 75.

Täten vesilakikomitean perustelun edunkorvausperiaatteeseen saadaan valaistusta KKO:n lausunnossa esitetystä edunkorvausperiaatteesta. Näin on asianlaita siitäkin syystä, että vesilakikomitea esitti yleisperusteluissaan: "Korvauksia koskevia säännöksiä on niin ikään täydennetty ja selvennetty."[370]

Edellä käsiteltyjen valmistelutöiden pohjalta hallitus laati vesilakiehdotuksensa 11:3:n.[371] Tämän pykäläehdotuksen mukaan korvattavia edunmenetyksiä oli jonkin verran enemmän kuin vesilakikomitean vesilakiehdotuksen 11:3:n mukaan korvattavia edunmenetyksiä.[372] Hallitus oli perustellut pykäläehdotustaan: "Ehdotuksessa on omaksuttu ns. edunkorvausperiaate, joten suoranaisten esinevahinkojen lisäksi tulee korvattavaksi myös menetetty varallisuusetu."[373] Täten hallitus otti ja hyväksyi edellä lainatun vesilakikomitean perustelun. Näin ollen hallituksen perustelun edunkorvausperiaatteeseen saadaan valaistusta yllä lainatusta KKO:n lausunnon edunkorvausperiaatteesta.[374]

VL 11:3:n mukaan korvattavia edunmenetyksiä on jonkin verran enemmän kuin hallituksen vesilakiehdotuksen 11:3:n mukaan korvattavia edunmenetyksiä.[375] Korvattavia edunmenetyksiä on VL (467/87) 11:3,4:ssä ja 11:3,7:ssä enemmän kuin VL 11:3,4:ssä ja 11:3,7:ssä.

VL 11:3,1—3:a, VL (467/87) 1:7 a:ta ja 11:3,4:ää, VL 11:3,5—6:ta, VL (467/87) 1:7 a:ta ja 11:3,7:ää sekä VL 11:3,8:aa ja 12:15:tä on tulkittava edunkorvausperiaatteen mukaisesti. Täten näitä lainkohtia on tulkittava siten, että suoranaisten esinevahinkojen lisäksi on korvattava myös menetetty varallisuusetu, kuten tuotannon väheneminen ja esineen vahingoittumisesta riippumaton omaisuuden käyttö- tai myyntiarvon aleneminen.[376]

Vihervuori väittää: "Koska 1940-luvun lainvalmisteluvaiheessa edunkorvausperiaate oli eriytymätön eikä VL 11:3:n 6 kohdan vastinetta tunnettu, ei tuon aikaisiin lausumiin voida §:n tulkinnassa nojautua."[377] Tämä näkemys on perusteeton. On kiistatonta, että hallituksen yllä lainattu edunkorvausperiaate on peräisin yllä lainatusta KKO:n lausunnosta. Tämän edunkorvausperiaate ei ollut yhtään eriytymättömämpi kuin hallituksen esittämä edunkorvausperiaate. OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 227 § oli myös VL 11:3,6:n vastine.

---

[370] Ks. *KM 1958:97* s. 6.

[371] Ks. *HE 64/1959* s. 2—3.

[372] *KM 1958:97* verrattuna *HE 64/1959* s. 40 ja 96—97.

[373] *HE 64/1959* s. 22. Suoranainen sanan synonyymejä ovat välitön ja suora. *Nykysuomen sanakirja* s. 348. Suoranaiset esinevahingot olisivat välittömiä ja suoria sekä menetetty varallisuusetu olisi välillinen ja epäsuora. Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 73.1 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 14* sekä lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 172.

[374] Ks. *HE 64/1959* s. 3.

[375] *HE 64/1959* s. 40 ja 96—97 verrattuna VL 11:3.

[376] Ks. *Repo, LM 1984* s. 577—578.

[377] *Vihervuori, Perusteet* s. 75, av. 54.

Saukon mielestä VL:ssa on seurattu vuonna 1898 annetun, kiinteän omaisuuden pakkolunastusta koskevan lain mukaista ns. edunkorvausperiaatetta, jolloin suoranaisten kiinteistö- ja esinevahinkojen lisäksi tulee korvattavaksi myös menetetty varallisuusetu.[378] Täten hän erottaa suoranaiset kiinteistövahingot suoranaisista esinevahingoista. Kuitenkin edelliset ovat jälkimmäisiä. Näin ollen hänen esityksessään on turhaa monisanaisuutta.

Airaksisen mukaan kun VL:ssa on omaksuttu ns. edunkorvausjärjestelmä, olisi vahinko ja haitta ymmärrettävä laajemmassa merkityksessä tapahtumaksi, jolloin on menetetty jokin etu. Hänen mielestään vahinko on usein katsottu kertakaikkiaan ja välittömästi tapahtuvaksi menetykseksi, jollainen on esimerkiksi ns. esinevahinko, kun taas haitta voi edustaa usein välillisesti vaikuttavaa, pysyväisluontoista haitallista menetystä.[379]

Hakulinen esittää, että edun- eli intressinkorvaus tähtää kaikkien menetettyjen varallisuusetujen palauttamiseen. Hänen mukaansa edunkorvaus käsittää sekä suoranaisen vahingon (damnum directum) että välillisen vahingon (damnum indirectum), kuten menetetyn hyödyn (lucrum cessans). Hänen mielestään suoranainen vahinko on vahinko-objektin vaihtoarvon menetys ja välillinen vahinko ilmenee muulla tavoin kuin varsinaisessa vahinko-objektissa. Hän kirjoittaa: "Koko intressi on korvattava silloinkin, kun vahinko on johtunut pakko-oikeuden käyttämisestä. Ks. — — VL 11 luku." Hän katsoo tingityn täyden korvauksen periaatteesta VL 11:2.2:ssa, jonka mukaan tietyissä tapauksissa on korvattava vain toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko.[380] Täten hän edustaa kantaa, että VL 11:3:n mukaan on korvattava koko intressi.

Hollon mielestä VL:ssa omaksuttu edunkorvausperiaate merkitsee *HE 64/1959:n* s. 22 mukaan muidenkin kuin esinevahinkojen ottamista korvausvelvollisuuden piiriin ja siten kaikenlainen varallisuusetu voi tulla korvattavaksi.[381]

Pietilä esittää, että edunkorvausperiaate "on VL:ssa selvästi ulotettu koskemaan monia sellaisiakin tapauksia, joissa varallisuusarvoisen edun menettäminen johtuu vain vesialueen tai rannan tosiasiallisen käyttämismahdollisuuden estymisestä."[382]

Hyvönen kirjoittaa: "VL:n johtavien korvausperiaatteiden joukossa on mainittu myös edunkorvausperiaate, joka lähtee edunmenetyksen korvaamisesta riippumatta edunmenetyksen kärsijän omistajanasemasta taikka edunmenetyksen kiinteistökohtaisuudesta tai esineoikeudellisesta laadusta."[383]

---

[378] *Saukko* s. 4.

[379] *Airaksinen, Toimenpiteet* s. 4—5.

[380] Ks. *Hakulinen, Velvoiteoikeus* s. 51, 338 ja 360—362. Ks. myös *Hakulinen* s. 16—17.

[381] *Hollo* s. 95, av. 1. Ks. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 454—455. Vrt. *Hollo, DL 1979* s. 381. Edunkorvausperiaatteesta ks. myös *Kantola* s. 12—13.

[382] *Pietilä, Vesioikeus* s. 162. Ks. mts. 158 ja *Pietilä, LM 1970* s. 785, av. 7.

[383] Ks. *Hyvönen, LM 1984* s. 403. Edunkorvausperiaatteesta ks. myös *Turpeinen* s. 17 ja *Hyvönen, Rakentamisoikeus* s. 843.

VL 11:2.2:ssa esitetyissä tapauksissa on rajoitettu korvauksensaantioikeutta VL (467/87) 1:7 a:ssa, VL 11:3,1—3:ssa, VL (467/87) 11:3,4:ssä, VL 11:3,5—6:ssa, VL (467/87) 11:3,7:ssä, VL 11:3,8:ssa ja VL 12:15:ssä säädetystä niin, että on korvattava vain toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko. Tästä olisi pääteltävissä, että VL (467/87) 1:7 a:n, VL 11:3,1—3:n, VL (467/87) 11:3,4:n, VL 11:3,5—6:n, VL (467/87) 11:3,7:n, VL 11:3,8:n ja VL 12:15:n mukaan olisi korvattava toisen omaisuutta sekä välittömästi että välillisesti kohdannut vahinko, haitta ja muu edunmenetys.

VL:n ja tämän muutosten voimassa olevissa säännöksissä tarkoitettuna vahinkona, haittana ja muuna edunmenetyksenä on korvattava VL (467/87) 1:7 a:n, VL 11:3,1—3:n, VL (467/87) 11:3,4:n, VL 11:3,5—6:n, VL (467/87) 11:3,7:n, VL 11:3,8:n ja VL 12:15:n mukaiset vahingot, haitat ja muut edunmenetykset, jollei jonkin toimenpiteen osalta ole korvauksesta muuta säädetty. Tämä käy ilmi näistä lainkohdista. Näiden mukaan on oikeus saada korvaus, vaikka kerrotunlainen edunmenetys olisi taloudelliselta arvoltaan vähäinen.

Vesilakikomitean laatiman vesilakiehdotuksen 11:3:n johdantokappale kuului:

"Jollei jonkin toimenpiteen osalta ole korvauksesta muuta säädetty *eikä kysymys ole taloudelliselta arvoltaan vähäisestä menetyksestä*, on tässä laissa tarkoitettuna vahinkona, haittana ja muuna edunmenetyksenä korvattava:". (Kursivointi tässä.)[384]

Hallituksen vesilakiehdotuksen 11:3:n johdantokappale kuului:

"Jollei jonkin toimenpiteen osalta ole korvauksesta muuta säädetty, on tässä laissa tarkoitettuna vahinkona, haittana ja muuna edunmenetyksenä korvattava:".[385]

Eduskunta hyväksyi VL 11:3:n johdantokappaleen kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 11:3:n johdantokappaleen mukaisena.[386] Täten vesilakikomitean ehdottamaa korvauksensaantioikeuden rajoitusta ei hyväksytty VL 11:3:n johdantokappaleeseen. VL 11:3:n johdantokappale on kieliasultaan samanlainen kuin VL (467/87) 11:3,4:n ja 11:3,7:n johdantokappale.

Yllä esitetyn perusteella uittovahingosta on oikeus saada korvaus, vaikka uittovahinko olisi taloudelliselta arvoltaan vähäinen.[387]

VL (467/87) 1:7 a:n, VL 11:3,1—3:n, VL (467/87) 11:3,4:n, VL 11:3,5—6:n, VL (467/87) 11:3,7:n, VL 11:3,8:n ja VL 12:15:n mukaan on korvattava

---

[384] *KM 1958:97*. Ks. lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 57—58.

[385] *HE 64/1959* s. 40 ja 96.

[386] Mts. 40 ja 96 verrattuna VL 11:3:n johdantokappale. Vrt. *Ahola* s. 368—369 ja *Wiiala, Käsikirja* s. 222.

[387] Ks. *Repo, LM 1984* s. 572 ja 577—578.

sekä pysyvä että tilapäinen edunmenetys.[388] Näissä lainkohdissa ei ole säädetty tilapäistä edunmenetystä korvauksensaantioikeuden ulkopuolelle.[389] Täten on oikeus saada korvaus sekä pysyvästä että tilapäisestä uittovahingosta.

5.12.2.2 Uiton vastikkeettomuudesta

VL 11:3,1:n mukaan on oikeus saada korvaus edunmenetyksestä, joka johtuu VL:n ja tämän muutosten säännösten nojalla toiselle myönnetystä käyttöoikeudesta taikka oikeudesta lunastaa kiinteätä tai irtainta omaisuutta. Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntäminen ei ole VL 11:3,1:n mukainen käyttöoikeuden myöntäminen tai lunastaminen. Uittotarkoituksiin tapahtuvasta käyttöoikeuden perustamisesta säädetään VL (649/76) 5:13.1:ssä, VL 5:13.2:ssa ja VL (649/76) 5:35.2:ssa. Uittotarkoituksiin tapahtuvasta lunastamisesta säädetään VL (649/76) 5:13.1:ssä ja VL 5:13.2:ssa. Vesistön/meren omistajalla, sinne kohdistuvan erityisen oikeuden haltijalla tai muulla ei ole oikeutta saada korvausta edunmenetyksestä, joka aiheutuu siitä, että sinne myönnetään uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa. Tällaista edunmenetystä ei ole säädetty VL (649/76) 5:79:ssä korvattavaksi uittovahinkona.[390]

> Koska vesialueen määrääminen hinausväyläksi ei sellaisenaan ollut toimenpide, josta aiheutuisi korvattavaa vahinkoa, eikä tältä osin ollut kysymys lunastettavasta alueesta eikä alueesta, johon oli tarpeen hankkia käyttöoikeus, **PSVO 15. 10. 1973** antamallaan päätöksellä hylkäsi vaatimukset enemmän selvityksen hankkimiseksi kalastusoloista ja kalastosta hinausväyläksi määrättävällä vesialueella. PSVO vahvisti Perämeren merenrannikon uittosäännön. Edellä kohdassa 4.2.3 olen jo tarkastellut tätä tapausta. Vesialueen määräämisellä hinausväyläksi PSVO tarkoitti ilmeisesti sitä, että vesialueeseen vahvistettiin VL 5:8.1:n tai 5:8.2:n mukainen uittosääntö. Näet yllä esitetysti PSVO hylkäsi Pohjois-Iin jakokunnan ja Pohjois-Iin kalastuskunnan vaatimuksen korvauksen määräämiseksi siitä, että näiden vesialuetta 400 ha muuttui hinausväyläksi, ja Etelä-Iin jakokunnan ja Etelä-Iin kalastuskunnan vaatimuksen korvauksen määräämiseksi siitä, että näiden vesialuetta 300 ha muuttui hinausväyläksi.
>
> Pohjois-Iin jakokunta, Pohjois-Iin kalastuskunta, Etelä-Iin jakokunta ja Etelä-Iin kalastuskunta valituksessaan VYO:ssa uudistivat aikaisem-

[388] Vrt. *Siivola* s. 6—7.

[389] Ks. *Repo, LM 1984* s. 570 ja *Vihervuori, Perusteet* s. 76.

[390] Vrt. TieL 62,1 §, jonka mukaan kiinteistön omistajalla ei ole oikeutta saada tienpitäjältä korvausta lauttausväyläksi tarvittavasta alueesta.

min esittämänsä. Lisäksi ne vaativat, että VYO palauttaisi asian toimitusmiehille uudelleen käsiteltäväksi siltä osin kuin PSVO oli hylännyt muutoksenhakijoiden vaatimukset muiden kuin kiinteiden kalastuspaikkojen kärsimien vahinkojen korvaamisesta tai että VYO määräisi nämä vahingot korvattavaksi, mikäli se ei suostuisi asian palauttamiseen. Täten valittajat vaativat korvausta siitä, että niiden vesialueita oli määrätty hinausväyläksi.

MH vaati vastineessaan VYO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.

VYO 25. 3. 1977 antamallaan päätöksellä (**VYD 7/1975**) tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa PSVO:n päätöstä.

Jos vesistön/meren osa määrätään uudessa varsinaisessa uittoluvassa yleiseksi uittoväyläksi, alueen omistajalla on oikeus saada korvaus määräämisestä vain, milloin määräyksestä johtuva rajoitus aiheuttaa huomattavaa vahinkoa yksityisen kalastusoikeuden, nahkiaisen pyyntioikeuden tai ravun pyyntioikeuden käyttämiselle tai milloin jonkin oikeuden käyttämistä varten tehty laite tai rakennelma määräyksen johdosta käy hyödyttömäksi, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 4:8 sekä VL (649/76) 5:8.1 ja 5:18.1. Tällainen edunmenetys ei olisi korvattava VL (649/76) 5:79:n mukaan uittovahinkona. Kuitenkin se on VL (649/76) 5:79:n mukaiseen uittovahinkoon rinnastettava.[391] Kerrottu korvauksensaantioikeuden rajoitus sanottujen lainkohtien mukaan koskee alueen omistajaa.[392] Mitä siinä on esitetty alueen omistajasta, koskee vastaavasti myös erityisen oikeuden haltijaa. Alueen omistaja ja erityisen oikeuden haltija ovat rinnastettavissa toisiinsa korvauksensaajina. On pelkkä lainsäätäjän lipsahdus, että korvauksensaantioikeuden rajoituksen sisältävästä VL (649/76) 5:18.1:stä käy ilmi pelkästään alueen omistaja. Jos korvauksensaantioikeuden rajoituksen mukaista huomattavaa haittaa aiheutuu, niin rajoitus ei rajoita korvauksensaantioikeutta miltään osin tällaisesta haitasta. Jonkin oikeuden käyttämistä varten tehty laite tai rakennelma määräyksen johdosta käy hyödyttömäksi, jos laitteen tai rakennelman käyttö estyy tai vaikeutuu yleisen uittoväylän määräämisen vuoksi. Näet hyödyttömäksi käyminen on joko osittainen tai täydellinen. Hyödyttömäksi käyminen on korvattava, vaikkei sitä pidettäisi huomattavana vahinkona. Jotta olisi oikeus saada korvaus siitä, että jonkin oikeuden käyttämistä varten tehty laite tai rakennelma määräyksen johdosta käy hyödyttömäksi, laite tai rakennelma voi sijaita yleiseksi uittoväyläksi jäävällä alueella tai tämän ulkopuolella. Korvauksensaantioikeuden edellytyksenä on, että sekä laite että rakennelma on tehty oikeusjärjestyksen mukaisesti. Oikeusjärjestyksen vastai-

[391] Ks. VL (467/87) 1:7 a, VL 5:24.2, VL (649/76) 5:79 sekä VL 5:80.1:n ensimmäinen virke, 5:84.1:n ensimmäinen virke ja 5:90:n ensimmäinen virke.

[392] Ks. hallituksen vesilakiehdotuksen 4:8, *HE 64/1959* s. 40 ja 55 sekä pykäläehdotuksen perustelut mts. 12 verrattuna VL 4:8 sekä *Repo, DL 1980* s. 77—78.

sesti tehty laite tai rakennelma ei nauti oikeusjärjestyksen suojaa. Jonkin oikeuden käyttämistä varten tehty laite tai rakennelma voi olla esimerkiksi vedenottamo.[393]

Vesistön/meren omistajalla, sinne kohdistuvan erityisen oikeuden haltijalla tai muulla ei ole oikeutta saada korvausta pelkästään siitä, että siellä uitetaan uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaan.[394] VL (649/76) 5:79:ssä säädetään korvattavaksi uittovahinkona vain uittamisen seurauksena syntyviä edunmenetyksiä.

VL 1:3:sta ja 1:6.2:sta käy ilmi, että jokaiselle kuuluva valta uittaa puutavaraa vesistössä/meressä on yleiskäyttöä. VL 1:26:ssa säädetään: "Vesistön käyttämisestä puutavaran uittamiseen säädetään 5 luvussa." VL 1:24—29, VL (467/87) 1:30.1—2, VL 1:30.3 ja VL 1:31 ovat alaotsakkeen "Yleiskäyttö ja muut toisen alueeseen kohdistuvat oikeudet." alla. Tämän alaotsakkeen yleiskäyttö tarkoittaa nimenomaan VL 1:26:ta.[395]

> Vesilakikomitea esitti vesilakiehdotuksestaan: "Uitto on ehdotuksen mukaan yleiskäyttöä."[396]
>
> Hallitus esitti vesilakiehdotuksestaan: "Uitto on ehdotuksen mukaan yleiskäyttöä."[397]
>
> Jatkolan mielestä yleiskäytön luonteinen oikeus on VL 5 luvussa säännelty oikeus puutavaran uittamiseen vesistössä.[398]
>
> Mussalo toteaa, että VL pitää puutavaran uittoa vesistön yleiskäyttönä.[399]
>
> Mannerin mielestä uitto on vesialueiden yleiskäyttöä. Hän viittaa VL 1:26:een.[400]
>
> Suomalais-ruotsalainen rajajokikomitea toteaa, että yleinen uitto-oikeus perustuu yleiskäyttöön.[401]
>
> Enäjärvi katsoo, että uitto on yleiskäyttöä VL 1:26:n mukaan.[402]
>
> Ympäristörikostoimikunta pitää vesilain mukaista oikeutta uittaa puutavaraa vesistössä yleiskäyttöoikeutena.[403]

---

[393] Ks. *Mussalo* s. 3.

[394] Ks. VL 5:70.1. Haaran mielestä VL:n mukaan uittaja ei ole velvollinen suorittamaan korvausta vesistön omistajalle vesistön käyttämisestä uittoon. *Haara* s. 6301.

[395] Ks. VL 1:24—25 ja 1:27. Vrt. *Laurila* s. 2.

[396] *KM 1958:97* s. 32.

[397] *HE 64/1959* s. 12.

[398] *Jatkola* s. 59.

[399] *Mussalo* s. 4. Ks. *Haara* s. 6300—6301 ja *Träskman* s. 250—251.

[400] *Manner, Selvitys* s. 1.

[401] *NU 1968:17* s. 162.

[402] *Enäjärvi* s. 30.

[403] *KM 1973:49* s. 217.

Rontu katsoo vesilain mukaisen puutavaran uiton yleiskäyttöoikeudeksi.[404]

Pielisen-Koitajoen aluekomitean mielestä uitto on vesistön yleiskäyttöä.[405]

Suomela mainitsee toimenpiteenä, johon saadaan ryhtyä toisen vesialueella ilman omistajan suostumusta, puutavaran uiton. Hän pitää tätä yleiskäyttöoikeutena.[406]

Hallitus pitää uittoa vesien yleiskäyttönä.[407]

Uittohallintotoimikunta toteaa, että uitto on vesilain mukaan yleiskäyttöä.[408]

Vesilainsäädännön mukaan (s. 4) puutavaran uitto on vesilakiin perustuva yleiskäyttöoikeus.

Wallin toteaa, että uitto on vesistön yleiskäyttöä.[409]

Uiton kehittämisryhmä toteaa, että uitto on vesilain perusteella vesistön yleiskäyttöä.[410]

Hinkan mielestä oikeus uiton harjoittamiseen on vesilain mukaan yleiskäytön muoto.[411]

Eronen, Ellilä ja Kuusiniemi katsovat uiton olevan yleensä yleiskäyttöä.[412]

Tarasti pitää uittoa yleiskäyttönä, josta säädetään tarkemmin vesilaissa.[413]

Rokka pitää VL 5:1.1:n mukaista uittoa yleiskäyttönä. Hän kirjoittaa: "Kuitenkaan tällaista yleiskäyttöistä uittoa ei enää voi esiintyä, kun saman luvun 8 §:ssä määrätään, milloin uitto on uittosäännöllä järjestettävä ja nuo kriteerit täyttyvät ilmeisesti aina siellä, missä uittoa toimitetaan."[414] Täten hän ei näytä pitävän uuden varsinaisen uittoluvan mukaista uittoa yleiskäyttönä.

Näin ollen uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan ja kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukainen uitto on yleiskäyttöä. Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden yksityisuittoluvan ja kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukainen uitto on yleiskäyttöä, vaikkei se ole sallittua jokaiselle. Uuden varsinaisen uittoluvan mukainen uitto on yleiskäyttöä siinäkin tapauksessa, jolloin se ei ole sallittua jokaiselle. Lainsäätäjän

[404] *Rontu* s. 1 ja 30—31.
[405] Ks. *KM 1974:153* s. 46.
[406] *Suomela, Edellytyksistä* s. 43.
[407] *HE 61/1976* s. 1.
[408] *KM 1976:48* s. 32.
[409] *Wallin, Ympäristöoikeudesta* s. 32.
[410] *Kehittämisryhmä* s. 17.
[411] *Hinkka, Pienvesivoiman rakentaminen* s. 12.
[412] *Eronen—Ellilä K.—Kuusiniemi* s. 11 ja 16.
[413] *Tarasti* s. 38.
[414] *Rokka* s. 66.

kömmähdyksenä voidaan pitää sitä, että sellainen luvanvarainen uitto, joka ei ole sallittua jokaiselle, on yleiskäyttöä.

> Hollon mielestä luvanvaraista uittoa on tuskin syytä pitää yleiskäyttönä.[415]
>
> Laurila ei pidä järjestettyä uittoa yleiskäyttönä.[416]

Maksuttomuus on tunnusomaista yleiskäytölle.[417] Tämä tarkoittaa sitä, ettei yleiskäytön harjoittamisesta ole velvollisuutta suorittaa minkäänlaista korvausta kenellekään.

> Vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 135 §:ssä määriteltiin uittovahinko.[418] Vesioikeuslakikomitea perusteli pykäläehdotustaan: "Kun uitto-oikeus on meidän lainsäädäntömme mukaan yleisoikeus, seuraa tästä ettei ole tarpeen suorittaa vesistön omistajalle korvausta sen käyttämisestä puutavaran uittoon."[419] Toisaalla komitea perusteli pykäläehdotustaan: "On pidetty kiinni siitä, että oikeus toisen vesialueen maksuttomaan käyttämiseen puutavaran uittoon ja sitä varten kulkemiseen toisen rannalla vaatii kaiken sellaisesta toiminnasta aiheutuvan vahingon ja haitan korvaamista. Maksuton käyttö saa siis tulla kysymykseen, ainoastaan milloin siitä ei ole vahinkoa eikä haittaa."[420]
>
> OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen puutavaran uittoa koskevia säännöksiä perusteltiin: "Näissä säännöksissä on pidetty oikeana säilyttää edelleen muuttamattomana se nykyinen lainsäädännön lähtökohta, jonka mukaan uittaminen on sallittu kaikissa luonnollisissa vesistöissä, missä ne ovat avoimina, joissa siis vesialueen omistaja on velvoitettu sallimaan uittamisen ilman oikeutta mihinkään korvaukseen siitä, että hänen omistamaansa vesialuetta ja siinä olevaa vettä uittoon käytetään."[421]
>
> Melander pitää uittoa yleiskäyttönä, josta vesialueen omistaja ei voi periä uittajalta maksua yksinomaan vesialueella uittamisen perusteella.[422]
>
> Kantosen mielestä koska uitto on yleiskäyttöoikeutta, voidaan se suorittaa korvauksetta.[423]
>
> Pietilän mukaan uitto yleiskäyttönä on vastikkeetonta siinä mielessä, ettei omistajalle ole tarvis suorittaa vastiketta siitä edusta, mikä yleiskäyttäjälle koituu edelliselle kuuluvan alueen käyttämisestä uittoon.[424]

---

[415] *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 166. Vrt. *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 87, 91 ja 330 sekä *Hollo, Ympäristöoikeus* s. 375 ja 396.

[416] Ks. *Laurila* s. 2 ja 4.

[417] Ks. *Airaksinen, Toimenpiteet* s. 4. Ks. kuitenkin VL 1:3, 4:9, 5:17, 5:25, 5:27, 5:31 ja KML.

[418] *KM 1939:3* s. 1* ja 27*.

[419] Mts. 233.

[420] Ks. mts. 237—238 ja 352. Ks. myös *Haataja, Kirjelmä*, Yleisperustelut s. 7.

[421] *HE 1944* s. 4.

[422] Ks. *Melander, Yleiskäyttö* s. 1, 3 ja 6.

[423] Ks. *Kantonen* s. 174 ja 201.

[424] Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 39—42 ja 44—45.

Lammassaaren mielestä vesialueen käyttämisestä uittoon VL 5:1.1:een perustuvan yleiskäyttöoikeuden nojalla ei laki velvoita suorittamaan mitään korvausta.[425] Hän tarkastelee VL 5:8:aa otsakkeen "Uitto erityiskäyttönä" alla.[426] Hänen mukaansa kun uitto esimerkiksi jossakin voimataloudellisesti kokonaan rakennetussa vesistössä tapahtuu yksityiskohtaisen uittosäännön puitteissa, jossa on määritelty jokseenkin kaikki uiton toimintapaikat, tällaista uittoa ei voida pitää vesistön yleiskäyttönä, vaan se on uittosääntöön sisältyvään erityiseen oikeuteen perustuvaa erityiskäyttöä.[427] Täten hän pitänee uuteen varsinaiseen uittolupaan perustuvaa uittoa erityiskäyttönä. Hän ei ota kantaa siihen, onko uuteen varsinaiseen uittolupaan perustuva uitto vastikkeetonta.

Lönnberg ja Pyymäki pitävät vesilain mukaista uittoa vesistön yleiskäyttönä sekä katsovat, ettei yleiskäyttöoikeuden käyttämisestä makseta korvausta.[428] He tarkoittanevat yleiskäyttöoikeudella vesilain mukaista uittoa.

Räisäsen mielestä vesilain mukaan uitto on yleiskäyttöä, joka on vastikkeeton käyttöoikeus. Hänen mukaansa kun uitto tapahtuu yksityiskohtaisen uittosäännön mukaisesti ja kaikki sen toimintapaikat on määritelty vuonna 1976 voimaantulleen vesilain muutoksen mukaisesti, ei tällaista uittoa voi pitää vesistön yleiskäyttönä, vaan se on uittosääntöön sisältyvään erityiseen oikeuteen perustuvaa erityiskäyttöä.[429]

Saukko ja Kahanpää pitävät VL 5:1.1:n mukaista oikeutta uittamiseen yleiskäyttöoikeutena, jonka käyttämisestä ei ole suoritettava korvausta.[430]

Siitonen katsoo VL 1:26:n ja 5:1.1:n mukaisen uiton olevan yleiskäyttöoikeus. Hänen mukaansa yleiskäyttöoikeus on vastikkeeton eli sitä ei tarvitse millään tavoin korvata vesialueen omistajalle tai haltijalle. Hän tarkoittaa yleiskäyttöoikeudella sellaista oikeutta, johon ei tarvita VO:n lupaa.[431]

Palokankaan, Tarukanteleen ja Nuujan mielestä tunnusomaista vesilain yleiskäyttöoikeuksille on, ettei näiden käyttämisestä ole yleensä suoritettava korvausta. He pitävät VL 5:1.1:n mukaista uittoa yleiskäyttöoikeutena.[432]

Kotkasaari pitää puutavaran uittoa yleiskäyttönä, joka on maksutonta.[433]

Oikeuskirjallisuudessa käytetään monessa kohtaa ilmausta yleiskäyttöoikeus, vaikka oikea ilmaus olisi yleiskäyttö.[434]

---

[425] Ks. *Lammassaari, Vesilaki* s. 55.

[426] Ks. mts. 56. Hän ei ole huomannut lainmuutosta, VL (649/76) 5:8.1:tä.

[427] *Lammassaari, Uittolainsäädäntö* s. 24. Vrt. *Lammassaari, Uittosääntökysymyksistä* s. 82.

[428] *Lönnberg—Pyymäki* s. 15—17.

[429] *Räisänen J.* s. 12—13.

[430] *Saukko—Kahanpää* s. 371—372.

[431] Ks. *Siitonen* s. 27—28.

[432] *Palokangas—Tarukannel—Nuuja* s. 182—183.

[433] *Kotkasaari 1988* s. 23—24 ja 59.

[434] Metsäntuotteiden lauttauksen maksuttomuudesta ks. *KM 1895:7* s. 141—142 ja 149, *VVM III1900* perusteluosa s. 53, *Moring, II* s. 80, *Erich* s. 186, *Koskenmaa* s. 2, *Serlachius J., II* s. 20 ja

5.12.2.3 Omistusoikeuteen kohdistuvista edunmenetyksistä

VL 11:3,2:n mukaan on oikeus saada korvaus kiinteän tai irtaimen omaisuuden tai sen osan muusta kuin VL 11:3,1:ssä mainitusta syystä aiheutuvasta menettämisestä, vahingoittumisesta tai huononemisesta, omaisuuden käytön estymisestä tai vaikeutumisesta, sen tuoton vähentymisestä, myyntiarvon alenemisesta sekä omistusoikeuteen perustuvan muunkin varallisuusarvoisen edun menettämisestä sellaiseksi luettuna myös omaisuuden siirtämisestä ja toisenlaiseksi muuttamisesta johtuvat kustannukset.[435] Jos uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuu tällaisia edunmenetyksiä, ne ovat uittovahinkoja, VL 1:3, VL (649/76) 5:79 sekä VL 11:1.1—2 ja 11:3,2.

VL 11:3,2:n mukaan on oikeus saada korvaus sekä jos lainkohdan mukainen omaisuus joutuu toimenpiteen kohteeksi että jos lainpaikan mukainen omaisuus ei joudu toimenpiteen kohteeksi.[436]

> Tässä yhteydessä on paikallaan käsitellä Serlachiuksen näkemystä VOL IV:7.1:n mukaisesta täydestä korvauksesta. Tässä lainkohdassa säädettiin:
>
> "Jos vesistön laskeminen vaikuttaa sen, että vesivoima, kalastus tahi muu vesistön jonkun osan omistusoikeudesta johtuva etu, taikka muutoin jokin yksityisen tai kruunun oikeus menee hukkaan tai vähenee tahi sen hyväksi-käyttämistä varten oleva laitos joutuu hyödyttömäksi, silloin on siitä annettava täysi korvaus."
>
> Serlachius tulkitsi tätä lainkohtaa: Usein maatilaan kuuluu ranta-alue luonnonkauniilla paikalla vesistön varrella. Tästä johtuen tilan talonpaikka on sijoitettu ranta-alueelle tai omistaja on myynyt tai voi myydä ranta-

---

85, *Moring, Maalainsäädäntö* s. 56, oikeustapaus **KHO 1920 II 1814**, *Pentti* s. 11, *Puustinen* s. 39 ja 75—76, *Brotherus* s. 741—742, *Willgren, Talousoikeus* s. 286, *Caselius* s. 283, *Seppänen, Uittoväylät* s. 79, *Seppänen, SUV 1938* s. 30 ja 34, *Seppänen, MAL 1941* s. 137—138 ja 140, *Hällfors, SFÅ 1942* s. 3670, *Hällfors, Lausunto* s. 11—12, *Seppänen, Vesiteitse kuljetus* s. 402 ja 404, *Hällfors, VV 1950* s. 128, *Haataja, Maa- ja vesioikeus* s. 191—192, 196 ja 206—207, *Kivelä, I* s. 4, *Manner, Yleiskäyttö* s. 117 ja 142—145, oikeustapaus **KHO 1953 I 9**, *Hällfors, VV 1954* s. 54, *Haataja, II* s. 211—212, 215, 258 ja 442, *Kyttä, Lainsäädäntö* s. 242 ja 246—247, *Seppänen, Uitto* s. 375—376, *Manner, LM 1960* s. 34 ja **KHO:n 20. 11. 1968** antama päätös **t. 5740.**

[435] Ks. *Jatkola* s. 99, *Eronen, Vahingon käsitteestä* s. 6—8 ja 11, *Eronen, Yritysvahingot* s. 175—177 ja 180, *Hollo, DL 1979* s. 388 ja *Turpeinen* s. 22, 66 ja 124.

[436] Näin myös Airaksinen, Pietilä ja Hyvönen ks. *Airaksinen, Toimenpiteet* s. 5, *Pietilä, Vesioikeus* s. 159—160 ja *Hyvönen, LM 1984* s. 403—404. Ks. *Vihervuori, Käsitteet* s. 372—373. Vrt. *Eronen, LM 1973* s. 627, *Eronen, Yritysvahingot* s. 169, *Eronen, Perusteet* s. 22—23, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 461—463 ja 473—474, *Hollo, DL 1979* s. 377 ja 391, *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 151—152, *Hollo, LM 1982* s. 186, *Hollo, DL 1982* s. 426, *Vihervuori, LM 1983* s. 202—203, *Vihervuori, Korvaamisen perusteet* s. 10, *Vihervuori, Perusteet* s. 73 ja 77 sekä *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 277—278.

alueen korkealla hinnalla huvilatonttina tai -tontteina. Jos vesistö lasketaan kuiviin tai jos vesistön vedenpintaa lasketaan merkittävästi, ranta-alue menettää tavallisesti kokonaan luonnonkauneutensa. Tästä on seurauksena ranta-alueen arvon aleneminen, joka voi olla hyvin suuri. Tämän jälkeen hän kirjoitti: "Var strandområdets egare icke egare eller åtminstone delegare i vattenområdet utanför, så får han väl finna sig i värdeminskningen; men i motsatt fall är platsens natursköna läge och det däraf betingade högre värdet, jämväl det, en af eganderätten till någon del af vattendraget härflytande förmån, och skall förty värdeminskningen ersättas."[437] Täten hänen mielestään VOL IV:7.1:n mukaan oli korvattava ranta-alueen arvon aleneminen, kuten ranta-alueen myyntihinnan huvilatonttina tai -tontteina laskeminen, jos ranta-alueen omistaja omisti kokonaan ranta-alueen edustalla olevan laskettavan vesistön tai jos ranta-alueen omistajalla oli osuus ranta-alueen edustalla olevaan laskettavaan vesistöön, vaikkei mikään vahinkotoimi kohdannut ranta-aluetta. Serlachius oli yksi VOL:n laatijoista.[438]

Ei säädetä VL 11:3,2:ssa, että lainkohdan mukaan on oikeus saada korvaus vain, jos lainkohdan mukainen omaisuus joutuu toimenpiteen kohteeksi.[439] Täten lainkohdan mukaisen korvauksen saannin edellytyksenä omaisuuteen kohdistuvasta edunmenetyksestä ei ole, että normaalinäköinen ihminen valoisana aikana pystyy havaitsemaan omaisuudessa, esimerkiksi kiinteistössä, jonkin edunmenetyksen.

Ks. mitä edellä 5.12.2.1 kohdassa olen lausunut edunkorvausperiaatteesta.

ISVO 17. 2. 1977 antamallaan päätöksellä vahvisti uittosäännön lisäyksen, jonka mukaan myönnettiin Muikunlahden pudotus- ja jäälleajopaikkaa varten pysyvä käyttöoikeus Ilolan tilan RN:o 4:15 0,91 ha:n suuruiseen maa-alueeseen ja Muikunlahden jakokunnan 12,83 ha:n suuruiseen vesialueeseen Viitasaaren kunnassa.

ISVO:n (kaksi VOI:ä) päätöksen mukaan Muikunlahden pudotus- ja jäälleajopaikalla tapahtuvasta uittotoiminnasta aiheutuvasta haitasta oli kuntoonpanijan kohta tämän päätöksen saatua lainvoiman suoritettava Rantala-tilan RN:o 3:83 omistajille kertakaikkinen korvaus 5.000 mk, Mäntyranta-tilan RN:o 3:82 omistajalle kertakaikkinen korvaus 3.000 mk, Koivulehto-tilan RN:o 3:54 omistajalle kertakaikkinen korvaus 1.000 mk, Lehtikunnas-tilan RN:o 3:55 omistajalle kertakaikkinen korvaus 500 mk ja Kesäranta-tilan RN:o 3:84 omistajalle kertakaikkinen korvaus 500

---

[437] *Serlachius J., III* s. 113—116.

[438] Ks. *Serlachius J., I* alkusanat. Vrt. *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 33 ja 277. Vihervuoren esityksestä saattaa saada sellaisen käsityksen, että oikeustapauksessa **KHO 1962 II 222** oli kysymys VOL IV:7.1:n soveltamisesta. Ks. *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 33 ja 277. Tapauksessa ei sovellettu VOL IV:7.1:tä. Tapaus koski vesilaitoksen rakentamista.

[439] Vrt. VL 11:3,8.

mk. ISVO esitti, että yllä mainitut korvaukset perustuivat VL [649/76] 5:79:n, VL 5:80.1:n ja VL 11:3,2:n säännöksiin ja että nämä korvaukset käsittivät korvauksen pudotus- ja jäälleajopaikalla uittosäännön nojalla tapahtuvasta normaalista toiminnasta aiheutuvasta kiinteistön tai vesialueen käytön vaikeutumisesta tai myyntiarvon alenemisesta. VOT eriävässä mielipiteessään oli samaa mieltä kuin ISVO:n enemmistö, paitsi että hän määräsi yllä mainitut korvaukset VL 2:13.1:n, 5:13.4:n, 11:3,2—3:n ja 11:13:n nojalla ja paitsi että hänen mielestään ennakolta arvioitavissa olevaa uittovahinkoa ei syntynyt.

KHO 28. 9. 1978 antamallaan päätöksellä **t. 4089** pysytti ISVO:n päätöksen, paitsi että se lisäsi uittosäännön lisäykseen ehdon. Tämän mukaan kesä-, heinä- ja elokuun aikana oli puutavara mahdollisuuksien mukaan ajettava uittoon Viitasaaren kunnassa sijaitsevan Kymönkosken pudotuspaikan kautta Muikunlahden pudotuspaikan asemesta.

Kymin Uittoyhdistys esitti valituksessaan VYO:ssa: VYO:n oli poistettava yllä kerrotut ISVO:n määräämät korvaukset. Uittovahingon korvaamiseen ei voitu soveltaa VL 11:3:a, koska uittovahingon korvaamisesta oli erikseen säädetty VL 11:2.2:ssa. Pudotus- ja jäälleajopaikalla uittosäännön nojalla tapahtuva normaali toiminta ei ollut tahallista eikä tuottamuksellista vahingon aiheuttamista. Korvattavaksi voitiin määrätä vain toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko, mutta ei esimerkiksi myyntiarvon mahdollista alenemista tai muita kuviteltuja välillisiä haitallisia seuraamuksia. Uiton määrästä riippuvien uittovahinkojen ja -haittojen arviointi ennakolta oli mahdotonta, koska uitossa tapahtui nopeita muutoksia. Näin Kymin Uittoyhdistys perusteli vaatimustaan.

VYO 19. 1. 1982 antamallaan päätöksellä hylkäsi Kymin Uittoyhdistyksen valituksen ja pysytti ISVO:n päätöksen.

Vain MH haki valituslupaa KKO:lta. MH pyysi valituksessaan KKO:ssa tätä kumoamaan VYO:n päätöksen siltä osin kuin päätöksessä oli katsottu, ettei MH:lla ollut asiassa puhevaltaa.

KKO antoi **3. 11. 1982** päätöksensä **t. 4794**: ei valituslupaa.[440]

VYO ei alentanut korvauksia, vaikka KHO:n uittosäännön lisäykseen lisäämä ehto ainakin teoriassa rajoitti oikeutta käyttää pudotuspaikkaa. ISVO ja VYO pitivät korvattavia edunmenetyksiä VL (649/76) 5:79:n ja VL 11:3,2:n mukaisina uittovahinkoina. Kuitenkaan nämä edunmenetykset, siltä osin kuin ne aiheutuivat VL 5:13.4:n mukaisen oikeuden myöntämisestä, eivät olleet uittovahinkoja, VL (649/76) 5:79.1. Edunmenetykset, siltä osin kuin ne aiheutuivat VL 5:13.4:n mukaisen oikeuden myöntämisestä, olisivat olleet korvattavat VL 2:13.1:n, 5:13.4:n, 11:1.1:n ja 11:3,2:n mukaan. Tässä esitetyllä varauksella hyväksyn ISVO:n tekemän ja VYO:n hyväksymän Rantalan, Mäntyrannan, Koivulehdon, Lehtikunnaan ja Kesärannan tiloja koskevan korvausratkaisun. Asuinrakennus oli jokaisella tilalla. Tilojen omistajilla oli oikeus saada korvaus, vaikka he eivät omistaneet lainkaan sitä aluetta, johon uittosäännön lisäyksessä

[440] Olen tarkastellut tapausta aikaisemmin, *Repo, LM 1984* s. 585—589. Ks. mts. 592.

myönnettiin pysyvä käyttöoikeus. Näillä tiloilla ei ollut osuutta Muikunlahden jakokunnan vesialueeseen. Sen sijaan tiloilla oli osuus näiden edustalla olevaan Kyminkosken jakokunnan vesialueeseen. Uittosäännön lisäyksessä määrätty roskien poistovelvoite vaikutti korvauksen määrään. Se pienensi syntyvää haittaa. Tästä roskien poistovelvoitteesta ks. edellä kohta 5.9.7, jossa olen tarkastellut tätä tapausta.

Ks. jäljempänä tarkasteltava tapaus **KKO 1983 II 71**.

Uittosäännön ja kuntoonpanosuunnitelman vahvistamista Oulujoelle Oulujärven ja meren väliselle osalle koskevassa asiassa **PSVO 13. 4. 1981** antamallaan päätöksellä hylkäsi A:n ja B:n vaatimuksen hakijan, MH:n, velvoittamiseksi suorittamaan heille korvaukseksi tilojen Muistola RN:o 41:174 ja Pikkulintula RN:o 41:173 kauneusarvojen menetyksestä ja myyntiarvon heikentymisestä 0,70 mk:n neliömetrihinnan mukaiset 18.900 mk laillisine korkoineen. PSVO perusteli ratkaisuaan sillä, ettei uittoväylän jo suoritetuista kuntoonpanotöistä tai tällä päätöksellä tehtäväksi sallittavista töistä ollut aiheutunut eikä aiheutunut tässä suhteessa sellaista vahinkoa, joka olisi rannanomistajille vesilain mukaan korvattava.

A ja B valituksessaan VYO:ssa uudistivat PSVO:ssa esittämänsä korvausvaatimuksen.

MH vaati vastineessaan VYO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.

VYO (kaksi HON:ta) **8. 5. 1984** antamallaan päätöksellä (**VYO 34/90**) katsoi A:n ja B:n valituksen osalta selvitetyksi, että uittoyhdistyksen tekemän ruoppauksen seurauksena oli tilojen kohdalla oleva jokimaisema muuttunut siten, että yksi niemi oli jouduttu kokonaan ruoppaamaan pois, vastarannalle oli jouduttu laittamaan rannansuojauskivetykset sekä ruoppausmassoista oli tehty tilan rannasta noin 30 m:n päähän tekosaari. Nämä toimenpiteet olivat aiheuttaneet tilojen rantamaiseman kauneusarvojen turmeltumista. Kauneusarvojen turmeltumisen VYO katsoi vaikuttavan alentavasti tilojen myyntiarvon määräytymiseen. Koska kyse oli kiinteistölle aiheutuneesta vahingosta, ei sillä seikalla, että tilat olivat vaihtaneet omistajaa sen jälkeen, kun ruoppaukset oli suoritettu, ollut merkitystä arvioitaessa tiloille aiheutunutta vahinkoa. Näillä perusteilla VYO hyläten A:n ja B:n vaatimukset enemmälti muutti PSVO:n päätöstä siten, että uittoyhdistys velvoitettiin suorittamaan korvaukseksi Oulun kaupungin Oulunsuun kylässä sijaitsevien tilojen Muistola RN:o 41:174 ja Pikkulintula RN:o 41:173, joiden omistajat olivat A ja B, myyntiarvon alenemisesta yhteensä kohtuullisiksi harkitut 10.000 mk 6 %:n korkoineen siitä päivästä, jolloin PSVO oli antanut luvan kyseisiin ruoppauksiin eli 16. 1. 1967 lukien. Eri mieltä ollut IN tutkiessaan A:n ja B:n valituksen katsoi selvitetyksi, että uittoyhdistyksen ruoppauksen seurauksena jokimaisema oli muuttunut. Hän katsoi kuitenkin, ettei ollut tapahtunut sellaista jokimaiseman turmeltumista, joka olisi vaikuttanut alentavasti kyseessä olevien tilojen myyntihinnan määräytymiseen. Hän ei nähnyt olevan syytä PSVO:n päätöksen muuttamiseen.

Oulun pitäjän jakokunta oli 30. 3. 1971 tehdyllä sopimuksella luovut-

tanut Oulujoen vesialueensa Oulun kaupungin omistukseen. Yllä mainitut ruoppaukset oli suoritettu tällä vesialueella Madekoskessa ennen sopimuksen tekoa.

Tapauksessa VYO hyväksyi näkemyksen, että VL 11:3,2:n mukaan oli korvattava tilojen myyntiarvon aleneminen, joka johtui tilojen rantamaiseman kauneusarvojen turmeltumisesta, vaikkei tiloilla ollut osuutta niiden edustalla olevaan vesialueeseen.[441]

VL 11:3,2:n mukaan korvattava edunmenetys johtuu välittömästi edunmenetyksen aiheuttavasta teosta tai laiminlyönnistä, VL 11:3,2—3.[442]

Kutsun *odotusarvoksi* rantakiinteistön nykyisen käytön mukaista arvoa korkeampaa arvoa. Rantakiinteistöllä on odotusarvoa, jos kiinteistö on todennäköisesti nykyisin tai tulevaisuudessa myytävissä nykyisen käytön mukaista arvoaan korkeammasta hinnasta johonkin tarkoitukseen, esimerkiksi huvilatontiksi. Kun päätetään siitä, onko rantakiinteistö myytävissä, otetaan huomioon sen sijainti, pinta-ala, koostuma ja laatu. Kun päätetään siitä, onko rantakiinteistö myytävissä, niin ikään otetaan huomioon lainsäädäntö ja sen nojalla annetut määräykset ja päätökset sekä sopimukset. Odotusarvo sisältyy VL 11:3,2:n mukaiseen myyntiarvoon. Jollei näin olisi säädetty, odotusarvo olisi tämän lainkohdan mukainen muu varallisuusarvoinen etu.[443]

ISVO 17. 2. 1977 antamallaan päätöksellä vahvisti uittosäännön lisäyksen, jonka mukaan myönnettiin Muikunlahden pudotus- ja jäälleajopaikkaa varten pysyvä käyttöoikeus Ilolan tilan RN:o 4:15 0,91 ha:n suuruiseen maa-alueeseen ja Muikunlahden jakokunnan 12,83 ha:n suuruiseen vesialueeseen Viitasaaren kunnassa.

Toimitusmiehet 29. 1. 1974 päiväämässään toimitusmiesten lausunnossa olivat katsoneet: Pudotus- ja jäälleajopaikan käytöstä aiheutui lähiympäristölle häiriötä, jonka vuoksi Ilolan tilan omistaja, R, menetti mahdollisuuden myydä Ilolan tilasta pudotus- ja jäälleajopaikan ulkopuolelta pudotuslaiturilta luoteeseen kaksi huvilatonttia, kumpikin kooltaan 2.000 m^2. Toimitusmiehet olivat ehdottaneet, että ISVO määräisi kuntoonpanijan maksamaan R:lle korvauksena toisen tontin myyntimahdollisuuden menetyksestä 4 mk/m^2 eli 8.000 mk ja toisen tontin myyntimahdollisuuden menetyksestä 3,60 mk/m^2 eli 7.200 mk. Heidän mielestänsä ilman pudotus- ja jäälleajopaikkaa tontit olisivat olleet myytävissä alle vuodes-

[441] Vrt. Vihervuori tarkastelee tapausta ottamatta huomioon VYO:n päätökseen liitettyä IN:n eriävää mielipidettä, *Vihervuori, Perusteet* s. 78. — Raunta väittää, että VL 11:3,2:n mukaan korvattava myyntiarvon alenema nimenomaan edellyttää omaisuuden vahingoittumista tai huonontumista tai sen käytön estymistä tahi vaikeutumista. *Raunta* s. 5. Hänen väitteensä on virheellinen.

[442] Ks. *KM 1972: B 127* s. 53, *Vuento—Sjöblom—Ruokonen* s. 65 ja *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 460.

[443] Ks. *Hyvönen, LM 1984* s. 401 ja 403—404, *Repo, LM 1984* s. 580—581 ja *Hyvönen, MO 1985* s. 14. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 472—473, *Hollo, DL 1979* s. 378, *Hooli* s. 4, *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 353 ja *Turpeinen* s. 118. Vrt. PakkolunL 8.2 §.

sa. He eivät olleet diskontanneet. He olivat nojautuneet korvausehdotuksessaan vesilain 2:13:een, 5:13:een ja 11 luvun säännöksiin.

ISVO esitti päätöksessään: Toimitusmiesten Muikunlahden pudotus- ja jäälleajopaikan johdosta Ilolan tilalle kahden 2.000 m²:n huvilatontin myynnin estymisestä esittämiä korvauksia alennettiin, ottaen huomioon, että Ilolan tilalla oli runsaasti huvilatonteiksi sopivaa rantaa pudotus- ja jäälleajopaikan häiriöalueen ulkopuolella, kertomalla esitetyt korvaukset 0,5:llä, joka oli 12 vuoden odotusaikaa ja 6 %:n korkokantaa vastaava diskonttauskerroin. Näin perustellen ISVO (kaksi VOI:ä) määräsi, että Muikunlahden pudotus- ja jäälleajopaikalla tapahtuvasta uittotoiminnasta aiheutuvasta haitasta oli kuntoonpanijan kohta tämän päätöksen saatua lainvoiman suoritettava R:lle kertakaikkisena korvauksena toisen tontin myynnin estymisestä 4.000 mk ja toisen tontin myynnin estymisestä 3.600 mk eli yhteensä 7.600 mk. Nämä tontit sijaitsivat siis Ilolan tilalla pudotus- ja jäälleajopaikan ulkopuolella. ISVO toi julki, että yllä mainitut korvaukset perustuivat VL [649/76] 5:79:n, VL 5:80.1:n ja VL 11:3,2:n säännöksiin ja että nämä korvaukset käsittivät korvauksen pudotus- ja jäälleajopaikalla uittosäännön nojalla tapahtuvasta normaalista toiminnasta aiheutuvasta kiinteistön tai vesialueen käytön vaikeutumisesta tai myyntiarvon alenemisesta. VOT eriävässä mielipiteessään oli samaa mieltä kuin ISVO:n enemmistö, paitsi että hän määräsi yllä mainitut korvaukset VL 2:13.1:n, 5:13.4:n, 11:3,2—3:n ja 11:13:n nojalla ja paitsi että hänen mielestään ennakolta arvioitavissa olevaa uittovahinkoa ei syntynyt.

KHO 28. 9. 1978 antamallaan päätöksellä **t. 4089** pysytti ISVO:n päätöksen, paitsi että se lisäsi uittosäännön lisäykseen ehdon. Tämän mukaan kesä-, heinä- ja elokuun aikana oli puutavara mahdollisuuksien mukaan ajettava uittoon Viitasaaren kunnassa sijaitsevan Kymönkosken pudotuspaikan kautta Muikunlahden pudotuspaikan asemesta.

R esitti valituksessaan VYO:ssa: VYO:n oli määrättävä korvaukset niin kuin rantakaava-alueella. VYO:n oli määrättävä kuntoonpanija maksamaan R:lle korvaus myyntiarvon menetyksestä 2.000 m²:n suuruiselta alueelta 5,20 mk/m², 2.000 m²:n suuruiselta alueelta 4,55 mk/m² ja 2.000 m²:n suuruiselta alueelta 3,90 mk/m². Nämä alueet sijaitsivat Ilolan tilalla, pudotus- ja jäälleajopaikan ulkopuolella olevalla häiriöalueella.

Kymin Uittoyhdistys vaati vastineessaan VYO:ssa tätä hylkäämään tämän valituksen.

Kymin Uittoyhdistys esitti valituksessaan VYO:ssa: VYO:n oli poistettava yllä mainitut ISVO:n määräämät korvaukset. Uittovahingon korvaamiseen ei voitu soveltaa VL 11:3:a, koska uittovahingon korvaamisesta oli erikseen säädetty VL 11:2.2:ssa. Pudotus- ja jäälleajopaikalla uittosäännön nojalla tapahtuva normaali toiminta ei ollut tahallista eikä tuottamuksellista vahingon aiheuttamista. Korvattavaksi voitiin määrätä vain toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko, mutta ei esimerkiksi myyntiarvon mahdollista alenemista tai muita kuviteltuja välillisiä haitallisia seuraamuksia. Uiton määrästä riippuvien uittovahinkojen ja

-haittojen arviointi ennakolta oli mahdotonta, koska uitossa tapahtui nopeita muutoksia. Näin Kymin Uittoyhdistys perusteli vaatimustaan.

VYO 19. 1. 1982 antamallaan päätöksellä hylkäsi R:n valituksen ja Kymin Uittoyhdistyksen valituksen sekä pysytti ISVO:n päätöksen.

Vain MH haki valituslupaa KKO:lta. MH pyysi valituksessaan KKO:ssa tätä kumoamaan VYO:n päätöksen siltä osin kuin päätöksessä oli katsottu, ettei MH:lla ollut asiassa puhevaltaa.

KKO antoi **3. 11. 1982** päätöksensä **t. 4794**: ei valituslupaa.[444]

Ilolan tilalla oli osuus Muikunlahden jakokunnan vesialueeseen.

VYO ei alentanut korvauksia, vaikka KHO:n uittosäännön lisäykseen lisäämä ehto ainakin teoriassa rajoitti oikeutta käyttää pudotuspaikkaa. ISVO ja VYO pitivät korvattavia edunmenetyksiä VL (649/76) 5:79:n ja VL 11:3,2:n mukaisena uittovahinkona. Kuitenkaan nämä edunmenetykset, siltä osin kuin ne aiheutuivat VL 5:13.4:n mukaisen oikeuden myöntämisestä, eivät olleet uittovahinko, VL (649/76) 5:79.1. Edunmenetykset, siltä osin kuin ne aiheutuivat VL 5:13.4:n mukaisen oikeuden myöntämisestä, olisivat olleet korvattavat VL 2:13.1:n, 5:13.4:n, 11:1.1:n ja 11:3,2:n mukaan.[445]

Hyväksyn toimitusmiesten, ISVO:n ja VYO:n näkemyksen kuntoonpanijan velvollisuudesta korvata useamman kuin yhden huvilatontin myynnin estyminen.

Yhdyn toimitusmiesten, ISVO:n ja VYO:n käsitykseen, että pudotus- ja jäälleajopaikka esti kokonaan kahden huvilatontin myynnin Ilolan tilasta.[446]

ISVO alensi toimitusmiesten Ilolan tilalle kahden huvilatontin myynnin estymisestä esittämät korvaukset yllä esitetysti. VYO hyväksyi tämän näkemyksen.[447] Ratkaisevaa korvausta määrättäessä olisi pitänyt olla se ajankohta, jolloin ilman pudotus- ja jäälleajopaikkaa R:n olisi arvioitu onnistuvan myymään tonttinsa käypään hintaan. Jos myynnin olisi arvioitu onnistuvan alle vuodessa, ei olisi pitänyt diskontata lainkaan. Myynti olisi ilmeisesti onnistunut alle vuodessa.[448] Jos myynnin olisi arvioitu onnistuvan alle vuodessa, täyttä arvoa vastaava korvaus olisi saatu, kun tonttien käyvästä hinnasta olisi vähennetty tonttien arvioidut myyntikustannukset ja tonttien nykyisen käytön mukainen arvo, mikäli toiminnan pudotus- ja jäälleajopaikalla ei arvioitu haittaavan nykyistä käyttöä. Tonttien myyntikustannusten vähentäminen perustuu siihen, että tonttien myynnistä aiheutuu monesti myyjälle kustannuksia, esimerkiksi lehdessä olevasta tontin myynti-ilmoituksesta. Jos olisi oltu sitä mieltä, että R ei

[444] Olen kommentoinut tapausta aikaisemmin, *Repo, LM 1984* s. 585—589. Ks. mts. 592.

[445] Ks. mts. 571—572.

[446] Vrt. *Räisänen J.* s. 128.

[447] Vrt. yllä esitettyä ISVO:n diskonttaamisen perustelua HM 5 §:ään, jonka mukaan Suomen kansalaiset ovat yhdenvertaiset lain edessä.

[448] Vrt. Kantola esittää, että kunkin kiinteistön osalta on kohtuullista katsoa yksi rakennuspaikka omalle varalle tarkoitetuksi ja että tähän rakennuspaikkaan ei ole sovellettava odotusaikaa. *Kantola* s. 23 ja 63—64. Vrt. myös *Hooli* s. 4.

olisi onnistunut myymään käypään hintaan tontteja alle vuodessa, silloin olisi pitänyt diskontata ja diskontata nimenomaan näiden arvioidusta myyntiajankohdasta. Toimitusmiehet olivat ehdottaneet 29. 1. 1974 hintatason mukaan, että kuntoonpanijan oli suoritettava R:lle korvauksena toisen tontin myyntimahdollisuuden menetyksestä 8.000 mk ja toisen tontin myyntimahdollisuuden menetyksestä 7.200 mk. ISVO kertoi nämä markkamäärät 12 vuoden odotusaikaa ja 6 %:n korkokantaa vastaavalla diskonttauskertoimella 0,5. Täten se diskonttasi 29. 1. 1974 hintatason mukaisista markkamääristä. Mikäli hyväksytään se, että hintataso nousi 6 % vuodessa 29. 1. 1962 alkaen, niin ISVO diskonttasi toimitusmiesten ehdottamat korvaukset 29. 1. 1962 hintatasoon. Kun ISVO kannatti tonttien 12 vuoden odotusaikaa, sen olisi pitänyt diskontata seuraavasti. ISVO:n olisi pitänyt käyttää diskonttauksessa sitä tonttien arvioitua käypää hintaa, joka näillä oli 12 vuoden kuluttua ISVO:n päätöksen antamisesta eli 17. 2. 1989. ISVO:n olisi pitänyt käyttää diskonttauksessa tonttien saman ajankohdan mukaan arvioituja myyntikustannuksia. ISVO:n olisi pitänyt diskontata käyvän hinnan ja myyntikustannusten erotuksesta.[449] Täyttä arvoa vastaava korvaus olisi saatu, kun näin diskontatusta arvosta olisi vähennetty tonttien nykyisen, 17. 2. 1977:n, käytön mukainen arvo, jos toiminnan pudotus- ja jäälleajopaikalla ei arvioitu haittaavan nykyistä käyttöä. Täten korvaus tonttien odotusarvon menetyksestä olisi pitänyt määrätä riippumatta siitä, milloin arvioitiin olevan se ajankohta, jolloin R:n myymät tontit olisi rakennettu.

Tapauksen **KKO 1983 II 71** vuosikirjaotsikko kuuluu: "VesiL:n mukaisella luvallisella toimenpiteellä oli aiheutettu ranta-alueen kohdalla olevalle, muusta vesialueesta erotetulle vesialueelle täydellinen kalakato. Lomailu- ja muuhun virkistyskäyttöön soveltuvan rannan omistajalla katsottiin olevan oikeus saada VesiL 11 luvun 3 §:n 2 kohdan nojalla korvaus kalakadosta aiheutuvan ranta-alueen myyntiarvon alenemisesta riippumatta hänen oikeudestaan vesialueeseen. Koska ranta-alueen mahdollisen myyntiarvon alenemista ei ollut katselmustoimituksessa eikä VEO:ssa tutkittu, asia palautettiin tältä osin VEO:een."

LSVO 8. 4. 1974 antamallaan päätöksellä Uudenkaupungin kaupunginhallituksen hakemuksesta vesilain 8:1—2:n, 8:6:n, 8:10:n, 9:2:n, 2:3:n, 2:5—6:n, 2:8:n, 2:11—13:n, 2:15—16:n, 2:18.3—4:n, 2:22:n, 11:3—6:n, 11:8:n, 11:14:n, 11:15.2:n, 12:11—12:n, sellaisena kuin viimeksi mainittu lainkohta oli muutettuna 26. 6. 1970 annetussa laissa, 16:21:n, 16:24:n, 16:27:n ja 16:30:n nojalla antoi hakijalle oikeuden niihin toiselle kuuluviin alueisiin, jotka olivat tarpeen patojen pohjaksi, sekä luvan Velhovesi ja Ruotsinvesi nimisten merenlahtien rakentamiseen makeanveden altaaksi Uudessakaupungissa ja Kalannin kunnassa, altaan säännöstelyyn sekä veden johtamiseen altaasta enintään 65.000 m^3 vuorokaudessa yhdyskunnan ja teollisuuden vedensaannin turvaamiseksi nou-

[449] Ks. *Wiiala* s. 14—15 ja 137—140, *Vikatmaa* s. 122, *Wiiala, Käsikirja* s. 28—29, *Räisänen J.* s. 11, *Kirkkomäki—Schildt—Siivola—Pfäffli—Aalto—Vääriskoski—Doktar* s. 318 ja 326 ja *Kirkkomäki, Korvausjärjestelmä* s. 5. Vrt. *Kantola* s. 62—63.

dattamalla vesilain säännöksiä ja päätöksessä määrättyjä lupaehtoja. LSVO päätöksellään hylkäsi A:n ja hänen myötäpuoltensa vaatimukset, että hakija olisi velvoitettava maksamaan heille korvaukset ranta-alueiden myyntiarvon alenemisesta.

KHO pysytti **3. 4. 1975** antamallaan päätöksellä **t. 1375** LSVO:n päätöksen, paitsi että se muutti luvan kahta lupaehtoa.

A ja hänen myötäpuolensa vaativat valituksissaan VYO:ssa, että tämän olisi velvoitettava hakija maksamaan heille korvaukset ranta-alueiden myyntiarvon alenemisesta.

Hakija vaati vastineessaan VYO:ssa, että tämä hylkäisi valitukset.

VYO 29. 7. 1980 antamallaan päätöksellä tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa LSVO:n päätöstä.

A ja hänen myötäpuolensa pyysivät valituslupaa KKO:lta. He vaativat valituksessaan KKO:ssa, että tämän olisi velvoitettava hakija suorittamaan heille korvaukseksi makeanveden allasalueella tapahtuneesta kalakannan häviämisestä aiheutuneesta allasta ympäröivien ranta-alueiden myyntiarvon alenemisesta 2 mk/m^2 70 m:n etäisyydelle saakka rantaviivasta. Heidän mielestänsä kysymys oli rantatonttien markkinointimahdollisuuksien menettämisestä.

Hakija katsoi vastineessaan KKO:ssa, että A:n ja hänen myötäpuoltensa korvausvaatimus oli lakiin perustumaton ja aiheeton.

KKO myönsi A:lle ja hänen myötäpuolillensa valitusluvan siltä osin kuin VYO:n päätös koski heidän vaatimuksiaan ranta-alueiden myyntiarvon alenemisen korvaamisesta.

KKO perusteli **31. 5. 1983** antamaansa päätöstä: Oli näytetty, että kalakanta oli kysymyksessä olevassa makeanveden altaassa sen veden laadun muuttumisen johdosta tuhoutunut lähes kokonaan eikä uuden kannan kasvu ollut todennäköisesti vastaisuudessakaan mahdollinen. Kaikenlaisen kalastuksen harjoittaminen oli allasalueella loppunut ja vesialueen omistajille ja kalastuskunnille oli tuomittu muun ohella kalastuksen tuoton menetyksen käsittäviä korvauksia. Kun ranta-alueiden omistaja ei voinut vesialueen muuntumisen johdosta kalastaa ja kun yleiskalastusoikeuksiin kuuluivat virkistyskalastus ja kalastuskunnan luvalla tapahtuva kotitarve- ja virkistyskalastus ei ollut mahdollista, se oli omiaan vaikuttamaan ranta-alueiden loma- ja virkistystarkoituksiin tapahtuvaan käyttämiseen riippumatta siitä, harjoitettiinko kalastusta omistus- tai erityisen oikeuden perusteella taikka yleiskalastusoikeuden nojalla. Oli ilmeistä, että puheena olevan allasalueen kalakannan tuhoutuminen oli alentanut altaan lomailu- ja virkistyskäyttöisten ranta-alueiden myyntiarvoa ja että niiden omistajille oli näin ollen syntynyt vahinkoa, josta VL 11:3,2:n nojalla oli suoritettava korvausta. Asiassa ei ollut kuitenkaan, niin kuin olisi pitänyt, selvitetty, oliko ja missä määrin A:lle ja hänen myötäpuolillensa tätä vahinkoa aiheutunut. — KKO esitti lainkohtina vesilain 16:21:n, 18:3:n ja 18:8:n. — KKO:n päätöslauselma kuului: VYO:n päätös kumottiin siltä osin kuin oli kysymys A:lle ja hänen myötäpuolillensa ranta-alueiden myyntiarvon alenemisesta tuomittavasta korvauksesta.

Näiden valittajien kohdalta asia palautettiin ranta-alueiden myyntiarvon alenemisesta vaadittua korvausta koskevalta osalta LSVO:lle, jonka tuli, ottaen huomioon palautuksen syy, ilmoituksetta ottaa valittajien vaatimukset sanotulta osalta uudelleen käsiteltäväksi ja menetellä siinä lain mukaan.

KKO:n päätöksestä on tehtävissä seuraavat päätelmät: VL 11:3,2:n mukaan on oikeus saada korvaus ranta-alueen myyntiarvon alenemisesta, joka johtuu siitä, että ranta-alueen edustalla olevalla vesialueella kalakanta tuhoutuu, vaikkei ranta-alueeseen kuulu vesialuetta tai osuutta vesialueeseen. VL 11:3,2:n mukaan on oikeus saada korvaus odotusarvon menetyksestä. Odotusarvo sisältyy ranta-alueen myyntiarvoon. Tapauksessa oli sovellettava VL 11:3,6:n sijasta VL 11:3,2:ta.[450]

VL 11:3,2:n mukaan on oikeus saada korvaus odotusarvon menetyksestä sekä jos menetys on pysyvä että jos menetys on määräaikainen.[451]

Edellä 4.3.1 kohdassa tarkastellussa tapauksessa **ISVO 30. 4. 1976** antamallaan päätöksellä myönsi vuoden 1977 loppuun saakka V Oy:lle luvan jo rakennetun laiturin pitämiseen paikallaan ja käyttämiseen sekä käyttöoikeuden rakentamisessa tarvittuun Urajärven kylän yhteiseen vesialueeseen. ISVO katsoi päätöksessään, että ennalta arvioiden laiturin paikallaan pitämisestä ja hakemuksen mukaan lyhytaikaiseksi tarkoitetusta käyttämisestä ja käyttöoikeuden laituria varten tarvittuun vesialueeseen myöntämisestä ei aiheutunut vesilain mukaan korvattavia edunmenetyksiä.

KHO 31. 3. 1977 antamallaan päätöksellä **t. 1391** pysytti ISVO:n päätöksen lopputuloksen.

B omisti Kalliosaaren tilan RN:o 9:23. J omisti Jaakkolan tilan RN:o 9:48. V omisti Ojalan tilan RN:o 9:25. K omisti Haapalan tilan RN:o 9:61. Täten B, J, V ja K olivat Rutalahden rantamaiden omistajia. He olivat myös Urajärven kylän yhteisen vesialueen osakkaita. He esittivät valituksessaan VYO:ssa: B vaati, että VYO velvoittaisi V Oy:n suorittamaan hänelle korvaukseksi 16. 7. 1975 alkaen vuoden 1977 loppuun saakka aiheutuvasta vahingosta, haitasta, häiriöstä ja Kalliosaaren tilan arvon alenemisesta yhteensä 10.000 mk. J, V ja K vaativat, että VYO velvoittaisi V Oy:n suorittamaan heille kullekin korvaukseksi 16. 7. 1975 alkaen vuoden 1977 loppuun saakka aiheutuvista kaikista edunmenetyksistä yhteensä 5.000 mk. B:n, J:n, V:n ja K:n mukaan V Oy:lle myönnetty käyttöoikeus alensi tuntuvasti heidän tilojensa arvoa.

V Oy vaati vastineessaan VYO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.

---

[450] Vrt. Hollon ja Vihervuoren kommentit tapauksesta, *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 353—354, *Hollo, LM 1984* s. 258—262 ja 264 sekä *Vihervuori, Perusteet* s. 81. Ks. myös Hyvösen kommentti tapauksesta, *Hyvönen, MO 1985* s. 14.

[451] Ks. *Repo, LM 1984* s. 570 ja 581 sekä *Vihervuori, Perusteet* s. 76. Vrt. *Wiiala* s. 40, *Räisänen J.* s. 35, *Kirkkomäki—Schildt—Siivola—Pfäffli—Aalto—Vääriskoski—Doktar* s. 325, *Hooli* s. 4 ja *Kemppainen* s. 342.

VYO 25. 9. 1979 antamallaan päätöksellä tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa ISVO:n päätöstä muutoin kuin että V Oy velvoitettiin suorittamaan korvaukseksi laiturin pitämisestä aiheutuvasta vahingosta, haitasta ja häiriöstä B:lle 1.500 mk sekä J:lle, V:lle ja K:lle kullekin 1.000 mk.

V Oy pyysi muutoksenhakulupaa KKO:lta ja vaati valituksessaan KKO:ssa, että tämä kumoaisi VYO:n päätöksen ja poistaisi tuomitut korvaukset. V Oy perusteli vaatimustaan: Nostopaikan käytöstä ei aiheutunut B:n, J:n, V:n ja K:n tilojen myyntiarvon alenemista. Maan käytön vaikeutuminen toisen toimenpiteiden johdosta ei sinänsä synnyttänyt korvausvelvollisuutta silloin, kun käytön hankaloitumista voitiin pitää kohtuullisena huomioon ottaen paikkakunnan olosuhteet tai toimenpiteen luonne. Ei ollut esitetty näyttöä siitä, että korvattavia edunmenetyksiä olisi aiheutunut B:lle, J:lle, V:lle ja K:lle vuoden 1977 loppuun mennessä.

B, J, V ja K vaativat vastineessaan KKO:ssa, että tämä hylkäisi V Oy:n valituksen.

KKO 21. 9. 1982 antamallaan päätöksellä **t. 2397** tutki V Oy:n anomuksen OK [268/58] 30:3,2:een perustuvana ja katsoi, ettei ollut syytä suostua anomukseen, joka siis hylättiin. VYO:n päätös jäi siten lainvoimaisena noudatettavaksi.[452]

VYO:n päätöksestä ei käy ilmi, minkä lainkohdan nojalla VYO määräsi korvaukset suoritettavaksi. Se määräsi korvaukset maksettavaksi VL 11:3,2:n nojalla.[453] VYO määräsi suoritettavaksi korvauksen B:lle ilmeisesti myös Kalliosaaren tilan myyntiarvon alenemisesta. Tämä on pääteltävissä Kalliosaaren, Jaakkolan, Ojalan ja Haapalan tilojen sijainnista ja VYO:n maksettavaksi määräämistä korvauksista. Tapauksen perusteella oikeutta saada korvaus VL 11:3,2:n mukaan edunmenetyksestä ei poista tämän lyhytaikaisuus.

Omistajalle kuuluvan kosken tai vesistön muun osan vesivoima, johon ei ole myönnetty käyttöoikeutta, on VL 11:3,2:n mukaista kiinteää omaisuutta. Täten tällaiseen vesivoimaan kohdistuva edunmenetys on VL 11:3,2:n mukaan korvattava edunmenetys.[454] Vesivoimaa on koskessa ja vesistön muussa osassa, jossa virtaa vettä ja jossa on putouskorkeutta.[455]

Vesialueen omistusoikeuteen sisältyvän kalastuksen, nahkiaisen pyynnin tai ravun pyynnin tuoton vähentyminen on VL 11:3,2:n mukaan korvattava edunmenetys.

---

[452] OK (268/58) 30:3,2:ssa säädettiin, että muutoksenhakulupa myönnettäköön ainoastaan, jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa on tärkeätä saattaa juttu KKO:n tutkittavaksi tai jos asianosainen näyttää, että muutoksenhaulla on hänelle erittäin suuri merkitys muutoinkin kuin siinä jutussa, josta on kysymys.

[453] Ks. VL 2:13.1 ja 11:1.1.

[454] Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 28 ja 161.

[455] Ks. VL 1:7 ja VA 81 §.

Tapauksen **KKO 1974 II 73** vuosikirjaotsikossa esitetään: "Vh:n [pitäisi olla VL:iin] perustuvan luvan nojalla suoritettavasta toimenpiteestä aiheutuvasta kalastuksen tuoton vähentymisestä on kalastusoikeuden sisältyessä varallisuusarvoisena etuna vesialueen omistusoikeuteen VL 11 luvun 3 §:n 2 kohdan mukaan suoritettava korvaus."[456]

Ks. jäljempänä 5.12.2.7 kohdassa tarkasteltava tapaus, jossa **KKO** antoi **3. 11. 1982** päätöksensä **t. 4794**.

Tapauksen **KKO 1984 II 134** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Vesilakiin perustuvan luvan nojalla suoritetusta jäteveden mereen johtamisesta oli aiheutunut yleisen vesialueen kalakannalle vahinkoa. Kun valtiolla ei ole yleiseen vesialueeseen meressä kohdistuvaa kalastusoikeutta eikä sillä ollut ko. vesialueella yksityisiä kalastuspaikkoja, valtiolle ei yleisen vesialueen omistajana ollut aiheutunut VesiL 11 luvun 3 §:n 2 kohdan mukaan korvattavaa kalastuksen tuoton vähentymistä."

LSVO 6. 6. 1975 antamallaan päätöksellä VL 10:24:n, VL 10:27.1—3:n, VL [427/70] 10:27.4:n, VL 10:29.2:n, VL [427/70] 12:13:n ja VL 16:21:n nojalla myönsi K Oy:lle luvan Porin kaupungissa olevan yhtiön Vuorikemian titaanioksiditehtaan prosessijätevesien johtamiseen mereen enintään vuoden 1979 loppuun saakka. LSVO lausui päätöksessään:

— Vesialueiden käytön vaikeutumisesta ja tuoton vähenemisestä katsottiin korvattavaa vahinkoa aiheutuneen vain Kuuminaisten niemen ja Mäntyluodon väliselle vesialueelle.

— Valtiolle yleisen vesialueen omistajana ei tullut välittömiä kalastusvahinkoja.

— KalL 1951 4.2 §:ssä kylän asukkaille säädetty kalastusoikeus aavaan selkään rajoittuvilla vesialueilla pienensi alueen arvoa omistajalle.

— Vesialueen suuruudella oli katsottava olevan merkitystä pinta-alayksikköä kohti tulevan vahingon suuruuteen.

— Vesialueille tulevat korvaukset oli arvioitu vuoden 1979 loppuun saakka.

— Rahanarvon muuttuminen oli otettu huomioon korvauksia määrättäessä.

LSVO määräsi, että luvansaajan oli maksettava VH:lle jäteveden johtamisesta aikana 1. 4. 1966—1979:n loppu aiheutuneesta ja aiheutuvasta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä yleiselle vesialueelle kertakaikkisena korvauksena 150.000 mk, ellei toisin ollut sovittu tai sovita. LSVO:n määräyksen mukaan korvaukselle oli maksettava 6 %:n korko 20. 7. 1973 lukien maksupäivään saakka ja korvaus oli maksettava viipymättä.

KHO 11. 12. 1975 antamallaan päätöksellä **t. 4878** pysytti luvan, paitsi että se muutti lupaehtoa.

---

[456] Ks. Hollo, Vihervuori ja Turpeinen ovat kommentoineet tapausta, *Hollo, VT 1977* s. 10, *Vihervuori, Kalatalouden huomioonottaminen* s. 120—121 ja *Turpeinen* s. 105—106 sekä 110. Ks. myös *Eronen, Vahingon käsitteestä* s. 10, *Vuento* s. 5—6, *Suomela, SKL 1972* s. 73, *Eronen, Yritysvahingot* s. 179, *Siivola* s. 27 ja *Vuento, VT 1975* s. 23. Vrt. *Raunta* s. 4.

K Oy vaati valituksessaan VYO:ssa, että tämä poistaisi yllä kerrotun LSVO:n VH:lle maksettavaksi määräämän korvauksen 150.000 mk.

VH vaati vastineessaan VYO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.

VYO 9. 12. 1981 antamallaan päätöksellä tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa LSVO:n päätöstä.

K Oy pyysi valituslupaa KKO:lta. Se vaati valituksessaan KKO:ssa, että tämä poistaisi yllä kerrotun LSVO:n VH:lle maksettavaksi määräämän ja VYO:n pysyttämän korvauksen 150.000 mk.

KKO myönsi K Oy:lle valitusluvan.

VH vaati vastineessaan KKO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.

KKO antoi **24. 7. 1984** tuomionsa asiassa. KKO:n ratkaisun perustelut kuuluivat: K Oy:n Vuorikemian titaanioksiditehtaan prosessijätevesien johtamisesta mereen oli veden laadun vahingollisen muuttumisen johdosta aiheutunut yleisen vesialueen kalakannalle vahinkoa. Yleisellä vesialueella meressä oli jokaisella Suomen kansalaisella oikeus harjoittaa kalastusta. Valtiolla ei ollut yleiseen vesialueeseen meressä kohdistuvaa kalastusoikeutta eikä ollut edes väitetty, että sillä olisi ollut kysymyksessä olevalla vahinkoa kärsineellä yleisellä vesialueella yksityisiä kalastuspaikkoja. Kalastuksesta tällä alueella ei siten ollut ollut valtiolle yleisen vesialueen omistajana varallisuusarvoista etua eikä sille näin ollen ollut aiheutunut VL 11:3,2:n mukaan korvattavaa kalastuksen tuoton vähentymistä. K Oy:n suorittaman toimenpiteen johdosta valtiolle ei ollut koitunut muutakaan yleisen vesialueen tuoton vähentymistä eikä myöskään mitään sanotun alueen käytön vaikeutumisen perusteella korvattavaa vahinkoa. KKO nojautui ratkaisussaan YleisvesiL 3 §:ään ja kalastuslain (28. 9. 1951) 2 ja 5 §:ään. KKO kumosi LSVO:n ja VYO:n päätöksen kysymyksessä olevalta osalta ja vapautti K Oy:n velvollisuudesta suorittaa VH:lle yleisen vesialueen osalta tuomittu korvaus 150.000 mk. KKO:n enemmistö (neljä OikN:ta) oli tätä mieltä. Eri mieltä ollut OikN esitti lausunnossaan: Viemärijohdon purkuaukon sijainnin perusteella oli selvää, että Vuorikemian tehtaiden jätevesien johtaminen mereen oli pilannut ja huonontanut yleistä vesialuetta vähintään samassa määrin kuin vieressä sijaitsevia yksityisiä vesialueita sekä siten aiheuttanut vahinkoa ja haittaa myös yleiselle vesialueelle. Oliko tästä sitten aiheutunut sellaista taloudellista tappiota, joka vesilain 11 luvun säännösten mukaan oli korvattava? LSVO, jonka päätökseen VYO oli tältä osin yhtynyt, oli vastannut tähän kysymykseen myöntävästi ja tuominnut K Oy:n maksamaan VH:lle vahingonkorvausta yleisen vesialueen osalta käytön vaikeutumisesta ja tuoton vähenemisestä. Nimenomaan oli todettu, ettei valtiolle yleisen vesialueen omistajana ollut aiheutunut välittömiä kalastusvahinkoja. Valtion ei ollut edes väitetty käyttäneen yleistä vesialuetta siten, että sille tällä perusteella olisi aiheutunut taloudellista tappiota. Sen sijaan yleisen vesialueen erilainen virkistyskäyttö oli aivan ilmeisesti vaikeutunut. Nykyisin valtion odotettiin järjestävän edellytyksiä myös luonnon virkistyskäytölle. Virkistyskäytön vaikeutuminen tai estyminen jollakin ennestään yleisessä käytössä olleella alueella voi synnyttää valtiota

taloudellisestikin rasittavia paineita luonnon virkistyskäytön edistämiseen muualla. Myöskin erilaiset ympäristönsuojelulliset arvot kärsivät yleisen vesialueen pilaantumisesta. Osa näistä arvoista oli myös taloudellisesti merkittäviä. Esimerkiksi puhtaalla luonnolla oli taloudellista arvoa Suomen matkailuelinkeinolle. Yleisen vesialueen huononeminen oli siten valtiolle myös taloudellisesti merkityksellistä. Tämän vuoksi hän päätyi siihen, että valtiolle aiheutui yleisen vesialueen huononemisesta sellaista taloudellista tappiota, joka vahingon aiheuttajan oli VL 11:3,2:n mukaan korvattava. Vaikka edellä esitetty korvausperuste ei ollut täysin sama kuin vesituomioistuimilla, hän ei katsonut korvausperusteen saavuttaneen sellaista oikeusvoimaa, joka estäisi korvauksen tuomitsemisen. Edellä esitetyillä perusteilla hän jätti VYO:n päätöksen lopputuloksen VH:lle tuomitun korvauksen osalta pysyväksi.

En hyväksy KKO:n enemmistön väitettä, ettei kalastuksesta yleisellä vesialueella ollut ollut valtiolle yleisen vesialueen omistajana varallisuusarvoista etua. Kalastuksen vaikeutuminen ja kalastuksen tuoton väheneminen yleisellä vesialueella laskivat tämän myyntiarvoa. K Oy:lle myönnetty oikeus pilata yleistä vesialuetta laski tämän myyntiarvoa. VN:lla oli oikeus luovuttaa osa yleisestä vesialueesta toiselle.[457] Yleisen vesialueen myyntiarvon aleneminen oli VL 11:3,2:n mukaan korvattava edunmenetys.[458]

ISVO 20. 12. 1982 antamallaan päätöksellä vesilain 5:1.2—3:n, 5:2.1:n, 5:8.1:n, 5:10:n, 5:11.1—2:n, 5:13.1—2:n, 5:13.4:n, 5:15:n, 5:19.1:n, 5:20.2:n, 5:22—23:n, 5:26:n, 5:27.1:n, 5:27.3:n, 5:29:n, 5:30.1—2:n, 5:79.1:n, 5:80.1:n, 5:81.1:n, 11:3:n, 11:6.1:n, 11:8—10:n, 12:1—2:n, 16:21:n, 21:8:n ja 22:7.1:n nojalla Oy K Ab:n hakemuksesta vahvisti Pielisjoelle välille Ahveninen—Alusvesi uuden uittosäännön. Uittosäännössä myönnettiin pysyvä käyttöoikeus Enon kunnan Joukiisella pudotuslaiturialueeseen, pudotuslaiturille johtavaan tiehen sekä pudotuslaiturin edustalla olevaan vesivarasto-, jäävarasto- ja lautantekoalueeseen. Tämä oli Enon Kirkonkylän jakokunnan vesialuetta. ISVO lausui korvauksen määräämisen perusteista: Toimitusmiesten laatiman uittosääntöehdotuksen mukaan uuden uittosäännön tultua voimaan lakkaisi alueella olemasta voimassa mm. uittosääntö [pitäisi olla lauttaussääntö[459]], jonka mukaan uittoa veloitettiin sille tulevalla osalla 23. 2. 1920 Kuopion läänin maaherran antamassa päätöksessä rakennettavaksi määrätyn kalanviljelyslaitoksen vuotuisista kustannuksista. Tässä asiassa laaditun katselmuskirjan mukaan uitosta aiheutuva kalataloushaitta sisältyi katselmuskirjassa esitettyihin vesialueiden lunastuskorvauksiin. Myöskään toimitusmiesten lausunnossa ei ollut esitetty erityisiä kalatalousedun turvaamistoimenpiteitä eikä sellaisia ollut vaadittu myöskään teh-

[457] Ks. YleisvesiL 5.1 § ja LuovutusL 1922. Ks. myös YleisvesiL (691/78) 5.1 §, YleisvesiL:n (691/78) lopussa oleva voimaantulosäännös sekä LuovutusL 1978.

[458] Vrt. Vihervuoren kommentit tapauksesta, *Vihervuori, Perusteet* s. 178 ja *Vihervuori, Ongelmia* s. 250.

[459] Sen ISVO kumosi nyt.

dyissä muistutuksissa. Kuitenkin ISVO katsoi, että uittosäännössä määrättävistä uiton vakinaisten toimintapaikkojen puhdistustoimenpiteistä huolimatta uitosta valtaväylän ja yleisen kulkuväylän ulkopuolella aiheutui eräillä vesialueilla korvausta edellyttävää kalataloudellista haittaa, eikä näistä ollut sovittu. Kalataloudellista haittaa ilmeni Joukiisella pudotuslaiturin edustan vesialueen ja rannan väliin jäävillä ISVO:n arvion mukaan yhteensä 10 ha:n vesialueilla. Haitta ilmeni vesialueen pohjan ja pyydysten likaantumisesta johtuvana vesialueen kalastuksen tuoton vähenemisenä. Kalataloudellisen edunmenetyksen määrän ISVO arvioi kolmasosaksi Joukiisen pudotuslaiturin edustalla olevan vesialueen käyttöoikeuskorvauksista. Näin perustellen ISVO määräsi uittosäännössä, että uiton toimintapaikan aiheuttamasta edunmenetyksestä kuntoonpanijan, Pohjois-Karjalan Uittoyhdistyksen, oli kohta tämän päätöksen saatua lainvoiman suoritettava Joukiisen pudotuslaiturin vesialueen vierialuehaitasta Enon Kirkonkylän jakokunnalle kertakaikkisena korvauksena 3.167 mk.

KHO 10. 4. 1984 antamallaan päätöksellä **t. 1373** pysytti ISVO:n päätöksen, paitsi että se muutti uittosäännön yhtä ehtoa.

Pohjois-Karjalan Uittoyhdistys vaati valituksessaan VYO:ssa, että tämä kumoaisi viimeksi mainitun korvausvelvoitteen aiheettomana.

Enon Kirkonkylän jakokunta vastineessaan VYO:ssa yhtyi toimitusmiesten antamaan lausuntoon Joukiisen pudotuspaikan vesialuehaittaa koskevasta asiasta.

VYO 31. 7. 1985 antamallaan päätöksellä (**VYO 22/1985**) tutki asian ja hylkäsi Pohjois-Karjalan Uittoyhdistyksen korvausvelvoitteen kumoamisvaatimuksen.

ISVO ja VYO pitivät vierialuehaittaa VL (649/76) 5:79:n mukaisena uittovahinkona. Kuitenkaan vierialuehaitta, siltä osin kuin se aiheutui VL 5:13.4:n mukaisen oikeuden myöntämisestä, ei ollut uittovahinko, VL (649/76) 5:79.1. Vierialuehaitta, siltä osin kuin se aiheutui VL 5:13.4:n mukaisen oikeuden myöntämisestä, olisi ollut korvattava VL 2:13.1:n, 5:13.4:n, 11:1.1:n ja 11:3,2:n mukaan.[460] ISVO katsoi, että haitta-aste hehtaaria kohti vesivierialueella oli kolmasosa pudotuslaiturin edustalla olevan vesialueen haitta-asteesta hehtaaria kohti. Alueeseen uittosäännössä myönnettiin pysyvä käyttöoikeus. VYO hyväksyi ISVO:n näkemyksen. Tosin tämä on esitetty sekavasti ISVO:n perusteluissa.

KKO 25. 5. 1988 antamassaan tuomiossa **t. 1732** lausui, että kalankasvatuslaitoksella käytetyn veden johtamisesta Pyhäjärveen aiheutui kolmen kalastuskunnan kalavesille verkkojen limoittumisena loppukesällä yhteensä kuukauden aikana ilmenevää haittaa. Tämän vuoksi KKO velvoitti mainitusta haitasta luvansaajat yhteisvastuullisesti suorittamaan korvaukset mainituille kalastuskunnille. KKO nojautui tuomiossaan VL 11:3,4:ään ja KalL 1982 66.3 §:ään.

Kalankasvatuslaitos sijaitsi Kesälahden kunnassa.

[460] Ks. *Repo, LM 1984* s. 571—572.

Täten kalastuskunnilla oli oikeus saada korvaukset kalastushaitoista, vaikka ne eivät kalastaneet itse. KKO:n olisi pitänyt nojautua tuomiossaan VL 11:3,4:n sijasta VL 11:3,2:een. Jokaisessa tapauksessa haitta aiheutui VL 11:3,2:n mukaiseen omistusoikeuteen kuuluvalle kalastusoikeudelle. Sen sijaan missään tapauksessa haitta ei aiheutunut VL 11:3,4:n mukaiselle kalastusoikeudelle erityisenä oikeutena. Ks. KalL 1982 3.1 §.

VL 11:3,2:n mukaan korvattava edunmenetys saattaa aiheutua puustolle. Tällöin on korvattava puuston hakkuuarvon menetys. Hakkuuarvo käsittää puustosta nykyisin hakattaessa saatavien arvojen summan. Korvattava on myös hakkuuikää nuoremman puuston ennenaikaisesta hakkuusta johtuva edunmenetys eli tuottoarvon ja hakkuuarvon erotus. Tuottoarvo eli odotusarvo tarkoittaa tällaisen puuston vastaisessa käytössä syntyvien vuotuisten nettotuottojen nykyarvojen summaa.[461]

VYO:n 21. 1. 1972 antama päätös (**VYD 25/1970**): VH velvoitettiin suorittamaan Varis nimiselle tilalle RN:o 4:7 korvaukseksi vesistön säännöstelystä aiheutuvasta puuston ennenaikaisesta hakkuusta 310 mk.

VL 11:3,2:n mukaan korvattava edunmenetys voi aiheutua siten, että jokin VL 1:1.2:n mukaisen vesistön varrella oleva alue on ajoittain veden vaivaama.

Eduskunta hyväksyi VL 11:3,2:n kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 11:3,2:n mukaisena.[462] Hallitus oli esittänyt esimerkkinä lainkohtaehdotuksensa mukaisesta vahingosta:

"Tällainen vahinko saattaa aiheutua esimerkiksi siten, että jokin vesistön varrella oleva alue tulee ajoittain olemaan veden vaivaama (11:3, 1 ja 2 kohta)."[463]

Tätä on perusteltua tulkita seuraavasti: 1) vesistö ja tämän varrella oleva alue kuuluvat samalle omistajalle ja 2) vesistö ja tämän varrella oleva alue kuuluvat eri omistajille. Vuonna 1959, jolloin hallitus esitti esimerkin, oli myös paljon tapauksia, joissa vesistön omistaja ei omistanut vesistön varrella olevaa aluetta.[464]

VL 11:3,3:n mukaan on oikeus saada korvaus VL 11:3,1—2:ssa tarkoitetusta edunmenetyksestä johtuvasta, samalle omistajalle kuuluvan muun kiinteän tai irtaimen omaisuuden käyttöarvon vähenemisestä tai myyntiarvon alenemisesta taikka rakennuksen tai muun omaisuuden siirtämisestä tai uudelleen ra-

---

[461] Ks. *Wiiala* s. 12—15 ja 108—130, *Siivola* s. 18, *Wiiala, Käsikirja* s. 101—102 ja 175, *Kirkkomäki—Schildt—Siivola—Pfäffli—Aalto—Vääriskoski—Doktar* s. 322—323, *Hyvönen, Kiinteistöjärjestelmä* s. 507—508, *Kirkkomäki* s. 3—4 ja *Arviointi* s. 199.

[462] *HE 64/1959* s. 40 ja 96 verrattuna VL 11:3,2.

[463] *HE 64/1959* s. 22.

[464] Tätä mieltä olen ollut jo aikaisemmin, *Repo, LM 1984* s. 582—583.

kentamisesta johtuvista kustannuksista.[465] Jos uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuu tällaisia edunmenetyksiä, ne ovat uittovahinkoja, VL 1:3, VL (649/76) 5:79 sekä VL 11:1.1—2 ja 11:3,3.

VL 11:3,3:n mukaan tilan omistajalla on oikeus saada korvaus tilan maatalousirtaimiston käymisestä hyödyttömäksi, jos tämä edunmenetys johtuu tilalle aiheutuvasta VL 11:3,2:n mukaan korvattavasta edunmenetyksestä.

> Eduskunta hyväksyi VL 11:3,3:n kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 11:3,3:n mukaisena, paitsi että hallituksen vesilakiehdotuksen 11:3,3:sta puuttui ilmaus "taikka rakennuksen tai muun omaisuuden siirtämisestä tai uudelleen rakentamisesta johtuvat kustannukset".[466] Hallituksen mukaan lainkohtaehdotuksen perusteella tilan omistajalla oli oikeus vaatia korvausta tilan maatalousirtaimiston käymisestä hyödyttömäksi, jos tämä edunmenetys johtui siitä, että tila osaksi tai kokonaan lunastettiin tai siitä, että tilan viljeleminen vesilakiehdotuksessa tarkoitetun toimenpiteen johdosta vaikeutui huomattavasti.[467]

VL 11:3,3:n mukaan korvattava edunmenetys on esimerkiksi VL 11:3,2:n mukaisesta vesialueen omistajan kalastusoikeuden menettämisestä hänelle aiheutuva kalastusvälineiden arvon aleneminen.[468]

5.12.2.4 Erityiseen oikeuteen kohdistuvista edunmenetyksistä

VL (467/87) 11:3,4:n mukaan on oikeus saada korvaus rasite- tai nautintaoikeuden, vesivoiman käyttöoikeuden, kalastusoikeuden ja niihin verrattavan muun erityisen oikeuden menettämisestä, sen käyttämisen estymisestä tai vaikeutumisesta sekä tällaiseen oikeuteen perustuvan muunkin varallisuusarvoisen edun menettämisestä, vuokraan perustuvan oikeuden osalta kuitenkin vain siltä osin kuin vuokramiehellä ei ole oikeutta VL 11:19:n mukaiseen vuokramaksun alennukseen.[469] Mitä tässä sanoin kalastusoikeudesta, koskee vastaavasti nahki-

---

[465] Ks. *Saukko* s. 4—5, *Wiiala* s. 39—40, *Eronen, Vahingon käsitteestä* s. 8—9, *Vuento—Sjöblom—Ruokonen* s. 65—66, *Eronen, Yritysvahingot* s. 177—178, *Siivola* s. 7 ja *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 460.

[466] *HE 64/1959* s. 40 ja 96 verrattuna VL 11:3,3. Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 460.

[467] Ks. hallituksen vesilakiehdotuksen 11:7.3, *HE 64/1959* s. 40 ja 97 sekä momenttiehdotuksen perustelut mts. 23—24.

[468] Ks. *Suomela, SKL 1972* s. 73, *KM 1972: B 127* s. 53—54 ja *Vuento, VT 1975* s. 23.

[469] Vrt. VL 11:3,4. Ks. *Wiiala* s. 39—40, *Eronen, Vahingon käsitteestä* s. 9—12, *Suomela, SKL 1972* s. 73, *Eronen, Yritysvahingot* s. 178—180, *Ellilä T., LM 1975* s. 44, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 464—465, *Wallin, Päästömaksu* s. 69, *Pietilä, Vesioikeus* s. 160—161, *LTK 1980:2* s. 237, *Turpeinen* s. 105, 132—134 ja 140—143 sekä *Arviointi* s. 147.

aisen pyyntioikeutta ja ravun pyyntioikeutta, VL (467/87) 1:7 a. Jos uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuu kerrotunlaisia edunmenetyksiä, ne ovat uittovahinkoja, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:79, VL 11:1.1—2 ja VL (467/87) 11:3,4.

VL (467/87) 11:3,4:n mukaisella rasiteoikeudella tarkoitetaan ainakin jakolainsäädännön mukaan kiinteistöön perustetun rasitteen myöntämää oikeutta.[470]

Vesioikeudellinen lupa, mikäli se on rasiteoikeuden luonteinen, on VL (467/87) 11:3,4:n mukainen erityinen oikeus.

Hollo esitti, että vesioikeudellinen lupa ei liene VL 11:3,4:ssä tarkoitettu oikeus.[471]

Tapauksen **KKO 1987:2** vuosikirjaotsikko kuuluu:

"Teollisuuslaitokselle vesioikeudellisella luvalla myönnettyä oikeutta johtaa vesistöstä vettä nesteenä käytettäväksi ei pidetty vesilain 11 luvun 3 §:n 4 kohdassa mainittuihin oikeuksiin verrattavana erityisenä oikeutena.

Kysymys myös vesilain 11 luvun 3 §:n 6 kohdan soveltamisesta."

Tässä tapauksessa **KKO** antoi **19. 1. 1987** tuomionsa. Se perusteli ratkaisuaan: Ottaen huomioon, että luvan hakeminen veden johtamiseen Eurajoesta oli perustunut otettavan veden joen vesivaroihin nähden huomattavaan määrään, R Oy:lle VTK:n 20. 1. 1962 antamalla päätöksellä myönnetty oikeus johtaa nesteenä käytettäväksi Eurajoen vettä, jota kukaan ei omistanut, ei ollut VL 11:3,4:ssä mainittuihin oikeuksiin verrattava erityinen oikeus, jonka käyttämisen estymisestä tai vaikeutumisesta yhtiö voisi saada korvauksen. VL 11:3,6:n nojalla R Oy:llä sitä vastoin olisi oikeus saada korvausta L Oy:lle, Säkylän kunnalle ja puolustusvoimain Säkylän varuskunnalle myönnettyjen lupien perusteella Eurajokeen johdettujen jätevesien aiheuttamista vahingoista ja haitoista, mikäli R Oy:n veden saanti Eurajoesta olisi sanottujen jätevesien johdosta estynyt tai huomattavasti vaikeutunut. R Oy:lle oli myönnetty lupa johtaa vettä Eurajoesta käytettäväksi teollisuudessa. Yhtiö oli kuitenkin vaatinut L Oy:ltä, Säkylän kunnalta ja PLM:ltä korvausta ainoastaan talousveden osalta sen hankintakustannusten kohoamisesta, kun talousvettä ei ollut voitu L Oy:n, Säkylän kunnan ja Säkylän varuskunnan jätevesien vuoksi johtaa Eurajoesta vaan sitä oli ollut hankittava Rauman kaupungilta. Lupa johtaa Eurajoen vettä käytettäväksi teollisuudessa ei ollut estänyt R Oy:tä käyttämästä sitä myös talousvedeksi, mutta Rauman kaupungilta hankitun veden määrä ja sen hankintakustannukset huomioon ottaen yhtiön talousveden saanti Eurajoesta ei ollut huomattavasti vaikeutunut. Tämän vuoksi R Oy:llä ei ollut oikeutta saada L Oy:ltä, Säkylän kunnalta eikä

[470] Ks. VL 12:7.2. Ks. myös *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 464—465 ja *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 324.

[471] *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 464. Vrt. *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 286.

PLM:ltä korvausta talousveden hankintakustannusten kohoamisesta. Rauman kaupunki, jolla ei ollut VTK:n tai VO:n myöntämää lupaa johtaa vettä Eurajoesta, oli käyttänyt tuota vettä R Oy:n kanssa tekemiensä sopimusten perusteella. Kun kaupunki siis johti oikeutensa puheena olevaan vedenkäyttöön R Oy:stä, jolla ei ollut oikeutta saada L Oy:ltä, Säkylän kunnalta eikä PLM:ltä korvausta talousvetensä hankintakustannusten kohoamisesta, ei myöskään kaupungilla ollut oikeutta saada korvausta siitä, että sen vedenpuhdistuskustannukset ehkä olivat nousseet L Oy:n, Säkylän kunnan ja Säkylän varuskunnan Eurajokeen laskemien jätevesien johdosta.[472]

R Oy:lle VTK:n 20. 1. 1962 antamalla päätöksellä myönnettyä oikeutta johtaa nesteenä käytettäväksi Eurajoen vettä ei liene perusteltua pitää rasiteoikeuden luonteisena, koska ensiksi mainitulla oikeudella ei ollut palvelevaa kiinteistöä.

VL (467/87) 11:3,4:n mukainen nautintaoikeus voi olla esimerkiksi vuokraoikeus.

VL 3:6.1:ssä säädetään vesivoiman käyttöoikeuden luovuttamisesta toiselle pysyvästi tai määräajaksi. Tämän lainkohdan mukaan käyttöoikeudella tarkoitetaan oikeutta tietyltä vesialueelta saatavan vesivoiman tai tämän osan käyttämiseen. Tällainen toiselle luovutettu vesivoiman käyttöoikeus on VL (467/87) 11:3,4:n mukainen vesivoiman käyttöoikeus.

Jos vesialueen osakas on myynyt vesialueosuutensa pidättäen itselleen kalastusoikeuden, niin tämä on VL (467/87) 11:3,4:n mukainen kalastusoikeus. Mitä tässä sanoin ensiksi mainitusta kalastusoikeudesta, koskee vastaavasti nahkiaisen pyyntioikeutta ja ravun pyyntioikeutta, VL (467/87) 1:7 a.

Keski-Kemijoen uittosäännön vahvistamista koskevassa asiassa **PSVO 8. 6. 1979** antamassaan päätöksessä ja **VYO 17. 3. 1988** antamassaan päätöksessä (**22/1988**) näyttävät pitäneen kalastusoikeuksia tai -mahdollisuuksia, jotka vesialueosuuksien myyjät olivat pidättäneet itselleen, kun he olivat myyneet vesialueosuutensa K Oy:lle, VL 11:3,4:n mukaisina kalastusoikeuksina.

Vuosikymmeniä jatkunut kalastaminen toiselle kuuluvan oikeuden mukaisesti ilman toisen kieltoa voi olla VL (467/87) 11:3,4:n mukainen erityinen oikeus. Mitä tässä sanoin kalastamisesta, koskee vastaavasti nahkiaisen pyyntiä ja ravun pyyntiä, VL (467/87) 1:7 a.[473]

---

[472] Vrt. KKO:n ratkaisua esittelijän mietintöön. Ks. Vihervuoren kommentti tapauksesta, *Vihervuori, YJ 1987* s. 59—66.

[473] Tapauksen **KKO 1951 I 18** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Koskessa, jossa kalastusoikeus kuului valtiolle, oli kalastuskunta pitänyt kauan hallinnassaan patoa kalastuksen harjoittamista varten. A:n vuokrattua padon kalastuskunnalta B:n toimittama puutavaran uitto oli aiheuttanut vahinkoa padolle ja siinä harjoitetulle kalastukselle. B tuomittu maksamaan korvausta myös menetetystä edusta."

Tapauksen **KKO 1983 II 29** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Valtio, jolle vanhastaan kuuluu lohenkalastusoikeus Simojoella, ei enää viime aikoina ollut lohenkalastuspaikkoja vuokraamalla tai muullakaan tavoin käyttänyt tätä oikeuttaan. Lohenkalastusta Simojoella olivat vuosikymmenien ajan harjoittaneet vesialueiden omistajat ilman että valtio olisi siihen puuttunut. Näissä olosuhteissa Simojoen uittoväylän kuntoonpanotöistä lohenkalastukselle koitunut vahinko kohtasi vesialueiden omistajia aiheuttaen heille VesiL 11 luvun 3 §:n 4 kohdassa tarkoitetun edunmenetyksen, joka sanotun lainkohdan mukaan oli heille korvattava." KKO esitti lainauksessa esitetyn myös tuomionsa perusteluissa. Lisäksi se esitti tuomionsa perusteluissa, että uittoväylän kuntoonpanotöistä ei ollut aiheutunut taloudellista menetystä valtiolle eikä valtio ollut tästä korvausta vaatinutkaan. Täten KKO katsoi, että vesialueiden omistajilla oli VL 11:3,4:n mukainen erityinen oikeus lohenkalastukseen. Tämä ei ollut luvatonta.[474]

Määräalan erottamisoikeus on VL (467/87) 11:3,4:n mukainen erityinen oikeus.

VL 2:7.1:ssä määräalan ostajan oikeutta ei lueta omistusoikeudeksi. Lainkohdan mukaisella määräalan ostajan oikeudella tarkoitetaan määräalan erottamisoikeutta.[475] Ahola piti määräalan erottamisoikeutta VL 11:3,4:n mukaisena erityisenä oikeutena.[476] Erosen mielestä määräalan erottamisoikeuden haltijaa on pidettävä erityisenä korvauskelpoisen esineen haltijana, johon soveltuvat VL 11:3,1—3.[477] Kantola lukee määräalan erottamisoikeuden omistusoikeuteen.[478]

VL (467/87) 11:3,4:n mukainen erityinen oikeus voi perustua vuokraan.

Vuokrattujen isorysäpaikkojen tuoton menetyksestä määrättiin maksettavaksi kertakaikkiset korvaukset kahdelle kalastajalle jäteveden mereen johtamista koskevassa hakemusasiassa, jossa **KKO 10. 9. 1974** antamallaan päätöksellä **t. 1414** ei myöntänyt muutoksenhakulupaa. Nämä korvaukset määrättiin maksettavaksi ilmeisesti VL 11:3,4:n nojalla.

Vuokramies hallitsee aluetta vuokraoikeuden nojalla. Hän menettää alueen osan hallinnan tai käyttömahdollisuuden VL:n ja tämän muutosten säännöksissä tarkoitetun toimenpiteen johdosta. Tässä tapauksessa hänellä on oikeus näin kärsimäänsä menetystä vastaavilta osin saada vuokramaksu alennetuksi, VL 11:19.[479]

---

[474] Vrt. *Honkanen* s. 116.

[475] Vrt. YksTL (498/82) 39.1 §, YksTL 39.2 § ja RakL (626/69) 123 h §.

[476] *Ahola* s. 365 ja *Ahola, MO 1963* s. 14.

[477] *Eronen, Vahingon käsitteestä* s. 6 ja 10.

[478] Ks. *Kantola* s. 13.

[479] Ks. *KM 1972: B 127* s. 54—55, *Vuento—Sjöblom—Ruokonen* s. 66 ja *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 465—466, *Hollo, VT 1977* s. 11—12 ja *Turpeinen* s. 134—139. Vrt. MVL (303/74) 16.1 §, MVL 16.2 § ja MVL 17 §.

Rannan omistajalla ja haltijalla on oikeus asettaa yksityistä tarvettaan varten rannan edustalle vesistöön/mereen veneen kiinnityspaalu tai rakentaa rantaansa toisen vesialueelle ulottuva laituri, venevaja, uimahuone, pesutupa, sauna tai muu sellainen rakennus, VL 1:3 ja 1:28. Oikeus on välittömästi lain nojalla. Kuitenkin oikeus on vain, jos mainituissa lainkohdissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Oikeus ei ole VL (467/87) 11:3,4:n mukainen erityinen oikeus.

> Hollo esitti, ettei kerrotunlainen oikeus ole VL 11:3,4:n mukainen erityinen oikeus.[480]

VL (467/87) 11:3,4:n mukainen erityiseen oikeuteen perustuvan muunkin varallisuusarvoisen edun menettäminen tarkoittaa esimerkiksi tällaisen oikeuden käyttämisestä saadun tuoton vähentymistä.

> Eduskunta hyväksyi VL (467/87) 11:3,4:n kieliasultaan hallituksen ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 11:3,4:n mukaisena.[481] Hallitus oli perustellut lainkohtaehdotustaan: "Vesilain 11 luvun 3 §:n 4 kohdan mukaan rasite- tai nautintaoikeuden, vesivoiman käyttöoikeuden, kalastusoikeuden sekä niihin verrattavan muun erityisen oikeuden osalta korvataan oikeuden menettäminen taikka sen käyttämisen estyminen ja vaikeutuminen. Kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös sellaiseen oikeuteen perustuvan muunkin varallisuusarvoisen edun menettäminen korvattaisiin, kuten esimerkiksi niiden käyttämisestä saadun tuoton vähentyminen."[482]

VL (467/87) 11:3,4:n mukainen erityiseen oikeuteen perustuvan muunkin varallisuusarvoisen edun menettäminen käsittää tällaisen oikeuden myyntiarvon alenemisen.

Kullakin erityisen oikeuden haltijalla erikseen on oikeus saada VL (467/87) 11:3,4:n mukainen korvaus.[483]

VL (467/87) 11:3,4:n mukaan korvattava edunmenetys johtuu välittömästi edunmenetyksen aiheuttavasta teosta tai laiminlyönnistä, VL (467/87) 11:3,4 ja VL 11:3,5.[484]

VL 11:3,5:n mukaan on oikeus saada korvaus VL (467/87) 11:3,4:n mukaisesta edunmenetyksestä johtuvasta rakennuksen tai muun rakennelman, laitteen tai kaluston käymisestä osittain tai kokonaan hyödyttömäksi.[485] Jos uuden väli-

---

[480] *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 472.

[481] *HE 266/1984* s. 31 ja 38—39 verrattuna VL (467/87) 11:3,4.

[482] *HE 266/1984* s. 14.

[483] Ks. jäljempänä tarkasteltava hallituksen vesilakiehdotuksen 11:3,4 ja sen perustelut, verrattuna VL 11:3,4.

[484] Ks. *KM 1972: B 127* s. 54 ja *Vuento—Sjöblom—Ruokonen* s. 66.

[485] Ks. *Saukko* s. 5, *Eronen, Vahingon käsitteestä* s. 11—12, *KM 1972: B 127* s. 55, *Vuento—Sjöblom—Ruokonen* s. 66, *Eronen, Yritysvahingot* s. 180—181, *Siivola* s. 7—8 ja *Kantola* s. 13—14.

aikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuu tällainen edunmenetys, se on uittovahinko, VL 1:3, VL (649/76) 5:79 sekä VL 11:1.1—2 ja 11:3,5.

VL 11:3,5:n mukaan on oikeus saada korvaus sekä edunmenetysalueella että tämän ulkopuolella sijaitsevan rakennuksen tai muun rakennelman, laitteen tai kaluston käymisestä hyödyttömäksi.[486]

VL 11:3,5:n mukaan on oikeus saada korvaus esimerkiksi kalastusvälineiden arvon alenemisesta, joka johtuu VL (467/87) 11:3,4:n mukaisen kalastusoikeuden menettämisestä.[487]

Vain VL (467/87) 11:3,4:n mukaisella erityisen oikeuden haltijalla on oikeus saada korvaus VL 11:3,5:n mukaisesta edunmenetyksestä. Tässä tapauksessa haltijalle aiheutuu VL (467/87) 11:3,4:n mukainen edunmenetys, jonka johdosta syntyy ensiksi sanottu edunmenetys.

> Eduskunta hyväksyi VL 11:3,4—5:n kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 11:3,4—5:n mukaisena.[488] Hallitus oli perustellut vesilakiehdotuksensa 11:3,4—5:tä: "Vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen korvaamisen osalta on omaksuttu sellainen pakkolunastuslaissakin tunnettu periaate, että omistusoikeuden sekä omaisuuteen kohdistuvien, muille kuuluvien oikeuksien, kuten rasite- ja nautintaoikeuden menettäminen taikka sen käytön estyminen ja vaikeutuminen korvataan kullekin oikeuden haltijalle erikseen. Sama koskee vesivoiman käyttöoikeuden, kalastusoikeuden sekä niihin verrattavan muun erityisen oikeuden menettämistä taikka sen käyttämisen estymistä tai vaikeutumista. Lisäksi korvataan *tällaisten oikeuksien haltijoille* rakennuksen, laitteen tai kaluston käyminen osittain tai kokonaan hyödyttömäksi edellä tarkoitetun edunmenetyksen johdosta (11: 3, 4 ja 5 kohta)." (Kursivointi tässä.)[489]

5.12.2.5 Muunlaisista edunmenetyksistä

VL 11:3,6:n mukaan on oikeus saada korvaus muuhun kuin omistusoikeuteen tai VL (467/87) 11:3,4:ssä tarkoitettuun erityiseen oikeuteen perustuvan, edun käyttäjälle tarpeellisen veden saannin taikka vesialueen tai sen rannan muun tärkeän käyttämismahdollisuuden estymisestä tai huomattavasta vaikeu-

---

[486] Ks. *Eronen, Vahingon käsitteestä* s. 11, *Eronen, Yritysvahingot* s. 180 ja *Siivola* s. 7—8.

[487] Ks. *Wiiala* s. 39—41.

[488] *HE 64/1959* s. 40 ja 96 verrattuna VL 11:3,4—5.

[489] *HE 64/1959* s. 22. Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 160. — VL 11:7.3:ssa käytetään harhaanjohtavasti sanaa omistaja VL 11:3,5:n mukaan korvaukseen oikeutetusta.

tumisesta.[490] Jos uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuu tällaisia edunmenetyksiä, ne ovat uittovahinkoja, VL 1:3, VL (649/76) 5:79 sekä VL 11:1.1—2 ja 11:3,6.

VL 11:3,6:n mukaan on oikeus saada korvaus, jos veden saanti taikka vesialueen tai sen rannan muu tärkeä käyttämismahdollisuus on otettu käyttöön edunmenetyksen tapahtuessa. Niin ikään VL 11:3,6:n mukaan on oikeus saada korvaus, vaikkei veden saantia taikka vesialueen tai sen rannan muuta tärkeää käyttämismahdollisuutta ole otettu käyttöön edunmenetyksen tapahtuessa.[491]

Eronen ja Siivola ovat jälkimmäisessä tapauksessa toista mieltä.[492] VL 11:3,6:ssa on ilmaus käyttämismahdollisuus eikä ilmaus käyttö.

Edun käyttäjälle tarpeellinen veden saaminen taikka vesialueen tai sen rannan muu tärkeä käyttämismahdollisuus on VL 11:3,6:n mukainen vain, mikäli se on varallisuusarvoinen etu.[493]

Hallituksen vesilakiehdotuksen 11:3,6 kuului johdantokappaletta lukuun ottamatta (ks. johdantokappaleen olen esittänyt edellä 5.12.2.1 kohdassa):

"6) muuhun kuin omistusoikeuteen tai 4 kohdassa tarkoitettuun erityiseen oikeuteen perustuvan, edun käyttäjälle *erittäin* tarpeellisen veden saannin taikka vesialueen tai sen rannan muun tärkeän käyttämismahdollisuuden estyminen tai huomattava vaikeutuminen; sekä". (Kursivointi tässä.)[494]

Hallitus oli perustellut lainkohtaehdotustaan: "Kun edun käyttäjälle erittäin tarpeellinen veden saaminen taikka vesialueen tai sen rannan muu tärkeä käyttömahdollisuus voidaan katsoa *varallisuusarvoiseksi eduksi*, vaikka se ei perustu omistusoikeuteen tai muuhun edellä tarkoitettuun erilliseen oikeuteen, ehdotetaan säädettäväksi, että tällaisenkin käyttämismahdollisuuden estyminen tai huomattava vaikeutuminen on olosuhteista riippuen korvattava (11:3, 6 kohta)." (Kursivointi tässä.)[495]

Vesilakivaliokunta hyväksyi vesilakiehdotuksen 11:3,6:n kieliasultaan

---

[490] Ks. *Saukko* s. 4—6, *Wiiala* s. 39 ja 41, *Eronen, Vahingon käsitteestä* s. 12—13, *Pietilä, LM 1970* s. 786—788, *Eronen, Yritysvahingot* s. 181—183, *Siivola* s. 8, *Eronen, Perusteet* s. 26—27 ja 30, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 466 ja 471—472, *Hollo, DL 1979* s. 387—388, *Pietilä, Vesioikeus* s. 161—162, *Eronen, Puhevalta* s. 9—10 ja *Turpeinen* s. 25, 127 ja 150—152.

[491] Ks. *Pietilä, LM 1970* s. 794.

[492] Ks. *Eronen, Vahingon käsitteestä* s. 12, *Eronen, Yritysvahingot* s. 181, *Siivola* s. 8, *Eronen, Perusteet* s. 26—27 ja *Eronen, Puhevalta* s. 9—10. Ks. myös *Hollo, DL 1982* s. 433—434 ja 437—438 sekä *Turpeinen* s. 151—152.

[493] Ks. *Saukko* s. 5.

[494] *HE 64/1959* s. 40 ja 96—97.

[495] Mts. 22—23.

hallituksen vesilakiehdotuksen 11:3,6:n mukaisena, paitsi että ensiksi sanotusta lainkohtaehdotuksesta puuttui sana "erittäin" ja sana "sekä".[496] Vesilakivaliokunta oli perustellut lainkohtaehdotustaan: "Valiokunta on poistanut pykälän 6 kohdasta sanan 'erittäin', koska sen mielestä vähäisempikin edunmenetys tulisi korvattavaksi."[497]

Eduskunta hyväksyi VL 11:3,6:n kieliasultaan vesilakivaliokunnan vesilakiehdotuksen 11:3,6:n mukaisena.[498]

Veden saannin taikka vesialueen tai sen rannan muun tärkeän käyttämismahdollisuuden estyminen tai huomattava vaikeutuminen on VL 11:3,6:n mukaan korvattava, jos veden saanti tai vesialueen tai sen rannan muu tärkeä käyttämismahdollisuus on edun käyttäjälle vähintäänkin tarpeellinen.

Vesialueella VL 11:3,6:ssa tarkoitetaan VL 1:1.1:n mukaista vesialuetta. Tämän määritelmän olen esittänyt edellä 4.2.1 kohdassa. Rannalla edellisessä lainkohdassa käsitetään samaa kuin edellä 5.1 kohdassa olen tarkoittanut rannalla.

VL 1:3:n ja 1:27.1:n mukainen jokaiselle kuuluva oikeus ammentaa vettä talousvetenä käytettäväksi[499], ottaa jäätä koti- ja karjatalouttaan varten, uida ja käyttää vettä pesemiseen, eläinten juottamiseen ja muuhun sellaiseen tarkoitukseen voi olla VL 11:3,6:n mukainen edun käyttäjälle tarpeellinen käyttämismahdollisuus.[500]

VL 1:3:n ja 9:1:n mukainen jokaisen oikeus johtaa vesistöstä/merestä toisen vesialueelta vettä talousvetenä käytettäväksi voi olla VL 11:3,6:n mukainen edun käyttäjälle tarpeellinen veden saanti.

ISVO 17. 2. 1983 antamallaan päätöksellä VL [299/79] 10:24.1:n ja VL 10:24.2—3:n nojalla myönsi N Oy:lle luvan Tervon kunnassa sijaitsevassa kalankasvatuslaitoksessa käytetyn veden päästämiseen takaisin vesistöön päätöksessä määrätyin ehdoin. Mitä tuli käytetyn veden vaikutukseen kalankasvatuslaitoksen alapuolisesta vesistöstä otetun talousveden käyttömahdollisuuteen, niin mahdollista oli, että Utrianlahden kylässä sijaitsevalla Haapaharjun tilalla RN:o 3:8 ja Riitlammen kylässä sijaitsevalla Huttulan tilalla RN:o 7:13 otettaisiin niin sanottu ruokatalousvesi Äyskoskesta, jos kalankasvatuslaitosta ei olisi. Knuuttilan kylässä sijaitsevalla Mäntylahden tilalla RN:o 2:16 ruokatalousvesi oli otettu Koskivedestä. ISVO katsoi, että sanotuilla tiloilla oli ruokatalousveden ottaminen vesistöstä kalankasvatuslaitoksella käytetyn veden vesistöön päästämisen seurauksena huomattavasti vaikeutunut. Tämä oli menetys, josta

[496] Mts. 40 ja 96—97 verrattuna *VVM 1/1960* s. 11 ja 22—23.
[497] *VVM 1/1960* s. 8.
[498] Mts. 11 ja 22—23 verrattuna VL 11:3,6.
[499] Talousveden käsitteestä ks. VL 1:16:n ensimmäinen virke.
[500] Ks. *Hollo* s. 95.

sanottujen tilojen omistajilla oli VL 11:3,6:n nojalla oikeus saada korvaus riippumatta siitä, kuka asianomaisen vesialueen omisti. ISVO lähti arvioidessaan menetyksen määrää siitä, että nykyään ei enää voitu edellyttää pintavettä voitavan yleensä käyttää ruokatalousvetenä, vaan hajakuormitus vaikutti haitallisesti veden laatuun. Hajakuormituksen haittavaikutuksista hakija ei ollut vastuussa. ISVO arvioi kalankasvatuslaitokselta päästettävästä käytetystä vedestä aiheutuvan hakijan vastattavan ruokatalousveden saannin huomattavan vaikeutumisen sellaiseksi, että se tuli hyvitetyksi määräysten 7) kohdassa määrättävillä korvauksilla. Tämän kohdan mukaan luvansaajan oli kohta tämän päätöksen saatua lainvoiman suoritettava ruokatalousveden saannin huomattavasta vaikeutumisesta Tervon kunnassa sijaitsevien yllä mainitun kolmen tilan omistajille kohdassa määrätyt kertakaikkiset korvaukset. ISVO katsoi, että määräysten 8) kohdassa mainituilla rakennetuilla rantakiinteistöillä, jotka sijaitsivat toimitusmiesten lausunnon niin sanotulla hygieenisen haitan alueella ja Koskiveden rannalla välittömästi tuon alueen alapuolella, kalankasvatuslaitoksella käytetystä vedestä vuoden 1978 alusta oli aiheutunut ja aiheutui vuoden 1988 loppuun VL 11:3,6:ssa tarkoitettua rantakiinteistön omistajalle tarpeellisen kotitalouteen käytettävän muun veden kuin ruokatalousveden saannin ja ISVO:n tärkeänä käyttämismahdollisuutena pitämän vesialueen ja sen rannan virkistystarkoituksiin käyttämisen huomattavaa vaikeutumista. Tästä menetyksestä asianomaisilla vahingonkärsijöillä oli VL 11:3,6:n nojalla oikeus saada korvaus riippumatta siitä, kuka vesialueen omisti. Mainitun 8 kohdan mukaan luvansaajan oli kohta tämän päätöksen saatua lainvoiman suoritettava rantakiinteistön omistajalle tarpeellisen kotitalouteen käytettävän muun veden kuin ruokatalousveden saannin sekä vesialueen ja sen rannan virkistystarkoituksiin käyttämisen huomattavasta vaikeutumisesta vuosina 1978—1988 Tervon kunnassa sijaitsevan yhdeksän tilan omistajille kohdassa määrätyt korvaukset. Näiden tilojen joukossa oli Utrianlahden kylässä sijaitseva Tulikankaan tila RN:o 5:21.

KHO 29. 5. 1984 antamallaan päätöksellä **t. 2395** katsoi, ettei ollut syytä muuttaa ISVO:n päätöstä.

N Oy vaati valituksessaan VYO:ssa, että tämä poistaisi sen maksettavaksi määrätyt korvaukset.

Tulikankaan tilan RN:o 5:21 omistajat vaativat vastineessaan VYO:ssa tätä hylkäämään valituksen.

VYO 15. 1. 1985 antamallaan päätöksellä tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa ISVO:n päätöstä.

N Oy pyysi valituslupaa KKO:lta ja vaati valituksessaan KKO:ssa, että tämä poistaisi N Oy:n maksettavaksi määrätyt korvaukset.

KKO myönsi valitusluvan.

Tulikankaan tilasta RN:o 5:21 muodostettujen tilojen omistajat vaativat vastineessaan KKO:ssa tätä hylkäämään valituksen.

KKO 21. 8. 1986 antamassaan tuomiossa **t. 2343** ei muuttanut VYO:n päätöstä.

Tapauksesta käy ilmi: Tilalle otettavan ruokatalousveden saanti oli VL 11:3,6:n mukainen veden saanti. Rantakiinteistön omistajalle tarpeellisen kotitalouteen käytettävän muun veden kuin ruokatalousveden saanti oli myös mainitun lainkohdan mukainen veden saanti.

VL 11:3,6:n mukainen veden saanti voi perustua vesioikeudelliseen lupaan johtaa vettä vesistöstä/merestä.[501]

Ks. edellä 5.12.2.4 kohdassa tarkasteltu oikeustapaus **KKO 1987:2.**

Edellä 5.12.2.4 kohdassa tarkasteltu VL 1:3:n ja 1:28:n mukainen rannan omistajalle ja haltijalle kuuluva oikeus voi olla VL 11:3,6:n mukainen edun käyttäjälle tarpeellinen käyttämismahdollisuus.[502]

Kalastus voi perustua yleiskalastusoikeuteen.[503] Jos kalastaja kalastaa ammatikseen yleiskalastusoikeuden nojalla, tämä voi olla VL 11:3,6:n mukainen edun käyttäjälle tarpeellinen käyttämismahdollisuus.[504] Oletetaan, että kalastetaan kotitarpeeksi yleiskalastusoikeuden nojalla. Tämä voi olla VL 11:3,6:n mukainen edun käyttäjälle tarpeellinen käyttämismahdollisuus.[505] Jos kalastetaan vain virkistystarkoituksessa yleiskalastusoikeuden nojalla, tämä voi olla VL 11:3,6:n mukainen edun käyttäjälle tarpeellinen käyttämismahdollisuus.[506] Mitä tässä kappaleessa sanoin kalastuksesta, koskee vastaavasti nahkiaisen pyyntiä ja ravun pyyntiä, VL (467/87) 1:7 a.[507]

Edellä tarkastellussa tapauksessa, jossa **KKO** antoi **21. 8. 1986** tuomionsa **t. 2343,** vesialueen ja sen rannan virkistystarkoituksiin käyttämisen huomattavasta vaikeutumisesta oli oikeus saada korvaus VL 11:3,6:n mukaan.

PHL 2.1 §:n mukainen oikeus harjoittaa poronhoitoa PHL 1 §:n mukaisella

---

[501] Ks. VL 1:3 ja 9:2.

[502] Hollo on samaa mieltä, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 466, av. 58.

[503] Tästä oikeudesta ks. Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kuntien sekä Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolella Suomessa KalL 1982 6—9 §, Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa KalL 1951 3 §, KalL 1951 (4/64) 4.1 § ja KalL 1951 4.2—6 § sekä Ahvenanmaan maakunnassa FiskeLL (7/61) 2 § ja FiskeLL 3 §. Yleiskalastusoikeudesta ks. myös *Honkanen* passim.

[504] Ks. *Pietilä, LM 1970* s. 783 ja 786—794, *KM 1972: B 127* s. 55—56, *Vuento—Sjöblom—Ruokonen* s. 66—67, *Vuento, Kalavahingot* s. 74, *Hollo* s. 113, av. 24a, *Eronen, Yritysvahingot* s. 182, *Siivola* s. 8, *Ellilä T., LM 1975* s. 44, *Eronen, Perusteet* s. 27, *KM 1976:35* s. 12, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 467—468, *Hollo, VT 1977* s. 11—12, *Vihervuori, Kalatalouden huomioonottaminen* s. 120, *Pietilä, Vesioikeus* s. 161—162, *Eronen, Puhevalta* s. 9, *Vihervuori, Korvaamisen perusteet* s. 11, *Turpeinen* s. 127 ja 151—152 sekä *Kotkasaari 1988* s. 95—96. Vrt. *Mietintö 1981* s. 7, 30 ja 35 sekä *HE 266/1984* s. 4, 12 ja 14.

[505] Ks. *Pietilä, LM 1970* s. 790—794, *Ellilä T., LM 1975* s. 44—45 ja *Eronen, Puhevalta* s. 9.

[506] Vrt. *Pietilä, LM 1970* s. 790—794, *Ellilä T., LM 1975* s. 44—45, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 366 ja 469, *Eronen, Puhevalta* s. 10, *Turpeinen* s. 87 ja *Kotkasaari 1988* s. 96.

[507] Ks. KalL 1982 4 §, KalL 1951 21 §, KalL 1951 (4/64) 34,4 §, FiskeLL (31/64) 18.2 §, FiskeLL 22 § ja FiskeLL 32 §.

poronhoitoalueella maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta voi olla VL 11:3,6:n mukainen edun käyttäjälle tarpeellinen käyttämismahdollisuus.[508] Tosin porotalouden estymisen tai vaikeutumisen korvaamisesta säädettiin VL 11:3,7:ssä ja säädetään VL (467/87) 11:3,7:ssä. Täten porotalouden estymisen ja vaikeutumisen korvaamisesta ei säädettäisi pelkästään jälkimmäisessä lainkohdassa. Paliskunnalla on oikeus saada korvaus PHL 2.1 §:n mukaiselle poronhoidolle alueellaan aiheutuvasta VL 11:3,6:n mukaisesta edunmenetyksestä.[509]

Korvattavaksi vahingoksi ei katsota VL:n ja tämän muutosten voimassa olevissa säännöksissä säädettyyn yleiseen oikeuteen perustuvan vesistössä/meressä kulkemisen ja uiton estymistä tai vaikeutumista, VL 1:3 ja 11:4:n ensimmäinen virke.[510] Mitä tässä sanoin uitosta, koskee myös VL 1:3:n, VL (649/76) 5:3.1:n ja VL 5:3.2:n mukaisia toimenpiteitä.[511] Nämä liittyvät läheisesti uittoon ja näillä on samankaltaisia piirteitä kuin uitolla. Jos uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuu kerrotunlainen estyminen tai vaikeutuminen, nämä eivät ole uittovahinkoja, VL 1:3, VL (649/76) 5:79, VL 11:1.1—2 ja VL 11:4:n ensimmäinen virke.[512] Yleiseen oikeuteen perustuvalla vesistössä/meressä kulkemisella tarkoitetaan jokaisen oikeutta kulkea avoimessa vesistössä/meressä, VL 1:3 ja 1:24.1:n ensimmäinen sekä toinen virke.[513] Yleiseen oikeuteen perustuvalla vesistössä/meressä uitolla käsitetään järjestyssäännön mukaista lauttausta, lauttaussäännön mukaista lauttausta, vanhan varsinaisen uittoluvan mukaista uittoa, vanhan uittosäännön mukaista uittoa, välittömästi lain nojalla sallittua uittoa, uuden väliaikaisen uittoluvan a:n mukaista uittoa, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n mukaista uittoa, uuden varsinaisen uittoluvan mukaista uittoa, uuden uitto-

[508] PHL tuli voimaan 1. 8. 1948, PHL 58 §:n ensimmäinen virke. Poronhoitoalue on jaettu paliskuntiin, ks. PHL 5.1 §, PHL (71/68) 5.2 § ja PHL 5.3 §. Paliskunnan osakkaita ovat poronomistajat, joilla on paliskunnan alueella yksi tai useampi poro omassa merkissään, PHL 6.1 §.

[509] Tosin vesilakivaliokunnan kokouksessa 11. 11. 1959 esitettiin, että poron laiduntamisoikeus on erityinen oikeus. *VV:n pöytäkirjat*. PHL 2.1 §:n mukainen oikeus harjoittaa poronhoitoa ei ollut VL 11:3,4:n mukainen erityinen oikeus, VL 11:3,7. PHL 2.1 §:n mukainen oikeus harjoittaa poronhoitoa ei ole VL (467/87) 11:3,4:n mukainen erityinen oikeus, VL (467/87) 11:3,7.

[510] Ks. *Arviointi* s. 46—47.

[511] Vrt. *Hollo* s. 98—99.

[512] Vrt. VL 1:3 ja 5:92.1—2.

[513] Ks. VL 1:3, 2:16—17 ja 11:4. **VYO 22. 12. 1988** antamallaan päätöksellä (**VYO 105/1987**) S:n muutoksenhakemuksen osalta totesi, että S:n korvausvaatimus perustui marjastukseen ja satunnaiseen puutavaran lauttaukseen liittyvään venekulun vaikeutumiseen. Koska tämänkaltainen kulku vesistössä perustui ainoastaan VL 1:24:ssä tarkoitetun yleisen kulkuoikeuden käyttämiseen, ei sen vaikeutuminen VL 11:4:n mukaan ollut korvattavaa vahinkoa. Tämän vuoksi VYO hylkäsi S:n valituksen. Muu kuin S on hakenut muutosta VYO:n päätökseen pyytämällä valituslupaa KKO:lta ja valittamalla tälle.

säännön mukaista uittoa, uuden yksityisuittoluvan mukaista uittoa ja kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaista uittoa.[514] Edellä 5.12.2.2 kohdassa olen tuonut julki, että lainsäätäjä on pitänyt uittoa, jopa luvanvaraista uittoa, yleiskäyttönä.[515]

> Pietilä, Siivola, Kantola ja Eronen tarkoittavat VL 11:4:n ensimmäisen virkkeen mukaisella yleiseen oikeuteen perustuvalla kulkemisella ja uitolla yleiskäyttönä tapahtuvaa kulkemista ja uittoa.[516]

Yleiseen oikeuteen perustuvan kulkemisen käyminen hankalammaksi tai kalliimmaksi on tällaisen kulkemisen vaikeutumista. Sama koskee vastaavasti yleiseen oikeuteen perustuvaa uittoa.[517]

VL (467/87) 11:3,7:n mukaan on oikeus saada korvaus porotalouden tai ammattimaisen kalastuksen estymisestä tai vaikeutumisesta muissakin kuin VL 11:3,1—3:ssa, VL (467/87) 11:3,4:ssä ja VL 11:3,5—6:ssa tarkoitetuissa tapauksissa.[518] Mitä tässä sanoin ammattimaisesta kalastuksesta, sovelletaan vastaavasti nahkiaisen ammattimaiseen pyyntiin ja ravun ammattimaiseen pyyntiin, VL (467/87) 1:7 a. Jos uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuu kerrotunlaisia edunmenetyksiä, ne ovat uittovahinkoja, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL (649/76) 5:79, VL 11:1.1—2 ja VL (467/87) 11:3,7.

On oikeus saada korvaus kerrotunlaisista porotalouteen PHL 1 §:n mukaisella poronhoitoalueella kohdistuvista edunmenetyksistä. Paliskunnalla on oikeus saada korvaus näistä edunmenetyksistä alueellaan.

> VL 11:3,7 pohjautuu KemijSL 11 §:ään, jonka mukaan KemijSL:ssa tarkoitetuksi vahingoksi, haitaksi ja muuksi edunmenetykseksi katsottiin porotalouden estyminen taikka vaikeutuminen. Eduskunta hyväksyi VL 11:3,7:n kieliasultaan vesilakivaliokunnan laatiman vesilakiehdotuksen 11:3,7:n mukaisena.[519] Vesilakivaliokunta oli perustellut lainkohtaehdo-

---

[514] Ks. VL 1:3, 2:18—21 ja 11:4.

[515] Niinpä esimerkiksi yleiskäyttönä tapahtuvan kotitarvepuutavaran uiton estyminen tai vaikeutuminen vesistössä/meressä ei ole korvattava vahinko, VL 1:3 ja 11:4:n ensimmäinen virke. Vrt. *Siivola* s. 21.

[516] *Pietilä, LM 1970* s. 385—386, *Siivola* s. 8, *Kantola* s. 14, *Eronen, Perusteet* s. 26 ja *Pietilä, Vesioikeus* s. 162. Vrt. *Hollo* s. 107.

[517] Ks. edellä 4.5 kohdassa tarkasteltu oikeustapaus, jossa **KHO** antoi **9. 5. 1964** päätöksensä **t. 2164 a**, ja oikeustapaus **KHO 1964 A II 252**.

[518] Vrt. VL 11:3,7, jossa johdantokappaleen (johdantokappaleen olen esittänyt edellä 5.12.2.1 kohdassa) jälkeen säädettiin: "7) porotalouden estyminen tai vaikeutuminen; sekä". Ks. *Eronen, Vahingon käsitteestä* s. 13—14, *KM 1972: B 127* s. 55, *Eronen, Yritysvahingot* s. 183, *Eronen, Perusteet* s. 30 ja *Arviointi* s. 210—211.

[519] *VVM 1/1960* s. 11 ja 22—23 verrattuna VL 11:3,7.

tustaan: "Kohtuussyistä ja koska laissa valtion oikeudesta säännöstellä Kemijoen vesistön vedenjuoksua (62/60) on porotalouden estyminen taikka vaikeutuminen määrätty korvattavaksi, on valiokunta katsonut johdonmukaiseksi, että porotaloudelle aiheutetun vahingon korvaamisesta otetaan myöskin vesilakiin säännös."[520] KemijSL 13.1 §:n toisen virkkeen mukaan korvaus porotalouden estymisestä tai vaikeutumisesta suoritettiin asianomaiselle paliskunnalle käytettäväksi poronhoidon edistämiseen ja poronhoidon uudelleenjärjestelystä poronomistajille aiheutuviin kustannuksiin. Paliskunnalla käsitettiin PHL 5.1 §:n mukaista paliskuntaa.[521]

Porotalouden estyminen tai vaikeutuminen ovat VL (467/87) 11:3,7:n mukaan korvattavia edunmenetyksiä myös PHL 1 §:n mukaisen poronhoitoalueen ulkopuolella.[522] Tosin VL (467/87) 11:3,7:n yllä tarkasteltu esikuva, KemijSL 11 §, sääti porotalouden estymisen tai vaikeutumisen korvattavaksi vain poronhoitoalueella. Täten porotalouden harjoittajalla on oikeus saada korvaus porotaloutensa estymisestä tai vaikeutumisesta poronhoitoalueen ulkopuolella.[523]

VL (467/87) 11:3,7:n mukaista ammattimaista kalastusta on pääammattina harjoitettu kalastus sekä sellainen sivuammattikalastus, josta sen harjoittaja saa merkittävää myyntituloa.[524] Mitä tässä sanoin ammattimaisesta kalastuksesta, koskee vastaavasti nahkiaisen ammattimaista pyyntiä ja ravun ammattimaista pyyntiä, VL (467/87) 1:7 a.

Eduskunta hyväksyi VL (467/87) 11:3,7:n kieliasultaan hallituksen ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 11:3,7:n mukaisena.[525] Hallitus oli perustellut lainkohtaehdotustaan: "Kalastusta voidaan harjoittaa vesialueen omistusoikeuden ja erityisten oikeuksien ohella myös eräiden kalastuslain (286/82) säännösten salliman yleiskäytön perusteella. Näistä mainittakoon kalastuslain 6 ja 7 §:n säännökset. Ammattimaisen kalastuksen estymisen tai vaikeutumisen korvaaminen silloin, kun kalastusta harjoitetaan muun kuin vesialueen omistusoikeuden tai vesilain 11 luvun 3 §:n 4 kohdassa tarkoitetun erityisen oikeuden perusteella, ei ole selvää voimassa olevan lain säännösten mukaan. Sen vuoksi ehdotetaan pykälän 7 kohdan täydentämistä siten, että ammattimaisen kalastuksen harjoittajalle suoritetaan korvausta ammatin harjoittamisen estymisestä tai vaikeutumisesta silloinkin, kun kalastus ei tapahdu pykälän 3—5 kohdissa tarkoitettujen erityisten oikeuksien perusteella. Ammattimaisen kalastuksen käsitteen täsmentäminen on oikeuskäytännön varassa. Ammattimai-

[520] *VVM 1/1960* s. 8.
[521] Ks. *LTVM 25/1959* s. 2.
[522] Ks. PHL 51 §.
[523] Vrt. *Wiiala* s. 39 ja 41, *Siivola* s. 8, *Wallin, Päästömaksu* s. 70—71 ja *Pietilä, Vesioikeus* s. 161—162.
[524] Vrt. *Kotkasaari 1988* s. 95.
[525] *HE 266/1984* s. 31 ja 38—39 verrattuna VL (467/87) 11:3,7.

seksi kalastukseksi on esitystä laadittaessa katsottu pääammattina harjoitettu kalastus samoin kuin sellainen sivuammattikalastus, josta sen harjoittaja saa merkittävää myyntituloa."[526]

VL (467/87) 11:3,7:n mukaista ammattimaista kalastusta harjoitetaan muun kuin vesialueen omistusoikeuden tai VL (467/87) 11:3,4:n mukaisen erityisen oikeuden perusteella. Tällaista kalastusta harjoitetaan yleisoikeuden perusteella.[527] Mitä tässä kappaleessa sanoin ammattimaisesta kalastuksesta, koskee vastaavasti nahkiaisen ammattimaista pyyntiä ja ravun ammattimaista pyyntiä, VL (467/87) 1:7 a.

Laintarkastuskunnan ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 11:3,7 kuului:

"Jollei jonkin toimenpiteen osalta ole korvauksesta muuta säädetty, on tässä laissa tarkoitettuna vahinkona, haittana ja muuna edunmenetyksenä korvattava:

7) muun kuin edellä mainitun perusteen nojalla ammattimaisesti harjoitetun kalastuksen samoin kuin porotalouden estyminen tai vaikeutuminen; sekä".

Sen sijaan laintarkastuskunta ei ollut ehdottanut VL 11:3,1—6:n eikä VL 11:3,8:n muuttamista.[528] Se oli perustellut lainkohtaehdotustaan: "Pykälän 7 kohtaan ehdotettu lisäys, joka koskee ammattimaisen kalastuksen estymistä tai vaikeutumista muissa kuin pykälän edellisissä kohdissa tarkoitetuissa tapauksissa, kohdistuu tilanteisiin, joissa sanottua toimintaa harjoitetaan muun kuin vesialueen omistusoikeuden tai 4 kohdassa tarkoitetun erityisen oikeuden perusteella. Kysymys on tällöin lähinnä kalastuslain 2 §:n mukaan jokaiselle sekä 3 §:n mukaan kunnassa tai kyläs-sä asuvalle kuuluvasta yleiskalastusoikeudesta."[529]

Yllä esitetyn perusteella yleiskalastusoikeuden nojalla harjoitettavan ammattimaisen kalastuksen estymisestä tai huomattavasta vaikeutumisesta on mahdollista saada korvaus sekä VL 11:3,6:n nojalla että VL (467/87) 11:3,7:n nojalla. Edellä sanotun perusteella mitä tässä sanoin ammattimaisesta kalastuksesta, koskee vastaavasti nahkiaisen ammattimaista pyyntiä ja ravun ammattimaista pyyntiä. Tällainen samasta asiasta kahteen kertaan säätäminen saattaa synnyttää epäselvyyttä.

VL (467/87) 11:3,7:n mukaan on oikeus saada korvaus ammattimaisen kalastuksen vaikeutumisesta, vaikka tämä olisi vähäistä. Tällaista vaikeutumista aiheutuu esimerkiksi, jos kalastaminen vaatii aikaisempaa enemmän kustannuksia tai jos saaliista saadaan makuvirheen vuoksi aikaisempaa alhaisempi hinta.

---

[526] *HE 266/1984* s. 14. Vrt. *Mietintö 1981* s. 35 ja Liite s. 18. Vrt. KalavahinkoL 1.2 §:n mukaiseen ammattikalastajan määritelmään.

[527] Kotkasaari on samaa mieltä, *Kotkasaari* s. 12.

[528] *LTK 1980:2* Liite 1 s. 1 ja 22.

[529] Mts. 237.

Mitä tässä kappaleessa sanoin ammattimaisesta kalastuksesta, koskee vastaavasti nahkiaisen ammattimaista pyyntiä ja ravun ammattimaista pyyntiä, VL (467/87) 1:7 a.

VL 11:3,8:n mukaan on oikeus saada korvaus liikkeen harjoittamisen keskeytymisestä toimenpiteen kohteeksi joutuneella kiinteistöllä sekä sellaiselta kiinteistöltä muuttamisesta johtuvista kustannuksista.[530] Mitä tässä sanoin kiinteistöstä, sovelletaan vastaavasti sellaiseen toisen maalla olevaan rakennukseen tai laitokseen, joka hallintaoikeuksineen maahan voidaan maan omistajaa kuulematta luovuttaa, VL 12:15.[531] Jos uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuu kerrotunlaisia edunmenetyksiä, ne ovat uittovahinkoja, VL 1:3, VL (649/76) 5:79 ja VL 11:1.1—2, 11:3,8 sekä 12:15.

Liike voi olla esimerkiksi kauppa tai matkailualan yritys. Liikkeen harjoittajalla on oikeus saada korvaus mainitunlaisista edunmenetyksistään. Hän harjoittaa liikettä 1) kiinteistöllä, johon hänellä on omistusoikeus tai erityinen oikeus, taikka 2) toisen maalla olevassa rakennuksessa tai laitoksessa, joka hallintaoikeuksineen maahan voidaan maan omistajaa kuulematta luovuttaa.[532] Kiinteistöllä liikettä harjoittavan oikeutta saada korvaus ei poista se, että vain osa kiinteistöstä joutuu toimenpiteen kohteeksi. Mainitunlaisessa rakennuksessa tai laitoksessa liikettä harjoittavan oikeutta saada korvaus ei poista se, että vain osa rakennuksesta tai laitoksesta joutuu toimenpiteen kohteeksi.

Korvaus liikkeen harjoittamisen keskeytymisestä käsittää puhtaan liiketulon menetyksen liikkeen toiseen paikkaan muuttamisajalta.[533]

5.12.2.6 Yleisessä uittoväylässä tapahtuvaa uittovahinkoa koskevasta korvauksensaantioikeuden rajoituksesta

Jos vesistön/meren osa määrätään uudessa varsinaisessa uittoluvassa yleiseksi uittoväyläksi, alueen omistajalla on oikeus saada korvaus yleisen uitto-

[530] Ks. *Wiiala* s. 39 ja 41, *Eronen, Vahingon käsitteestä* s. 14—15, *KM 1972: B 127* s. 56, *Eronen, Yritysvahingot* s. 183—184, *Siivola* s. 8—9, *Eronen, Perusteet* s. 28 ja 30, *Wallin, Päästömaksu* s. 70, *Pietilä, Vesioikeus* s. 161, *Eronen, Puhevalta* s. 11 ja *Vihervuori, Korvaamisen perusteet* s. 11.

[531] Ks. *Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä* s. 338—339.

[532] Ks. *Eronen, Vahingon käsitteestä* s. 14, *Eronen, Yritysvahingot* s. 183—184, *Siivola* s. 8 ja *Pietilä, Vesioikeus* s. 161.

[533] Eronen ja Siivola ovat toista mieltä. Heidän mielestään VL 11:3,8:n mukaan ei ole oikeutta saada korvausta liikkeen harjoittamisen vaikeutumisesta, vähentyvästä liiketulosta tai liikevaihdosta. *Eronen, Vahingon käsitteestä* s. 14, *Eronen, Yritysvahingot* s. 183—184 ja *Siivola* s. 8—9. Ks. *Saukko* s. 6.

väylän käyttämisestä vain, milloin määräyksestä johtuva rajoitus aiheuttaa huomattavaa vahinkoa yksityisen kalastusoikeuden, nahkiaisen pyyntioikeuden tai ravun pyyntioikeuden käyttämiselle tai milloin jonkin oikeuden käyttämistä varten tehty laite tai rakennelma rajoituksen johdosta käy hyödyttömäksi, VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a, VL 4:8 sekä VL (649/76) 5:8.1 ja 5:18.1. Yleisen uittoväylän käyttäminen on puutavaran uittamista yleisessä uittoväylässä. Määräyksestä johtuva rajoitus käsittää mm. puutavaran uittamisen yleisessä uittoväylässä.[534] Korvauksensaantioikeuden rajoitus on poikkeus VL 1:3:ssa, VL (467/87) 1:7 a:ssa, VL (649/76) 5:79:ssä, VL 11:1.1—2:ssa, VL 11:3,1—3:ssa, VL (467/87) 11:3,4:ssä, VL 11:3,5—6:ssa, VL (467/87) 11:3,7:ssä, VL 11:3,8:ssa ja VL 12:15:ssä säädetystä korvauksensaantioikeudesta. Korvauksensaantioikeuden rajoituksen mukainen korvattava edunmenetys on uittovahinko.[535] Muutoin tulkitsen korvauksensaantioikeuden rajoitusta vastaavasti samalla tavoin kuin edellä 5.12.2.2 kohdassa olen tulkinnut vastaavaa yleisen uittoväylän uudessa varsinaisessa uittoluvassa määräämisestä johtuvaa korvauksensaantioikeuden rajoitusta.

5.12.2.7 Tahattomasti aiheutettua uittovahinkoa koskevasta korvauksensaantioikeuden rajoituksesta

Sen, joka ei ole aiheuttanut uittovahinkoa tahallisesti tai tuottamuksellisesti, on korvattava vain toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko, VL (649/76) 5:79 ja VL 11:2.2. Tällöin on kysymys vaarantamisvastuuseen perustuvasta korvausvelvollisuudesta.[536] Korvauksensaantioikeuden rajoitus soveltuu vain silloin, kun uittovahingosta määrätään maksettavaksi korvaus vasta uittovahingon tapahtumisen jälkeen. Sen sijaan korvauksensaantioikeuden rajoitus ei sovellu, kun määrätään maksettavaksi uudessa varsinaisessa uittoluvassa korvaus ennakolta arvioitavissa olevasta uittovahingosta VL 5:80.1:n ensimmäisen virkkeen mukaisesti. Näet tällöin ei ole mielekäs kysymys, aiheutuuko uittovahinko tahallisesti, tuottamuksellisesti vai tahattomasti.[537]

ISVO 17. 2. 1977 antamallaan päätöksellä vahvisti uittosäännön lisäyksen, jonka mukaan myönnettiin Kuivaniemen pudotus- ja jäälleajo-

---

[534] Vrt. *Mietintö 1988* s. 12, 16 ja 20.

[535] Ks. VL 1:3, VL (649/76) 5:79 sekä VL 5:80.1:n ensimmäinen virke, 5:84.1:n ensimmäinen virke ja 5:90:n ensimmäinen virke.

[536] Ks. *HE 64/1959* s. 22, *Eronen, Tyypeistä* s. 12—13, *Kantonen* s. 202—203, *Pietilä* s. 413, av. 26 ja s. 418, *HE 1978* s. 25, *Wallin, Päästömaksu* s. 65, *Pietilä, Vesioikeus* s. 157, *LTK 1980:2* s. 45 ja *Jokela* s. 362—363.

[537] Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 447—448 ja 491 sekä *Lönnberg—Pyymäki* s. 18.

paikkaa varten pysyvä käyttöoikeus Kuivaniemi I nimisen tilan RN:o 2:19 0,37 ha:n suuruiseen maa-alueeseen, 1,42 ha:n ja 0,24 ha:n suuruisiin alueisiin Kolehmalan jakokunnan vesialueesta sekä 2,16 ha:n ja 1,92 ha:n suuruisiin alueisiin Karttulan jakokunnan vesialueesta. 1,42 ha:n suuruinen alue ja 2,16 ha:n suuruinen alue sivusivat toisiaan ja 0,24 ha:n suuruinen alue ja 1,92 ha:n suuruinen alue sivusivat toisiaan.

Olen käsitellyt tapausta edellä kohdassa 5.4.

ISVO määräsi, että kuntoonpanijan oli kohta ISVO:n päätöksen saatua lainvoiman suoritettava Kolehmalan kalastuskunnalle korvaus 166 mk pudotus- ja jäälleajopaikalla tapahtuvasta uittotoiminnasta aiheutuvasta haitasta 0,82 ha:n suuruiselle alueelle Kolehmalan jakokunnan vesialueesta. Tämä 0,82 ha:n suuruinen alue sijaitsi yllä mainittujen 1,42 ha:n suuruisen alueen ja 0,24 ha:n suuruisen alueen välissä. ISVO katsoi, että tämän 0,82 ha:n suuruisen alueen haitta-aste oli 0,5. ISVO määräsi, että kuntoonpanijan oli kohta tämän päätöksen saatua lainvoiman suoritettava Karttulan kalastuskunnalle korvaus 683 mk pudotus- ja jäälleajopaikalla tapahtuvasta uittotoiminnasta aiheutuvasta haitasta 3,37 ha:n suuruiselle alueelle Karttulan jakokunnan vesialueesta. Tämä 3,37 ha:n suuruinen alue sijaitsi yllä mainittujen 2,16 ha:n suuruisen alueen ja 1,92 ha:n suuruisen alueen välissä. ISVO katsoi, että tämän 3,37 ha:n suuruisen alueen haitta-aste oli 0,5. ISVO (kaksi VOI:ä) esitti, että yllä mainitut korvaukset perustuivat VL [649/76] 5:79:n, VL 5:80.1:n ja VL 11:3,2:n säännöksiin ja että nämä korvaukset käsittivät korvauksen pudotus- ja jäälleajopaikalla uittosäännön nojalla tapahtuvasta normaalista toiminnasta aiheutuvasta kiinteistön tai vesialueen käytön vaikeutumisesta tai myyntiarvon alenemisesta. ISVO totesi, että se noudatti toimitusmiesten lausunnon korvausperusteita, paitsi että se katsoi vesialueiden arvoksi nykyisen hintatason mukaan toimitusmiesten käyttämät yksikköhinnat korotettuina 100 %:lla. VOT eriävässä mielipiteessään oli samaa mieltä kuin ISVO:n enemmistö, paitsi että hän määräsi yllä mainitut korvaukset VL 2:13.1:n, 5:13.4:n, 11:3,2—3:n ja 11:13:n nojalla ja paitsi että hänen mielestään ennakolta arvioitavissa olevaa uittovahinkoa ei syntynyt.

Toimitusmiehet olivat **29. 1. 1974** päiväämässään toimitusmiesten lausunnossa ehdottaneet: ISVO:n oli määrättävä kuntoonpanija maksamaan Kolehmalan kalastuskunnalle 83 mk kalastukselle koituvasta haitasta ja edunmenetyksestä 0,82 ha:n suuruisella alueella Kolehmalan jakokunnan vesialueesta ja Karttulan kalastuskunnalle 342 mk kalastukselle koituvasta haitasta ja edunmenetyksestä 3,37 ha:n suuruisella alueella Karttulan jakokunnan vesialueesta. Nämä 0,82 ha:n suuruinen alue ja 3,37 ha:n suuruinen alue, joihin toimitusmiehet eivät ehdottaneet pysyvän käyttöoikeuden myöntämistä uittosäännössä, sijaitsivat välissä kahden vesialueen, joihin toimitusmiehet ehdottivat pysyvän käyttöoikeuden myöntämistä uittosäännössä. Uittajat käyttivät yleiskäyttöoikeuden nojalla varmasti 0,82 ha:n ja 3,37 ha:n suuruisia alueita siirtäessään niput tai nippukuormat sekä kesällä että talvella. Kalastuksen estyminen ja vaikeutuminen näillä alueilla oli korvattava niin, että korvattava edunmenetys

oli 50 % kalastuksen tuotosta näillä alueilla. Haitta-aste oli siis 0,5 eli 50 %. He olivat laskeneet kalastuksen tuoton siten, että he olivat pääomittaneet kalastuksen vuotuisen puhtaan tuoton 6 %:n mukaan. Siis he olivat kertoneet kalastuksen vuotuisen puhtaan tuoton pääomituskertoimella 16,7. Heidän mielestänsä kalastuksen vuotuinen puhdas tuotto oli kalastuksen vuotuinen bruttotuotto vähennettynä 40 % pyyntikustannuksina. Heidän mukaansa kalansaaliin arvo näillä vesialueilla oli 20,28 mk/ha/vuosi. He laskivat kalastuksen puhtaan tuoton nykyarvoksi näillä vesialueilla 202,80 mk/ha. He nojautuivat korvausehdotuksessaan vesilain 2:13:een, 5:13:een ja 11 luvun säännöksiin. Täten matemaattisesti esitettynä toimitusmiesten korvausehdotukset olivat olleet: 0,5 x 16,7 x (20,28 mk/ha/vuosi –40 %) x 0,82 ha = 83 mk sekä 0,5 x 16,7 x (20,28 mk/ha/vuosi –40 %) x 3,37 ha = 342 mk.

KHO antoi **28. 9. 1978** asiassa päätöksensä **t. 4089**: ei muutosta.

Kymin Uittoyhdistys esitti valituksessaan VYO:ssa: VYO:n olisi poistettava yllä kerrotut ISVO:n määräämät korvaukset. Uittovahingon korvaamiseen ei voitu soveltaa VL 11:3:a, koska uittovahingon korvaamisesta oli erikseen säädetty VL 11:2.2:ssa. Pudotus- ja jäälleajopaikalla uittosäännön nojalla tapahtuva normaali toiminta ei ollut tahallista eikä tuottamuksellista vahingon aiheuttamista. Korvattavaksi voitiin määrätä vain toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko, mutta ei esimerkiksi myyntiarvon mahdollista alenemista tai muita kuviteltuja välillisiä haitallisia seuraamuksia. Uiton määrästä riippuvien uittovahinkojen ja -haittojen arviointi ennakolta oli mahdotonta, koska uitossa tapahtui nopeita muutoksia. Näin Kymin Uittoyhdistys perusteli vaatimustaan.

VYO 19. 1. 1982 antamallaan päätöksellä hylkäsi Kymin Uittoyhdistyksen valituksen ja pysytti ISVO:n päätöksen.

Vain MH haki valituslupaa KKO:lta. MH pyysi valituksessaan KKO:ssa tätä kumoamaan VYO:n päätöksen siltä osin kuin päätöksessä oli katsottu, ettei MH:lla ollut asiassa puhevaltaa.

KKO antoi **3. 11. 1982** asiassa päätöksensä **t. 4794**: ei valituslupaa.

Tapauksesta käy ilmi, ettei VL 11:2.2 rajoittanut korvauksensaantioikeutta ennakolta arvioitavissa olevista uittovahingoista, joista kuntoonpanija velvoitettiin maksamaan korvaukset uittosäännön lisäyksessä. Ei ISVO päätöksessään eikä VYO päätöksessään nojautunut tähän lainkohtaan.

ISVO ja VYO pitivät korvattavia edunmenetyksiä VL (649/76) 5:79:n ja VL 11:3,2:n mukaisina uittovahinkoina. Kuitenkaan nämä edunmenetykset, siltä osin kuin ne aiheutuivat VL 5:13.4:n mukaisen oikeuden myöntämisestä, eivät olleet uittovahinkoja, VL (649/76) 5:79. Edunmenetykset, siltä osin kuin ne aiheutuivat VL 5:13.4:n mukaisen oikeuden myöntämisestä, olisivat olleet korvattavat VL 2:13.1:n, 5:13.4:n, 11:1.1:n ja 11:3,2:n mukaan.[538] ISVO korotti korvaukset yllä esitetysti siitä, mitä toimitusmiehet olivat ehdottaneet. VYO hyväksyi tämän. ISVO ja VYO

[538] Ks. *Repo, LM 1984* s. 571—572.

saattoivat katsoa, että vesialueille aiheutui kalastukselle aiheutuvan edunmenetyksen lisäksi muunlaista edunmenetystä, esimerkiksi virkistysarvon menetystä. Kalastuksen puhdas vuotuinen tuotto olisi pitänyt pääomittaa 5 %:n mukaan eli siis kertoa pääomituskertoimella 20.[539]

Kuinka on tulkittava yllä esitetyn korvauksensaantioikeuden rajoituksen ilmausta: toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko?[540]

Kivimäki jakoi otsakkeen "Syy-yhteyden kehityksestä riippuva vahinko" alla vahingot välittömiin ja välillisiin. Hän esitti, että vahinko voi olla vahinkotapahtuman välitön tai välillinen seuraus. Hänen mielestään välitön vahinko oli vahinkotapahtumasta välittömästi johtunutta haittaa, esimerkiksi pahoinpitelyn johdosta syntynyt työkyvyttömyys. Hänen mukaansa milloin vahinko lopullisesti koitui vahinkotapahtumaa seuranneesta uudesta tapahtumasta, sanottiin vahinkoa välilliseksi, jollaista oli esimerkiksi pahoinpidellyn kuolema, mikä oli johtunut hoidon kannalta välttämättömän narkoosin vaikutuksesta.[541] VL 11:2.2:n laatijat olivat ilmeisesti tietoisia näistä Kivimäen näkemyksistä.

Hakulisen mielestä VL 11:2.2:n mukainen välitön vahinko tarkoittaa vaihtoarvon alenemista.[542]

Eronen käsittelee VL 11:2.2:ta otsakkeen "Vesihankkeen kunnossapitovastuu" alla. Hän esittää, että VL 11:2.2:n mukaan on korvattava vain toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko. Tämän jälkeen hän kirjoittaa: "Välittömyydellä tarkoitettaneen tässä vastaavasti samaa, mitä sillä siviilioikeudessa tarkoitetaan. Siitä seuraa, ettei vastuu näissä tapauksissa kohdistu seuraamuksiin, jotka lopullisesti koituvat varsinaista vahinkotapahtumaa seuranneista uusista tapahtumista, jollaisia saattavat esim. olla kunnostamis- ja palauttamistöissä sattuneet lisätapahtumat, joihin esim. siviilioikeudellinen vastuu usein ulottuu."[543]

Riska tarkastellessaan VL 11:2:ta väittää, että vesilakikomitea on käyttänyt ilmausta suoranainen (omedelbar) vahinko tarkoittaen sillä esinevahinkoa. Hän katsoo tästä seuraavan, että yleinen varallisuusvahinko ilmeisesti olisi välillinen (medelbar) vahinko.[544] Kuitenkaan vesilakikomitea ei esittänyt mainittua näkemystä, kun se perusteli laatimaansa vesilakiehdotuksen 11:2:ta, jonka pohjalta VL 11:2 säädettiin.[545]

Pietilän mielestä VL 11:2.2:n mukaisella ilmaisulla "toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko" tarkoitettaneen ns. reaalivahinkoa, mutta ei haittoja ja muita edunmenetyksiä. Hänen mukaansa mainittu ilmaisu

[539] Ks. KalL 1951 9.1 §. Vesivierialuekorvauksesta ks. *Räisänen J.* s. 130—131.

[540] Vrt. VL (453/63) 12:19.2. Vrt. myös hallituksen ehdotuksen Laiksi vesilain 12 luvun 19 §:n muuttamisesta 12:19.2 ja momenttiehdotuksen perustelut, *HE 66/1982* s. 4—5, verrattuna VL (605/82) 12:19.2.

[541] *Kivimäki* s. 186—187.

[542] Ks. *Hakulinen, Velvoiteoikeus* s. 360—362.

[543] Ks. *Eronen, Tyypeistä* s. 9—10.

[544] *Riska* s. 183.

[545] Ks. tämä lainkohtaehdotus, *KM 1958:97* ja mts. 56—57.

viittaa ilmeisesti velvoiteoikeuden yleisistä opeista tunnettuun vastakohtaan välitön—välillinen vahinko. Tämän jälkeen hän kirjoittaa: "Edellisestä kyseen ollen on vahingon määritys mahdollinen pitämällä silmällä pelkästään vahingon objektia eli vahingoittuneen esineen tilaa ennen vahinkotapahtumaa ja sen jälkeen, jolloin korvaus määräytyy esim. korjaustai uuden esineen hankintakustannusten mukaan, kun taas välillisen vahingon määrittäminen on mahdollista vain pitäen silmällä vahinkoa kärsineen koko varallisuutta ennen vahinkotapahtumaa ja sen jälkeen; välillinen vahinko saattaa siis esiintyä vain kahden varallisuusaseman välisenä erotuksena — —."[546]

Kivimäen ja Ylöstalon mielestä välitön vahinko on vahinkotapahtumasta välittömästi johtunutta haittaa, esimerkiksi sellaista vahinkoa on pahoinpitelyn johdosta syntynyt työkyvyttömyys. Tämän jälkeen he lainaavat VL 11:2.2:n. Heidän mukaansa milloin vahinko lopullisesti koituu vahinkotapahtumaa seuranneesta uudesta tapahtumasta, sanotaan vahinkoa välilliseksi, jollaista on esimerkiksi pahoinpidellyn kuolema, mikä on johtunut hoidon kannalta välttämättömän narkoosin vaikutuksesta.[547]

Saxénin mielestä VL 11:2.2:n ilmaus "toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko" tarkoittanee, että "ren förmögenhetsskada inte faller under det strikta ansvaret."[548] Hän tarkoittaa puhtaalla varallisuusvahingolla vahingonkärsijälle aiheutuvaa yleistä varallisuusvahinkoa, joka ei ole yhteydessä henkilö- tai esinevahinkoon, esimerkiksi vilpillisestä kilpailusta aiheutuvaa vahinkoa.[549]

Hollon mukaan VL 11:2.2:n ilmauksessa "toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko" välitön tarkoittaa suoranaista vahinkoa. Hänen mielestään suoranaista vahinkoa on yleensä se, mikä ilmenee vahingoittuvan omaisuuden synnyttäminä kustannuksina, epäsuoraa vahinkoa on se, mikä seurannaistapahtumana aiheuttaa muita edunmenetyksiä kuten saamatta jäänyttä voittoa, liiketappiota yms.[550]

A ja B esittivät hakemuksessaan LSVO:ssa: I Oy:n Hausjärven kunnan Hikiän kylässä omistamaan viemäriverkostoon liittyvän saostuskaivon rikkoutumisesta oli syksyn 1971 ja kevään 1972 välisenä aikana aiheutunut A:n ja B:n omistaman talon kallioporakaivon veden pilaantuminen sekä talon vesijohtojen vioittuminen. A ja B olivat joutuneet 1. 10. 1971—10. 6. 1972 kuljettamaan talossa tarvitun veden muualta. He olivat joutuneet alentamaan kolmen talossa olevan huoneiston vuokraa viiden kuukauden ajalta ja menettäneet talosta pois muuttamaan joutuneen kahvilan vuokratulot kokonaan 1. 10. 1971—7. 7. 1972 ajalta. A oli joutunut siirtämään talossa harjoittamansa parturi- ja kampaamoliikkeen toisiin tiloihin. A:lle ja B:lle oli aiheutunut haittaa omaisuuden käytön vaikeutumisesta ja veden pilaantumisesta. Edellä esitetyn perusteella A ja B vaati-

[546] Ks. *Pietilä* s. 416—417. Ks. myös *Routamo—Hoppu 1988* s. 82—83.
[547] *Kivimäki—Ylöstalo* s. 491.
[548] *Saxén* s. 234.
[549] Mts. 62. Ks. mts. 63 ja 72. Ks. myös *Bengtsson, Nordisk miljörätt* s. 72.
[550] Ks. *Hollo, Koordinointi* s. 15—16. Ks. myös *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 457.

vat, että I Oy velvoitettaisiin heti kuittia vastaan suorittamaan heille kysymyksessä olevan kaivon saastumisen johdosta korvausta veden kuljetuksesta 2.000 mk, vuokratappioista 3.600 mk, parturi- ja kampaamoliikkeen muuttokuluista ja asiakaspiirin menettämisestä 4.025 mk sekä kiinteistön käytön vaikeutumisesta ja saastumisen aiheuttamista haitoista 5.000 mk laillisine korkoineen hakemuksen tiedoksiantamisesta lukien.

I Oy vaati vastineessaan LSVO:ssa tätä hylkäämään hakemuksen.

LSVO 3. 4. 1981 antamallaan päätöksellä tutki asian VL 11:8.2:n nojalla hakemusasiana. Koska I Oy:llä ei ollut ollut sellaista valvontavelvollisuutta tie- ja vesirakennuslaitoksen suorittamaan tietyöhön nähden, että vahingon voitaisiin katsoa aiheutuneen yhtiön tuottamuksesta, LSVO, ottaen huomioon VL 11:2:n, hylkäsi hakemuksen.

A ja B valituksessaan VYO:ssa uudistivat aikaisemmin lausumansa.

I Oy vaati vastineessaan VYO:ssa tätä hylkäämään valituksen.

VYO 9. 10. 1981 antamallaan päätöksellä tutki asian ja katsoi, ettei kysymyksessä olevia, viemärin epäkuntoon joutumisesta, joka ei ollut johtunut poikkeuksellisesta ulkonaisesta syystä, aiheutuneita vahinkoja voitu pitää A:n ja B:n omaisuutta välittömästi kohdanneina vahinkoina. Tällä ja muuten LSVO:n päätöksestä ilmenevillä perusteilla VYO katsoi, ettei ollut syytä muuttaa LSVO:n päätöksen lopputulosta.

A ja B hakivat valituslupaa KKO:lta ja valituksessaan KKO:ssa uudistivat aikaisemmin lausumansa.

KKO 25. 1. 1982 antamallaan päätöksellä **t. 370** ei myöntänyt valituslupaa.

Täten pysyi voimassa VYO:n ratkaisu: aiheutuneita vahinkoja ei voitu pitää VL 11:2.2:n mukaisina A:n ja B:n omaisuutta välittömästi kohdanneina vahinkoina. I Oy olisi pitänyt velvoittaa maksamaan korvaus A:lle ja B:lle VL 11:3,2:n mukaisista edunmenetyksistä, VL 11:1.1 ja 11:2.

Yllä esitetyn perusteella käsitykset siitä, mitä tarkoitetaan VL 11:2.2:n ilmauksella "toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko", poikkeavat toisistaan.

Edellä esitetyn perusteella sekä VL 11:3,2:ta että VL 11:3,3:a on sovellettava uittovahinkoon. Yllä esitetyn perusteella VL 11:3,2:n mukaan korvataan omaisuutta välittömästi kohdannut edunmenetys ja VL 11:3,3:n mukaan korvataan omaisuutta välillisesti kohdannut edunmenetys. Täten VL 11:2.2:n mukaisella toisen omaisuutta välittömästi kohdanneella vahingolla tarkoitetaan VL 11:3,2:n mukaista edunmenetystä. Näin ollen ei ole oikeutta saada korvausta VL 11:3,3:n, VL (467/87) 1:7 a:n ja 11:3,4:n, VL 11:3,5:n, VL 11:3,6:n, VL (467/87) 1:7 a:n ja 11:3,7:n tai VL 11:3,8:n ja 12:15:n mukaisesta uittovahingosta, jota ei ole aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti. Uittaminen saattaa toisten oikeudet ja edut vaaralle alttiiksi. Tämän vuoksi on syytä katsoa, että vähäisellä huolimattomuudella tai laiminlyönnillä aiheutettu uittovahinko on aiheutettu tuottamuksellisesti.

Yllä esitetyn perusteella VL (649/76) 5:79:n mukaiset uittovahingot käsittävät vain varallisuusarvoisia edunmenetyksiä.[551]

5.12.2.8 Uittovahingonkärsijän omasta tuottamuksesta tai seikasta, jolla ei ole yhteyttä uiton kanssa, aiheutuvasta korvauksensaantioikeuden rajoituksesta

Jos uittovahinko, jonka korvaamista on vaadittu, on aiheutunut siitä, että vahinkoa kärsinyt on laiminlyönyt pitää kunnossa hänen tehtäväkseen ja kunnossa pidettäväkseen määrättyä laitetta tai rakennelmaa omaisuutensa suojaamiseksi uittovahingolta[552] tahi jos hän lain tai voimassa olevien määräysten vastaisesti menettelemällä on kokonaan tai osaksi aiheuttanut tai muulla tavalla osaltaan tuottanut vahingon taikka jos seikka, jolla ei ole yhteyttä uiton kanssa, on vaikuttanut sanotun vahingon syntymiseen, on uittoyhdistys tai puutavaran omistaja vastaavalta osalta vapaa korvausvelvollisuudesta, VL 5:82. Uittovahingonkärsijällä ei ole oikeutta saada korvausta uittovahingosta siltä osin kuin hän on aiheuttanut tämän tahallisesti tai tuottamuksellisesti. Hänellä ei ole myöskään oikeutta saada korvausta uittovahingosta siltä osin kuin tämän syntymiseen on vaikuttanut seikka, jolla ei ole yhteyttä uiton kanssa. Korvausta ei saane sovitella kohtuuden mukaan.

Korvausta ei soviteltu perustellusti seuraavaksi tarkasteltavassa tapauksessa.

Välimiesoikeus julisti **10. 4. 1968** seuraavan päätöksensä: Välimiehet tutkivat asian ja katsoivat siinä käyneen selville, että Kemijoen Uittoyhdistys oli kesällä ja syksyllä 1967 uittaessaan puutavaraa Kemijoessa aiheuttanut kalastaja V:lle hänen Kaakamon-Ruottalan jako- ja kalastuskunnalta vuokraamalla Välipankin kalastuspaikalla oleville pyydyksille vahinkoa siten, että uitettavaa puutavaraa, enemmältä osaltaan pinotavaraa, oli sekä 7. 9. päättyneen erottelun aikana että tämän jälkeenkin kulkeutunut V:n pyydyksiin. Tämä puutavara yhdessä pyydyksiin kulkeutuneen parkin kanssa oli aiheuttanut V:lle pyydyksien korjaamista ja puhdistamista sekä kalantulon vähenemistä. Tämän vuoksi välimiehet harkit-

---

[551] Ks. *Eronen, Vahingon käsitteestä* s. 17—19, *Kantonen* s. 203, *Vuento—Sjöblom—Ruokonen* s. 63, *Vikatmaa* s. 117—118, *Eronen, Yritysvahingot* s. 168—170, *Siivola* s. 9, *Wiiala, Käsikirja* s. 222, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 455 ja 459, *Wallin, Päästömaksu* s. 69, *Pietilä, Vesioikeus* s. 160, *Wallin, Ympäristöoikeudesta* s. 60, *Vihervuori, Vesilaki* s. 6, *Kirkkomäki—Schildt—Siivola—Pfäffli—Aalto—Vääriskoski—Doktar* s. 316, *Kirkkomäki* s. 1, *Kirkkomäki, Korvausjärjestelmä* s. 1, *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 312, *Turpeinen* s. 17, *Anttila* s. 12 ja *Arviointi* s. 45—46. — Oikeudesta saada korvaus uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuvasta henkilövahingosta ks. VahKL 1:1, 2:1—3, 4:1, 5:1—4 ja 6:1—3. Tällainen uitosta aiheutuva henkilövahinko ei ole VL (649/76) 5:79:n mukainen uittovahinko.

[552] Ks. VL 2:18 ja 2:20.

sivat asiassa esitetyn selvityksen perusteella oikeaksi, hyläten vaatimukset enemmältä osaltaan, velvoittaa Kemijoen Uittoyhdistyksen heti kuittia vastaan V:lle suorittamaan vahingonkorvauksena puiden päästämisestä padosta ja padon kunnostuksesta 1.136 mk, ylimääräisestä verkkojen vaihdosta ja verkkojen korjauksesta pyyntiaikana 800 mk, jälkikorjattavien verkkojen korjauksesta 672 mk, moottoriveneen ja soutuveneen käytöstä puiden päästössä ja verkkojen vaihdossa 170 mk, korjaustarvikkeista 216,15 mk, verkkojen arvon alentumisesta 240 mk ja kalatulon vähenemisestä 600 mk 5 %:n vuotuisine korkoineen 2. 3. 1968 lukien.

Kemijoen Uittoyhdistys esitti muutoksenhakemuksessaan PSVO:ssa: Saatuaan tilaisuuden tutustua V:n välimiesoikeudelle esittämiin laskuihin ja saatuaan virallisen selvityksen Kemijoen ja meren välisestä rajaviivasta ja valtaväylästä Kemijoen suulla sekä selvityksen Välipankin kalastuspaikasta Kemijoen Uittoyhdistyksen edustajat olivat todenneet, että kiellettyä kalastusta oli harjoitettu mm. rysäpyyntinä alueella, jolle KalL 1951 [4/64] 11 §:n mukaan ei isorysää tai siihen verrattavaa pyydystä saanut laskea, ja ettei kysymyksessä oleva kalastus perustunut saavutettuun oikeuteen. Kalastus oli tapahtunut valtaväylässä. Kemijoen Uittoyhdistys oli tehnyt erehdyksessä vahingonkorvaustarjouksen asiassa eikä ollut kiistänyt kanteen perustetta välimiesoikeudessa. Koska V:llä ei ollut oikeutta saada korvausta laittomasti suoritetun kalastuksen perusteella, PSVO:n olisi kumottava välimiesoikeuden päätös.

V esitti vastineessaan PSVO:ssa: Kemijoen Uittoyhdistyksen esittämä väite, että hän olisi harjoittanut luvatonta rysäpyyntiä paikassa, jossa KalL 1951 [4/64] 11 §:n mukaan ei isorysää tai siihen verrattavaa pyydystä saanut pitää, ja ettei hänen harjoittamansa kalastus perustunut saavutettuun oikeuteen, oli täysin perätön ja asiantuntemattomuudesta johtuva, koska Välipankin kalastuspaikka sijaitsi Alatornion kunnan rajojen sisäpuolella. Tornionjoen kalastusalueen kalastussääntö koski kalastuspaikkaa.[553] Hänen pyydyksensä eivät olleet olleet kala- tai valtaväylässä. PSVO:n olisi hylättävä Kemijoen Uittoyhdistyksen muutoksenhakemus.

PSVO 30. 1. 1970 antamallaan päätöksellä tutki asian ja katsoi siinä selvitetyksi, että Välipankin kalastuspaikka oli Alatornion kunnan alueella. Näin ollen ei siinä tapahtuneeseen pyyntiin isorysällä ollut Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön määräykset sekä KalL 1951 49 §:n säännökset huomioon ottaen sovellettava KalL 1951 [4/64] 11 §:n määräyksiä, minkä vuoksi ja koska oli katsottava luotettavasti näyttämättä jääneen, että V olisi pitänyt isorysää kala- tai valtaväylässä ja siten lain tai voimassa olevien määräysten vastaisesti menettelemällä itse aiheuttanut nyt kysymyksessä olevan vahingon, PSVO hylkäsi muutoksenhakemuksen.

Kemijoen Uittoyhdistys valituksessaan VYO:ssa uudisti kaiken aikai-

[553] Tämä kalastussääntö on SK:n liitteenä. Kalastussääntöä oli muutettu: (SASopS 24/1967) 2 §, (SASopS 10/1960) 6.3 §, (SASopS 35/1966) 6.6—7 §, (SASopS 3/1933) 7 § ja (SASopS 24/1967) 9—10 §.

semmin lausumansa ja vaati, että VYO kumoaisi välimiesoikeuden päätöksen ja PSVO:n päätöksen sekä vapauttaisi sen korvausvelvollisuudesta.

V vastineessaan VYO:ssa viittasi välimiesoikeudessa ja PSVO:ssa esittämäänsä ja vaati VYO:ta hylkäämään valituksen.

VYO 29. 1. 1971 antamallaan päätöksellä tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa PSVO:n päätöstä.

KKO esittelytti itselleen Kemijoen Uittoyhdistyksen anomuksen saada OK [268/58] 30:3,1:n nojalla hakea muutosta VYO:n päätökseen. V vaati vastineessaan KKO:ssa tätä epäämään muutoksenhakuluvan.

KKO 16. 6. 1972 antamallaan päätöksellä **t. 1102** katsoi, ettei ollut syytä suostua Kemijoen Uittoyhdistyksen anomukseen.[554]

Esimerkkinä seikasta, jolla ei ole yhteyttä uiton kanssa, on padon sortuminen seuraavassa tapauksessa. Ylempänä vesistössä olevan padon sortumisen vuoksi vesitulva pääsee kuljettamaan uitettavana olevat puut sellaisella voimalla alempana olevaa rakennusta vastaan, etteivät tämän suojaamiseksi tehdyt laitteet riitä estämään puiden törmäämistä rakennukseen, joka siitä vahingoittuu.

Vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 135.2 §:n mukaan "jos seikka, jolla ei ole yhteyttä uiton kanssa, on vaikuttanut vahingon syntymiseen, on puutavaran omistaja vapautettava korvausvelvollisuudesta kokonaan tai osaksi."[555] Esimerkkinä seikasta, jolla ei ole yhteyttä uiton kanssa, vesioikeuslakikomitea "on olettanut, että ylempänä vesistössä olevan padon sortumisen tähden vesitulva on päässyt kuljettamaan uitettavana olevat puut alempana olevaa rakennusta vastaan sellaisella voimalla, etteivät sen suojaamiseksi tehdyt laitteet riitä estämään puiden törmäämistä rakennukseen, joka siitä vahingoittuu."[556]

Seikka, jolla ei ole yhteyttä uiton kanssa, voi olla hirmumyrsky.

V esitti kanteessaan välimiesoikeudessa: Myrsky ja uittopuutavara olivat 22. 9. 1982 aiheuttaneet 108.600 mk:n vahingon hänen Tapani nimisellä tilalla RN:o 34:5 oleville kesämökilleen ja saunarakennukselleen Tornion kaupungin Kaakamon kylässä. Tämä vahinko oli syntynyt siten, että veden nousu, voimakas tuuli ja rannalla ollut sekä liikkeelle lähtenyt suuri tukki- ja pöllisuma olivat tuhonneet kesämökin ja saunarakennuksen korjauskelvottomiksi. V vaati, että välimiesoikeus velvoittaisi Kemijoen Uittoyhdistyksen maksamaan hänelle puolet näin syntyneestä vahingosta.

Kemijoen Uittoyhdistys vaati välimiesoikeudessa tätä hylkäämään kanteen.

---

[554] Vrt. *Jokela* s. 396, av. 265.
[555] *KM 1939:3* s. 1* ja 27*.
[556] Mts. 234.

Välimiesoikeus 29. 8. 1983 julistamallaan välitystuomiolla tutki asian ja katsoi siinä selvitetyn, että 22. 9. 1982 oli kulkenut Pohjois-Suomen yli hirmumyrsky, joka oli aiheuttanut vakuutusyhtiöiden arvioiden mukaan yli 90 miljoonan markan vahingot pelkästään yksityiselle omaisuudelle, minkä lisäksi valtion ja kuntien omaisuudelle oli aiheutunut suuria vahinkoja. Rajuilma oli kehittynyt Merenkurkun seudulla hirmumyrskyksi, jossa tuulen nopeus oli ollut ajoittain jopa 40 m/sek ja joka oli aiheuttanut Perämeren pohjukassa meriveden nousua noin 1,5 m normaalista sekä voimakkaan aallokon. Myrsky oli tuhonnut rannikolla rakennuksia, veneitä ja laitureita sekä aiheuttanut laajoja metsävahinkoja aina Kittilän ja Savukosken korkeudelle saakka. Myrsky oli aiheuttanut myös suuria vahinkoja V:n huvilarakennukselle ja saunarakennukselle. Tällöin huvilarakennus arvoltaan 39.600 mk oli tuhoutunut korjauskelvottomaksi, saunarakennukselle oli aiheutunut 23.600 mk:n vahingot, irtaimistovahinkoja oli aiheutunut ainakin 7.100 mk sekä vahinkoa laiturin tuhoutumisesta oli aiheutunut 4.200 mk. Näistä vahingoista V oli saanut korvauksena kotivakuutuksensa perusteella vakuutusmäärien ja jäännösarvon erotukset täysimääräisesti eli huvilarakennuksesta 20.000 mk, saunarakennuksesta 21.000 mk, irtaimistosta 7.100 mk ja venevajan vaurioista 2.000 mk eli kaikkiaan, 100 mk:n omavastuu vähennettynä, 50.000 mk. Laituri ei ollut sisältynyt vakuutukseen. Näin ollen V:n vahingoista oli jäänyt korvaamatta 24.500 mk. Jo ennen myrskyä oli ollut V:n tontin rannassa runsaasti uitosta karanneita puita, joita myrsky oli irrottanut myös rannoilta ja tällainen uittotavara olikin ollut osallinen tapahtumiin. Myrskyn jälkeen V:n tontilla oli ollut satapäin uittopuita sikin sokin ja vielä välimiesten katselmuksen aikaan niitä oli havaittu tontilla runsaasti ajautuneena etäälle vesirajasta, jopa ohi rakennusten, joissa myös oli havaittu niiden aiheuttamia hakkautuma- ja hankausjälkiä. Välimiesten saaman käsityksen mukaan vahingot oli pääasiassa aiheuttanut myrskytuuli, vedennousu ja aallokko, mutta myös uittopuutavaralla oli ilmeisesti ollut osuutta vahinkojen määrään, ei kuitenkaan kovin merkittävää siihen nähden, ettei rakennuksissa ollut havaittu sellaisia rakenteiden murtumia tai rikkoutumia, jotka olisivat vaikuttaneet myrskyn heittelemien uittopuiden jäljiltä vaan ainoastaan hakkautumia ja hankautumia. Välimiehet katsoivat, että kysymyksessä olevat vahingot olivat kokonaisuudessaan aiheutuneet sellaisesta luonnonvoimien myllerryksestä, joka oli niin harvinainen, ettei sellaista tiedetty milloinkaan paikkakunnalla tai edes muualla maassa raivonneen, ja johon kukaan ei ollut osannut ennalta varautua saatikka olisi pystynyt sitä jollakin inhimillisellä toiminnalla vastustamaan. Asiaan ei näin ollen vaikuttanut, että myrskyn heittelemä uittopuutavara oli jossain määrin aiheuttanut vahinkoja. Tämän vuoksi ja nojautuen vesilain [5 luvun] 79, 82 ja 84 §:iin välimiesoikeus katsoi, ettei kyseistä vahinkoa ollut pidettävä sellaisena uittovahinkona, joka olisi uittoyhdistyksen tai puutavaran omistajan vastattava, ja hylkäsi kanteen.

V muutoksenhakemuksessaan PSVO:ssa uudisti välimiesoikeudessa esittämänsä kanteen.

Kemijoen Uittoyhdistys vaati vastineessaan PSVO:ssa tätä hylkäämään muutoksenhakemuksen.

PSVO 8. 6. 1984 antamallaan päätöksellä tutki asian ja katsoi selvitetyksi, että 22. 9. 1982 oli kulkenut Pohjois-Suomen yli hirmumyrsky, joka oli aiheuttanut erittäin huomattavat aineelliset vahingot. Tuulen nopeus myrskyn aikana oli ollut tasaisena noin 30 m/sek ja puuskissa noin 50 m/sek. Vedennousu oli ollut Oulun vesipiirin vesitoimiston antamien tietojen mukaan Kemin edustan merialueella noin 2 m alueen keskimääräisestä vedenkorkeudesta ja tällainen vedennousu tapahtui sanotulla alueella kerran 110 vuodessa. Perämerellä myrsky oli synnyttänyt yli metrin korkuisen hyökyaallokon. Myrsky oli voimistunut hirmumyrskyksi erittäin nopeasti eli noin kahden tunnin kuluessa sen alkamisesta. Myrskyn aikana Tornion kaupungin Kaakamon kylässä olevalla V:n omistamalla huvilatontilla olivat tuhoutuneet joko kokonaan tai melkein korjauskelvottomiksi lautarakenteinen huvila ja hirsinen saunarakennus. Molemmat rakennukset olivat siirtyneet pois perustuksiltaan. Samoin tontilla olleesta verkkovajasta ovi oli rikkoutunut ja lattia oli noussut ylös. Laituri sekä rakennuksissa ollut irtaimisto oli särkynyt ja tuhoutunut. Huvilan ja saunan seinissä oli ollut havaittavissa vieraiden esineiden aiheuttamia hakkauma- ja hankaumajälkiä. Myrskyn aikana vesi oli noussut myös V:n tontille. Vedenkorkeus huvilarakennuksen kohdalla oli ollut maanpinnasta ainakin + 1,0 m ja lattian alapinnasta + 0,75 m. Vesi oli siten noussut tontilla huomattavasti ohi huvilan. Myrskyn aikana V:n päärakennukseen oli kohdistunut kuormitus, joka tuulen osalta oli ollut 17,4 kN ja aallokon osalta 332,6 kN eli vaakakuorman yhteensä 350,0 kN ja vedennousun eli nosteen osalta 39,4 kN. Edelleen PSVO totesi, että myrsky oli aiheuttanut koko Perämeren alueella erittäin huomattavat aineelliset vahingot. Asiassa kuultujen todistajien kertoman sekä muutoin esitetyn selvityksen mukaan erityisesti Kemin ja Tornion välisellä rannikolla olivat aiheutuneet suurimmat omakotitalo- ja huvilavahingot. Rakennuksia oli tuhoutunut joko täysin tai suurelta osin korjauskelvottomiksi. Vahingoittuneista rakennuksista erityisesti lautarakenteiset olivat tuhoutuneet kokonaan. Hirsirakennukset olivat pysyneet usein koossa, mutta ne olivat kuitenkin siirtyneet perustuksiltaan. Saarissa olleita mökkejä oli lähtenyt liikkeelle sekä veden ja tuulen mukana ajautunut mantereelle kilometrien päähän lähtöpaikasta. V:n kesähuvilan tontin rannassa oli ennen myrskyä ollut uitosta karanneita puita. Myrskyn aikana rannassa olleet ja muualta tulleet puut olivat veden ja tuulen mukana ajautuneet V:n tontille, jonne oli ajautunut runsaasti myös muita irtaimia esineitä ja roskaa. Myrskyn jälkeen puita oli ollut jopa 100—150 m:n päässä V:n huvilasta mantereelle päin. Mitä sitten tuli V:n vaatimuksiin ja väitteisiin uittopuiden osuudesta aiheutuneisiin vahinkoihin sekä uittajan vastuusta korvata uittovahingot, PSVO totesi, että uiton toimittajan vastuu edellä mainituista vahingoista oli tuottamuksesta riippumatonta eli niin sanottua ankaraa vastuuta. Näin ollen sillä, oliko uitto laiminlyönyt mahdollisesti vesilain ja uittosäännön mukaisen velvollisuutensa uitosta karanneiden puiden keräämisen suh-

teen, ei sinällään ollut merkitystä uittovahinkojen korvausvastuun kannalta. Uittaja oli siten vesilain mukaan korvausvastuussa kaikista uittovahingoista paitsi siinä tapauksessa, että kysymys oli vahingonkärsijän itsensä aiheuttamasta tai jostakin muusta syystä kuin uitosta aiheutuneesta vahingosta. PSVO huomioon ottaen edellä myrskyn voimakkuudesta lausutun katsoi, että V:n huvilalle ja saunarakennukselle aiheutuneet vahingot olivat johtuneet ensisijaisesti myrskyn aiheuttamasta vedennoususta, tuulesta ja aallokosta, mutta niiden mukanaan kuljettamat uittopuut olivat saattaneet myötävaikuttaa vahingon syntyyn. Viitaten edellä uittajan vastuusta lausumaansa PSVO kuitenkin katsoi, että huomioon ottaen myrskyn voimakkuuden, jollaista ei aikaisemmin tiedetty sattuneen, kysymys oli sellaisesta ylivoimaisesta tilanteesta ja uitosta riippumattomasta tapahtumasta, jonka aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta uiton toimittaja ei ollut vastuussa. Näin ollen kysymyksellä uittopuiden osuudesta vahingon syntymiseen ei ollut korvausvastuun kannalta merkitystä. Edellä sanotun perusteella PSVO VL [649/76] 5:79:n ja VL 5:82:n nojalla katsoi, ettei ollut syytä muuttaa välimiesoikeuden päätöstä.

V valituksessaan VYO:ssa uudisti välimiesoikeudessa esittämänsä kanteen.

Kemijoen Uittoyhdistys vaati vastineessaan VYO:ssa tätä hylkäämään valituksen.

VYO 21. 8. 1985 antamallaan päätöksellä tutki jutun ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa PSVO:n päätöstä.

V pyysi valituslupaa KKO:lta ja valituksessaan KKO:ssa uudisti välimiesoikeudessa esittämänsä kanteen.

KKO 12. 5. 1986 antamallaan päätöksellä **t. 1526** ei myöntänyt valituslupaa.

Tapauksessa olisi pitänyt arvioida, olisiko V:lle aiheutunut vahinko ollut yhtä suuri ilman uittopuita. VL 5:82 ei olisi vapauttanut velvollisuudesta korvata aiheutunut vahinko vähennettynä vahingolla, joka olisi aiheutunut ilman uittopuita. Näkemys, ettei uittopuiden osuudella vahingon syntymiseen ollut korvausvastuun kannalta merkitystä, on virheellinen. Kemijoen Uittoyhdistys olisi pitänyt velvoittaa korvaamaan V:lle uittopuiden aiheuttama V:n omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko, VL 11:2.2. PSVO:n päätöksen perustelut ovat ristiriidassa tämän lainkohdan kanssa. PSVO:lta näyttää jääneen huomaamatta lainkohta. Tässä esitetty PSVO:n päätöksen arvostelu on paikallaan kohdistaa myös VYO:n päätökseen, koska VYO hyväksyi PSVO:n ratkaisun.

Esitetty korvauksensaantioikeuden rajoitus soveltuu vain silloin, kun uittovahingosta määrätään maksettavaksi korvaus vasta uittovahingon tapahtumisen jälkeen. Täten korvauksensaantioikeuden rajoitus ei sovellu, kun määrätään maksettavaksi uudessa varsinaisessa uittoluvassa korvaus ennakolta arvioitavissa olevasta uittovahingosta VL 5:80.1:n ensimmäisen virkkeen mukaisesti.

5.12.3 Uittovahingonkorvauksen määräämisestä

VL 11:3,2:n, VL 11:3,3:n, VL (467/87) 1:7 a:n ja 11:3,4:n tai VL 11:3,5:n mukaisesta korvattavasta uittovahingosta on suoritettava tämän täyttä arvoa vastaava korvaus, VL 1:3 ja 4:8, VL (649/76) 5:18.1 ja 5:79 sekä VL 11:1.1—2, 11:2.2, 11:5.1:n ensimmäinen virke ja 11:6—7. Kuitenkin vesivoiman menetyksen käsittävästä korvattavasta uittovahingosta on suoritettava tämän täyttä arvoa vastaava korvaus puolitoistakertaisena, VL 1:3 ja 4:8, VL (649/76) 5:18.1 ja 5:79 sekä VL 11:1.1—2, 11:2.2, 11:5.1:n ensimmäinen virke ja 11:6—7.[557] VL 11:3,6:n, VL (467/87) 1:7 a:n ja 11:3,7:n tai VL 11:3,8:n ja 12:15:n mukaisesta korvattavasta uittovahingosta on määrättävä korvaus olosuhteiden mukaan, VL 1:3 ja 4:8, VL (649/76) 5:18.1 ja 5:79 sekä VL 11:1.1—2, 11:2.2 ja 11:5.3. Olosuhteiden mukainen korvaus on yleensä määrättävä niin, että se vastaa edunmenetyksen täyttä arvoa.[558] Poikkeamiseen täyttä arvoa vastaavasta korvauksesta pitää olla vähintään hyvä peruste.

Korvaus uittovahingosta on määrättävä Suomen rahassa.[559] Korvaus uittovahingosta määrätään kauppa-arvomenetelmän, tuottoarvomenetelmän, kustannusarvomenetelmän tai näiden yhdistelmämenetelmän mukaan.[560] Jos korvaus uittovahingosta olisi määrättävissä useamman menetelmän mukaan, se on määrättävä käyttäen menetelmää, jonka mukainen korvaus on suurin.[561]

Asianosaisilla on oikeus sopia uittovahingon korvaamisesta, VL 5:84.1:n ensimmäinen virke, 11:1.1—2 ja 11:9.1.[562] Asianosaiset ovat korvausvelvollinen ja korvaukseen oikeutettu. Sopiminen on sallittu sekä kirjallisesti että suullisesti.[563] Kuitenkin jos sopimus koskee kiinteää omaisuutta, joka on saamisen tai toistuvan raha- tai tavaratulon kantamisoikeuden panttina, taikka omaisuutta, johon on vahvistettu irtaimistokiinnitys, on sopimukseen saatava tällaisen

---

[557] Ks. *Airaksinen, Toimenpiteet* s. 5, *Eronen, Perusteet* s. 7 ja 13, *Hollo, DL 1979* s. 383, *Kirkkomäki—Schildt—Siivola—Pfäffli—Aalto—Vääriskoski—Doktar* s. 316, *Kirkkomäki* s. 2 ja *Kirkkomäki, Korvausjärjestelmä* s. 2.

[558] Vrt. *Eronen, Perusteet* s. 27—29, *Hollo, DL 1982* s. 431—432, *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 352 ja *Turpeinen* s. 18—19.

[559] Ks. kuitenkin VL 11:12.

[560] Näistä menetelmistä ks. esimerkiksi *Wiiala* passim, *Hyvönen, Kiinteistöjärjestelmä* s. 491—515, *Kirkkomäki—Schildt—Siivola—Pfäffli—Aalto—Vääriskoski—Doktar* s. 317, *Kirkkomäki, Korvausjärjestelmä* s. 2—3 ja *Turpeinen* s. 32—34.

[561] Ks. VL 11:5.1 ja LunL 1 § sekä 30.1 §. Ks. myös *Wiiala* s. 41, *Ojanen* s. 118—120, *Hyvönen, Kiinteistöjärjestelmä* s. 485—486, *Hyvönen, LM 1984* s. 399, *Turpeinen* s. 37, *Hyvönen, MO 1986* s. 4 ja *Hyvönen, Rakentamisoikeus* s. 839 ja 860—863. Vrt. *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 222, *Vihervuori, Perusteet* s. 79 ja *Hollo, MO 1986* s. 5.

[562] Ks. VL 5:67.

[563] Vrt. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 231.1 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 44* sekä OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 231.1 §, *HE 1944* s. 9 ja 44.

oikeuden haltijan suostumus, VL 11:1.1—2 ja 11:9.[564] Suostumus saadaan antaa kirjallisesti tai suullisesti.

Ennakolta arvioitavissa olevasta uittovahingosta saadaan määrätä maksettavaksi korvaus uudessa varsinaisessa uittoluvassa, vaikka korvausvelvollinen ja korvaukseen oikeutettu olisivat sopineet uittovahingon korvaamisesta, jos ei ole esitetty näyttöä siitä, ettei VL 11:9.2 ole esteenä uittovahingon korvaamisesta sopimiselle.[565] Lainkohdassa säädetään yllä esitetystä suostumuksesta.

Uittoyhdistyksen on korvattava toimialueellaan suoritetusta uitosta aiheutunut uittovahinko, VL (649/76) 5:81.1. Uittoyhdistyksen toimialue on uittoyhdistyksen yhteisuittoalue.[566] Uittoyhdistys on velvollinen korvaamaan toimialueellaan toimitetusta uitosta aiheutuneen uittovahingon huolimatta siitä, kenen uitosta vahinko on aiheutunut.[567] Jos vain joko puutavaran omistaja tai uittoyhdistys on toimittanut yksityisuiton vesistössä/meressä uittoyhdistyksen toimialueen ulkopuolella, niin tällainen uittaja on velvollinen korvaamaan uitostaan aiheutuneen uittovahingon, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:81. Jos yksi tai useampi puutavaran omistaja ja yksi tai useampi uittoyhdistys, puutavaran omistajat tai uittoyhdistykset ovat samana uittokautena toimittaneet yksityisuittoa vesistössä/meressä uittoyhdistyksen toimialueen ulkopuolella, nämä uittajat ovat velvolliset yhteisvastuullisesti korvaamaan uittovahingon, VL 1:3 ja VL (649/76) 5:81.[568] Yllä oleva esitys uittovahingon korvausvelvollisista koskee vain tapauksia, joissa korvaus uittovahingosta määrätään maksettavaksi vasta uittovahingon tapahtumisen jälkeen.

Jos asianosaiset eivät sovi uittovahingon korvaamisesta, kolme välimiestä tutkii vaatimuksen uittovahingon korvaamisesta, ks. VL 5:84—85. Välimiesten antamaan välitystuomioon saadaan hakea muutosta VO:lta, ks. VL 5:86. VO:n antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta VYO:lta valittamalla, ks. VL (467/87) 17:1. VYO:n antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa KKO:lta ja valittamalla tälle, ks. VL (467/87) 17:4 ja 17:5.3.

> TVH esitti kanteessaan Kajaanin KO:ssa: T ja K olivat kuljettaneet 30. 6. 1965 Oulujoen Uittoyhdistyksen hinaajaa, jonka hinattavana oli ollut niputettua puutavaraa, Paltamon kunnassa Saunasalmen lossiväylän läpi valtaväylän ulkopuolella liian lähellä rantaa. Tällöin nippulautta oli takertunut kiinni lossivaijeriin vaurioittaen tätä. T ja K olivat varomatto-

[564] Ks. KiinA (275/43) 1.1—2 §, IrtKiinL 1.1—2 §, IrtKiinL (826/79) 1.1—2 §, YKiinL 1 § ja YKiinL 38.1—3 §. Ks. myös *Pietilä, Vesioikeus* s. 165.

[565] Ks. oikeustapaus, jossa **VYO** antoi **31. 7. 1985** päätöksensä (**VYO 22/1985**).

[566] Ks. *KM 1974:11* s. 37—39 ja *HE 61/1976* s. 8. Uittoyhdistyksen yhteisuittoalue on mainittu uittoyhdistyksen ohjesäännössä, VL 5:46,2.

[567] Ks. VL (649/76) 5:83.1 ja 5:83.4.

[568] Ks. VL (649/76) 5:83.1 ja VL 5:83.2—3.

muudellaan aiheuttaneet mainitun vahingon. Oulujoen Uittoyhdistys hinaajan omistajana ja työn teettäjänä oli vastuussa vahingosta. Tämän vuoksi TVH vaati, että KO velvoittaisi T:n, K:n ja Oulujoen Uittoyhdistyksen yhteisvastuullisesti maksamaan sille korvauksena vaijerin korjauskustannukset 890,09 mk laillisine korkoineen. TVH perusti kanteensa siviilioikeudellisiin vahingonkorvausperiaatteisiin ja lähinnä isännänvastuuseen sekä viittasi VL 1:25:een.

T, K ja Oulujoen Uittoyhdistys väittivät vastineissaan Kajaanin KO:ssa, ettei TVH:n vahingonkorvausvaatimus ollut oikeusasia. Lisäksi Oulujoen Uittoyhdistys huomautti vastineessaan, että vaikka TVH:n vahingonkorvausvaatimus olisi oikeusasia, niin Kajaanin KO oli väärä tuomioistuin.

Kajaanin KO 17. 6. 1968 julistamallaan päätöksellä käsitteli asian. Koska vastaajat T, K ja Oulujoen Uittoyhdistys, ennen kuin he olivat vastanneet pääasiaan, olivat väittäneet, että kanteessa mainittu vahingonkorvausvaatimus ei ollut oikeusasia, vaan että se kuului välimiesten ratkaistavaksi ja tutkittavaksi ja kun Oulujoen Uittoyhdistys oli ilmoittanut kotipaikakseen Oulun kaupungin eikä kantaja ollut sitä kiistänyt, niin KO katsoi, ettei tämä asia ollut oikeusasia ja ettei se kuulunut Oulujoen Uittoyhdistyksen lailliseen oikeuspaikkaan. Tämän vuoksi KO VL 5:79:n, VL 5:84:n, OK [41/21] 10:1.1:n ja OK [240/29] 10:11.2:n nojalla jätti kanteen tutkimatta.

TVH valituksessaan Itä-Suomen HO:ssa uudisti aikaisemmin esittämänsä ja pyysi, että HO kumoaisi Kajaanin KO:n päätöksen ja palauttaisi jutun KO:lle laillista menettelyä varten.

Oulujoen Uittoyhdistys vastineessaan Itä-Suomen HO:ssa uudisti jutussa aikaisemmin esittämänsä ja vaati, että HO vahvistaisi Kajaanin KO:n päätöksen.

Itä-Suomen HO 15. 10. 1968 antamallaan päätöksellä **n:o 915** tutki valituksen. Koska kysymyksessä olevaa vahingonkorvauskannetta oli pidettävä VL 5:79:ssä tarkoitetun uittovahingon korvaamista koskevana vaatimuksena eikä se siten, ottaen huomioon VL 5:84, kuulunut KO:n käsiteltäviin asioihin, niin HO katsoi, ettei ollut syytä muuttaa KO:n päätöksen lopputulosta.

TVH:n vahinko aiheutui uitosta. Vahinko ei aiheutunut luvattomasta toimenpiteestä. Jos vahinko olisi aiheutunut luvattomasta toimenpiteestä, se ei olisi ollut uittovahinko, VL 5:79 ja 11:1.1—2. Oikea on jutun lopputulos, että TVH:n korvauskanne oli VL 5:79:n mukaista uittovahingon korvaamista koskeva vaatimus ja että TVH:n korvauskanne ei ollut VL 1:25:n mukainen kulkemisesta aiheutuvan vahingon korvaamista koskeva vaatimus.[569]

Pikkaralan yksityistien tiekunta esitti kanteessaan PSVO:ssa: Pikkaralan yksityistie sijaitsi molemmin puolin Oulujokea. Tie oli rakennettu valmiiksi vuonna 1936 ja siihen kuului Oulujoen poikki kulkeva lossi.

[569] Ks. VL 1:25, VL 14:4 ja ML 260—262 §. Vrt. *Jokela* s. 395.

Lossin varusteisiin kuuluvan vaijerin pito vedessä oli välttämätöntä. Tiekunta vaati, että PSVO vahvistaisi, oliko lossinpitoon ollut laillinen oikeus Oulun läänin maaherran 31. 5. 1934 antaman Pikkaralan kylätietä koskevan päätöksen perusteella. Niin ikään tiekunta vaati, että PSVO velvoittaisi Oulujoen Uittoyhdistyksen korvaamaan tiekunnalle uitosta johtuvasta lossivaijerin käsittelyn kustannuksista 2.000 mk vuodessa ja tiekunnan osakkaille uiton keskeyttämästä lossiliikenteestä aiheutuvasta odotusajasta lähinnä traktoriliikenteessä 1.200 mk vuodessa tai kertakaikkisena korvauksena yhteensä 64.000 mk. Tiekunta nosti vielä korvausvaatimuksiaan asian suullisessa käsittelyssä 10 %.

Oulujoen Uittoyhdistys vastineessaan PSVO:ssa kiisti kanteessa esitetyt vaatimukset.

Mitä tuli kanteeseen siltä osin, kuin siinä vaadittiin korvattavaksi lossivaijerin käsittelyn kustannukset, **PSVO 22. 2. 1983** antamallaan päätöksellä katsoi asiassa selvitetyksi, että mainitut kustannukset aiheutuivat siitä, että lossin kuljettajalle oli suoritettava palkkaa lossivaijerin laskemisesta ja nostamisesta. Kun näin ollen kanteessa oli edellä tarkoitetuilta osin kysymys työntekijän palkkasaatavasta, PSVO jätti kanteen edellä mainituilta osin toimivaltaansa kuulumattomana tutkimatta. Muutoin PSVO tutki asian. Mitä tuli kanteeseen siltä osin kuin siinä vaadittiin vahvistettavaksi, oliko kantajalla ollut lossinpitoon laillinen oikeus Oulun läänin maaherran 31. 5. 1934 antaman päätöksen perusteella, PSVO totesi, ettei mainitussa päätöksessä ollut kantajalle myönnetty oikeutta VOL I:2:ssa tarkoitetusta valtaväylän sulkemiskiellosta poikkeamiseen. PSVO katsoi, että kantajan aloittaessa lossinpidon ei mainittu toiminta ollut loukannut valtaväylän sulkemiskieltoa koskevia vesioikeuslain säännöksiä ja ettei näin ollen mainittuun toimintaan ollut ollut tarpeen saada lupaa. Näin ollen PSVO katsoi, että kantajan lossinpito-oikeus oli perustunut VOL I:25.1:ssä tarkoitettuun vesistön yleiskäyttöoikeuteen. PSVO totesi, että lossinpidosta oli aiheutunut haittaa uittotoiminnalle vasta sen jälkeen, kun puutavaran uittamisessa oli siirrytty nippu-uittoon. Ottaen huomioon VL 22:2.1:n, jonka mukaan vesilaissa tarkoitettuun yritykseen tai toimenpiteeseen, johon laillisesti oli ryhdytty ennen vesilain voimaantuloa, oli sovellettava aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä ja kun aikaisemmin voimassa olleessa vesioikeuslaissa ei ollut säännöstä, jonka mukaan toimenpiteen suorittajan oli olosuhteiden muuttumisen takia haettava toimenpiteeseen lupa, PSVO katsoi, ettei kantajalla ollut velvollisuutta hakea lossinpitämiseen lupaa. Mitä tuli kanteeseen siltä osin, kuin siinä vaadittiin uiton toimittamisesta tiekunnan osakkaille aiheutuva odotusaika korvattavaksi, niin koska VL 11:4:n mukaan korvattavaksi vahingoksi ei katsottu yleiseen oikeuteen perustuvan vesistössä kulkemisen estymistä tai vaikeutumista, PSVO hylkäsi kanteen edellä tarkoitetuilta osin lakiin perustumattomana.

Pikkaralan yksityistien tiekunta valituksessaan VYO:ssa uudisti kanteessaan PSVO:ssa esittämänsä vaatimukset ja näiden perustelut uitosta lossinpidolle aiheutuvien vahinkojen ja haittojen korvaamisesta.

Oulujoen Uittoyhdistys vastineessaan VYO:ssa esitti, ettei Pikkaralan yksityistien tiekunta valituksessaan esittänyt syitä, jotka vaatisivat PSVO:n päätöksen muuttamista.

VYO 18. 6. 1985 antamallaan päätöksellä (**VYO 106/1984**) käsitteli asian. Tiekunnan kannetta oli pidettävä VL [649/76] 5:79:ssä tarkoitetun, uitosta aiheutuneen vahingon ja haitan korvaamista koskevana vaatimuksena. VL 5:84:n mukaan oli välimiesten tutkittava korvausvaatimus, joka koski uittovahinkoa, josta ei ollut sovittu. Kun PSVO:n ei näin ollen olisi tullut ottaa asiaa tutkittavakseen, VYO kumosi ja poisti PSVO:n tiekunnan kanteen johdosta antaman päätöksen.

VYO:n näkemys, ettei PSVO saanut tutkia VL (649/76) 5:79:n mukaisen uittovahingon korvausvaatimusta riita-asiana, on oikea.[570]

Välimiehet eivät saa velvoittaa korvausvelvollista maksamaan korvausta sellaisesta uittovahingosta, josta ei ole vaadittu korvausta maksettavaksi välimiesmenettelyssä VL 5:84.1:n mukaisesti.

Välimiehet 27. 7. 1963 julistamassaan välitystuomiossa määräsivät, että tilalliset, jotka eivät olleet jättäneet korvausvaatimusta välimiehille, olivat oikeutetut saamaan Kemijoen Uittoyhdistykseltä korvauksen, mikäli sitä tältä vaativat 30 päivän kuluessa 27. 7. 1963 lukien välimiesten määräämien perusteiden mukaisesti.

Kemijoen Uittoyhdistys muutoksenhakemuksessaan PSVO:ssa katsoi kerrotun määräyksen lakiin perustumattomaksi ja vaati PSVO:ta kumoamaan määräyksen.

Tilalliset vaativat vastineessaan PSVO:ssa tätä hylkäämään muutoksenhakemuksen.

PSVO 18. 3. 1964 antamassaan päätöksessä ei ottanut huomioon, mitä tilalliset vastineessaan lausuivat, koska he eivät olleet asianosaisia tässä asiassa. PSVO kumosi ja poisti välitystuomion sanotun määräyksen, koska välimiehet eivät olleet voineet ratkaista muita korvauskysymyksiä, kuin ne, jotka VL 5:84:ssä säädetyssä järjestyksessä välimiesten tutkittavaksi oli saatettu.

Tilalliset vaativat valituksessaan VYO:ssa, että tämä kumoaisi PSVO:n päätöksen ja vahvistaisi välimiesten sanotun määräyksen.

Kemijoen Uittoyhdistys vaati vastineessaan VYO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.

VYO 9. 9. 1964 antamallaan päätöksellä (**1964 VYD N:o 18**) käsitteli asian. Koska tilalliset eivät olleet laissa säädetyllä tavalla osallistuneet nyt kysymyksessä olevaan välimiesmenettelyyn eikä tämä menettely niin ollen ollut koskenut heidän sen ulkopuolella esittämiään vahingonkorvausvaatimuksia, VYO katsoi, etteivät tilalliset olleet esiintuoneet syytä muuttaa sitä lopputulosta, johon PSVO heidän osaltaan päätöksessään oli johtunut.

---

[570] Ks. VL (453/63) 14:7.3 ja VL 16:33—35.

Asianosaisilla on oikeus sopia uittovahingon korvausta koskevan asian saattamisesta välimiesten käsiteltäväksi VML 1—4 §:ssä, VML (6/69) 5 §:ssä ja VML 6—27 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen, VL 5:90:n ensimmäinen virke.[571] Näin annettuun välitystuomioon asianosaiset ovat velvolliset tyytymään, ks. VML 2 §.[572]

Edellä kohdassa 5.9.8 olen tuonut julki, että ennakolta arvioitavissa olevasta uittovahingosta voidaan määrätä maksettavaksi korvaus uudessa varsinaisessa uittoluvassa. Sen sijaan uittovahingosta, vaikka se olisi ennakolta arvioitavissa, ei saa määrätä maksettavaksi korvausta uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa, uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä, uudessa yksityisuittoluvassa eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvassa.[573]

Ei saa soveltaa VL (467/87) 10:24.1—2:ta, kun päätetään siitä, onko myönnettävä uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa. Ks. edellä 5.3—5.6 kohta. Tämän vuoksi uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisesta uitosta aiheutuvaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä ei korvata VL 10:24.3:n mukaan.

Edellä kohdassa 5.6 olen esittänyt, että **PSVO 15. 3. 1976** antamallaan päätöksellä VL 5:79—81:n, 5:96.2:n ja 5:99:n nojalla myönsi Kemijoen Uittoyhdistykselle luvan uittaa tämän yhteisuittoalueella vuonna 1976 noin 55.000 m^3 sellaista kuorimatonta havupuutavaraa, joka oli kaadettu ennen 15. 6. 1974. PSVO:n mielestä huomioon ottaen puutavaraerän vähäisyys toimenpiteestä ei aiheutunut kenellekään sellaista ennalta arvioitavissa olevaa vahinkoa, haittaa ja edunmenetystä, josta korvaus olisi määrättävä maksettavaksi tässä lupapäätöksessä. PSVO määräsi: Mikäli tässä päätöksessä tarkoitetun puutavaran uittamisesta aiheutui vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä, voi edunmenetyksen kärsinyt vaatia sen korvattavaksi siinä järjestyksessä kuin uittovahinkojen korvaamisesta oli vesilaissa säädetty.

Olen esittänyt **KHO:n 9. 9. 1976** antaman päätöksen **t. 3256** tässä asiassa edellä 5.6 kohdassa.

Koivukylän jako- ja kalastuskunta vaati valituksessaan VYO:ssa teh-

[571] Ks. *Routamo—Hoppu 1977* s. 315. VL 5:90 sääntelee muutakin kuin asianosaisten mahdollisuutta solmia välityssopimus. Tuori on toista mieltä, *Tuori K.* s. 93—94.

[572] Uittovahingonkorvaussaatavan vanhentumisesta ks. VL (649/76) 5:80.2 sekä *Routamo—Hoppu 1977* s. 334—335.

[573] Ks. VL (649/76) 5:80.2. Vrt. VL (467/87) 11:8.1. VL (467/87) 11:8.4:ssä oleva viittaus VL 11:2.2:een ei tarkoita uittovahinkoa, VL 11:1.2. VL 11:8.2:ssa ollut viittaus VL 11:2.2:een ei tarkoittanut uittovahinkoa, VL 11:1.2. Vrt. Airaksisen näkemys *KM 1972: B 134* s. 200 ja *Hollo, Ympäristöoikeus* s. 380.

täväksi sellaiset selvitykset, joiden mukaan voitiin määritellä haittavaikutukset ja korvaukset.

Korkalon jako- ja kalastuskunta vaati valituksessaan VYO:ssa, että luvansaaja velvoitettaisiin korvaamaan kalastolle ja pyyntivälineille aiheutuvat vahingot ja että korvauksen perusteena pidettäisiin Kemijoessa uitettavan puutavaran kuutiomäärää.

Kaukosen kalastuskunta vaati valituksessaan VYO:ssa luvansaajan velvoittamista suorittamaan sille täyden korvauksen kalakannalle ja kalastukselle aiheutuvasta vahingosta.

Pelkosenniemen jakokunta vaati valituksessaan VYO:ssa luvansaajan velvoittamista suorittamaan sille vuotuisena korvauksena vahingosta 100.000 mk.

Kemijoen Uittoyhdistys vaati vastineessaan VYO:ssa tätä hylkäämään valitukset.

VYO (vesiylituomari ja HON) **27. 9. 1978** antamallaan päätöksellä (**VY 51/1976**) tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa PSVO:n päätöstä. Eri mieltä ollut IN ei tutkinut Kaukosen kalastuskunnan vaatimusta, koska hän katsoi, ettei kalastuskunnalla ollut puhevaltaa kyseessä olevassa korvausasiassa. Muutoin hän oli VYO:n päätöslauselmasta ilmenevällä kannalla.

VYO:n hyväksymä PSVO:n näkemys, että ennalta arvioitavissa olevasta vahingosta, haitasta ja edunmenetyksestä olisi ollut määrättävä maksettavaksi korvaus kuorimattoman puutavaran uittoluvassa, on hylättävä. VL 5:80.1:n ensimmäinen virke ei soveltunut kuorimattoman puutavaran uittolupaan. Kun päätettiin kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntämisestä, ei saanut soveltaa VL 10:24.1:tä. Ks. edellä kohta 5.11.6. Täten VL 10:24.3:a ei saanut soveltaa kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaisen uiton aiheuttamaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen.[574] IN:n näkemys, ettei Kaukosen kalastuskunnalla ollut puhevaltaa korvausasiassa, on virheellinen. Korvausasia koski välittömästi kalastuskunnan oikeutta ja etua.

5.13 UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN A:N, UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN B:N, UUDEN VARSINAISEN UITTOLUVAN, UUDEN YKSITYISUITTOLUVAN JA KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUVAN VOIMAANTULOSTA JA VOIMASSAOLOSTA

Kun uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa

[574] Ks. *LTK 1980:2* s. 21 ja 204. Vrt. *Hollo. Pilaamiskiellon sisältö* s. 491 ja *Rokka* s. 67.

tulee voimaan, niin se merkitsee, että luvan mukaisesti saadaan uittaa puutavaraa.

Jos VO määrää, että sen päätöstä, jolla se myöntää uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan, on noudatettava, vaikka päätökseen haetaan muutosta, niin lupa tulee voimaan päätöksen antamishetkellä, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1, 5:36.1:n ensimmäinen ja toinen virke ja 5:36.2 sekä VL 5:37.1 ja 5:96. Kuitenkin jos VO:n päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle, tämä saa määrätä, ettei lupa ole voimassa ainakaan ennen kuin VYO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin.[575] Tosin asiasta ei ole nimenomaisesti säädetty.[576] Kuitenkin VYO:n päätäntävalta voitaisiin perustaa samoihin lainkohtiin kuin VO:n päätäntävalta eli siis VL 1:3:een, VL (649/76) 5:36.2:een, VL 5:37.1:een ja VL 5:96.3:een, kun otetaan huomioon VL 14:1.1.[577] Hyväksymäni tulkinnan puolesta voidaan nojautua siihen, kuinka VL 21:3.2:ta tulkittiin edellä 4.10.6 kohdassa tarkastellussa tapauksessa **KHO 1971 A II 95**. Kuitenkin jos valitus tai valitukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen kuin VYO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin, VYO:n antama määräys raukeaa silloin, kun yhtään valitusta ei ole peruuttamatta.

Oletetaan, että VO päätöksellään myöntää uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan. VO päätöksellään ei määrää, että uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b tai kuorimattoman puutavaran uittolupa tulee voimaan, vaikka päätökseen haetaan muutosta. VO:n päätöksestä ei valiteta lainmukaisesti VYO:lle. Näistä viidestä luvasta mikä tahansa tulee voimaan silloin, kun valitusaika VO:n päätöksestä päättyy. Lupa on ratkaistu lainvoimaisesti valitusajan päättyessä.

> Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan ja kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntävän VO:n päätöksen lainvoimaan sovelletaan soveltuvin osin niitä oppeja, jotka koskevat yleisen alioikeuden riita-asiassa antaman päätöksen lainvoimaa, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9, VL (649/76) 5:11.1, 5:19.2, 5:35.1, 5:36.1:n ensimmäinen ja toinen virke ja 5:36.2, VL 5:37, 5:96 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke, VL 21:6.1, UL (389/73) 3:1.1,1 ja 3:1.4 sekä UL 3:2.[578]

---

[575] Valitusaika VO:n päätöksestä on 60 päivää, ks. VL (467/87) 17:1. Ks. kuitenkin MääräaikaL 1 §, MääräaikaL (358/66) 5.1 § ja MääräaikaL (662/78) 6.1 §.

[576] Ks. kuitenkin HValL (389/68) 14.3 §.

[577] Vrt. kuitenkin VL (467/87) 21:3.2.

[578] Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 402 ja *Vihervuori, Soveltamisalasta* s. 138.

Päätöksellään VO myöntää uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan. VO päätöksellään ei määrää, että uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b tai kuorimattoman puutavaran uittolupa tulee voimaan, vaikka päätökseen haetaan muutosta. VO:n päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle. VYO:lla ei ole oikeutta määrätä, että lupa tulee voimaan ennen kuin VYO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin.[579]

VO päätöksellään myöntää uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan. VO päätöksellään ei määrää, että uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b tai kuorimattoman puutavaran uittolupa tulee voimaan, vaikka päätökseen haetaan muutosta. VO:n päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle. Lupa ei tule voimaan ainakaan ennen kuin VYO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin, vaikka luvasta olisi valitettu vain osittain. Asiaan ei vaikuta, kuka on valittaja. Luvan täydellinen tai osittainen lainvoiman puute estää luvan voimaantulon.[580] Jos yleinen etu vaatii, VYO voi viran puolesta valitukseen tai valituksiin antamassaan päätöksessä tehdä VO:n päätökseen sellaisenkin muutoksen tai lisäyksen, jota yhdessäkään valituksessa ei ole vaadittu tehtäväksi. VYO:lla on oikeus soveltaa VL 16:21.1:tä ja VL (467/87) 16:21.2:ta tutkiessaan VO:n päätöksestä tehtyä valitusta tai tehtyjä valituksia, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9, VL (649/76) 5:19.2 ja 5:35.1, VL 5:37.1, 5:96.1—2 ja 14:1.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke sekä VL 16:1.3.[581] Kuitenkin jos valitus tai valitukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen kuin VYO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin, lupa tulee voimaan silloin, kun yhtään valitusta ei ole peruuttamatta.

> PSVO 27. 2. 1968 antamallaan päätöksellä n:o 17/68/I vahvisti Keski-Kemijoen uittosäännön lisäyksen. Tämän 10 §:n mukaan uittajat saivat käyttää käyttöoikeudella uittoväylää varten varattuja maa-alueita sekä niiden yhteydessä olevia vesialueita työskentelypaikkoina, uittolaitteiden ja kaluston säilyttämiseen sekä lyödä alueille kiinnityspaaluja ja oleskella alueilla. Uittosäännön lisäyksen 10 §:n mukaan yksi kerrotunlaisista alueista oli Kemijärven maalaiskunnassa Autioniemen erottelun kohdalla oikealla rannalla oleva 2,44 ha:n suuruinen alue, ottaen huomioon, että tilojen Ylianttila RN:o 95 ja Ylikantola RN:o 126 kohdalla pääsy rantaan ja mahdollisuus karjan juottamiseen säilyi. Käyttöoikeus kohdistui 1,44

[579] Vrt. VL (467/87) 21:3.2.

[580] Ks. VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, 5:19.2, 5:35.1 ja 5:36 sekä VL 5:37 ja 5:96. Ks. myös *Eronen, Luvat* s. 8.

[581] Ks. edellä 4.10.6 kohdassa tarkasteltu VL (467/87) 15:23 ja sen jälkeen viitattu kirjallisuus.

ha:n suuruiseen alueeseen ensiksi mainitusta tilasta, siis Yli-Anttilan tilasta RN:o 95. PSVO:n päätöksestä ei valitettu.

PSVO 8. 6. 1979 antamallaan päätöksellä vahvisti Keski-Kemijoen uittosäännön. Tämän mukaan tämän saatua lainvoiman lakkasi olemasta voimassa yllä kerrottu uittosäännön lisäys. Viimeksi vahvistetun uittosäännön 12 §:n mukaan uittajalla oli oikeus käyttää kaikkiin uittotarkoituksiin yllä mainittua 1,44 ha:n suuruista aluetta Yli-Anttilan tilasta RN:o 95. Tämän tilan omistaja H ei valittanut PSVO:n päätöksestä. Sen sijaan muut, mm. MH ja Kemijoen Uittoyhdistys, valittivat PSVO:n päätöksestä. Tästä tehtiin viisi valitusta KHO:lle. Näistä valituksista kaksi tehtiin myös VYO:lle. Yhdessäkään valituksessa ei vaadittu KHO:ta muuttamaan uittosäännön 12 §:ää mainitun alueen osalta. VYO:lle tehdyt valitukset eivät koskeneet kerrottua aluetta.

KHO 4. 3. 1982 antoi päätöksensä **t. 865** valituksiin sekä pysytti uittosäännön 12 §:n.

H esitti syytteessään PSVO:ssa: MH ja Kemijoen Uittoyhdistys olivat menetelleet lain ja myönnetyn käyttöoikeuden vastaisesti sekä uittoyhdistyksen edustajat, uittoneuvos M, ja metsänhoitaja S, olivat sallineet lainvastaisen toiminnan uittosäännön lisäyksen mukaisella 1,44 ha:n suuruisella käyttöoikeusalueella Yli-Anttilan tilasta RN:o 95. Käyttöoikeusalueella oli tapahtunut seuraavanlaista lainvastaista toimintaa:

1) Talvella 1979 ja keväällä 1980 oli varastoitu puutavaraa alueelle.
2) Vuonna 1980 alue oli eristetty kanavalla.
3) Loka-, marras- ja joulukuussa 1980 alueella oli suoritettu maansiirtotöitä, jolloin oli tukittu Yli-Anttilan tilan sarkaojat.
4) Vuodesta 1980 lähtien oli estetty rantaan pääsy Yli-Anttilan tilalta.
5) Vuonna 1980 oli täytetty soralla alueella oleva luonnonhete.
6) Vuoden 1980 loka-, marras- ja joulukuussa oli alueella suoritettu maansiirtotöitä, jolloin alue oli tasattu.
7) Vuoden 1980 loka-, marras- ja joulukuussa oli ajettu alueelle noin 0,5 m:n vahvuinen sorakerros.

PSVO:n olisi tuomittava M ja S sakkorangaistukseen lainvastaisesta toiminnasta. PSVO:n olisi velvoitettava vastaajat yhteisvastuullisesti korvaamaan H:lle vahingonkorvauksena 10.000 mk laillisine korkoineen.

MH, Kemijoen Uittoyhdistys, M ja S vaativat vastineissaan PSVO:ssa tätä hylkäämään H:n vaatimukset.

PSVO antoi päätöksensä asiassa **23. 11. 1983**.

Mitä tuli H:n tekemiin rangaistusvaatimuksiin siltä osin kuin hän oli vaatinut rangaistusta M:lle ja S:lle H:n omistamaan, Kemijärven kaupungin Autioniemessä sijaitsevaan tilaan Yli-Anttila RN:o 95 kuuluvalla alueella, johon PSVO 27. 2. 1968 antamalla, lainvoiman saaneella päätöksellä muutetussa Keski-Kemijoen uittosäännön 10 §:ssä oli uittajalle myönnetty käyttöoikeus, vuosina 1979 ja 1980 tapahtuneesta puutavaran varastoimisesta sekä vuonna 1980 tapahtuneesta niskaojan kaivamisesta, maansiirtotöiden tekemisestä, sarkaojien tukkimisesta, luonnonhetteen täyttämisestä, alueen tasaamisesta ja sorastamisesta, PSVO katsoi, että

mainituilla teoilla oli loukattu ainoastaan H:n etua ja oikeutta. Ottaen huomioon VL 13:13:n ja RL [138/73] 8:6:n säännökset PSVO katsoi, että H:n olisi tullut nostaa syyte tai esittää viralliselle syyttäjälle syyttämispyyntö yhdessä vuodessa siitä päivästä, jolloin hän sai tiedon rikoksesta ja sen tekijästä. Kun H oli saanut tiedon mainituista teoista ja niiden tekijästä vuoden 1980 aikana ja kun H oli toimittanut syytekirjelmänsä PSVO:lle vasta 7. 7. 1983, PSVO katsoi, että mainittujen tekojen osalta syyteoikeus oli jo vanhentunut, kun H toimitti syytekirjelmänsä PSVO:lle. Tämän vuoksi PSVO jätti H:n rangaistusvaatimukset edellä tarkoitetuilta osin tutkimatta.

Mitä tuli H:n rangaistusvaatimukseen siltä osin, kuin hän oli vaatinut rangaistusta M:lle ja S:lle vuodesta 1980 lähtien aiheutetusta rantaan pääsyn estämisestä, PSVO katsoi asiassa selvitetyksi, että kysymyksessä olevalle käyttöoikeusalueelle oli vuonna 1980 kaivettu niskaoja. Ottaen huomioon, että H:lla oli ollut vielä vuonna 1982 karjaa, jonka juottamiseen PSVO:n edellä mainitulla päätöksellä muuttamassa Keski-Kemijoen uittosäännön 10 §:ssä oli määrätty säilytettäväksi mahdollisuus, PSVO katsoi selvitetyksi, että mainitun niskaojan yli oli jätetty tekemättä karjan ylikulku huomioon ottaen kohtuulliset vaatimukset täyttävä silta ja että näin ollen rantaan pääsyn estyminen oli johtunut viime kädessä edellä tarkoitetusta laiminlyönnistä. Vaikkei KHO:n 4. 3. 1982 eräin muutoksin vahvistamassa Keski-Kemijoen uittosäännössä ollut määrätty, että H:lle oli varattava mahdollisuus karjansa juottamiseen, niin ottaen huomioon VL 5:2:n säännökset sekä sen, ettei uiton tarkoituksenmukaisen toimittamisen ollut väitetty välttämättömästi vaatineen H:n edun loukkaamista estämällä hänen karjansa pääsy rantaan juomaan, PSVO katsoi, että H:lle olisi tullut varata mahdollisuus karjansa juottamiseen myös mainitun KHO:n päätöksen antamisen jälkeen. Edelleen PSVO katsoi selvitetyksi, että muutoin rantaan pääsyä H:n tilalta oli vaikeutettu. PSVO katsoi, että estäessään karjan pääsemisen rantaan ja vaikeuttaessaan muutoin rantaan pääsyä uittaja oli syyllistynyt VL 13:7:ssä tarkoitettuun laiminlyöntirikokseen. Edelleen PSVO katsoi, että mainittuun laiminlyömiseen syyllistyminen oli ollut jatkuvaa, minkä vuoksi PSVO katsoi, ettei kysymyksessä olevan laiminlyöntirikoksen syyteoikeus sinänsä ollut vanhentunut. Kun PSVO:ssa pidettävästä uittorekisteristä ilmeni, että M oli ollut Kemijoen Uittoyhdistyksen uittopäällikkönä 31. 10. 1982 loppuun saakka, PSVO katsoi, että M:n velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin edellä tarkoitetun laiminlyönnin korjaamiseksi oli päättynyt hänen erotessaan uittoyhdistyksen palveluksesta. Kun M oli saanut syytekirjelmästä tiedon 1. 9. 1983, PSVO katsoi, ettei kysymyksessä olevan laiminlyöntirikoksen syyteoikeus ollut M:nkään osalta vanhentunut. Tämän vuoksi PSVO tutki H:n nyt kysymyksessä olevan rangaistusvaatimuksen.

Mitä tuli H:n S:ään kohdistamaan, edellisessä kappaleessa tarkoitettuun rangaistusvaatimukseen, niin ottaen huomioon VL 13:7:n säännökset PSVO katsoi, että edellä tarkoitetusta laiminlyönnistä oli uittaja vastuussa. Edelleen PSVO totesi, että VL 13:9:n mukaan oli uittoyhdistyk-

sen hallituksen jäseneen ja uittopäällikköön sovellettava, mitä uittajasta oli säädetty. Kun PSVO:ssa pidettävästä uittorekisteristä oli todettavissa, ettei S vielä tähän päivään mennessä ollut toiminut Kemijoen Uittoyhdistyksen hallituksen jäsenenä eikä myöskään uittopäällikkönä, PSVO katsoi, ettei S ollut vastuussa edellä tarkoitetusta laiminlyönnistä eikä häntä näin ollen myöskään voitu tuomita siitä rangaistukseen, minkä vuoksi PSVO hylkäsi H:n S:ään kohdistaman, edellä tarkoitetun rangaistusvaatimuksen aiheettomana.

Mitä tuli H:n M:ään kohdistamaan, rantaan pääsyn estämiseen perustuvaan rangaistusvaatimukseen, niin ottaen huomioon, että M oli PSVO:ssa pidettävästä uittorekisteristä ilmenevän perusteella toiminut Kemijoen Uittoyhdistyksen uittopäällikkönä 1. 7. 1967 lukien 31. 10. 1982 loppuun saakka ja ottaen huomioon edellä tässä päätöksessä lausutun ja VL 5:2:n, 13:7:n ja 13:9:n säännökset PSVO katsoi, että M oli syyllistynyt VL 13:7:ssä tarkoitettuun rangaistavaan laiminlyöntiin. PSVO katsoi kuitenkin, että M:n syyksi luettava rikos oli vähäpätöinen ja että se oli johtunut olosuhteet huomioon ottaen anteeksiannettavasta huomaamattomuudesta ja ettei yleinen etu vaatinut rangaistuksen tuomitsemista. Tämän vuoksi ja ottaen huomioon RL [498/72] 3:5.3:n säännökset PSVO jätti M:n rangaistukseen tuomitsematta.

Myös muutoin PSVO tutki asian ja katsoi siinä selvitetyksi, että Kemijoen Uittoyhdistyksen toimesta oli vuoden 1979 talvesta seuraavan vuoden kevääseen saakka varastoitu puutavaraa H:n omistamaan tilaan Yli-Anttila RN:o 95 kuuluvalla, edellä tarkoitetulla käyttöoikeusalueella. Edelleen PSVO katsoi selvitetyksi, että MH oli Kemijoen Uittoyhdistyksen toimeksiannosta kaivanut vuonna 1980 käyttöoikeusalueelle niskaojan ja osittain täyttänyt alueella olevan luonnonhetteen soralla sekä suorittanut vuoden 1980 loka-, marras- ja joulukuussa alueella maansiirtotöitä tasaten alueen ja tukkien Yli-Anttilan tilan sarkaojat sekä ajanut alueelle tuolloin noin 0,5 m:n vahvuisen sorakerroksen. Ottaen huomioon PSVO:n 27. 2. 1968 antamallaan päätöksellä muuttaman Keski-Kemijoen uittosäännön 10 §:n määräykset sekä VL [649/76] 5:3.1:n ja VL 5:3.2:n säännökset PSVO katsoi, ettei uittajilla ollut ollut oikeutta edellä mainittuihin töihin ja toimenpiteisiin. Ottaen huomioon VL 11:1:n säännökset PSVO katsoi, ettei ilman lupaa tehdyistä töistä ja toimenpiteistä aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseen ollut sovellettava vesilain korvaussäännöksiä. PSVO katsoi VahKL 1:1:n säännökset huomioon ottaen, että tässä asiassa oli vahinkojen korvaamiseen sovellettava vahingonkorvauslain säännöksiä. PSVO päätöksellään hylkäsi H:n korvausvaatimukset.

H valituksessaan VYO:ssa uudisti aikaisemmin esittämänsä sekä vaati VYO:ta muuttamaan PSVO:n päätöstä siten, että vastaajat velvoitettaisiin yhteisvastuullisesti korvaamaan hänelle vahingonkorvauksena 10.000 mk laillisine korkoineen.

MH, Kemijoen Uittoyhdistys, M ja S pitivät vastineissaan VYO:ssa valitusta aiheettomana.

VYO (HON, IN ja apujäsen) **23. 12. 1985** antamallaan päätöksellä (**VYO 3/1985**) tutki asian.

PSVO:n päätöksellä 8. 6. 1979 vahvistetulla uudella uittosäännöllä uittajalle oli myönnetty oikeus käyttää mm. nyt kysymyksessä olevaa, H:n omistamaa aluetta kaikkiin uittotarkoituksiin. Uusi uittosääntö oli saanut lainvoiman vasta KHO:n 4. 3. 1982 antamalla päätöksellä. Uittajalla ja uittoväylän kuntoonpanijoilla ei tätä ennen ilman eri määräystä ollut ollut oikeutta ryhtyä sen toimeenpanoon mainitun käyttöoikeudenkaan osalta, vaikka siitä ei ollut erikseen valitettu. Kemijoen Uittoyhdistyksen ja MH:n nyt kysymyksessä olevia toimenpiteitä oli siten arvosteltava alunperin 22. 12. 1945 vahvistetun, PSVO:n päätöksellä 27. 2. 1968 muutetun uittosäännön 10 §:ssä uittajalle myönnetyn käyttöoikeuden nojalla.

VYO katsoi, että mainitussa 10 §:ssä uittajalle VL 5:13.2:n nojalla myönnetty oikeus käyttää H:n omistamaan tilaan kuuluvaa, uittosäännössä tarkemmin määrättyä ranta-aluetta "työskentelypaikkana, uittolaitteiden ja kaluston säilyttämiseen sekä lyödä alueelle kiinnityspaaluja ja oleskella alueella" ilman eri määräystäkin sisälsi oikeuden suorittaa alueella sellaisia välttämättömiä maapohjan parannus- ja kuivatustoimenpiteitä, joilla alue saatettiin käyttötarkoitukseensa sopivaan kuntoon, mutta ei sen sijaan vastoin selvästi ilmaistua käyttötarkoitusta oikeuttanut säilyttämään alueella puutavaraa.

Edellä mainitulla perusteella alueen tasausta, sorastusta ja niskaojan kaivamista ei voitu pitää mainittuun käyttöoikeuden luovutukseen nähden kokonaisuudessaan luvattomina toimenpiteinä. Toimenpiteet oli kuitenkin suoritettu PSVO:n 8. 6. 1979 antaman, uuden uittosäännön vahvistamista koskevan päätöksen jälkeen, mutta ennen sen lainvoimaiseksi tuloa. Ottaen huomioon, että alue oli saanut siihen saakka olla ilman vastaavia parannustoimenpiteitä, VYO katsoi, että mainitut toimenpiteet eivät olleet olleet suoritetussa laajuudessaan uittajalle 27. 2. 1968 myönnetyn käyttöoikeuden toteuttamista varten tarpeen eivätkä siten olleet olleet oikeutettuja tuon käyttöoikeuden nojalla tai muullakaan perusteella ja niistä johtuviin mahdollisiin vahingonkorvauksiin oli siten sovellettava vahingonkorvauslakia.

Puutavaran varastoimisesta syystalvesta 1979 kevääseen 1980 ja edellä selostetuista toimenpiteistä johtuvien vahingonkorvausvaatimusten osalta, ottaen huomioon varastoinnin lyhytaikaisuuden ja talviajankohdan ja jo 27. 2. 1968 myönnetyn käyttöoikeuden toteuttamisesta aiheutuneen maisemahaitan, VYO katsoi jääneen näyttämättä, että H:lle olisi näistä syntynyt vahingonkorvauslain mukaan korvattavaa vahinkoa.

Hetteen soralla täyttämisestä johtuneen vaatimuksen osalta VYO katsoi selvitetyksi, että hete, joka tosin sijaitsi uittajan käyttöön 27. 2. 1968 luovutetulla alueella, oli ollut H:lla varavedenottopaikkana, jota oli kunnostettu varustamalla se kaivonrenkaalla, ja että hetteen käyttömahdollisuus oli uittajan ja MH:n toimenpiteiden johdosta osittain estynyt. Hetteen puhdistamiskustannuksiksi VYO arvioi 200 mk. Sen vuoksi ja kun

VL 5:2:n mukaan uittajalle kuuluvia oikeuksia käytettäessä ei toisen omaisuudelle saanut aiheuttaa vältettävissä olevaa vahinkoa, PSVO:n päätöstä muutettiin siten, että VahKL 2:1.1:n, 3:1.1:n ja 5:1:n nojalla Kemijoen Uittoyhdistys velvoitettiin suorittamaan H:lle korvaukseksi hetteen puhdistamisesta 200 mk 5 %:n korkoineen 1. 8. 1983 lukien. Lisäksi velvoitettiin MH ja M VahKL 6:2:n nojalla yhteisvastuullisesti suorittamaan sanotusta korvauksesta määrä, jota ei ehkä saatu perityksi uittoyhdistykseltä.

Näillä ja muuten PSVO:n lausumilla perusteilla VYO katsoi, ettei ollut syytä muutoin muuttaa PSVO:n päätöstä.

Eri mieltä ollut HON hyväksyi esittelijän ehdotuksen VYO:n päätöslauselmaksi. Esittelijän ehdotus kuului: VYO katsonee, että yhteensä noin 24.000 m^3 suuruisen puutavaraerän laiton varastoiminen talvella 1979 ja keväällä 1980 H:n omistamalle, mutta Uittoyhdistyksen käyttöön lunastetulle alueelle on aiheuttanut H:n tilalle maisemahaittaa, mikä on vahingonkorvauslain mukaan korvattavaa vahinkoa. VYO arvioinee haitan 1.500 mk:ksi. Sen vuoksi VYO katsonee, ettei ole syytä muuttaa PSVO:n päätöstä muun puolesta, kuin että Kemijoen Uittoyhdistys velvoitettaneen suorittamaan H:lle korvaukseksi laittomasta puutavaran varastoimisesta 1.500 mk 5 %:n korkoineen 1. 8. 1983 lukien. MH ja M velvoitettaneen yhteisvastuullisesti VahKL 6:2:n nojalla suorittamaan edellä mainituista korvauksista määrän, jota ei ehkä voida saada perityksi sanotun lain 3 luvun mukaan vastuussa olevalta Kemijoen Uittoyhdistykseltä. Muilta osin hän antaa VYO:n päätöksen mukaisen ehdotuksen VYO:n päätöslauselmaksi.

Lisäksi IN oli eri mieltä. Hän tutki asian. Koska H oli tyytynyt PSVO:n vahvistamaan, uutta uittosääntöä koskevaan PSVO:n 8. 6. 1979 antamaan päätökseen, päätös oli H:n osalta saanut heti lainvoiman. Uuden uittosäännön 12 §:n mukaan uittajalla oli oikeus käyttää kaikkeen uittotarkoitukseen nyt kysymyksessä olevaa, H:n omistamaa, mutta Kemijoen Uittoyhdistykselle käyttöoikeudella lunastettua aluetta. Uuden uittosäännön 14 §:n mukaan uittoväylän kuntoonpanijoina olivat MH ja Kemijoen Uittoyhdistys. Sen vuoksi ja koska väitettyjen vahinkojen tapahtuma-aikana oli ollut voimassa uusi uittosääntö, jonka mukaan MH:lla ja Kemijoen Uittoyhdistyksellä oli ollut oikeus saattaa kysymyksessä oleva alue tarkoitukseensa sopivaan kuntoon ja myös varastoida alueelle puutavaraa, niin hän hylkäsi H:n muutoksenhakemuksen kokonaisuudessaan.

H ei ollut valittanut PSVO:n 8. 6. 1979 antamasta päätöksestä. Sen sijaan eräät muut kuin H olivat valittaneet päätöksestä. Sekä PSVO että VYO katsoivat, että päätöksellä vahvistettu uittosääntö ei ollut lainvoimainen H:ta kohtaan ennen kuin KHO antoi 4. 3. 1982 päätöksensä valituksiin. Hyväksyn tämän näkemyksen. Kuitenkaan uittosäännön ne osat, jotka KHO muutti kuulumaan toisin, PSVO:n laatimassa muodossa eivät tulleet lainkaan lainvoimaiseksi. Kuitenkaan uittosäännön ne osat, jotka KHO kumosi ja palautti PSVO:lle uudelleen käsiteltäväksi, ja uittosään-

nön ne osat, joista oli valitettu VYO:lle, eivät tulleet lainvoimaiseksi 4. 3. 1982. Sen sijaan eri mieltä olleen IN:n näkemys, että PSVO:n 8. 6. 1979 antama päätös H:n osalta oli saanut heti lainvoiman, on virheellinen.

Oletetaan, että VO antamallaan päätöksellä myöntää tai epää uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan, että päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle ja että tämä antamallaan päätöksellä valitukseen tai valituksiin pysyttää, myöntää tai epää luvan. Tässä tapauksessa VYO:n päätös tulee voimaan sinä hetkenä, jolloin VYO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin, VL (467/87) 21:6.3. Kuitenkin VYO voi VL (467/87) 21:6.3:n toisessa virkkeessä säädetyin edellytyksin määrätä, että päätös tulee voimaan osittain tai kokonaan vasta lainvoimaisena. VYO:n päätös on lainvoimainen silloin, kun valitusluvan hakuaika ja valitusaika KHO:een päätöksestä päättyvät, jos päätökseen ei haeta lainmukaisesti muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle.[582] Jos VYO:n päätökseen haetaan muutosta lainmukaisesti pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, päätös, siltä osin kuin siitä ei ole valitettu, tulee lainvoimaiseksi silloin, kun valitusluvan hakuaika ja valitusaika päätöksestä päättyvät ja päätös, siltä osin kuin siitä on valitettu, tulee lainvoimaiseksi silloin, kun KHO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin.[583] Kuitenkin VYO:n päätöksen valitettu osa, jos muutoksenhakemus tai muutoksenhakemukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen kuin KHO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin, tulee lainvoimaiseksi silloin, kun siihen ei kohdistu yhtään valitusta. Kuitenkin jos VYO:n päätöksestä lainmukaisesti haetaan valituslupaa KHO:lta ja valitetaan KHO:lle, tämä käsitellessään muutoksenhakemusta voi määrätä VL (467/87) 21:6.4:ssä säädetyin edellytyksin, että VYO:n päätös lakkaa olemasta voimassa tai että VYO:n antama määräys, jonka mukaan VYO:n päätös tulee voimaan osittain tai kokonaan vasta lainvoimaisena, lakkaa olemasta voimassa. KHO saa määrätä sanotunlaisen määräyksensä olemaan voimassa enintään siihen hetkeen asti, jolloin se antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin. Kuitenkin jos muutoksenhakemus tai muutoksenhakemukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen kuin KHO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin, KHO:n antama määräys raukeaa silloin, kun yhtään valitusta ei ole peruuttamatta. KHO:n antama päätös valitukseen tai valituksiin tulee voimaan silloin, kun KHO antaa päätöksensä.

[582] Valitusluvan hakuaika ja valitusaika ovat 60 päivää, ks. VL (467/87) 17:7. Ks. kuitenkin MääräaikaL 1—2 §, MääräaikaL (358/66) 5.1 § ja MääräaikaL (662/78) 6.1 §.

[583] Ks. VL (467/87) 17:4.3 ja 17:12.

Yllä tarkastellusta uuden varsinaisen uittoluvan voimaantulosta on yksi poikkeus. Näet jos uusi varsinainen uittolupa myönnetään vesistöön/mereen, johon määrätään luvassa tehtäväksi edunturvaamistoimi, lupa tulee voimaan aikaisintaan silloin, kun edunturvaamistoimi on suoritettu, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, 5:11.1 ja 5:35.1 sekä VL 5:37.1. Kuitenkin lainvoimaisella päätöksellä myönnettyä tai pysytettyä uutta varsinaista uittolupaa on noudatettava soveltuvin kohdin uitettaessa uuden väliaikaisen uittoluvan b:n nojalla, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, 5:11.1 ja 5:35.1 sekä VL 5:37. Nämä luvat on myönnetty vesistön/meren samaan osaan.

Jos asianosaiset ovat sopineet, että uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa tulee voimaan ja on voimassa yllä esitetystä poikkeavasti, niin tällainen sopimus on pätemätön. Luvan voimaantuloa ja voimassaoloa koskevat säännökset on annettu osittain yleisen edun ja osittain yksityisen edun vuoksi. Näistä säännöksistä ei saa sopia.

> Ulosotonhaltijalla ei ole oikeutta määrätä lainvoimaa vailla olevalla VO:n päätöksellä myönnettyä uutta väliaikaista uittolupaa a:ta, uutta väliaikaista uittolupaa b:tä, uutta varsinaista uittolupaa, uutta yksityisuittolupaa tai kuorimattoman puutavaran uittolupaa tulemaan voimaan. Tällöin kun otetaan huomioon VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9, VL (649/76) 5:11.1, 5:19.2, 5:35.1, 5:36.1:n ensimmäinen ja toinen virke ja 5:36.2, VL 5:37, 5:96 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke, VL 21:6.1 sekä UL (389/73) 3:1.1,1 ja 3:1.4, niin UL 3:9—10 eivät sovellu.[584]

Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan saaneella ei ole oikeutta sallia muiden uittaa luvan nojalla. Tämä on pääteltävissä näiden lupien myöntämisen oikeudellisista edellytyksistä. Näitä olen tarkastellut edellä 5.3—5.6 kohdassa.[585]

---

[584] Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 407, av. 210.

[585] Vrt. VL 12:5. Ks. *Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä* s. 343—346 ja 595, *Hollo, Kiinteistöoikeus 1984* s. 350—351 ja *Mäenpää, Hallintolupa* s. 310—313.

5.14 UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN A:N, UUDEN VÄLIAIKAISEN UITTOLUVAN B:N, UUDEN VARSINAISEN UITTOLUVAN, UUDEN YKSITYISUITTOLUVAN JA KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUVAN VOIMAANTULON JA VOIMASSAOLON POIKKEUKSISTA

5.14.1 Ulkomaalaisen uittajan velvollisuudesta antaa vakuus velvoitustensa täyttämisestä ennen uiton aloittamista

Jos ulkomaalainen tahtoo uittaa vesistössä/meressä uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaan, hänen on annettava sen läänin LH:lle, jonka alueella uitto alkaa, hyväksyttävä vakuus uittajalle VL:ssa ja tämän muutoksissa säädettyjen velvoitusten täyttämisestä, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, 5:19.2 ja 5:35.1 sekä VL 5:37.1, 5:96.2 ja 5:100. Vakuudenantamisvelvollisuus on vain, jos kysymys ei ole uitosta, josta Suomen ja vieraan valtion kesken tehdyssä sopimuksessa on toisin määrätty, VL 5:100.[586] Ulkomaalaisen on annettava hyväksyttävä vakuus ennen kuin hän aloittaa uittamisen.[587] Hyväksyttävä vakuus on pantti tai takaus. LH saa päättää tapaus tapaukselta, onko vakuus hyväksyttävä. Kuitenkin vakuus on hyväksyttävä, jos se on vähintään yhtä suuri kuin sillä taattavien velvoitusten arvioitu markkamäärä.

Ulkomaalainen uittaja on velvollinen säädetyin edellytyksin: 1) suorittamaan kuntoonpanijalle vesistön/meren kuntoonpanosta uittoa varten aiheutuvia menoja, 2) suorittamaan kunnossapitäjälle vesistön/meren kunnossapidosta uittoa varten aiheutuvia menoja ja 3) maksamaan uittovahingonkorvauksen tähän oikeutetulle.[588] Näiden velvoitusten vuoksi on säädetty vakuudenantamisvelvollisuus. Ulkomaalaisen on annettava hyväksyttävä vakuus vuosittain ja kunkin luvan osalta erikseen.

---

[586] Lääneistä ks. HM 50 § ja LJL.

[587] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 141 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 28* sekä pykäläehdotuksen perustelut mts. 238 sekä OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 141 §, *HE 1944* s. 9 ja 31 sekä *KHO:n lausunto* 141 §:n kohta.

[588] Ks. VL 1:3, 5:17, 5:25, 5:27, 5:31 ja 5:80.1 sekä VL (649/76) 5:81 ja 5:83.1, VL 5:83.2—3 ja VL (649/76) 5:83.4.

5.14.2 Uittajan velvollisuudesta korvata kuntoonpanokustannuksia tai antaa vakuus niistä ennen uuden varsinaisen uittoluvan mukaisen uiton aloittamista

Oletetaan, että uittaja haluaa käyttää hyväkseen vesistöön/mereen tai tämän yhteyteen tehtyjä, uudessa varsinaisessa uittoluvassa tehtäväksi määrättyjä töitä, laitteita ja rakennelmia. Ennen näiden kuntoonpanokustannusten lopullista vahvistamista hän on velvollinen suorittamaan kustannuksista korvausta luvassa olevan kustannusarvion mukaan, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1 sekä VL 5:24—27, 5:38.1:n ensimmäinen virke ja 5:80.1. Ennen kuin hän alkaa uittaa luvan mukaan, hänen on annettava vakuus kuntoonpanijalle korvauksen suorittamisesta, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1 sekä VL 5:24—27, 5:38.1:n ensimmäinen ja toinen virke sekä 5:80.1.[589] Täten uittajan on ennen uiton alkamista maksettava korvaus tai annettava vakuus. Tällainen velvollisuus hänellä on luvan myöntävän tai pysyttävän päätöksen lainvoimaiseksitulohetkestä alkaen siihen asti, jolloin kuntoonpanokustannukset on vahvistettu lopullisesti. Ne on mahdollista vahvistaa lopullisesti vasta töiden, laitteiden ja rakennelmien tekemisen jälkeen.

Jos asiassa pidetään lopputarkastus, VO:n on vahvistettava kuntoonpanokustannukset lopputarkastusta koskevassa päätöksessään.[590] VO:n päätökseen saadaan hakea muutosta VYO:lta valittamalla.[591] VYO:n päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle.[592] Kuntoonpanokustannukset on vahvistettu lopullisesti, kun niiden vahvistamista koskeva päätös on saanut lainvoiman.

Mikäli asiassa ei pidetä lopputarkastusta, puuttuvat säännökset siitä, kuinka kuntoonpanokustannukset vahvistetaan lopullisesti.[593] Kuntoonpanijalla lienee oikeus vahvistaa kuntoonpanokustannukset lopullisesti, jos asiassa ei pidetä lopputarkastusta. Jos kuntoonpanijalla on oikeus vahvistaa kuntoonpanokustannukset lopullisesti, niin hänen on vahvistettava ne lopullisesti mahdollisimman pian töiden, laitteiden ja rakennelmien valmistumisen jälkeen.

Vakuus kuntoonpanokustannuksista on pantti tai takaus.

---

[589] Vrt. uittolainsäädännön tarkistamistoimikunnan laatiman ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 5:38.1, *KM 1974:11* s. 44 ja 54.

[590] Ks. VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9, 5:38.1:n ensimmäinen virke ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2, VL 16:1.3, 16:30—31, 18:12 ja 18:13.1 sekä VL (467/87) 18:13.2. Ks. VOL VI:16. Ks. myös vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 87.3 §, 100.1 §, 375,6 § ja 378.1—2 §, *KM 1939:3* s. 1*, 17*, 19*—20* ja 69* sekä lainkohtaehdotusten perustelut mts. 191, 200 ja 428—429 sekä OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 87.3 §, 100.1 §, 375,6 § ja 378.1—2 §, *HE 1944* s. 9, 22, 24 ja 64—65.

[591] Ks. VL (467/87) 17:1.

[592] Ks. VL (467/87) 17:4 ja 17:5.1.

[593] Ks. kuitenkin VL 16:1.3 ja 16:26.

5.14.3 Kiellosta uittaa puutavaralauttaa

Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kuntien sekä Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolella Suomessa puutavaralautta ei saa tulla viittäkymmentä metriä lähemmäksi yleisen kulkuväylän ulkopuolella olevaa selvästi merkittyä pyydystä, ellei se väylän ahtauden takia ole välttämätöntä, KalL 1982 33.2 §, 129.1,1 § ja 129.4 §.[594] Puutavaralautalla tarkoitetaan kehä-, nippu-, risti-, sikari-, suomus- ja tynnyrilauttaa sekä vesiproomua. Olen tarkastellut tällaisia lauttamuotoja edellä kohdassa 4.5. Sen sijaan irrallaan uitettavat puut, joita ei ole ympäröity puomeilla, eivät ole puutavaralautta. Yleinen kulkuväylä on VL 4:1.1:n mukainen yleinen kulkuväylä. Tässä esitettyä on noudatettava, vaikka yleisen kulkuväylän ulkopuolella oleva alue olisi valtaväylää, VL 5:18.1:n mukaisesti uittosäännössä yleiseksi uittoväyläksi määrättyä aluetta tai VL (649/76) 5:18.1:n mukaisesti uittosäännössä yleiseksi uittoväyläksi määrättyä aluetta. Selvänä merkkinä pidetään vähintään puolitoista metriä vedenpinnasta nousevaan salkoon kiinnitettyä neliönmuotoista vähintään kolmekymmentä senttimetriä korkeaa ja leveää lippua, KalastusA 16.1 §:n ensimmäinen virke. Kuitenkin veden pintaan lasketun tahi pintaan tai pinnan läheisyyteen ulottuvan ankkuroidun pyydyksen uloimman pään merkkisalko ja ajoverkkojadan sekä ajosiiman molempien päiden merkkisalot on varustettava kahdella päällekkäisellä, edellä tarkoitetulla lipulla, KalastusA 16.1 §. Edellä sanottujen merkkien lisäksi on pyydyksen suunta ilmoitettava käyttämällä tarpeen mukaan yhtä tai useampaa selvästi erottuvaa merkkiä, KalastusA 16.2 §. Täten selvä merkki ei ole aina samanlainen. Pyydys on kalan, nahkiaisen tai ravun pyydys, KalL 1982 4 §. Jotta kalanpyydys olisi selvästi merkitty pimeän aikana, siinä pitänee käyttää pimeän aikana säädetyllä tavalla yhtä tai useampaa valomerkkiä.[595] Puutavaralautta saa tulla viittäkymmentä metriä lähemmäksi yleisen kulkuväylän ulkopuolella olevaa selvästi merkittyä pyydystä, koska se on väylän ahtauden takia välttämätöntä, jos yleisessä kulkuväylässä ei ole riittävästi tilaa kuljettaa puutavaralauttaa turvallisesti. Tässä kappaleessa yllä esitettyä on noudatettava, kun uitetaan puutavaralauttaa uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan nojalla Suomessa Inarin, Enontekiön ja Uts-

[594] Toisena tulkintavaihtoehtona on, että puutavaralautalla tarkoitetaan nimenomaan konevoimalla kulkevaa puutavaralauttaa. KalL 1982 33.2 §:ssä on ilmaus "konevoimalla kulkeva alus tai puutavaralautta". Ks. kalastuslainsäädäntökomitean laatiman kalastuslakiehdotuksen 30.2 §, *KM 1977:47* Liite 1 s. 1 ja 16 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 99 sekä hallituksen kalastuslakiehdotuksen 33.2 §, *HE 214/1980* s. 44 ja 49 sekä lainkohtaehdotuksen perustelut mts. 17. Vrt. KalL 1951 106.2 §.

[595] Ks. KalL 1982 129.3 §, KVA 1—7 §, KVA (1069/76) 8.1 § ja KVA 8.2 §.

joen kuntien ja Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolella.[596]

Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa puutavaralautta ei saa tulla viittäkymmentä metriä lähemmäksi yleisen kulkuväylän ulkopuolelle laskettua selvällä merkillä osoitettua pyydystä, jollei se kulkuväylän ahtauden takia ole välttämätöntä, KalL 1951 (4/64) 106.1 §:n ensimmäinen virke, KalL 1951 106.2 §, KalL 1982 129.1,1 § ja KalL 1982 129.4 §. Puutavaralautalla tarkoitetaan kehä-, nippu-, risti-, sikari-, suomus- ja tynnyrilauttaa sekä vesiproomua. Olen tarkastellut tällaisia lauttamuotoja edellä kohdassa 4.5. Sen sijaan irrallaan uitettavat puut, joita ei ole ympäröity puomeilla, eivät ole puutavaralautta. Yleinen kulkuväylä on VL 4:1.1:n mukainen yleinen kulkuväylä. Tässä esitettyä on noudatettava, vaikka yleisen kulkuväylän ulkopuolella oleva alue olisi valtaväylää, VL 5:18.1:n mukaisesti uittosäännössä yleiseksi uittoväyläksi määrättyä aluetta tai VL (649/76) 5:18.1:n mukaisesti uittosäännössä yleiseksi uittoväyläksi määrättyä aluetta. Selvänä merkkinä pidetään vähintään metrin vedenpinnasta nousevaa salkoa, KalL 1951 (4/64) 106.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke. Pyydys on kalan, nahkiaisen tai ravun pyydys, KalL 1951 (4/64) 23.5 § ja 33 §. Jotta kalanpyydys olisi selvällä merkillä osoitettu pimeän aikana, siinä pitänee käyttää pimeän aikana säädetyllä tavalla yhtä tai useampaa valomerkkiä.[597] Puutavaralautta saa tulla viittäkymmentä metriä lähemmäksi yleisen kulkuväylän ulkopuolelle laskettua selvällä merkillä osoitettua pyydystä, koska se on kulkuväylän ahtauden takia välttämätöntä, jos yleisessä kulkuväylässä ei ole riittävästi tilaa kuljettaa puutavaralauttaa turvallisesti. Tässä kappaleessa edellä esitettyä on noudatettava, kun uitetaan puutavaralauttaa uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan nojalla Inarin, Enontekiön tai Utsjoen kunnassa.[598]

Ahvenanmaan maakunnassa puutavaralautta ei saa tulla viittäkymmentä metriä lähemmäksi yleisen kulkuväylän (allmän farled) ulkopuolelle laskettua selvällä merkillä osoitettua pyydystä, jollei se kulkuväylän ahtauden takia ole välttämätöntä, FiskeLL (31/64) 87.1 §:n ensimmäinen virke ja 87.2 §. Puutavaralautalla tarkoitetaan kehä-, nippu-, risti-, sikari-, suomus- ja tynnyrilauttaa sekä vesiproomua. Olen tarkastellut tällaisia lauttamuotoja edellä kohdassa 4.5. Sen sijaan irrallaan uitettavat puut, joita ei ole ympäröity puomeilla, eivät ole puutavaralautta. Yleinen kulkuväylä on VL 4:1.1:n mukainen yleinen kulkuväylä. Tässä esitettyä on noudatettava, vaikka yleisen kulkuväylän ulkopuolella oleva alue olisi valtaväylää, VL 5:18.1:n mukaisesti uittosäännössä yleiseksi

[596] Ks. kuitenkin KalL 1982 116.1 § ja 117.2 §.
[597] Ks. KalL 1951 (4/64) 106.1 §, KVA 1—7 § ja KVA 8.2 §.
[598] Ks. kuitenkin KalL 1951 107.1 §:n ensimmäinen virke ja 108.1 §.

uittoväyläksi määrättyä aluetta tai VL (649/76) 5:18.1:n mukaisesti uittosäännössä yleiseksi uittoväyläksi määrättyä aluetta. Selvänä merkkinä pidetään meressä neliönmuotoista lippua, joka on vähintään kolmekymmentä senttimetriä leveä ja korkea sekä joka on kiinnitetty vedenpinnasta vähintään puolitoista metriä nousevan salon päähän, tai muuta yhtä korkealle kiinnitettyä ja selvästi näkyvää merkkiä, FiskeLL (31/64) 87.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke. Selvänä merkkinä pidetään muissa vesissä vähintään metrin vedenpinnasta nousevaa salkoa, FiskeLL (31/64) 87.1 §:n ensimmäinen ja toinen virke. Pyydys on kalan, nahkiaisen tai ravun pyydys, FiskeLL (31/64) 18.2 §, FiskeLL 22 § ja FiskeLL (31/64) 87.1—2 §. Jotta kalanpyydys olisi selvällä merkillä osoitettu pimeän aikana, siinä pitänee käyttää pimeän aikana säädetyllä tavalla yhtä tai useampaa valomerkkiä.[599] Puutavaralautta saa tulla viittäkymmentä metriä lähemmäksi yleisen kulkuväylän ulkopuolelle laskettua selvällä merkillä osoitettua pyydystä, koska se on kulkuväylän ahtauden takia välttämätöntä, jos yleisessä kulkuväylässä ei ole riittävästi tilaa kuljettaa puutavaralauttaa turvallisesti. Tässä kappaleessa yllä esitettyä on noudatettava, kun uitetaan puutavaralauttaa uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan nojalla Ahvenanmaan maakunnassa.[600]

Kuitenkin uittajalla on oikeus siirtää yleisessä uittoväylässä tai tämän ulkopuolella olevia pyydyksiä, muita veteen pantuja irrallisia esineitä sekä aitoja, mikäli ne vaikeuttavat uittoa, helposti havaittavaan paikkaan vesistössä/meressä tai rannalla, VL 1:3 ja 5:4:n ensimmäinen virke. Tällainen oikeus uittajalla on välittömästi lain nojalla. Pyydyksellä tarkoitetaan kalan, nahkiaisen tai ravun pyydystä.[601] Pyydys vaikeuttaa uittoa, jos se hidastaa tai estää uittoa. Uittaja voi myös ottaa edellä tarkoitetun esineen talteen omistajalle viivytyksettä toimittamista varten, VL 1:3 ja 5:4. Uittajalla on esitetty oikeus välittömästi lain nojalla.[602] Edellä kerrottua noudattaen uittaja saa siirtää tai poistaa vesistössä/meressä olevan selvästi merkityn pyydyksen ja tämän merkin sekä selvällä merkillä osoitetun pyydyksen ja tämän merkin. Näin ollen edellä kerrottua noudattaen uittajalla on oikeus siirtää tai poistaa pyydyksen aiheuttama kielto uittaa puutavaralauttaa.

Jokainen pyydys, joka saa aikaan yllä kerrotun kiellon uittaa puutavaralauttaa, sijaitsee yleisen kulkuväylän ulkopuolella. Tällaisen pyydyksen sijainti pi-

---

[599] Ks. FiskeLL (31/64) 87.1 §, KVA 1—7 §, KVA (1069/76) 8.1 § ja KVA 8.2 §.

[600] Ks. kuitenkin FiskeLL 89 §:n ensimmäinen virke.

[601] Ks. VL (467/87) 1:7 a. Vesilakikomitean laatiman vesilakiehdotuksen 5:4:n ensimmäisen virkkeen mukaan uittajalla olisi ollut oikeus siirtää nimenomaan "kalanpyydyksiä". *KM 1958:97.*

[602] Ks. uittajan yllä esitettyjen oikeuksien rajoituksista VL 1:3, VL (467/87) 1:7 a ja VL 5:2.1.

täisi olla säädetty yleisen uittoväylän ulkopuolelle. Lainsäätäjän kömmähdys on, että pyydys saa aikaan edellä kerrotun kiellon uittaa puutavaralauttaa, jos se sijaitsee yleisessä uittoväylässä, joka ei ole yleistä kulkuväylää.

5.14.4 Puutavaran uittokiellosta

5.14.4.1 Puutavaran uittokieltoa ilmoittamaan tai hakemaan oikeutetuista

Puutavaran uittokielto on annettavissa viranomaisen ilmoituksesta, VL 1:3, 5:29 ja 21:3.1:n ensimmäinen virke. Viranomaisella on oikeus tehdä ilmoitus kiellon antamiseksi vesistöön/mereen, jos viranomaisen toimialaan kuuluu jossakin suhteessa valvoa ilmoituksen mukaisen vesistön/meren käyttöä. Kuitenkin tästä voi olla säädetty poikkeus. Viranomainen on valtion, Ahvenanmaan maakunnan tai kunnan viranomainen.[603]

MH:n ilmoituksesta saadaan antaa puutavaran uittokielto Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolella Suomessa sijaitsevaan vesistöön/mereen ja MaaKH:n ilmoituksesta saadaan antaa puutavaran uittokielto Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevaan vesistöön/mereen, ks. VL 1:3, 5:29 ja 21:3.1, MHL 1—2 §, MHA 1.1 §, 2.1—2 §, 3 § ja 7.1,11—13 §, ÅLL 1.1 §, ÅLL (65/78) 2.1 § sekä AIL 1951 19 §.

Sen sijaan VYH:n ilmoituksesta ei saa antaa puutavaran uittokieltoa Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolella Suomessa sijaitsevaan vesistöön/mereen. Asia ei kuuluu VYH:n toimialaan, ks. VYL 1.1 §, VYL (235/89) 3.1,2 § ja VL (649/76) 5:30.3.[604]

Kunnan ympltk:n ilmoituksesta saadaan antaa puutavaran uittokielto vain ympltk:n oman kunnan alueella Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolella sijaitsevaan vesistöön/mereen, VL 1:3 ja 5:29, VL (67/86) 20:1, VL 20:3, 20:8, 21:1.2, 21:2.1 ja 21:3.1 sekä KYL 5 § ja 6,1 §. Kunnan vesiltk:n ilmoituksesta saadaan antaa puutavaran uittokielto vain vesiltk:n oman kunnan alueella Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevaan vesistöön/mereen, VL 1:3, 5:29, 20:3, 20:8, 21:1.2, 21:2.1 ja 21:3.1, ÅLL 1.1 §, ÅLL (44/86) 1a §, ÅLL (65/78) 2.1 § sekä AIL 1951 19 §.

Puutavaran uittokielto on annettavissa sen hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, VL 1:3, 5:29 ja 21:3.1:n ensimmäinen virke. Niinpä vesistön/meren omistajalla on oikeus hakea puutavaran uittokieltoa vesistöönsä/mereen-

[603] Vrt. *Vihervuori, Viranomaisen asianosaispuhevallasta* s. 133—134.

[604] Ks. kuitenkin hallituksen ehdotuksen Laiksi vesi- ja ympäristöhallinnosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta 3.1,2 §, *HE 190/1988* s. 4 ja lainkohtaehdotuksen perustelut, mts. 1—3 verrattuna VYL (235/89) 3.1,2 §. Vrt. VL (427/70) 21:1.1, VL 21:2.1 ja VYL 7.2 §:n ensimmäinen virke.

sä. Niinpä vesistön/meren osaan kohdistuvan erityisen oikeuden haltijalla on oikeus hakea puutavaran uittokieltoa sanottuun osaan.

Puutavaran uittokieltoa ei saa antaa ilman viranomaisen ilmoitusta tai ilman sen hakemusta, jonka oikeutta tai etua asia koskee.

5.14.4.2 Vesioikeuden toimivallasta ottaa vastaan ja käsitellä ilmoitus tai hakemus saada puutavaran uittokielto sekä varsinaiset muutoksenhakukeinot

Puutavaran uittokieltoa on pyydettävä VO:lta ja sama VO on toimivaltainen käsittelemään ilmoituksen/hakemuksen, VL 1:3, 5:29 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1 ja 14:7.6 sekä VL 21:3.1:n ensimmäinen virke. ÅLL (65/78) 2.1 § ei siirrä VO:lta MaaKH:lle toimivaltaa käsitellä ilmoitus/hakemus saada puutavaran uittokielto Ahvenanmaan maakuntaan. Tällainen käsittely on kansalaisten oikeusturvan tarpeiden vuoksi lainkäyttöä.[605] Tätä kantaa voidaan perustella myös sillä, että VO on tuomioistuin eikä hallintoviranomainen.

Ilmoitus/hakemus saada puutavaran uittokielto on tehtävä kirjallisesti. Tosin asiasta ei ole säädetty mitään.

> VO on toimivaltainen käsittelemään ilmoituksen/hakemuksen saada puutavaran uittokielto toimialueellaan sijaitsevaan vesistöön/mereen, VL 1:3, 5:29 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1 ja 14:7.6 sekä VL 15:10.1:n ensimmäinen virke ja 21:3.1:n ensimmäinen virke. Jos tämän perusteella ilmoitus/hakemus joutuisi useamman kuin yhden VO:n käsiteltäväksi, se on käsiteltävä siinä VO:ssa, 1) jonka toimialueella olevaan vesistöön/mereen puutavaran uittokielto myönnettäisiin pääasiallisesti, 2) jonka toimialueella olevassa vesistössä/meressä uitto kiellettäisiin pääosaltaan puutavaran uittokiellon nojalla tai 3) jonka vesioloja ilmoitus/hakemus koskee ensisijaisesti, VL 1:3, 5:29 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1 ja 14:7.6 sekä VL 15:10.1 ja 21:3.1:n ensimmäinen virke. Jos VO on ottanut tutkittavaksi ilmoituksen/hakemuksen saada puutavaran uittokielto, ylempi tuomioistuin ei saa ottaa tutkittavaksi sitä, onko VO ollut alueellisesti toimivaltainen käsittelemään ilmoituksen/hakemuksen, VL 1:3, 5:29 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1 ja 14:7.6 sekä VL 15:10.1, 15:11.1 ja 21:3.1:n ensimmäinen virke. Ylempi tuomioistuin on sekä VYO että KHO, VL 5:29, VL (453/63) 14:7.6, VL (467/87) 17:1, 17:4 ja 17:5.2, VL 21:3.1 sekä VL (467/87) 21:3.2:n ensimmäinen virke. Ylemmän tuomioistuimen tutkimiskielto koskee vain VO:ien välistä alueellista toimivaltaristiriitaa.[606]

---

[605] Ks. VTA (150/64) 2.2 § ja AIL 1951 2.2 §, 19.2 § sekä 21—22 §. Ks. myös *Ls. framst. nr 36/1977—78* passim ja *Lu. bet. nr 32/1977—78* passim.

[606] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 293 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 54* sekä pykäläehdotuksen perustelut mts. 396—397 ja OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 293 §, *HE 1944* s. 9 ja 52.

Kuitenkin VYO:n on määrättävä asianosaisen pyynnöstä, minkä VO:n on käsiteltävä ilmoitus/hakemus saada puutavaran uittokielto, jos eri VO:t ovat ryhtyneet käsittelemään samaa ilmoitusta/hakemusta tai jos mikään VO ei ole katsonut ilmoituksen/hakemuksen kuuluvan sen alueelliseen toimivaltaan, VL 1:3, 5:29 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1 ja 14:7.6 sekä VL 15:10.1, 15:11.1, 15:11.2:n ensimmäinen virke ja 21:3.1:n ensimmäinen virke. Asianosaisen pyynnölle ei ole säädetty muotovaatimusta eikä pyynnön esittämiselle ole säädetty määräaikaa. Tästä huolimatta on suotavaa, että asianosainen esittää pyyntönsä kirjallisesti. VYO:n on päätettävä asia soveltamalla VL 15:10.1:tä. VYO:n antamaan päätökseen tässä asiassa ei saa hakea muutosta, VL 15:11.2. Täten VYO:n antamasta päätöksestä ei saa hakea valituslupaa KHO:lta eikä valittaa tälle.[607] Tämä muutoksenhakukielto ei tarkoita ylimääräisiä muutoksenhakukeinoja, kantelua ja purkua.

VO:n päätöksestä ilmoitukseen/hakemukseen saada puutavaran uittokielto saadaan hakea muutosta VYO:lta valittamalla, VL 1:3, VL 5:29, VL (467/87) 17:1, VL 21:3.1 ja VL (467/87) 21:3.2:n ensimmäinen virke. VYO:n päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, VL 1:3 ja 5:29, VL (453/63) 14:7.6, VL 21:3.1 sekä VL (467/87) 17:4 ja 17:5.2.

5.14.4.3 Puutavaran uittokiellon antamisen oikeudellisista edellytyksistä

Asianmukaisessa kunnossa on pidettävä laitteet ja rakennelmat, jotka uudessa varsinaisessa uittoluvassa on määrätty tehtäväksi vesistön/meren kuntoonpanoa varten taikka joista tässä luvassa on VL 5:27:n nojalla määrätty suoritettavaksi korvausta, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1 sekä VL 5:27 ja 5:29.1:n ensimmäinen virke. Muutkin uittoa varten tehdyt laitteet ja rakennelmat on pidettävä kunnossa niin, ettei niistä aiheudu vaaraa tai haittaa yleiselle tahi yksityiselle edulle, VL 1:3 ja 5:29.1:n ensimmäinen sekä toinen virke. Kunnossapitoon kuuluvaksi luetaan myös laitteiden ja rakennelmien uusiminen, VL 1:3 ja 5:29.1. Uittoyhdistys huolehtii kunnossapidosta alueella, jolla se vakinaisesti toimittaa uittoa, VL 5:29.2:n ensimmäinen virke. Muutoin kunnossapitäjä on määrätty uudessa varsinaisessa uittoluvassa, VL 1:3, 5:23.2 ja 5:29.2.

Jos laiminlyödään yllä tarkasteltu kunnossapitovelvollisuus, VO voi kieltää uuden varsinaisen uittoluvan mukaisen uiton vesistössä/meressä siksi, kunnes se, mitä on laiminlyöty, on asianmukaisesti korjattu, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL 5:29. Kieltoa ei saa antaa sillä perusteella, että uudessa varsinaisessa uittoluvassa tehtäväksi määrätty laite tai rakennelma on tekemättä. Niiden tekeminen ensimmäisen kerran ei ole kunnossapitoa.

[607] Ks. VL (467/87) 17:4 ja 17:5.2.

Puutavaran uittokiellolla ei saa kieltää uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden yksityisuittoluvan eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaista uittoa, koska VL 5:29 sääntelee vain uittosäännön mukaista uittoa.

> Eduskunta hyväksyi VL 5:29:n kieliasultaan hallituksen vesilakiehdotuksen 5:29:n mukaisena.[608] Hallitus oli perustellut pykäläehdotustaan, että uittosääntöön olisi myös otettava määräykset uittoa palvelevien laitteiden ja rakennelmien kunnossapitämisestä.[609]

Voidaan antaa puutavaran uittokielto, jos sen antamisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät. Tulkitsen sanaa voidaan samalla tavoin kuin edellä 5.3 kohdassa olen tulkinnut sanaa voidaan.

Puutavaran uittokielto on annettavissa vesistön/meren siihen osaan, jossa kiellon antamisen kaikki oikeudelliset edellytykset täyttyvät, ja vain siksi ajaksi, jolloin näin on asianlaita.

Ei saa antaa puutavaran uittokieltoa taannehtivasti.

5.14.4.4 Puutavaran uittokiellon ehdoista

Puutavaran uittokiellossa on määrättävä, missä vesistön/meren osassa on kielletty uittaa ja kuka ei saa uittaa, VL 1:3 ja 5:29. Niin ikään puutavaran uittokiellossa on määrättävä, mitä puutavaraa ei saa uittaa, minä aikana on kielletty uittaa ja millä tavalla ei saa uittaa, VL 1:3 ja 5:29. Kiellon antamisen oikeudellisista edellytyksistä käy ilmi, että kielto saadaan antaa enintään siihen hetkeen asti, jolloin kunnossapitovelvollisuuden laiminlyönti on korjattu asianmukaisesti. Täten kielto on annettavissa esitetyllä tavalla määräaikaisena.

VO voi määrätä päätöksessään, jos määräämiseen on erityistä syytä, että puutavaran uittokieltoa on noudatettava, vaikka päätökseen haetaan muutosta, VL 1:3, 5:29 ja 21:3.1 sekä VL (467/87) 21:3.2:n ensimmäinen ja toinen virke.[610] Tulkitsen sanaa voi samalla tavoin kuin edellä 5.3 kohdassa olen tulkinnut sanaa voi. Koska mainituissa lainkohdissa ei ole nimenomaista säännöstä, että VO voi määrätä kerrotusti vain vaatimuksesta, niin se voi määrätä sanotusti sekä vaatimuksetta että vaatimuksesta. Vaatimuksella tarkoitan asianosaisen

---

[608] *HE 64/1959* s. 40 ja 61 verrattuna VL 5:29.

[609] Ks. *HE 64/1959* s. 13. Ks. myös vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 94.1 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 18* sekä momenttiehdotuksen perustelut mts. 196, OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 94.1 §, *HE 1944* s. 9 ja 23 sekä *KHO:n lausunto* 94 §:n kohta.

[610] Ks. *Pietilä, LM 1972* s. 577—578 ja *Pietilä, Vesioikeus* s. 267. Vrt. *Vihervuori, Soveltamisalasta* s. 138.

esittämää vaatimusta. Yleensä VO:n ei pitäisi määrätä vaatimuksetta. Tässä muutoksenhaulla tarkoitetaan valittamista VO:n päätöksestä VYO:lle, VL 1:3, VL 5:29, VL (467/87) 17:1, VL 21:3.1 ja VL (467/87) 21:3.2:n ensimmäinen virke. Jos VO määrää, että sen päätöstä on noudatettava, vaikka päätökseen haetaan muutosta, VO:n on määrättävä noudattamaan päätöstä kokonaisuudessaan. VO ei saa määrätä, että sen päätöstä on noudatettava määrätystä ajankohdasta alkaen.

5.14.4.5 Puutavaran uittokiellon voimaantulosta ja voimassaolosta

Kun puutavaran uittokielto tulee voimaan, niin kiellon käsittämä puutavaran uitto on kielletty.

Jos VO määrää, että sen päätöstä, jolla se antaa puutavaran uittokiellon, on noudatettava, vaikka päätökseen haetaan muutosta, niin kielto tulee voimaan päätöksen antamishetkellä, VL 1:3, 5:29 ja 21:3.1 sekä VL (467/87) 21:3.2:n ensimmäinen ja toinen virke. Kuitenkin jos VO:n päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle, tämä voi määrätä, ettei kielto ole voimassa ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin, VL (467/87) 21:3.2.[611] Toisaalta VYO voi ennen päätöksensä antamista valitukseen tai valituksiin päättää, ettei sen antama määräys ole voimassa, VL (467/87) 21:3.2.

> Eduskunta hyväksyi VL (467/87) 21:3.2:n kieliasultaan hallituksen ehdotuksen Laiksi vesilain muuttamisesta 21:3.2:n mukaisena.[612] Hallitus oli perustellut lainkohtaehdotustaan: "Vesiylioikeudella tulisi olla vastaavanlainen oikeus kuin vesioikeudella määrätä, että vesioikeuden päätös on pantava täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Toisaalta vesiylioikeudella olisi mahdollisuus määrätä myös siitä, että aikaisemmin annettu täytäntöönpanomääräys lakkaa olemasta voimassa. Tämä koskisi sekä vesioikeuden että vesiylioikeuden antamaa täytäntöönpanomääräystä."[613]

Kuitenkin jos valitus tai valitukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen kuin VYO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin, VYO:n antama määräys raukeaa tai VYO:n antamat määräykset raukeavat silloin, kun yhtään valitusta ei ole enää peruuttamatta.

Oletetaan, että VO päätöksellään antaa puutavaran uittokiellon määräämättä kieltoa noudatettavaksi, vaikka päätökseen haetaan muutosta. Jos päätöksestä ei

---

[611] Valitusaika VO:n päätöksestä on 60 päivää, ks. VL (467/87) 17:1. Ks. kuitenkin MääräaikaL 1 §, MääräaikaL (358/66) 5.1 § ja MääräaikaL (662/78) 6.1 §.

[612] *HE 266/1984* s. 31 ja 48 verrattuna VL (467/87) 21:3.2.

[613] *HE 266/1984* s. 28.

valiteta lainmukaisesti VYO:lle, kielto tulee voimaan silloin, kun valitusaika VO:n päätöksestä päättyy. Kielto on ratkaistu lainvoimaisesti valitusajan päättyessä.

VO päätöksellään antaa puutavaran uittokiellon määräämättä kieltoa noudatettavaksi, vaikka päätökseen haetaan muutosta. Päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle ja tämä ei määrää kieltoa noudatettavaksi ennen päätöksensä antamista valitukseen tai valituksiin. Tässä tapauksessa kielto ei tule voimaan ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin, vaikka kiellosta olisi valitettu vain osittain. Asiaan ei vaikuta, kuka on valittaja. Kiellon täydellinen tai osittainen lainvoiman puute estää kiellon voimaantulon.[614] Jos yleinen etu vaatii, VYO voi viran puolesta tutkia sellaisenkin kysymyksen, johon valituksessa ei ole kiinnitetty huomiota.[615] Kuitenkin jos valitus tai valitukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin niin, ettei yhtään valitusta ole peruuttamatta, kielto tulee voimaan silloin, kun yhtään valitusta ei ole enää peruuttamatta.

Päätöksellään VO antaa puutavaran uittokiellon määräämättä kieltoa noudatettavaksi, vaikka päätökseen haetaan muutosta. Päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle. VYO voi erityisestä syystä määrätä, että kielto tulee voimaan ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin, ja VYO voi peruuttaa tällaisen määräyksen ennen päätöksensä antamista valitukseen tai valituksiin, VL 1:3, 5:29 ja 21:3.1 sekä VL (467/87) 21:3.2. Tällainen määräysvalta VYO:lla on vain siihen hetkeen asti, jolloin VYO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin. Mainittujen lainkohtien nojalla VYO saa määrätä kiellon olemaan voimassa enintään siihen hetkeen asti, jolloin se antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin.[616] Jos valitus tai valitukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin, VYO:n antama määräys raukeaa tai VYO:n antamat määräykset raukeavat silloin, kun yhtään valitusta ei ole enää peruuttamatta.

Oletetaan, että VO antamallaan päätöksellä antaa puutavaran uittokiellon tai on antamatta puutavaran uittokieltoa, että VO:n päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle ja että tämä antamallaan päätöksellä valitukseen tai valituksiin pysyttää, myöntää tai epää kiellon. Tässä tapauksessa VYO:n päätös tulee voimaan sinä hetkenä, jolloin VYO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin, VL (467/87) 21:6.3. Kuitenkin VYO voi VL (467/87) 21:6.3:n toisessa virk-

---

[614] Ks. VL 1:3, 5:29 ja 21:3.1 sekä VL (467/87) 21:3.2.

[615] Ks. edellä 4.10.6 kohdassa tarkasteltu VL (467/87) 15:23 ja sen jälkeen esitetty kirjallisuus. — Tässä yllä kysymys on virka-apuasiasta. VYO:lla ei ole oikeutta soveltaa vain hakemusasiassa soveltuvia VL 16:21.1:tä ja VL (467/87) 16:21.2:ta virka-apuasiassa.

[616] Ks. VL (467/87) 21:6.3.

keessä säädetyin edellytyksin määrätä, että päätös tulee osittain tai kokonaan voimaan vasta lainvoimaisena. VYO:n päätös on lainvoimainen silloin, kun valitusluvan hakuaika ja valitusaika päätöksestä KHO:lle päättyvät, jos päätökseen ei haeta lainmukaisesti muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle.[617] Jos VYO:n päätökseen haetaan muutosta lainmukaisesti pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, päätös, siltä osin kuin siitä ei ole valitettu, tulee lainvoimaiseksi silloin, kun valitusluvan hakuaika ja valitusaika päätöksestä päättyvät, ja päätös, siltä osin kuin siitä on valitettu, tulee lainvoimaiseksi silloin, kun KHO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin.[618] Kuitenkin VYO:n päätöksen valitettu osa, jos muutoksenhakemus tai muutoksenhakemukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen KHO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin, tulee lainvoimaiseksi silloin, kun siihen ei kohdistu enää yhtään valitusta.

Kuitenkin jos VYO:n päätöksestä lainmukaisesti haetaan valituslupaa KHO:lta ja valitetaan tälle, tämä käsitellessään muutoksenhakemusta voi määrätä VL (467/87) 21:6.4:ssä säädetyin edellytyksin, että VYO:n päätös lakkaa olemasta voimassa tai että VYO:n antama määräys, jonka mukaan VYO:n päätös tulee voimaan osittain tai kokonaan vasta lainvoimaisena, lakkaa olemasta voimassa. KHO saa määrätä sanotunlaisen määräyksensä olemaan voimassa enintään siihen hetkeen asti, jolloin se antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin. Kuitenkin jos muutoksenhakemus tai muutoksenhakemukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen KHO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin, KHO:n antama määräys raukeaa silloin, kun yhtään valitusta ei ole enää peruuttamatta. KHO:n antama päätös valitukseen tai valituksiin tulee voimaan silloin, kun KHO antaa päätöksensä.

Jos asianosaiset ovat sopineet, että puutavaran uittokielto tulee voimaan ja on voimassa yllä esitetystä poikkeavasti, niin tällainen sopimus on pätemätön. Puutavaran uittokiellon voimaantuloa ja voimassaoloa koskevat säännökset on annettu osittain yleisen edun ja osittain yksityisen edun vuoksi. Näistä säännöksistä ei saa sopia.

5.14.4.6 Puutavaran uittokiellon lakkaamisesta

Puutavaran uittokielto lakkaa silloin, kun päättyy se määräaika, joksi kielto on annettu. Sen sijaan kieltoa ei ole lakkautettavissa ennen määräajan päätty-

[617] Valitusluvan hakuaika ja valitusaika ovat 60 päivää, ks. VL (467/87) 17:7. Ks. kuitenkin MääräaikaL 1—2 §, MääräaikaL (358/66) 5.1 § ja MääräaikaL (662/78) 6.1 §.

[618] Ks. VL (467/87) 17:4.3 ja 17:12.

mistä. Voimassa olevassa lainsäädännössä ei ole säännöstä, joka oikeuttaisi lakkauttamaan kiellon ennen määräajan päättymistä.[619]

Vesistön/meren myynti pakkotoimin tai muulla tavoin luovuttaminen tai siirtyminen toisen omaksi ei lakkauta sinne annettua puutavaran uittokieltoa, VL 1:3, 5:29, 12:6.1 ja 21:3.1:n ensimmäinen virke.

5.14.5 Rajoituksista uittaa torjunta-aineella käsiteltyä puutavaraa

Tässä kappaleessa oleva esitys koskee muuta Suomea kuin Ahvenanmaan maakuntaa. *Torjunta-aineita* ovat sellaiset aineet, aineseokset ja valmisteet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi kasvavia puita ja puiden taimia sekä puutavaraa vahingoittavien kasvitautien ja tuhoeläinten torjuntaan ja hävittämiseen, TL 1 § ja 3,5 §.[620] Niin ikään *torjunta-aineita* ovat puutavaran käsittelyyn ja suojaukseen tarkoitetut aineet, TL 1 § ja 3,5 §. Sen sijaan torjunta-aineita eivät ole sahatavaran ja muiden puusta jalostettujen tuotteiden käsittelyyn ja suojaukseen käytettävät aineet, TL 1 § ja 3,5 §. Torjunta-aineena ei saa käyttää valmistetta, jota MTH ei ole rekisteröinyt torjunta-aineeksi.[621] Torjunta-ainelautakunnalla on valta määrätä torjunta-aineiden käyttöä koskevista rajoituksista ja ehdoista, TL (159/84) 4 b.1 § ja TA 1984 1 §. Torjunta-ainelautakunnan antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta KHO:lta, TL (159/84) 4 d §.

Tässä kappaleessa oleva esitys koskee Ahvenanmaan maakuntaa. *Torjunta-aineita* ovat sellaiset aineet, aineseokset ja valmisteet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi kasvavia puita ja puiden taimia sekä puutavaraa vahingoittavien kasvitautien ja tuhoeläinten torjuntaan ja hävittämiseen, TL 1 § ja 3,5 §, BLL 1982 (16/86) 1.1 § sekä BLL 1982 1.2—3 § ja 2—5 §.[622] Niin ikään *torjunta-aineita* ovat puutavaran käsittelyyn ja suojaukseen tarkoitetut aineet, TL 1 § ja 3,5 §, BLL 1982 (16/86) 1.1 § sekä BLL 1982 1.2—3 § ja 2—5 §. Sen sijaan torjunta-aineita eivät ole sahatavaran ja muiden puusta jalostettujen tuotteiden käsittelyyn ja suojaukseen käytettävät aineet, TL 1 § ja 3,5 §, BLL 1982 (16/86) 1.1 §

[619] Vrt. VL 4:2.2 ja 5:9, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL 8:21.4 ja 9:4.1 sekä VL (467/87) 9:15.2, 10:5.2, 10:25.2 ja 10:27.4.

[620] TL tuli voimaan 1. 9. 1969, TL 12 §:n ensimmäinen virke.

[621] Ks. TL (159/84) 4 §, TL (159/84) 4 c §, TA 1984 9—11 §, MyrkkyL 1 §, MyrkkyL (757/76) 2.1 §, MyrkkyL 2.2—4 § ja MyrkkyL (757/76) 4 §. Ks. kuitenkin TL:n (159/84) lopussa oleva numeroimaton säännös ja TA 1984 25 §. TA 1984 tuli voimaan 1. 3. 1984, TA 1984 25.1 §:n ensimmäinen virke. MyrkkyL tuli voimaan 1. 9. 1969, MyrkkyL 22.1 §. — MTH pitää hyväksytyistä torjunta-aineista rekisteriä, ks. TA 1984 12 §.

[622] TL muuttamattomilta osin ja TL:n muutokset tulivat voimaan silloin, kun 1. 9. 1977 annettu BLL 1977 tuli voimaan. BLL 1977 ei sisällä määräystä siitä, koska se tuli voimaan. BLL 1977 lienee tullut voimaan heti sen jälkeen, kun se oli julkaistu ÅFS:ssä eli 13. 9. 1977. TL:n ja tämän muutosten voimassa olevat säännökset eivät ole voimassa kaikilta osin Ahvenanmaan maakunnassa, ks. BLL 1982 ja BLL 1982 (16/86).

sekä BLL 1982 1.2—3 § ja 2—5 §. Torjunta-aineena ei saa käyttää valmistetta, jota MaaKH ei ole rekisteröinyt torjunta-aineeksi.[623] MaaKH:lla on valta määrätä torjunta-aineiden käyttöä koskevista rajoituksista ja ehdoista, TL (159/84) 4 b.1 §, TA 1984 1 §, BLL 1982 (16/86) 1.1 §, BLL 1982 1.2 §, BLL 1982 3 § ja AIL 1951 13.1,8 §. MaaKH:n antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta KHO:lta, TL (159/84) 4 d §, BLL 1982 (16/86) 1.1 §, BLL 1982 1.2 §, BLL 1982 3 § ja AIL 1951 21—22 §.

Täten torjunta-ainelautakunnalla muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa ja MaaKH:lla Ahvenanmaan maakunnassa on valta rajoittaa, siis jopa kieltää, uittamasta tietyllä torjunta-aineella käsiteltyä puutavaraa uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan tai kuorimattoman puutavaran uittoluvan mukaan.

Lindaania sisältävää torjunta-ainetta saadaan käyttää ainoastaan kuorellisen puutavaran suojaamiseen, MMMp 20. 9. 1972 2.3 §.[624] Lindaania sisältävällä torjunta-aineella käsiteltyä puutavaraa ei kuorellisena eikä kuorittuna saa uittaa eikä säilyttää vesistössä, MMMp 20. 9. 1972 2.3 §. Tässä vesistöllä tarkoitetaan VL 1:1.2:n mukaista vesistöä ja ilmeisesti myös VL 1:3:n mukaista merta.[625]

Lindaania sisältävää torjunta-ainetta saadaan käyttää kuorellisen puutavaran suojaamiseen, MMMp 1984 4,9 §.[626] Lindaania sisältävällä torjunta-aineella käsiteltyä puutavaraa ei saa uittaa eikä säilyttää vesistössä, MMMp 1984 4,9 §.[627] Tässä vesistöllä tarkoitetaan VL 1:1.2:n mukaista vesistöä ja ilmeisesti myös VL 1:3:n mukaista merta.[628]

---

[623] Ks. TL (159/84) 4 §, TL (159/84) 4 c §, TA 1984 9—11 §, BLL 1982 (16/86) 1.1 §, BLL 1982 1.2 §, BLL 1982 3 §, AIL 1951 13.1,8 §, MyrkkyL 1 §, MyrkkyL (757/76) 2.1 §, MyrkkyL 2.2—4 §, MyrkkyL (757/76) 4 § ja AIL 1951 11.2,15 §. Ks. kuitenkin TL:n (159/84) lopussa oleva numeroimaton säännös, TA 1984 25 §, BLL 1982 1.1 §, BLL 1982 (16/86) 1.1 § ja BLL 1982 1.2—3 §. TA 1984 tuli voimaan 1. 5. 1986 eräin poikkeuksin, TA 1984 25.1 §:n ensimmäinen virke, BLL 1982 (16/86) 1.1 §, BLL 1982 1.2—3 §, BLL 1982 2—5 § ja BLL 1982:n (16/86) lopussa oleva numeroimaton voimaantulosäännös. MyrkkyL tuli voimaan 1. 9. 1969, MyrkkyL 22.1 § ja AIL 1951 11.2,15 §. — MaaKH pitää hyväksytyistä torjunta-aineista rekisteriä, ks. TA 1984 12 §, BLL 1982 (16/86) 1.1 § ja BLL 1982 3 § sekä AIL 1951 13.1,8 §.

[624] MMMp 20. 9. 1972:ssa ei ole määräystä siitä, koska MMMp 20. 9. 1972 2.3 § tuli voimaan. Se on annettu 20. 9. 1972 TL 5.4 §:n nojalla. Se lienee tullut voimaan heti sen jälkeen, kun se oli julkaistu SA:ssa eli 25. 9. 1972. MMMp 20. 9. 1972 2.3 § tuli voimaan Ahvenanmaan maakunnassa BLL 1977:n voimaantullessa, BLL 1977.

[625] MMMp 20. 9. 1972 2.3 § lakkasi olemasta voimassa Ahvenanmaan maakunnassa 1. 6. 1982, BLL 1982 1 § ja 5 §. Sen sijaan TL 5.4 §:n muutos, TL (159/84) 5 §, ei kumonnut MMMp 20. 9. 1972:ta.

[626] MMMp 1984 4,9 § tuli voimaan 1. 3. 1984, MMMp 1984 8 §.

[627] Vrt. *Blomqvist* s. 334.

[628] MMMp 1984 4,9 § on annettu TA 1970 26 §:n nojalla. TA 1970 26 §:n kumoaminen TA 1984 25.1 §:n nojalla ei kumonnut MMMp 1984 4,9 §:ää, ks. TA 1984 25.1 §. MMMp 1984 4,9 § ei ole voimassa Ahvenanmaan maakunnassa, ks. BLL 1982 1.1 §, BLL 1982 (16/86) 1.1 §, BLL 1982 1.2—3 § ja BLL 1982 5 §.

Edellä esitetyn perusteella kiellosta uittaa lindaania sisältävällä torjunta-aineella käsiteltyä puutavaraa on säädetty kahteen kertaan. Tämä on MMM:n kömmähdys. Tosin voidaan katsoa, että myöhemmin annettu kieltosäännös olisi kumonnut aikaisemmin annetun kieltosäännöksen.

Täten ei uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden varsinaisen uittoluvan, uuden yksityisuittoluvan eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvan nojalla saa uittaa lindaania sisältävällä torjunta-aineella käsiteltyä puutavaraa muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa.

Teollisuus- ja siihen verrattavasta laitoksesta ei saa päästää tai johtaa ympäristölle vaarallisia aineita pohjaveteen tai vesistöön/mereen Suomessa sellaisina pitoisuuksina tai sellaisina määrinä, että niistä aiheutuu vesien pilaantumista, VL 1:3, VL 1:23.1, VesiensuojeluA (499/80) 1.1 §, ÅLL 1.1 §, ÅLL (44/86) 1.2 § ja ÅLL (65/78) 2.1 §.[629] Tällaisia ympäristölle vaarallisia aineita ovat aine ja valmiste, joka sisältää voimassa olevien säädösten mukaan myrkylliseksi julistetun torjunta-aineen taikka puutavaran suojausaineen myrkyllistä tehoainetta, VesiensuojeluA (499/80) 1.2,8 §.[630] Tässä kappaleessa esitettyä pilaamiskieltoa on sovellettava puutavaraan, jota uitetaan teollisuus- tai siihen verrattavalle laitokselle tämän toimesta tai tämän lukuun tai jota uitetaan teollisuus- tai siihen verrattavalta laitokselta tämän toimesta tai tämän lukuun.[631] Kerrotusta pilaamiskiellosta ei ole myönnettävissä poikkeusta.[632]

5.14.6 Uudessa varsinaisessa uittoluvassa määrätyn uittoajan tilapäisestä pidentämisestä

5.14.6.1 Uittoajan pidentämistä hakemaan oikeutetuista

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa määrätyn uittoajan pidennys on myönnettävissä hakemuksesta, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL 5:39.1. Hakemuksen tekemiseen oikeutettu ei käy ilmi laista. Tästä huolimatta oikeus tehdä hakemus

---

[629] VesiensuojeluA (499/80) tuli voimaan muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnassa 1. 7. 1980, VesiensuojeluA:n (499/80) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 momentti. VesiensuojeluA (499/80) tuli voimaan Ahvenanmaan maakunnassa 1. 7. 1980 eräin poikkeuksin, VesiensuojeluA:n (499/80) lopussa olevan numeroimattoman pykälän 1 momentti, ÅLL (53/74) 1.2 § ja ÅLL (65/78) 2.1 §.

[630] Kerrotunlaisen laitoksen omistajan ennakkotoimenpiteistä ks. VesiensuojeluA (499/80) 2 § ja 2 a §, VYL 1.1 §, 7.1 § ja 7.2 §:n ensimmäinen virke, ÅLL (44/86) 1.2 § ja ÅLL (65/78) 2.1 §.

[631] Vrt. *Palokangas—Tarukannel—Nuuja* s. 186—187.

[632] Ks. *Borenius* s. 1—2, *Uotila, Vattenförorening* s. 10, *Vesien pilaantuminen* s. 94, *Vikatmaa* s. 47—48, *Hollo, DL 1974* s. 153, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 315, *LTK 1980:2* s. 184—185, *Lahtinen* s. 27—28 ja 34, *Selvitys* s. 9, *Kuusiniemi* s. 88, *Ekroos—Salomaa—Marttila* s. 51 ja *Kaarikivi-Laine* s. 49.

on vain sillä, joka uittaisi pidennettynä aikana. Tällainen hakija on suomalainen tai ulkomaalainen luonnollinen henkilö tahi suomalainen tai ulkomaalainen oikeushenkilö.[633] Uittoajan pidennystä ei saa myöntää hakemuksetta.

5.14.6.2 Vesioikeuden toimivallasta ottaa vastaan ja käsitellä hakemus saada uittoajan pidennys sekä varsinaiset muutoksenhakukeinot

Uittoajan pidentämistä on haettava VO:lta kirjallisella hakemuksella ja sama VO on toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:39.1, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke ja VL 16:1.1. ÅLL (65/78) 2.1 § ei siirrä VO:lta MaaKH:lle toimivaltaa käsitellä hakemus saada uittoaika pidennetyksi Ahvenanmaan maakunnassa. Tällainen käsittely on kansalaisten oikeusturvan tarpeiden vuoksi lainkäyttöä.[634] Tätä kantaa voidaan perustella myös sillä, että VO on tuomioistuin eikä hallintoviranomainen.

> Siihen, mikä VO on alueellisesti toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, sovelletaan VL 15:10.1:tä ja 15:11:tä samalla tavoin kuin olen edellä 5.2 kohdassa soveltanut näitä lainkohtia siihen, mikä VO on alueellisesti toimivaltainen käsittelemään hakemuksen saada uusi varsinainen uittolupa.

VO:n päätökseen saada uittoaika pidennetyksi saadaan hakea muutosta VYO:lta valittamalla, VL (467/87) 17:1. VYO:n päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, VL (467/87) 17:4 ja 17:5.1.

VL 5:39:n perusteella ei saa pidentää uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa, uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä, uudessa yksityisuittoluvassa eikä kuorimattoman puutavaran uittoluvassa määrättyä uittoaikaa.

5.14.6.3 Uittoajan pidennyksen myöntämisen oikeudellisista edellytyksistä

Kun uitto on uudessa varsinaisessa uittoluvassa rajoitettu määrättyyn aikaan, voidaan uittoaikaa pidentää, jos sen pidentäminen on jonakin uittokautena vallitsevien olojen vaatima, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL 5:39.1. Uittoajan pidennys saadaan myöntää vain, jos ilman sitä puutavara jäisi uittamatta uittokautena. Pidennys on säädetty nimenomaan irtouittoa varten.

---

[633] Ks. VL 5:100.

[634] Ks. VTA (150/64) 2.2 § ja AIL 1951 2.2 §, 19.2 § sekä 21—22 §. Ks. myös *Ls. framst. nr 36/1977—78* passim ja *Lu. bet. nr 32/1977—78* passim.

Vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 101.1 § kuului:

"Kun uiton toimittaminen on uittosäännössä rajoitettu määrättyyn aikaan, ja uittoajan pidentäminen on jonakin uittokautena vallitsevien olojen vaatima, voi vesituomioistuin hakemuksesta myöntää määrätylle uittajalle pidennettyä uittoaikaa yhdeksi uittokaudeksi kerrallaan."[635]

Vesioikeuslakikomitea oli perustellut momenttiehdotustaan: "Kun uittosäännössä määrätään uiton toimittaminen rajoitettavaksi aikaan nähden, perustuu tämä tietenkin siihen otaksumaan, että uitto saadaan määrätyssä ajassa toimitetuksi ja että vesistö siis saattaa olla muina aikoina avoimena käytettäväksi toisiin tarkoituksiin uiton sitä estämättä. Mutta koska uitto on suuressa määrässä riippuvainen luonnonsuhteista, varsinkin sadeoloista sekä lumen sulamisajasta, voi tapahtua ettei uittoa jo tämän johdosta jonakin vuonna saada toimitetuksi uittosäännön perusteena olevien laskelmien mukaan. Ja myöskin on mahdollista, että uitettavan puutavaran määrä väylässä on jonakin vuonna suurempi kuin se, johon ajanmääräykset perustuvat. Silloin on tarpeellista laajentaa uitto-oikeutta siten, *etteivät puut jää kuljettamatta*, ja sellainen oikeus voidaan lakiehdotuksen 101 §:n mukaan myöntää määrätylle uittajalle yhdeksi uittokaudeksi kerrallaan." (Kursivointi tässä.)[636]

Pidennys voidaan myöntää, jos sen myöntämisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät, VL 5:39.1. Tulkitsen sanaa voidaan samalla tavoin kuin edellä 5.3 kohdassa olen tulkinnut sanaa voidaan.

Pidennys on myönnettävissä vesistön/meren siihen osaan, jossa sen myöntämisen kaikki oikeudelliset edellytykset täyttyvät, ja vain siksi ajaksi, jolloin näin on asianlaita.

Ei saa myöntää pidennystä taannehtivasti.

Pidennystä ei saa myöntää ilman hakijan suostumusta hakemuksesta olennaisesti poikkeavaan paikkaan.[637]

5.14.6.4 Uittoajan pidentämisen ehdoista

Uittoaikaa pidentävässä päätöksessä on määrättävä, mihin vesistön/meren osaan pidennys myönnetään, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL 5:39.1.

Mainitussa päätöksessä on määrättävä, että vain pidennyksen hakija saa uit-

---

[635] *KM 1939:3* s. 1* ja 20*.

[636] Ks. mts. 200—201. Ks. myös OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 101.1 §, *HE 1944* s. 9 ja 24 sekä *Uittokomitea, Lausunto* s. 20.

[637] Ks. VL 16:21.1 ja VL (467/87) 16:21.2. Ks. *Eronen, Luvat* s. 3, *Pietilä, Tapauskohtainen käsittely* s. 32, *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 302—303, *Pietilä, Vesioikeus* s. 77, 129—130, 136 ja 138 sekä edellä 4.10.4 kohdassa tarkasteltu oikeustapaus **KHO 1983 A II 151**. Vrt. VL 5:10.

taa pidennettynä aikana. Tosin VL 1:3:sta, VL (649/76) 5:8.1:stä ja VL 5:39.1:stä ei käy ilmi, kenelle pidennys on myönnettävä.

> Edellä 5.14.6.3 kohdassa lainatun vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 101.1 §:n mukaan pidennettyä uittoaikaa voidaan hakemuksesta myöntää "määrätylle uittajalle". OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 101.1 §:n mukaan pidennettyä uittoaikaa voidaan hakemuksesta myöntää "uittajalle".[638]

Pidennyspäätöksessä on määrättävä aika, joksi pidennys myönnetään, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL 5:39.1. Pidennysaikaa saadaan myöntää enintään yksi vuosi kerrallaan, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL 5:39.1. Vuodella tarkoitetaan kalenterivuotta.

Mainitussa päätöksessä on määrättävä, millä tavoin uitto on sallittua pidennettynä aikana, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL 5:39.1.

> Vesioikeuslakikomitea oli perustellut vesioikeuslakiehdotuksensa 101.1 §:ää, että lupapäätöksessä on vahvistettava uiton menettelytapa.[639] Tämän momenttiehdotuksen olen esittänyt edellä kohdassa 5.14.6.3.

VO voi määrätä, että sen päätöstä, jolla se myöntää pidennyksen, on noudatettava, vaikka päätökseen haetaan muutosta, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL (649/76) 5:36.2 ja VL 5:39. VO voi määrätä näin, kun se katsoo määräämisen tarpeelliseksi.[640] Koska mainituissa lainkohdissa ei ole nimenomaista säännöstä, että VO voi määrätä sanotusti vain vaatimuksesta, niin se voi määrätä sanotusti sekä vaatimuksetta että vaatimuksesta. Tarkoitan vaatimuksella asianosaisen esittämää vaatimusta. Yleensä VO:n ei pitäisi määrätä vaatimuksetta. Tässä muutoksenhaulla tarkoitetaan valittamista VO:n päätöksestä VYO:lle, VL (467/87) 17:1. Jos VO määrää, että sen päätöstä on noudatettava, vaikka päätökseen haetaan muutosta, VO:n on määrättävä noudattamaan päätöstä kokonaisuudessaan. VO ei saa määrätä, että sen päätöstä on noudatettava määrätystä ajankohdasta alkaen.

5.14.6.5 Uittoajan pidennyksen voimaantulosta ja voimassaolosta

Kun uittoajan pidennys tulee voimaan, se merkitsee, että puutavaran uitto on sallittua pidennyksen mukaisesti.

---

[638] *HE 1944* s. 9 ja 24.

[639] *KM 1939:3* s. 200—201.

[640] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 97.4 § ja 101 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 19*—20* sekä lainkohtaehdotusten perustelut, mts. 199—201 sekä OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 97.2 § ja 101 §, *HE 1944* s. 9 ja 23—24.

Jos VO määrää, että sen päätöstä, jolla se myöntää uittoajan pidennyksen, on noudatettava, vaikka päätökseen haetaan muutosta, pidennys tulee voimaan päätöksen antamishetkellä, VL 1:3, VL (649/76) 5:36.2 ja VL 5:39. Kuitenkin jos VO:n päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle, tämä saa määrätä, ettei pidennys ole voimassa ainakaan ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin.[641] Tosin asiasta ei ole nimenomaista säännöstä.[642] Kuitenkin VYO:n päätäntävalta voitaisiin perustaa samoihin lainkohtiin kuin VO:n päätäntävalta eli siis VL 1:3:een, VL (649/76) 5:36.2:een ja VL 5:39:ään, kun otetaan huomioon VL 14:1.1.[643] Hyväksymäni tulkinnan puolesta voidaan nojautua siihen, kuinka VL 21:3.2:ta tulkittiin tapauksessa **KHO 1971 A II 95**. Olen tarkastellut tapausta edellä kohdassa 4.10.6. Kuitenkin jos valitus tai valitukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin, VYO:n antama määräys raukeaa silloin, kun yhtään valitusta ei ole enää peruuttamatta.

VO päätöksellään myöntää uittoajan pidennyksen määräämättä pidennystä noudatettavaksi, vaikka päätökseen haetaan muutosta. Päätöksestä ei valiteta lainmukaisesti VYO:lle. Pidennys tulee voimaan silloin, kun valitusaika VO:n päätöksestä päättyy. Pidennys on ratkaistu lainvoimaisesti valitusajan päättyessä.

> VO:n uittoajan pidennyksen myöntävän päätöksen lainvoimaan sovelletaan soveltuvin osin niitä oppeja, jotka koskevat yleisen alioikeuden riita-asiassa antaman päätöksen lainvoimaa, VL 1:3, VL (649/76) 5:36.2, VL 5:39 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke, VL 21:6.1, UL (389/73) 3:1.1,1 ja 3:1.4 sekä UL 3:2.[644]

Päätöksellään VO myöntää uittoajan pidennyksen määräämättä pidennystä noudatettavaksi, vaikka päätökseen haetaan muutosta. Päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle. Tässä tapauksessa VYO:lla ei ole oikeutta määrätä, että pidennys tulee voimaan ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin.[645]

VO päätöksellään myöntää uittoajan pidennyksen määräämättä pidennystä noudatettavaksi, vaikka päätökseen haetaan muutosta. Päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle. Tässä tapauksessa pidennys ei tule voimaan ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin, vaikka pidennyksestä olisi valitettu vain osittain. Asiaan ei vaikuta, kuka on valittaja. Pidennyksen

---

[641] Valitusaika VO:n päätöksestä on 60 päivää, ks. VL (467/87) 17:1. Ks. kuitenkin MääräaikaL 1 §, MääräaikaL (358/66) 5.1 § ja MääräaikaL (662/78) 6.1 §.

[642] Ks. kuitenkin HValL (389/68) 14.3 §.

[643] Vrt. kuitenkin VL (467/87) 21:3.2.

[644] Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 402 ja *Vihervuori, Soveltamisalasta* s. 138.

[645] Vrt. VL (467/87) 21:3.2.

täydellinen tai osittainen lainvoiman puute estää pidennyksen voimaantulon.[646] Mikäli yleinen etu vaatii, VYO voi viran puolesta valitukseen tai valituksiin antamassaan päätöksessä tehdä VO:n päätökseen sellaisenkin muutoksen tai lisäyksen, jota yhdessäkään valituksessa ei ole vaadittu tehtäväksi. VYO:lla on oikeus soveltaa VL 16:21.1:tä ja VL (467/87) 16:21.2:ta tutkiessaan VO:n päätöksestä tehtyä valitusta tai tehtyjä valituksia, VL 1:3, 5:39.1 ja 14:1.1 sekä VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke.[647] Kuitenkin jos valitus tai valitukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin niin, ettei yhtään valitusta ole peruuttamatta, pidennys tulee voimaan silloin, kun yhtään valitusta ei ole peruuttamatta.

Oletetaan, että VO antamallaan päätöksellä myöntää uittoajan pidennyksen tai on myöntämättä uittoajan pidennystä, että päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle ja että tämä antamallaan päätöksellä valitukseen tai valituksiin pysyttää, myöntää tai epää pidennyksen. Tässä tapauksessa VYO:n päätös tulee voimaan sinä hetkenä, jolloin VYO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin, VL (467/87) 21:6.3. Kuitenkin VYO voi VL (467/87) 21:6.3:n toisessa virkkeessä säädetyin edellytyksin määrätä, että sen päätös tulee voimaan osittain tai kokonaan vasta lainvoimaisena. VYO:n päätös on lainvoimainen silloin, kun valitusluvan hakuaika ja valitusaika päätöksestä KHO:lle päättyvät, jos päätökseen ei haeta lainmukaisesti muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle.[648] Jos VYO:n päätökseen haetaan muutosta lainmukaisesti pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, päätös, siltä osin kuin siitä ei ole valitettu, tulee lainvoimaiseksi silloin, kun valitusluvan hakuaika ja valitusaika päätöksestä päättyvät, ja päätös, siltä osin kuin siitä on valitettu, tulee lainvoimaiseksi silloin, kun KHO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin.[649] Kuitenkin VYO:n päätöksen valitettu osa, jos muutoksenhakemus tai muutoksenhakemukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen KHO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin, tulee lainvoimaiseksi silloin, kun siihen ei kohdistu yhtään valitusta. Kuitenkin jos VYO:n päätöksestä lainmukaisesti haetaan valituslupaa KHO:lta ja valitetaan tälle, tämä käsitellessään muutoksenhakemusta voi määrätä VL (467/87) 21:6.4:ssä säädetyin edellytyksin, että VYO:n päätös lakkaa olemasta voimassa tai että VYO:n antama määräys, jonka mukaan VYO:n päätös tulee voimaan osittain tai kokonaan vasta lainvoimaisena, lakkaa olemasta voimassa. KHO saa määrätä kerrotunlaisen määräyksensä ole-

[646] Ks. VL 1:3, VL (649/76) 5:36.2 ja VL 5:39.

[647] Ks. edellä 4.10.6 kohdassa tarkasteltu VL (467/87) 15:23 ja sen jälkeen viitattu kirjallisuus.

[648] Valitusluvan hakuaika ja valitusaika ovat 60 päivää, ks. VL (467/87) 17:7. Ks. kuitenkin MääräaikaL 1—2 §, MääräaikaL (358/66) 5.1 § ja MääräaikaL (662/78) 6.1 §.

[649] Ks. VL (467/87) 17:4.3 ja 17:12.

maan voimassa enintään siihen hetkeen asti, jolloin se antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin. Kuitenkin jos muutoksenhakemus tai muutoksenhakemukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen kuin KHO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin, KHO:n antama määräys raukeaa silloin, kun yhtään valitusta ei ole peruuttamatta. KHO:n antama päätös valitukseen tai valituksiin tulee voimaan silloin, kun KHO antaa päätöksensä.

Jos asianosaiset ovat sopineet, että uittoajan pidennys tulee voimaan ja on voimassa yllä esitetystä poikkeavasti, niin tällainen sopimus on pätemätön. Pidennyksen voimaantuloa ja voimassaoloa koskevat säännökset on annettu osittain yleisen edun ja osittain yksityisen edun vuoksi. Näistä säännöksistä ei saa sopia.

Ulosotonhaltijalla ei ole oikeutta määrätä lainvoimaa vailla olevalla VO:n päätöksellä myönnettyä uittoajan pidennystä tulemaan voimaan. Tällöin kun otetaan huomioon VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL (649/76) 5:36.2, VL 5:39, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke, VL 21:6.1, UL (389/73) 3:1.1,1 ja UL (389/73) 3:1.4, niin UL 3:9—10 eivät sovellu.

6 UUTEEN VÄLIAIKAISEEN UITTOLUPAAN A:HAN, UUTEEN VÄLIAIKAISEEN UITTOLUPAAN B:HEN, UUTEEN VARSINAISEEN UITTOLUPAAN, UUTEEN YKSITYISUITTOLUPAAN TAI KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUPAAN PERUSTUVAN OIKEUDEN UITTAA PUUTAVARAA LAKKAAMISESTA

6.1 UUTEEN VÄLIAIKAISEEN UITTOLUPAAN A:HAN TAI UUTEEN VÄLIAIKAISEEN UITTOLUPAAN B:HEN PERUSTUVAN OIKEUDEN UITTAA PUUTAVARAA LAKKAAMISESTA

Lainvoimainen oikeus uittaa puutavaraa uuden väliaikaisen uittoluvan a:n tai uuden väliaikaisen uittoluvan b:n nojalla lakkaa silloin, kun päättyy se määräaika, joksi oikeus on myönnetty. Sen sijaan oikeutta ei ole lakkautettavissa ennen määräajan päättymistä. Ei ole voimassa säännöstä, joka oikeuttaisi lakkauttamaan oikeuden ennen määräajan päättymistä.[1]

Oikeus uittaa puutavaraa vesistössä/meressä uuden väliaikaisen uittoluvan a:n tai uuden väliaikaisen uittoluvan b:n nojalla ei lakkaa, vaikkei sitä tarvittaisi nykyisin.

Jos uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa tai uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä on määrätty ryhdyttäväksi toimenpiteisiin uitosta aiheutuvan vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen estämiseksi tai vähentämiseksi, niin luvassa on määrätty aika, koska toimenpiteet pitää olla suoritettu. Tätä olen käsitellyt edellä kohdassa 5.8.6. Mikäli toimenpiteitä ei suoriteta luvassa määrättynä aikana, luvan mukainen oikeus uittaa ei kuitenkaan raukea laiminlyönnin vuoksi.[2]

---

[1] Vrt. VL 4:2.2 ja 5:9, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL 8:21.4 ja 9:4.1 sekä VL (467/87) 9:15.2, 10:5.2, 10:25.2 ja 10:27.4. Vrt. myös *Mäenpää, Hallintolupa* s. 308.

[2] Vrt. VL 2:1.3, 2:12, 5:13.4 ja 5:22.

Vesistön/meren myynti pakkotoimin tai muulla tavoin luovuttaminen tai siirtyminen toisen omaksi ei lakkauta oikeutta uittaa puutavaraa siellä uuden väliaikaisen uittoluvan a:n tai uuden väliaikaisen uittoluvan b:n nojalla, VL 1:3, VL (649/76) 5:35.1, VL 5:37.1 ja VL 12:6.1.[3]

6.2 UUTEEN VARSINAISEEN UITTOLUPAAN PERUSTUVAN OIKEUDEN UITTAA PUUTAVARAA LAKKAAMISESTA

6.2.1 Määräaikaisen oikeuden uittaa puutavaraa lakkaamisesta määräajan päättyessä

Lainvoimainen oikeus uittaa puutavaraa uuden varsinaisen uittoluvan nojalla lakkaa silloin, kun päättyy se määräaika, joksi oikeus on myönnetty, jollei oikeutta lakkauteta ennen määräajan päättymistä tai jollei oikeus raukea. Tarkastelen oikeuden lakkauttamista jäljempänä kohdassa 6.2.2 ja käsittelen oikeuden raukeamista tuonnempana kohdassa 6.2.3.

6.2.2 Oikeuden uittaa puutavaraa lakkauttamisesta kumoamalla uusi varsinainen uittolupa

6.2.2.1 Uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttamista hakemaan oikeutetuista

Puutavaran omistaja, se, joka aikoo uittaa puutavaraa vesistössä/meressä, asianomainen viranomainen, Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolella ympltk, Ahvenanmaan maakunnassa vesiltk, vesialueen, rannan, laitteen taikka rakennuksen tai muun rakennelman omistaja, vesiliikenteen harjoittaja sekä muukin, milloin uiton toimittaminen vesistössä/meressä välittömästi saattaa koskea hänen oikeuttaan tai etuaan, ovat toimivaltaisia hakemaan uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttamista, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL (67/86) 20:1, KYL 5 §, KYL 6,1 §, ÅLL 1.1 §, ÅLL (44/86) 1a § ja ÅLL (65/78) 2.1 §. Luvan lakkauttamista hakemaan oikeutettujen luettelo on sama kuin luvan myöntämistä hakemaan oikeutettujen luettelo. Ks. edellä kohta 5.1.[4] Kuitenkin VYH:lla asianomaisena viranomaisena on oikeus hakea Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolelle myönnetyn uuden

[3] Ks. *Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä* s. 81—83.
[4] Ks. myös *Pfäffli* s. 12.

varsinaisen uittoluvan lakkauttamista, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9, VL (649/76) 5:30.3, VYL 1.1 § ja VYL (235/89) 3.1,2 §.

Uutta varsinaista uittolupaa ei saa lakkauttaa hakemuksetta.

6.2.2.2 Vesioikeuden toimivallasta ottaa vastaan ja käsitellä hakemus saada uusi varsinainen uittolupa lakkautetuksi sekä varsinaiset muutoksenhakukeinot

Uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttamista eli kumoamista on haettava VO:lta kirjallisella hakemuksella ja sama VO on toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke ja VL 16:1.1.[5] ÅLL (65/78) 2.1 § ei siirrä VO:lta MaaKH:lle toimivaltaa käsitellä hakemus saada Ahvenanmaan maakuntaan myönnetty uusi varsinainen uittolupa lakkautetuksi. Tällainen käsittely on kansalaisten oikeusturvan tarpeiden vuoksi lainkäyttöä.[6] Tätä kantaa voidaan perustella myös sillä, että VO on tuomioistuin eikä hallintoviranomainen.[7]

> VO on toimivaltainen käsittelemään hakemuksen saada toimialueellaan sijaitsevaan vesistöön/mereen myönnetty uusi varsinainen uittolupa lakkautetuksi, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke ja VL 15:10.1:n ensimmäinen virke. Jos tämän perusteella hakemus joutuisi useamman kuin yhden VO:n käsiteltäväksi, se on käsiteltävä siinä VO:ssa, 1) jonka toimialueella olevasta vesistöstä/merestä uusi varsinainen uittolupa lakkautettaisiin pääasiallisesti, 2) jonka toimialueella olevassa vesistössä/meressä uuden varsinaisen uittoluvan mukaan uitettiin pääosaltaan tai 3) jonka vesioloja hakemus koskee ensisijaisesti, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke ja VL 15:10.1.
>
> Jos VO on ottanut tutkittavaksi hakemuksen saada uusi varsinainen uittolupa lakkautetuksi, ylempi tuomioistuin ei saa ottaa tutkittavaksi sitä, onko VO ollut alueellisesti toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke, VL 15:10.1 ja VL 15:11.1. Ylempi tuomioistuin on sekä VYO että KHO, VL (467/87) 17:1, 17:4 ja 17:5.1. Ylemmän tuomioistuimen tutki-

[5] Ks. kuitenkin VL 16:1.3.

[6] Ks. VTA (150/64) 2.2 § ja AIL 1951 2.2 §, 19.2 § sekä 21—22 §. Ks. myös *Ls. framst. nr 36/1977—78* passim ja *Lu. bet. nr 32/1977—78* passim.

[7] Uittohallintotoimikunta lausuu, että uittosäännön kumoaminen on luonteeltaan tuomioistuinasia. *KM 1976:48* s. 23.

miskielto koskee vain VO:ien välistä alueellista toimivaltaristiriitaa.[8] Kuitenkin VYO:n on määrättävä asianosaisen pyynnöstä, minkä VO:n on käsiteltävä hakemus saada uusi varsinainen uittolupa lakkautetuksi, jos eri VO:t ovat ryhtyneet käsittelemään samaa hakemusta tai jos mikään VO ei ole katsonut hakemuksen kuuluvan sen alueelliseen toimivaltaan, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke sekä VL 15:10.1, 15:11.1 ja 15:11.2:n ensimmäinen virke. Asianosaisen pyynnölle ei ole säädetty muotovaatimusta eikä pyynnön esittämiselle ole säädetty määräaikaa. Tästä huolimatta on suotavaa, että asianosainen esittää pyyntönsä kirjallisesti. VYO:n on päätettävä asia soveltamalla VL 15:10.1:tä. VYO:n antamaan päätökseen tässä asiassa ei saa hakea muutosta, VL 15:11.2. Täten VYO:n päätökseen ei saa hakea muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle.[9] Tämä muutoksenhakukielto ei tarkoita ylimääräisiä muutoksenhakukeinoja, kantelua ja purkua.

VO:n antamasta päätöksestä hakemukseen saada uusi varsinainen uittolupa lakkautetuksi saadaan hakea muutosta VYO:lta valittamalla, VL (467/87) 17:1. VYO:n antamasta päätöksestä saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, VL (467/87) 17:4 ja 17:5.1. KHO:n pitää käsitellä asia siirtämättä sitä miltään osin hallituksen ratkaistavaksi, vaikka KHOL 5.1 §:n mukaiset edellytykset jättää asia hallituksen ratkaistavaksi täyttyisivät. Ks. edellä 5.2 kohta.

6.2.2.3 Uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttamisen oikeudellisista edellytyksistä

Vesistöön/mereen on myönnetty uusi varsinainen uittolupa. Sen lakkauttamisen oikeudellisena edellytyksenä on, että uitto vesistössä/meressä on lakannut, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke.

Vesistöön/mereen myönnetyn vanhan varsinaisen uittoluvan lakkauttamisen eli kumoamisen oikeudellisena edellytyksenä oli, että uitto vesistössä/meressä on lakannut, VL 1:3, 5:8.1 ja 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL (427/70) 5:34.1:n ensimmäinen virke sekä VL (649/76) 5:34.1:n ensimmäinen virke.[10]

Vesistöön/mereen myönnetyn uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttamisen eli kumoamisen oikeudellisena edellytyksenä oli, että uitto vesis-

[8] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 293 §, *KM 1939:3* s. 1* ja 54* sekä pykäläehdotuksen perustelut mts. 396—397 sekä OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 293 §, *HE 1944* s. 9 ja 52.

[9] Ks. VL (467/87) 17:4 ja 17:5.1.

[10] Ks. VOL II:25.

tössä/meressä on lakannut, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL (649/76) 5:34.1:n ensimmäinen virke.[11]

Uusi varsinainen uittolupa on lakkautettavissa vain vesistön/meren siltä osalta, jossa uitto on lakannut. Lakanneella uitolla tarkoitetaan uuden varsinaisen uittoluvan mukaista puutavaran uittoa. Uiton pysyvä lakkaaminen oikeuttaa lakkauttamaan uuden varsinaisen uittoluvan.

Parantalankosken väylällä ei ainakaan sinä aikana, jonka Parantalankosken kyllästämättömästä puusta rakennettu uittokouru kesti, tultu uittamaan ja uiton siten oli katsottava ainakin toistaiseksi lakanneen Parantalankoskessa eli siinä vesistön osassa, joka erinäisille Laukaan kihlakunnan vesistöille 11. 5. 1914 vahvistetussa uittosäännössä [pitäisi olla lauttaussäännössä] oli merkitty kirjaimella C. Kymin Uittoyhdistys uittokourun omistajana ja kunnossapitäjänä oli ilmoittanut, ettei kourua, jota ilman uittoa Parantalankosken kautta ei voitu toimittaa, nykyoloissa tultu pitämään uiton vaatimassa kunnossa. Uittokouru, suisteet ja paaluryhmät voivat olla esteenä vesistön muun hyödyllisen toiminnan käyttämiselle ja voivat niiden huonon kunnon takia olla vaaraksi vesistön käyttämisessä. Tämän vuoksi **ISVO 23. 10. 1969** antamallaan päätöksellä P Oy:n hakemuksesta VL 5:9:n ja 5:29—30:n nojalla kumosi edellä mainitun uittosäännön ja siihen tehdyt muutokset ja lisäykset siltä osin, kuin ne koskivat Parantalankoskea.

MH esitti valituksessaan KHO:ssa: Hakemusta oli perusteltu sillä, että uitto oli lakannut lopullisesti Parantalankosken väylällä. Tällä toimitettiin uittoa viimeksi vuonna 1964. Varmuutta ei ollut vielä siitä, että uiton päättyminen olisi lopullista. KHO:n olisi kumottava ISVO:n päätös ja palautettava hakemus käsiteltäväksi katselmustoimituksessa.

P Oy vaati vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.

KHO, joka katsoi, että ISVO oli VL 16:5.1—2:n ja VL [453/63] 16:5.3:n määräysten estämättä voinut ottaa hakemuksen ratkaistavaksi katselmustoimitusta pitämättä, **1. 10. 1970** antamallaan päätöksellä **t. 4461** tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa valituksenalaista päätöstä, joka siis jäi pysyväksi.

Tapauksesta käy ilmi, että VL 5:34.1:n ensimmäisessä virkkeessä säädetty uittosäännön kumoamisen oikeudellinen edellytys, uiton lakkaaminen vesistössä, soveltui myös lauttaussäännön kumoamiseen. Sekä ISVO:n päätöstä että KHO:n päätöstä voidaan arvostella sen vuoksi, ettei kumpikaan päätöksessään nimenomaisesti nojautunut mainittuun lainkohtaan.

PSVO antoi **20. 8. 1987** päätöksensä VH:n vireille panemassa Perämeren merenrannikon uittosäännön muuttamista koskevassa asiassa. Mitä tuli Kemin kirkonkylän jakokunnan vaatimukseen, että Keminmaan kunnassa sijaitseva Ahvenpankin tarakointi- ja toiminta-alue oli poistettava

[11] Ks. *Wirilander, Rasitteesta maankäyttömääräyksenä* s. 344.

uittosäännöstä, niin esitetyn selvityksen perusteella PSVO katsoi, että mainittu alue oli edelleen tarpeen uiton toimittamista varten. Tämän vuoksi PSVO hylkäsi vaatimuksen aiheettomana.

Edellä kerrottu alue oli 17,906 ha:n suuruinen vesialue, johon uittosäännössä oli myönnetty pysyvä käyttöoikeus. Todellisuudessa PSVO kumosi tämän uittosäännön, mutta se vahvisti uittosäännön, jossa mainittuun alueeseen myönnettiin pysyvä käyttöoikeus. Mainittu alue oli varattu lähiulkoilualueeksi Keminmaan kunnan vuonna 1979 hyväksytyssä yleiskaavassa.

Kemin kirkonkylän jakokunta vaati valituksessaan KHO:ssa, että tämä poistaisi edellä mainitun alueen uittosäännöstä.

VYH esitti vastineessaan KHO:ssa, että edellä kerrottua aluetta käytettiin jatkuvasti uittotarkoituksiin, etupäässä rannalle ajautuneiden irtopuiden keräilyyn ja varastointiin. VYH piti valitusta aiheettomana.

KHO 1. 8. 1988 antamallaan päätöksellä **t. 2939** tutki asian, hylkäsi valituksen ja pysytti PSVO:n päätöksen.

Sekä PSVO:n päätöstä että KHO:n päätöstä voidaan arvostella sen vuoksi, ettei kumpikaan päätöksessään nimenomaisesti nojautunut VL 1:3:een ja VL (649/76) 5:34.1:n ensimmäiseen virkkeeseen. Jutun lopputulos on oikea.

Uiton väheneminen tai tilapäinen lakkaaminen ei oikeuta lakkauttamaan uutta varsinaista uittolupaa.[12] Jos luvan nojalla ei ole uitettu lainkaan noin viiden viime vuoden aikana, niin uitto on syytä katsoa lakanneeksi, jollei pystytä näyttämään toteen, että luvan nojalla uitettaisiin hyvin lähitulevaisuudessa.

Jos uitto vesistössä/meressä on lakannut, niin sinne myönnetty uusi varsinainen uittolupa on lakkautettavissa huolimatta siitä, olisiko tarvetta uittaa puutavaraa siellä mahdollisesti kriisiaikoina.

Uuden varsinaisen uittoluvan lakkautusta ei saa myöntää taannehtivasti.

6.2.2.4 Kokonaissuunnitelman, kaavaehdotuksen tai kaavan huomioon ottaminen tai huomiotta jättäminen harkittaessa uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttamista

Edellä 5.7 kohdassa on esitys kokonaissuunnitelman, kaavaehdotuksen tai kaavan huomioon ottamisesta tai huomiotta jättämisestä harkittaessa uuden varsinaisen uittoluvan myöntämistä. Esitys soveltuu vastaavasti, kun VO, VYO tai KHO harkitsee uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttamista alueelta, jota koskee kokonaissuunnitelma, kaavaehdotus tai kaava.

Ks. edellä 6.2.2.3 kohdassa tarkasteltu oikeustapaus, jossa **KHO 1. 8. 1988** antoi päätöksensä **t. 2939**.

[12] Ks. *Serlachius J., II* s. 104.

6.2.2.5 Uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttamisen ehdoista

Kun lakkautetaan uusi varsinainen uittolupa, lakkauttamispäätöksessä on määrättävä, miltä kohtaa vesistöä/merta lupa lakkautetaan, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke.

Kun uusi varsinainen uittolupa lakkautetaan, lakkauttamispäätöksessä ei saa määrätä, että jollakin tai joillakin säilyy edelleen oikeus uittaa puutavaraa luvan nojalla. Täten kun lupa lakkautetaan, niin lakkauttaminen lopettaa jokaisen oikeuden uittaa luvan nojalla.

Päätöksessä, jolla uusi varsinainen uittolupa lakkautetaan, saadaan määrätä ajankohta, jolloin lupa lakkaa olemasta voimassa. Kuitenkin lakkautus tulee voimaan aikaisintaan sitä koskevan VO:n päätöksen saadessa lainvoiman tai VYO:n antaessa päätöksensä VO:n päätöksestä tehtyyn valitukseen tai valituksiin. Tätä käsittelen seuraavassa kohdassa.

6.2.2.6 Uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttamisen voimaantulosta

Kun uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttaminen tulee voimaan, niin se merkitsee, että luvan mukaisesti ei saa enää uittaa puutavaraa.

VO päätöksellään lakkauttaa uuden varsinaisen uittoluvan. VO:n päätöksestä ei valiteta lainmukaisesti VYO:lle. Luvan lakkautus tulee voimaan silloin, kun valitusaika VO:n päätöksestä päättyy.[13] Valitusajan päättyessä luvan lakkautus on ratkaistu lainvoimaisesti.

> VO:n uuden varsinaisen uittoluvan lakkauttavan päätöksen lainvoimaan sovelletaan soveltuvin osin niitä oppeja, jotka koskevat yleisen alioikeuden riita-asiassa antaman päätöksen lainvoimaa, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke, VL 21:6.1, UL (389/73) 3:1.1,1 ja 3:1.4 sekä UL 3:2.[14]

Päätöksellään VO lakkauttaa uuden varsinaisen uittoluvan. Päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle. Tässä tapauksessa VYO:lla ei ole oikeutta määrätä, että lakkautus tulee voimaan ennen kuin VYO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin.[15]

VO päätöksellään lakkauttaa uuden varsinaisen uittoluvan. Päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle. Tässä tapauksessa luvan lakkautus ei tule voi-

---

[13] Valitusaika on 60 päivää, ks. VL (467/87) 17:1. Ks. kuitenkin MääräaikaL 1 §, MääräaikaL (358/66) 5.1 § ja MääräaikaL (662/78) 6.1 §.

[14] Vrt. *Hollo, Pilaamiskiellon sisältö* s. 402 ja *Vihervuori, Soveltamisalasta* s. 138.

[15] Vrt. VL (467/87) 21:3.2.

maan ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin, vaikka luvan lakkautuksesta olisi valitettu vain osittain. Asiaan ei vaikuta, kuka on valittaja. Luvan lakkautuksen täydellinen tai osittainen lainvoiman puute estää luvan lakkautuksen voimaantulon. Mikäli yleinen etu vaatii, VYO voi viran puolesta valitukseen tai valituksiin antamassaan päätöksessä tehdä VO:n päätökseen sellaisenkin muutoksen tai lisäyksen, jota yhdessäkään valituksessa ei ole vaadittu tehtäväksi. VYO:lla on oikeus soveltaa VL 16:21.1:tä ja VL (467/87) 16:21.2:ta tutkiessaan VO:n päätöksestä tehtyä valitusta tai tehtyjä valituksia, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9, VL 14:1.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke ja VL 16:1.3.[16] Kuitenkin jos valitus tai valitukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen VYO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin niin, ettei yhtään valitusta ole peruuttamatta, lakkautus tulee voimaan silloin, kun yhtään valitusta ei ole peruuttamatta.

Oletetaan, että VO antamallaan päätöksellä lakkauttaa tai on lakkauttamatta uuden varsinaisen uittoluvan, että päätöksestä valitetaan lainmukaisesti VYO:lle ja että tämä antamallaan päätöksellä valitukseen tai valituksiin pysyttää, myöntää tai epää lakkautuksen. Tässä tapauksessa VYO:n päätös tulee voimaan sinä hetkenä, jolloin VYO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin, VL (467/87) 21:6.3. Kuitenkin VYO voi VL (467/87) 21:6.3:n toisessa virkkeessä säädetyin edellytyksin määrätä, että päätös tulee voimaan osittain tai kokonaan vasta lainvoimaisena. VYO:n päätös on lainvoimainen silloin, kun valitusluvan hakuaika ja valitusaika päätöksestä KHO:lle päättyvät, jos päätökseen ei haeta lainmukaisesti muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle.[17] Jos VYO:n antamasta päätöksestä haetaan muutosta lainmukaisesti pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, päätös, siltä osin kuin siitä ei ole valitettu, tulee lainvoimaiseksi silloin, kun valitusluvan hakuaika ja valitusaika päätöksestä päättyvät, ja päätös, siltä osin kuin siitä on valitettu, tulee lainvoimaiseksi silloin, kun KHO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin.[18] Kuitenkin VYO:n päätöksen valitettu osa, jos muutoksenhakemus tai muutoksenhakemukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen KHO:n päätöksen antamista valitukseen tai valituksiin, tulee lainvoimaiseksi silloin, kun siihen ei kohdistu yhtään valitusta. Kuitenkin jos VYO:n päätöksestä lainmukaisesti haetaan valituslupaa KHO:lta ja valitetaan tälle, tämä käsitellessään muutoksenhakemusta voi määrätä VL (467/87) 21:6.4:ssä säädetyin edellytyksin, että VYO:n päätös lakkaa olemasta voimassa tai että VYO:n antama mää-

[16] Ks. edellä 4.10.6 kohdassa tarkasteltu VL (467/87) 15:23 ja sen jälkeen viitattu kirjallisuus.

[17] Valitusluvan hakuaika ja valitusaika ovat 60 päivää, ks. VL (467/87) 17:7. Ks. kuitenkin MääräaikaL 1—2 §, MääräaikaL (358/66) 5.1 § ja MääräaikaL (662/78) 6.1 §.

[18] Ks. VL (467/87) 17:4.3 ja 17:12.

räys, jonka mukaan VYO:n päätös tulee voimaan osittain tai kokonaan vasta lainvoimaisena, lakkaa olemasta voimassa. KHO saa määrätä sanotunlaisen määräyksensä olemaan voimassa enintään siihen hetkeen asti, jolloin KHO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin. Kuitenkin jos muutoksenhakemus tai muutoksenhakemukset peruutetaan valitusajan jälkeen ennen kuin KHO antaa päätöksensä valitukseen tai valituksiin, KHO:n antama määräys raukeaa silloin, kun yhtään valitusta ei ole peruuttamatta. KHO:n antama päätös valitukseen tai valituksiin tulee voimaan silloin, kun KHO antaa päätöksensä.

Jos asianosaiset ovat sopineet, että uusi varsinainen uittolupa lakkaa olemasta voimassa yllä esitetystä poikkeavasti, niin tällainen sopimus on pätemätön. Luvan lakkauttamisen voimaantuloa koskevat säännökset on annettu osittain yleisen edun ja osittain yksityisen edun vuoksi. Näistä säännöksistä ei saa sopia.

> Ulosotonhaltijalla ei ole oikeutta määrätä lainvoimaa vailla olevalla VO:n päätöksellä lakkautetun uuden varsinaisen uittoluvan lakkautusta tulemaan voimaan. Tällöin kun otetaan huomioon VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1, VL 5:9, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke, VL 21:6.1, UL (389/73) 3:1.1,1 ja UL (389/73) 3:1.4, niin UL 3:9—10 eivät sovellu.

6.2.3 Edunturvaamistoimen tai kuntoonpanotoimenpiteen suorittamattomuudesta johtuvasta uuden varsinaisen uittoluvan mukaisen oikeuden uittaa puutavaraa raukeamisesta

Jos uudessa varsinaisessa uittoluvassa määrätään tehtäväksi edunturvaamistoimi tai kuntoonpanotoimenpide, luvassa on määrättävä, milloin näiden on oltava valmiina. Tätä olen käsitellyt edellä kohdassa 5.9.7.

Edunturvaamistoimen tai kuntoonpanotoimenpiteen suorittamiselle määrättyä aikaa voidaan, milloin siihen on erityistä syytä, ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta kohtuullisesti pidentää, VL 1:3, 2:1.3 ja 2:12:n ensimmäinen ja toinen virke, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1 sekä VL 5:13.4 ja 5:22.[19] Vain vesistön/meren kuntoonpanijalla on oikeus tehdä hakemus. Pidennystä on haettava VO:lta kirjallisella hakemuksella ja sama VO on toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, VL 1:3, 2:1.3 ja 2:12:n ensimmäinen ja toinen

[19] **KHO 1925 II 930**: Lauttaussäännössä tehtäväksi määrättyjen lauttausväylän kuntoonpanotöiden suorittamisaikaa pidennettiin kuntoonpanijan hakemuksesta. — Siitä, kuinka on tulkittava VL 2:12:n mukaista erityistä syytä ks. oikeustapaus, jossa **KHO** antoi **8. 1. 1976** päätöksensä **t. 15**, oikeustapaus **KHO 1980 A II 88**, jäljempänä tarkasteltava oikeustapaus, jossa **KHO** antoi **13. 11. 1980** päätöksensä **t. 5579**, tämän jälkeen käsiteltävät kaksi oikeustapausta sekä *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 282—283.

virke, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1, VL 5:13.4, 5:22 ja 14:1.1, VL (453/63) 14:7.1, VL (467/87) 14:7.2:n ensimmäinen virke sekä VL 16:1.1. ÅLL (65/78) 2.1 § ei siirrä VO:lta MaaKH:lle toimivaltaa käsitellä hakemus saada määräajan pidennys Ahvenanmaan maakuntaan. Tällainen käsittely on kansalaisten oikeusturvan tarpeiden vuoksi lainkäyttöä.[20] Tätä kantaa voidaan perustella myös sillä, että VO on tuomioistuin eikä hallintoviranomainen.

> Siihen, mikä VO on alueellisesti toimivaltainen käsittelemään hakemuksen, sovelletaan VL 15:10.1:tä ja 15:11:tä samalla tavoin kuin olen edellä 5.2 kohdassa soveltanut näitä lainkohtia siihen, mikä VO on alueellisesti toimivaltainen käsittelemään hakemuksen saada uusi varsinainen uittolupa.

VO:n antamasta päätöksestä hakemukseen saada määräajan pidennys saadaan hakea muutosta VYO:lta valittamalla, VL (467/87) 17:1. VYO:n antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta pyytämällä valituslupaa KHO:lta ja valittamalla tälle, VL (467/87) 17:4 ja 17:5.1.

Pidennettäessä edunturvaamistoimen tai kuntoonpanotoimenpiteen suorittamiselle määrättyä aikaa voidaan pidennyksen hakijalle asettaa pidennyksen ehdoksi erityisiä velvoitteita.

> Tapauksen **KHO 1980 A II 88** vuosikirjaotsikko kuuluu: "Voimalaitoksen rakentamiselle asetettua määräaikaa pidennettäessä voidaan hakijalle asettaa sen ehdoksi erityisiä velvoitteita." Tässäkin tapauksessa määräaika pidennettiin VL 2:12:n nojalla.[21]

Määräaikaa voidaan pidentää kerrallaan enintään kymmenen vuotta.[22] Tosin ei ole voimassa nimenomaista säännöstä siitä, kuinka paljon enintään saadaan pidentää määräaikaa. Sitä saadaan pidentää useamman kerran.

> **LSVO 26. 3. 1976** antamallaan päätöksellä Helsingin kaupunginhallituksen hakemuksesta VL 2:2—3:n, 2:5:n, 2:6.2:n, 2:12—13:n, 2:15—16:n, 11:13:n, 16:21:n, 16:27:n ja 16:30:n nojalla myönsi Helsingin kaupungille luvan kolmiaukkoisen jalankulkusillan rakentamiseen Lauttasaaren ja Kaskisaaren välillä olevan Laukkaniemensalmen yli Helsingin kaupungissa. Luvan 6. lupaehdon mukaan lupa oli rauennut, ellei rakennustyötä ollut tehty olennaisilta osin kolmen vuoden kuluessa siitä lukien, kun päätös oli saanut lainvoiman.

---

[20] Ks. VTA (150/64) 2.2 § ja AIL 1951 2.2 §, 19.2 § sekä 21—22 §. Ks. myös *Ls. framst. nr 36/1977—78* passim ja *Lu. bet. nr 32/1977—78* passim.

[21] Mäenpää ja Vihervuori ovat kommentoineet tapausta, *Mäenpää, Hallintolupa* s. 254 ja *Vihervuori, Oikeuskysymykset* s. 282—283.

[22] Ks. *NU 1968:17* s. 147.

KHO 18. 11. 1976 antamallaan päätöksellä **t. 4485** tutki asian muilta kuin rahakorvauksia koskevilta osin ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa LSVO:n päätöstä, joka siis jäi pysyväksi.

Helsingin kaupunginhallitus pyysi hakemuksessaan LSVO:ssa tätä pidentämään 6. lupaehdon määräaikaa kolmella vuodella. Hakijan mukaan oli mahdollista, että aluekysymysten selvittämiseen kului siinä määrin aikaa, ettei siltahanketta ehditty toteuttaa 6. lupaehdon pidentämättömän määräajan kuluessa.

LSVO 7. 5. 1979 antamallaan päätöksellä tutki asian sekä hylkäsi hakemuksen hylkäämistä tarkoittavat vaatimukset perusteettomina. Muut esitetyt vaatimukset, koska haetun määräajan pidentämisen ei ollut katsottava loukkaavan yleistä eikä kenenkään yksityistä etua, LSVO hylkäsi niin ikään perusteettomina. Koska hakemuksessa tarkoitettua sillan rakentamista varten varatun ajan pidentämiseen oli hakemuksessa esitetyn perusteella erityistä syytä, LSVO VL 2:12:n nojalla pidensi 6. lupaehdon määräaikaa kolmella vuodella.

Asunto Oy L valituksessaan ja H sekä hänen asiakumppaninsa valituksessaan KHO:ssa vaativat, että tämä hylkäisi hakemuksen ja kumoaisi LSVO:n päätöksen.

Helsingin kaupunginhallitus pyysi vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi valitukset.

KHO 13. 11. 1980 antamassaan päätöksessä **t. 5579** katsoi, että kaupunginhallituksen hakemuksessa oli esitetty VL 2:12:ssa tarkoitettuja erityisiä syitä puheena olevan sillan rakentamista varten varatun ajan pidentämiseen kolmella vuodella. Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan hakijalle, mikäli hakija aikoi käyttää hyväkseen määräajan pidentämisestä koituvan edun, ei ollut tarpeen asettaa LSVO:n 26. 3. 1976 antamassa lupapäätöksessä asetettujen ehtojen ja määräysten ohella tai sijasta erityisiä velvoitteita. Tämän vuoksi KHO hylkäsi esitetyt vaatimukset hakemuksen hylkäämisestä ja lupaehtojen muuttamisesta sekä katsoi, ettei ollut syytä muuttaa LSVO:n päätöksen lopputulosta, joka siis jäi pysyväksi.

Helsingin kaupunginhallitus esitti hakemuksessaan LSVO:ssa, että sillan rakentaminen oli edelleen viivästynyt lukuisten valitusten vuoksi. KKO:ssa oli vielä ratkaisematta yleisten alueiden mittaustoimituksista tehdyt kaksi valitusta, jotka koskivat Laukkaluodonpolkua sivuavaa puistoa ja vesialuetta. Sillan rakentamista ei voitu aloittaa ennen kuin näihin valituksiin oli saatu lainvoimaiset päätökset. Tämän perusteella Helsingin kaupunginhallitus pyysi, että LSVO pidentäisi 6. lupaehdon määräaikaa vielä kolmella vuodella.

LSVO 18. 2. 1983 antamallaan päätöksellä tutki asian ja hylkäsi hakemuksen epäämistä tarkoittavat vaatimukset perusteettomina. Koska haetun määräajan pidentämisen ei ollut katsottava loukkaavan yleistä eikä kenenkään yksityistä etua, LSVO hylkäsi muut esitetyt vaatimukset niin ikään perusteettomina. Koska erityistä syytä oli osoitettu olevan, LSVO pidensi VL 2:12:n nojalla 6. lupaehdon määräaikaa vielä kolmella vuodella.

Asunto Oy L valituksessaan ja K sekä hänen asiakumppaninsa valituksessaan KHO:ssa vaativat, että tämä kumoaisi LSVO:n päätöksen ja hylkäisi hakemuksen.

Helsingin kaupunginhallitus pyysi vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi valitukset.

KHO 25. 8. 1983 antamallaan päätöksellä **t. 3105** tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa LSVO:n päätöstä, joka siis jäi pysyväksi.

Helsingin kaupunginhallitus pyysi hakemuksessaan LSVO:ssa, että tämä pidentäisi 6. lupaehdon määräaikaa vielä kolmella vuodella. Hakijan mukaan sillan rakentaminen oli viivästynyt tarvittavien maa- ja vesialueiden lunastuspäätöksistä tehtyjen valitusten vuoksi. Lisäksi hakija pyysi, että LSVO myöntäisi luvan rakentaa silta Helsingin kaupungin rakennusviraston laatiman yleispiirustuksen n:o 25459/2 mukaisesti ja muuten LSVO:n 26. 3. 1976 antamassa lupapäätöksessä määrätyin ehdoin.

LSVO 15. 10. 1985 antamallaan päätöksellä tutki asian. Koska hakemuksen tarkoittama silta ei loukannut muistuttajien etua enempää kuin lainvoimaisen VO:n päätöksen mukainen silta, LSVO hylkäsi Asunto Oy L:n ja Asunto Oy K:n tekemät muistutukset ja vaatimukset aiheettomina. Sillan rakentaminen oli viivästynyt hakijasta riippumattomista syistä. Näin ollen oli katsottava, että oli olemassa erityisiä syitä rakennustyön tekemiseen määrätyn ajan pidentämiseen. Tämän vuoksi LSVO VL 2:6.1:n ja 2:12:n nojalla muutti edellä kerrottua lupapäätöstä siten, että silta saatiin rakentaa yleispiirustuksen n:o 20656 sijasta yleispiirustuksen n:o 25459/2 mukaisesti ja että 6. lupaehto kuului: "Rakennustyö on tehtävä 18.11.1988 mennessä uhalla, että lupa muutoin raukeaa."

Asunto Oy L vaati valituksessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi hakemuksen ja kumoaisi LSVO:n päätöksen.

Helsingin kaupunginhallitus pyysi vastineessaan KHO:ssa, että tämä hylkäisi valituksen.

KHO 22. 5. 1986 antamallaan päätöksellä **t. 1825** tutki asian ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa LSVO:n päätöstä, joka siis jäi pysyväksi.

Täten sillan rakentamiselle asetettua määräaikaa pidennettiin VL 2:12:n nojalla peräti kolme kertaa.

Jollei uudessa varsinaisessa uittoluvassa tehtäväksi määrättyä edunturvaamistointa tai kuntoonpanotoimenpidettä suoriteta olennaisilta osiltaan ennen luvassa määrätyn tai hakemuksesta pidennetyn määräajan päättymistä, luvan mukainen oikeus uittaa puutavaraa raukeaa, VL 1:3, 2:1.3 ja 2:12, VL (649/76) 5:8.1 ja 5:11.1 sekä VL 5:13.4 ja 5:22.[23] Tällöin luvan mukainen oikeus uittaa puutavaraa lakkaa määräajan päättyessä.[24]

---

[23] Vrt. VL 22:3.1.

[24] Ks. vesioikeuslakikomitean laatiman vesioikeuslakiehdotuksen 28.3 § ja 83.1 §, *KM 1939:3* s. 1*, 5* ja 16* sekä lainkohtaehdotusten perustelut mts. 122 ja 186, OM:ssä laaditun vesistölakiluonnoksen 28.3 § ja 83.1 §, *HE 1944* s. 9, 13 ja 21 sekä *KHO:n lausunto* 83.1 §:n kohta.

> Tosin Pietilä kirjoittaa: "Kun uittosääntöön on otettu määräykset toimenpiteistä, joihin on ryhdyttävä vesistön kuntoonpanemiseksi uittoa varten, on siinä myös mainittava, milloin määräyksessä tarkoitettujen töiden, laitteiden ja rakennelmien tulee olla valmiina — —, [VL] 5:22. Uittosääntö *ei* kuitenkaan *raukea*, vaikka ko. aika laiminlyödään."[25] Tälle näkemykselle ei saada tukea viimeistä edellisessä alaviitteessä esitetyistä valmistelutöistä.[26]

Vesistön/meren myynti pakkotoimin tai muulla tavoin luovuttaminen tai siirtyminen toisen omaksi ei lakkauta oikeutta uittaa puutavaraa uuden varsinaisen uittoluvan nojalla siellä, VL 1:3, VL (649/76) 5:8.1 ja VL 12:6.1.

6.3 UUTEEN YKSITYISUITTOLUPAAN PERUSTUVAN OIKEUDEN UITTAA PUUTAVARAA LAKKAAMISESTA

Lainvoimainen oikeus uittaa puutavaraa uuden yksityisuittoluvan nojalla lakkaa silloin, kun päättyy se määräaika, joksi oikeus on myönnetty. Sen sijaan oikeutta ei ole lakkautettavissa ennen määräajan päättymistä. Ei ole voimassa säännöstä, joka oikeuttaisi lakkauttamaan oikeuden ennen määräajan päättymistä.[27]

Jos lainvoimainen oikeus uittaa puutavaraa uuden yksityisuittoluvan nojalla on myönnetty pysyvänä, niin oikeutta ei ole lakkautettavissa. Ei ole voimassa säännöstä, joka oikeuttaisi lakkauttamaan oikeuden.[28]

Jos uudessa yksityisuittoluvassa on määrätty tehtäväksi töitä ja laitteita sekä suoritettavaksi muita toimenpiteitä toisen oikeuden ja edun suojaamiseksi yksityisuiton aiheuttamalta vahingolta sekä yhteisuitolle tai vesistön/meren muulle käytölle aiheutuvan haitan välttämiseksi, niin luvassa on määrätty, koska toimenpiteet pitää olla suoritettu. Tätä olen käsitellyt edellä kohdassa 5.10.6. Mikäli toimenpiteitä ei suoriteta luvassa määrättynä aikana, luvan mukainen oikeus uittaa ei kuitenkaan raukea laiminlyönnin vuoksi.[29]

---

[25] Ks. *Pietilä, Vesioikeus* s. 177—178.

[26] Tosin hänen näkemykselleen saadaan tukea seuraavasta oikeustapauksesta. **KHO 1952 II 319**: Kun maa- ja vesialueet oli määrätty luovutettavaksi lauttaussäännössä, joka oli vahvistettu lainvoimaisella päätöksellä, lauttaussäännön määräykset eivät olleet rauenneet sen johdosta, että lauttaussäännössä tarkoitetun lauttausväylän kuntoonpanoa ei ollut suoritettu asetetussa tai pidennetyssä määräajassa. Ks. kuitenkin oikeustapaus **KHO 1960 II 429** ja Pietilän kommentti tapauksesta, *Pietilä, Vesioikeus* s. 178—179.

[27] Vrt. VL 4:2.2 ja 5:9, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL 8:21.4 ja 9:4.1 sekä VL (467/87) 9:15.2, 10:5.2, 10:25.2 ja 10:27.4. Vrt. myös *Mäenpää, Hallintolupa* s. 308.

[28] Vrt. VL 4:2.2 ja 5:9, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL 8:21.4 ja 9:4.1 sekä VL (467/87) 9:15.2, 10:5.2, 10:25.2 ja 10:27.4. Vrt. myös *Mäenpää, Hallintolupa* s. 308.

[29] Vrt. VL 2:1.3, 2:12, 5:13.4 ja 5:22.

Vesistön/meren myynti pakkotoimin tai muulla tavoin luovuttaminen tai siirtyminen toisen omaksi ei lakkauta oikeutta uittaa puutavaraa uuden yksityisuittoluvan nojalla siellä, VL 1:3, VL (649/76) 5:19.2 ja VL 12:6.1.

6.4 KUORIMATTOMAN PUUTAVARAN UITTOLUPAAN PERUSTUVAN OIKEUDEN UITTAA PUUTAVARAA LAKKAAMISESTA

Lainvoimainen oikeus uittaa puutavara kuorimattoman puutavaran uittoluvan nojalla lakkaa silloin, kun päättyy se määräaika, joksi oikeus on myönnetty. Sen sijaan oikeutta ei ole lakkautettavissa ennen määräajan päättymistä. Ei ole voimassa säännöstä, joka oikeuttaisi lakkauttamaan oikeuden ennen määräajan päättymistä.[30]

> Tosin edellä 5.6 kohdassa tarkastellussa tapauksessa **KHO 1974 A II 110** kumottiin PSVO:n 25. 5. 1968 antamalla päätöksellä n:o 27/68/II myönnetty kuorimattoman puutavaran uittolupa. Se tämän päätöksen mukaan oli voimassa toistaiseksi ja siksi, kunnes PSVO uittoyhdistyksen, asianomaisen viranomaisen tai toimenpiteestä vahinkoa kärsivän hakemuksesta ehkä toisin määräsi. Tätä lupaehtoa on tulkittava niin, että se mahdollisti jopa luvan kumoamisen.

Jos kuorimattoman puutavaran uittoluvassa on määrätty suoritettavaksi toimenpiteitä uitosta aiheutuvan vahingon ja haitan välttämiseksi, niin luvassa on määrätty, koska toimenpiteet pitää olla suoritettu. Tätä olen käsitellyt edellä kohdassa 5.11.6. Jos toimenpiteitä ei suoriteta luvassa määrättynä aikana, luvan mukainen oikeus uittaa ei kuitenkaan raukea laiminlyönnin vuoksi.[31]

Vesistön/meren myynti pakkotoimin tai muulla tavoin luovuttaminen tai siirtyminen toisen omaksi ei lakkauta oikeutta uittaa puutavaraa kuorimattoman puutavaran uittoluvan nojalla siellä, VL 1:3, 5:96.1—2 ja 12:6.1.

---

[30] Vrt. VL 4:2.2 ja 5:9, VL (236/89) 5:34.1:n ensimmäinen virke, VL 8:21.4 ja 9:4.1 sekä VL (467/87) 9:15.2, 10:5.2, 10:25.2 ja 10:27.4. Vrt. myös *Mäenpää, Hallintolupa* s. 308.

[31] Vrt. VL 2:1.3, 2:12, 5:13.4 ja 5:22.

7 NÄKÖKOHTIA SUOMEN LAADITTAVAN UITTOLAINSÄÄDÄNNÖN KANNALTA

Ruotsin puutavaran uittoa koskevat säännökset, Norjan puutavaran uittoa koskevat säännökset ja Suomen puutavaran uittoa koskevat säännökset ovat osittain samankaltaisia ja osittain poikkeavia. Ruotsin ja Norjan puutavaran uittoa koskevista säännöksistä ei ole suurta apua uudistettaessa Suomen puutavaran uittoa koskevia säännöksiä. On helppo katsoa Ruotsin, Norjan ja Suomen puutavaran uittoa koskevat säännökset ainakin osittain vanhentuneiksi.

Voimassa olevat säännökset puuttuvat siitä, millä edellytyksillä voidaan muuttaa tai lakkauttaa kuorimattoman puutavaran uittokielto. Tästä olisi syytä säätää yksityiskohtaisesti.

Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n tai uuden väliaikaisen uittoluvan b:n myöntämisen oikeudelliset edellytykset, uuden varsinaisen uittoluvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset, uuden yksityisuittoluvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset ja kuorimattoman puutavaran uittoluvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset poikkeavat suuresti toisistaan. Näitä edellytyksiä olisi syytä yhdenmukaistaa. Edellytyksissä olisi syytä toteuttaa entistä selvemmin etuvertailu: luvan mukaisesta puutavaran uitosta saatavaa hyötyä verrattaisiin uitosta aiheutuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen. Luvan myöntämisen edellytyksenä pitäisi olla, että lupa voidaan myöntää, jos siitä saatava hyöty ylittää huomattavasti siitä aiheutuvat vahingot, haitat ja muut edunmenetykset. Ei ole mitään syytä suosia yksipuolisesti puutavaran uittoa uittajan vastapuolen oikeuksien ja etujen kustannuksella.

VL 5:10:n perusteella on tutkittava hakemuksesta saada uusi varsinainen uittolupa poikkeavat ehdotukset. Lainkohtaa pitäisi muuttaa niin, että puutavaran uitolla ei olisi parempaa asemaa kuin muilla eduilla. Ei ole mitään syytä suosia yksipuolisesti uittoa uittajan vastapuolen oikeuksien ja etujen kustannuksella. Tämä näin muutettu lainkohta pitäisi säätää koskemaan myös uutta väliaikaista uittolupaa a:ta, uutta väliaikaista uittolupaa b:tä, uutta yksityisuittolupaa ja kuorimattoman puutavaran uittolupaa.

Uuden väliaikaisen uittoluvan a:n tai uuden väliaikaisen uittoluvan b:n lupaehtojen asettamista koskevat säännökset, uuden varsinaisen uittoluvan lupaehtojen asettamista koskevat säännökset, uuden yksityisuittoluvan lupaehtojen asettamista koskevat säännökset ja kuorimattoman puutavaran uittoluvan lupaehtojen asettamista koskevat säännökset poikkeavat toisistaan. Näitä säännöksiä olisi syytä yhdenmukaistaa. Kuorimattoman puutavaran uittoluvan lupaehtojen asettamista koskevat säännökset ovat puutteelliset.

Metsätuhotoimikunta esitti, että eduskunta hyväksyisi Lain metsätuhojen torjunnasta ja Lain vesilain muuttamisesta.[1] Jälkimmäisen lakiehdotuksen 5:1.4:n mukaan uitettavasta puutavarasta leviävien metsätuhoja aiheuttavien hyönteisten torjumiseen ja tällaisten hyönteisten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen sovelletaan, mitä metsätuhojen torjunnasta annetussa laissa on säädetty. Saman lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen mukaan tällä lailla kumotaan ne uittosäännöissä olevat määräykset, jotka koskevat uitettavasta puutavarasta leviävien metsätuhoja aiheuttavien hyönteisten torjumiseksi tehtäviä toimenpiteitä tai sanottujen hyönteisten aiheuttamien vahinkojen korvaamista.[2]

Metsätuhotoimikunta perusteli ehdotustaan Laiksi vesilain muuttamisesta: Uittosääntöihin otettuja määräyksiä, jotka koskevat metsätuhojen torjumiseksi tehtäviä toimenpiteitä, ei voida pitää onnistuneina sen enempää uiton kuin metsätuhojen torjunnankaan kannalta. Määräysten noudattaminen hankaloittaa uittoa ja vähentää uittokuljetuksen kilpailukykyä, jolloin puutavaraa saattaa siirtyä muihin kuljetusmuotoihin. Seurauksena on, että uitto vähenee. Puutavaran uittaminen on metsätuhojen torjunnan kannalta yleensä muita kuljetusmuotoja edullisempi, koska uitossa oleva puutavara on pääosin veden alla ja tältä osin sopimaton hyönteisten lisääntymispesäkkeiksi. Tarkoituksena on, että uittosääntöihin ei otettaisi enää määräyksiä torjuntatoimenpiteistä.[3]

Metsätuhotoimikunnan ehdotus Laiksi vesilain muuttamisesta ei ole kannatettava. Se on laadittu yksinomaan uiton etua silmällä pitäen.

Ehdotus merkitsisi sitä, ettei uuteen varsinaiseen uittolupaan saisi asettaa määräyksiä uitettavasta puutavarasta leviävien tuhohyönteisten metsälle aiheuttamien edunmenetysten estämiseksi ja että aikaisemmin annetut tällaiset määräykset kumoutuisivat. Määräys on metsätuhojen torjunnan kannalta onnistunut, koska se asetetaan lupaan ottamalla huomioon tapauksen yksityiskohdat.

Metsätuhotoimikunta laatiessaan ehdotustaan ei huomannut, että uuteen väliaikaiseen uittolupaan a:han, uuteen väliaikaiseen uittolupaan b:hen, uuteen yksityisuittolupaan ja kuorimattoman puutavaran uittolupaan voidaan asettaa määräyksiä uitettavasta puutavarasta leviävien tuho-

[1] *KM 1979:64* s. 74—82.
[2] Mts. 82.
[3] Ks. mts. 71—72.

hyönteisten metsälle aiheuttamien edunmenetysten estämiseksi. Tämä on helposti tulkittavissa asiantuntemuksen puutteeksi.

Ehdotus merkitsisi sitä, että uitettavasta puutavarasta leviävien tuhohyönteisten metsälle aiheuttamat edunmenetykset eivät olisi VL (649/76) 5:79:n mukaan uittovahinkona korvattavia. Ei ole järkevää rajata tällaisia edunmenetyksiä VL (649/76) 5:79:n mukaisen uittovahingon ulkopuolelle.

Uudessa varsinaisessa uittoluvassa voidaan määrätä maksettavaksi korvaus ennakolta arvioitavissa olevasta uittovahingosta. Lainsäätäjän kömmähdys on, ettei uudessa väliaikaisessa uittoluvassa a:ssa, uudessa väliaikaisessa uittoluvassa b:ssä, uudessa yksityisuittoluvassa ja kuorimattoman puutavaran uittoluvassa voida määrätä maksettavaksi korvausta ennakolta arvioitavissa olevasta uittovahingosta. Kömmähdys olisi syytä poistaa lakia muuttamalla.

Oikeus saada korvaus uittovahingosta, jota ei ole aiheutettu tahallisesti eikä tuottamuksellisesti, on rajoitettu. Ei ole mahdollista saada korvausta pelkästään siitä, että myönnetään uusi väliaikainen uittolupa a, uusi väliaikainen uittolupa b, uusi varsinainen uittolupa, uusi yksityisuittolupa tai kuorimattoman puutavaran uittolupa. Esitetyt korvauksensaantioikeuden rajoitukset olisi syytä poistaa. Niin ikään olisi syytä poistaa rajoitus saada korvaus alueen määräämisestä yleiseksi uittoväyläksi uudessa varsinaisessa uittoluvassa ja yleisen uittoväylän käyttämisestä. Tässä kappaleessa esitetyt korvauksensaantioikeuden rajoitukset suosivat yksipuolisesti puutavaran uittoa uittajan vastapuolen oikeuksien ja etujen kustannuksella.

Voimassa olevat säännökset puuttuvat siitä, voidaanko muuttaa uutta väliaikaista uittolupaa a:ta, uutta väliaikaista uittolupaa b:tä, uutta yksityisuittolupaa tai kuorimattoman puutavaran uittolupaa ja millä edellytyksillä lupaa voidaan muuttaa. Näistä olisi syytä säätää yksityiskohtaisesti. Uutta varsinaista uittolupaa voidaan muuttaa. Kuitenkin olisi paikallaan selventää niitä edellytyksiä, joiden täyttyessä tällaista lupaa voitaisiin muuttaa.

Paikallaan polkevaan yhteiskuntaan sopii hyvin ajatus, että uusi varsinainen uittolupa pitää myöntää pysyvänä. Kuitenkaan yhteiskunta ei ole enää paikallaan polkeva. Olisi aiheellista säätää yksityiskohtaisesti siitä, millä edellytyksillä lupa saadaan myöntää määräajaksi.

Lainvoimainen uusi varsinainen uittolupa voidaan lakkauttaa. Sen sijaan voimassa olevat säännökset puuttuvat lainvoimaisen uuden väliaikaisen uittoluvan a:n, uuden väliaikaisen uittoluvan b:n, uuden yksityisuittoluvan ja kuorimattoman puutavaran uittoluvan lakkauttamisesta. Tämä on selvä epäjohdonmukaisuus. Mikä tahansa näistä luvista pitäisi voida lakkauttaa, mikäli yleisen edun katsottaisiin vaativan luvan lakkauttamista. Täten lupa pitäisi voida lakkauttaa

muustakin syystä kuin puutavaran uiton vesistössä/meressä lakkaamisen vuoksi. Niin ikään mikä tahansa näistä luvista pitäisi voida lakkauttaa, jos luvasta aiheutuvat edunmenetykset ympäristölle ylittävät luvasta saatavan hyödyn. Ei ole mitään syytä suosia yksipuolisesti puutavaran uittoa uittajan vastapuolen oikeuksien ja etujen kustannuksella.

Yllä tarkastelluissa muutamissa oikeustapauksissa KHO tulkitsi lakia lainvastaisesti uittajien eduksi ja muiden etutahojen vahingoksi. KHO:n toimivallan tällaiset ylitykset jäytävät KHO:n asemaa puolueettomana tuomioistuimena. Olisi paikallaan selvittää, mitä pitäisi tehdä, jotta vastaisuudessa estettäisiin KHO:ta ylittämästä toimivaltaansa.

SUMMARY

ON THE LAW TO FLOAT TIMBER

A LEGAL DOGMATIC STUDY OF TIMBER FLOATING IN THREE NORDIC COUNTRIES

1 INTRODUCTION

In Finland, Sweden and Norway timber is transported from the forest to the destination, frequently to a woodprocessing plant, mainly by the following means: by road, by rail or by floating in water. The owner of the timber tries to transport his timber from the forest to the destination at the lowest cost possible.

I have dealt in this study with the law to float timber in Sweden, Norway and Finland. Timber floating is in Swedish virkesflottning, in Norwegian fremfløting av trevirke and in Finnish puutavaran uitto. Finnish law has been influenced by Swedish and Norwegian laws. Finnish legislative history contains frequent references to the provisions of Swedish and Norwegian laws. A knowledge of Swedish and Norwegian laws has proved useful when I have stated my views on the reform of Finnish law. This study informs the reformers of Finnish law on Swedish and Norwegian laws. That is why I have also examined Swedish and Norwegian laws, although I have not dealt with them as exhaustively as with Finnish law.

The principal purpose of my study was to make a logical and coherent outline. Aiming at a good accuracy of expression, I have used a number of concepts which I have defined. Another important task was to deal in depth with the problems encountered in the interpretation of respective provisions. I have studied source materials extensively trying to expose the errors in the source materials, i.e. untrue information. It is also considered an error if a

source has been interpreted to the extent that the explicit meaning is changed or revoked.

It would have required a far too extensive study to examine all the valid provisions of Swedish law on timber floating. For this reason I have focused on the valid right to float timber.

The study would not have remained compact enough if all the valid regulations on timber floating in Norway had been included. That is why I have defined the object of the study, i.e. it is primarily concerned with the valid right to float timber.

A study involving all the valid Finnish regulations on timber floating would have been too expansive. I have therefore primarily studied the valid right to float timber subject to licence. I have examined those cases in which timber floating is subject to one or more licences. I have investigated the coming into being of the right to float timber subject to licence. I have examined the cessation of the right to float timber subject to licence. I have presented a number of views relating to Finnish legislation in preparation on floating.

2 ON THE LAW TO FLOAT TIMBER IN SWEDEN

The principal regulations on timber floating are the Act on Floating in a Public Floating Channel (lag om flottning i allmän flottled) and the Act on the Opening, Expansion and Closing of a Public Floating Channel (lag om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled). The first mentioned act has been amended several times.

A public floating channel may have been established long ago. Above, I have mentioned the Act on the Opening, Expansion and Closing of a Public Floating Channel. According to this act, a public floating channel existing before and after the coming into force of the act is considered to be a public floating channel in the sense of the act. The act as well as the valid provisions of the Act on Floating in a Public Floating Channel and the amendments to the last mentioned act are applied to such a floating channel.

Government or an officially commissioned authority decides on the opening and expansion of a public floating channel. A public floating channel may be established and expanded in a river, in a brook, in a lake or in another water. A public floating channel may be established when needed in consideration of forest industry and the benefits drawn from it locally, and providing that the advantages of the project overrule the inconvenience caused by the floating

channel and by timber floating. The same applies to the expansion of a public floating channel. For this reason, when the establishment or expansion of a public floating channel is under consideration, the advantages are weighed. The authority in charge of the opening and expansion of a public floating channel may issue regulations on its use.

Timber floating in a water area filed as a public floating channel and in a public floating channel refers to floating logs singly and in bundles. When floating logs singly, timber is allowed to stream or flow forward singly, tied up into bunches or small bundles, or timber is transported inside a round boom. When floating in bundles, towing or an equivalent technique is used to transport timber tied together into rafts. Floated timber is softwood or hardwood.

In a water area filed as a public floating channel timber floating is subject to temporary licence a on certain premises. Timber floating in a floating channel not assigned for public use is subject to temporary licence b on certain premises.

Anyone is allowed to float timber in a public floating channel assigned for public use. The cooperative floating association floats there the owners' timber mixed together unless the government rules that such mixed timber must be floated in a different manner. The floater is allowed to float his timber subject to licence without mixing it with the timber of other floaters.

The holder of a farming property may float timber for home use directly under the provisions of the law on certain premises.

Compensation is payable for damages and inconvenience caused by timber floating.

The government or a commissioned authority may close a public floating channel or a part thereof. A public floating channel shall be closed totally or in part if the floating of timber is considered to be finished. A public floating channel shall be closed totally or partially if it is no longer needed. A public floating channel shall also be closed if it prevents the implementation of a generally more important project.

Only the owner of the water area and with his consent other parties are allowed to float timber loose in the water area which has not been filed as a public floating channel and which does not contain a public floating channel. In terms of transport, floating timber loose is similar to the above described process of floating logs singly.

Anyone is allowed to float timber in bundles in a water area which has not been filed as a public floating channel and which does not contain a public floating channel. That is the case providing that floating does not disturb to any significant extent others' rights to the water and floating is not forbidden by

any regulation. This type of floating is regarded as navigation. In terms of transport, this method of floating is similar to the aforementioned floating in bundles.

There are special provisions for timber floating in the boundary waters between Sweden and Norway as well as between Sweden and Finland, and in the sea off the mouth of the Torne river.

3 ON THE LAW TO FLOAT TIMBER IN NORWAY

The principal regulation on timber floating is the Act on Watercourses (lov om vassdragene). This act has been amended several times.

Timber floating is permitted in watercourses, meaning a lake, a river or a brook. The sea is not considered to be in this category.

Timber floating refers to the transport of timber in the watercourses loose, surrounded by a round boom, or in rafts. Floated timber is softwood or hardwood.

Anyone is allowed to float timber in naturally floatable watercourses. A watercourse is floatable or drivable if it has enough space and water to transport timber even though it may be necessary, in some places, to clear or blast the way to make the passage easier.

Anyone is allowed to float timber in a watercourse which was made floatable before the Act on Watercourses came into force if the party who paid the costs of making the watercourse floatable was not granted an exclusive right to float timber there. Anyone may float timber in a watercourse which has been made drivable after the Act on Watercourses came into force unless the King has ruled that, because of facilities or work for timber floating, everyone is not allowed to float timber in the watercourse. The King has the power on certain premises to decide that anyone may float timber in a watercourse in which everyone has not been allowed to float timber prior to such decision.

It is assumed that there is a watercourse which someone has made drivable at his own expense to float his own timber and in which everyone is not allowed to float timber. It is furthermore assumed that the King does not give everyone the right to float timber there. The King has the power to decide on certain premises that timber may be floated there by one who has not been allowed to float there before.

The cooperative floating association performs cooperative timber floating. It floats this timber for the joint account of the owners.

The King has the right on certain premises to issue regulations on timber floating. He also has the power on certain premises to prohibit timber floating in a watercourse.

Compensation is payable for damages caused by timber floating.

There are special provisions for timber floating in the boundary waters between Norway and Sweden as well as between Norway and the Soviet Union.

Anyone is allowed to tow timber in the Norwegian sea waters. Such towing is not regarded as timber floating.

4 ON THE LAW TO FLOAT TIMBER IN FINLAND

The principal regulation on timber floating is the Water Act (vesilaki). It has been amended several times. Timber floating in the Province of Åland is partly governed by regulations which are different from those applicable in the other parts of Finland.

Floating refers to the transport of timber in a watercourse or sea loose, surrounded by round booms, or tied up into one or more rafts or bundles using the carrying and transporting capacity of water. Watercourses are open inland water areas with natural and artificial sections. Small waters are however not considered as watercourses. The sea refers to the sea in Finland comprising the internal waters and the territorial sea. Storage of floatable timber in the watercourse or sea is not considered timber floating.

Anyone is allowed to float timber in an open watercourse or sea. A watercourse is open if not legally closed. This kind of floating is governed by the new floating regulations confirmed by the Water Rights Court. However, floating in a watercourse or sea is often subject to licence.

To float timber in a watercourse or sea, it is frequently necessary to obtain a new temporary floating licence a, a new temporary floating licence b, or a new ordinary floating licence issued by the Water Rights Court. That is the case in a watercourse or sea 1) with a valuable facility, building or other construction, 2) where considerable fishing, lamprey or crayfish catching is carried on, 3) where there is considerable traffic, 4) which is of considerable value to fishing, lamprey or crayfish catching, 5) which is of considerable value to recreation, or 6) where there is dense population in the immediate vicinity. A new temporary floating licence a is needed before a new ordinary floating licence gains legal force. A new temporary floating licence b is needed on certain premises after a new ordinary floating licence has gained legal force.

Cooperative timber floating refers to floating the timber of two or more owners which the cooperative floating association floats in the respective cooperative timber floating area for the joint account of the timber owners. Other type of floating is private timber floating. The timber owner needs for private floating in the cooperative timber floating area a new private floating licence issued by the Water Rights Court. The timber owner however does not need a new private floating licence to float timber for home use privately in the cooperative timber floating area. Floating timber for home use refers to floating timber, such as construction timber and firewood, for home use.

It is assumed that there is timber which has not been properly debarked. If the floating of such timber in a watercourse or sea cannot be completed for sure within a year from the felling of the trees, a floating licence issued by the Water Rights Court for unbarked timber is needed for the floating of such timber on certain premises.

With a prohibition against floating unbarked timber it is possible to forbid floating timber that has not been properly debarked. The prohibition is issued because of the inconvenience caused by floating.

The Water Rights Court may issue on prescribed premises a new temporary floating licence a. From the decision of the Water Rights Court it is possible to appeal to the Water Rights Appeal Court. The decision of this court is appealable by requesting a leave to appeal from the Supreme Administrative Court and by lodging an appeal to this court. What I have said here about the new temporary floating licence a is correspondingly applicable to a new temporary floating licence b, a new ordinary floating licence, a new private floating licence, and a floating licence for unbarked timber.

There are minute regulations on the legal premises for the issue of a new temporary floating licence a and a new temporary floating licence b.

To carry out floating, it is necessary to take proper measures in order not to impede or cause undue inconvenience to traffic or to the other use of the watercourse or sea, not to prevent the passage of fish, lamprey and crayfish, or to cause avoidable damage to the water area, the shore or other property, and not to violate private or public interests any more than is necessary for the proper performance of floating. This rule is applied to the extent possible when the issue of a new ordinary floating licence is under consideration. The premises presented here are directly applicable when the issue of the respective licence is under consideration. Therefore, the advantages are weighed when the issue of a new ordinary floating licence is under consideration. This rule may be interpreted so as to compromise over the best floating alternative when selecting a floating place providing that a satisfactory solution is found.

If, during the application process for a new ordinary floating licence, different proposals are made for the arrangement of floating and related measures, priority shall be given to a proposal which is generally the most expedient to floating. The proposal must however sufficiently provide for the other interests, private and public, relating to the use of the watercourse or sea. Anyone who has right to be heard in the matter may come forward with a different proposal. It is possible to request in a proposal that floating be carried out in a manner different from the one filed in the application or in a different place. The proposal may also request the transport of timber by road or by rail instead of floating.

There are minute regulations on the legal premises for the issue of a new private floating licence.

The regulations on the legal premises for the issue of a floating licence for unbarked timber are not as minute as those for the issue of the other abovementioned licences.

A regional water resources development plan, plan proposal or plan may relate to the watercourse or sea. A regional plan and a master plan are plans at general level. Shore plans, building plans and town plans are detailed plans. However, the shore plan does not apply to the Province of Åland. When the Water Rights Court, the Water Rights Appeal Court or the Supreme Administrative Court consider the issue of any of the abovementioned licences, they are not bound by the regional water resources development plan, plan proposal or plan. However, when considering the issue of a licence, the general aspects of the valid regional plan or master plan should be taken into account to the extent possible. The valid shore plan, building plan and town plan should be followed when considering the issue of a licence.

If a new temporary floating licence a is issued, respective terms and conditions shall be stipulated. The same applies to a new temporary floating licence b, a new ordinary floating licence, a new private floating licence, and a floating licence for unbarked timber. Both a new temporary floating licence a and a new temporary floating licence b may be issued for a fixed period only. Both a new ordinary floating licence and a new private floating licence may be issued on a permanent basis or for a fixed period. A floating licence for unbarked timber may be issued for a fixed period only.

Compensation shall be payable with certain exceptions for damages, inconvenience and other losses caused by floating under any type of licence. Such losses are called floating damages. The owner of the watercourse or sea, the holder of a specific right relating to the watercourse or sea or any other party is however not entitled to compensation for a loss in consequence of the

issue of a new temporary floating licence a, a new temporary floating licence b, a new ordinary floating licence, a new private floating licence, or a floating licence for unbarked timber. The owner of the watercourse or sea, the holder of a specific right to the watercourse or sea or any other party shall not be entitled to compensation solely for the fact that floating is carried out under any of the licences. Floating damages may be divided into losses relating to proprietary right, losses relating to specific rights and other losses. If the floating damage is not caused intentionally or due to negligence, compensation is payable only for the direct damage to the other party's property. If the parties concerned fail to agree about the compensation, three arbitrators shall investigate the claim for compensation of floating damages. It is possible to appeal from their award to the Water Rights Court. This decision is in turn appealable by lodging an appeal to the Water Rights Appeal Court. It is possible to appeal against the decision of this court by requesting a leave to appeal from the Supreme Court and by lodging an appeal to this court. However, a new ordinary floating licence may stipulate compensation payable for floating damages which may be estimated in advance whereas it is not possible to stipulate in any of the other licences compensation payable for floating damages which may be estimated in advance.

There are minute regulations on the coming into force and validity of the licences. However, exceptions have been made on the coming into force and validity of the licences.

A final right to float timber by virtue of a new temporary floating licence a ceases when the fixed period for which the right was granted expires. The right may not be withdrawn before the expiration of the fixed term. The provisions of this paragraph are correspondingly applicable to a new temporary floating licence b and to a floating licence for unbarked timber.

A final right to float timber by virtue of a new ordinary floating licence ceases when the fixed term for which the right was granted expires. That is the case if the right is not withdrawn before the expiration of the fixed term and if the right does not lapse.

On prescribed premises the Water Rights Court may withdraw a right granted for a fixed term or on a permanent basis to float timber by virtue of a new ordinary floating licence. To withdraw the right, the Water Rights Court revokes the licence. The legal premises for the revocation are that timber floating as per the licence has ended in the watercourse or sea. A reduction in floating or a temporary cessation of floating does not give a right to withdraw a new ordinary floating licence. It is possible to appeal against the decision of the Water Rights Court by lodging a complaint to the Water Rights Appeal Court.

From the decision of this court it is possible to appeal by requesting a leave to appeal from the Supreme Administrative Court and by lodging an appeal to this court.

There are minute regulations on the coming into force of the withdrawal of a new ordinary floating licence.

The right based on a new ordinary floating licence to float timber lapses when the prescribed premises are given.

A final right to float timber by virtue of a new private floating licence lapses when the fixed term for which the right was granted expires. The right may not be withdrawn before the expiration of the fixed term. If a final right to float timber by virtue of a new private floating licence has been granted on a permanent basis, this right cannot be withdrawn. There is no such regulation that would warrant withdrawal.

There are special regulations on timber floating in the boundary waters between Finland and Sweden, in the boundary waters between Finland and the Soviet Union as well as in the sea off the mouth of the Torne river.

The research material relating to the subject contains a great many errors and mistakes.

It is easy to see that at least some of the regulations on timber floating are out-of-date. Besides, there are inconsistencies. For example, a new ordinary floating licence may stipulate compensation for floating damages which may be estimated in advance. Here, the legislator has blundered in that a new temporary floating licence a, a new temporary floating licence b, a new private floating licence and a floating licence for unbarked timber may not stipulate compensation for floating damages which may be estimated in advance.

In some cases the Supreme Administrative Court has interpreted the provisions contrary to law in favour of the floaters and to the disadvantage of the other interested parties. Such exceeding of powers undermines the authority of the Supreme Administrative Court as an impartial body. It would be worth while to find out what should be done in order to prevent the Supreme Administrative Court from exceeding its powers in future.

SUOMALAISTEN OIKEUSTAPAUSTEN HAKEMISTO

SOO:n päätökset

29. 1. 1900, 23. oikeustapaus, JFT 1901, Bilaga s. 6 s. 176
30. 5. 1906, 39. oikeustapaus, JFT 1907, Bilaga s. 119 a—120 a s. 240
31. 5. 1911, 75. oikeustapaus, JFT 1912, Bilaga s. 179 a—180 a s. 176
26. 11. 1912, 63. oikeustapaus, JFT 1913, Bilaga s. 354 a s. 176
12. 12. 1917, 652. oikeustapaus, Suomen senaatin oikeusosaston päätökset ja tuomiot 1917, I, Päätökset s. 307—309 s. 176

KKO

Vuosikirjat

1921 I 21 s. 151 ja 190
1921 tuomio II 167 s. 194—196
1932 II 523 s. 196—197
1943 II 173 s. 132
1950 II 365 s. 197
1951 I 18 s. 405
1952 I 15 s. 354
1956 II 15 s. 294
1971 II 21 s. 165
1973 II 82 s. 208 ja 281
1974 II 73 s. 398
1978 II 29 s. 93
1979 II 49 s. 259
1983 II 29 s. 406
1983 II 71 s. 390 ja 394—396
1984 II 134 s. 398—400
1987:2 s. 404—405 ja 412

Taltiot

31. 5. 1967 t. 1385 s. 206
22. 3. 1971 t. 739 s. 191
16. 6. 1972 t. 1102 s. 424—426
10. 9. 1974 t. 1414 s. 406
10. 11. 1976 t. 1645 s. 214 ja 276
11. 12. 1981 t. 4900 s. 373—375
25. 1. 1982 t. 370 s. 422—423
21. 9. 1982 t. 2397 s. 396—397
3. 11. 1982 t. 4794 s. 353, 372, 388—394, 398 ja 418—421
19. 12. 1984 t. 4104 s. 191
12. 5. 1986 t. 1526 s. 426—429
21. 8. 1986 t. 2343 s. 410—412
25. 5. 1988 t. 1732 s. 401—402

KHO

Vuosikirjat

1919 II 1718 s. 241
1920 II 1814 s. 387
1921 II 415 s. 194 ja 241
1925 II 860 s. 263—265
1925 II 930 s. 475
1925 II 2207 s. 194
1929 II 656 s. 97
1929 II 881 s. 265
1929 II 960 s. 265
1929 II 2960 s. 265—266
1933 II 433 s. 241
1952 II 319 s. 479
1952 II 383 s. 160
1953 I 9 s. 387
1953 II 292 s. 256
1955 II 318 s. 191
1955 II 345 s. 197—198
1959 II 331 s. 151
1960 II 429 s. 479
1962 II 222 s. 388
1963 A II 222 s. 289
1963 A II 273 s. 135
1963 A II 274 s. 161
1964 A II 245 s. 154—155
1964 A II 252 s. 206—207 ja 414
1966 A II 128 s. 224
1967 A II 98 s. 272
1967 A II 138 s. 226—227

1968 A II 127 s. 145—147
1968 A II 149 s. 233—234 ja 290
1969 A II 157 s. 224
1969 A II 158 s. 227—229
1969 A II 159 s. 229—231
1970 A II 138 s. 272
1971 A II 94 s. 328
1971 A II 95 s. 246—247, 437 ja 464
1972 A II 120 s. 135
1973 A II 93 s. 93
1974 A II 110 s. 292—294, 296, 361—363, 367 ja 480
1974 A II 111 s. 345—346 ja 353
1975 A II 89 s. 127
1975 A II 91 s. 208—210, 278, 281—284, 289, 319 ja 328
1975 A II 96 s. 106
1976 A II 89 s. 278 ja 284—286
1976 A II 90 s. 295—296 ja 365
1978 A II 129 s. 215—217
1980 A I 1 s. 305
1980 A II 88 s. 475—476
1981 A II 92 s. 215, 278, 302, 307—309 ja 320
1982 A II 81 s. 340—342
1983 A II 72 s. 305
1983 A II 151 s. 244, 275, 290, 294 ja 462
1985 A II 97 s. 289, 309—311, 328—329, 339 ja 348

Taltiot

5. 12. 1963 t. 5058 s. 145
5. 12. 1963 t. 5062 s. 98
9. 5. 1964 t. 2164 a s. 206 ja 414
10. 2. 1967 t. 764 s. 248—249
19. 9. 1968 t. 4531 s. 313—314
14. 11. 1968 t. 5649 s. 232—233 ja 290
20. 11. 1968 t. 5740 s. 387
14. 5. 1970 t. 2492 s. 147
1. 10. 1970 t. 4461 s. 471
1. 10. 1970 t. 4462 s. 278 ja 280—281
19. 11. 1970 t. 5320 s. 132—133
3. 4. 1975 t. 1375 s. 394—395
22. 4. 1975 t. 1641 s. 212—213, 252 ja 317
11. 12. 1975 t. 4878 s. 398
18. 12. 1975 t. 4990 s. 211
8. 1. 1976 t. 15 s. 475
9. 9. 1976 t. 3256 s. 296—298, 365 ja 435
18. 11. 1976 t. 4485 s. 476—477
25. 11. 1976 t. 4586 s. 213—214, 252 ja 317
27. 1. 1977 t. 267 s. 214
3. 2. 1977 t. 406 s. 365—366
31. 3. 1977 t. 1391 s. 177—178 ja 396
21. 4. 1977 t. 1614 s. 214—215
28. 9. 1977 t. 3781 s. 215
10. 11. 1977 t. 4546 s. 269—270
28. 9. 1978 t. 4089 s. 286—287, 289, 346—348, 388—389, 391—392 ja 418—420
13. 9. 1979 t. 3732 s. 298—300, 361—364 ja 367
5. 12. 1979 t. 5084 s. 178—179
13. 12. 1979 t. 5218 s. 349
13. 11. 1980 t. 5579 s. 475 ja 477
5. 2. 1981 t. 644 s. 287—288, 339 ja 349
5. 2. 1981 t. 645 s. 215, 252—253, 272—274 ja 317
5. 3. 1981 t. 1235 s. 159, 173—174 ja 319
4. 3. 1982 t. 865 s. 439
30. 6. 1983 t. 2628 s. 179—180 ja 294
25. 8. 1983 t. 3105 s. 477—478
21. 2. 1984 t. 725 s. 217
10. 4. 1984 t. 1373 s. 400—401
29. 5. 1984 t. 2395 s. 410—411
3. 4. 1985 t. 1278 s. 180, 275—276 ja 319
13. 6. 1985 t. 2463 s. 106 ja 350—351
27. 11. 1985 t. 5506 s. 289 ja 328—329
9. 4. 1986 t. 1368 s. 312
22. 5. 1986 t. 1825 s. 478
30. 5. 1986 t. 2186 s. 367—368
25. 6. 1986 t. 2617 s. 318
25. 9. 1986 t. 3680 s. 330—332, 339 ja 348—349
20. 1. 1987 t. 168 s. 217, 314 ja 335—339
12. 5. 1988 t. 1950 s. 311, 328 ja 332—335
12. 5. 1988 t. 1951 s. 344—345
1. 8. 1988 t. 2939 s. 471—472

muu

30. 4. 1925 s. 264

VN

8. 10. 1925 (N:o K.D. 80/276 K.M. 63/497 1925) s. 263—264
8. 10. 1925 (N:o K.D. 85/277 K.M. 72/499 1925) s. 264
23. 10. 1930 (KD 152/259 KM 188/392 1929) s. 265—266

VYO

9. 9. 1964 (1964 VYD N:o 18) s. 434
30. 3. 1971 (VYD 1970 N:o 9) s. 207—208
21. 1. 1972 (VYD 25/1970) s. 402
25. 3. 1977 (VYD 7/1975) s. 381—382
27. 9. 1978 (VY 51/1976) s. 435—436
13. 2. 1981 (VYO 105/1980) s. 370
27. 5. 1982 (VYO 87/1981) s. 372
8. 5. 1984 (VYO 34/90) s. 390—391

18. 6. 1985 (VYO 106/1984) s. 432—434
31. 7. 1985 (VYO 22/1985) s. 400—401 ja 431
23. 12. 1985 (VYO 3/1985) s. 372 ja 438—444
17. 3. 1988 (22/1988) s. 405
21. 9. 1988 (85/1988) s. 139—140
17. 10. 1988 (101/1988) s. 246
22. 12. 1988 (VYO 105/1987) s. 413

ITÄ-SUOMEN HO

15. 10. 1968 n:o 915 s. 371 ja 431—432

VO:T

LSVO 16. 5. 1980 n:o 38/1980 C s. 258
ISVO 3. 11. 1983 n:o 99/Ym I/83 s. 172—173

MUUT

Oulun läänin maaherran ja kuninkaan Norrbottenin läänin käskynhaltijan yhteinen päätös 30. 4. 1927 s. 24 ja 97
Oulun läänin maaherran ja Norrbottenin läänin LH:n yhteinen päätös 27. 4. 1934 s. 126
Lapin läänin ja Norrbottenin läänin LH:ten yhteinen päätös 17. 6. 1943 s. 97
Yhteisen suomalais-neuvostoliittolaisen rajavesistöjen käyttökomission päätös 28. 4. 1966 s. 104 ja 106

ASIAHAKEMISTO

Hakemisto on tarkoitettu täydentämään jäsentelyä.

Aava meri ks. meri
Aluemeren leveyden määrääminen
— kaarimenetelmä s. 120
— murtoviivamenetelmä s. 120—121
Aluevedet
— aluemeri ks. meri
— sisäiset ks. meri
— ulkoiset ks. meri
Alusten yhteentörmääminen ks. edunmenetys
Arvioimismenetelmät ks. edunmenetys
Bogskärin luotoryhmä s. 120 ja 122
Diskonttaus s. 391—394
Edunkorvausperiaate s. 376—379
Edunmenetyksen kohde
1) omistusoikeus
— kalastus tai vastaava s. 397—402 ja 418—421
— maatalousirtaimisto s. 403
— myyntiarvon aleneminen s. 387—397, 400 ja 403
— puusto s. 402
— veden alle jäävä maa s. 402
— vesivoima s. 397
2) erityinen oikeus
— kalastusoikeus tai vastaava s. 405—406
— määräalan erottamisoikeus s. 406
— nautintaoikeus s. 405
— pidätetty kaupassa s. 405
— rasiteoikeus s. 404
— vesioikeudellinen lupa s. 404—405
— vesivoiman käyttöoikeus s. 405
— vuokraan perustuva s. 405—406
3) muu
— kalastus tai vastaava s. 412 ja 414—417
— liikkeen harjoittamisen keskeytyminen ja muuttokustannukset s. 417
— porotalous s. 412—415
— VL 1:3:n ja 1:27.1:n mukainen oikeus s. 410
— VL 1:3:n ja 1:28:n mukainen oikeus s. 412
— VL 1:3:n ja 9:1:n mukainen oikeus s. 410—412
— vesioikeudellinen lupa s. 412
Edunmenetys
— alusten yhteentörmäämisestä aiheutuva s. 371
— arvioimismenetelmän valinta s. 430
— arvioimismenetelmät s. 430
— hirmumyrskyn aiheuttama s. 426—429
Edunturvaamistoimi s. 187—188
Elinkustannusindeksi s. 354
Erityisen oikeuden haltija
korvauksen saajana s. 407—408
Esinevahinko ks. vahinko
Etuvertailu s. 37, 278—279, 285 ja 481
Hakemus
— peruuttaminen s. 272
— poikkeava ehdotus s. 244, 275, 279—281, 283, 290, 294, 462 ja 481
— uudelleen tutkiminen s. 272
Henkilövahinko ks. vahinko
Istutusvelvoite s. 298—300, 322, 349—351, 358—359, 363—364 ja 367—368
Jokamiehenoikeus s. 42, 54 ja 71—72
Joki s. 134—140
Julkinen kulkuväylä s. 150—156
Järjestely s. 113 ja 135
Järjestyssääntö s. 88
Järvi
— käsite s. 29, 92—93 ja 145
— yhteinen s. 24
Jään räjäyttäminen s. 183—184
Kaava
— lupaharkinnassa s. 303—304, 307—316, 332—335 ja 472
— vesialue s. 303—304 ja 315
— voimaantulo s. 304 ja 315

— yksityiskohtainen s. 304 ja 315
— yleispiirteinen s. 303—304 ja 315
Kaavaehdotus lupaharkinnassa s. 303—304, 312—316 ja 472
Kaivo s. 133
Kamarioikeudet s. 32
Kansainvälinen aluevesiraja s. 120
Kapeikko ks. salmi
Kardinaalimerkit s. 156 ja 158
Kari s. 138
Kasvukausi s. 113—114
Keskivedenkorkeuden mukainen rantaviiva ks. meri, pieni vesi ja vesistö
Keskivirtaama s. 138
Kiinteistö tai vastaava s. 417
Korvaus
— olosuhteiden mukaan määrättävä s. 430
— paliskunta saajana s. 413—415
— puolitoistakertainen s. 430
— sopiminen s. 47—48, 85 ja 430—431
— sovittelu s. 424—429
— täyttä arvoa vastaava s. 430
Koski s. 137—138 ja 397
Kotitarvepuutavara s. 31, 234—235 ja 237
Kulkeminen
— käsite s. 141, 146, 184 ja 190—191
— yleiseen oikeuteen perustuva s. 413—414
Kulmapiste ks. peruspiste
Kunnossapitäjä s. 355
Kuntoonpanija s. 255, 352—353 ja 475
Kuntoonpanotoimenpide s. 351
Kuorimattoman puutavaran uittokielto s. 90
Kuorimattoman puutavaran uittolupa s. 89
Laillinen oikeudenkäyntijärjestys s. 249 ja 260
Lampi s. 57 ja 145
Lateraalimerkit s. 156—158
Lautta s. 160—163
Lauttamuodot s. 194, 203 ja 448—449
Lauttaussääntö s. 88
Liikenne s. 140—141, 145—147 ja 184
Lopputarkastus s. 447
Lähde s. 133
Maan kohoaminen s. 120
Meren jatkeena oleva tulva-alue
— käsite s. 129
— raja maata vastaan s. 129
Meri
— aava s. 128
— aluemeri eli ulkoiset aluevedet s. 54—55 ja 119—122
— avoin s. 188—191
— käsite s. 93, 118 ja 122
— raja maata vastaan s. 119—120 ja 122
— sisäiset aluevedet s. 119—120 ja 122
Metsätuhotoimikunnan esitykset s. 482—483
Määräalan erottamisoikeus ks. edunmenetyksen kohde
Nippukuljetuskiinnike s. 370—371
Noro ks. pieni vesi
Odotusarvo
— korvaaminen s. 391—397
— käsite s. 391 ja 402
Oikeusharkinta
— käsite s. 263
— lupaharkinnassa s. 261—271 ja 305—307
Oja ks. pieni vesi
Ojanne s. 131
Paliskunta ks. korvaus
Peruspiste s. 119—120
Pieni vesi
— käsite s. 133
— noro s. 131
— oja s. 131
— raja maata vastaan s. 134
Pilaamiskielto
— luvalla poikettava s. 86—87, 276—277, 288—291 ja 293—301
— poikkeukseton s. 460
Pohjavesi s. 114 ja 133
Poikkeus s. 44
Poronhoitoalue s. 412—413
Purjeväylä s. 8—10, 12, 14 ja 18—21
Puro s. 131, 134—140 ja 145
Puutavara
— kelvollisesti kuorittu s. 238—239
— kuljetusmäärät s. 2
— torjunta-aineella käsitelty s. 81, 293—294, 296, 298, 300, 317—318, 325—326, 356, 360 ja 458—460
Puutavaran uittokielto s. 90
Puutavaran varastointi
— käsite s. 62—63, 203—204, 206—207, 214—217 ja 335—338
— luvanvaraisuus s. 194—198, 204—205 ja 207—208
Pyydys s. 448—450
Rajakaista s. 102 ja 122—123
Rajankäynti
— Suomen ja Neuvostoliiton välinen raja s. 101
— Suomen ja Norjan välinen raja s. 100
— Suomen ja Ruotsin välinen raja s. 95 ja 121—122
Rajavesi s. 101, 103 ja 124
Rajavesistö ks. vesistö
Rajavyöhyke s. 95, 100—102 ja 122—124
Ranta s. 255
Rasiteoikeus ks. edunmenetyksen kohde

Runsasvetisin aika s. 131
Sadealue ks. valuma-alue
Salmi s. 145—148
Sauvominen s. 137
Selvä merkki s. 448—450
Sisäiset vedet s. 54—55
Sisävesialue s. 56 ja 92—93
Skjønn niminen menettely s. 85
Soutaminen s. 134—138
Sulkemiskielto
— valtaväylässä s. 148
— yleisessä kulkuväylässä s. 158
Suuri järven selkä s. 115
Säädöksen voimaantulo s. 11, 66 ja 112
Säännöstely s. 111—114
Šikaanikielto s. 191
Talousvesi s. 410
Tarkkailuvelvoite s. 292—293, 298—300, 322, 348—349, 358—359 ja 363
Tarkoituksenmukaisuusharkinta
— käsite s. 263
— lupaharkinnassa s. 261—271 ja 305—307
Toimenpidekielto s. 313 ja 316
Torjunta-aine ks. puutavara
Tornionjoen suun ulkopuolella oleva merialue s. 26, 96 ja 125—127
Tuhohyönteiset s. 81, 317, 325, 356, 360, 369 ja 482—483
Työlupa s. 88
Töidenaloittamislupa s. 89
Uittaja
— kielto sallia muiden uittaa luvan nojalla s. 445
— käsite s. 223
Uitto
— erillis- s. 37, 43, 77, 126 ja 342
— irtouiton vähenemisen syyt s. 2
— kotitarvepuutavaran s. 31, 39, 44—45, 49, 52, 55, 77, 126, 205, 234—235, 237 ja 414
— kriisiaikana s. 472
— seka- s. 342
— väliaikainen s. 30 ja 38—39
— yhteis- s. 43, 76, 231, 236 ja 342—343
— yksityis- s. 231, 236 ja 342—343
— yleinen s. 42—43 ja 78
— yleiseen oikeuteen perustuva s. 413—414
Uittojärjestys s. 104
Uittolaite s. 370
Uittomerkki s. 201
Uittopuu edunmenetyksen aiheuttajana
— uponnut s. 369
— uppoamistilassa oleva s. 369
Uittorajoitus s. 278
Uittosäännösten tulkinta s. 6—7
Uittotarvike s. 370
Uittoväyläsäännöt s. 26
Umpinainen vesi s. 114—115
Uusi kuntoonpanolupa s. 89
Uusi uittosääntö s. 89
Uusi varsinainen käyttölupa s. 89
Uusi varsinainen lunastuslupa s. 89
Uusi varsinainen uittolupa s. 89
Uusi väliaikainen lauttauslupa s. 88
Uusi väliaikainen uittolupa a s. 89
Uusi väliaikainen uittolupa b s. 89
Uusi yhteislauttausalue s. 231
Uusi yhteisuittoalue s. 236
Uusi yksityisuittolupa s. 89
Vaarantamisvastuu s. 418
Vahinko
— esine- s. 375—379
— henkilö- s. 424
— toisen omaisuutta välittömästi kohdannut s. 418 ja 421—423
Valtakunnanrajan kulku
— Suomen ja Neuvostoliiton välinen raja s. 101 ja 121
— Suomen ja Norjan välinen raja s. 100
— Suomen ja Ruotsin välinen raja s. 95 ja 121—122
— syväväylän keskiviiva s. 95 ja 100
Valtaväylä s. 8—19, 21 ja 140—150
Valuma-alue s. 138—139
Vanha kuntoonpanolupa s. 88
Vanha uittosääntö s. 88
Vanha varsinainen käyttölupa s. 89
Vanha varsinainen lunastuslupa s. 89
Vanha varsinainen uittolupa s. 88
Vanha väliaikainen lauttauslupa s. 88
Vanha väliaikainen uittolupa a s. 88
Vanha väliaikainen uittolupa b s. 88
Vanha yhteislauttausalue s. 231
Vanha yhteisuittoalue s. 231
Vanha yksityisuittolupa s. 88
Veneellä kulku s. 131—132
Veneväylä s. 8—10, 12, 14, 18—19 ja 21
Vesialue
— käsite s. 54—55, 93—94, 102, 116, 122—123, 129 ja 133—134
— raja maata vastaan s. 107—114, 122 ja 134
— yleinen s. 115, 127—128 ja 398—400
Vesiasian käsittelyn luonne s. 257—260
Vesien käytön kokonaissuunnitelma tai vastaava
— käsite s. 301—302
— lupaharkinnassa s. 302—303 ja 472
Vesiensuojelumaksu s. 295—298 ja 364—366
Vesiliikenne s. 30, 54 ja 255

Vesioikeudellinen lupa ks. edunmenetyksen kohde
Vesioikeudet s. 38, 94, 119 ja 143
Vesioikeuslakikomitea s. 4
Vesistö
— avoin s. 188—191
— käsite s. 26—27, 29, 56—57, 61, 92—94 ja 114
— pohja s. 114
— raja maata vastaan s. 57 ja 107—114
— raja- s. 24, 26—27, 57, 59, 87, 94—95 ja 103
— yhteinen s. 24
Vesistön ja meren välinen raja s. 61 ja 126
Vesistön jatkeena oleva tulva-alue
— käsite s. 116
— raja maata vastaan s. 116
Vesistön uittokelpoisuus s. 63—65
Vesivoima
— ks. edunmenetyksen kohde
— virtaavassa vesistössä s. 137—138 ja 397
Virhe s. 3
Voi-sanan tulkinta s. 277
Vuoden vähävetinen aika s. 134—135
Vuokra ks. edunmenetyksen kohde
Väliaikainen käyttölupa s. 89
Väliaikainen lupa a s. 30
Väliaikainen lupa b s. 38—39
Välimiesmenettely s. 47—48, 85—86, 431 ja 435
Välittömästi lain nojalla sallittu uitto s. 188
Yhteisuittoalue s. 231—232 ja 236—237
Yksikkökustannukset s. 290
Yleinen paikallisväylä s. 157—158
Yleinen tarve s. 288
Yleinen uittoväylä
— käsite s. 148, 158, 188—189 ja 343
— turvalaitteet s. 344
Yleiskalastusoikeus tai vastaava ks. edunmenetyksen kohde
Yleiskäyttö s. 71—72, 188, 298, 383—386 ja 414
Yleisoikeus s. 416